

Theatrum mundi et temporis, in quo non solum precipuae horum partes describuntur, et ratio metiendi eas traditur, sed accomodatissimis figuris sub oculos legentium facile ponuntur. Vbi astrologiae principia cernuntur ad medicinam accommodata, geographica ad navigationem singular stellae cum suis imaginibus, item ad medicinam, et Dei opera cognoscenda ... kalendarium Gregorianum ad divina officia, diesque festo celebrandos ... et alia multa ... / [Giovanni Paolo Gallucci]. - Copy 1

Contributors

Gallucci, Giovanni Paolo, 1538-1621?

Publication/Creation

Venetis : Apud I.B. Somaschum, 1588.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/vva6wek5>

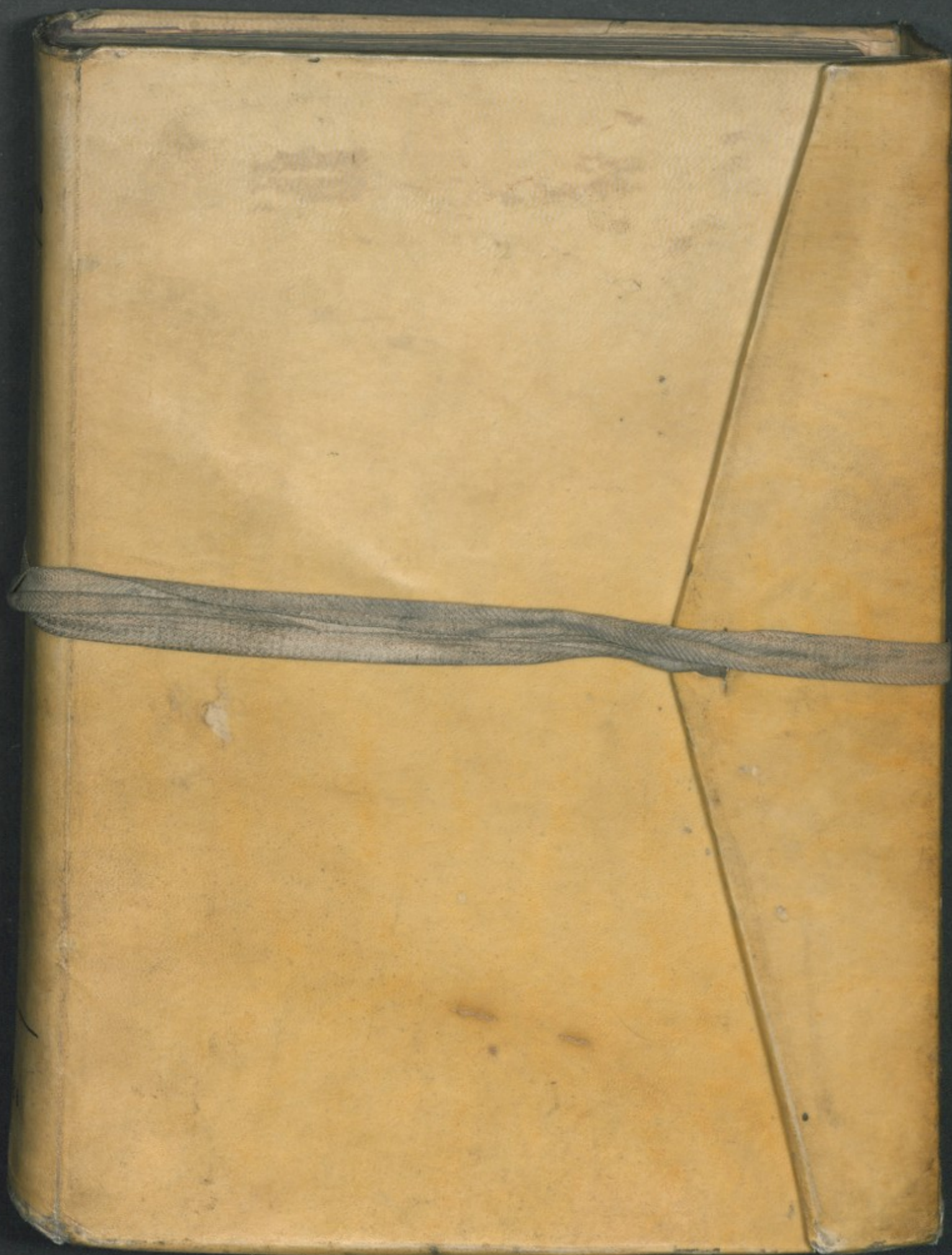
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

550 GALLUCIUS (J. P.) *Theatrum mundi, et temporis...ubi Astrologiae principia cernuntur ad medicinam accommodata (&c.) et alia multa, que studiosus lector facile in legendo cognoscet, ex quo fit, ut Theologis, Philosophis, Medicis, Astrologis, Navigantibus, Agricolis, & ceteris bonarum artium, & scientiarum professoribus sit opus utilissimum. Nunc primum in lucem editum.* £8. 10s. Venice, J. B. Somascus, 1588 4to, old boarded vellum, with flap and tie (Oriental fashion), slight water-stains here and there, large sound copy, with the extra leaf between pp. 280-1, and the errata leaf at end, with instructions to binder in Latin and Italian. Upwards of 140 full-page astronomical diagrams, &c., nearly all having **moveable discs** and pointers, some having as many as 3 or 4. There are included many handsome outline figures of the Constellations, all full-page, also two globes, one with Europe and the Old World, the other with **America**, called "Mundus Novus." Riccardi l., col. 568. **First ed.**

2665

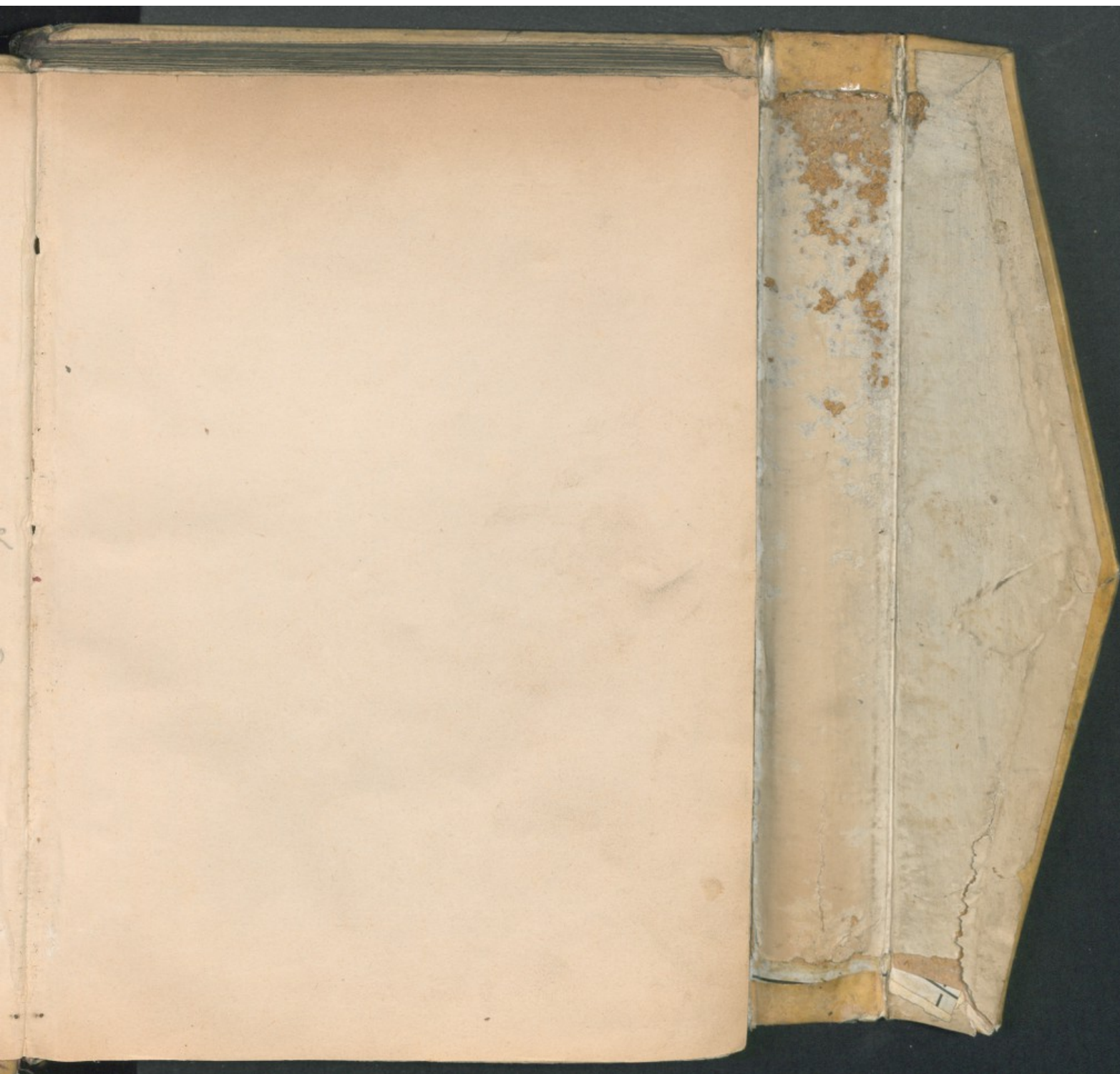
N. VIII
16/8

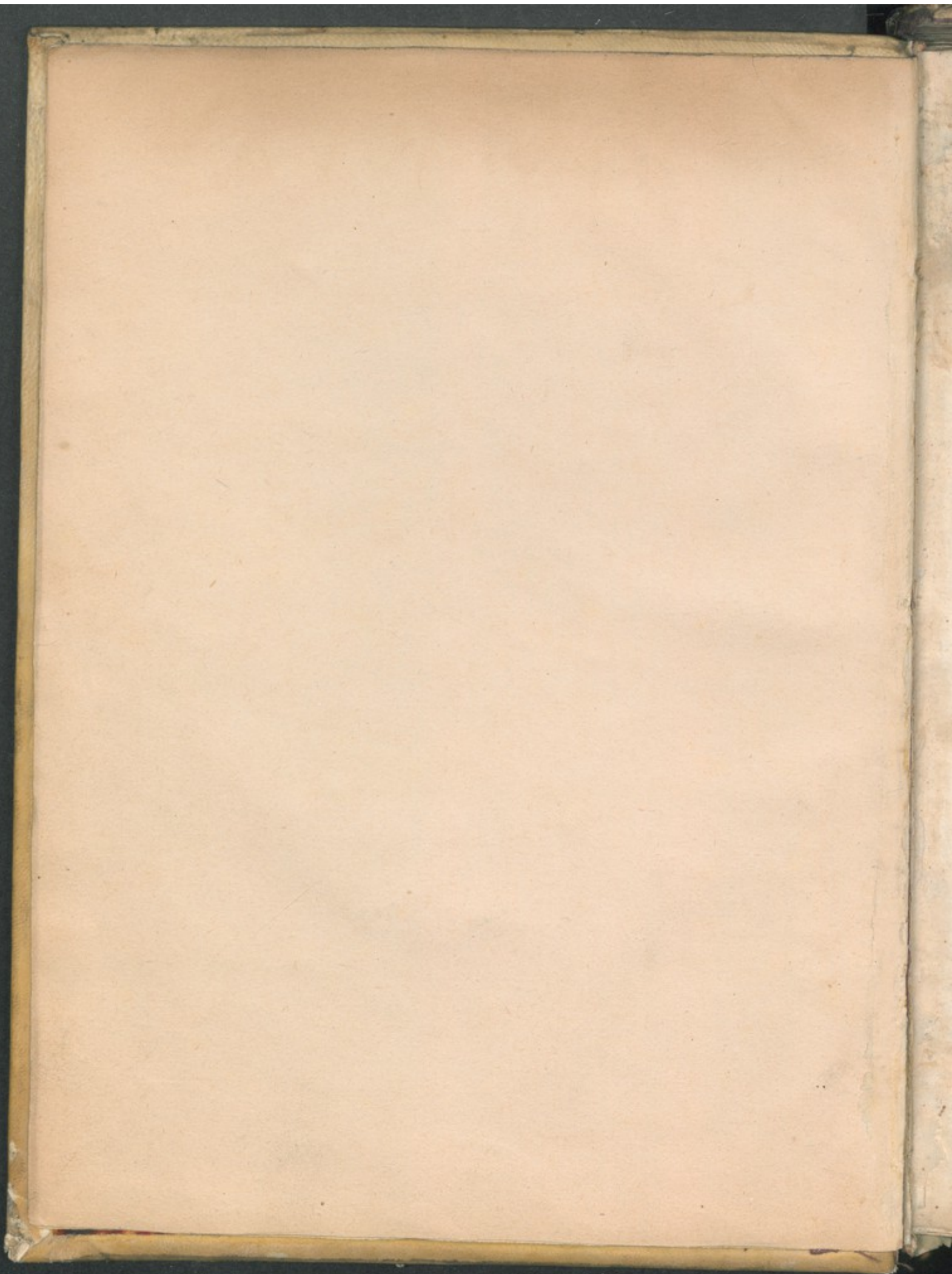
Ricordi Prof Matern -

I 568 -

Manc al Leclerc Prof Amore

Vedi pag 43: Mundus novus

55872

THEATRVM M V N D I, E T T E M P O R I S.

In quo
NON SOLVM PRECIPVAE HORVM PARTES
describuntur, & ratio metiendi eas traditur, sed accomodatissimis
figuris sub oculos legentium facillè ponuntur.

VBI ASTROLOGIAE PRINCIPIA CERNVNTVR AD MEDICINAM
accommodata, Geographica ad navigationem, singulae stellae cum suis imaginibus,
item ad medicinam, & Dei opera cognoscenda, & contemplanda, kalendarium
Gregorianum ad diuina officia, diesque festos celebrandos,

ET ALIA MVLT A, QVAE STUDIOSVS LECTOR FACILE IN LEGENDO
cognoscat, ex quo fit, vt Theologis, Philosophis, Medicis, Astrologis, Nauticis, Agriculis,
& ceteris bonarum artium, & scientiarum professoribus sit opus utilissimum;

Nunc primum in lucem editum.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

AD BEATISS. SIXTVM V. PONTIFICEM MAX.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, Apud Ioannem Baptistam Somasum. 1588.

BEATISSIMO.
AC SANCTISSIMO
SIXTO V.

PONTIFICI MAX.

SEMPER ego Beatissime Pater, ex quo aliquid sapere cœpi, Philosophiæ studium illud esse existi-
maui, in quo vno meritò viri prudentes curam,
cogitationem, mentem denique omnem figerent
atque locarent: eosque semper viros illam qui pro-
fiterentur, vel aliqua ratione in ea versarentur,
summis honoribus dignos, summaque veneratione afficiendos esse iudi-
caui: præsertim si ad verum hominis finem, quod summum bonum est,
& eterna, beataque vita sua studia spectare cognoscerem. Hoc enim sine
ignorato quid aliud est hominis vita, quàm naui sine gubernatore, & cla-
uo modo huc, modo illuc agitata, quæ ob id in nullam umquàm tutum
portum peruenire potest, sed in scopulis tandem collisa frangitur? Cæ-
tera enim, quibus homines student, eò tantum spectare videntur, ut
corpora, quæ habemus cum cæteris animalibus communia, & breui pe-
ritura, multis commodis afficiant: at hæc studia animum, quo ipso Deo
similes sumus, & qui perpetuò perduraturus est; precipuè respiciunt.
Cum autem non Philosophi omnes in omnibus ad Philosophiam perti-

mentibus excellant, sed alij alijs in rebus etatem conterant, qui in re præstantiori, & certiori uersatur, uel ipso Philosopho teste, cum ceteris dignitate anteire fatendum est. Totum uero suis partibus præstare nemo credo negat. At multi in contemplandis, & describendis quibusdam paruis mundi particulis immortalem sibi gloriã compararunt. At qui de hac tanta uniuerſitate, qui mundus est, & summi Dei Architecti fabrica, & præsertim, de cælorum motibus pro rei dignitate tractat, cum non cum hominibus comparo, sed simillimum angelis esse iudico. Illi enim Deum, & hic Dei præstantissima opera, & eius creatorem per ea contemplatur: in hac enim uniuerſitate omnia quidem, sed nihil est, quod magis sui creatoris tum pulchritudinem, tum bonitatem, tum sapientiam, tum omnipotentiam nobis referat, quàm Sol, quàm Luna, quàm Stellæ omnes, quæ omnibus benefaciunt, omnes ad se sua pulchritudine alliciunt, atque trahunt, & sua ipsorum collocatione, & motu infinitam Dei sapientiam nobis ob oculos ponunt? Hoc autem cum in animo euolueret Propheta non potuit non exclamare dicens. |Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum.| Quam cælorum vim cum Gigantes illi experirentur, quod se ab illorum pulchritudine trahi sentirent, & ad ea loca se peruenire suorum corporum mole sperarent, suo artificio perierunt. Quod & Icaro accidit, cum paternis monitis parere noluerit. Nostri tantum animis dum in terris sumus datum est, ut illuc oculis ducibus perueniant: ut Anaxagoræ placebat, qui senatum solum profitebatur, ut Solis pulchritudinem aspiceret. A quo non erat alienus diuinus ille Plato, qui ad id datos hominibus arbitrabatur oculos, & qui illis ad cælestia corpora contemplanda non uterentur dignos, quibus illi eruerentur esse censebat: Ego igitur his omnibus rationibus, atque affectionibus permotus inter cetera mea studia, hæc quoque uniuerſum hoc templum, quod incolimus, & mundus dicitur, contemplantia, & cælum præcipuè cum tempore, ita sum complexus, ut quadam voluntaria necessitate fuerim coactus, hos libros non solum conscribere, sed in aspectum, lucemque proferre. Qui libri tamquàm ansam præbent hominibus studiosis ad uniuerſum Mundum, & eius præcipuas partes,

tes, sed cælum maxime, & tempus, quod cum mundo creatum est, &
cum mundo esse desinet, contemplandum: quippe qui multis apposis figuris
hæc omnia sub legentium oculos ponunt: quibus id facile, & maxima
cum voluptate fiat. Eos igitur non indignos esse sum arbitratus, ad
quos vel principes ipsi, licet in molestissimis curis sint perpetuò detenti,
aliquando oculos, & animum conuertant. Inde enim nullo cum labore
non parvam utilitatem ad sua munera obeunda maxima cum voluptate
coniunctam profecto percipient. Tu autem Beatissime Pater cum So-
lus verus, & legitimus Christi Domini Vicarius D. Petri successor,
sis, & huius mundi, quem describo, Solus legitimus Dominus, ob id
merito, ac iure optimo, hunc librum tibi dicandum censui. Hunc enim ni-
si id fecissem, tuo quidem iure a me petere posses, ut tuum. Quod tamen
ego libentissime feci, cum ex omnibus ille Pontifex Max. sis, qui quam-
plurimis, qui in isto totius orbis terrarum altissimo Throno sederunt aucto-
ritate, & consilio antecedis, quique tum hoc studio, tum eius studiofis,
tum ceteris artibus, & scientijs, quæ ad tantum munus obeundum, &
decorandum valent, iam a pueritia delectatus es, nuncque magis dele-
ctaris. Quis Romam post priscos illos Imperatores vel potius post illum
vere Augustum Cæsarem pacatiorem, & post alios orationem
reddidit? Testis est illa Pyramis, quæ tam multos annos pene sepulta
latuit, quam erigendam curasti: quod licet multi concupierint, nemo ta-
men tantum opus tentare ausus est. Prætereo reliquas edificationes, quæ
ad communem omnium utilitatem, & urbis ornamentum perfectæ sunt,
& quotidie perficiuntur: sunt enim alia maiora. Tu enim Solo nutu
Italiam ab hostibus, & armatis latronibus liberaisti, quod alij multis an-
nis, multisque copijs ne inchoare quidem potuerunt. Hoc autem quis
non summis laudibus ad cælum extollit? Mitto, quæ quotidie, pro rep.
christiana vel tuenda, vel augenda ex animo, & sapienter a te fiunt. Hoc
enim unum non epistolam, sed iusta volumina desiderant, quod munus
ceteris maiori ingenio, maiori que dicendi copia præditi relinquo. Quis
studioforum virorum dignitatem magis tuetur, magisque amplificat?
Et incipit Beatissime Pater, ut multi sui ingenij monumenta tibi offerant,
& di-

& dicata velint. Multi etiam fore sperant, ut de isto *MONT E*
ALTO (quemadmodum ille *Atlas* fecisse dicitur) facile omnes stella-
rum cursus, qui adhuc penitus nobis noti non sunt observari possint: mo-
do adducis, ut instrumenta necessaria fabricanda, & loca convenien-
tia preparanda, quibus id rite fieri possit, procurare uelis. Hoc non pos-
sunt privati homines; licet huius tantæ rei studiosissimi sint, nisi princi-
pum auxilium accedat. Quod si ad aliquos Principes pertinet, id sum-
mi Pontificis maximè munus est; quippe qui Solus est huius domicilij,
huius templi, vel huius ciuitatis, qui mundus dicitur, legitimus Rex
& Princeps, qui debet quidem suarum rerum omnium, & singularum
eam notitiam per homines ad id accommodatissimos, habere, quæ ma-
ior haberi possit. Tibi igitur Santissime Pontifex Max. cū non desint ea,
quæ sunt necessaria, ut instrumenta parentur, non desint Romæ neque
montes, neque serenum Cælum, neq; Mathematici peritissimi, inter quos
maxime elucet Christophorus Clavius, reliquum est, ut uoluntas ad id se
conuertat tua, quod ad Pontificium munus spectare maxime videtur,
ex quo summam gloriam, si animum induxeris, te consecuturum video.
Nam non solum opus, quod summa laude dignissimum est, effeceris,
uerum etiam tuum exemplum erit ceteris summis Pontificibus quasi
quidam stimulus, qui eos excitabit, ut opus in isto *MONT E* *AL-*
TO, inceptum prosequantur, & tua auctoritate sibi persuadeant ad sum-
mum Pontificem motuum cælorum observationem maxime pertinere:
cum ex illis maxime mobilium festorum ratio pendeat. Quod ego ex te
tam spero, quàm, quæ certissima sunt. Nam cum primum Pontifex
Maximus creatus fuisti, & tua insignia extulisti, id tacita quadam
ratione omnibus pollicitus es. In illis enim cernitur *MONS AL-*
TIVS ad hanc contemplationem necessarius, cernitur Stella, quæ vult
observari, & ut observetur postulat, cernitur *LEO* intermedius, qui-
qualia debeant esse instrumenta docet, & homines qui observaturi
sunt, instrumenta scilicet robusta: ne corrumpantur ex auricalco, quod Leo-
nis color refert, ac fortitudo homines, qui doctrina sint ceterorum homi-
num reges, ut Leo est ceterorum animalium Rex: cernuntur Pira in Leo-

nis manibus, quæ nobis indicant, id non sine magno fructu futurum: hube-
rimos enim fructus Piri ferunt. Cernitur illa REGULA, quæ in
Astrolabio fiducie lineam continet a monte ad Stellam pertingens. Hoc
igitur opus tibi reſeruauit Deus Opt. & Max. tu Solus ille futurus
es, qui in Italia hoc tantum bonum procuret. His igitur omnibus
de cauſis, & alijs, quas enumerari epiſtola non poſſunt: qui te
rege vtuntur pacatam, & tranquillam uitam, & omnibus rebus ad vi-
uendum neceſſarijs abundantem degunt. Qui vero ſummo Pontifice, vt
ſunt Catholici Chriſtiani omnes, quotidie Deo pro incredibili ſapientia,
ac pene diuina, quam in te in grege tibi commiſſo curando agnoſcunt, gra-
tias agunt, enixeque rogant, ut tibi diuturnam, & tranquillam uitam
largiatur. Qui uero ex ijs omnibus bonis artibus, & ſcientijs ſuum
ſtudium dederunt, non alium Mæcenatem inueniſſe proſitentur, ſed pa-
trem qui filios proſeciſſe in litteris uehementer lætatur, et eos non illece-
bris, aut cruſtulis ad ſtudia allicit: atque trahit, ſed maximis honoribus,
maximisque muneribus eos complectitur, & hilari vultu recipit, & nul-
los cariores habet. ego igitur huic epiſtolæ finem imponam, ſi tuam beati-
tudinem rogauero, vt hoc munuſculum qualecunque ſit, quod tibi meo no-
mine offerendum curauim, (Ego enim, vt maxime vellem, tum etate
iam ingraueſcente, tum corporis uiribus non ſatis firmis ad tuos ſanctiſſi-
mos pedes deoſculandos Romam venire nequiui) vt tuum agnoſcas, &
hilari uultu ſuſcipias, ac tueare, meque, qui in illo multis ante annis inuigi-
laui, & inſudaui, ut ad manus hominum perueniret, in eorum nume-
ro eſſe tibi perſuadeas uelim, qui tuis uotis fauent, qui te uenerantur,
& ut uerum Chriſti vicarium adorant, ac colunt, & hoc quàm diutiſſi-
me facere exoptant. Vale Beatiffime Pater, & diu Vale.

Tuæ Beatitudinis

Humillimus Seruus.

Io. Paulus Gallicius

AD LECTORES

DE LIBRIS V.

AM multi reperiuntur libri hac nostra tempestate, in quibus uniuersus describitur orbis, ut nihil sit, quod in hanc sententiam quisque amplius desiderare possit. In illis enim præstant auctores non solum ea, quæ humanum ingenium præstare potest, sed ea quoque quæ multis minime posse uidentur, iuxta illud Horatij.

*Expertus vacuum Dedalus æra
Pennis non homini datis.*

Constat enim fuisse peritissimum astronomum Dedalum: nos tamen eandem provinciam aggredi non dubitauimus, non eo consilio, ut rei iam perfectæ quidquam quod rem perfectiorem redderet adiungere sperarem: essem enim Dedalo audacior, uel potius, quàm ille fuit, uel ceteri, qui hanc rem pertractarunt peritiora quæ, de me opinione tantum absum, ut multis ipse concedam. Sed eo nostra consilia spectarunt, ut quæ a peritis hominibus tradita sunt, ea, ex quibus uniuersus hic mundus constat, cælum, terram, aquam, aerem, & ignem, Solem, Lunam, Stellæ, etcetera huiusmodi ita sub legentium oculos ponerem unâ cum præcipuarum horum partium, & temporum expositione, ut facile omnes non solum nulla cum molestia, sed maxima cum uoluptate, omnia perciperent. Ex quo non ignaros solum huius facultatis maximum fructum percepturos speramus, sed eos quoque, qui in his rebus diu uersati sunt. Qui enim hæc studia nondum degustarunt, habebunt quasi aditum ad ea, quæ prudentissime ab alijs conscripta sunt, & si contenti erunt auctoritate eorum, qui in hac scientia periti sunt, quod sint (ut multis accidit) ita ceteribus studijs implicati, ut ad hæc studia penitus se conferre non possint, hæc satis erunt. Propter hanc causam ego, ut doctrina esset facilior, omnibus pene in locis demonstrationes omisi, in multis etiam probabiles rationes, & uolui potius hanc quandam esse descriptionem, & picturam quàm doctrinam, & potius oculis, quàm auribus mihi consulendum existimaui. Peritis quoque non inutile erit, cum facile quidquid diuturnis laboribus consecuti sint hac ratione, si quid excidit (ut sæpe fieri solet) in memoriam reuocent, cum autem illud mihi notum sit.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Ea permiscui, quæ non solum ad bonam corporis ualitudinem spectant, sed quæ ad animi utilitatem, & uoluptatem referuntur. Non. n. solum respexi illud animi bonum, quod ad felicitatem philosophicam refertur, sed illud quoque, qui Deus est, summum bonum, & uera, & æterna hominis felicitas, & ad quam humana omnia referenda sunt. Neque id sine exemplo doctissimorum uirorum feci: cum ab hac

hac ratione docendi non fuerit alienus Præstantissimus vir Franciscus Titelmanus, qui in suis rerum naturalium considerationibus theologica permiscuit, & omnia ad Creatorem retulit. At hic fuit maximo cum discipulorum plausu in Louanienfi Academia doctor celeberrimus. Sed cum sit nostrum, nos quam diutissime possumus in hac Dei uinea laborare, neque iniussu eius, a quo missi sumus, hinc discedere, ad uitam quoque diuturnam maxime hi nostri libri conducunt. Ita enim Marsilius Ficinus, Theologus, Philosophus, Astrologus, & Medicus Præstantissimus inquit in lib. de uita celsius comparanda. Vole uero sæpe spectare sphaeram motibus suis præditam, qualem Archimedes, quondam fabricauit, Neque spectare solum, sed etiam reputare animo. Proinde in ipsis suæ domus penetrabilibus cubiculum construet in fornecem actum figuris huiusmodi, & coloribus insignitum, ubi plurimum uigilet, atque dormiat. Et egressus domo non tanta attentione singularum rerum spectacula, quanta uniuersi figuram, coloresque perspiciat.

Paulò autem ante quos colores approbet, dixit his uerbis: sunt uerò tres uniuersales, simul & singulares mundi colores, Viridis, Aureus, Saphirinus tribus celi gratijs dedicati. Viridis quidem Veneri simul, atque lunæ. Humidus uidelicet humidus, atque nascentium proprius, accommodatus & matribus. Aureum solis esse colorem nemo dubitat, & ab Ioue insuper, atque Venere non alienum. Saphirinum denique Ioui maxime dedicamus, cui & Saphirus ipse dicitur consecratus. Hæc Ficinus. Cum autem non omnes neque Archimedis Sphaeram, neque cubiculum ea ratione depictum habere possint, hunc librum habere, & illis coloribus variare, (ut nos uariandum curauimus illum, quæ ad Beatissimum D. N. Sixtum V. misimus) facile quisque poterit, & hinc eandem percipere utilitatem, quam tum ex illa Sphaera, tum ex illo cubiculo percipi posse Marsilius contendit; modo has rotulas sæpe spectare, sæpe euoluere, & sæpe in animo reputare uoluerit. Imo maior inde utilitas cernitur: quilibet enim hunc librum semper secum deferre potest, eumque legere non domi solum, sed foris in naui, in lectica, in equo, in eseda, ruri, militiæ, & tandè ubique, quod neque illi Archimedis Sphaera, neque huic Ficini cubiculo usu uenire potest. Nò uanus igitur labor noster existimandus est, quæ alij alijs rationibus scriptæ ut si in has rotulas congestimus, quæ nobis tum mundi uniuersi, tum illius partium figuram ob oculos ponunt, cum tantam nobis utilitatem & animi uoluptatem afferat, quod nullum pene cum labore inde multa discamus. Reperiet tamen hic studiosus lector multa, quæ hætenus a nullo tradita sunt, uel hac ratione descripta, quæ enumerare nimis molestum esset: si quid tamen periti homines inscriptum in his libris inuenerint, a quo ipse offendantur, illud sciant me esse hominem idest peccatis obnoxium ut si quid, quo delectentur, & ex quo utilitatem capiant Deo, a quo uno omnis bona proficiuntur, acceptum referant. Valete lectores candidi.

IN IOANNIS PAVLI GALLVCII
Theatrum mundi, & temporis.

XENOPHONTIS BINDASSII DECASTICON.

Cæsaribus, & quotquot viguere Theatra per orbem
Carminibus vatum concelebrata diu,
Iam cedant victa; huic palmam vnisponte relinquunt;
Hoc sibi præferri iam neque triste ferant.
Diruta cum pictis, uiuorq; e monte recisis
Heroum, atque Deum sunt ea imaginibus.
Hoc erit æternum, & signis, formisq; refertum
Cum cælis terras, sidera, & æquora habet.
Illa affixa solo vni Vrbi fas cernere tantum.
Omnibus hoc prodit conspicuum populis.

Eiusdem Disticon.

Astrorum formas, motus, & tempora mundi.
Sectator Solis, Gallus aperta facit.

DE THEATRO MVNDI ET TEMPORIS
ad Ioannem Paulum Gallucium auctorem.

GASPARIS FARINATI SEMINARIJ PATRIARCHALIS
Venetiarum alumni Carmen.

Tempora describis, rerumq; elementa, vicesq;
Astrorum, & supero quicquid ab orbe micat;
Ex quo te æthereum, caliq; potentis alumnus
Arguis, & superis conditione parem:
Cui queat haud prisce metuens incendia flammæ
Aureus igniferos credere Phebus equos,
Et Phaetomeos, Vulcania munera, currus;
Ætheris arcanum tam bene pandis iter
Interea; si mens vatum presaga futuri est,
Vatibus, & si quid verus Apollo canit;
Semper inextinctus medio applaudere theatro,
Et tua perpetuum fama loquetur opus.
Qui n etiam dum tempus erit, dum machina mundi;
Perstabit facti gratia tanta tui.

TABVLA EORVM. QVAE IN HOC LIBRO CONTINENTVR.

A			
 Ecliptica quæ.	Car. 5	Cephei stellæ fabula, & imago.	280
Aeclipticæ diuisio secundum		Cerui Stellæ tabula, & imago.	384
latitudine, et lōgitudinem. 5		Centauri Stellæ fabula, & imago.	386
Aequinotia quæ.	5	Ceti stellæ fabula, & imago.	358
Aequinotialis circulus.	4	Chinæ regni diuinitæ.	44
Aetij multa de utilitate Stellarum fixarum ad medendum.	268	Circuli maiores qui.	4
Agrætoris Stellæ fabula & imago.	298	Circuli minores qui.	4
Almugia, plantarum.	113	Circulus obliquus.	5
Andream corſalem florentinum Stellas auſtrinar obſeruſſe.	400	Circulus perpetuus ad numerum cycliſolaris Cuiuſlibet anni inueniendum.	247
Andromedæ Stellæ fabula & imago.	316	Circuli polares qui.	5
Anni diuiſio.	94	Ciuitatum catalogus. 136. 238. 140. 142. 144. 146. 147. 148.	
Anni quatuor temporum natura. 94. & 96		Calorum natura cognoscitur ex motu.	17
Animalia Apogei.	22	Cælos poſſent qualitatibus affici ſed ualentius reſiſte. e.	17
An. us unde dictus.	53	Cæleſte Hiema erigere pro aeris mutatione.	
Apogæum & perigæum dup' ex.	91	Car. 124	
Aquarij Stellæ fabula & imago.	351	Coluri qui.	5
Aquila Stellæ fabula & imago.	308	Coronæ Auſtrinae Stellæ fabula, & imago.	
Aræ Stellæ fabula & imago.	392	Car. 394	
Arcus ſemidiurnus. ſeminocturnus, & Hora media noctis inueniatur per rotulam. 127. 128.		Coronæ Boreæ Stellæ fabula, & imago	284
Arietis Stellæ fabula, & imago.	320	Crateris Stellæ fabula, & imago.	382
Aureus numerus quomodo inueniatur.	233	Cyclus Solaris ſine litterarum dominicalium.	244. 253
Aſpectus latitudinem habeat.	110	Cygni Stellæ fabula, & imago.	291
Aſtologus non poteſt preuidere morbos ab humana uoluntate proficientes.	190	D	
B		Delphyni Stellæ fabula, & imago	310
Orionis Stellæ fabula, & imago.	281	Demonſtratio metiendi triangulos.	49
C		Dextera pars a Sole. quæ.	76
Anis maioris Stellæ fabula, & imago.	Car. 371	Dextera pars quæ.	120
Canis minoris Stellæ fabula & imago.	374	Dierum creticorum tractatus & figura uſ. que ad ſinem libri.	
Canceri Stellæ fabula, & imago.	330	Dierum & noctium diuerſitas ac quantitas ubique terrarum.	66
Capricorni Stellæ fabula, & imago.	348	Dies naturalis uel circulus quis.	66
Caffiopæiæ Stellæ fabula, & imago.	293	Dies artificialis quis.	66
		Dies artificiales in æquales.	66

T A B V L A

Dies, & nox quomodo inuestigetur in figura.	68	Fluxus, & refluxus maris quandoque uiuentium impeditur.	81
Dies unus & una nox in anno ubi.	68	Forme omnium magnitudinum Stellarum.	399
Directiones, & profectiones fieri ad Stellas quoque fixas.	210		
Distantia duorum locorum in terra quomodo cognoscatur.	44	G enituram cognoscere quid conferet ad medendum.	123
Distantiam inter duas Stellas metiri.	420	Geminorum Stelle fabula, & imago.	327
Domorum Celi diuisio.	106.107	Gradus quid.	5
Draconis Stelle fabula & imago.	277	Gradus maximorum circulorum inter se aequales.	46
		Gradus equatoris contient Mill. Italica.	62.
E ccentricus Lunæ obliquus.	28	Germanica uero.	50
Eclipsis Solis & Lunæ quid sit.	34		
Eclipticæ arcus coascendens cum ascensione recta alicuius Stelle quo modo inueniatur.	410	H erculis Stelle fabula, & imago.	286
Eclipsis Solis non omnibus sit cum nonnullis.	34	Horas ab ortu in horas ab occasu conuertere.	149
Elementorum diuisio, & locus.	14	Horæ inæquales quomodo per æquales inueniuntur.	128
Empyreï celi quantitas & natura.	21	Horarum meridiæ ex arcu semidiurno inuenire.	160
Empyreum cælum an sit.	10	Horas planetarias ad tempus ab occasu reducere.	170
Quid sit.	11	Horaria tempora ad tempus ab ortu reducere.	180
Cuiusmodi sit.	11	Horas a media nocte in horas a meridie & contra, conuertere.	131
Cur conditum sit.	11	Horizon quis.	8
Epactæ quomodo inueniantur.	236	Hydre Stelle fabula & imago.	379
Epactarum distributio per omnes menses.	239		
Equisectionis Stelle, & imago.	32	I gnis elementaris natura.	17
Epicyclus in planetis.	22	Imagines celi.	13
		Indictio quid, & quomodo inueniatur.	256
F esta mobilia quomodo inueniantur.	260	Infernus an sit, & ubi.	38
Figura augium Planetarum et eorum oppositorum.	94	Infernus duplex.	40
Figura ostendens signa quatuor anni temporis efficientia, & signa mobilia fixa & communia.	96	Instrumentum ad obseruandas Stellas accommodatum.	414
Figura fluxus, & refluxus maris.	83	Iouis & eius orbis quantitas.	19
Figura ostendens planetarum naturam & qualitates.	89	Iouis natura.	88
Figura mundum nouum continens.	43	Iupiter & Venus fortune dicuntur.	50
Figura Europæ, Asiæ, & Africæ.	41		
Finis Christiani Calendari.	233	L eonis stelle fabula, & imago.	333
Firmamentum quantitas.	20	Leporis Stelle fabula, & imago.	368
Firmamenti quot Stellas primæ magnitudinis contineat.	20	Libræ Stelle fabula, & imago.	339
Flumini Stelle fabula, & imago.	365	Limbus ubi.	40
Fluxus maris atque refluxus a quo, & quando fiat.	70	Linea meridiana quomodo inueniatur.	315
		Litera dominicalis.	248

T A B V L A.

Loca quę differant tantum latitudine.	50	Mercurius cur raro cernatur.	33
Loca quę differant longitudine & latitudine.	50	Mercurij & eius orbis quantitas.	1
Locorum distantias metiendi ratio.	50	Meridianus quis.	8
Lunę orbis quantitas.	18	Minutum quid.	5
Lunę Corpus est pars orbis densior.	18	Morbi duplici de causa generantur in hominibus, celesti, & humana.	188
Lunę corporis quantitas.	18	Motus trepidationis nondum sati intellectus.	12
Lunę Theorica.	24.25	Motus latitudinis in planetis.	26
Lunę Anomalia.	26	Mundus est liber Dei digito inscriptus.	1
Lunę natura.	88	Mundus quid.	2
Lunę locus in Zodiaco.	118	Mundi materia quę.	3
Lunę etatem reperire.	118	Causa efficiens.	ibidem
Luna magis mouet mare quam Sol.	79	Duplex materia.	ibidem
Lupi Stelle fabula & imago.	389	Causa finalis.	ibidem
Lyre Stelle fabula, & imago.	289	Mundus Globosus.	4

M

Mare tumescit in nostro mari mediteraneo usque ad duos cubitos, in oceano uero usque ad quinque.	82
Mare uelocissime fluit & refluit luminaribus existentibus in coniunctione & oppositione.	77.78
Mare ante Solem, & Lunam per Grad.	90
semper fluit, & post ipsos semper refluit.	73
Maris fluxus quomodo deperditur successiue.	79
Maris motus est compositus a celesti & elementari natura.	73
Maris maxima eleuatio sub luminaribus & eorum Nadir.	75
Mars parus Sol.	88
Martis natura.	88
Martis & eius orbis quantitas.	19
Martis orbis & motus.	13
Maxima Solis declinatio quanta.	12
Mediorum motuum Planetarum tabella.	94
Mensis periodicus quis.	26
Mensis sinodicus quis.	26
Mensurę progressionem quomodo siue per rotulam ad id accommodatam.	214
Mensis duplex.	224.226
Mensis periodicus.	226
Mensis sinodicus.	226
Meridies quomodo inueniatur.	127
Mercurij natura.	88

N

Nadir Solis quomodo inuenatur.	128
Nauigantibus motus maris uelocitatem scire prodest.	81
Nauis Stelle fabula, & imago.	376
Nox quando diei æqualis.	4
Nodi qui in planetis.	28

O

Oculis nihil diuinius in homine.	17
Oculis sunt nobis duces ad celum.	18
Orbis eccentricus quis.	22
Orbes mouentur Angelorum ministerio.	11
Orbes planetarum, & Stellarum fixarum.	100
Orionis Stelle fabula, & imago.	362
Ortum Solis inuenire per arcum diurnum.	162
car.	162
Ortum Solis per arcum somni & eternum inuenire.	162

P

Pars proportionalis quomodo adhibetur.	172.174.176.78
Persei Stelle fabula, & imago.	295
Pe asis Stelle fabula, & imago.	314
Piscium Stelle fabula & imago.	355
Piscis Austrini Stelle fabula & imago.	397
Pixis nauticas nostrorum temporum.	85
Precessio equinotiorum quę.	12

Pla-

T A B V L A

Planete ab effectibus dicti sunt quales.	88	Car. 404	
Planetarum nodi & limites.	104.105	Progressiones annue.	188
Planetarum cuius ratione loci in quo reperiuntur.	108.109.110	Profectiones annuales quinque locorum bi- legialium.	198
Planetarum domus.	108	Profectiones annuales duodecim quoque anno ad idem principium reuertuntur.	200
Exaltatio.	109	Purgatorium ubi.	40
Casus.	109		
Triplicitas.	109.110		
termini.	111.112		
Carpenta, & almagea.	112	Q uadragesima octo imaginē distributio per octauam spheram.	270
Gaudium.	114	Quarte opposite habent eandem rationem motus maris, & quietis.	80
Planete amici, & inimici.	114	Quatuor anni tempora quando sint quomodo inueniatur in rotula.	120
Planetarum collatio ad Sole.	115		
Planete qui dicantur combusti sub radijs in corde Solis orientales occidentales, matu- tini, vespertini aucti, & diminuti lu- mine.	115		
Planete dominantes inequalibus horis quo- modo inueniuntur.	119.131	R ota ad inueniendum pasca quot an- nis.	263
Planeta quota hora uel oriatur, uel accidat, uel ad alium domum perueniat.	132.133	Rota equationis cycli Solaris antiqui.	255
Planetarum nature multis rationibus augē- tur, & minuuntur.	88	Rota indictionis perpetua.	257
Planetarum qualitates.	90	Rota ad inueniendam indictionem cuiusli- bet anni.	259
Planete diurni & nocturni qui.	90	Rota litterarum dominicalium per totum an- num distributarum.	261
Planetarum Apogea, & perigea.	91	Rotula ad inueniendum locum Solis, & Lu- ne in Zodiaco.	19
Planeta quando descendit, & quando ascen- dit.	91	Ro-ule profectionum annualium quomodo constituuntur.	192
Planeta quando est in apogeo uel perigeo epycycli.	92	Rotula pgressionis mēsurne imperfecta.	29
Planete quando dexter uel sinister à Sole.	92		
Planeta quando directus, & retrogradus est.	94	S agitarij stelle fabula, & imago.	345
Planetarum radiationes.	98.101	Sagitte stelle fabula, & imago.	306
Planetarum Theorica.	22	Saturni natura.	8
Planeti singulis plures orbe tribuntur.	22	Saturni orbis & motus.	13
Planete superiores quis & cur.	29	Saturnus & Mars in fortune dicuntur.	90
Planetarum superiorū Theorica.	29.30.31	Saturnus, & Mars sepe imo semper pro sunt.	90
Planete omnes preter Solem habent nodos, & limites.	33	Saturni & eius orbis quantitas.	19
Planetarum natura & conditio.	87	Saturni & Solis coniunctio quantam frigidi- tatem in terris pariat.	20
Planeta qui borealis, & qui australis.	5	Scurpij stelle fabula & imago.	342
Poli mundi qui.	4	Serpentarij stelle fabula & imago.	301
Poli Zodiaci.	5	Serpentis ophiuci stelle fabula, & imago.	305
Polus arcticus, & antarticus.	5	Car.	
Precessionis equinoctiorū ad multos annos.		Signorum diuisio in quatuor partes & in si- gna	

T A B V L A.

Signa mobilia fixa & communia.	94.96	Stellarum longitudes quomodo inuenian-	402
Signa masculina, feminina imperantici obe-		tur.	
dientia, & se odiose contuentia.	97	Stellarum obliqua ascensio, & descensu quo	417
Signa recta, & tortuosa que.	97	modo cognoscatur.	
Signa inconiuncta que.	102.103	Stellarum declinatio quō habeatur.	406
Signa que membris humani corporis domi-		Stellarum recta ascensio quomodo inueni-	408
netur.	220.221	getur.	
Sinistra pars que.	120	Stelle qua ratione in celo cognoscuntur.	411
Sinum tabularum declaratio.	54	Stellas esse apud polum antarcticum non	399
Sol, & luna existentibus in ortu & in occa-		cusat a Ptholomeo.	
su maximus refluxus & in meridiē.	72	Sphære nonne locus & motus.	11
Solis locus in Zodiaco quomodo inuenia-		Sphære ostendit locus, & motus.	12
tur.	118	Sphære maris maris in plano dipingi non po-	71
Sol quando ingreditur signa.	120	test.	
Solis natura.	88	Sphære nonne natura & quantitas.	21
Sol eodem temporis momento oritur, occidit		Sphære decima natura, & quantitas.	21
meridiem mediam noctem, & alia tem-		Sphæra solida perpetua futura quomodo	424
pora inter mediam.	90	fiat.	
Solis Theorica.	23.24		
Sol ceteris planetis suū lumē impertitur.	26		
Sol iungitur cum planetis superioribus in me-			
dica apogeis & opponitur illis imperi-			
gis.	30		
Sol sub eclyptica mouetur.	33		
Solis motus duplex.	4		
Sol semper sub eclyptica permeat.	5		
Solisticia qui.	5		
Sol Luna Mercurius cōmunes dicuntur.	90		
Sol coniunctione est infortuna.	90		
Solis ortum inuenire, per rotulam.	127		
Solis ortum scire ex omni horarum genere.			
Car. 133.134.			
Sol, & Luna & eorum nadir ad se maris tu-			
morem contrahunt.	70		
Solis orbis & motus.	13		
Solis & eius orbis quantitas.	19		
Solis ortū & meridiē horū cognoscere.	54		
Sphære decimę locus & quō moueatur.	11		
Sphære diuisio intrinsecus.	10		
Stelle quot in octaua sphaera	12		
Stellarum diuerse magnitudinis & colores.			
Car.	112		
Stelle quo gradu eclyptice oriatur uel occi-	419		
dat obliqua, & quota hora scire.			
Stellarum naturę quomodo cognoscantur.			
Car 401			

T

Tabula ortus solis ad lat. G. 41	139
Tabula ortus solis ad lat. G. 45	141
Tabula ortus solis ad lat. G. 48.	143
Tabula ortus solis ad lat. G. 50.	14
Tabula meridiē ad lat. G. 50	163
Tabula Horariorum temporum ad latitu.	
G. 35.	165 167
Tabule temporum horariorum ad latitu.	
G. 38	169 171
Tabula horariorum temporum ad latitu.	
G. 41.	173 175
Tabule horariorum temporum ad latitu.	
G. 50.	185 187
Tabulis profectioū quādo utendum sit.	198
Tabule Horariorum temporum ad latitu.	
G. 45.	177.179
Tabula temporum Horariorum ad latitu.	
G. 48.	181.183
Tabula conuersionum graduum extra equi-	
noctialem in gradus equinoctialis.	45
Tabula cōuertens partes longitudinis in cir-	
culis parallelis in milliaria Italicę.	47
Tabula ortus solis ad lat. G. 3.	135
Tabula ortus solis ad lat. G. 33	137
Tabula Meridiē ad lat. G. 35.	153

Tabula

T A B V L A

Tabula Meridiei ad lat. G. 38	155	uertere.	151
Tabula meridiei ad lat. G. 41.	157	Tempora horaria que sint, & quomodo in	164
Tabula meridiei ad lat. G. 45	159	alia tempora conuertantur.	164
Tabula meridiei ad lat. G. 48	161	Tempora Horaria in horas a meridie con-	182
Tabula ad aureum numerū inueniendū. 235		uertere.	182
Tabula epactarum respondentium aureis nu-		Tempora horaria in tempus a media nocte	184
meris ab anno 1582. usque ad annum.		conuertere.	184
2300.	237	Terræ locus, & natura.	14
Tabula Cycli Epactarum.	241	Terræ immobilia.	14
Tabula equationis Cycli epactarum perpe-		Terræ mensura.	16
tua.	243	Terræ diuisio extrinsecus.	39
Tabula litterarum dominicalium.	249	Tropici qui.	6
Tabula equationis tabellæ litterarum domi-		Tropicus cancri, & capricornis	6
nicalium.	251	Trianguli Stellæ fabula, & imago.	318
Tabula emergentis speciei ex multiplicatio-		Tipus octo Circulorum in spheræ.	7
ne per tabulam sexagenariam.	423		
Tabula declinationum generalis.	425		
Tabula facunda.	426		
Tabula generalis cæli mediationum.	427		
Tabula ascensionum rectarum.	431		
Tabula sinus recti.	439		
Tauri Stellæ fabula, & imago.	323		
Thema celeste quomodo erigatur sine com-			
putis.	123. 124		
Theorica ♄. & ♀.	27		
Theorica Veneris & Mercurij.	32		
Tempus ab occasu in tempus ab ortu con-			
uertere.	149		
Tempus ab occasu in tempus a meridie uer-			
tere.	150		
Tempus a meridie in tempus ab occasu re-			
ducere.	150		
Tempus ab occasu in tempus a media nocte			
conuertere.	151		
Tempus a meridie in tempus a Solis ortu			
conuertere.	151		
Tempus a meridie in tempus a medianocte			
mutare, & e contra.	155		
Tempus a medianocte in tempus ab occasu			
uertere.	151		
Tempus a media nocte in tempus ab ortu			

Veneris & eius orbis quantitas.	18
Veneris natura.	88
Venus parvus iupiter.	88
Ventres draconis.	28
Ventorum nomina & eorum distributio.	84
Ventorum utilitas.	86
Ver, æstas, autumnus, hyems semper est.	90
Virginis Stellæ fabula & imago.	336
Vrsæ minoris Stellæ fabula, & imago.	272
Vrsæ maioris Stellæ fabula, & imago.	274
Vsus rotule progressionis mensuræ.	26
Utilitas, que a cognitione Stellarum inerrā-	
tum proficiscitur.	266

Zenith quid.	8
Zodiaci diuisio si duodecim partes.	13
Zodiacus latitudinem habet.	5
Zodiaci. 12. signa.	5
Zonæ quinque.	41
Zona torrida quæ.	42
Zonæ temperatæ quæ.	42

F I N I S.

THEATRUM MUNDI, ET TEMPORIS

Liber Primus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SUMMA.

Mundus definitur, & eius quatuor cause efficiens, materialis formalis, & finalis traditur. Decem sphaerae circuli explicantur: mundus in undecim orbes, & quatuor elementa distribuitur, & haec partes singulae mesurantur, & describuntur. Summa theoricarum planetarum traditur: Solis, & Lunae eclipses demonstratur, Terra intrinsecus diuiditur, & inferorum loca: describuntur etiam extrinsecus & maria, & terra, ostenduntur una cum ratione metiendi illarum distantias. Paralleli, & climata traduntur: Dierum, & noctium ubique locorum diuersitates ostenduntur. cause fluxus, & refluxus maris, & quibus temporibus fiat explicantur, pixisque nauticae describitur.

DE LIBRI MATERIA, ET MUNDI diffinitione. Cap. I.

MUNDVM esse librum Dei digito scriptum, vt hominibus suam sapientiam, bonitatem, & omnipotentiam aperiret non solum christiani Astrologi verum etiam Theologi fatentur, ac praedicant: pauci tamen reperiuntur, qui hunc librum legere, & paucissimi, qui etiam si legant, sententiam verbis subiecta intelligant. Nihil enim difficilius est, quam vt Deus infinitus, sic quae ab ipso Deo proficiuntur infinita sunt, & ea humanus intellectus, penitus capere minime potest. quae tamen ad hominum vitam referuntur,

A vt

ut ipse finita est in terris sic ea finita sint necesse est. tā multa tamē sunt, ut pene innumerabilia videantur, vt sunt plantæ, animalia, stellæ, & cetera huiusmodi a Deo ad hominum victum, cultumque creata, neque id solum, verum etiam horum omnium, & singulorum vires. Quod cum Aristoteles certò sciret, dixit maiorem partem eorum, quæ scimus esse minorem eorum, quæ nescimus: minime igitur mirū est si paucissimi hunc librum legunt, & pauciores, qui quæ ipsi legunt, intelligunt. Huic ego morbo cum mederi pro virili velim modum legendi hunc librum, & litterarum affectiones ex optimorū auctorū sententia, tradere decreui, Dei prius auxilio inuocato, qui solus stellarum numerum, & suum opus tenet. Modum verò intelligendi in aliud tempus differo, quòd lectio ordine præcedit. Hunc autem librum, quem legendū hic propono prius definiendum existimo, vt intelligatur quid sit illud, de quo disputetur, sed prius quid ipsum nomen sibi velit inuestigandum est. Mundus igitur ornamentum interpretatur, ex quo mundus muliebris dicitur id omne, quo mulieres se exornant. Mundo autem quid ornatiū? Propter eandem causam & Græci *κόσμος* dixerunt. sic verò eum definiuit D. Dionysius Carthusiensis in secundum sententiarum, ut dicat esse quasi scriptum verbum, quo Deus loquitur semetipsum, non tamen locutione perfecta, cū infinitè deficiat a representatione plenaria omnipotentia, sapientia, & gloria suā, sed prout capere potuit. Hic quoque alio modo eū definit, cū dicat: Est quoque vniuersum hoc quasi scriptura, & liber coram positus, in quo rationalis creatura addiscat, ac videat sui magnificentiam, & eminentiam creatoris. Quod & Apostolus ad Romanos scribens sensisse videtur his verbis: Inuisibilia ipsius a creatura mundi per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque eius virtus, & diuinitas. Ex hac ergo mundi lectione tum illius omnipotentia, tum sapientia, qui potuit, & sciuit tanta, tāque multa creare, & bonitas, quòd ea nobis communicare voluit a viris prudentibus dignoscitur.

DE CAUSA EFFICIENTI, MATERIALI, FORMALI,
& finali. Cap. II.

Ifī in definitione alicuius rei necesse sit, vt reperiantur ex quatuor causis saltem duæ, materialis, & formalis, quod ex genere & differentia constet: tamen cum superiores sint potius descriptiones, quā definitiones, volui harum quatuor causarū aliquam expositionem addere: quo res illustrior fiat, & descriptiones aperiantur, & ne nimis longam de hac re sumamus orationem, relicta Aristotelis

telis opinione, qui mundum fuisse ab aeterno existimauit, & Platonis, qui eum ex hyle, i. materia Deum fecisse, & tandem ceterorum, qui in harum rerum ignoratione versati sunt, nobis dicendum est cum Moysse: In principio creauit Deus coelum, & terram, quod est ex nihilo fecit: quod & Dauid significauit cum dixit: Ipse dixit, & facta sunt, ipse mandauit & creata sunt. Quod non naturali ratione, sed fidei lumine cognoscitur. Materialis vero causa bifariam intelligitur, vel antequam crearetur, vel ubi creatus fuit, ex nihilo factum esse diximus, ex nulla igitur materia: ubi vero creatus fuit ex duplici materia constat ex coelesti, & elementari. coelestis immutabilis, & incorruptibilis est, ut philosophi volunt, sed ut nonnulli theologi non prorsus immutabilis est, sed mutationi fortius resistit, quae ex quatuor elementis constant, licet diuino iussu futurum sit, ut nouissimo die immutetur, quae & circulari motu mouetur, ut omnibus patet: elementaris vero perpetuis permutationibus obnoxia est, & in quatuor diuiditur partes, in ignem, aerem, aquam, & terram. terra medium mundi locum sortita est, circa terram naturalis aquae locus est, licet diuino mandato (non ut alij somniant, ut stellarum, quae in boreali parte sunt) multa terrae partes detectae sunt. Sic enim dixit Deus: congregentur aquae, quae sub coelo sunt in locum unum, & appareat arida, Et Dauid. Qui firmavit terram super aquas. aer vero tum terram, tum aquam complectitur, & hunc ignis continet, & circumdat. quorum omnium qualitates suo loco exposituri sumus. cetera vero omnia, quae in mundo sunt ex his quatuor constant, quae diuersa sunt pro diuersa ratione, & mixtione eorum, ex quibus constaret: finalis vero causa mundi est, ut homini seruiret: quod significauit Moyses cum dixerit, hominem sexto die fuisse factum, & septimo Deum quieuisse: quod enim postremum in alicuius rei constitutione fit, id est cuius causa id omne factum est: nam quod postremum fit in domo est habitatio, ut habitaretur igitur domus edificata est, & quod postremum fit in naui est nauigatio ad id igitur nauis constructa fuit. Accedit Magistrum sententiarum auctoritas, qui sic inquit. Sicut factus est homo propter Deum, id est ut ei seruiret, ita mundus factus est propter hominem. sicut ei seruiret. Vide igitur homo quanti sis, cum non stella solum propter te creatae sint, quarum magnitudo vix credi potest, cum illarum quaelibet multis partibus terrarum orbem superet, sed Luna, Sol, & cetera omnia, quae in mundo sunt tibi seruiant, & ante primi patris peccatum tibi obedirent. reliquum est, ut de mundi forma tractemus, quam existimo ipsam globositatem, vel sphaericitatem (ut ita dicam) esse: inde enim fit, ut facile moueatur, a quo motu singula tum elementa ex aliqua parte, tum mixta quotidie generentur in elementari regione, ac corrumpantur, ad quod maxime

natura intendebat. sed cum nonnulli dubitent num mundus globosus sit illud præterea animaduertant, q̄ hæc figura est omnium perfectissima cum nulla compagine indigeat, & est omniū figurarum capacissima, & cū mundus complexurus esset oīa huiusmodi figura eū maxime decebat. cūq; mundi partes perfectissimæ ut Sol, Luna, Stellæ hac figura sint, conijcere possumus, & mundum vniuersum huiusmodi esse: ad hæc & ipsi minoris mūdi caput; quod hominis quodāmodo domicilium est, vt vult Plato, cū cetera membra sint tamq; vehiculum capitis ne lædatur, dum progressio- nis motu mouetur, globosum est. Quare de mundi sphericitate, quam eius formam diximus nobis minime verendum est.

DE CIRCVLIS, QVI IN MVNDO, ET MVNDI
sphæra describuntur ab Astrologis. Cap. III.

CVM mundus non solum sit globosus, sed circulari motu mo- ueatur, vt intuentibus apparet, & multis argumentis ab Astro- logis probatur; necesse est, vt hic motus super duo puncta im- mobilia fiat. Hæc aut puncta mundi poli dicuntur, & vertex: Quam vero lineam considerant Astrologi in mundi medio transeūtem p mundi centrum, & ptingentē ad vtrumq; polum, cuius lineæ ipsi poli sint extremæ partes, eam axem appellāt. Mundus aut dū suo circulari motu ver- satur decē describit lineas, vel eas describere imaginari sunt, quibus lineis obseruant omnes mundi motus, & illius describunt partes oēs. Has verò li- neas, vel harū similitudines si transferas vel in lignum, vel in æs, vel in aliud id genus conficies sphærā, quā materialē dicunt. Hæ lineæ vel circuli decē sunt, & eos in duas distribuūt partes, in maiores, & in minores, maiores dicunt, qui totā mundi sphærā in duas æquas partes diuidunt: minores, q̄ contra in duas inæquales partes secant. Ex maioribus aut primus est ille, qui a sole describitur, cū dies nocti æqualis est, & ob id æquinoctialis circu- lus dicitur. Hoc aut bis in anno cōtingit 21. Martij, & 23. Septēbris diebus quis aut sit hic circulus in sphæra in sequenti figura facile patet. De vsu aut huius circuli, & varijs eius nominibus nostrū cōsiliū nō est hic agere, si q̄s aut id scire cupit, legat doctissimorum virorum sphæras, quæ hac nostrā tempestate doctissime conscriptæ leguntur, quod & de alijs circulis dictū sit, quā provinciā & nos fortasse Deo auxiliāte aggrediemur, secundus cir- culus est zodiacus, qui describitur motu eiusdē solis annuo, & proprio, vt superior describitur motu diurno, & violento. Duplex. n. est solis motus, & ceterorū planetarū proprius & violentus, hic fit motu cœli extimi, cū decē sint, vt in secundæ figuræ expositione videbimus, qđ dū super mūdi polis mouetur secū trahit oīa, quæ ab illo cōtinētur, & 24. horarū spacio redijt ad

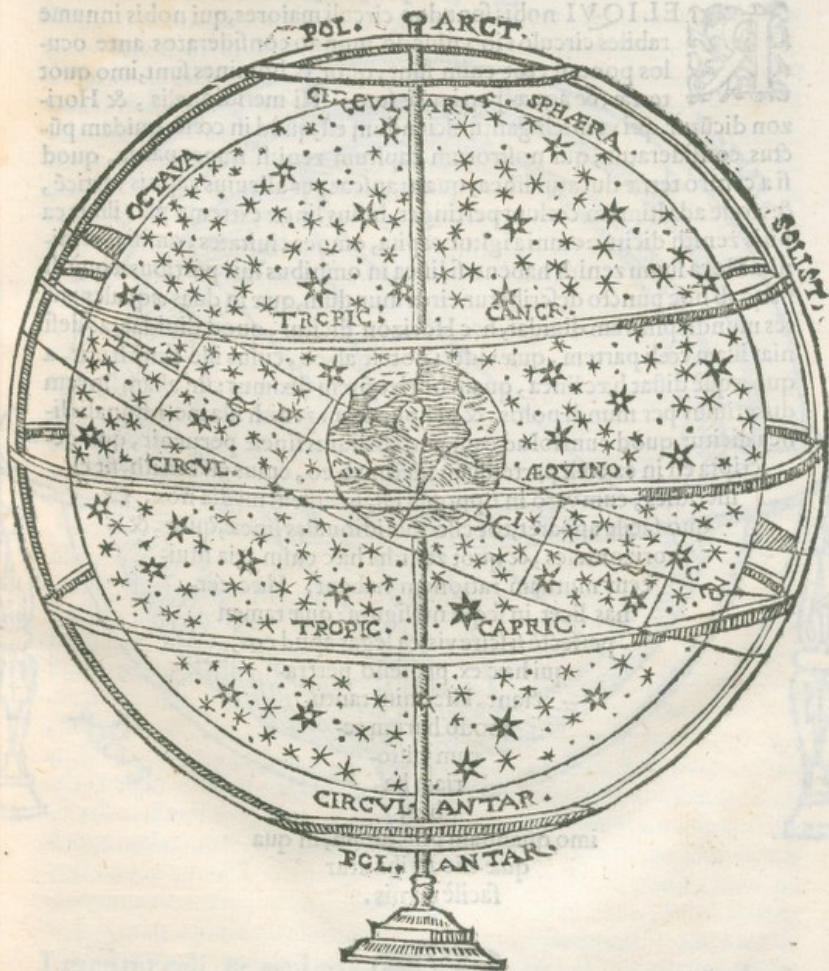
ad locum vnde digressus est. Et hic motus fit a sole cōtraria rōne: nā ille fit ab oriente in occidentem, & hic ab occidente in oriētē, & super polis, q̄a mūdi polis g. 23. m. 28. distat his t̄pibus. gradus autē est ex oīum circularū, qui in sphaera describuntur partibus 360. vna; & minutus, est sexagesima pars gra. minut⁹ ē in 60. 2^a. & 2^a. ī 60. 3^a. & sic deinceps cetera diuiditur, inde fit, vt hic circulus, si cū æquinoctiali cōparetur, sit obliqu⁹. Diuiditur. æquinoctiale in duas æquales partes, & in duobus p̄ctis, qui æquinoctio rū puncti sunt. altera vero pars versus illū polū, qui a nobis cōspicitur, & arcticus dicitur declinat tantū, quantū zodiaci polus a mundi polo declinare diximus. reliqua vero pars versus alterū polū, qui antarcticus dicitur eodē modo declinat. Hēt præterea hic circulus latitudinē, cū reliqui oēs nullā habeāt, q̄ sub hoc circūeant planeta oēs, qui modo huc, modo illuc sub illo feruntur, vt postea dicemus. huius autē latitudo est 12. G. vel 16. vt alij volunt. Diuiditur præterea secundū latitudinem in duas æquas partes & linea, quę illum diuidit eclipticā dicunt p̄p̄eā causā, quā postea dicemus: pars verō, quę ad polum arcticum uergit septentrionalis dicitur, vel borealis, & ita planeta sub eaversans parte septentrionalis vocatur, vt meridionalis dicitur, dum in altera versatur parte, quę ad antarcticū uergit. Sol vero semper sub ecliptica permeat: Diuiditur ē secundū longitudinem in duodecim æquales partes, quę signa dicuntur; quorum initū est in illa parte cœli, ubi reperitur sol, cum vernū æquinoctium fit, quo loco diximus zodiacum diuidere æquinoctialem circulum. & prima pars aries dicitur: 2. Taurus, 3. Gemini, 4. Cācer, 5. Leo, 6. Scorpio, & hæc sex signa septentrionalia, vel borealia dicuntur. 7. dicitur Libra, & huius initū est in illa zodiaci parte ubi sol reperitur, cum æquinoctium autumnale fit: 8. Scorpio, 9. Sagittarius, 10. Capricornus: 11. Aquarius: 12. Pisces. & hæc sex signa quod declinant versus Austrum australia, vel meridionalia dicuntur. Hæc autē certis scribuntur caracteribus breuitatis causa, quod sæpius ea scribere cōtingat & sūt hi, γ , δ , ϵ , ζ , η , θ , ι , κ , λ , μ , ν , ξ , \omicron , π , ρ , σ , τ , υ , ϕ , χ , quodlibet autē horū signorū in 30. Gradus distribuitur: ceteras hui⁹ circuli, & horum signorum affectiones suis locis explicabimus. Post hos circulos duo alij sequuntur explicādi, q̄ coluri dicuntur, q̄ inuicē in mūdi polis secantur ad angulos rectos sph̄:rales ita, ut alter fecet æquinoctiale circulū, & lineā eclipticā, ubi diximus reperiri solē, cū dies noctibus æquales fiūt, q̄ vt supra dictū est, accedit die 21. Martij, & 23. Septēbris p̄p̄ hāc cām hic colurus æqui noctiorū dicitur. Alter vero trāsit p̄ eā eclipticę p̄tē, & æquinoctialis, q̄ inter p̄cta, q̄ diximus æquinoctialia, media est, ex quo fit, vt zodiacū hi duo circuli ī quatuor equas p̄tes diuidāt, & vnā æquinoctiale circulū, illa verō p̄cta lineā eclipticā, q̄ ab hoc 2. coluro t̄gūtur solistitia dñr, q̄ dū sol sub

illis

illis est, fit solistium, idest sol suo proprio motu flare videtur, quod acci-
dit tum anni breuissimo, tum longissimo die, propter hanc causam hic so-
listiorum colurus dicitur. Dum autem tota mundialis machina motu
diurno euoluitur ab oriente in occidentem quatuor minores circuli de-
scribuntur, duo a zodiaci polis, & duo ab illis duobus punctis, vbi colu-
rus solistiorum diuidit lineam eclipticam, illi duo polares circuli com-
muni nomine dicuntur, & hi tropici vocitantur. qui ex po-
laribus circulis est apud polum arcticum peculiari nomine ar-
cticus circulus, & qui ad alterum polum accedit antar-
ticus dicitur, vt tropicus, qui describitur a sole
dum nobis longiorem diem efficit, quod
tum sol primum cancri minutum ingre-
ditur, tropicus cancri dicitur, vt al-
ter capricorni vocatur, quod
tunc primum capricor-
ni minutum ingre-
ditur, & bre-
uiorem
diem
efficit. Iam octo declarauimus circulos, qui non
in coelis solum, sed etiam in terrarum orbe con-
siderantur, vt in chartis geographicis
videre licet, & nos in sequenti-
bus exposituri sumus.

TYPVS OCTO CIRCVLORVM SPHAERAE.

Benedicta omnia opera Domini Domino, laudate, & superexaltate
eum in secula.

M V R DE HORIZONTE, ET MERIDIANO

Cap. IIII.

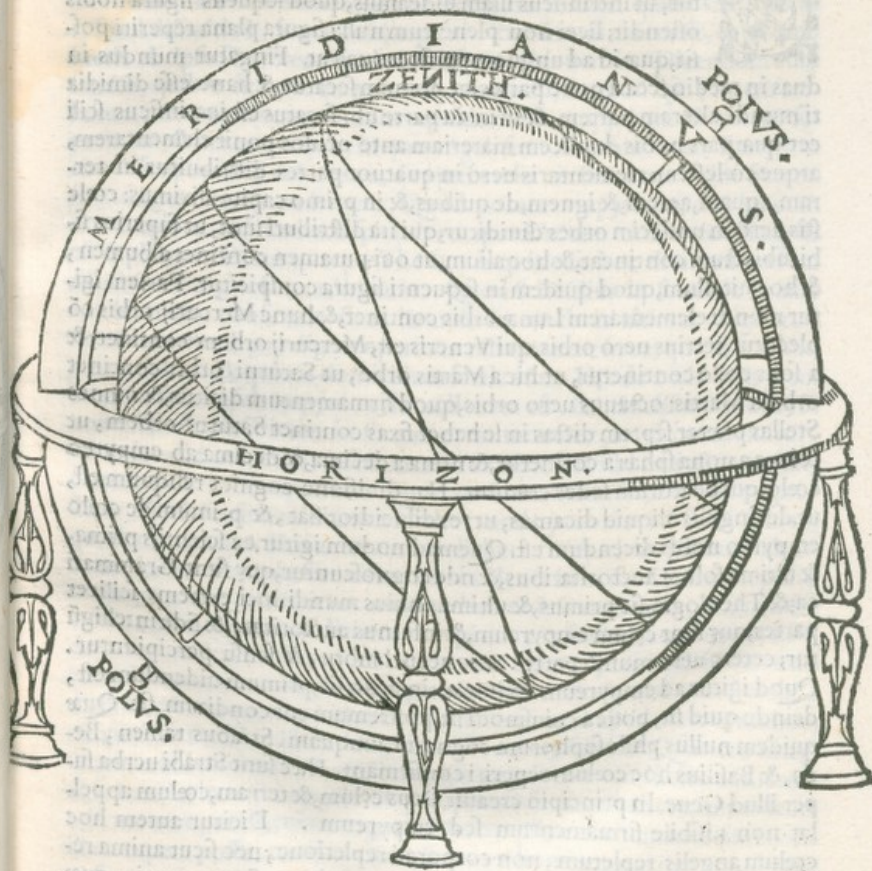
RELIQVI nobis sunt duo circuli maiores, qui nobis innume-
rabiles circulos in vniuerso mundo consideratos ante ocu-
los ponunt, tot enim sunt, quot & homines sunt, imo quot
terræ, & aquæ particulæ sunt. Hi meridionalis, & Hori-
zon dicuntur, qui vt intelligantur: sciendum est, quòd in cœlo quidam pū-
ctus consideratur, qui nostrorum capitum zenith nuncupatur, quod
si a centro terræ ducatur linea, quæ transeat per alicuius capitis verticē,
& vsque ad vltimum cœlum pertingat, huius lineæ extrema pars illius ca-
pitis zenith dicitur: omnia igitur capita, omnes ciuitates, omnia vel mi-
nima loca suum zenith habent. si linea in omnibus suis partibus æquē dī-
stans ab hoc puncto describetur circa mundum, quæ in duas æquales par-
tes mundi sphæram diuidat, hæc Horizon dicitur, quod diuidat, ac defi-
niat illam cœli partem, quæ videri potest ab eo, cuius ille zenith erit, a
quo æquē distat hæc linea, quam horizontem diximus: sin aliam lineam
duxerimus per mundi polos, & per punctum zenith illa meridionalis li-
nea dicitur, quòd cum sol ad eam partem huius lineæ peruenit, quæ de-
scripta est in ea cœli parte, quæ videtur ab eo, cuius est zenith, fit ei
meridies, cum verò in opposita est, fit eidem media nox. Ex
quo facile apparet, tot esse meridionales lineæ, quot, &
horizontales, & quot zenith: hæc enim tria inui-
cem mutuam rationem habent. Hæc cer-
nas licet in sequenti figura: quæ tamen
perfectè si scire vis, ea legas apud eos,
qui hæc ex professo pertra-
ctant. Hic enim tantu-
modo harum re-
rum histo-
riam ha-
bes,
imo quandam pincturam, in qua
quæ hic scribuntur
facilè cernis.

HORI-

HORIZONTIS, ET MERIDIANI

TYPVS.

Latentur celi, & exulter terra, commoueat mare, & plenitudo eius. Dauid.

B DIVI-

10
THEATRI MVNDI
DIVISIO SPHAERAE INTRINSICVS, IN QVA DE
coelo empyreo, & reliquis coelis plura dicuntur. Cap. III.

Cognita mundi sphaera quodammodo extrinsecus, nunc sequitur, ut intrinsecus illam uideamus, quod sequens figura nobis ostendit; licet non plenè cum nulla figura plana reperiri possit, quæ id ad unguem perficere ualeat. Fingatur mundus in duas in medio secari posse partes, ut pomum secatur, & hanc esse dimidia-
ti mundi alteram partem, & id in ea parte ubi secatus est, intrinsecus scilicet quæ pars nobis duplicem materiam ante oculos ponit elementarem, atque coelestem: elementaris uerò in quatuor partes distribuitur in terram, aquam, aerem, & ignem, de quibus, & in primo capite diximus: coelestis uerò in undecim orbes diuiditur, qui ita distributi sunt, ut superius sibi subiectum contineat, & hoc alium, ut oui putamen continet albumen, & hoc uitellum, quod quidem in sequenti figura conspicitur. Partem igitur mundi elementarem Lunæ orbis continet, & hunc Mercurij orbis cōplectitur, tertius uero orbis, qui Veneris est, Mercurij orbem continet, & a solis coelo continetur, ut hic a Martis orbe, ut Saturni orbis continet orbem Martis: octauus uero orbis, quod firmamentum dicitur, & omnes Stellas præter septem dictas in se habet fixas continet Saturni orbem, ut & hæc a nona sphaera cōtinetur, & nona a decima, & decima ab empyreo coelo, qui beatorum sedes creditur. Hac diuisione cognita reliquum est, ut de singulis aliquid dicamus, ut res dilucidior fiat, & primum de coelo empyreo nobis dicendum est. Quemadmodum igitur ex scientijs prima, & ultima solum auctoritatibus, & inde cognoscuntur, quæ sunt Grammatica, & Theologia, sic primus, & ultimus huius mundi loci extreme scilicet partes, quæ sunt celum empyreum, & infernus auctoritate, & fide intelliguntur; ceteræ uerò mundi partes ratione, uel motu, & sensu percipiuntur. Quod igitur ad empyreum celum attinet, an sit, primum uidendum est, deinde quid sit, postea cuiusmodi sit, postremum cur conditum sit. Quæ quidem nullus philosophorum cognouit umquam. Strabus tamen, Beda, & Basilii hoc celum reperiri confirmant. Hæc sunt Strabi uerba super illud Gene. In principio creauit Deus celum, & terram, celum appellat non uisibile firmamentum sed empyreum. Dicitur autem hoc celum angelis repletum, non corporali repletionem, nec sicut anima replet corpus, sed proportionata decoratione ad mansiones patri, quæ per sapientiam Dei in ipso creatæ sunt ita, quod nulla est uacua, sed angelo in beatitudine sibi proportionato inhabitata. Thomas quoque sic inquit de coelo empyreo. Quidquid de coelis cognoscimus, uisum, aut
motu.

motu scimus, cœlum uerò empyreum nec uisui, nec motui subiaceret, sed per auctoritatem est habitum. Hæc satis, quod sit. Hoc autem ita definit Damascenus, ut dicat, esse continentiam inuisibilem, & uisibilem creaturarum. Propter hanc causam uolunt Theologi, ut & Christum secundum naturam humanam contineat, secundum quam Christus in ipso est diffinitiuè, seu circumscriptiuè: cuiusmodi autem sit, & ad quid fuerit ab ipso Deo creatum, docet Albertus his uerbis. Dicendum cum sanctis, quibus de cœlo empyreo est credendū, eo quod ipsi Patrem cœlestem præ ceteris cognouerunt: quod cœlum empyreum est cœlum supremum, & uerum corpus, in quo angeli sunt, & animæ beatæ sunt, non circumscriptiuè, sed diffinitiuè, de quo cœlo ait saluator. Vidi Satanā sicut fulgur de cœlo cadentem. Quod uocatur empyreum, id est igneum non a calore, sed claritatis splendore: quod factum mox sanctis Angelis est repletum. Diuus quoque Thomas inquit esse hoc diuinum cœlum ad electorum gloriam ordinatum. Quod & Basilius in secundo Exameron his uerbis confirmat: sicut damnati in tenebras ultimas abiguntur, sic remunerandi pro dignis operibus restaurantur in ea, quæ extra mundum est, luce, & quietis domicilium sortientur. Hæc de cœlo empyreo. Decima sphaera sub empyreo cœlo collocata est, & uelocissimo motu, & conuersione ab Oriente in Occidentem mouetur, ac circumuoluitur, cū unico die uoluatur, & secum ceteros oēs cœlos sibi subiectos trahat, & nulla stella in eo reperitur. Quod autē hoc cœlum sit, ratione cognoscitur, cū sub sensum minime cadat: hoc modo probatur; Octauā sphaerā, quæ firmamentum dicitur tres motus habere conspicitur; primum ab Oriente in Occidentem, secundum ab occidente in orientē, tertium polos uersus, ut modo ad arcticum, modo ad antarcticū moueatur, & cū unum cœlum unū motū tantum habeat, non plures per se illud sequitur, ut alios duos ex accidenti habeat, id est ex alijs cœlis supra se positus, ob id recentiores Astronomi decimā, & nonā sphaerā posuerūt, & decimā primū mobile dixerūt, cū antiqui nonā id esse existimassent, ut tū apud ceteros multos, tū apud Ciceronē in libro de Scipionis somnio conspiciunt. Qua uero ui moueatur nobis dicendū est, cū Theologis angelorum ministerio oēs moueri, sed uno cœlo unico angelo, ex quo quanta sit angeli uirtus, quæ tantum cœlū mouere potest, cuius magnitudo tanta est, ut uix humanus intellectus illam capere possit, conijcere licet, si omnes homines, qui fuerunt, & futuri sunt, nuncq; in terris uiuunt, unā cum omnibus animalibus, in eo conspirarent, ut uellent terram loco mouere, id quidem minimè facere possent. at unicum angelum decimam sphaeram mouere, quæ multis millibus millibus partium terram superat, tam magnum est, ut pene homi-

num captum superet. hoc si angelus, quid multi angeli; quid multa milia angelorum, qui in coelis sunt? quid ipse Deus qui hæc omnia creauit. At hæc pertinent ad tractatum de intelligendo hoc libro, & his litteris; hic autem modum legendi tantummodo tradimus; at hæc hominum animos ad huiusmodi inuestiganda excitent.

Nona sphaera sub decima collocata est, & nulla stella est ornata, & duplici motu mouetur: motu scilicet primi mobilis ab oriente in occidentem 24. horarum spacio, & suo proprio motu, qui contra motum primi mobilis est ab occidente. scilicet in orientem ferè gradum vnum centum annorum spacio, tanta est, huius coeli vis, vt hoc eodem motu, quemadmodum & decima suo omnes inferiores coelos afficiat, atque secum trahat.

Octaua sphaera sub noua sita est, & non solum motu decimæ, & nonæ sphaeræ mouetur, sed suum proprium motum habet, qui trepidationis dicitur, quem motum, si dixerò, nondum satis intellectum esse, profecto non mentiar, quam veritatem aliàs fortasse apertissimis rationibus ostendemus. Nunc satis sit hanc rem ex aliorum opinionibus declarare, quæ res, vt apertius intelligatur: illud primum sciendum est, quod circuli primi octo, quos in cap. 3. declarauimus non solum in decimo considerantur orbe in iisdem locis perpetuo hærentes, sed in nono ita, vt per motum noni orbis, quæ puncta diximus æquinocetialia, & solstitialia versus orientem, quibuslibet centum annis accedant, & ab ijs, quæ in decima sunt sphaera recedant, vel præcedant, ex quò illud spaciū, quod interest inter illud æquinocetium, vel æquinocetiale punctum, & hunc, qui est idem cum octaua sphaera, cum illam secum trahat, vt dictum est æquinocetiorum præcessio ab astronomis nuncupatur. In octaua uerò sphaera non solum hi circuli hanc sortiti sunt mutationem, sed aliam quoque, quæ minus apparet, cum sit 1400. annorum 21. minorum a boreali parte in meridiem. Ptolæmei. n. tempore, qui post Christum natum fuit annos 140. maxima solis declinatio fuit grad. 23. min. 51. nostris vero temporibus, vt vult Copernicus, & alij, est gra. 23. 28. quam varietatē trepidationis motu contingere dicunt, vt tropici indies ad æquinocetiale proprius accedant: volunt tamen breui futurum esse, vt iam recedere incipiant. Hæc satis de motu, cum omnes stellæ præter septē planetas in hoc cælo sitæ sint, opus est, vt eas aliqua ratione hic enumeremus, aliqua ratione inquam, nullus enim præter illum, qui eas creauit enumerare potest, quæ solum visui magis apparet, ausi quidem sunt homines enumerare, quæ 1022. sunt, neque omnes eiusdem magnitudinis, neque naturæ sunt. nam aliæ aliis maiores videntur, & oculis hominum apparent, aliæ minores & aliæ alium planetam, & aliæ alios colores referunt, & ob id illorum vires

res sortita existimantur. Sex enim referunt magnitudinis differentias, ut maiores primæ magnitudinis dicantur, quæ 15 sunt, secundæ 45. quæ minores sunt, primis adhuc minores, & tertiæ magnitudinis sunt 208. quartæ vero 474. quintæ 217. sextæ 49. nebulosæ 5. obscuræ 9. quæ omnes collectæ numerum 1022. conficiunt. Ut autem de his astronomi verba facere possent, necesse fuit, illis nomina imponere quibus aliæ ab aliis segregarentur, & in illorum tractatione minime confunderentur. primum igitur uti superius diximus zodiacum in duodecim partes diuiserunt, & suis nominibus imposuerunt, & quælibet pars cum plures stellas contineat, ita descripserunt illas figuras, quorum nomina illis imposuerunt, ut alia stella in capite, alia in pedibus, alia in aliis partibus esset, & hac ratione facile omnes stellas nominabant, ut exempli gratia primum zodiaci signum est Aries, quod signum tredecim stellas continet, ex quibus sex sunt satis conspicuæ magnitudinis, duæ quarum magnitudinis tertiæ sunt in anteriori cornu, tres vero sunt in cauda magnitudinis quartæ; alia est in dextero pede magnitudinis quoque quartæ, ut facile hac ratione possint de omnibus stellis Astronomi verba facere, de omnibus inquam, quæ hominibus notæ sunt. Hæc autem signa, vel cælestes imagines 48. sunt in zodiaco 12. ut dictum est in parte boreali 21. in meridionali vero sunt 15. quæ oēs collectæ efficiunt summam 48. quæ fufius in quinto libro tractatur.

Saturnus, vel saturni orbis sub octauam sphaeram suam locum sortitus est, in quo vnica stella inest, quæ Saturnia dicitur. Hic autem orbis, non solum decimæ, nonæ, & octauæ motus habet, sed quartum habet proprium ab occidente in orientem, quod annis fere triginta totum zodiacum per meatur, diximus fere, quod in hoc tractatu minutias non persequimur, quas sequi debent, qui tabulas horum motuum & ephemerides persequuntur. Iouis orbis sub Saturno est annis 12. perficit suum cursum sub zodiaco motu proprio orientem versus, & præterea mouetur iisdem motibus, quibus & Saturnus præter motum proprium.

Martis orbis sub Iouis orbe collocatus est, & mouetur, ut orbis Saturni tribus superiorum motibus & proprio, qui est ab occidente in orientem fere duobus annis, & vnica stellam, quæ Martis dicitur, habet.

Sol sub Marte est, qui iisdem tribus motibus mouetur, quibus & superiores planetæ, & proprio, qui est ab occidente in orientem spacio dierum 365. & fere quartæ anni diei parte a cuius motu sub zodiaco annus communiter ab omnibus dictus appellatus est, quod Sol quasi annulum consistere videatur eodem tempore & Venus, quæ sub sole collocata est, & Mercurius sub Venere situs mouetur pariter cum sole sub zodiaco.

Luna vero lunari mense, qui dierum 27. Ho. 8. min. 43. est: illud iter perficit

sic, quod in anno Sol facit: sub Luna adest ignis elementum a Philosophis
 rationibus probatur, sub igne Aerem adeste scimus omnes, & sub aere terram, &
 aquam unicuique orbem conicientem omnes uidemus. Quam multa animalium genera pro
 hominum genere in aere degant quis non uidet? quot piscium genera in aquis?
 quot in terris animalium genera, quot herbarum, quot fructuum? quot
 arborum, quot lapidum, quot metallorum, quot terrarum, & aquarum medicina-
 lium? iam uides homo quanti sis apud Deum, qui haec omnia tibi condiderit? Tu
 tamen (ut inquit Cicero) sic te abicies, atque prosterne, ut nihil inter te, &
 belluam interesse putes? Iam de caelo empyreo in terram deuenimus, de terra
 iterum in caelum ascendamus, ut alia ratione hunc mundi librum legamus, & illud
 doctrina discamus iter, quod re ipsa nobis pagendum est: primum. n. de summi
 patris sinu in hanc carnem descendimus, deinde Christi redemptoris gratia,
 & nostris bonis operibus illuc nobis ascendendum est, ubi diuimus
 beatos sempiterno auro frui. Ut autem illuc ascendamus, nobis opus est illas
 scalas habere, quas uidit Iacob, per quas descendebant, & ascendebant ange-
 li Dei, quae nihil aliud sunt, quam Dei uirtus, per quam spiritus spe beati, ut
 de caelo descenderunt, ita et dum in terris uersantur per contemplationem
 ad caelum ascendunt. iam igitur diuino auxilio prouinciam aggrediamur,
 & primum terrae magnitudinem inuestigamus, atque naturam, ut inde ad altiora
 contemplanda, per quandam collationem ad terram facilius ascendamus.

Terra igitur est omnium elementorum grauissima, ob id suo pondere
 librata medium mundi locum hoc est, infimum, & ab empyreo caelo ma-
 xime remotum, sortita est: quippe quae, ut loco, sic etiam natura maxime di-
 stat. omnium. n. rerum uilissima, & abiectissima est, ob id densissima, & mini-
 me pellucida est, ut ceterae sunt mundi partes, & ob id natura immobilis,
 ut inquit propheta, fundasti terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in
 seculum seculi. Psal. 103. licet ex accidenti moueatur, cum sursum fertur non
 ta men tota, uel etiam natura secundum partes cum aliquo accidenti extra suum
 locum est, & ad suum locum tendit, illius natura frigida, & sicca esse dicitur.
 Magnitudo eius iuxta diuersorum auctorum sententiam diuersa est, licet mea
 quidem sententia omnes idem iudicent: non. n. omnes eadem mensura utuntur,
 ob id inter se auctores dissentire uidetur, communior enim nos opinionem secuti,
 quae uerior uideri debet, dicimus terram, ut caelum in 360. gradus distribui, &
 quemlibet gradum milliaria italica 62. $\frac{1}{2}$ continere, quae si ducantur in
 360. partes conficiunt milliaria 22500. tot igitur millibus passum ter-
 ra in circuitu est. Quo uero modo id certo sciri possit, si studiosus lector
 uiderit, quid doctissimi uiri in suis sphaeris dicant nihil erit amplius,
 quod ad hanc ueritatem intelligendam, desideret. Hinc etiam col-
 ligitur, quanta sit eius semidiameter, quot scilicet millia passum inter
 sint

Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius:
annuntiat firmamentum.

sint inter hunc locum, quem homines pedibus terunt, & illam partē, quā in medio ipsius globi terræ, & aquæ est. docent. n. mathematici, quod per ipheria circuli, ita se habet ad suam diametrum, vt 22 ad 7 inde igitur sequitur, vt eius semidiameter sit milliariorum 7160. $\frac{15}{32}$. Naturam terræ, & aquæ, & terræ quantitatem habemus cum vnā mensurentur. Aquæ vero qualitatem sensus ipse diiudicat, & cognoscit, esse frigidā, & humidā, & si cum terra comparetur, nescio quid in se diuinitatis habere conspicitur, quod pellucida sit, & quā terra sit leuior, & lunæ, & solis motibus afficiatur, vt suo loco exposituri sumus: iam igitur ab imperfectionibus discedamus, & cum perfectissima versus dirigamus iter nostrum, quantam perfectionem in primo nostræ ascensionis gradu reperiamus animaduertendum est. Quid autem de aquæ quantitate dicam? maiorne aqua an terra est? diu latuit hæc veritas, quod ad tam multa loca non nauigabatur, vt nunc sed nostra tempestate facile apparet, vel cæcis ipsis, maiorem esse terræ, quā aquæ quantitatem, quod Alexander Picolominaus apertissimis rationibus demonstrat. illū tractatum igitur lector legat, si huius rei plenam notitiā desiderat: ab aqua ad aerem progrediendū nobis est.

Aer calidus, & humidus existimatur, licet secundum partes possit esse & frigidus, & siccus, & calidissimus, & humidissimus, vt vel omnibus patet. Huiusmodi n. natura est, vt facile non solum a cœlorum motibus, & lumine, & influentiis afficiatur, sed a terra, ab aqua, & ab igne permutetur, quod licet id sit cum omnibus elementis commune, magis tamen apparet in aqua, & aere cum mutuo inter se permutentur apertissime. Aeris regio, vt plurimum in tres diuiditur partes. prima est terræ propinquior, tertia elemento ignis contigua secunda est inter has media. prima, & tertia calide diuersis rationibus sunt. prima radiorum solis præsertim lunæ, & reliquorum planetarum reflexione, tertia, quod ignis elemento contigua est, ex quo fit, vt (estate præsertim) pene quidquid in aere frigidi sit in media regionē se recipiat, quod grando, quæ ibi congelascit, nobis argumentum est. vt de grandine, imbre, ventis, rore, fulmine, tonitru, & ceteris huiusmodi, quæ in aere fiunt, & ad aliud tractatum spectant. Aer præterea si ratione suæ raritatis cum aquis conferatur, cō est illa rarior. quod terra est aqua rarior, & pellucidior, vt quod magis a terra discedamus longius, cō ad spiritaliora, & perfectiora proficiscamur. De quantitate nihil certi habemus, licet multi multa dicant, quod de hoc interuallo, quod inter terram, & ignis regionem reperitur dicamus, illud nobis satis sit, quod terram, & aquam suis brachiis cōplectitur: sed iam ad altiora tendamus.

Ignis elementum aerē complectitur, qui sine controuersia calidus, & siccus est, in quo, licet Salamandram viuere dicant nonnulli, peritiores ta-

men

men viri minime fieri posse multis rationibus contendunt. Huius raritas ita se habet ad aeris raritatem, ut hæc ad aquæ raritatem, ut penes spiritus subtilissimus sit, & ita cum sub hominis sensum non cadat, dum in sua regione est, nisi hunc materialem (ut dicunt) haberemus, a cuius natura, ad illius naturam argumentamur, minime fieri posset, ut illius raritatem, & illius efficientiam cognosceremus: longe tamen huius nostri impuri ignis naturam superat, & illius etiam, qui fulminibus ad nos defertur, quod hi tum terra, tum aere permixti sint. De illius quantitate facile cognoscitur, quod super ignem adest Luna, ad quæ nostrorum oculorum radij pertingunt, & quidquid oculis cernitur, id facile a pertis mensuratur. Semidimetriens igitur concavæ superficiei lunæ continet semidimetriæ terræ, & aquæ $33\frac{2}{10}$, quæ milliaria Italica sūt, 119198. ex quo fit, ut inter terræ superficiem, & concavum lunæ interfint milliaria 115719. quod spacium continet aerem, & ignis elementum. Videas igitur Christiane lector, quod quò magis ab hac nostra terrena habitatione discedimus, eò in rariora tendimus, & ampliora, & maiore vim habentia, Hic est terminus huius nostræ elementaris regionis, quæ perpetuis permutationibus subiacet.

At unde sumemus alas, quibus ad cœlos evolemus, qui, ut ex motu conicere licet, alterius naturæ sunt. elementa. n. recto moventur motu vel scilicet ad centrum, vel a centro, ut ignis & aer a centro, terra, & aqua ad centrum, naturaliter moventur, licet vi rapiantur, & circa centrum ut in mari facile cernitur, & suo loco dicturi sumus: at cœlum perpetuò circa centrum movetur, circulari scilicet motu, ex quo dixerunt philosophi quinta natura consistere, id est alia materia a terra, aqua, aere, & igni diversa quæ cuiusmodi sit penitus ignoratur. Philosophi n. nulli alterationi cœlos obnoxios esse contendunt: Astrologi vero primos quatuor qualitates tribuunt, cum dicant Solem, & Martem calidum, & siccum, Saturnum frigidum & siccum, & de ceteris eodem modo, a quo non videntur alieni Theologi, cum dicant nonnulli cœlos posse qualitates affici, sed valétius resistere, quàm vel quatuor elementa, vel quæ ex elementis constant, cum igitur per diversam materiam iter habituri simus, diversa quoque ratione mihi utendum est. nam cum per aquam nobis eundum est navibus utimur cum per terram, vel equis, vel carris, vel pedibus, per aerem alis utendum est, quod tñ hominibus non datur, cum per cœlos oculis tantummodo (quod scia) nobis utendū sit, & vñ sunt, qui illorum nobis cognitionem tradiderunt. Oculi. n. in homine cum ab anima discedis sunt partes omnium diviniſſimæ, & quæ in nobis illa diviniſſima, & splendidissima corpora cœlestia referunt. cœli

tam cito nostrorum oculorum radij ad cēlos pertingant, ut solis radij ad nostros oculos perueniant. Oculos igitur diuino auxilio tributos nobis esse ad hanc ueritatem cognoscendam duces fatendum, & iam illi nos ad lunam perducant. Oculi igitur nobis ostendunt illud cōelum rarissimum esse, cum nobis impedimento nō sit, quo minus nostrorum oculorum radij usque ad firmamenti stellas perueniant: ratio etiam nobis annuere uidetur, quod ut aer est aqua rarior, & aqua terra sic lunæ cōelum eadem proportionē sit igne rarius, & diuinius. Quantitatem uero illius dixerunt esse tantam, ut eius dimetiens contineat terræ dimetiens 64. minutijs neglectis, quæ distantia est milliariorū 229687. Quid de lunæ corpore dicendum est? inquit partem esse quandam densiorem, quæ solis radios suscipiens, ut spēculum eos ad nos amittit, ut suo loco dicemus. Oculi præterea significarunt nobis, non quolibet die eundem cōeli spaciū lunam peragrari, neque lunaris corporis diametrum eandem semper apparere, sed modo maiorem, modo minorem. quod, & in ceteris planetis animaduertunt. huius rei causam in sequenti capite exponemus. Quid autem ferunt periti de illius quantitate? Lunā minorem, quā terra rōnibus probant cum a globo terræ, & aquæ 39. uicibus contineri contendunt. ea tamen magnitudine, licet pedalis uideatur est, ut nisi cum oculis rationem coniunxeris, minime fieri potest, ut quis eam suspicari possit, sed iam ad superiorem gradum, qui Mercurij est, ascendamus.

Mercurij cōelum puriorem adhuc esse, quā lunæ cōelum, ipsa ratio in promptu est, si quod magis aliquod corpus a terræ centro distat, eō rarius, & purius est, ut superius oculis patere diximus, hoc esse, & rarius, & purius, & maius etiam fatendum est, quod continens contento maius esse ipsi oculi testes sunt, ut & in sequenti figura patebit. ipsam autem Mercurij stellam alteram ex Apollinis satellitibus minorem, quā terram ferunt, cum a terra contineatur uicibus 21952. ex quo fit ut stellarū minima sit: eius cōeli tamen semidimetiens continet semidimetiens terræ 167. quod spaciū est milliariorū 597784.

Veneris cōelū continet Mercurij cōelū, & sic se hēt eius raritas, & natura ad Mercurij cōelum, ut Mercurij, ad Lunæ cōelum, curius Stellæ corpus dicunt contineri a terræ, & aqua globo 28. uicibus, & semidimetiens eius cōeli continere semidimetiens terræ, 1120. quod spaciū est milliariorū 4009090. quod interuallum a terra tantum est, ut uix cogitatione concipi possit, & nondum tamen medium peregrinus iter, ut iam facile cernatur, quā sint homines plerunq; dementes, qui terræ imperium affectant, cum tota terra, & aqua pene nihil sit, si cum Veneris orbe comparetur.

paretur, quod non ignorauit ille Affricanus apud Ciceronem cum dixerit, penitet me nostri imperij, quo quasi illius punctum attigimus. Respice igitur cœlum homo, intueri, quantum in te situm est, & ad illud contende, si dominatus cupiditate laboras: at hæc extra rem, non inutilia tamen, imo ad bene, beatq; viuendum, quo nihil expectabilius est, maxime conducunt.

Sol princeps, & moderator ceterorum luminum ferè mediam obtinet mundi regionem, & non aliter se habet in mundo, ac mens in anima, in illius conspectu nullum lumen apparet. & ceteris omnibus rebus suum lumen impertitur. Solis cœpus omnibus Stellis est maius, & terrâ superat 166. partibus, quod apertissimis rationibus intelligitur, illius orbis raritate, & puritate omnes inferiores facile vincit, eius dimetiens cōtinet terrę, & aquę globi dimetiens 1220. quę sunt milliaria 4367045. illius pulchritudo tanta est, vt dixerit Anaxagoras se ad id solum natum esse, vt Solem intueretur. tantam oportunitatem in terris habet, vt eo remoto omnis natura concidat necesse sit cum dixerit Aristoteles Sol & homo generat hominem. Hęc pauca inferuntur, vt homo ex his litteris habeat aliquam rationem, quę ad intelligentiam eum conuertere, si non peritus perducere possit, quod id (vt & pius diximus) ad alium tractatum spectat. Sole igitur dimisso ad Martem accedamus.

Mars suo orbe solis orbem complectitur, & terrę, & aquę globum continet semel cum $\frac{8}{5}$, & raritate sui orbis raritatem orbis solis ea proportionē superat, qua omnis superior sibi inferiorem, & contiguum orbem superat, & eius semidimetriens superat semidimetriens terrę 8877. partibus, quod spacium est milliariorum 31772045.

Iupiter vero vincit raritate sui orbis suum inferiorem orbem, & continet globum terrę, & aquę nonagies, & quinquies, & eius orbis semidimetriens continet semidimetriens terrę, & aquę 14405. quę sunt millia 51563352. tantum igitur distat a terrę centro.

Saturnus planetarum vltimus in hoc ordine est minor Ioue: continet n. terram tantum 91: distat tamen magis, quàm Iupiter, cum eius cœli dimetiens cōtineat dimetiens terrę, & aquę 20220. quę sunt 72378409. qđ spacium quis mente cōcipere potest vix reperit verba, quibus id explicari possit. attamen in terris frigiditatem, & siccitatem operatur, vt superioribus diebus omnibus compertum est. Nam die 12. Aprilis 1586. quo tempore in eodem cœli minuto Sol, & Saturnus coierunt, & duobus diebus ante, & duobus post maximum frigus, & siccitatem homines experti sunt, & multis diebus post, non solum ante solis ortum, quod Saturnus ante solem oriretur, sed post solis ortum etiā, quod parū

a sole distaret, quod & anno 1587. accidit, & apertius, cum videretur pene hyemis tempus esse, quod pene veris erat finis. Accidit. n. hæc coniunctio ☉ & ♄ die 26. Aprilis, ex quo totus Maij mēsis sic frigebant omnia, vt mirum omnibus videretur, quibus hæc causa ignota esset. Hæc non inutilia inferantur, ne lectio tædium, & fastidium pariat. sic igitur non inutile condimentum habeat, scilicet cum voluptate vtilitatem coniunctam. eo. n. conducit, ut quantam vim habeant cælestia corpora ab ipso Deo creata, quamq; magna sint cognoscamus & quanta sint ipsius Dei inuisibilia, quæ sunt tum angeli, tum angelorum sedes, & tandem ipse Deus licet quantus dici non possit, sed infinitus, & eò conducit, vt nos ad bene viuendum impellat, vt tandem in cœlis beatè viuere, & quo semper piterno frui possimus.

Firmamentum vel octaua sphaera cœlum Saturni cōplectitur. in quo cœlo tamquam nodi in tabulis insunt stellæ omnes præter septem planetas Saturnum, Iouem, Martem, Solem, Venerem, Mercurium, & Lunam, quorum characteres hi sunt ♄, ♃, ♀, ☉, ♁, ♀, ☿, in quo (vt diximus) licet penè innumerabiles stellæ sint. 1022. tamen in 48. imagines distributas obseruarunt astronomi, & diuersæ magnitudinis, & naturæ sunt. Et primæ magnitudinis stella continet terræ, & aquæ globum centies. Quis autem hoc huius diuinæ scientiæ ignarus crederet? scias tamen lectior omnibus in sua arte peritis credendum esse: sciens tamen non credit, sed per causas cognoscit. Stella secundæ magnitudinis eundem continet nonagies, tertiæ bis, & septuagies, quartæ quater, & quinquagies, quintæ 36. sextæ 18. ex quo sequitur, vt stellæ hæc, quæ numerantur ab astronomis contineant terram vicibus 54706. cum autem reliquæ stellæ sint longe plures, illud sequitur, ut pene innumerabiliter terram contineant, vult tamen Clavius, vt superficies concava firmamenti contineat 71209600. diametros quadratas vnius stellæ magnitudinis primæ, in quibus totidē stellæ magnitudinis primæ se mutuo rāgētes describi possūt. Quid mirum Atlantē hæc contemplantem in montē conuersum Poetas fabulatos esse? hoc est totam suam ætatem in altissimo monte consumpsisse? quid mirum Anaxagoras suam patriam, & rempublicam deseruisse, vt in his contēplandis vitā ageret? contra vero quanta demētia fuit Alexander ille magnus, qui lugebat cum audiret Democritum dicentē plures adesse mundos, qđ nōdum unius terræ imperio potitus esset, cum nihil sit totus terrarum orbis, cuius imperiū expetebat, si cum octaua sphaera comparetur? contra verò q̄ prudentes oēs sancti Dei, q̄ parentes, & facultates oēs, & se ipsos, vt ita dicā, deseruerunt, vt illa æterna, & beata vita fruerentur; quæ multo est maior, & p̄stantior octaua sphaera, quam

quā hæc est terra, & aqua maior, atque præstantior, vt postea dicemus. De cœli raritate iam dictum est, & ex superioribus percipi potest. Distantia uerò a terra est 20229. semidimetentium terræ, quæ sunt milliariorum 72412414.

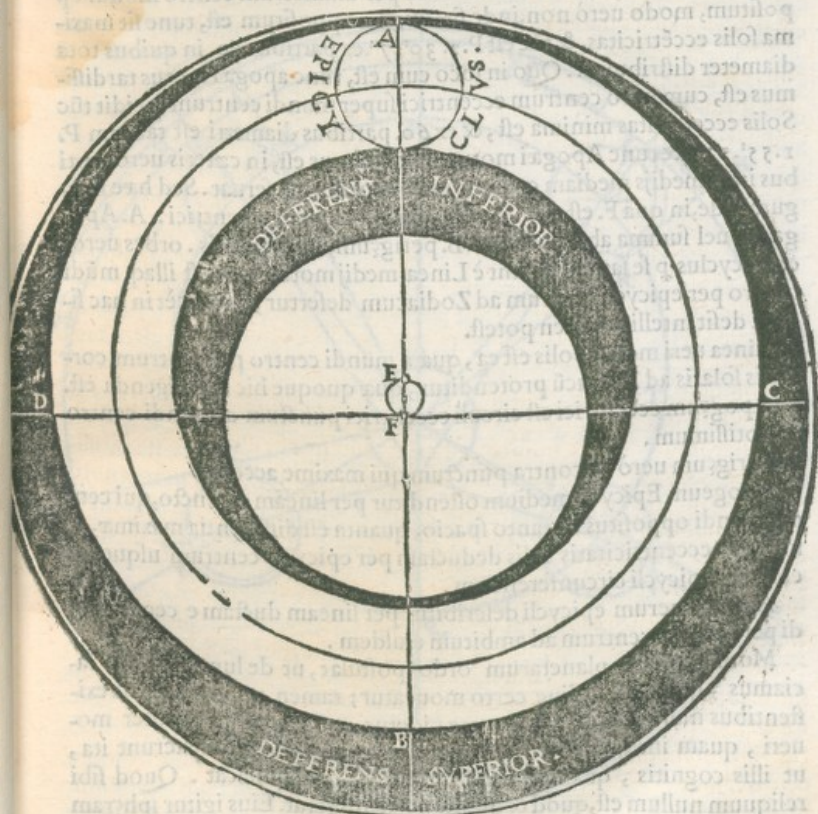
Super octaua sphaera (vt supra dictum est) noua collocata est, quæ cum sine stella sit, sensibus percipi non potest, sed ratione tantum (vt dictum est) hanc tamen octaua maiorem, & rariorem existimant, ut octaua Saturni orbe maior, & rarior est, maior, quod octauam contineat, rarior, quod magis a terra distet. illius autem a terra distantiam quis scire potest? nisi quis dixerit quadam ratiocinatione tantum distare eius cœli conuexa superficies a conuexa octauæ sphaeræ, vt hæc distat a conuexa sui inferioris, quod faceret, ut semidimetentium terræ & aquæ globi contineret 20238. quod spatium esset milliariorum 72446419. quod si eadē ratione argumentauerimus de sphaera decima dicendum est eius semidimetentium continere semidimetentium terræ, & aquæ 20247. quæ sunt millaria 72480424 quod spatium tantum est, vt vix cuiusquam mens illud capere possit, licet vel ipsum infinitum capere uideatur; sed longius distare a terra probabilibus rationibus demonstrari posset. sed quid opus hæc tam exquisitè satis est homini scire hæc tanta, tamque multa, tantisque uiribus, vt licet tam longe distent a terra, in terris tamen, & in omnibus elementis operantur, & agunt, sibi a Deo Opti. & Max. esse creata, & longe plures homines esse, quam hæc omnia, quæ illi seruiunt: satis sit homini, hinc ad eius creatoris præstantiam argumentari, vt illam aliqua ratione dum in terris versamur & in hoc corporis carcere inclusi sumus cognoscamus. ex dictis facillè colligi potest, tantæ magnitudinis esse empyreum cœlum, ut uix numeris comprehendi possit. De illius autem cœli puritate, facilius est cogitatione, quam uerbis consequi. Facillè. n. potest mens gradatim a terra ad aquam, & ab hac ad Aerem, ad Ignem, ad Lunam, ad Mercurium, ad Venerem, ad Solem, & inde ad reliquos cœlos progredi semper maiorem puritatem addens, & sic argumentari, ut se habet aqua ad terram, sic & ignis ad aerem, uel aer ad aquam, sic ad cœli empyrei puritatem perueniet, quod tamen de ijs rebus solet inter homines agi, non reperiunt uerba, quibus id explicent: Hæc igitur sint satis quæ humanū est intellectum adaperiāt, & ad maiora ista præparet, ut facile iter ad illa se consecutum cognoscat.

DE PLANETARVM THEORICA. CAP. VI.

Etsi in superioribus, vbi de planetarum orbibus verba fecimus, singulis planetis singulos orbes tribuimus: hic tamen alia quadam ratione de iisdem loquendum est. & plures orbes eis sunt ascribendi, vel suus orbis in plures orbes diuidendus est. Et primum de Sole agemus, quod hic planeta est tamquam ceterorum Dominus, & quem in motu ceteri imitantur, licet, vt & homines faciunt, alij aliis melius id faciant, vt exposituri sumus. Solis igitur spheram ex tribus orbibus constare periti testantur, quibus & epicyclum nonnulli addunt. quorum qui medius est penitus eccentricus est, at qui hunc continet secundum conuexam partem est concentricus, secundum uero concavam eccentricus est. contra uero se habet ille orbis, qui ab eccentrico continetur. Nam illius conuexa pars est eccentrica, & concava homocentra est. Epicyclus uero est paruus circulus in orbe eccentrico contentus, in cuius peripheria sol deferitur. Hec omnia facile in sequenti figura cernuntur. in qua, & orbium nomina debes animaduertere. Nam orbis superior deferens superior appellatur, ut inferior dicitur, qui interior est. Qui uero inter hos duos medius est eccentricus dicitur, vt quidem est. His autem circulis descriptis reliquum est, vt quibus motibus sint praediti doceamus. Eccentricus autem qui epicyclum deferit sub zodiaco mouetur quotidie Gra. 0. 57'. 8". 11^m. 22^m. totumque zodiacum conficit diebus 365. horis 6. 9'. 39". & hinc exoritur solis medius motus, Epicyclus uero qui solare corpus deferit perpetuo in plano eccentrici mouetur, vt quotidie moueatur. Gra. 0. 59'. 8". 7^m. 10^m. ex quo fit, vt diebus 365. horis 6. 20'. totum zodiacum perambulet, illud praeterea in epicyclo animaduertendum est, qd in superiori parte contra signorum ordinem solem deferit nempe a δ in ariete, & in parte inferiori secundum signorum ordinem ab ν , in δ . Vnde fit, vt cum sol est in superiori parte tardius in parte uero inferiori uelocius moueatur: illi autem duo orbes, qui in figura nigri sunt, & secundum quid eccentrici sunt, & eccentricum amplectuntur, & deferenter comuni nomine dicuntur, quod solis absides sub zodiaco deferant, sed inaequaliter. Hec autem apogei mutatio inde fit, quod solis motus in epicyclo paulo tardior est, quam medius solis motus, ut ex superioribus uidere licet. Hi orbes Apogei diurnum motum medium efficiunt 4^m. 12^m. idq; circa centrum parui circuli, qui describitur motu centri eccentrici, qui tantus, est quanta est differentia inter medium motum eccentrici, & motum epicycli. Hic uero motus anomalia apogei, & eccentricitatis solis dicitur.

Hic

SOLIS THEORICA.

Leuate oculos in excelsum, & videte, quis creauit hæc?

Isa. 40.

Hic autem uidere licet, quod ad Apogæi motum centri eccentrici mutatio fit. Nam cum moueatur solis Apogæum, ut dictum est, circa centrum parui circuli descripti inter centrum mundi, & centrum eccentrici, & hoc centrum modo sit in hoc circello per diametrum centro mundi oppositum, modo uerò non; inde fit, ut cum oppositum est, tunc sit maxima solis eccentricitas, & tunc est P. 2. 30'. 7". ex partibus 60. in quibus tota diameter distribuitur. Quo in loco cum est, tunc apogæi motus tardissimus est, cum uerò centrum eccentrici super mundi centrum incidit tunc Solis eccentricitas minima est, & ex 60. partibus diametri est tantum P. 1. 55'. 53". & tunc Apogæi motus uelocissimus est, in cæteris uerò partibus intermedijs mediam quoque rationem motus seruat. Sed hæc in figura uide, in qua F. est mundi centrum E. centrum eccentrici. A. Apogæum uel summa absis eiusdem. B. perigæum, uel ima absis. orbis uerò, & epicyclus p se satis noti sunt è Linea medij motus solis est illaq; mundi centro per epicycli centrum ad Zodiacum deferatur, quæ licet in hac figura desit intelligi tamen potest.

Linea ueri motus Solis est ea, quæ à mundi centro per centrum corporis solaris ad Zodiacum protenditur, quæ quoque hic intelligenda est.

Apogæum eccentrici est circuli eccentrici punctum a mundi centro remotissimum.

Perigæum uerò est contra punctum qui maxime accedit.

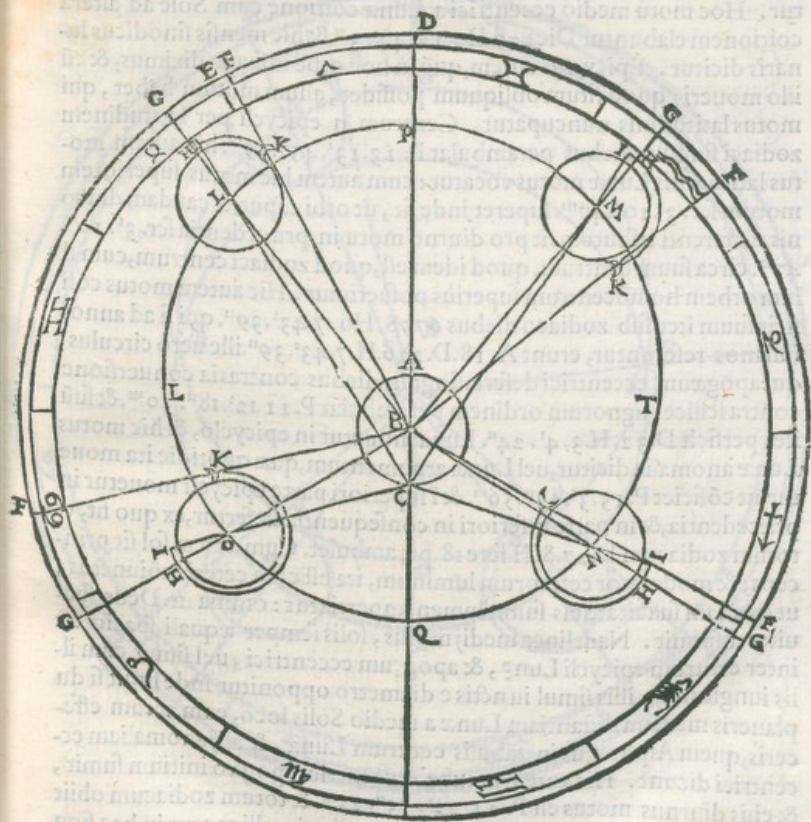
Apogæum Epicycli medium ostenditur per lineam à puncto, qui centro mundi oppositus est tanto spacio, quanta est differentia maximæ, & minime eccentricitatis solis deductam per epicycli centrum usque ad eiusdem epicycli circumferentiam.

Apogæum uerum epicycli describitur per lineam ductam e centro mundi per epicycli centrum ad ambitum eiusdem.

Motu exposito planetarum ordo postulat, ut de lunari uerba faciamus, quæ etsi ordine certo moueatur; tamen nobis in terris existentibus nullum ordinem seruare uidetur, uel saltem inæqualiter moueri, quam inæqualitatem ad æquales motus periti reduxerunt ita, ut illis cognitis, quæ ipsi tradunt intellectus quiescat. Quod sibi reliquum nullum est, quod & dubitationem afferat. Eius igitur ipheram ex quatuor orbibus constare tradunt, quorum tres ita se habent, ut superius de sole traditum est. Quartus uerò hos tres complectitur, & tam illius concaua, quam connexa pars concentrica est, cuius officium est nodos lunares draconis scilicet caput, & caudam in præcedentia deferre; ille uerò medius orbis q penitus eccentricus est, & appellatus deferens epicyclum mouetur quotidie secundum signorum ordinem P. 13. 10'. 34". 53".
in

LVNAE THEORICA.

35

Per quam viam spargitur lux, diuiditur æstus
super terram? Iob 38.

D

in longitudinem, expleti; in eandem zodiaci conversione. Diebus 27. Ho. 7.43'. 7". quod spacium temporis periodicus mensis appellatur. Hic autem motus tum medius, tum æqualis motus longitudinis Lunæ dicitur. Hoc motu medio eccentrici a Lunæ coitione cum Sole ad alteram coitionem elabuntur Dies 29. Ho. 12. 44'. 3". & hic mensis sinodicus lunaris dicitur. Epicyclus autem, quæ in hoc orbe infixum diximus, & cū illo moueri, quod situm obliquum possidet, alium motum habet, qui motus latitudinis nuncupatur. Centrum .n. epicycli per latitudinem zodiaci singulis diebus perambulat P. 13. 13'. 45". 39". hic autem motus latitudinis Lunæ motus vocatur: cum autem hic motus superiorem motum scr. 3'. 10". 47". superet inde fit, ut orbi caput, & caudam draconis deferenti tributum sit pro diurno motu in præcedentia scr. 3'. 10". 47". circa suum centrum, quod idem est, quod zodiaci centrum, cum illum orbem homocentrum superius posuerimus. Hic autem motus conficit suum iter sub zodiaco diebus 6798. Ho. 7.43'. 39". qui si ad annos iulianos referuntur, erunt A. 18. D. 226. H. 7.43'. 39". ille uero circulus, qui apogæum eccentrici deferit singulis diebus contraria conuersione contra scilicet signorum ordinem perambulat P. 11. 12'. 18". 30". & suū iter perficit D. 32. H. 3. 4'. 24". Luna mouetur in epicyclo, & hic motus Lunæ anomalia dicitur, uel Lunæ argumentum, quæ quotidie ita mouetur, ut conficiat P. 13. 3'. 53". 56". & in superiori parte epicycli mouetur in præcedentia, & in parte inferiori in consequentia deferitur, ex quo fit, ut totum zodiacum D. 27. & H. fere 18. perambulet. Cum autem sol sit princeps, & moderator ceterorum luminum, ita est cum ceteris cōiunctus, ut quadam suauitate eis suum lumen imperiatur: omnia .n. Deus suauiter disponit. Nam linea medij motus, solis semper æquali spacio est inter centrum epicycli Lunæ, & apogæum eccentrici, uel simul cum illis iungitur, aut illis simul iunctis e diametro opponitur inde fit, ut si duplicaueris mediam distantiam Lunæ a medio Solis loco, eum arcum effeceris, quem Alphonsus in tabulis centrum Lunæ, & alij anomalias eccentrici dicunt. Hic autem arcus ab eccentrici apogæo initium sumit, & eius diurnus motus est P. 24. 22'. 53". 23". & totum zodiacum obicit D. 14. H. 18. 22'. 1". Hæc autem omnia ut melius intelligantur in hac figura animaduertes.

A. est centrum eccentrici.

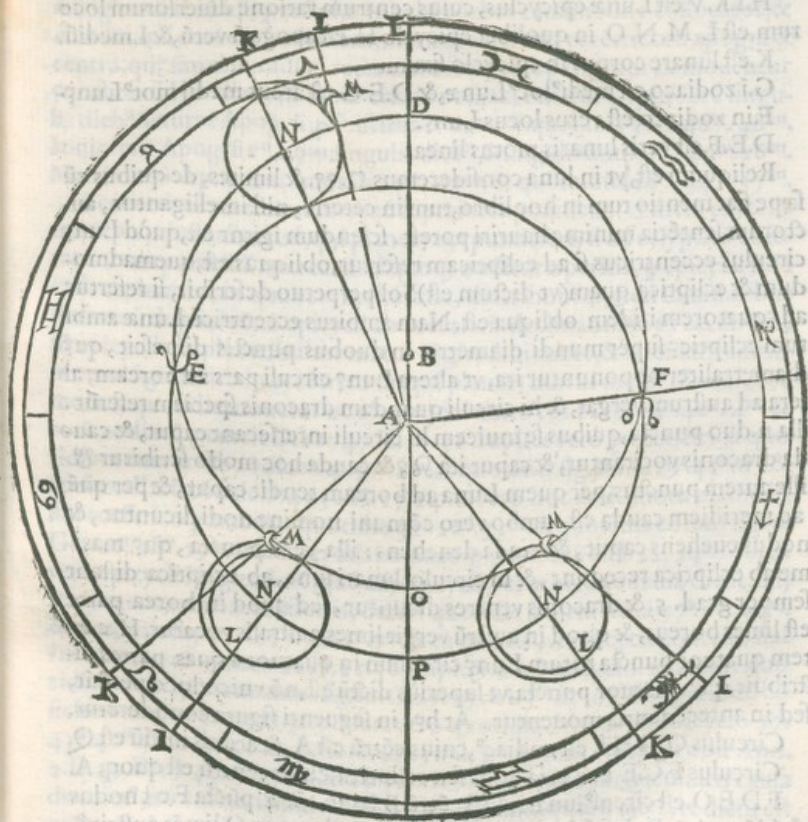
B. centrum mundi, & zodiaci.

C. punctum diametraliter oppositum centro eccentrici in paruo circulo, a quo describitur Apogæum medium epicycli.

D. E. F. est circulus concentricus zodiaco. Vbi est D. ibi est Arietis initium,

THEORICA & ET V. ET LIMITVM.

27

Laudate coeli, quoniam fecit Dominus.

Isa. 44.

D 2

initium, ubi E. & ita cetera deinceps signa.

P. T. L. est circulus eccentricus Lunę, in quo Epicyclus deferitur.

P. est eccentrici apogęum, Q. est eiusdem perigęum.

H. I. K. V. est Lunę epicyclus, cuius centrum ratione diuersorum locorum. est L. M. N. O. in quolibet epicyclo H. est apogęum verũ, & I. mediũ.

K. est lunare corpus in epicyclo fixum.

G. i. zodiaco est mediũ locũ Lunę, & D. E. G. est arcus medij motũ Lunę.

F. in zodiaco est verus locus Lunę.

D. E. F. est veris lunaris motus linea.

Reliquum est, vt in luna consideremus Ω . ϑ . & limites, de quibus cũ saepe fiat mentio tum in hoc libro, tum in ceteris, nisi intelligantur, auctorum sententia minime hauriri potest. sciendum igitur est, quod Lunę circulus eccentricus si ad eclipticam refertur, obliquus est, quemadmodum & ecliptica, quam (vt dictum est) Sol perpetuo describit, si refertur ad quatuorem itidem obliqua est. Nam ambitus eccentrici Lunę ambitus eclipticę super mundi diametro in duobus punctis dispescit, quę diametraliter opponuntur ita, vt altera Lunę circuli pars ad boream, altera ad austrum vergat, & hi circuli quandam draconis speciem referunt. illa n. duo puncta, quibus se inuicem hi circuli interfecant caput, & cauda draconis vocitantur, & caput ita Ω , & cauda hoc modo scribitur ϑ . ille autem punctus, per quem Luna ad boream tendit caput, & per quę ad meridiem cauda est. ambo vero cõmuni nomine nodi dicuntur, & nodus euehens caput, & cauda deuehens: illa verò puncta, quę maxime ab ecliptica recedunt, & in circulo lunari sunt, ab ecliptica distant semper grad. 5. & draconis ventres dicuntur, sed quod in borea parte est limes boreus, & quod in austrũ vergit limes australis vocatur. Hęc autem quatuor puncta totum Lunę circulum in quatuor æquas partes distribuit, quę quatuor puncta, vt superius dictũ est, nō vnico loco perstāt, sed in antecedentia mouentur. At hęc in sequenti figura considerentur.

Circulus Q. G. H. I. est zodiacũ, cuius cẽtrũ est A. & arietis initium est Q.

Circulus F. C. E. P. est via Solis seu ecliptica, cuius cẽtrũ est quoq; A.

F. D. E. O. est circulus lunaris sup cẽtrũ B i quo sũt 4. pũcta F. est nodus ascẽdẽs uel Ω , E. descẽdens, vel cauda, D. limes boreus. O. limes austrinũ.

D. A. O. linea ducta per vtriusque limitis puncta.

L. M. est epicyclus super centrum N. & corpus \odot in epicyclo est M.

A. N. K. linea medij motus Lunę.

A. M. I. linea veri motus \odot in zodiaco.

K. medius motus \odot , & verus \odot locus est I.

Reliquum est, vt de reliquis quinque planetis sermonem habeamus, & pri-

& primū de tribus superioribus Saturno, Ioue, & Marte, qui ob eā rē dicuntur superiores, q̄ supra Solē sint collocati, vt superius docuimus. Hi autē cū eadē rōne moueantur, ob id vnica cōtēplatione sunt contenti. Primū igitur sciēdū est, q̄ vt Sol, tres habēt orbes eadem rōne collocatos, & duo illi, qui eccētricū cōtinent, motu suo deferūt eccētricarū apogea & centra, quē simul in eadem recta linea semper reperiuntur, & mouentur equaliter sub zodiaco, & super eiusdē zodiaci centro. Quamobrē singulis dieb⁹ Saturni Apogēū p̄ficiscitur 6^m. 2^m. & quotānis 36^m. 40^m. 48^m. Iouis verō Apogēū 1^m. 47^m. singulis dieb⁹, & singulis annis 10^m. 49^m. 26^m. Martis verō Apogēum quotidie 4^m. 43^m. & quotannis 28^m. 44^m. 37^m.

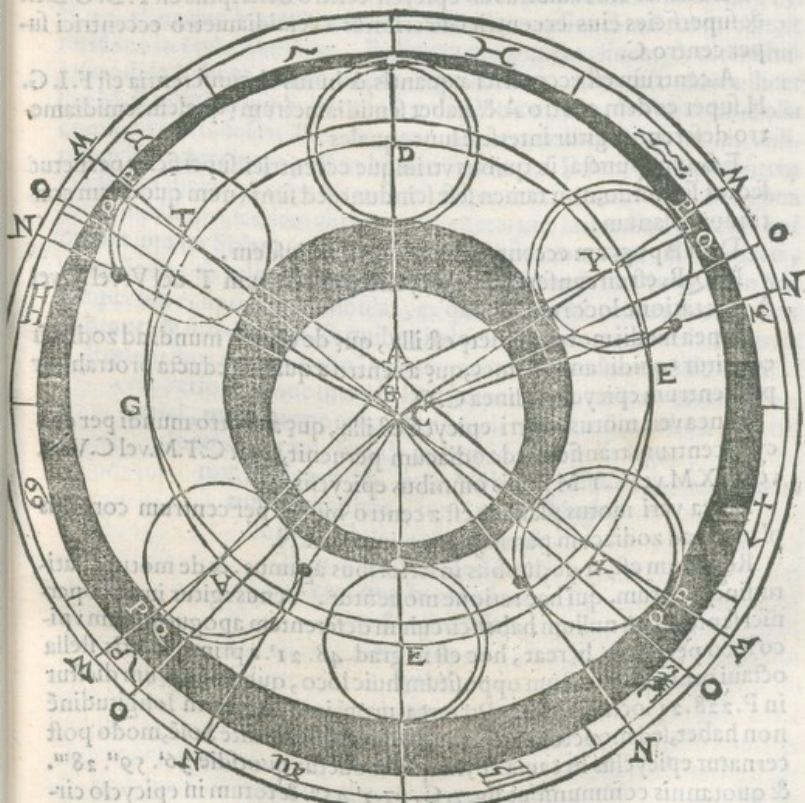
Eccentricus verō circulus, quē superiores possident (vt dictū est) & in quo epicyclus infixus est, qui planetę corpus defert, si ad eclipticā cōferatur, obliquus est. Pręterea illud quoq; traditur a peritis, q̄ epicycli nō in eadem planitie, in qua eccentrici sunt, describuntur, vt in luminaribus sunt, verū duplici rōne epicycli ab eccētrici declinant. Nā tū eccētrici, tū epicycli duplex tribuitur motus lōgitudinis alter, & alter latitudinis. Motus lōgitudinis in eccētrico fit, qui planetę motus medi⁹ dicitur, hoc motu 5 quotidie mouetur 2^m. 0^m. 27^m. & in anno cōi. P. 12. 12^m. 46^m. 4^m. & totū zodiacū p̄currit D. 10747. H. 17. 36^m. Iupiter verō p̄ eccentricū quotidie mouetur sub zodiaco 4^m. 59^m. 8^m. & quotānis sig. j. G. o. 19^m. 41^m. 6^m. & totū zodiacū cōficit D. 4330. H. 17. 14^m. 5^m. vero hoc eodē motu medio in suo eccētrico pambulat quotidie 31^m. 26^m. 31^m. & quotānis cōibus sig. 6. G. 9. 16^m. 18^m. 29^m. & suū iter sub zodiaco p̄ficit D. 686. H. 22. 24^m. Motus verō epicycli in lōgitudinē, quē alij epicycli, vel orbis anomaliā dicūt, alij Paralaxeos, vel cōmutationis, defert quotidie saturni stellā 57^m. 7^m. 44^m. & quotānis sig. 11. G. 17. 32^m. 3^m. 7^m. & ex quo fit, vt epicycli cōuersio fiat vnico anno cū diebus 12. H. 21. 36^m. Iupiter autē in epicyclo mouetur quotidie 54^m. 9^m. 4^m. & in anno sig. 10. G. 29. 25^m. 8^m. 3^m. & totā hęc periodū cōficit anno vno D. 33. H. 21. 9. Mars verō quotidie d̄fertur ab epicyclo 27. 41^m. 40^m. & in Anno sig. 5. G. 18. 28^m. 30^m. 42^m. & totū epicyclū obit Ann. 2. D. 49. H. 19. 43^m. His pręterea planetis, vt hactenus perspicuitatis causa docuim⁹, nō vnicus tribuitur eccētric⁹, sed duo, quorū alter, vt dictū est epicyclū defert alter verō, q̄ æquās dicitur, deferibitur a cētro, q̄ tantum distat a cētro prioris eccentrici, quantū ille distat a mūdi centro, vt in sequenti figura videre licet. Hūc autē æquātē excogitauerūt homines peritissimi, vt equalē centri epicycli motū referāt super eiusdē quantis centrum, & ob id equalē illum appellarunt. Hic tamen motus, si ad mundi, & eccentrici refertur centra, in qualis videtur, licet sit equalis cū epicycli centrū motu sui eccentrici equali tempore æquales angulos descri-

describat, & de ambitu eiusdem quantis & quales arcus conficiat.

Illud præterea in his planetis animaduertendum est, in quo maxime Dei optimi, & max. sapientia elucet, quod ea ratione mouentur cum Sole, ut eum ducem, principem, & cui suum lumen referant, agnoscunt, & omnes unà Deum omnipotentem uenerentur: cum ab illius mandatis ab initio mundi ne latum quidem (ut dicunt) unguem discefferint. Homo uero, propter quem hæc omnia creata sunt, septies in die cadat, ab illius præceptis. quid qui non sunt iussi? collige, atque cohibe te ipsum homo, & hæc aliquando in animo tuo euolue, dum hæc legis. Quotiescunque igitur hi tres planetæ cum Sole coeunt, id fit in medijs apogæis suorum epicyclorum, & lineæ mediorum motuum eorum cum lineæ medij motus Solis simul iunguntur. factò hoc congressu quasi sint cum illo collocti de mundi imperio, & regimine, & retulerint, quæcunque ipsi gesserunt, inde discedunt, & ad suum munus obeundum proficiuntur, per illam viam, quæ secundum signorum ordinem fit. Cum vero e regione Soli positi sunt, vel ei oppositi sint, tū hi, tū Sol media perigæa possident. & lineæ mediorum motuum tum Solis, tum horum planetarum inuicem opponuntur, deinde a perigæo recedentes in antecedentia feruntur. Hic contemplare pie lector, quod quemadmodum quando cum Sole coniungi, & colloqui volunt, quod tunc Sol in altiori sui epicycli parte est, ipsi quoque idem faciunt, idest in suo gradu maiori ascendunt. quod in principum congressibus, & coetibus fieri solet, cum uero Sol in parte inferiori reperitur, ut est cum per suas provincias iter fulcipiunt, sic & illorum magistratus pro muneris dignitate faciunt. Hæc & alia innumerabilia pius lector, & studiosus tum ex dictis, tum ex dicendis ad sui, suorumque, qui Christiani oēs sunt utilitatē, colligere poterit, ut tādē. & ipsi sciant, tum quod cū uult homo cū Deo loqui, debet se ad sui epicycli altiorem partem extollere, cum oratio sit mentis eleuatio in Deum; tum quod cū ad perigæum, hoc est in terram uenerit, ipse Deus, se quoque hominem esse agnoscat, & mortalem. At hæc attigi, ut rationem contemplandi ex iis, quæ multi respuunt, negligunt, & tãquã prophana, & ethnica detestatur habeas. At sūt scælæ per quas, ut Paulus testatur, in Dei cognitionem deuenimus. Hi tres igitur Planetæ facta oppositio cum Sole pergunt in præcedentia, & soli ouia eunt, quasi explorent viam, per quam profecturus est Sol, & illam tapetibus, & festa fronde sternant, & in suis motibus eam seruant rationem, ut quantum Sol a superioribus planetis sub eccliptica medio motu discedit, tantū & ipsi ab Apogæis suorum epicyclorum recedunt, ex quo fit, ut, cum Sol ad illos reuersus est, & ipsi ad suorum epicyclorum Apogæa perueniant.

C. mundi

THEORICA TRIVM SVPERIORVM.

Manus meæ tetenderunt cœlos.

Isai. 45.

C. mundi centrum, est & zodiaci, & eius peripheria K. L. M. & arietis initium est K. & reliqua supra deinceps.

B. eccentrici deferentis epicyclum centrum est, cuius semidiameter est B. A. D. & eius ambitus ab epicycli centro descriptus est F. D. G. E. & superficies eius eccentrici describitur a semidiametro eccentrici per centro. C.

A. centrum est eccentrici æquantis, & huius circumferentia est F. I. G. H. super eodem centro A. & habet semidiametrum æqualem semidiametro deferentis, igitur interfese sunt æquales.

F. G. sunt puncta, in quibus vtriusque eccentrici superficies perpetuo secant se mutuo, non tamen sese scindunt, sed sunt vnum quoddam continuum planum.

D. est Apogæum eccentrici. E. perigæum eiusdem.

P. Q. R. est circumferentia epicycli super centrum T. uel V. vel X. vel Y. per ratione locorum.

Linea medij motus planetæ est illa, quæ de centro mundi ad zodiacum educitur & quidifans illi lineæ, quæ a centro æquantiseducta protrahitur per centrum epicycli, vt linea C. O.

Linea veri motus centri epicycli est illa, quæ a centro mundi per epicycli centrum transiens ad zodiacum peruenit, vt est C. T. M. vel C. V. M. vel C. X. M. vel C. Y. M. in his omnibus epicyclis.

Linea veri motus planetæ est a centro mundi per centrum corporis planetæ ad zodiacum pertingens, vt linea C. R. N.

Reliquum est, vt de duobus inferioribus agamus, & de motu in latitudinem eorum, qui hac ratione mouentur. Venus igitur iuxta copernici sententiam nullum habet circulum deferentem apogæum, cum vnicuique loco perpetuo hæreat, hoc est in grad. 48. 21'. a prima arietis stella octauæ orbis. & punctum oppositum huic loco, quod perigæum dicitur in P. 228. 21'. octauæ orbis. Præterea proprium motum in longitudinem non habet, sed mouetur cum Sole, & quod modo ante Solē, modo post cernatur epicyclus in causa est, in quo mouetur quotidie 36'. 59". 28^m. & quotannis communibus sig. 7. G. 17. 1'. 45". & totum in epicyclo circuitum perficit diebus 583. H. 22. & ferè vnius horæ quarta parte. In hac re præterea Venus cum Sole conuenit, vt nunquam ab illo recedat cum Solem præcedit G. 46. 47'. quando verò illum sequitur G. 47. 35'. quos limites tunc solum contingit, cum epicycli centrum in apogæo eccentrici est.

Mercurius verò aliqua ratione mouetur, vt tres superiores, & Venus aliqua verò ab illis differt. Nam medius motus longitudinis idem est cum Sole,

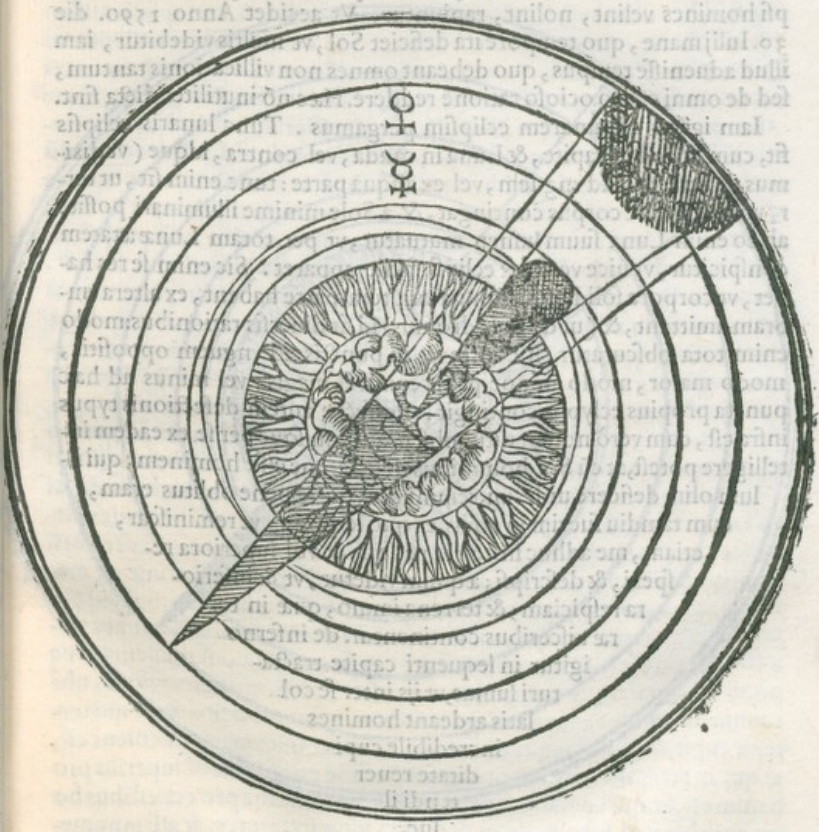
Sole, & Venere. & Apogaeum eccentrici aequatoris in ☿ sensim mouetur in consequentia, vt in tribus superioribus. Nam quotidie progrediuntur 9^m. 3^m. & in anno conueniunt 57^m. 50^m. 38^m. motus uero anomaliae diurnus est G. 3. 6'. 24". 14^m. & totam periodum conficit D. 115. H. 21. 5'. neque Mercurius a Sole abscedit amplius G. 28. ex quo fit, vt rarissime in coelo cernatur. Reliqua uero puncta, lineae, & cetera huiusmodi se habent, vt in tribus superioribus. Iam hic videre licet cur M. Tullius in suo Scipionis sermone Mercurium, & Venerem Solis comites vocet, & sint illius statores, atque ministri. & quantam utilitatem inde percipere possint homines, tum ad Deum omnipotentem (vt sepius diximus) cognoscendum, atque colendum, tum ad bene beatque viuendum, sed iam aliquid de planetarum latitudine dicatur, qui omnes praeter Solem (vt antea dictum est) sic mouentur sub zodiaco, vt modo sint ab ecliptica in boream, modo in austrum. vnus enim Sol semper sub ecliptica perambulat, ex quo fit, vt hi omnes suos nodos habeant, & suos limites, & quibus in locis sint hoc tempore habebis in sequentibus ita manifeste, vt unico intuitu id cernere possis. quia non uero ratione moueantur in latitudinem tum ratione eccentrici, tum ratione epicycli, non est nostri instituti hoc loco declarare, si quis tamen id scire velit legatur Ptolomaeum, tum Alphonsi tabulas, tum prutenicas, tum nostri Magini, tum longos sibi superioribus annis editas, & eiusdem Planetarum Theoricarum, quae breui edentur, & nihil erit amplius, quod in hanc sententiam desideret.

DE SOLIS, ET LVNAE ECLIPSI. CAP. VII.

VM nonnunquam accidat, ut Luna, & Solis lumen deficere videatur, eius rei causam hic ante oculos ponere visum est. & primum de Sole, deinde de Luna verba faciemus. Quod autem attinet ad solarem eclipsim sciendum est, nihil aliud esse, quam lunaris corporis inter nostros oculos, & Solis corpus interpositionem: ex quo fit, ut Solis lumen uel totum, vel partem (prout uel penitus, vel aliqua tantum parte interponatur) cernere nequeamus. Hoc autem ut accidat, necesse est, ut utrunque luminare sit in nodis, hoc est, vel in capite, vel in cauda draconis. Nam licet quolibet lunari mense Luna iungatur cum Sole; non tamen semper nobis solares radios adimit, sed tunc solum, cum sunt iuncti secundum longitudinem, & latitudinem, non autem cum iunguntur secundum longitudinem solum, quod est, cum fit luminarium coniunctio, & Sol non patitur eclipsim, cum uero fit coniunctio secundum longitudinem, & latitudinem, quae non nisi in nodis vel omnino, vel secundum partes fit, tunc nonnullis hominibus Solis lumen deesse, necesse est, ut in sequenti figura apparet. quae rem ipsam penitus ob oculos ponit, in quo illud animaduertendum est, Solis eclipsim non ubique terrarum fieri, cum aliquibus hominibus fit, non in omnibus fit Lunae interpositio: nam qui aliquo terrae spacio, vel orientales, uel magis ad occidentem vergunt, ijs non fit defectus: licet intermediis accidat, ut quisque per se facile cognoscere potest, si in figura fingat, ubique habitari, & a centro Solis ad diuersas habitationes lineas ducat, ex quibus multae lunare corpus non tangent. Sed figura rem ipsam tibi ante oculos facile ponet. Cetera uero, quae minutiora ad hanc eclipsim pertinent, nihil hic attinet dicere. Hoc nam ad tabulas pertinet, in quibus tempora inquiruntur, quibus hoc fieri soleat, & possit, & eius durationis una cum digitis, qui, tum ex Sole, tum ex Luna eclipsantur. Hic uelim lector diligenter Dei architecti sapientiam animaduertat, suspiciat, & admiretur, qui cum sciret, quam multis incommoditatibus afficiantur terrae, & animalia, cum Sol deficit, & uellet, ut quolibet mense fieret Solis, & Lunae coitio, si Luna sub ecliptica pergeret, quolibet mense Sol eclipsim pateretur; ex quo multa mala emanarent; inde fecit, ut Luna modo hac, modo illac percurreret ita, ut permitteret, Soli ad nos suos radios amittere. permisit etiam, id aliquando accidere, ut esset aliquid, quod uel imperitorum hominum oculos ad coelos raperet, & eorum animos cognoscenda tantae rei causam cupiditate inflammaret, ex quo paruo doctrinae semine multa commoda,

**FIGVRA SOLAREM ECLIPSIM
OSTENDENS.**

Quid lucidius Sole, & hic deficit.
Ecclef. 17.

da animi hominum consequerentur (licet corpora male afficerentur) quæ singula hic narrare nihil attinet. Sed illud vnum existimo maximum, quàm horrendus futurus sit ille dies, cum omnes cœlorum virtutes mouebuntur, secum aliquando reputare, ad quod a Solis eclypsi homines velint, nolint, rapiuntur. Vt accidet Anno 1590. die 30. Iulij mane, quo tempore ita deficiet Sol, vt multis videbitur, iam illud aduenisse tempus, quo debeant omnes non villicationis tantum, sed de omni verbo ocioso rationē reddere. Hæc nō inutiliter dicta sint.

Iam igitur ad lunarem eclipsim pergamus. Tunc lunaris eclipsis fit, cum Sol est in capite, & Luna in cauda, vel contra, idque (vt diximus de Sole) vel ad vnguem, vel ex aliqua parte: tunc enim fit, ut terre vmbra lunare corpus contingat, & a Sole minime illuminari possit: ab eo enim Luna suum lumen mutuatur, vt per totam Lunæ atatem conspicitur, vt uice versa ex eclipsi facile apparet. Sic enim se res habet, vt corpora solida cum lumen ex altera parte habent, ex altera vmbra amittant, & (ut de Sole diximus) id fit diuersis rationibus: modo enim tota obscuratur, si contingit in punctis ad vnguem oppositis, modo maior, modo minor pars, cum vel magis, vel minus ad hæc puncta propius eclipsis contingit. Perfectæ autem defectionis typus infra est, cum verò non penitus obscuratur quisque per se ex eadem intelligere potest, at cū Sol hominibus deficiat, me esse hominem, qui illum olim deficere uiderim, reminiscor, quod pene oblitus eram,

cum tam diu fuerim in cœlis, ex quo sequitur, vt reminiscar, etiam, me adhuc in terris versari, & vbi superiora respexi, & descripsi; æquum videtur, vt & inferiora respiciam, & terrena immo, quæ in terræ uisceribus continentur. de inferno

igitur in sequenti capite tractaturi sumus, vt ijs inter se col

latis ardeant homines

incredibile cupi

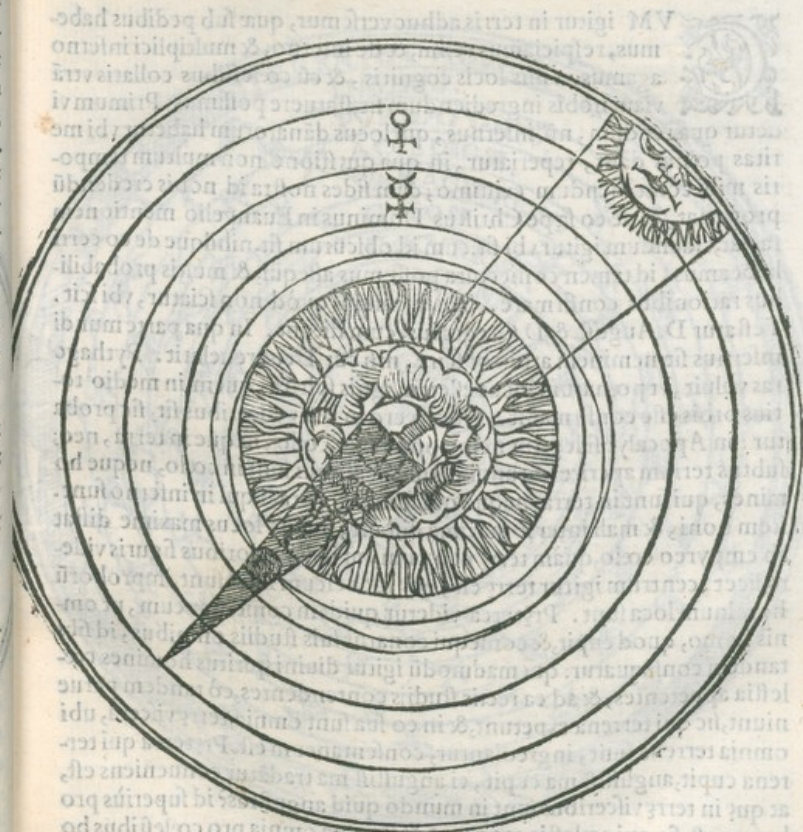
ditate reuer

tendi il

luc,

unde digressi sunt.

TYPVS LVNARIS ECLIPSIS

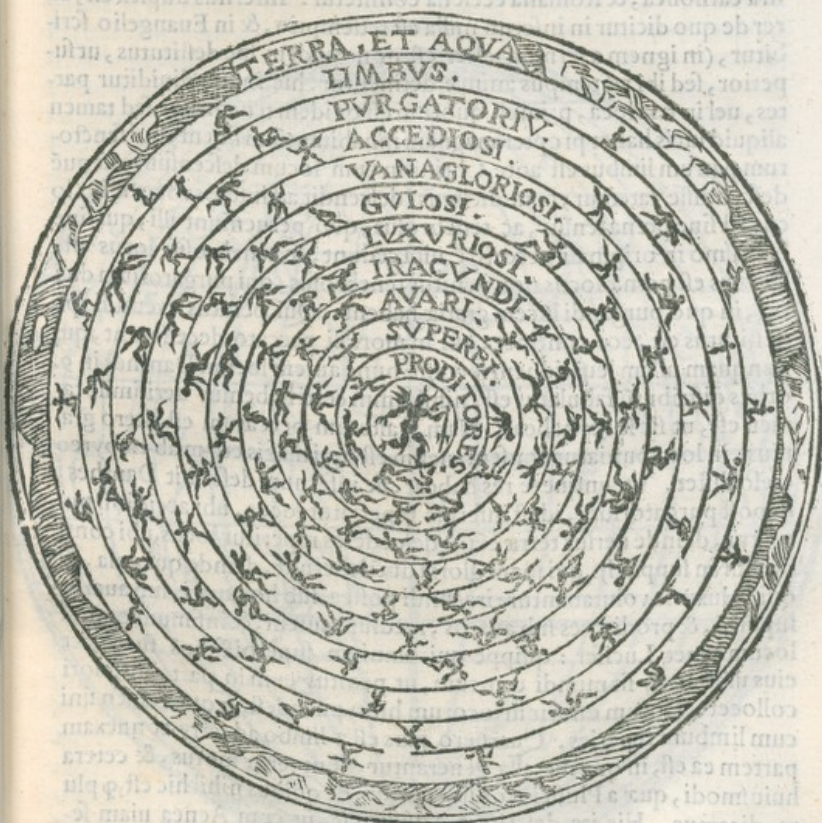

Fit splendor Domini Dei nostri super nos, & opus manuum
nostrarum dirige: Psal. 89.

388 THEATRI MVNDI
DE INFERNO, ET ALIIS LOCIS IN VISCERIBVS
terrę existentibus. Cap. VIII.

VM igitur in terris adhuc versemur, quę sub pedibus habemus, respiciamus velim, & de inferno, & multiplici inferno agamus, vt illis locis cognitis, & cū cœlestibus collatis vtrā viam nobis ingrediendum sit, statuere possimus. Primum videtur quærendum, nū infernus, qui locus dānatorum habetur vbi meritas pœnas dant, reperiatur, in qua quæstione non multum temporis mihi contumendum existimo; cum fides nostra id nobis credendū proponat, & de eo sape Christus Dominus in Euangelio mentionem faciat, videndum igitur vbi sit: cum id obscurum sit, nihilque de eo certi habeamus, id tamen coniectura possumus assequi, & multis probabilibus rationibus confirmare. Sed primum, quod non sciatur, vbi scit. Testatur D. August. & D. Gregorius, cum dicant. In qua parte mundi infernus sit, neminem arbitror scire, nisi cui Deus reuelarit. Pythagoras voluit, vt pœnarum locus esset in ignis sphaera, quem in medio totius orbis esse confirmavit. Quod verò in terrę visceribus sit, sic probatur: in Apocalypsi legitur nemo poterat in cœlo, neque in terra, neque subtus terram aperire librum, i. neque beati, qui sunt in cœlo, neque homines, qui sunt in terra, neque qui sunt sub terra, i. qui in inferno sunt. item boni, & mali inter se maxime distant, nullus locus maxime distat ab empyreo cœlo, quàm terrę centrum, ut in superioribus figuris videre licet, centrum igitur terrę est, quę loca cicum illud sunt, improborū hominum loca sunt. Præterea videtur quidem consentaneum, ut omnis homo, quod cupit, & consequi conatur suis studiis omnibus, id sibi tandem consequatur: quemadmodū igitur diuini spiritus homines cœlestia appetentes, & ad ea rectis studijs contententes, cō tandem perueniunt, sic qui terrena expetunt, & in eo sua sunt omnia, terrę viscera, ubi omnia terrena sunt, ingrediantur, consentaneum est. Præterea qui terrena cupit, angustissima cupit, ei angustissima tradatur conueniens est, at quę in terrę visceribus sunt in mundo quid angustius? id superius probatum est, sic qui cœlestia expetunt, & terrena omnia pro cœlestibus bonis abijciunt, ut S. Franciscus, & omnes illius sectatores, & alij innumerales, traduntur illis ea, quibus nihil maius ab hominibus intellectu concepi potest. Illud etiam ad hanc veritatem cognoscendum maxime facit improbi corpus suum amarunt, & corpus graue est, igitur deorsū tendit, at boni spiritum, qui levis est, & sursum tendit. Alias possem adducere rationes, quibus hanc veritatē confirmarem, vt sunt Homeri, & Ver-

DIVISIO TERRAE INTRINSECVS.

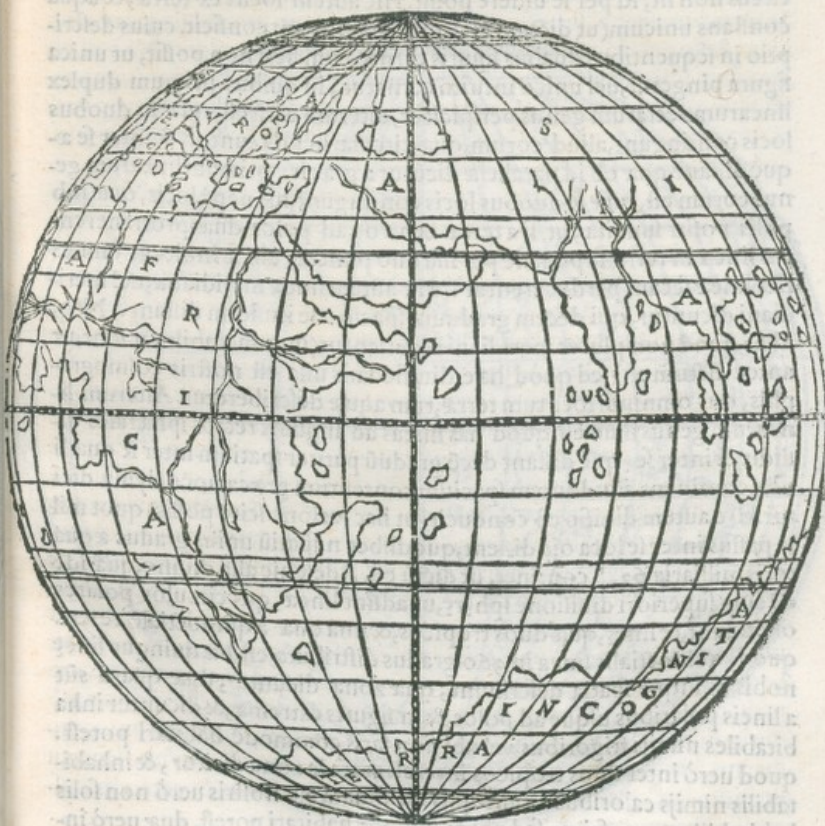

Sicut consumitur nubes, & pertransit: sic qui descenderit:
ad inferos non ascendet. Iob 7.

& Vergilij, & aliorū auctoritates, sed cum res satis aperta sit, meo quidem iudicio: hæc hæcenus de illius loco. Hic sequitur, ut de multiplici inferno secundum Theologos uideamus, & ut sancta mater nostra catholica, & Romana ecclesia confitetur. Infernus duplex est, alter de quo dicitur in inferno nulla est redemptio, & in Euangelio scribitur, (in ignem æternum) alter est non quidem spe destitutus, ut superior, sed ibi ad tempus animæ detinentur. hic in tres diuiditur partes, uel in tria loca, primus, quorum est quidem tenebrosus: sed tamen aliquid lucis habet propter magnam inhabitantium fidem, qui sanctorum patrum limbus est ante Christi in eum locum descensum, ad quē descendisse fatemur, cum dicimus: descendit ad inferos. Secundus locus est sine pœna sensus, ac tenebrosus, quō perueniunt illi, qui sine baptismo in originali peccato è uita cedunt, & tenebrosus locus est. Tertius est pœnæ locus non penitus tenebrosus, qui purgatorium dicitur, in quo purgandi lucem gratiæ habent. Qui penitus exeundi spe destitutus est, eos continet, qui in mortali peccato decesserunt, qui nunquam ullam leuationem sperant: hunc autem locum Danthes in 9. orbes distributū fabulatus est, nihil enim certi habemus uerisimile tamen est, ut sic se res habeat. Nam si alterum peccatum est altero grauius, in loco puniatur consentaneum est, qui magis etiam ab empyreo coelo distet. Vtunque se res habeat, sic infernum describit Danthes, ut post purgatorium, idest inferius reperiatur locus, ubi accidiosi puniuntur, deinde uersus terræ cētrū descēdētes reperiatur locus, ubi continentur in supplicijs, qui inani gloria ducti fuerunt, deinde qui gula, tū qui in luxuria uolutabantur: iracundi postea, sub hos auari, sub auaros superbi, & proditores sub auaros, medium autem, & infimum omniū locum tenet Lucifer: quippe qui omnium superbissimus fuerit, ut eius umbilicus sit mundi centrum, ut penitus cum in parte inferiori collocet. Horum omnium locorum hic typus adest, in quo tamen unicū limbum reperiēs. Quæ uero pars est a limbo ad terrę conuexam partem eā est, in qua metalla generantur, fiunt terræ motus, & cetera huiusmodi, quæ a Phisicis considerantur, de quibus nihil hic est, q̃ plura dicamus. His ita descriptis æquum est, ut cum Aenea uiam secamus ad naues, & socios, idest homines adhuc in carne uersantes reuifamur.

FIGVRA EVROPAE, ASIAE, AFRICAE.

Polus Arcticus

Oriens.

Polus Antarcticus.

Priusquam montes fierent, aut formaretur terra, & orbis a
seculo, & usq; in æternum tu es Deus. Psal. 89.

DE X positis locis, quæ tum ad pios, tum ad impios in futura uita pertinent; de eo loco nunc mihi agendum est, in quo uersantur homines, qui ad utrūq; locum æquè, se habent de quo loco mihi aliquid dicendum est. licet quisque domo cæcus non sit, id per se uidere possit. Hic autem locus ex terrâ, & aqua constans unicum (ut dictum est) superiùs globum conficit. cuius descriptio in sequentibus duabus figuris cernis, cum fieri non possit, ut unica figura pingetur, uel unico intuitu cernatur, in quibus primum duplex linearum rectarum genus perspicitur, alterum earū est, quæ se duobus locis contingunt, aliud eorum, quæ circulariter ducuntur, & inter se æquè distant, quæ ob id parallelæ dicuntur a græcis. primum linearum genus eorum est, quæ se duobus locis contingunt, his nēpè locis, quæ sub polis positi sunt ita, ut si a terræ centro, ad polos duæ protraherentur lineæ in terræ superficie per illa duo puncta, ubi se inuicem omnes illæ lineæ secant perducerentur. Hæ autem lineæ meridianæ, uel meridiani dicuntur, qui decem graduum spacio a se inuicem distant. Neque id fit, quod non plures meridiani reperiantur (innumerabiles. n. sunt, ut antea dictum est) sed quòd hæc diuisio satis uisâ est nostris cosmographis, quæ omnium loca tum terræ, tum aquæ describerentur. Alterum linearum genus illud est, quod has lineas ad angulos rectos sphærales diuidit, & inter se quæ distant decē graduū pariter spatium inter se duæ lineæ continent. illud autem spatium contentum græca uoce clyma dicitur. Hæc autem diuisio eò conducit, ut hac ratione scire possis, quot mille passus inter se loca oīa distent, quodlibet n. spatiū unius gradus æquatoris milliaria 62. $\frac{1}{2}$ continet, ut dictū est. Adest hic alia diuisio, quæ idē est cum superiori diuisione sphære, ut adsint lineæ, quæ circulos polares ostendunt, & lineæ, quæ duos tropicos, & unā quæ æquinoctialē refert. quòd æquinoctialis linea in 360. gradus distributa, est, hæc quinque lineæ nobis quinque spatia describunt, quæ zonæ dicuntur, duæ quarū sūt a lineis polaribus usque ad polos, & in figuris extremæ, & dicuntur inhabitabiles nimijs frigoribus, uel ubi non satis commodè habitari potest. quod uerò inter duos tropicos interest torrida zona dicitur, & inhabitabilis nimijs caloribus ab antiquis existimata est. nostris uerò non solis habitabilis cognoscitur, sed ubi commodè habitari potest. duæ uerò inter has mediæ temperatæ dicuntur, tum ab antiquis, tū a recentioribus, quod æquè a nimijs caloribus, & a nimijs frigoribus absit. In ea uerò parte temperata, quæ ad boream uergit, & in eius medio sita est nobilissîma Veneriarum ciuitas, in qua nunc hæc conscribuntur ad latitudinē. grad. 45. id est ab æquatore 45. gradus distans, uel ut alijs 44. 50. hæc

nus

FIGVRA MVNDVM NOVVM CONTINENS.

Polus Arcticus.

Orbis.

Polus Antarcticus.

Appendit terram super nihil.

Iob.

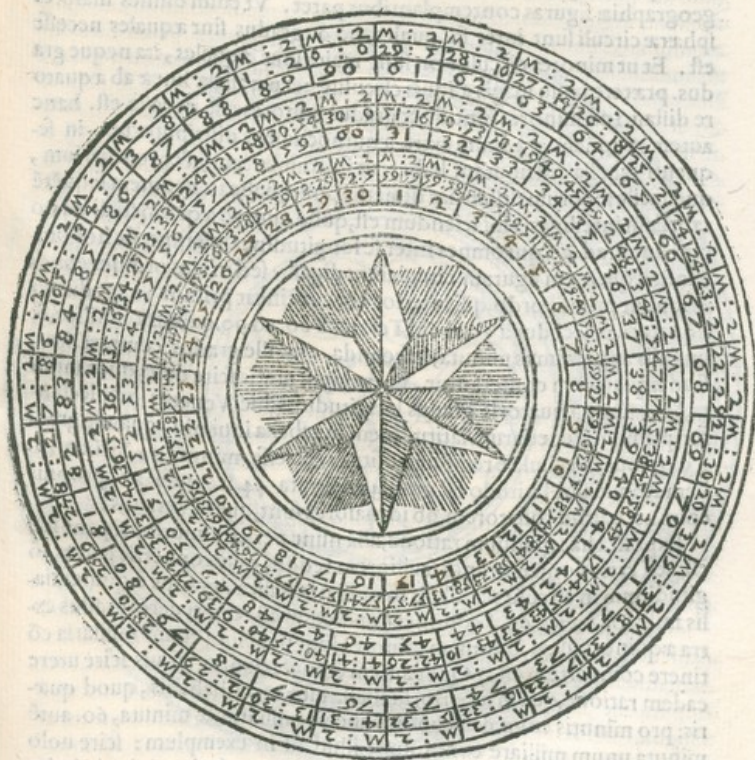
nas de lineis, quæ per singulis communis sunt: iam de ijs agamus, quæ singulorum propria sunt, ut & huius rei, quæ per illas significatur, aliqua cognitio tradatur; in prima figura ad sunt lineæ obliquæ, quæ terminos Europæ, Africae, & Asiae cum mari, quod inter has partes est ob oculos legentium ponunt. ubi videre licet quomodo sua brachia in mare terra porrigat, & suos sinus efficiat: nam cetera, quæ ad singulas ciuitates, & singula loca pertinent alibi discat studiosus lector. Nā hæc est quædam uniuersalis cognitio maris, atque terræ: insularum quoque vestigium aliquod adest, maiorumque fluuiorum, adest illa terræ pars, quā nauigantes uiderunt, sed nondum contingere ausi sunt, ut hanc figurā intuentibus patet.

In secunda uero figura descripta est illa mundi pars, quæ nostra fere tempestate cognita est, quæ ob id mundus nouus dicitur, quæ si conferratur cum ea, quæ in superiori figura descripta est, penè æqualis reperitur, ex quo cernitur, quanta in mūdi ignoratione maiores nostri uersati sint, cum dimidium tantū orbis terræ, & aquæ cognouerint, & nos ipsi hæcenus quanti sit illud Chinæ regnum ignorauimus, cum hoc anno tantum illius historiæ in hac nostra regione editæ sint, in quibus tā multa leguntur admirabilia, ut pene incredibilia uideantur. plures. n. sunt illius regis diuitiæ, plures tum pedites, tum equites habet, quā uniuersa Christiana resp. præter quod habet aenea tormenta, habet typos ad libros imprimendos accommodatissimos, & longe pluribus literis utuntur, quā nos, pulchriorem cartam ex arboris corticibus confectam, & innumerabilia alia præstantiora, quā nos, & ut omnia uno uerbo concludā nos illis Christiana fide tantummodo præstamus: sed cū iam nostris caperint illorum aures patere, nobis sperandum est, fore, ut breui, Deo auxiliante, & fide nobis facile antecedant. Hæc aspersi, ut hic liber uarietate delecte, & ob id ad se auditores rapiat, qui non libenter diu solent rebus seriis insistere, nisi aliqua interponatur quies, cum præsertim hæc, & cetera, quæ a proposito nostro aliena esse uidetur nō sint indigna, quæ legantur, & ad nostrā felicitatem aliqua ratione conducant. Hæc sint satis de terræ descriptione, qui singillatim hæc scire cupit historias legat, legat, & inspiciat Ptolomæi tabulas, & cetera huiusmodi ad hanc rem spectantia.

QVIBVS RATIONIBVS DVORVM LOCORVM DISTANTIA IN TERRARUM ORBE COGNOSCI POSSIT. Cap. X.

PER magni quidem interest nauigantibus, & terram peragrantibus omnium locorum, quæ tam in terris, quā in mari sunt distantias cognoscere.

TABVLA CONVERSIONVM GRA-
DVVM EXTRA AEQVINOCIALEM IN GRA-
DVS AEQVINOCIALIS.

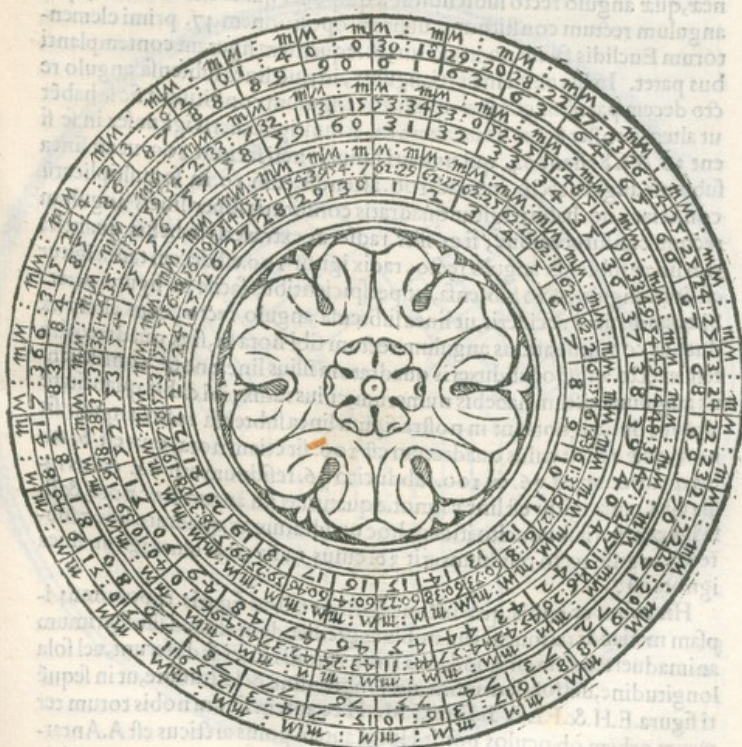
Vult & non vult piger, anima operantium impin-
guabitur. Prou. 13.

gnoscere, ob id nobis uisum est hic nonnullas ascribere rationes, quibus id fieri possit, ut omni hominum generi satisfacere possimus. sed antequam rem ipsam aggrediamur, illud monendum est, quod hanc rationem faciliorem reddet scilicet quod gradus æquatoris sunt æquales gradibus per reliquos maiores circulos distributis, ut omnibus superiores geographiæ figuras contemplantibus patet. Ut enim omnes maiores sphaeræ circuli sunt inter se æquales, sic & gradus sint æquales necesse est. Et ut minores circuli non sunt maioribus æquales, ita neque gradus. præterea quo magis aliquis circulus, uel parallelæ lineæ ab æquatore distanti eò minores sunt, sic & gradus minores esse, necesse est. hanc autem rationem graduum extra æquinoctialem distributorum, in sequenti tabella distributam habes, ut instrumentum, & proutarium, quo facile locorum distantias dimetiri possis, habeas. Ut autem sequentem tabellam intelligas; tibi sciendum est, quod cum ab æquinoctiali ad polam sint grad. 90. qui omnes inter se longitudine differunt, sic hos omnes in sequentem figuram circularem digessi: sed in tres ordines eos distribui, ut primus ordo, qui interior est, contineat primos 30. gradus ab æquatore, & secundus a 30. ad 60. Tertius a 60. ad 90. quibus omnibus, & singulis apposuius minuta, & secunda, quæ ille gradus complectitur, si ad æquatorem conferantur. Ut exempli. gratia scire uolo, quot minuta, & secunda æquatoris gradus longitudinis hic Venetijs amplectantur, primum Venetiæ latitudinem in tabella inuenio, quæ est grad. 45. quibus in cellula e regione posita uideo esse. minuta 42. secunda 26. item Romæ ubi latitudo est grad. 42. Minuta 44. secunda 37. propius enim accedit ad æquatorem, ob id maiores sunt, quàm Venetijs.

Exposita hac graduum ratione, aliâ nunc persequimur, quæ penè idem est, sed ratione mensurandi faciliorem reddit, quæ conuertit partes longitudinum in circulis parallelis in milliaria italica. gradus æquinoctialis milliaria italica 62. $\frac{1}{2}$ continet (ut dictum est) ceteri uero gradus extra æquinoctialem, quoniam minores sunt pauciora etiam milliaria continere compertum est. Quot autem complectantur, si uis scire utere eadem ratione, qua in superiori, tabella usus es, & habebis, quod quæris: pro minutis enim, & secundis habebis milliaria, & minuta, 60. autem minuta unum milliare constituunt illud sit in exemplum: scire uolo Venetijs, quot milliaria unus gradus amplectatur huius ciuitatis latitudinem in sequenti tabella inuenio, quæ est grad. 45. in cellula huic numero e regione respondentem uideo milliaria 44. M. 11. quilibet igitur gradus tot milliaria continet, Romæ uero ad latitudinē grad. 42. Mill. 46. M. 26. sic, & in reliquis agendum est.

Cum

TABVLA CONVERTENS PARTES
LONGITVDINVM IN CIRCVLIS PARALLE-
LIS IN MILLIARIA ITALICA.

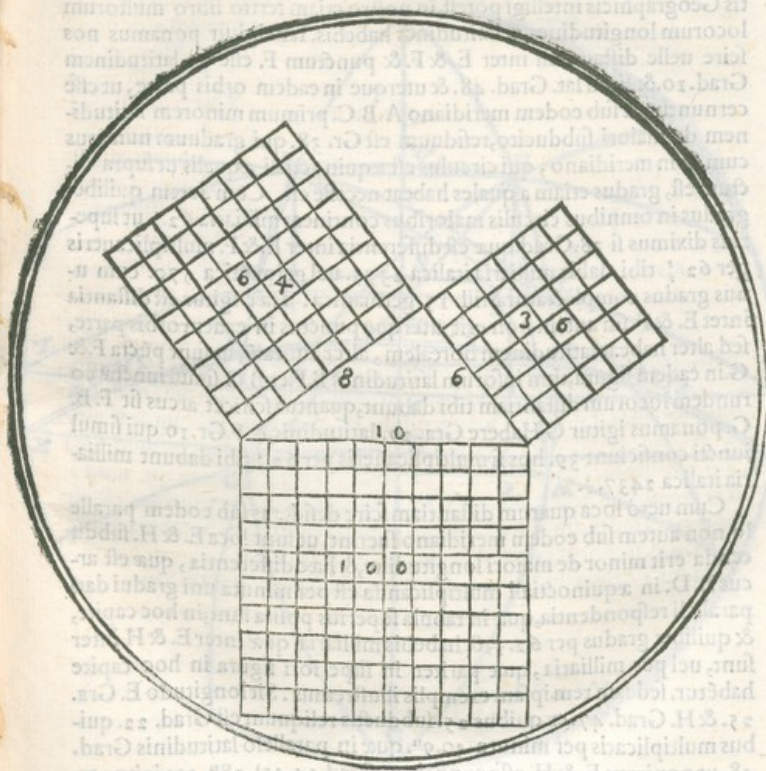

In omni opere abundantia, ubi autem uerba sunt plurima,
ibi frequenter egestas. Prou. 14.

Cum maxime uelimus in his nostris locubrationibus (ut dictum est) omni hominum generi satisfacere, aliam hic rationem præponere uolo, antequam mensurandi uiam tradam, quæ pene omnium nostrarum actionum demonstratio futura est. Scias igitur lector, quod omnis triangulus, in quo angulus aliquis rectus existat, sic se habet, ut quadratum lineæ, quæ angulo recto subtenditur æquipollet quadratis linearum, quæ angulum rectum constituunt, ut per propositionem 47. primi elementorum Euclidis facile cognoscitur, & sequentem figuram contemplanti bus patet. In illa enim inest triangulus, in quo linea subtensa angulo recto decem partibus constat. quæ uero angulum constituunt sic se habet ut altera constet 8. partibus, altera sex. si multiplicaueris igitur sex in se fient 36. & si 8. fient 64. qui numeri simul iuncti faciunt 100. ut est linea subtensa angulo recto. item ad 100. ascendit, cum 10. in se multiplicatū conficiat 100. habitis igitur quadratis constitutis super lineis angulum rectum constituentibus, si ex illis radicem extraxeris habebis quantitatem lineæ subtensæ angulo recto. radix igitur 100. est decem tanta igitur est linea angulo recto subtensa, ut perspicientibus facile in figura patet. Si quando uero acciderit, ut linea subtensa angulo recto, cum altera ex duabus constituentibus angulum rectum tibi nota sit, si ex quadrato subtensæ recto angulo subduxeris quadratum illius lineæ notæ constituentis angulum rectum habebis numerum, cuius radix tibi dabit quantitatem alterius lineæ ignotæ, ut in nostra figura linea subtensa recto angulo sit nota, quæ 10. est cuius quadratum est 100. sit etiam nota, quæ est 6. cuius quadratum est 36. ex 100. subducito 36. residuum erit 64. cuius radix est 8. tanta igitur est lineæ ignotæ quantitas si autem hæc nota, & illa ignota fuerit subducito itidem hoc quadratum ex quadrato lineæ subtensæ angulo recto residuum erit 36. cuius radix est 6. tanta igitur linea ignota est.

His tribus cognitis, quæ in superioribus tribus figuris exposuimus ipsam metiendi rationem iam nobis aggrediendum est. Sed illud primum animaduertendum est, quod loca tribus modis inter se differunt, uel sola longitudine, uel sola latitudine, uel longitudine, & latitudine, ut in sequenti figura. E. H. & F. L. & B. D. & G. M. Hæc autem figura nobis totum terrarum orbem ob oculos ponit. Huius autem polus arcticus est A. Antarcticus est B. in dextera est occidens, & in sinistra Oriens. Aequinoctiale uero est ille circulus, qui duplici linea descriptus est. Differunt igitur latitudine puncta EF. EB. BG. & alia in eadem figura, ut patet longitudine uero BD. FL. EH. longitudine & latitudine EL. GH. Ea. n. loca differre longitudine dicunt, quæ sub eodem parallelo sunt, sed non sub eodem me-

**FIGVRA RATIONEM METIENDI
TRIANGVLVM RECTANGVLVM
DEMONSTRANS.**

Minuisti hominem paulominus ab Angelis.

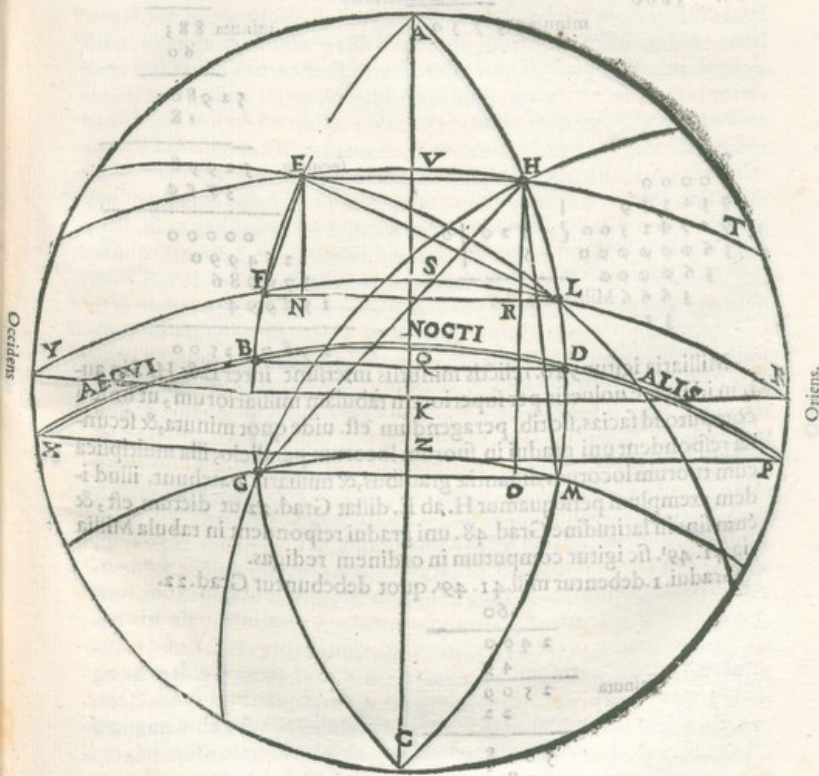
Pfal. 8.

meridiano, ut ea differre latitudine ferant, quæ sub eodem meridiano non tamen sub eodem parallelo sunt. longitudine uerò & latitudine, quæ neq; sub eodem meridiano, neq; sub eodem parallelo sunt. His expofitis, & duorum locorum distantias cognoscamus, prius eorum locorum longitudinem, & latitudinem discas oportet, quod ex tabulis, uel ex chartis Geographicis intelligi potest, in nostro etiam tertio libro multorum locorum longitudes, & latitudes habebis. Iam igitur ponamus nos scire uelle distantiam inter E. & F. & punctum F. esse ad latitudinem Grad. 10. & E. ad lat. Grad. 48. & uterque in eadem orbis parte, ut esse cernuntur, & sub eodem meridiano A. B. C. primum minorem latitudinem de maiori subducito, residuum est Gr. 38. qui graduum numerus cum sit in meridiano, qui circulus est æquinoctiali æqualis ut supra dictum est, gradus etiam æquales habeat necesse est. Cum autem quilibet gradus in omnibus circulis maioribus contineat milliaria $62\frac{1}{2}$, ut superius diximus si 38. Grad. quæ est differentia inter E. & F. multiplicaueris per $62\frac{1}{2}$, tibi dabit milliaria italica 2375. uel germanica 570. cum unus gradus complectatur Mill. 15. germanica. Hæc igitur est distantia inter E. & F. sin autem non erit uterque punctus in eadem orbis parte, sed alter habeat latitudinem borealem, alter australem, ut sunt puncta F. & G. in eadem figura, tum ipsorum latitudes B. F. et B. G. simul iunctæ eorundem locorum distantiam tibi dabunt, quantus scilicet arcus sit F. B. G. ponamus igitur G. Habere Gra. 29. latitudinis, & F. Gr. 10. qui simul iuncti conficiunt 39. hos si multiplicaueris per $62\frac{1}{2}$, tibi dabunt milliaria italica 2437. $\frac{1}{2}$.

Cum uerò loca quarum distantiam scire desideras sub eodem parallelo, non autem sub eodem meridiano fuerint, ut sunt loca E. & H. subducenda erit minor de maiori longitudine, & hæc differentia, quæ est arcus B. D. in æquinoctiali multiplicanda est per minuta uni gradui dati paralleli respondentia, quæ in tabula superius posita sunt, in hoc capite, & quilibet gradus per $62\frac{1}{2}$, & habebis milliaria, quæ inter E. & H. inter sunt, uel per milliaria, quæ pariter in superiori figura in hoc capite habentur. sed iam rem ipsam exemplis illustremus. Sit longitudo E. Gra. 25. & H. Grad. 47. ex quibus 25. subductis reliquum est Grad. 22. quibus multiplicatis per minuta 40.9". quæ in parallelo latitudinis Grad. 48. ut ponimus E. & H. esse conficiunt Grad. 14.43'. 18". tot igitur gr. æquatoris intersunt inter E. & H. hos gradus si multiplicaueris per $62\frac{1}{2}$, habebis milliaria huius differentia. quod per regulam trium proportionum sic absoluitur.

ET TEMPORIS LIB. I. HT 51
 FIGVRA ORBEM TERRARVM
 PRAESEFERENS.

Polus Arcticus.

Polus Antarcticus.

Cælum sedes mea, terra autem scabellum pedum meorum.

I sa. 56.

si Gradui. 1. debentur milliaria 62. 30. quot debebuntur Gr. 14. 43. 18.

minuta 60
60

12. 3600

60
3720
30

minuta 3750

60
340
43

minuta 883
60

52980
18

secunda. 52998
3750

00000

264990

370986

158994

198742500

0
*0000
43+149
95742500
36000000
360000
3666 Milliaria 920
33

Milliaria igitur 920. relictis minutiis intersunt inter E. & H. Sin autem id facere uolueris per superiorem tabulam milliariorum, ut unico computo id facias, sic tibi peragendum est. uide quot minuta, & secunda respondent uni gradui in suorum locorum parallelo, illa multiplica cum tuorum locorum distantia gradibus, & milliaria patebunt. illud idem exemplum persequamur H. ab E. distat Grad. 22. ut dictum est, & cum sint in latitudine Grad. 48. uni gradui respondent in tabula Milliaria 41. 49. sic igitur computum in ordinem redigas.

Gradui. 1. debentur mill. 41. 49. quot debebuntur Grad. 22.

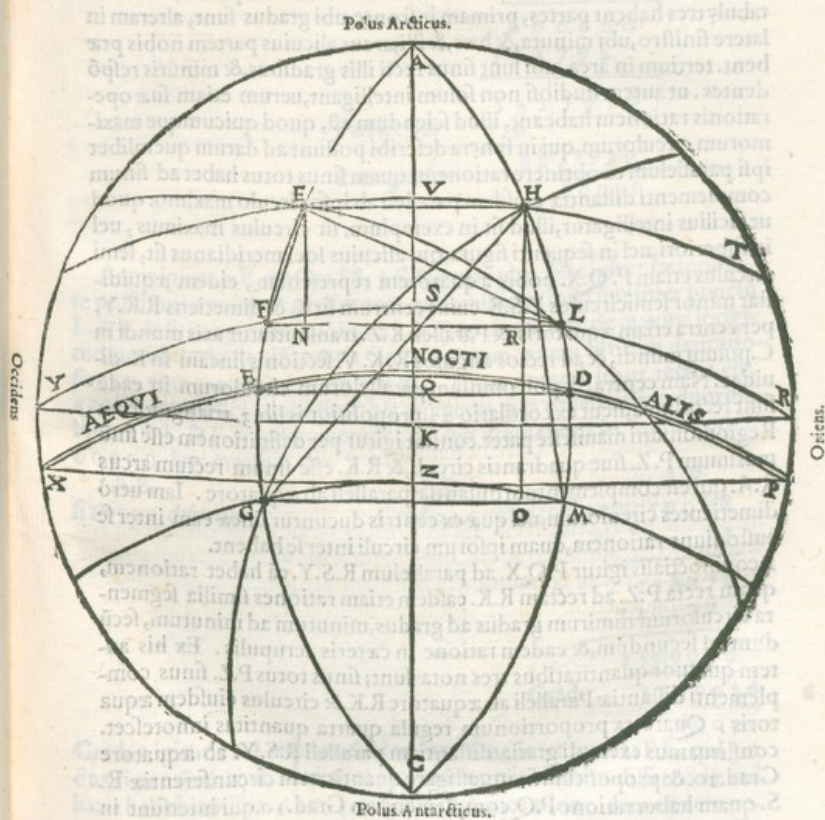
60
2460
49
minuta 2509
22

5018
5018

5519 | 58
6

milliaria 919

FIGVRA ORBEM TERRARVM PRAESEFERENS.

Confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi
omnes. Daud.

Quæ pene idem sunt cum superioribus.

Alia quoque ratione id facere poteris per sinuum scilicet rectorum tabulas, quas in quarto libro habebis, ut illis non solum ad hanc rem, uerum etiam ad alia multa, ut postea dicemus studiosi uti possint. illæ autem tabulæ tres habent partes, primam in fronte, ubi gradus sunt, alteram in latere sinistro, ubi minuta, & hæc, & illi, arcus alicuius partem nobis præbent. tertium in area, ubi sunt sinus recti illis gradibus, & minutis respondentes. ut autem studiosi non solum intelligant, uerum etiam suæ operationis rationem habeant, illud sciendum est, quod quicumque maximorum circularum, qui in sphaera describi possunt ad datum quemlibet ipsi parallelum eâ obtinere rationem, quam sinus totus habet ad sinum complementi distantiae eiusdem paralleli ab ipso circulo maximo: quod ut facilius intelligatur, illud sit in exemplum; sit circulus maximus, uel in superiori, uel in sequenti figura, qui alicuius loci meridianus sit, semicirculus etiam P. Q. X. nobis æquatorem representat, eidem æquidistat minor semicirculus Y. S. R. cuius centrum sit K. & dimetiens R. K. Y. per centra etiam æquatoris, & Paralleli K. Z. transmittatur axis mundi in C. polum mundi, & ad rectos angulos R. K. V. sectionis lineam in K. diuidat. Nam centra, & poli omnium parallelorum circularum in eadē sunt recta linea, sicut ex corollario 22. propositionis lib. 3. triangulorum Regiomontani manifeste patet. constat igitur per definitionem esse sinum maximum P. Z. siue quadrantis circuli, & R. K. esse sinum rectum arcus R. A. qui est complementum distantiae paralleli ab æquatore. Iam uerò dimetientes circularum, uel quæ ex centris ducuntur lineæ eam inter se custodiunt rationem, quam ipsorum circuli inter se habent.

Æquinoctialis igitur P. Q. X. ad parallelum R. S. Y. eâ habet rationem, quam recta P. Z. ad rectam R. K. easdem etiam rationes similia segmenta circularum nimirum gradus ad gradus, minutum ad minutum, secundum ad secundum, & eadem ratione in cæteris scrupulis. Ex his autem quatuor quantitatibus tres notæ sunt; sinus totus P. Z. sinus complementi distantiae Paralleli ab æquatore R. K. & circulus eiusdem æquatoris. Quare ex proportionum regula quarta quantitas innotescet. constituamus exempli gratia distantiam paralleli R. S. Y. ab æquatore Grad. 10. & propositum sit inuestigare quantitatem circumferentiæ R. S. quam habet ratione P. Q. complementum Grad. 10. qui intersunt inter S. & Q. est 80. cuius sinus rectus in tabula sinuum est 59088. ducitur in Grad. 90. qui sunt æquatoris quarta P. Q. & exurgunt 5312920. hic autem numerus distribuatur in sinum totum, qui in hoc libro est

60000. restituit grad. 88. $\frac{1}{2}$. cuius rationis hic ordo est.

A. Q. debetur Q. S. quid debebitur A. S.

60000 G. 90 59088

90

000000

531792

5317920

6

partire per

88137920

sunt grad.

60000

Arcus igitur S.R. est Gra. 88. $36'$. & paulo plus. Hac igitur ratione sci-
re possumus, tum quot gradus tum quot millaria intersint inter punctū
L. & F. & sit longitudo L. Grad. 25. & F. 47. & minore de maiore longi-
tudine subducta sit differentia Grad. 22. cum autem illorum latitudo
sit, 10. eius complementum erit 80. cuius numeri sinus rectus est.
59088. multiplicandus igitur hic numerus per differentiam duorum
locorum L. & F. & qui numerus confurgit diuidendus in sinum totum
60000 hoc modo

A.B.
si 60000 debetur

B.D. A.F.
Grad. 22. quot debebuntur. 59088

22

118176

118176

12919936

Grad. 2139936

60000

Gradus igitur 21. $\frac{3}{4}$ æquinoctiales intersunt inter puncta F.L. qui gra-
dus, si per 62. $\frac{1}{2}$. millaria italica multiplicaueris eiusdem differentia mil-
liaria habebis millaria 1355. 10'. Alia quoque ratione idem efficere po-
teris ad eandem ueritatem cognoscendam, si complementi tuorum lo-
corum sinus duxeris in semisem sinus differentia, & numerum confur-
gentem partitus fueris per totum sinum restitues sinum dimidia distan-
tia hoc modo.

fi

A.B.

B.D.

A.F.

si 60000. debetur sinus dimidię distantię 11448. qui debebitur. 59088

11448

522704

236352

236352

59088

59088

67648 | 9424

6

11274 49424

60000

partire per

Cum hoc autem numero ingredere tabulas sinum, & habebis grad. 10. 50'. quibus duplatis efficit Grad. 21. 40'. quod cum superiori ratione cōuenit, quę si multiplicaueris per 62. $\frac{1}{2}$ habebis milliaria distantia inter E. L.

Sin forte uterque locus fuerit sub æquinoctiali linea, ut duo puncta B. D. satis erit gradus distantia numerare, & per 62. $\frac{1}{2}$ multiplicare. quod faciendum esse superius diximus, & in iis locis, quę latitudine tantum differunt.

Sin autem erit aliquis, qui geographicas chartas habeat cum suis gradibus distinctas, poteris circino quorūcūq; locorum distantias capere, & eadem circini apertura uidere, quot gradus æquinoctiales idem circinus contineat, & eos gradus per 62. $\frac{1}{2}$ multiplicare, & superius sapius diximus.

Cum autem loca, cuius distantiam scire cupis, longitudine, & latitudine differunt. Id autem altero duorum modorum contingit. Nam uel sunt in eadem orbis parte, uel in diuersa, hoc est, uel uterque locus est boreus, uel australis, uel alter australis alter boreus, cum igitur in eadem orbis parte sunt, ut est punctus E. L. sic agendum est. Subducas rectam H. E. ex L. F. & remanentis differentia semissem iterum ex tota L. F. tollas, hinc tibi basis orthogonij triaguli E. N. L. consurget. Præterea Sinuenta differentia semissem. quadratè multiplicaueris, & productū ex quadrato E. F. chordæ subtraxeris remanebit quadratum E. N. catheti, ex quo radix E. N. facile innotescet, per illam regulam, quam superius in tertia figura huius capituli tradidimus. Iam igitur in orthogonio triagulo

gulo F.N.L. nota sunt duo latera E.N.N. L. quare per regulam superius traditam, quæ est 47 primi elementorum, latus F.L. non latebit. tandem ex sinuum tabulis segmentum distantia locorum E.L. non latebit. Quod ut apertius, & planius intelligatur; ponamus Venetias in E. cuius latitudo est Grad. 45. & longitudo 32. 30'. & calecutum india in L. cuius latitudo est Grad. 5. & longitudo Grad. 112. differentia longitudinis est Grad. 79. 30'. quam in quatore subtendit chorda B.D. differentia latitudinis utriusque E.F. & H.L. est Gra. 40. cuius semissis est Gr. 20. & sinus est 20521. qui duplicatus constituit chordam E.F. aut H. L. 41042. His ita constitutis deveniendum est ad investigationem chordarum H.E. & F.L. semissis differentie longitudinum est Grad. 39. 45. cuius sinus est 38366. complementum latitudinis Venetiarum est Gr. 45. cuius sinus est 42426. qui multiplicatus in præcedentem constituit, ut infra.

sinus complementi	42426
sinus dim. diff. longit.	38366

	254556
	254556

	127278
	339608

	127278

	1627915919
partire per totum sinum sic	6

	2713155916

	60000

Et cum possis parvo cum errore minutias omnes omittere, & addere unitatem sinus productus erit 27132. qui numerus tibi dat dimidium chordæ E.H. & est tota corda 54262. complementum uero calecuti, quod est ad latitudinem Grad. 5. est 85. & sinus rectus est 59771. qui multiplicetur etiam in sinum semissis differentie longitudinum hoc modo.

sinus complementi calecuti	59771
sinus semissis diff. longitudinum	38336

	358626
	179313

	179313
	478168

	179313

	22913611056
partire per totum sinum sic	6

	38189121056

	60000

Hic numerus restituit semissem chordæ F.L. tota ergo est 76378. si nunc subduxeris rectam E.H. cuius sinus est 54262. ex recta F.L. cuius sinus est 76378. remanebit differentia, ut infra cernitur.

Chorda F.L. 76378

Chorda E.H. 54262

22116

partire per

2

11058

Hic numerus si fuerit additus chordæ E.H. uel subtractus ex corda F.L. produces ipsam N.L. Hoc modo

Chorda F.L. 76378

subducas 11058

Chorda N.L. 65320

Chorda F.H. 54262

Addas 11058

Chorda N.L. 65320

sin autem differentiam longitudinum diuideris per 2. tibi dabit lineam E.N. 5529. cuius quadratum est ut infra patet.

5529

5529

42761

11058

27645

27645

Quadratum lineæ F.N. 30569841

Hoc autem quadratum subducendum est ex quadrato E.F. ut habeas F.N. cuius sinus est, ut superius diximus

41042

41042

82084

164168

000000

41042

164168

1684445684

30569841

Quadratum E.F.

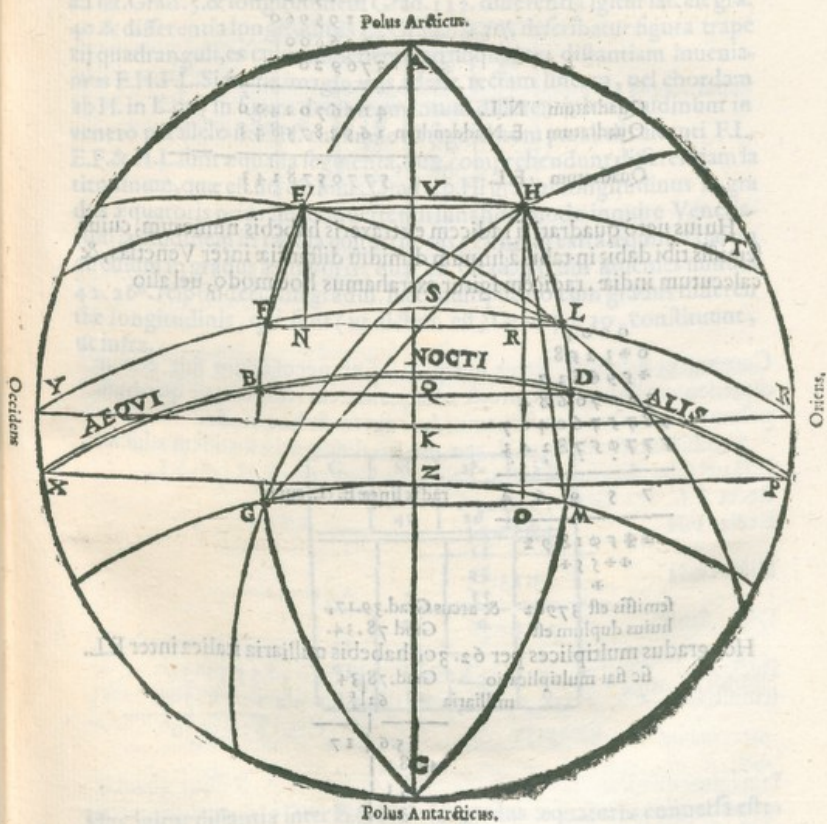
Quadratum E.N.

1653875843

Quadratum uero N.L. cui adiungendum est quadratum E.N. ut habeas quadratum E.L. quod quærimus, est ut infra.

sinus

ET TEMPORIS LIB. I. 59
FIGVRA ORBEM TERRARVM
PRAESEFERENS.

Qui creavit terminos terre non deficiet. Isa. 40.

FIGURA TABULAE TERRARUM

Quadratum	N.L.	4116702400
Quadratum	E. Naddendum	1653875843
Quadratum	E.L.	5770578243

Huius uerò quadrati si radicem extraxeris habebis numerum, cuius semissis tibi dabit in tabula sinuum dimidiū distantiae inter Venetias, & calecutum indiae. radicem igitur extrahamus hoc modo, uel alio

0004
 023258
 2596627
 34070684
 4875760467
 5770578243

7 5 2 6 4

radix lineæ E. L. cuius

24501892

22552

2

semissis est 37982 & arcus Grad. 39.17.

huius duplum est Grad. 78.34.

Hos gradus multiplices per 62.30. habebis milliaria italica inter E.L.

fic fiat multiplicatio Grad. 78.34

milliaria 62.30

156 | 17
 4689 |
 31 |
 31 |

Tot milliaria interfunt inter E.L. 4906 | 17

Alia quoque ratione id facere poteris per superiores tabulas tam graduum

duum, quam uiliariorem prius differentiam tam longitudinis, quam latitudinis inuenias oportet, quam ponamus superiorem esse. Venetiarum, & calecuti india. Posuimus. n. Venetias in E. superioris figura ad latitudinem Grad. 45. & longitudinem Grad. 32. 30'. & calecutum in L. ad lat. Grad. 5. & longitudinem Grad. 112. differentia igitur lat. est grad. 40. & differentia longitudinis est Grad. 79. 30'. describatur figura trapezium quadranguli, ex cuius dimetiente utriusque loci distantiam inueniamus E. H. F. L. Si fueris imaginatus adesse rectam lineam, uel chordam ab H. in L. quæ in figura deest, segmentum differentie longitudinum in veneto parallelo sit E. H. cui simile est segmentum paralleli calecuti F. L. E. F. & H. L. sunt æqualia segmenta, quæ comprehendunt differentiam latitudinum, quæ est uti diximus Grad. 40. Hi gradus longitudinis in gradus æquatoris prius tibi conuertendi sunt hoc modo inquire Venetiarum latitudinem in tabula conuersionis graduum extra æquinoctialem circulum in gradus æquatoris, quæ est Grad. 45. ubi inuenies minuta 42. 26". respondere uni gradui. hæc multiplicato cum gradus differentie longitudinis, qui sunt (ut dictum est) Grad. 79. 30. constituunt, ut infra.

G.	M.	2 ^a .	3 ^a .
79	30	26	0
	42	11	0
		26	0
	7	11	0
	26	0	0
42	0	18	0
13	18	12	0
55	12	34	0

Hæc igitur distantia inter E. & H. & in gradus æquatoris conuersa est: quod ipsam faciendum est, & in distantia, quæ est inter F. L. hoc modo: latitudo calecuti, quod in L. posuimus est Grad. 5. qui latitudinis gradus dant M. 59. 46. gradus igitur distantie F. L. qui sunt 79. 30. multiplicandi

plicandi sunt per minuta 59. 46^a. quæ multiplicatio fit hoc modo per tabulam sexageneriam.

G	M	2 ^a .	3 ^a .
79	30		
	59	46	
		23	0
	14	34	
	46		
	24	30	
18	41		
59	0		
79	6	27	0

Cum autem hæc duo latera inæqualia sint necessarium fuit eorum dimetientem lineam inuenire, & ad æqualitatem redigere, ut quadrangulum rectangulum constituamus, hoc autem fit hoc modo.

Subducta recta E.H. ex F.L. remanentis differentie semissem adicies E.H. uel subtrahes ex F.L. Hinc habebis adæquatam E.H. ipso F.L.

Recta F.L. Grad. 79:6:27ⁱⁱ.

Recta F.H. 55:52:34

Differentia 23:13:53

Differ. semissis 11:36:56

Recta F.L. Grad. 79:6:26ⁱⁱ | Recta E.H. Grad. 55:52:34ⁱⁱ.

semissem subducta 11:36:56 | semissem diff. addenda 11:36:56ⁱⁱ.

67:29:30

Grad. 67:29:30ⁱⁱ.

Iam igitur quadrangulum rectangulum constituimus, & illius quantitatem cognouimus. Tandem ex hoc æquato latere, & ex differentia latitudinum, quæ est Grad. 40. (ut dictum est) per penultimam primi elementorum inuenies dimetientem E.L. hoc modo. Latus æquatum faciamus esse Grad. 67. omisiss minutis, & secundis, hi multiplicentur

in

in se ipsos, hoc modo. Grad. 67

67	
469	
402	

quadratum lineę longit. 4489
uel lateris æquati.

Gratus quoque differentię latitudinum eodem modo in se ipsos multi-
plicetur qui sunt Grad.

40	
40	

00
160

Quadratum diff. latitudinum 1600

Quadratum lateris æquati 4498

Summa horum duorum laterum 6089

Huius autem numeri radix est distantia inter E. & L. extrahatur igitur ra-
dix hoc modo.

1	
2	
045	
408	
77	
14	

Quod conuenit cum superiori rōtationē licet superior ostendat Gra-
78.34. hic enim minuta, & secunda omisimus, & in extrahenda radice
præter integros gradus supersunt 156. quisque igitur illam rationem
complectatur, quæ sibi facilius uidetur.

Sin autem id efficere uolueris per tabulam milliariorum eadem ratio-
ne tibi agendum est, scilicet pro tabulâ graduum tibi utendum est tabu-
la milliariorum hoc modo. Inquire primum milliaria inter E. & H. hoc
modo ingredi tabulam milliariorum cū latitudine Veneriarum, quā
in puncto E. posuimus ad Lat. grad 45. & in illo parallelo habebis Mil-
liaria 44.11. respondentia uni grad in eo parallelo, quæ cum gradibus
distantiæ inter E. & H. multiplicanda sunt, quæ est, ut sæpius dictum est
Grad. 79.30. hoc modo,

G.	M.	25.
79	30	
44	11	
<hr/>		
3	5	30
11	29	
<hr/>		
22	0	
316		
<hr/>		
3512	34	30

Idem facias oportet in linea F.L. cuius latitudo est Grad. 5. in quo paralelo gradus continet milliaria 62. 1 5. sic igitur ea cum longitudine multiplices.

P	1	11
79	30	
62	15	
<hr/>		
	7	5
4	45	
15	0	
<hr/>		
31	0	
158		
474		
<hr/>		
4948	52	5

linea E.L. 4948 52
 semiss.diff. 723 9
 latus æquatum 4225 43

Debes deinde minorem numerum de maiore subducere, & dimidium differentia, uel minori addere, uel a maiore subducere, ut dimetientæ æquatam lineam habeas hoc modo.

linea E.L. 4948. 52. 5¹¹.
 linea E.H. 3502. 34. 30¹¹.
 differentia 1446 17 35
 semiss.diff. 723 8 47
 linea E.H. 3502 34 30
 semiss.diff. 723 8 47
 latus æquatum 4225 43 17

Tum postea uidere debes, quot milliaria 40. Grad. latitudinis differentia contineat, qui gradus cum sint in meridiano sunt in maximo circulo ergo æquales gradibus æquinoctialis, ergo continet quilibet eorum Grad. 62. 1. sic igitur in milliaria conuertantur.

Grad. 40
 62. 1.
 80
 2400
 2
 2500

Iam igitur trianguli orthogoniij habes duo latera nota quorum quadrata per penultimam primi elementorum sunt

sunt aequalia quadrato, eius E. L. cuius radix dabit milliaria, quæ distant inter E. & L. iam igitur horum laterum quadrata constituamus latus F. L. æquatum linea E. F.

2500	4225
2500	4225

0000	21125
0000	8450
12500	8456
5000	16900

Quad. E. F. 6250000 Quad. E. L. 17850625

Quad. E. F. 6250000

Quad. E. L. 24100625

00013

0899944

2499625

4904

milliaria intersunt inter Venetias, & Calicut indie, quod convenit pene cum illa ratione, quam ex tabulis sinuum collegimus, sed cum in ijs rationibus minuta, & secunda, omiserimus minime mirum est, si quid inter hanc, & alias rationes differat, quæ tamen penitus parum est. Ex his oibus rationibus potes & tu colligere, quæ ratione ceterorum locorum distantias metiaris: his enim rationibus ad tua vota pervenire poteris, si illud prius animadverteris, quod cum uterque locus non in eadem orbis parte sunt, quod non minor latitudo subducenda est ex maiore, sed utraque simul iungenda est, ut si scire velles, quot milliaria intersint inter H. & G. si posuerimus G. ad latit. quæ gra. 30. & H. ad lat. Gra. 45 simul utrunque iunge q. conficiunt Grad. 75. cetera vero facito, ut docuimus. illud etiam non est silentio prætermittendum, quod cum duo loca amplius, quam dimidium circulum, distant, ut puta Grad. 200. tunc illa distantia subducenda est ex toto circulo, & residuo utendum est pro differentia longitudinum, quare subducas Grad. 200. ex 360. residuum est 160. & hæc est differentia illorum locorum. si quis in hac re sphaera solida usus fuerit, hanc veritatem facile perspiciet. Hæc satis de hac re, & fortasse nimis multa; licet non omnia dicta sint, quæ in hanc sententiam dici possent

cum aliis quoque rationibus utantur periti homines ad hanc veritatē cognoscendam, illud etiam studiosum lectorē admonitum, ut loquē hanc ratio ualet etiam ad cognoscendum, quot gradus inter stellam & Iudā interfint, ut in quinto libro docturi sumus.

DE DIERVVM, ET NOCTIVM DIVERSITATE, AC
quantitate om̃i terrarum orbis loco. Cap. XL.

DE dierum, ac noctium diuersitate mihi locuturo multa dicenda essent, ut aliorum sententias, & quæstiones aperirem, sed cum illud mihi proposuerim (ut dixi) in hoc tractatu, ut potius hanc doctrinam per lineas, quàm per rationes traderē, ob id & hanc rem paucis uerbis exponam. Quotuplex igitur primum dies sit mihi exponendum censeo. Primum genus est illud temporis spacium, quod fugit, dum Sol occidens pro totam noctem, & per sequens tempus mouetur primi mobilis motu, quoad iterum ad eundem occidētem peruenit unde digressus est, quod 24. horarum spacio fieri contingit: hic autem dies, & hoc temporis spacium dies naturalis a Ioanne de sacro busco, & ab omnibus eius sectatoribus, & theologis etiā nominatur, a nonnullis dies ciuilis dicitur, & omnes suas adducunt rationes, sed cum omnis quæstio de nomine futilis sit, teste Arist. quisque eam sequatur uiam, quæ sibi magis arridet. Nō. n. multum interesse existimo modo intelligatur, quod dicitur, aut scribitur. Hi dies igitur, uel ciuiles, uel naturales inter se inæquales sunt: sed cū hæc inæqualitas parua sit omnino, ut in ephemeridibus traditur, de hac inæqualitate nihil præterea dicturi sumus. Aliud dierum genus est, dum. s. Sol ab oriente in occidentem tendit, qui dies a sacro busco artificialis dicitur, ab alijs naturalis appellatur; nox uero illud temporis spacium dum. s. Sol sub terram ab occidēte in orientem tendit. Hi dies & hæc noctes inter se inæquales sunt ita, ut nō solum eodem loco sint per sex menses inæquales semper, sed si conferantur cum diebus alterius loci aliam etiam fortiantur inæqualitatem, ut in sequēti figura facile patet iis, quibus illius usus nō latebit, quod ne te fugiat cande lector illius usum nunc accipe. sed prius illius partes declarantur, ut facilius usus intelligatur. sequens figura duplex est, alia immobilis, alia mobilis est, sed prius de immobili. hæc duas partes habet, alia in limbo, alia in area est. quæ in limbo distributa est in 360. partes seu gradus, ut omnis circulus in sphaera distribuitur, sed ita, ut in quatuor prius partes distribuatur, & graduum numerus incipiat ab æquinoctiali circulo, & desinat in polis numerus nonaginta, & per hos gradus locorum latitu-

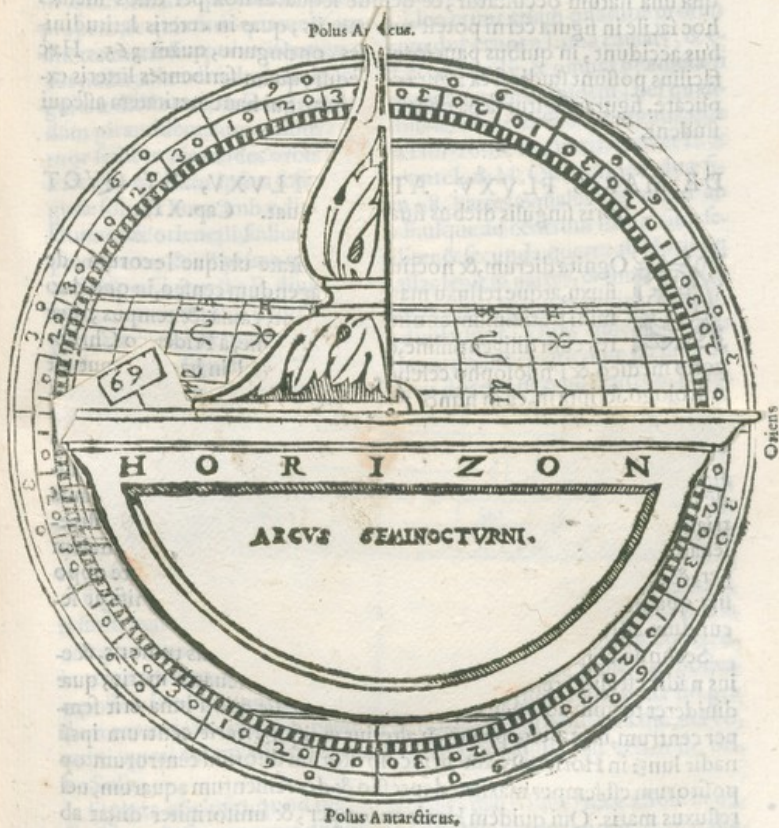
titudo dignoscatur, & illius loci dierum, & noctium diuersitates: res ipsa per se in figura satis nota est, quæ uerò pars in area est duplici genere linearum constat. alia enim recta, alia obliqua sunt. lineæ rectæ indicant illos circulos, uel illas lineas, quæ a sole motu primi mobilis describuntur decimoquinto quoque die, ut, quæ linea uersus polum arcticum ultima est sit tropicus cancri, quæ uerò uersus polum antarcticum tropicus est, quæ ab iis duabus æquæ intermedia est, & totum circulum in duas æquales partes diuidit, sit æquinoctiale, reliquæ uerò partes reliquis temporibus respōdeant. Quo uerò anni tempore id accadat, infra dicemus. Lineæ uerò, quæ in arcum flexæ sunt, indicant illud cæli spaciū, quod Sol unius horæ spacio percurrit, dum scilicet ab alia linea ad aliam sibi uiciniorē percurrit, unius horæ spaciū elabitur, & ita ab hac in aliam, & ad ceteras eodē modo. Alia rotula mobilis est, & super hac infixa, quæ sic se habet, ut duas præcipuas partes habeat, quarum prima dimidium circuli sit, & linea recta, quæ est huius dimidii circuli extrema est, nobis Horizontem ob oculos ponit, quæ uerò pars hoc semicirculo tegitur æmispærū inferius, quæ uerò pars supra horizontem est, superius æmispærū nobis indicat, illa uerò singula, quæ ab horizonte pendet, & proficiscitur extrema sua parte zenith caputū, & locorum in limbo immobilis rotulæ indicat, ac notat. Reliquū est, ut uideamus quonamodo his rotulis ubique terrarum dierum, ac noctium quantitatem, ac diuersitatem deprehendamus, quod quidem hoc modo fit.

Quotiescunque alicuius loci dierum, & noctium quantitatem scire uis, illius loci latitudinem te scire prius oportet. (loci autem latitudo est loci distantia ab æquinoctiali linea uersus polos.) Hanc autem inuenies in tentio huius operis libro, ubi tabulæ ortus Solis posite sunt: horum autem graduum numerum, qui tui loci latitudinem tibi significant, in limbo superioris figuræ perquiras uelim, & super eo colloces illam lingulā, quam zenith loci ostendere dixi, quæ scilicet ab illo semicirculo mobili pendet, quæ ita collocata, & firmata aliqua ratione lineæ rectæ, quæ super Horizontem sunt semiarci Solis diurnos tibi ostendent totius anni, & lineæ, quæ in arcum tendunt, horas ostendunt, quæ uerò sub semicirculo sunt rectæ noctis semiarci, & horas totius anni declarant. Hoc exemplis apertius fiet: Dierum, & noctium quantitatem totius anni inclytæ Venetiæ urbis scire uolo: cuius latitudo graduum 45. est: lingulam igitur uersus polum arcticum super grad. 45. colloco, idq; uel in dextera, uel in sinistra parte quod id est æmispærū semiarci diurni, & nocturni mihi ob oculos apparent, & ita horæ numero. cum Sol initio cancri est: linea recta tropici cancri uideor, & quolibet spaciū inter duas li-

ræ unius spacium mihi ostendit: incipiendum igitur est a parte dexterâ,
 & numeranda spacia usque ad horizontem lineam, quæ inscripta est in
 semicirculo mobili, quæ pene octo sunt. hoc autem spacium duplican-
 dum est, & hæc summa maioris diei longitudinem tibi significabit, nem-
 pe pene sexdecim horas: minuta. n. hic exquisitæ cognosci non possunt;
 quod uerò reliquum est ab hac summa usque ad 24. horas, est eiusdem
 dici naturalis noctis quantitas. f. 8. horas & nonnulla minuta præterea. si
 minoris dici quantitatem scire uis utere linea tropici & eodem modo,
 & eris uoti compos, si ceterarum anni partium utere intermediis lineis,
 sed cum singulorum dierum lineæ non adsint oculorum iudicium adhi-
 be. rem enim ipsam tibi aperient, sed cū in his lineis non dies sed Zodia-
 ci signa tantum inscripta sint, qui signorum gradus, quibus mensis die-
 bus respondeant, id in figura prima libri tertii habebis. sed aliud adda-
 mus exēplū. scire uolo dierū, & noctiū quantitatē Lōdini Angliæ, primū
 in tabula ciuitatū in 3. lib. eius latitudinē inuenio esse Gra. 52. $\frac{1}{2}$ sub eo
 gradu colloco lingulā, & uideo maiore diē, i. cū sol est in primo gr. 69.
 esse H. 17. & minore, esse horarū 7. ut illi⁹ nox est horas 7. ut huius est ho-
 rarū 17. posito. n. suo loco Zenich, & ita firmato numero spacia, quæ sunt
 inter Horizontē, & limbū figuræ, ubi inscripti sunt, & uideo esse 8. $\frac{1}{2}$ quæ
 duplicata cōficiunt 17. in breuiori uerò die tria tantū spacia cū dimidio
 est, quæ duplicata cōficiunt H. 7. Hic autē sciendū est, quod ijs locis, quæ
 sunt inter æquatorem, & circulos polares habent dies 365. quolibet an-
 no, sed cum locus est inter polos, & circulos polares nullus annus habet
 tot dies, sed cū discedis a circulis polaribus statim pauciores dies habet
 annus, & quò magis ab ijsdem circulis discedis eò pauciores dies annus
 continet, & cum ad polum est unicus dies, & unica nox unius anni sit. id
 autem fit notum in superiori figura. Nam si lingulam posueris super po-
 lum arcticum videbis lineas, quæ a Sole describuntur dum in γ , δ , π ,
 ϕ . Ω . μ . uersatur, omnes supra Horizontem esse, ex quo fit, ut per sex
 menses illic habitantes, si qui sunt, Solem uideant, ob id per illud tem-
 pus diē habeāt, dum uerò in α , β , ϵ , ζ , η , θ , ι , κ , est noctem habeant, quod
 lineæ, quæ a Sole eo tēpore describuntur sub Horizontē sint. Sin autē posueris
 lingulā. sup. G. 70. uidebis supra Horizontē esse lineas descriptas a Sole dū
 uersatur in π , & in ϕ . p. illos igitur duos mēses Sol sup. terrā est igitur
 illic habitantibus dies est, dū uerò est in η , & β , semper nox est. idē facito
 in singulis gradib⁹ existētib⁹ iter circulos polares, & suos polos, & dierū
 anni numerū habebis. Nā si illud spaciū tēporis, quo sol sup. terrā, et sub
 terra est subduxeris ex diebus 365. eris uoti cōpos ad latitudinē g. 70. cū
 p. duos mēses sic sēper supra terrā, & p. duos mēses sub terra, si nu. dierū
 horum

**FIGVRA DIVERSITATEM, ET
QUANTITATEM DIERVM, AC NOCTIVM**

VBIQVE OSTENDENS.

Benedicite noctes, & dies Domino. Cant. Puerorum.

horum quatuor mensium subduxeris ex 365. reliquum erit 245. qui tam
men eam rationem inter se habent, ut post hunc diem duorum mensium
sequatur unus 24. horarum & post hunc alium minorem & ita deinceps
quod tandem perueniant ad illum diem, quo tantos uideant solis partē,
qua uisa statum occultatur, & deinde sequatur nox per duos menses
hoc facile in figura cerni potest una cum iis, quæ in ceteris latitudini-
bus accidunt, in quibus pauciores dies contingunt, quam 365. Hæc
facilius possunt studiosi ex figura consequi, quam scribentes litteris ex-
plicare. figuram igitur sæpe contemplantur, qui hanc ueritatem assequi
student.

DE MARIS FLVXV, ATQ; REFLVXV, ET QVOT
horis singulis diebus fluat, atq; refluat. Cap. XII.

Cognita dierum, & noctium quantitate ubique locorum, de
fluxu, atque refluxu maris mihi agendum censeo, in quo duo
mihi potissimum considerata sunt, causa, & tempus, quæ
res cum diligentissime, & prudentissime, a Friderico Chriso-
gono medico, & Philosopho celeberrimo, & quod in hac re caput est
Astrologo, scripta sit, eā in hunc librum trāsferre uolui, idque toti
de uerbis, nequid sit, quod ab illo minus sñā discordet. Hæc illius
uerba sūt. Prima cōclusio. Sol, & Luna sic maris tumore ad se cō-
trahūt, q̄ sub ipsis perpendiculariter est maximus tumor maris, qui qui-
dē tumor fluxus maris dicitur, & aquarū clementum, & similiter diame-
trialiter in parte opposita, quæ nadir dicitur, est eadem, uel consimilis e-
leuatio, uel tumor maris maximus, ergo duo maximi tumores sunt sem-
per, & uniformiter: alter scilicet sub luminaribus & alter in parte oppo-
sita; quæ nadir luminarium est uocata, quæ oppositionem significat se-
cundum astronomicos.

Secunda conclusio. Sicut Luna est uelut centrum illius tumoris, & e-
ius nadir est aliud centrum, sub quibus est maxima eleuatio maris, quæ
diuideret totum mare uelut in duo emisphæria, sic quod luna erit sem-
per centrum, unius emisphærij, & alterius emisphærij erit centrum ipsū
nadir lunæ: in Horizonte autem medio istorum duorum centrorum op-
positorum est semper maxima depressio & decrementum aquarum, uel
refluxus maris. Qui quidem Horizon semper, & uniformiter distat ab
utroque centro circulariter per grad. 90. eodem modo est imaginādum
atque dicendum de figura eleuationis, & depressionis maris sub centro
solis, & nadir eius, & in Horizonte medio scilicet inter utrumque cen-
trum de-

trum de pressio maris, uel eius fluxus, & aquarum decrementum.

Tertia conclusio: sicut sphaera maris in plano depingi non potest, sic neque eius profunditas uideri potest. Sed si tota sphaera solida maris in duo diuideretur per duo centra: statim certè apparebunt quatuor figurae, quasi lunares profundae in medio scilicet quaelibet illarum in centro proprio, & quia sunt quatuor centra, ideo erunt etiam quatuor profunditates maris semper uniformes: quarum duae erunt a Luna causatae, & eius nadir, aliae uero duae a Sole, scilicet, & eius nadir, & omnes praedictae figurae a dictis centris sunt & qualiter terminantes in cuspidem, uel quandam pyramidem: cum quibus cuspidibus ad inuicem se contangunt, quatuor scilicet pyramides orbis Lunae in Horizonte coeuntis, scilicet E. & F. & aliae quatuor ipsius solis in Horizonte L. & M. Quae quidem duae figurae solis, & lunae ambae diuidentur in 28. partes aequales: sic quod ab Horizonte orientali, scilicet a puncto F. usque ad centrum Lunae sint septem partes, & est prima quarta: similiter & secunda quarta ab Horizonte sinistro. scilicet a puncto E. diuidatur in alias septem partes, & similiter duae reliquae quartae ipsius nadir diuidantur & Solis figura maris in alias 28. partes aequales, ut in figura descripta diuise sunt. Quas quidem partes totius figurae signabimus cum litteris more mathematico, ut facilius demonstrare ualeamus ea, quae intendimus docere: sit ergo centrum Hemisphaerii tumoris maris eleuati ab ipsa luna centrum, & centrum nadir eius nadir Horizon communis, in quo terminant quatuor cuspides utriusque hemisphaerii E. & F. sit & centrum solis Sol, nadir eius Horizon communis L. M. signentur etiam quatuor partes mundi immobiles: ad quas mensurabuntur omnes fluxus, & refluxus maris mobiles (motus enim per aliquod immobile agnoscitur) sit ortus N. meridies P. occasus Q. cuspis terrae, & septentrio R.

Quarta conclusio. Ista autem eleuationes maris factae sub forma lunari sunt, maxima profunditas in quatuor centris: in quibus tumor maris erit graduum. 7. in partibus autem proximis dextris, & sinistris erunt. 6. in tertia uero parte similiter dextra, & sinistra quinque postea 4. postea 3. postea duo, & unum ultimo terminabitur ille tumor maris ad non gradum tumoris. scilicet. 0. quod 0. ponitur in utroque Horizonte medio, uel comuni, quod autem dicitur de orbe Lunae, idem dicatur etiam de orbe Solis.

Quinta conclusio, quod istae attractiones maris sunt factae a Sole sicut, & a Luna, & sit utrunque diuisum pro dimidia parte tumoris, & pro alia dimidia parte tumoris ad se attraxerunt nadir, & ipsum sic attractum semper, & uniformiter sibi seruant, quod manifesta, & necessaria ratione sensata

sata probatur. Quoniam ponatur linea sub ipso sole coniuncta in eadē linea, & ponantur in P. meridie: dico, quod tum mare apud illos, quorū Sol est in meridie erit in maximo fluxu. Ponatur etiam eadem luminaria in R. cuspide terræ: s. in media nocte, mare iterum erit in simili maxima elevatione, sicut quando erat in P. meridie. Ergo maxima elevatio, & maris tumor est sub ipsis luminaribus, & nadir eorum, sicut in figura patet. Probatur etiam inductiue in totali reuolutione diei naturalis, in qua uariantur omnes differentie fluxus, & refluxus maris. In nulla enim alia hora inuentus est apud meridiem maior tumor, quā luminaribus existentibus in meridie, vel eisdem existentibus in cuspide terræ, quando scilicet nadir ipsorum luminarium est in meridie, & hoc est semper, & uniformiter, ergo semper uniformiter maris tumor est maximus sub centris luminarium, & nadir ipsorum.

Sexta conclusio. Ponantur etiam luminaria in N. parte orientali: dico, quod semper, & uniformiter mare erit in P. meridie in maximo refluxu, & depressione sicut, & ipsis existentibus in Q. parte occidentali, mare erit iterum in P. meridie in maximo fluxu, sicut quando erant in N. parte, scilicet orientali. Ergo a quatuor punctis, uel quatuor centris, ubi sunt maximi fluxus ad 90. graduum distantias dexteris, scilicet & sinistras sunt maximæ depressiones, & refluxus maris, & a maximo refluxu ad maximum fluxum, & clementum semper mare per æquales proportionēs augendo fluit. Quod probatur supposito, quod ab ortu ad meridiem sunt gradus 90. & a meridie in Q. occasum gradus 90. & sic omnes quartæ constant ex gradibus 90. Tunc arguo Sole, & Luna existentibus in N. ortu maximus refluxus est in P. meridie, & eisdem similiter existentibus in Q. occasu iterum in meridie est mare in maximo refluxu. Probatur, quoniam in tota reuolutione diei naturalis bis mare est in maximo refluxu, sed luminaribus existentibus in ortu, & in occasu tantum: mare in meridie est in maximo refluxu, qui meridies distat ab ortu per gradus 90. & ab occasu per gradus 90. ergo a maximo fluxu maris ad maximum refluxum, scilicet dexterum, & sinistrum sunt gradus 90. Ergo tota figura tumoris maris est uera, quæ lunarem formam sibi uendicauit. Quod quidem manifestum erit. si mare sub æquinoctio in duas partes diuidatur, & in plano ponatur, ut nos posuimus. Sed si quis speculatiuus speculatus fuerit quomodo mare in propria forma se habet inueniet certe sicut, duo hemisphæria mobilia ad motum luminarium diuisa in duos tumores contra se positos. Quia vnus tumor est sub luminaribus, & alter sub nadir ipsorum, qui diametraliter eis opponitur: qui tumores cum sint semper sub ipsis luminaribus, & sub nadir ipsorum, se
per

per ergo mouebuntur dicti tumores insequentibus dicta luminaria tamquam proprias causas illorum tumorum. Pari ratione erit et maxima depressio semper in Horizonte, qui distat a dictis duobus tumoribus oppositis circulariter per gradum 90. sed pro minus speculatiuis, qui nesciunt abstrahere a sensatis presentibus necesse fuit ponere has figuras in plano, quae formam maris qualis est in se aliquantulum representat, quae duo hemisphaeria mouentur ad motum Lunae: alia duo mouentur ad motum Solis semper, & uniformiter, quamuis haec quatuor hemisphaeria fiant duo quando Sol, & Luna sunt coniuncti, uel oppositi. In aliis autem horis sunt diuisa, & tunc uidebuntur esse quatuor: haec hemisphaeria: duo scilicet respectu Solis, & duo respectu Lunae, sicut in figura clare apparet, per quam bene intellectam omnia accidentia maris indubie verificabuntur.

Septima conclusio. sicut mare ante Solem, & Lunam per 90. gradus semper fluit, & post ipsos semper refluit, & sub ipsis idem mare semper est in maximo fluxu, in quo situ mare semper quiescit, quia neque fluit, neque refluit: sic etiam sub utroque nadir mare habet consimiles passionibus omnibus. Probatum enim fuit supra prima in secunda conclusione, quod maximus tumor maris est sub quatuor punctis, uel centris. Probatum, modo, quod etiam quiescit sub ipsis centris semper per dignitatem, & propositionem maximam Philosophiae naturalis, uidelicet, quod inter duos motus oppositos necesse est dare quietem mediam, ne duae species motus oppositi continuetur, & fiant unum, & quamuis haec passionibus maris quasi implicent contradictionem ad inuicem, & dicant impossibilitatem: tamen sunt verae ex parte rei, & concordant sensatis, quae non licet negare. Qui enim negauerit sensata dignus est uerberibus, teste Auicenna: ut per vim illis assentiant: in quibus autem intellectus minime acquiescit, imo deducunt in maximam admirationem, scilicet quod mare a termino loci luminarium in dexteram partem semper, & uniformiter fluat, & ab eodem termino in sinistram partem semper refluat: et tamen in eodem puncto, & termino, scilicet centro luminarium sit semper maximus fluxus maris: & etiam semper ibi quiescat, uidetur esse insistendum. Propterque implicantia nullus priscorum, neque recentiorum hunc usque in diem ausus est has soluere quaestiones propter earum difficultatem. Quoniam isti motus maris cum suis passionibus non uidentur insequi motus naturales quatuor scilicet elementorum, & minus motum ipsius quintae essentiae diuinorum scilicet corporum caelestium: est enim compositus a caelesti, & elementari natura, & facta neque ista, neque illa, sed tertia utrisque participans. sed ne tam admirabilis motus maris cum suis passionibus semper sub dubio relinquatur: & ea ex parte ho-

mo sit semper infelix. Qui enim admirantur infelices semper sunt, qui sunt ignari causarum recte poeta. Felix qui potuit rerum cognoscere causas. Tentabimus ergo nos, e medio tollere, ac terminare admirationes istas, eò magis, quia iam in de felicitate posuimus felices fore tales, qui scientia causarum completi, & perfecti sunt, quod quidem palam erit, quando illud cum exemplis satis accommodatis configurabimus, & causas monstrauerimus. Exempla, quidem magis mouent, quam uerba.

Accipiat ergo corpus solidum, sphaericum cum axe, & utroq; polo, in quo ponatur circulus meridianus tangens sphaeram in utroq; polo, a quo contactu idem meridianus semper subleuetur a superficie dictae sphaerae taliter, quod supra aequinoctium talis meridianus sit eminens per duos digitos, & quod talis meridianus faciat supra sphaeram quasi formam lunarem, supra aequinoctium maxime profundam. sint ergo duae ille formae lunares diametraliter oppositae causatae ex tali meridiano sic artificiosè posito. sit, & alter circulus aequinoctialis ad similem formam lunarem positus supra aequinoctium secans iam dictum meridianum orthogonaliter ad angulos fere rectos, & sphaerales, a qua communi sectione circulorum ad distantiam graduum 90. contangat sphaeram, qui duo tumores, uel eleuationes supra sphaeram in duabus partibus oppositis cum illo contactu sphaerae iam dicto causabunt. duo hemisphaeria, quorum horizon erit communis in illo contactu circulorum. Quae sphaera sic fabricata erit certe consimilis in omnibus ipsis tumoribus, & depressionibus maris causatis a duobus luminaribus, & duobus Nadir eorum. Tunc uestiatur dicta sphaera tela coelesti dimisso aperto altero polo, ut possint moueri ad intra cum digito dicti duo circuli. illi enim duo tumores oppositi erunt ad instar eleuationis maris per ipsa luminaria causati, & tumor oppositus per nadir oppositum. Illae etiam depressiones maris maximè distantes undique a centrīs maximae profunditatis maris per Gradus 90. representabunt horizontem mobilem, qui semper insequuntur motum luminarium, a quibus distant per Grad. 90. semper & uniformiter. Ducuntur ergo illi circuli ad intra telam, quae sit immobilis: certum enim erit primo, quod ille tumor dexter pelli uidebitur, & illa tela, quae representat ipsum mare semper per 90. Grad. ante solem subleuabitur, ad instar cuius subleuationis mare etiam crescere uidebitur, alter autem tumor, & sinister uidebitur destitui, & cadere ab illa eleuatione propter fugam, & ulteriorem motum luminarium, ex quo, & refluere mare uidebitur. Et de tumore diametraliter opposito causato ab eorum nadir

dir eodem modo dicendum est. in qua figura docti, & exercitati in ipsis abstractionibus a sensatis, quorum abstrahentium non est mendacium poterunt facile omnes canones nostros exercere, & applicare. Vbi uidebunt duos tumores semper esse uniti omnes luminaribus, scilicet existentibus in coniunctione, inuenient certe ipsum mare semper fluere in duabus quartis dextris a luminaribus, & ipsorum nadir. Et in eadem hora, & in eodem instanti semper ipsum mare refluxere, & motum facere oppositum in duabus scilicet quartis sinistris in una scilicet quarta sinistra a luminaribus, & in altera sinistra ab ipsis nadir & partibus oppositis. Apparebit etiam in horizonte communis tunc mare stare, neque fluere, neque refluxere. ipsum etiam esse in maximo refluxu, & semper in distantia 90. Grad. per oppositum erit sub ipsis luminaribus, ubi erit semper maximus fluxus, & nadir eorum, quamuis, & ibi mare neque fluat, neque refluat; sed semper stat, sicut & in horizonte dictum fuit. Qui quidem motus, & passionis maris non sunt similes motibus alicui elementorum, neque ipsi corpori caelesti, sed dissimiles, quia sunt compositi, & causati ex natura elementi aquæ & ex lumine, motu, & influentia caelestium corporum sic operationum, quæ noster intellectus tantum insequitur. compent enim omnem actum secundum, & propriam operationem in istis inferioribus primaria causa sic disponente, ut praediximus. Hac autem spherica, quia in plano non possunt depingi sufficienter, sed indigent proprio lumine intellectus, uel uiua uoce docentis, quæ maximam latentis enargiæ uim habet, uel etiam actuali demonstratione nostræ figuræ, quam studiosis omnibus cognoscere cupientibus libenter me polliceor ostensurum.

Octaua conclusio. Ponantur duo centra Solis, & Lunæ in N. parte orientali: dico, quod tunc mare in P. meridiæ est maxime refluxum per conclusionem quintam. Ascendentibus etiam luminaribus, & ad P. properantibus mare quidem uersus P. incipiet crescere, & fluendo tumesceri, successiue, & tandiu tumesciet per sex horas quamdiu perueniant luminaria ad P. meridiem.

Iterum autem eisdem currentibus in Q. mare incipiet refluxere in P. meridiæ, & tandiu refluat per sex alias horas, quamdiu luminaria peruenient ad Q. occasum quartam secundam. Iterum, & tertio eisdem motis in R. mare fluere incipiet in P. meridiæ per sex horas, quibus in ultima quarta discurrentibus uersus N. mare per sex horas fluat in P. sequitur ergo, quod luminaribus existentibus in prima quarta mare in P. meridiæ fluat, & eisdem

in secunda quarta existentibus in P. refluet in tertia quarta iterum fluet, & in quarta ultima refluet in P. meridie. secundo sequitur, quòd luminaribus existentibus in N. mare fluere incipiet uersus P. & illis existentibus in P. mare incipiet refluere ab eodem P. ergo N. & P. punctus in distantia graduum 90. sunt motus maris oppositi. Quia N. facit fluere, & P. refluere. Tertio sequitur, quòd in duabus quartis oppositis in prima scilicet, & tertia mare in P. fluet, & in secunda, & quarta idem refluet in P. quia sunt quartæ oppositæ. Quarto sequitur, quòd in quocunque puncto signato totius circumferentiæ terræ ab ortu per meridiem in occasum, & ab occasu per meridiem in ortum bis mare fluet per sex horas, & bis refluet per alias sex horas: ergo in 24. horis in quolibet puncto signato mare fluxit bis, & refluxit bis. Quinto sequitur, quòd in quolibet puncto signato mare stare uidebitur per aliquam morulam temporis sensibilem. inter enim duos motus contrarios, & oppositos (inquit Philosophus) mobile stabit, ne duæ oppositæ species motus sint unum propter unum motum continuum. Duo enim differentia specie, & numero. non possunt esse continua, sed bene contigua, uel consequenter se habentia sexto physicorum: sexto sequitur, quòd duo centra luminarium cum horizonte communi L. & N. diuidunt quatuor quartas sub orbe Solis, eodem etiam modo erunt quatuor quartæ respectu orbis Lunæ in quibus octo terminis scilicet in duobus luminaribus, & duobus nadir eorum, & quatuor terminis horizontem terminantibus scilicet L. M. E. F. mare semper stat, neque fluit, neque refluit. Quamuis continuè mare fluat in quartis dextris, & refluat in quartis sinistris, quando sit coniunctio, uel oppositio luminarium, ut supra dictum est. Septimo sequitur, quòd est maius omni admiratione, quòd mare in quarta dextera luminaris fluet semper, & in quarta sinistra refluet; & tamen in quolibet centro mare semper stat in suo maximo fluxu. sicut semper idem mare in distantia 90. Gr. ab omni centro est in maximo refluxu. Dexteram partem a sole uoco illam parrem ante solem: illud autem est ante, quod solem præcedit, puta sole existente in ortu, illud, quod est uersus meridiem est ante, quod autem est sub horizonte est post solem. Quæ quidem pessiones maris ita probantur, quoniam sub centrīs luminarium, & sub suorum nadir est maximus tumor maris, sic etiam in eorum horizontibus mediis, uel communibus scilicet L. M. & E. F. mare est in maximo refluxu; hoc supra probatum est, & per experientiam facti patet: sed etiam ratione comprobatur; quoniam in centrīs hemisphærij mare est in maximo fluxu, & in E. F. & L. M. Horizonte est in maximo refluxu ergo ibi non fluit, neque refluit. Da oppositum scilicet, quòd in centrīs, uel horizontibus fluit, uel refluit:

ergo

ergo non esset mare in centrīs semper, & uniformiter in maximo fluxu, & in horizonte semper in maximo refluxu, cuius oppositum est supra probatum ex sensatis conclusionibus quinta in prima parte eius. Probatur, & secundo, quia luminaribus existentibus in P. meridiē sunt in termino ultimi fluxus maris, quia in principio secundę quartę, & fine primę quartę ubi vult mare refluerē, sed inter duos motus contrarios est necesse mobile stare, ergo mare neque fluit, neque refluit in principiis quartarum, & per consequens uidebitur stare.

Nona conclusio, quod ab ortu N. in P. est prima quarta orientalis, in qua luminaribus discurrentibus mare semper in meridiē fluit: secunda quarta a P. in Q. in qua Sole, & Luna discurrentibus mare in meridiē refluit. Tertia quarta est Q. R. in qua iterum fluit in meridiē, & quarta ultima est R. N. in qua mare secundo refluit in meridiē. Sequitur ergo primo, quod in quocunque puncto signato mare quater stat, & bis fluit, & bis refluit, cuius ratio est, quia partes celi respectu Solis, & Lunę, diuersę faciunt stare ipsum mare puta centrum, & horizon, et fluere faciet quarta dextra, et refluerē quarta sinistra cum quibus centrīs, et partibus dextris, et sinistris luminaria, et ipsorum nadir in die naturali circundant omnes partes terrę. Ergo in omnibus partibus terrę tanta maris diuersitas apparebit singulis diebus luminaribus existentibus in coniunctione, uel oppositione. Quando autem erunt luminaria in alijs aspectibus ad inuicem, sicut in quadraturis, alię erunt passionēs maris, ut post dicetur, ex quibus sequitur, quod semper mare stat, semper mare fluit, et semper refluit respectu diuersorum locorum, et temporum.

Decima conclusio. Mare uelocissime fluit, et refluit luminaribus existentibus in coniunctione, quia duę uirtutes efficientes fluxum maris sunt simul, et duo etiam nadir ipsorum sunt simul, quę æqualem potentiam habent: quando luminaria sunt in oppositione in eadem linea cum sole, & nadir Solis est in eadem linea cum Luna, ergo in oppositione erit in principio primę quartę, et Luna in principio tercię quartę, quę sunt quartę oppositę, sed luminaria, quando sunt in quartis oppositis, se inuant ad faciendum unum motum similem, ubi in quartis proximis, et lateralibus faciunt motus oppositos scilicet quando sunt in duabus quadraturis, ideo mare tunc stat, non fluit, neque refluit, ut paulo post parebit.

Vndecima conclusio. Positis iam conclusionibus de passionibus maris, quando luminaria fuerint simul, uel in eorum oppositione, ut superius diximus: expedit modo ponere eiusdem maris passionēs luminariū variatis in situ celi, et distantis diuersis in toto cursu menstruo, ad quā diuer-

diuersitatem mare continuè aliam, & aliam passionem ab eisdem suscipit in quadrato enim aspectu sinistro a Sole, qui fit in die septima post coitum, & in distantia per gradus 90. a Sole, in qua distantia omnes quartæ laterales terminum suscipiunt, puta Sole existente in G. meridia, Luna erit in N. ortu, & sic utrumque luminare erit in principiis duarum quartarum lateralium, & non oppositarum. Quæ quidem duo puncta N. & P. sunt principia contrariorum motuum, quia Luna quando est in ortu intendit fluxum maris, & Sol in P. qui intendit refluxum maris. sed causis efficientibus motum æqualibus existentibus in posse & oppositum motum intendentibus mobile non mouebitur; motus enim peruenit a uictoria maioris inæqualitatis motoris. Ergo mare in illa hora non mouebitur quamdiu luminaria fuerint in distantia graduum 90. quia semper erunt in tota reuolutione diurna in principiis quartarum, in quibus intendunt motus oppositos, quare mare stabit, qui quidem situs maris apud peritos nautas dicitur in lingua materna mar de fele, quod bis accidit in singulo mense in prima quadratura, scilicet septima die, & in secunda scilicet vigesima prima die, in quibus mare neque fluit, neque refluit: propter contra operantiam luminarium, quam adinuicem faciunt duo luminaria.

Ex quò sequitur, quod centrum Lunæ remouebitur a centro solis in septima die, & perueniet ad Horizontem. Ergo maximus fluxus ueniet ad maximum refluxum. ex quo fit, ut mare in toto oceano a tota sua circumferentia erit æquale in profunditate in fluxu, & refluxu.

Sequitur secundo, quòd nullibi mare tunc neque fluet, neque refluet; in omnibus ergo patietur passiones oppositas, quales scilicet patiebatur luminaribus in coniunctione, vel oppositione existentibus, ubi mare in duobus scilicet centrīs hemisphærii erat maxime eleuatum, & in Horizontibus maxime depressum. Velocissime etiam mouebatur in coitu, ubi in quadraturis duabus neque fluit, neque refluit, neque magis eleuatum in una parte, & in alia depressum, sed æquale undique, & sine motu.

Quid ergo diuinius, & magis pensatè experimur in sideribus, quàm istas passiones maris, quis ergo sanæ mentis negare poterit in his inferioribus actiones cælestium corporum tam claras, & manifestas, atque tam pulchras? Quis etiam poterit soluere problemata hæc ardua, & occulta mortalibus, nisi ille, qui in cælestibus disciplinis educatus benefuerit? Is etiam soluere poterit omnes effectus naturales in sphaera contingentes actiuorum, & passiuorum.

Duc-

Duodecima conclusio. Viso fluxu maris uelocissimo luminaribus existentibus in coitu, uel oppositione eorum, uisa etiam ratione, quare mare non fluit, neque refluit, Luna existente in primo quadrato cum Sole, uel in secundo, uideamus iam, quomodo ista uelocitas maxima maris incipit deperdi successiue usque ad non motum, qui fit in septima die, scilicet in prima quadratura luminarium.

Ponatur ergo Sol in P. meridie, & Luna incipiant remoueri a Sole per unam diem uersus ortum motu eius proprio in Zodiaco, perueniet enim ad primam septimam partem primæ quartæ, scilicet sinistræ a Sole. Dico tunc, quod moto Sole a puncto P. in Q. sol erit in una quarta. & Luna in alia per unam horam, in qua hora mare non mouebitur quia quamdiu luminaria fuerunt in duabus quartis lateralibus, in quibus fiunt motus oppositi, mare non mouebitur, neque fluet, neque refluet, sed cum Luna motu primi mobilis perueniet ad eandem quartam, in qua est & Sol, mare incipiet moueri motu ueloci, quia utrumque sidus conuenient in actione, quando scilicet sunt in eadem quarta, ergo mare non fluet, nisi per horas quinque, quia per unam horam iam fuit sine motu. Ponatur autem Luna in secunda die in tertia distantia a Sole, in diuisione, scilicet numero 5. per eandem rationem, Luna erit in alia quarta a Sole per duas horas, & sic mare in illis duabus horis non fluet. Ergo mare in singulis quatuor quartis stabit immobile per duas horas, & mouebitur in singulis quartis per horas quatuor, in tertia autem die ponatur in tertia diuisione tunc mare stabit per tres horas: ponatur etiam in quarta die in quarta diuisione non mouebitur mare per quatuor horas, & per duas tantum mouebitur, & in septima die successiue non mouebitur per quinque horas, & per unam tantum mouebitur, & tandem in septima die mare simpliciter non mouebitur: quia erit in prima quadratura. Patet ergo ratio, quomodo mare successiue incipit deperdere motum per singulas partes, per quas distat a sole per unam horam defluxu, quousque perdat totum fluxum, cum scilicet ad ipsam quadraturam luna peruenerit. Hic tamen notandum est, quod in quadratura semper apparet aliquis motus modicus ex parte uirtutis lunæ, quia habet aliqualem uictoriam supra Solem in mouendo mare.

Decimatertia conclusio. Post quadratum aspectum Luna mouebitur, per unam diem, & erit in tertia quarta per unam horam, & sic mare incipiet acquirere fluxum, & refluxum in singulis quartis per unam ho-

ram tantum, & per quinque stabit, ulterius Luna perueniet ad secundam sectionem, & sic adiuuabit motum Solis per duas horas, quare continuè crelceat motus maris fere in singulis diebus per horam quousque perueniet ad oppositionem. Post uerò, oppositionem incipiet deperdi motus maris eo modo, quo deperdebatur, quando Luna erat in coitu, & inceperat a Sole remoueri.

Similiter est dicendum de quarta ultima sicut dictum fuit de secunda quarta quia quartæ oppositæ habent eandem rationem motus maris, & quietis: quæ quidem omnia clarè apparebunt, si quis accomodate nouerit remouere Lunam a Sole, & ipsam firmauerit cum modico cere in figura, postea mouerit utrumque luminare circum terram, ubi uidebuntur omnes eleuationes maris, atque depressiones, secundum quod illæ peruenient in tali motu ad omnes partes mundi, in qua figura semper in omni loco clarè apparebit, quomodo se habet mare, dummodo moueris quantum Luna mota est a sole in zodiaco; quoniam mouetur centrum Lunæ a centro Solis, secundum quas distantias uariabuntur et omnes passionis maris.

Decimaquarta conclusio. Mare non solum modo fluit, & refluit in diurna reuolutione (ut supra diximus) sed etiam mare continuè fluit ad meridiem per sex menses, & a meridie in septentrionem cōtinuè refluit per alios sex menses. Quod patet, quia centrum hemispherii maris, ubi est maximus fluxus, est perpendiculariter sub ipsis luminaribus, qui quidem tumor semper insequitur centrum Solis, ut dictum est. Qui quidem Sol a cancro signo scilicet septentrionali in capricornū signū meridionale mouetur in sex mensibus. Ergo & ille maris tumor, qui insequitur Solem & Lunam, mouebitur fluendo a septentrione in meridiem per sex menses, & a meridie in septentrionem per alios sex menses, scilicet a capricorno in cancrum, quod clarissimè patet ei, qui nouerit sphaeram.

Decimaquinta conclusio. Si quis curiosè uoluerit scire, quantum maris fluxum est, uel refluxum, & omnes alias passionis eius, inueniat locū Solis in tacuino in illa hora, quæ scire cupit, & firmet ipsum cū cera sub suo zodiaco, quem diuisi in trinos decanos ut sit facilior collocatio Solis in eodem gradu, in quo inuentus fuerit in tacuino, & idem faciet de Luna, quam firmet in sphaera Solis sub signo, & gradu inuento in tacuino in eadem hora.

Tertio inueniat horam post meridiem, & inueniat gradum asceudentem per doctrinam iam habitam, quem ponat in ascendente, & statim apparebit uerus situs, & figura maris in omnibus partibus mundi cum omni

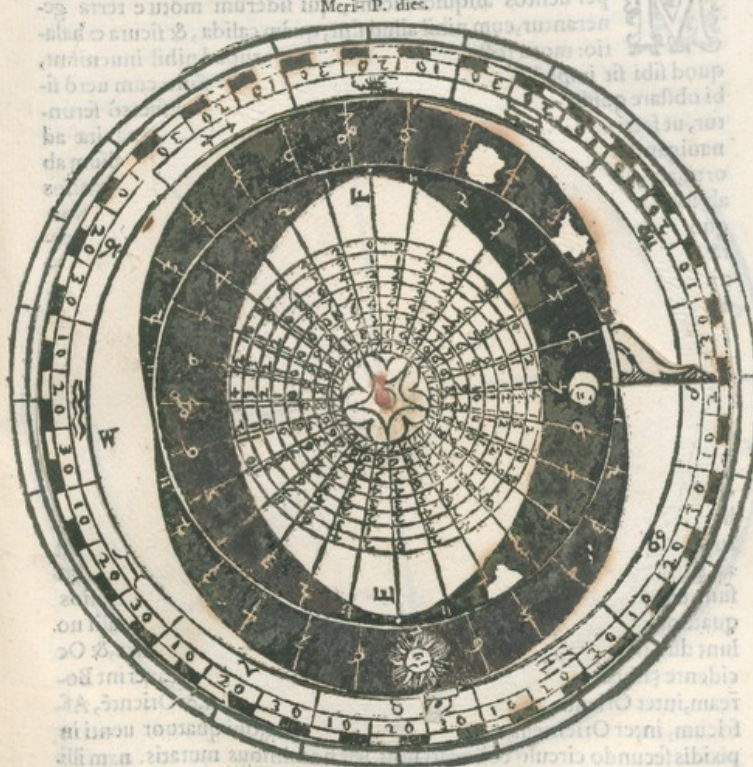
ni fluxu, & refluxu maris, per quam figuram diuinitus adinuentā apparebunt solutiones difficilium quæstionum contingentium in materia fluxus, & refluxus maris, & eius figure, quarum quæstionum solutiones usque nunc non fuerunt factæ, & minus solutæ, quas quidem passionēs maris, est impossibile cognoscere, qui sunt in mari nauigantes, nisi solū stantes in litore maris, ubi apparet fluxus, & refluxus maris, & quamuis ibi in litore stantes possint cognoscere illas passionēs particulariter: tamen minime in reliquis partibus mundi scire poterunt. Per nostrā autē figuram scient ubique locorum, & semper uerè, & necessariò, ergo nauigantibus erit maximæ utilitatis scire uelocitatem motus maris adiuuantē, & quantū mare retardat nauigationem, & per quantū tēporis uariabuntur hę uicissitudines, quæ retardāt, & quæ cōferunt ad nauigationē.

Profunditates autem maris, quæ continuè variantur per continuā remotionem Lunę a Sole, & eius accessiōem ad ipsum diuisę sunt in figurā, & comprehensę numeris terminatis in utraq; sphaera æqualiter, incipiendo a centro, ubi est profunditas ut 7. descendendo per æquas portiones ad horizontem, ubi est non gradus eleuationis. nulla, quas profunditates facillē quis coniectabitur in toto mēse cursus lunę, si incipiet computare utrosq; numeros, quando lunam posuerit sub Sole in eadē lineā, in qua lineā inueniet 7. profunditatis maris sub Sole, & alios 7. sub luna, quas coniungat, & erunt 14. tunc notabit sub utroq; luminari in primo circulo 14. quod si quis acceperit utramque profunditatē in unā in tota circumferentia inueniet profunditatem omnē in toto mari, quomodo se habet in hora cōiunctionis, & si ulterius quis uoluerit scire quātitatem, moueat Lunam in omni die, & inspiciat in tacuinum, & ponat Lunam in gradu, & distantia sequentis diei, & sic poterit facere in omni cursu Lunę menstruo, ut possit uidere omnes species diuersitatum motus maris per omnem distantia Lunę ab ipso Sole, quod sane erit scitu dignum, & pluribus occultū. Nos uerò exemplificauimus omnes māsiones Lunę usq; ad primam quadraturam, in qua mare nō mouetur, ideo est & æquale in omnibus partibus mundi, quia uniformiter mare inuentum est profundum per partes 7. & 7. si quis autem curiosè uoluerit facere oēs portiones, & uariationes maris, quas facit merito cursus Lunę in 29. diebus faciat sibi similem figurā sed maiore, ut intra ipsam possint fieri 29. circuli eo modo, quo in hac mea figura sunt positi 8. tamen, in quibus oēs uariationes maris possint notari, in omni cursu menstruo lunę, quia redeunte Luna ad cōiunctionem, iterum mare incipiet renouare omnes eius passionēs similes prioribus, quæ quidem uniformitas quandoque solet impediri p p uim uentorū, sed illud erit per accidens. Figura

uerò nostra monstrabit omnes illas passiones maris, quæ erunt per se. Notandum est secundo, quod hic in nostro mari mediteraneo mare fluit, & tumescit usque ad duos cubitos, ubi in oceano tumescit usque ad quinque cubitos, cuius causa forte est, quia ibi est mare latum, & profundum, & non angustum, sicut apud nos, neque ibi impeditur accessus maris, & recessus, pro ut impeditur in mari mediterraneo propter gadium angustiam. Tertio notandum, quod apud Syllam, & caribdim in promontoriis Italiae, & Siciliae mare uidetur non seruare cursum communem, sic etiam eodem modo, & in sinu Euboeæ, quæ dicitur uulgo Negroponte, ubi sunt quedam promontoria contra se posita in forma obliqua, & curua, ubi impetus maris ab illis promontoriis inflectitur, & reflectitur ab alio promontorio intra se posito, ideo non fit fluxus, & refluxus sed fiunt quidam gurgites, uel uortices circulares in fluxu, & refluxu, sicut contingit post promontoria in fluminibus, ubi aquæ circulariter mouentur, & per accidens. Doctrina autem nostra est de fluxu per se maris, & necessario à Deo & natura sic ordinato, cuius nomen sit benedictum per secula. Hæc Chrysogonus de maris fluxu atque refluxu.

Diuino profecto numine afflati fuisse mihi uidentur ij, qui hunc mundum librum dixerunt. cum nauarum ad nauigandum, agricolarum ad terrarum cultum, & incidenda ligna, & medicorum tum ad medendum, tum ad prædicenda multa de morte, & uita ægrotantium ex maris fluxu, atque refluxu perdiscere possint. Hinc perspicere licet, quam late pateat earum litterarum significatio, atque potestas, quæ Dei digito in hac mundi uniuersitate conscriptæ sunt. Nam cum maximus est maris fluxus in omnibus mixtis humiditas maxime uiget, cum uero refluxus est maximus, maxima siccitas potest: ceteris uero maris intermediis constitutionibus corporum constitutiones ex altera parte respondent. Hinc uidere licet quanta sit Solis, & Lunæ uis in hæc inferiora, cum tantum corpus, quantum mare est tantopere moueat, & afficiat. Quod si corpora, ut sunt Sol, & Luna hæc possunt, quid spiritus ut demones sunt nisi manu Dei contineantur? quid angeli? uereor dicere quid Deus? cum inter finitum, & infinitum nulla sit proportio. Hæc, & alia huiusmodi sexcenta poterit studiosus lector ex maris fluxu, atque refluxu colligere. Nos enim hoc loco (ut supra dictum est) non huius libri doctrinam, sed litteras tantum, & illarum potestatem quærimus. Quid uero significant apertius Deo fauente alias exponemus, cuius tamen semina suo loco nonnumquam aspergere mihi liceat, ut tum nos, tum alii, habeamus quid colligere possimus.

ET TEMPORIS LIB. I. ⁸³
 FIGVRA FLVXVS ATQVE REFLV-
 XVS MARIS.

Occa. Q. lra.

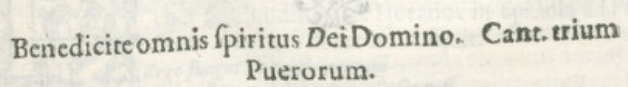
Benedicite Maria, & flumina Domino.

Lina

Maris motus per Lunā & Solē me admonet, ut de maris motu per uentos aliquid dicam, qui siderum motu e terra generantur, cum nihil aliud sint, quā calida, & sicca ex halatio: motu recto primum ascendunt, quoad nihil inueniunt, quod sibi sit impedimento, quo minus ascendere possint: cum uerō sibi obflare quid sentiunt, quō minus ascendant, statim transuersō feruntur, ut ferri omnibus compertissimum est. cum autem uentis nauitæ ad nauigandum utantur, eos in diuersas regiones distribuerūt, & alium ab ortu, alium ab occasu Solis, alium a septentrione, alium a meridie, alios ab locis intermediis flare dicunt, & illis sua nomina imposuerunt. Non quod ad unguem ab illis partibus semper flent, nam ab omni parte terræ uenti fieri possunt, sed quod sic illis uti possunt, ac si ex illis locis penitus semper surgentes in sua uela impetum facerent. Hos in pixide describunt in sua loca distributos, ut cum in alto uersantur, & terram amplius non conspiciunt, sciant, quonam uentus flet, & quō illo uēto peruenire possint. habent. n. unā, & chartā, in qua terræ oēs, & portus, qui illud mare, qđ nauigant, ambiunt, cum lineis, q̄ ostē quibus uentis quæ loca petere possint. Quamobrē illū uētum, qui a polo arctico uenit, latini dixere septētrionē, nostrates uerō tramontanā græcas uoces hoc loco pr̄termittere mihi uisum est. Ventus uerō huic oppositus Auster latinis, & ostro Venerijs uocatur, qui uerō ab ortu solis flat subsolanus, & nunc a nobis leuant: oppositus uerō hu ius Zephyrus & Ponent. hi quatuor uenti primō, ut perhibetur obseruati fuerunt ab Eeolo, qui ob id Venetorum Rex dictus fuit: & in pixide primi positi sunt, ut in sequenti figura uidere licet. Qui hos primos secuti sunt alios quatuor uentos addiderunt inter primos quatuor mediōs, uel ut alii uolunt duo in Oriente, & Occidente hyemali, & totidem in Oriente, & Occidente æstiuali, ut inter Septentrionem, & Orientem collocauerint Boream, inter Orientem, & Austrum Eurum, inter Austrum, & Orientē, Africum, inter Orientem, & Septentrionem corum, qui quatuor uenti in pixidis secundo circulo collocati sunt. sed nominibus mutatis. nam illi quatuor alium locum habent Boream igitur nostrates dicunt Grego & eius oppositum Garbinum, qui illis Africus sit. Maestrum uerō dicunt illum, quem illi uocauerunt corum, & eius oppositum, quem illi eorum Sirocum dicunt. hos in secundo circulo a centro sequentis pixidis uidere licet. His autem octo uentis alij octo additi fuerūt inter illos mediōs, quorum nomina in 3. pixidis circulo inuenies, deinde alios sexdecim in

ter

TEMPORVM.

ter illos sexdecim medios, qui descripti sunt omnes in quarto, & ultimo pixidis circulo, in quo nomina tantum apposuimus, quibus nostrates nautæ uti solent, ut temporibus nostris seruiamus.

Hinc autem animaduertat lector quantopere cupiat Deus, ut omnes homines unâ uersentur cum tot opportunitates eis dederit, ut id in omnes cæli, & terræ plagas facillè currere possint, quod & ad fidem per uniuersum terrarum orbem disseminandam conduxit nuncque conducatur, & ut omnes in uniuerso terrarum orbi habitantes facillè se Romam recipiant tum ad lites dirimendas, tum ad sua crimina dissoluenda, & ad summum Pontificem adorandum, ut Iaponenses superiori anno fecerunt, quod per terram iter habentes, uel minimè fieri posset, uel nisi multis post annis. Hinc aeris depurgatio, & multa alia commoda, quæ consulto prætermitto cum nostri libri hic finis non sit: satis enim est nobis philosophandi semina hic aspergere, ex quibus studiosi plurima colligere possint. Ecce iam pixis nauticus in 32 partes distributus, & nostratibus nominibus inscriptus, quod nostris maxime consultum uelimus.

Pixis hic nauticus, longum esse mare, quod ingressus sum, me admonet, & cum sciam illud.

Quod caret alterna requie durabile non est.

Vt uires ad tanta maris nauiganda, quæ mihi in animo proposui, sufficiant, uisum est utile hic primo libro finem imponere, & aliquantum temporis, ad quietem tum animi tum corpori concedere. Sic enim fore spero, ut acrior animus, & robustius corpus ad nouum laborem reddatur. Quod ut fiat cæli, & terræ creatorem, rogo atque oro.

FINIS LIBRI PRIMI.

THEA

THEATRI MUNDI ET TEMPORIS.

Liber Secundus.

AVCTORE IOANNE PAVLO

GALLVCIO SALOENSI.

LIBRI SUMMA.

Quae ad singulos planetas, & ad Zodiacum praecipue spectant describuntur, quae sunt natura, & qualitates, sexus septem erraticarum, eorumdem Apogaea, perigea, & nodi, & varij motus, de eorum viribus ratio, & partium celi, & de ceteris huiusmodi, quae faciunt, ut in terris diuersi effectus ab illis fiant. Praeterea de illorum domibus, regnis trigonis, finibus, carpentis, persona, gaudio, collatione ad solem, de minia illorum inter se habitudine, de aspectibus, & ceteris huiusmodi. De Zodiaco de quatuor anni temporibus, quae dum per illum sol ambulat efficiuntur. item de signis mobilibus, fixis, & communibus, de masculinis, & femininis, de septentrionalibus, & meridionalibus, de Antiscijs, de imperantibus, & obedientibus, de latitudine, de declinatione, & de variabili diuisione celi.

DE PLANETARVM NATVRA, ET CONDITIOE

Caput Primum.

Planetas neque calidos, neque siccos, neque frigidos, neque humidos esse: has tamen quatuor qualitates in elementis, & corporibus mixtis operari, vel ipsi theologi fateantur, quod non esse absurdum perpulcher similitudine ipse Horatius in epistola ad Pisones. praclare docet cum inquit.

Ergo fungar ni e cotis, acutum
Reddere quae ferrum ualeat exors ipsa secandi.
Munus, & officium, nil scribens ipse docebo.

Ab

Ab effectibus igitur dicti sunt, uel calidi, uel frigidi, uel sicci, uel humidi, ut mundum a Platone animal dictum existimo, quod animalia producat, cum nihil illud dare non possit, quod non habet. Neque tamen absolute tales effectus faciunt, sed quadam relatione ad Solem. Nam omnes Planetæ calefaciunt, quod omnes sint lucidi, ob id habent radios, qui motu, & percussione, uel reflexione, calorem gignunt, ob id Luna si ad Solem conferatur frigida est, & frigefacit hæc inferiora: inquit tamen Arist. quod noctes, quibus luna plena est, sunt calidiores, sed hæc cōparatio est cum noctibus, in quibus Luna non plena est, non cum temporibus, quibus Sol super terram est. Et quemadmodum Lunæ frigiditas in his inferioribus diuersa est pro diuersitate situs ad Solem, sic & ceterorum effectus modo intenduntur, modo remittuntur, non solum ratione sui situs ad solem, sed ratione Apogæi, perigæi, uelocitatis, tarditatis motus, retrogradationis, & aliorum huiusmodi affectionum, de quibus alio loco uidendum est. omittis igitur, his tam uniuersim dictis: de singulis planetis aliquid nobis dicendum est.

Sol igitur moderatè calidus, & siccus est, licet nonnunquam immoderatè, ut cum Marti iungitur, uel stellis quæ Martis. naturam referunt, uel in Leone est.

Luna humida est, quod cum sit terris citima multos ex illis uapores attrahit, & aerem humidiores efficit, ex quo frigida etiam esse uidetur: præsertim si (ut diximus) cum solis calore conferatur.

Saturnus frigidus, & siccus aliquantulum est, quod longissimè a Sole distat, & eius radios non potest ita suscipere, ut eos ualenter in terram amittat.

Iupiter calidus, & humidus temperatè existimatur. Est enim inter Saturnum frigidum, & Martem nimis calidum, ex quo temperatissimam naturam fortitus est.

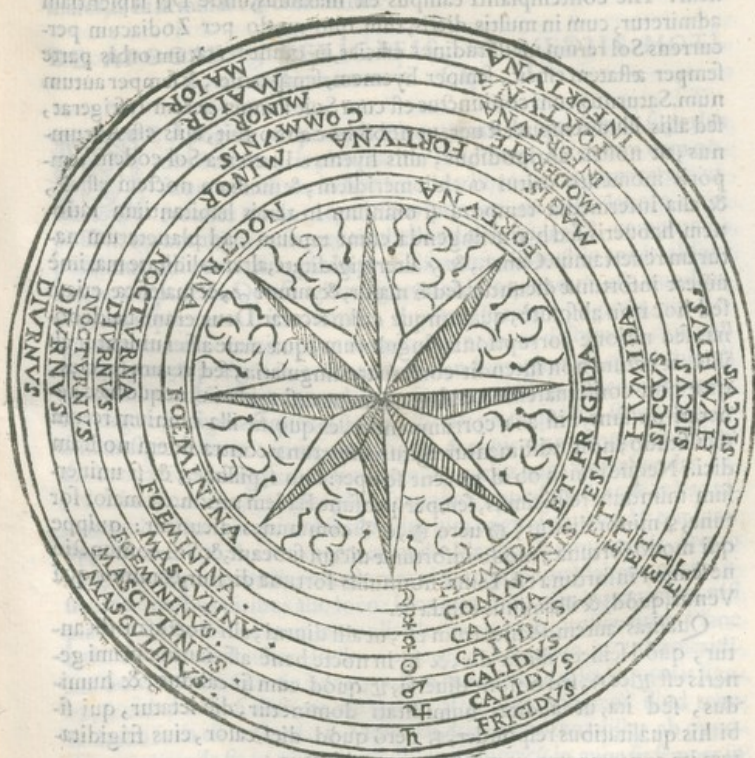
Mars uerò in nimiam caliditatem, & siccitatem incidit. est enim soli uicinus, & corporis sui substantia densior est, & igneum calorem fortitus est.

Venus calida, & humida est: calida, quod sit soli uicina, humida, quod terris, & multos uapores excitat, quamobrem dicitur a multis frigida, & humida, sed id accidit, si conferatur cum Sole, uel cum Marte. sed re ipsa dici potest paruus Iupiter, ut & Mars paruus sol dici solet.

Planetarum postremus Mercurius est, qui communis dicitur, quod in illius naturam se conuertit cui iungitur.

Hos uniuersaliores effectus gignunt in terris Planetæ, qui ratione loci ubi reperiuntur in Zodiaco modo augentur modo minuuntur, & alijs quo-

**FIGVRA OSTENDENS PLANETA-
RVM NATVRAM, ET QUALITATES.**

Quis enarrabit celorum rationem, & concentum celi quis
dormire faciet? Job. 28.

quoque rationibus, ut supra dictum est. Permiscetur etiam inter se sexcentis modis, ut hæc contemplantibus patet. unde tam multa genera animalium, herbarum, stirpium, arborum, metallorum beneficia innumerabilia consequuntur ad sui generationem, & conseruationem. Hic contemplanti campus est maximus, unde Dei sapientiam admiretur, cum in multis dictis, tum quo modo per Zodiacum percurrentes Sol rerum uicissitudines efficiat, in omni terrarum orbis parte semper æstatem efficit, semper hyemem, semper uer, & semper autumnum. Saturnus cum coniunctus est cum Sole semper aerem refrigerat, sed aliis illud tempus est uer, ut nobis hoc anno fuit, aliis est Autumnus, ut nostris antipodibus, aliis hyems. Præterea Sol eodem temporis momento oritur occidit meridiem, & mediam noctem efficit, & alia intermedia tempora si omnium in terris habitantium rationem habueris, sed hæc attingenda erant tantum, ad planetarum naturam reuertamur. Cum ♄, & ♀ alter frigiditate, alter caliditate maximè uigeat infortunæ dicuntur, sed ♄ maior, & minor ♀, & malefica etiam sed hoc non absolute, quæcunque enim fecerat Deus erant ualde bona, sed ratione corruptionis singulorum, quæ malè affici uidentur ab illis, at natura non intendit conseruare singularia, sed rerum species, quæ non conseruarentur, nisi generarentur singularia, neque hæc generari possunt, nisi alia corrumpantur, ex quo fit illa omnium rerum uicissitudo; non existimentur igitur infortunæ contra fidem nostram dici. Neque tamen ob id nocent semper: imo sæpiissime, & si uniuersum mundum respicimus, semper prosunt. Eadem ratione ♃ maior fortuna, ♀ minor dicitur, ☉ uero ☿, & ♄ communes dicuntur: quippe qui modo fortunæ, modo infortunæ uicem subeant, & Sol coniunctione semper infortuna est, Luna nonnullis fortuna dicitur, & minor, quàm Venus, quòd, & illa minus calida sit.

Qualitas autem Planetarum est, ut alii diurni, alii nocturni dicantur, quòd scilicet illi in die, & hi in nocte benè afficiantur. primi generis est ♃ & ♄, sed ratione diuersa, ♃ quòd cum sit calidus, & humidus, sed ita, ut caliditas humiditati dominetur, die letatur, qui sibi his qualitatibus respondet, ♄ uerò quòd dici calor, eius frigiditatem ita contemperat, ut minus nocere uideatur.

Nocturni uerò sunt Vernus, & Mars, qui & ipsi diuersa ratione, Venus iuuatur a nocte sibi simili, cum humiditas in utraque dominetur calori, & Mars cum nimis calidus sit, noctis humiditate temperatur, & benè afficitur, & minus suo calore in terris nonnulla singularia lædit: non enim omnia (ut diximus) sed nonnulla semper lædit, quæ scili-

scilicet nimio calore ad interitum tendunt. Mercurius & in hac re communis dicitur. Hæc autem omnia in sequenti figura patet. ♄ & ☿ & ☿ masculini dicuntur Luna, & Venus feminini, quod illi ad agendum, & hi ad patiendum sint promptiores, uel illorum effectus magis referunt mares, & hi feminas: ☿ communis.

DE APOGÆIS, PERIGÆIS, ET MEDIIS MOTIBUS planetarum. Cap. II.

DE Apogæis, & perigæis Planetarum locuti sumus superius ubi de theoreticis planetarum scripsimus: hic autem cum nostrum consilium in hoc secundo libro sit ita planetarum uires ante oculos legentibus ponere, ut nullo labore cerni possint, eorum auges in sequenti tabella ad annum 1588. computatos posuimus, qui cum lento gradu proficiantur, iis multis annis absque errore uti poteris. De usu igitur figuræ nobis loquendum est, quod antequam explicemus sciendum est, duplex esse tum Apogæum, tum perigæum, tum in eccentrico, tum in epicyclo, ut supra dictum est. at primū de Apogæo, & perigæo in eccentrico. Sciendum igitur est, quod cum aliquis planeta est in suo auge, uel opposito, quod idem est, cum apogæo, & perigæo, in figura sequenti statim eius uis patet, quod si secundum ordinem signorum erit inter eius augem, & augis oppositum tunc dices ab Apogæo ad perigæum descendere, & ut eius uim deprehendas debes animaduertere, num propior sit augi, an opposito illius, & ex hac uicinitate, uel longinquitate facile illius uim cognosces: quod si erit inter oppositum augis, & eius augem ascendit Planeta, & uim acquirit, & quo magis ad augem accedit eo maiorem uim acquirit, uel saltem purior euadit, de quibus uiribus alio loco: hic enim nihil aliud querimus, nisi planetæ situm. Rem autem exemplis illustremus scire uostro situm Planetæ hodie, qui est dum hæc scribo 29. Iunii 1586. uideo in ephemeridibus Solem esse in G. 7. 69. hunc gradum reperio in dorso sequentis figuræ, & uideo Solem ad suum apogæum ascendere imo penè illud tenere. Luna uero est in Grad. 19. Sagittarii, & non multum distat ab oppositione Solis inde fit, ut nō multum distet ab auge: cū in auge sit semper in ☿, & ☿ Solis, & in ☐ sit in opposito augis. ♄ autem est in Gra. 1. & hunc gradum in dorso figuræ reperio unā cum loco augis, & eius oppositi, descendit igitur, cum eius oppositum augis sit penè in ultimo Grad. ♄ distat igitur ab opposito augis sextam Zodiaci partem, qui sunt Grad. 60. ♄ est in Grad. 27. ♄. Ascendit igitur ad augem, cum eius aux sit penè in

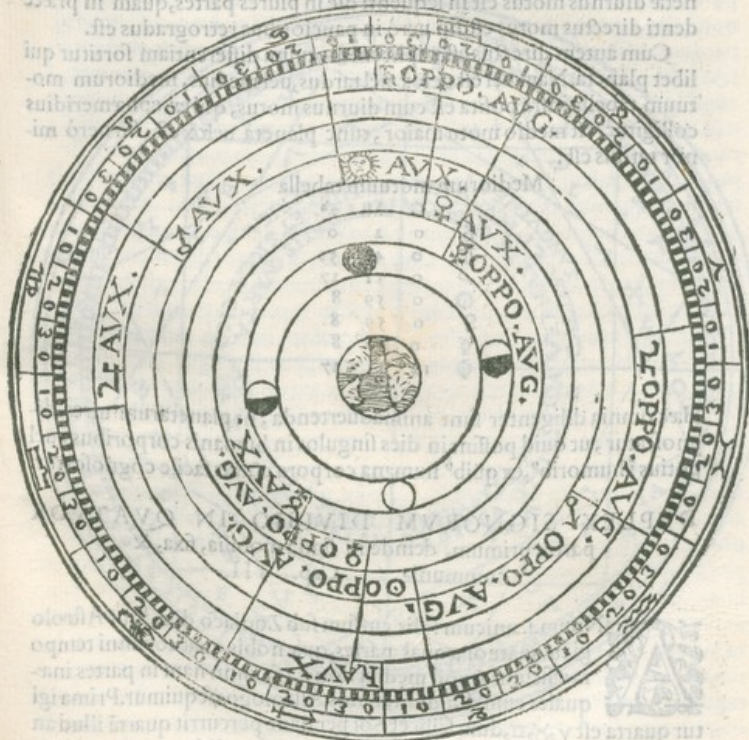
8. Grad. \cap & est fere in media distantia inter augem, & eius oppositū, & est in Grad. 12. III . eius aux in Grad. 29. Q igitur ascendit ad augem, & ab eo distat Grad. 76. p est in Grad. 18. 69. & eius aux in Grad. 17. III . descendit igitur ab auge, & ab eo distat tantum Grad. 31. p est in Grad. 24. II . discedit igitur a suo perigæo, qui in Grad. 1. est II ut ascendendo, ab eo distat Grad. 24. fere, quod est in primis tantumodo primi gradus minutis. Hæc igitur omnia unico penè intuitu figuræ usū cognito intueri poteris.

Reliquum est, ut uideamus quando Planeta est in Epicycli uel apogæo, uel perigæo, ut hanc materiam absoluamus. quandoque in mediis partibus uersatur, quod ex tabulis ad unguem cernitur, sed hic nō opus est omnia ad unguem inuestigare, cum uiam planam omnibus, & medicis præsertim reddere uelimus. Hi enim omnes temporis inopia conquerruntur, licet omnibus satis sit, si uti sciant, at ipsi uideant, quantum officii sustineant, & quantopere illis elaborandum sit, ut ueritatem agnoscant, & eam pro uiribus consequantur, sed iam ad propositum reuertamur. Quando in Apogæo, perigæo, & mediis locis sui epicycli uersetur planeta cognosci ex ephæmeridibus potest, si quantum distat planeta a sole animaduuerteris, & num sit dexter, an sinister a Sole. Quod ut planū sit, intelligendum est prius quisnam sit dexter, & quis sinister. Cum quis planeta erit post solem secundum signorum ordinem, ut si Sol sit in γ , & planeta quis in δ erit a sole sinister, si uero cōtra, ante solem, ut si Sol esset in tauro, & planeta in γ erit ille planeta dexter. $\text{h. n. } \mu$, & σ cum sūt iuncti in sui epicycli Apogæo reperiuntur, & iam descendere incipiunt, cum Sol ab illis discedit, id eo fit ordine, ut quot gradibus sol a planeta distat secundum signorum ordinem, tot & ipse planeta ab Apogæo, uel ab auge sui epicycli distabit. Cum uerò planetæ soli sunt oppositi, tunc in augis opposito uersantur. Hæc hæctenus de superioribus. q uerò, & p aliter se habent. Nam ubi mane desinunt apparere, (quod ex ephæmeridibus cognosci potest) quod fit cum q secundum signorum ordinem præcedit planetæ, id est magis distat ab aliquo Zodiaci puncto) & soli iuncti sunt, tunc in Apogæi epicyclo sunt; ubi uerò uesperis apparere desinunt, quod accidit cum sequuntur solem, & deinde illi iuncti sunt, tunc in augis epicycli opposito uersantur, quod licet in superiori libro etiam dictum sit, hoc loco non inutiliter sit repetitum.

Planetarum etiam uires modo augentur, modo minuuntur ratione sui habitus ad eclipticam, cum igitur ab ecliptica uersus nostrum polū declinant, tum septentrionales dicuntur, & eius uis augetur ratione nostri, qui in hac parte Septentrionali sumus, sin uerò ab ecliptica uersus

sus

**FIGVRA AVGVIM PLANETARVM
ET EORVM OPPOSITORYM.**

Nunquid nosti ordinem celi, & ponas rationem eius in terra?
Iob. 38.

sus poli antarcticum declinat minuuntur illorum vires nobis. Hoc ex ephemeridibus dignosci potest, & ex figura nostra nodorum, & limitum Planetarum.

Mutantur etiam illorum vires ratione motus cum scilicet est uel directus, uel retrogradus, quod idē ex ephemeridibus dignoscitur: nā si planeta diurnus motus est in sequenti die in plures partes, quā in præcedenti directus motus est, sin uerò in paucioribus retrogradus est.

Cum autem directus est triplicem motuum differentiam sortitur qui libet planeta. Nam uel est uelox, uel tardus, uel medius, mediorum motuum, tabella infra posita est cum diurnus motus, qui ex ephemeridiis colligitur, est medio motu maior, tunc planeta uelox est, sin uerò minor tardus est.

Mediorum motuum tabella

	G.	M.	2 ^a .
♄	0	2	0
♅	0	4	59
♆	0	31	27
☼	0	59	8
♀	0	59	8
♁	0	59	8
♂	12	11	27

Hæc omnia diligenter sunt animaduertenda, ut planetarum vires dignoscatur, ut quid possint in dies singulos in humanis corporibus, uel potius in humoribus, ex quibus humana corpora consistant facile cognoscatur.

DVPLEX SIGNORVM DIVISIO IN QVATVOR partes primum, deinde in signa mobilia, fixa, & communia. Cap. III.

ANnum. i. unicum solis cursum sub Zodiaco diuidunt Astrologi in quatuor æquas partes, quæ nobis quatuor anni tempora efficiunt, quod medici non ita faciunt. nam in partes inæquales eum diuidunt, at nos Astrologos, sequimur. Prima igitur quarta est ♈, ♉, ♊, dum scilicet Sol per hanc percurrit quartā illud anni tempus efficit, quod uer dicitur, quod cum sit calidum, & humidum temperatè hac ratione hæc quarta calida, & humida, habetur & temperata, ob id sanguinea, & pueritiæ quā simillima. Secunda quarta, quæ Aestiuales dicitur est ♋, ♌, ♍, calida, & sicca est, & cholericæ, & iuuentutem referens, dumq; Sol hæc tria signa perambulat Aestas efficitur. Tertia

**FIGVRA OSTENDENS SIGNA QVA-
TVOR ANNI TEMPORA EFFICIENTIA, ET SI-
GNA MOBILIA, FIXA, ET COMMVNIA.**

Tu fecisti omnes terminos, terre æstatem, & uer tu plasma-
sti ea. Psal. 73.

tia quarta: est ☾ ☿ ♄, & dum sol per illa deambulat signa efficitur Autumnus frigida, & sicca est, melancholica, & uirilē Aetatem refert. Quarta pars est ☿ ♄ ♄, quæ signa dum a sole peragrat̃ hyems efficitur, quæ frigida, & humida est Flegmatica, & senilis ætatis similis. Quæcunque uuius anni uitam sortita sunt ea apertam uariabilitatem, & mutationem per solis motum in Zodiaco consequuntur, ut sunt herbę penē omnes nonnulla animalia, & nonnulli morbi, etiam, qui si non totam ætatem perdurant saltem ad principium suæ senectutis perueniunt, ut quartana febris est. Horum autem quatuor partium qualibet suum principium, medium, & finem habet, in quibus diuersas mutationes habent es omnes, quæ a cælis efficiuntur, cuiusque igitur quartæ primum signum dicitur mobile, quod dum Sol in illud ingreditur signum mutatur anni tēpus in aliud, & hæc mutatio apertissima est omnibus, si illud tempus obseruare uoluerunt. Vt hoc anno 1586. dum hæc scribebam. Nam die 21. Iunii sol ingressus est signum 69. quo die serenauit cum multis ante diebus, & mensibus fuerint permultæ pluuiæ, & inundationes, fuit frigus, & multa incommoda tempora, serenum autem perdurauit deinde satis multis diebus, & maximis cum caloribus interposuit tamen Deus sua bonitate nonnullas leues pluuias, ut homines inde in tantis caloribus aliquod leuamen perciperent. Mobilia igitur illa signa dicuntur, quod in ære maxime mutationes fiant. Hæc autem signa sunt ♄, ☿, ☾, & ♄, quæ uerò signa hæc quatuor, in Zodiaco sequantur, fixa sunt, quod illa mutatio facta confirmari, & perdurare cernatur, & hoc tempus refert hominis iuuentutem, ut illud pueritiam, & quod sequitur refert senectutem. Hæc autem signa sunt ☿, ♄, ♄, & ☿. reliqua uerò signa quatuor cōmunia sunt, quod, & bicorporea quod tūc incipiat illud anni tēpus suū uim remittere, & ad sequens tēpus se conuertere, ex quo fit, ut illud tempus sit utriusque temporis particeps. Hęc signa sunt ♄, ♄, ♄, & ♄. Hæc sint quot annis mutationes per solem, qui per signa tam diuersa, diuersęque naturæ perambulat. imo innumerabiles sunt, cum & hæc eadem tempora ratione aliarum planetarum, & stellarum fixarum maxime permntentur, ut iure optimo dixerit Solon duos dies similes penitus in uita non experiri hominem, licet diutissime uiuat. Sciendum tamen est, quod quæcunque diximus de quatuor anni temporibus non utique terrarum uera sunt. Nā hæc uera sunt tantū in locis Septentrionalibus, in austratibus uerò cōtra se habent cū illis sit hyems cū nobis est æstas, & illis æstas cū nobis hyems, iis uerò qui sub æquatore uersantur neq; hoc neq; modo se habent cum duplicem hyemen, & æstatem habeant imo perpetuū uer, & semper sit illis æquinoctium.

DE SIGNIS MASCVLINIS, FOEMININIS, IMPE-
rantibus, obedientibus, & se odiosè contuentibus.

Cap. IIII.

Masculinum, & foemininum tā in signis, quā in planetis est quādam collatio, uel duorum signorum, uel duorum planetarum, ut quod maiorem quandam uim ad agendum habeat masculinum, quod minorem foemininum dicatur, signa igitur omnia imparia si numerare incipias ab V. masculina, paria uero foeminina sunt. Hæc igitur masculina V, II, IX, VI, III, & foeminina hæc VIII, V, II, IX, VI, III.

Imperantia uerò sunt signa septentrionalia V, IX, II, VI, III, obedientia VIII, V, II, IX, VI, non tamen singula septentrionalia singulis meridionalibus imperant, neque hæc illis obediunt, sed ea tantum, quæ quadam ratione sibi inuicem opponuntur, sunt autē ea, quæ ab æquatore, uel potius, quæ ab eodem puncto æquinoctiali quæ distant, & sunt V, & IX, & II, & VI, & III, & VIII. Hæc aperte i sequenti figura cernuntur.

Odiosè uerò contuentia sunt illa signa, quæ recta, & tortuosa dicuntur, quod illa recta, & hæc tortuosè ascendat, dum scilicet illa super horizontem ascendunt semper secum plus lineæ æquinoctialis ascendit, ut obliquè ascendunt semper minus Zodiaci secum trahunt. Hæc dicuntur antiscia a Ptolomæo male scilicet adumbrationes. Quo in loco animaduertendum est, quod nō solum signa sunt signis antiscia, sed gradus gradibus, & minuta minutis, ut primus gradus V, odiosè contueatur 30. III, & sic in reliquis, odiosè autem se contuentur, quæ ab isdem punctis solstitialibus quæ distant, figura hoc tibi aperte ostendit, sed cū non sit satis multis in rebus scire, quod signum odiosè respiciatur ab altero, sed scire oporteat, qui gradus, & scrupulus respiciatur, apposuiamus duas tabellas, ex quibus faciliè, quod scire cupis, elicies, altera enim id est prima pro gradibus uteris, altera pro scrupulis.

Pro Gradibus	Pro minutis.	Pro minutis.
0 30	0 60	16 44
1 29	1 59	17 43
2 28	2 58	18 42
3 27	3 57	19 41
4 26	4 56	20 40
5 25	5 55	21 39
6 24	6 54	22 38
7 23	7 53	23 37

N Pro

Pro gradibus	pro minutis	pro minutis.
8 22	8 52	24 36
9 21	9 51	25 35
10 20	10 50	26 34
11 19	11 49	27 33
12 18	12 48	28 32
13 17	13 47	29 31
14 16	14 46	30 30
15 15	15 45	

Iam rem ipsam aliquo exemplo illustremus. Die 7. Iulij 1586. ζ est in grad. 1. m. 34. δ scire uolo, quò suum antiscium mittat: hic tria inquirenda sunt, Signum, Gradus, & Minutum: signum reperies in superiori figura, gradum in prima tabella, minutum in secunda, inquire igitur in figura Tauri signum, & lineæ transversales tibi ostendent Ω esse antiscium δ . Primum deinde gradum quare in prima Tabula, & hic ostendet tibi e regione 29. quare postremum 34. minuta, & e regione inuenies 26 qui postremus numerus est gradus uigesimali noni. Primus enim gradus respondit gradui 30. idest a fine 29. usque ad finem 30. & minuta 34. responderet minutis 26. gradus 29. ex quo fit, ut ζ antiscium sit in gr. 28. & M. 26. Hoc etiam hac ratione reperiri potest, locus planetæ subducatur de toto signo, quod reliquum est, eius antiscium est, sed illius signi, quod illi antiscium est. hoc modo.

Ω antiscium δ

locus ζ in tauri

G. 30

G. 1

34.

Locus antiscii

G. 28 m. 26 Ω .

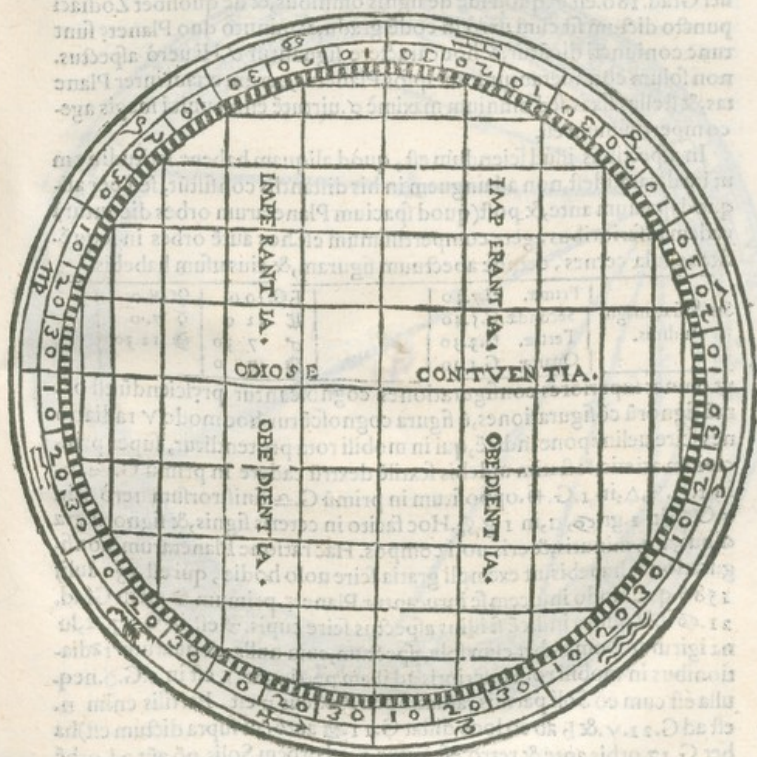
Quantas opportunitates afferat hæc cognitio, alio loco tibi discendum est: hic enim (ut sæpe diximus) non uerborum significationem, sed tantum huius mundi litterarum Dei digito inscriptarum lectionem docemus.

DE PLANETARVM RADIATIONE. Cap. V.

Dluturnæ prudentissimorum uirorum obseruatione compertum est, alios effectus in his inferioribus fieri, cum planetæ certo quodam spatio sunt inuicem distantes, alios uerò cū alio spatio coniunguntur, quas inter se distantias radiationes dicunt, nonnumquam uerò, quòd his rationibus non distant, uel nihil, uel parum agere cernuntur. similitudine fidium nonnulli hanc rem exponunt, quæ si inter se quadam ratione consonum distant, suaues concentus emittunt, sin contra penitus dissonare, sentiuntur: at hæc nostro proposito aliena sunt, qui rem describere tantum, & sub oculos ponere uelimus omnibus penè rationibus omisiss. Planetarum igitur, & signorum radia-

FIGVRA OSTENDENS SIGNA IM-
PERANTIA OBEDIENTIA, ET SE ODIOSE

CONTVENTIA.

Ecce luna etiam non splendet, & stelle non sunt mundę in
conspetu eius. Iob. 25.

radiationes quatuor sunt, quæ, & aspectus dicuntur, sextilis, quadratus, trinus, oppositio, qui his caracteribus breuitatis causa scribuntur *. □. Δ. ρ. sextilis Planetarum aspectus est cū aliquis Planeta ab alio Planeta duorum signorū spacio idest, 60. G. distat, cum trium signorū, uel Gra. 90. est □. cum quatuor signorum, uel grad. 120. Δ. est. cum per sex signa, uel Grad. 180. est ρ. quod idē de signis omnibus, & de quolibet Zodiaci puncto dictum sit cum uerò in eodē gradu, & minuto duo Planetæ sunt tunc coniuncti dicuntur, & hoc caractere signantur σ. Hi uerò aspectus. non solum considerantur inter ipsos Planetas, uerum etiam inter Planetas, & stellas fixas, sed omnium maximè σ. uirtutē enim unitā magis agecompertissimum est.

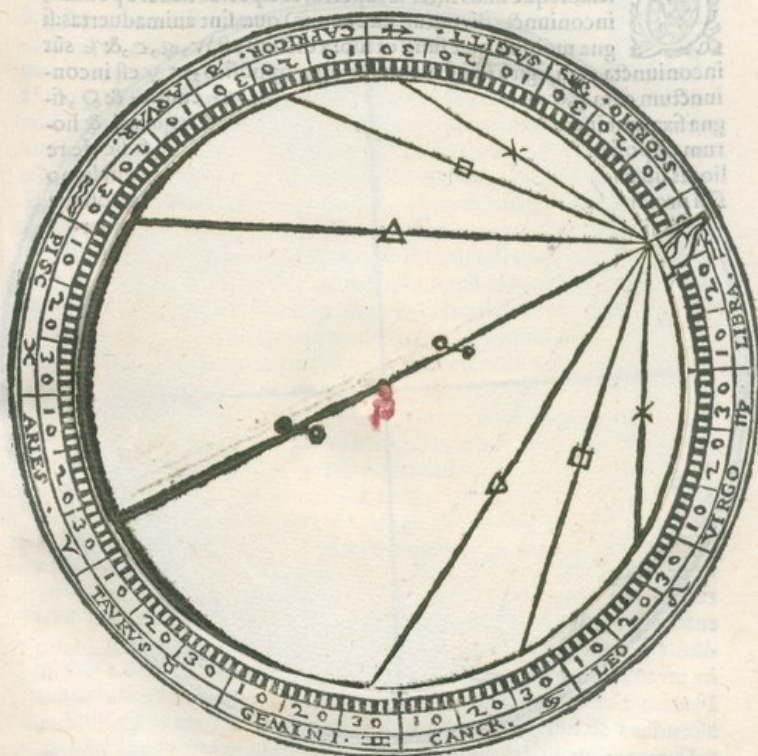
In aspectibus illud sciendum est, quòd aliquam habent latitudinem ut ita dicam, idest, non ad unguem in his distantis consistūt, sed per aliquod spacium ante, & post (quod spacium Planetarum orbes dicuntur) eadem inferioribus agere compertissimum est. hos autē orbes in sequenti tabellula cernes, deinde aspectuum figuram, & eius usum habebis.

Stelle fixę magnitudinis.	Primæ. G. 7.30	5 G. 100	♀ G. 8.0
	Secundæ. G. 5.30	♄ 12 0	♂ 7.0
	Tertiæ. G. 3.30	♂ 7 30	♂ 12.30
	Quartæ. G. 1.30	♂ 17 0	

ut omnes superiores configurationes cognoscantur præsciendū est primū signorū cōfigurationes, q̄ figura cognoscūtur. hoc modo V radiatio nes scire uelim: pone indicē, qui in mobili rota protenditur, super principium arietis, & statim uidebis sextilē dextrū cadere in primū G. ♄, □, in 1. G. ♄, Δ, in 1. G. ♄. oppositum in primū G. ♄. sinistrorsum uerò * in 1. G. □. in 1. gr. ♄, □, in 1. g. ♄. Hoc facito in ceteris signis, & signorū gradibus, atq; minutis, & eris uoti compos. Hac ratione Planetarum configurationes habebis, ut exempli gratia scire uolo hodie, qui est 13. Iulij 1586. quomodo inuicem se intueantur Planetæ primum ☉ est in Grad. 21. ♄ ibi colloca indicē si illius aspectus scire cupis. ☉ est in G. 13. ♄, luna igitur nullum habet cum sole aspectum, cum nulla ex quatuor radiationibus in mobili rota inscriptis ad illam pertingat. ♄ est in 2. G. 8. neq. ulla est cum eo Soli partilis radiatio, sed Platicus □ est. Partilis enim □. est ad G. 21. ♄. & ♄ ab eo loco distat G. 11. ☉ autē (ut supra dictum est) habet G. 17. orbis ante & retro, est igitur □. ad orbem Solis, nō autē ad orbē Saturni, cum tantum ♄, 10. G. orbis habeat, ♄ est in G. 30. ♄, cum ☉ igitur nullum aspectum: ♄ in 21. G. ♄ nullum eidem aspectum. ♄ in Gr. 5. ♄ est igitur ☉ cum ♄. platicè iunctus, cū ab eo distet tantum G. 14. ♄ in G. 30. ♄ nullū aspectū igitur si ☉ aspectus ad reliquos planetas scire cupis, similiter operaberis.

DE

PLANETARVM ASPECTVS.

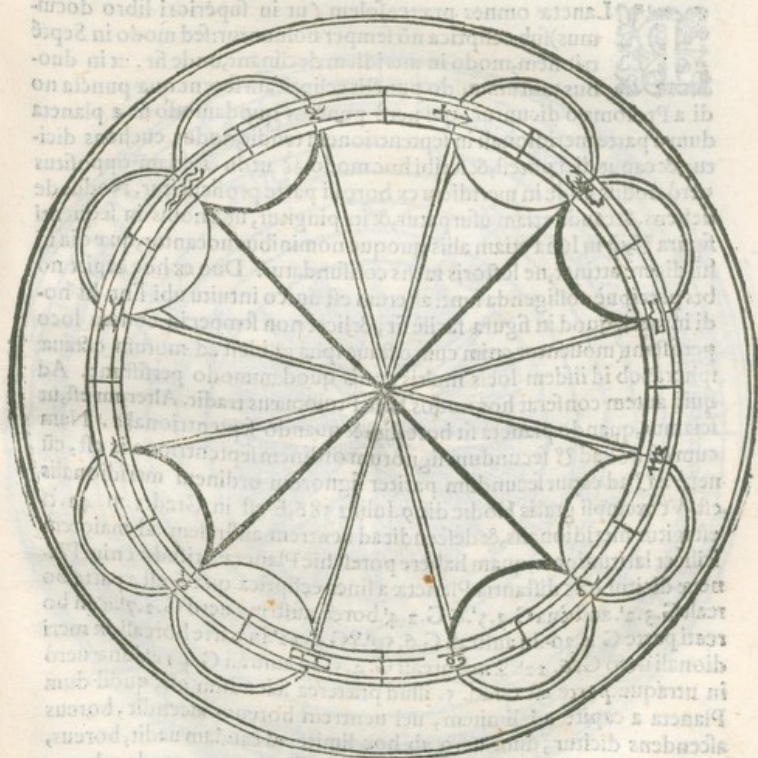

Nunquid coniungere ualebis micantes stellas Pleiades, aut
gyrum Arcturi poteris dissipare. Iob. 38.

 Væ signa neque imperantia, neque obedientia, neque anti-
 scia, neque ullòs inter se superiores aspectus habere possunt,
 inconiuncta dicuntur (hæc autem) quæ sint animaduertas: si
 gna mobilia, quæ sunt (ut supra dictum est) γ , σ , π , & κ sũt
 inconiuncta cum signo sibi sequenti, & illius opposito, ut γ est incon-
 iunctum cum δ , & σ cum η & π cum α & δ : κ cum α & η , si-
 gna fixa sunt inconiuncta cum signo sibi antecedenti, & sequenti, & ho-
 rum oppositis, ut δ cum γ , & π , & horum oppositis α & η , & sic de re-
 liquis dicendum est: signa uerò communia sunt inconiuncta cum signo
 sibi proximè antecedenti, & eius opposito, ut π cũ δ , & α , & hæc omnia
 in huius capitis figura unico intuitu cernes. si illud animaduer-
 teris, quòd signa incōiuncta cum mobilibus crassiori linea si-
 gnificantur, cum signis fixis duplici, cum signis com-
 munitibus subtiliori, sed cum quæ transuersales
 sunt necessariò sint duplices pro aliis incon-
 iunctionibus illis addidi apud
 signum quædam par-
 uam lineam, quæ
 docet illic pro unica
 haberi pro sci-
 licet si-
 gnis
 communibus.

SIGNA INCONIVNCTA

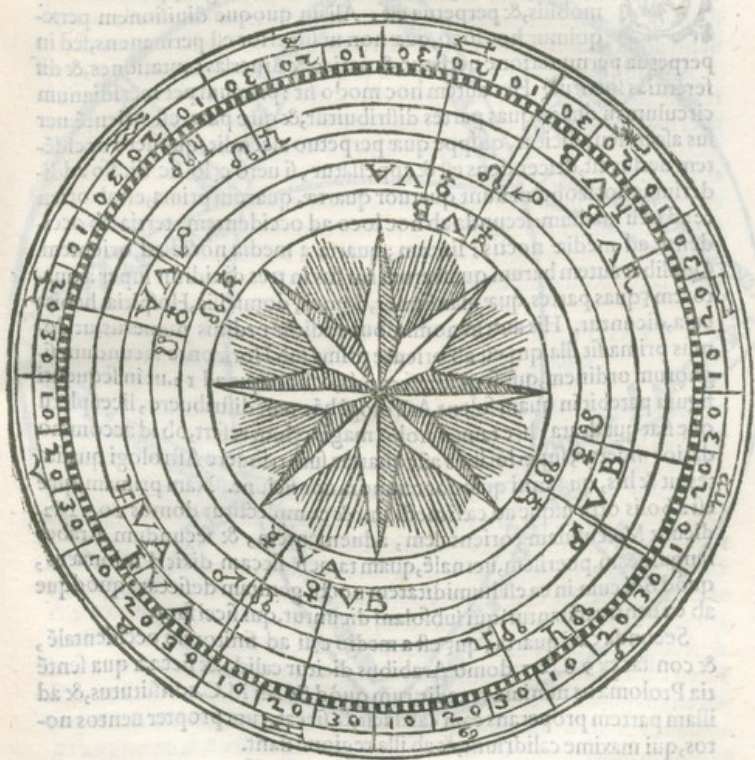

Omni negotio tempus est, & opportunitas.

Eccl. 8.

Planetæ omnes præter solem (ut in superiori libro docuimus) sub ecliptica nō semper uoluntur: sed modo in Septentrionem, modo in meridiem declinant, unde fit, ut in duobus tantummodo punctis eclipticam secant. quæ puncta nō di a Ptolomæo dicuntur, qui uerò punctus quodammodo fit a planeta dum a parte meridionali in septentrionem tendit, nodus euehens dicitur, & caput dici potest, & scribi hoc modo Ω ut in Θ etiam oppositus uerò nodus unde in meridiem ex boreali parte proficiscitur. Nodus deuehens, & cauda etiam usurpatur, & ita pingitur, ut a nobis in sequenti figura Υ , ut in luna etiam aliis quoque nominibus uocantur, quæ oīa nihil dicere attinet, ne lectoris mens confundatur. Duo ex hoc capite nobis precipuè colligenda sunt: alterum est unico intuitu ubi sint hi nodi intueri, quod in figura facile fit, & licet non semper in eodem loco persistant (mouentur enim cum octaua sphaera, idest ad motum octauæ sphaeræ) ob id iisdem locis multis annis quodammodo persistunt. Ad quid autem conferat hos nodos scire Ptolomæus tradit. Alterum est, ut sciamus, quando planeta sit borealis, & quando septentrionalis. Nam cum est a Ω ad Υ secundum signorum ordinem septentrionalis est, cū uerò a Υ ad caput secundum pariter signorum ordinem meridionalis est. Ut exempli gratia Hodie die 9. Iulii 1586, Ω est in Grad. 1. m. 42. Υ est igitur meridionalis, & descendit ad uentrem australem ad maiorem scilicet latitudinem, quam habere potest hic Planeta: latitudo enim Planetæ dicitur hæc distantia Planetæ a linea ecliptica, quæ Ω est a parte boreali G. 3. 2'. austrina G. 3. 5'. Υ G. 2. 4'. borea, austrina uerò G. 2. 7'. Ω in boreali parte G. 4. 30'. in australi G. 6. 50'. Υ G. 6. 22'. in parte boreali in meridionali uerò G. 6. 22'. Υ in boreali G. 4. 5'. in australi G. 4. 14'. lunæ uerò in utraque parte est Grad. 5. illud præterea sciendum est, quod dum Planeta a capite ad limitem, uel uentrem boreum ascendit, boreus ascendens dicitur, dum uero ab hoc limite ad caudam uadit, boreus, uel septentrionalis descendens appellatur. Dum uero a cauda ad uentrem austrinum uadit, australis descendens est, dum ab hoc uentre ad caput properat Meridionalis, uel Australis ascendens dicitur. Hæc omnia in sequenti figura unico intuitu cernes præterquam Ω & Υ lunæ qui nodi cum moueantur quotidie, 31. & nonnulla secunda, nullum certum terminum ei assignari potest, qui diu perduraturus sit, ob id ex ephemeridibus petendi sunt.

FIGVRA NODORVM ET LIMITVM
PLANETARVM.

Verbo Domini celi firmati sunt, & spiritu oris omnis eius
uirtus eorum. Psal. 32.

THEATRUM MUNDI
DE VARIABILI COELI DIVISIONE
Cap. VIII.

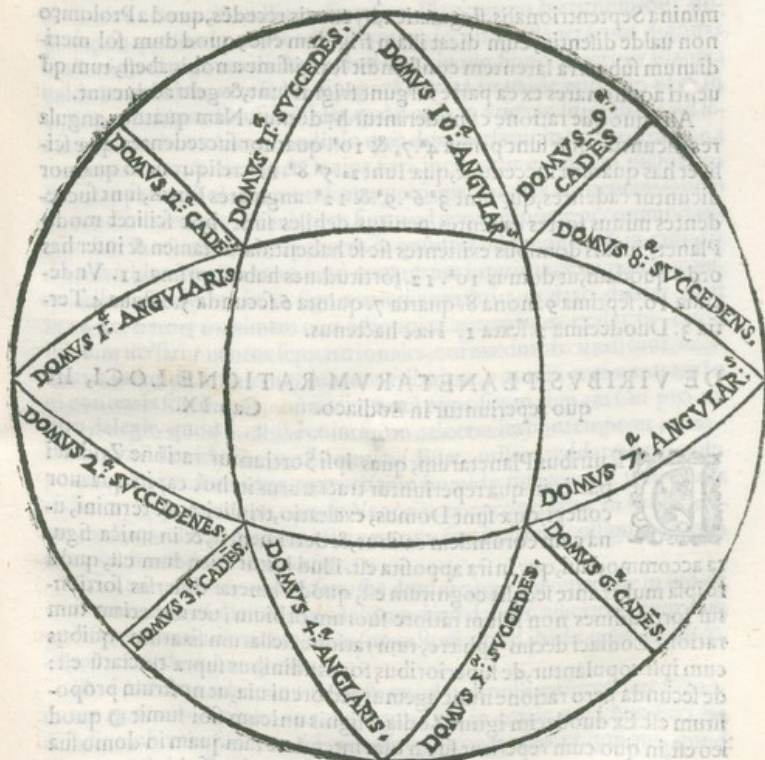

Oelum in superioribus capitibus diuisum est in duas medietates, in quatuor partes, & in duodecim signa, quæ diuisio immobilis, & perpetua est. Aliam quoque diuisionem persequimur hoc loco, quæ non ut superior est permanens, sed in perpetua permutatione uersatur, & uarias, & diuersas mutationes, & differencias sortitur. Hæc autem hoc modo fit: primum per meridianum circulum in duas æquas partes distribuitur, & quæ pars, est orientem uersus ascendens dicitur, quippe quæ perpetuo ascendit, quæ uerò occidentem uersus est, descendens est & appellatur, si uerò cælo sic diuiso addiderimus horizontem fiunt quatuor quartæ, quarum prima, est ab oriente ad cæli medium: secunda ab hoc loco ad occidentem: tertia ab occidente ad mediæ noctis; lineam; quarta a media nocte ad orientem. Qualibet autem harum quartarum rursum in tres diuiditur super æquatorem & quas partes, quæ mansiones, domus, domicilia, Hospitia, habitacula, dicuntur. His autem nominibus additur ordinis numerus, ut domus prima sit illa, quæ est ab oriente prima sub Horizonte secundum signorum ordinem, quæ sequitur secunda, & sic usque ad 12. ut in sequenti figura patebit in quam solent Astrologi hæc rem distribuere, licet plerumque fiat quadrata: hæc tamen nobis magis cælum refert, ob id accommodatior uideretur, superioribus autem quartas suas tribuere Astrologi qualitates, ut & his, quæ anni quatuor tempora conficiunt. Nam primam, quæ est a Solis ortu usque ad cæli medium, & complectitur domos 10. 11. 12. dicunt Masculinam, orientalem, aduenientem, & secundum Arabes sanguineam, puerilem, uernalē, quam tamen ficcā dixit Ptolomæus, quod Sol cum in ea est humiditatem noctu genitam deficcet: quodque ab ea uenti excitantur, qui subfolani dicuntur, qui ficci sunt.

Secunda cæli quarta, quæ est a medio cæli ad finitorem occidentalem, & constat ex 9. 8. & 7. domo Arabibus dicitur calida, & sicca, a qua sententia Ptolomæus minime recedit, tum quod Sol in M.C. constitutus, & ad illam partem properans eam calefacit, & siccet, tum propter uentos notos, qui maxime calidi sunt, & ab illa regione flant.

Tertia cæli quarta est a finitore occidentali usque ad lineam mediæ noctis, & continet 6. & quartum domum, quæ masculina est occidentalis, & adueniens, & ut Arabes uolunt, masculina, frigida, & sicca, melancholica est. Ptolomæus tamen, uoluit, ut esset humida: quod cum Sol ad eam peruenit humiditas, quæ interdum exsiccata fuit incipit diffundi, & fauo-

FIGURA XII. DOMOS OSTENDENS

Tuus est dies, tua est nox, tu fabriceris auroram,
& Solem. Psal. 73.

faunij ab ea parte flantes teneri sunt, & madidi.

Quarta denique quarta, quæ continet primam, secundam, & tertiam: domum est a linea mediæ noctis usque ad finitorem orientalem. est foemina Septentrionalis, flegmatica, hyemalis recedens, quod a Ptolomæo non ualde dissentit, cum dicat illam frigidam esse, quod dum sol meridianum sub terra latentem conscendit longissime a nobis abest, tum quæ uenti aquilonares ex ea parte surgunt frigidi sunt, & gelu adducunt.

Alia quoque ratione considerantur hæ domus. Nam quatuor angulares dicuntur, quæ sunt prima 4^a. 7^a. & 10^a. quatuor succedentes, quæ scilicet has quatuor succedunt, quæ sunt 2^a. 5^a. 8^a. 11^a. reliquæ uero quatuor dicuntur cadentes, quæ sunt 3^a. 6^a. 9^a. & 12^a. angulares fortes, sunt succedentes minus fortes cadentes penitus debiles sunt, hoc scilicet modo Planetæ in illis domibus existentes sic se habent: datur tamen & inter has ordo quodam, ut domus 10^a. 12. fortitudines habeat, prima 11. Undecima 10. septima 9. nona 8. quarta 7. quinta 6. secunda 5. octaua 4. Tertia 3. Duodecima 2. sexta 1. Hæc hætenus.

DE VIRIBVS PLANETARVM RATIONE LOCI, IN
quo reperiuntur in Zodiaco. Cap. IX.

DE uiribus Planetarum, quas ipsi Sortiuntur ratione Zodiaci partis, in qua reperiuntur tractaturus in hoc capite quatuor collegi, quæ sunt Domus, exaltatio, triplicitas, & termini, unâ cum eorundem casibus, & detrimentis, & in unica figura accommodaui, quæ infra apposita est. illud igitur sciendum est, quod re ipsa multis ante sæculis cognitum est, quod Planetæ diuersas sortiuntur fortitudines non solum ratione suorum orbium; uerum etiam tum ratione Zodiaci decim. sphere, tum ratione stellarum fixarum, quibus cum ipsi copulantur, de superioribus fortitudinibus supra tractatū est: de secunda uero ratione nunc agemus, sed breui uia, ut nostrum propositum est. Ex duodecim igitur Zodiaci signis unicum sibi sumit ☉ quod leo est, in quo cum reperitur suam uim intendere tamquam in domo sua omnibus compertissimum est, luna uero eodē modo afficitur in ♋. quæ uero duo signa proximè, & ante & post hæc duo Solis, & Lunæ signa reperitur Mercurio tribuuntur, quæ sunt ♊, & ♎, sed ita ut ♊ dicatur diurna domus, quod in illo signo melius afficiatur in die, quàm in nocte, & ♎ dicatur nocturna, quod melius in illa in nocte afficiatur, quàm in die, quæ uero hæc duo signa contingunt, & sequuntur hoc ordine Veneri adscribuntur, quæ sunt ♍, & libra sed ♍ nocturna, & ♎ diurna domus dicitur.

dicatur eadem ratione, qua de ☿ dictum est, signa uero quę hęc dicta complectuntur dantur ☿, & sunt ♀, & ☾. sed in die ♀, & in nocte ☾ duo itidem dantur ♀ in die ☿, & in nocte ☿, reliquę duo ♀, & ☾ in nocte, & in die ☿, in colligendis autem Planetarum fortitudinibus domui quinque fortitudines adscribuntur. secunda Planetarum dignitas exaltatio, uel regnum dicitur, quod dum in illo signo reperitur Planeta ualde letatur, & in aere suam uim praefert ita, ut ualde mutetur. ut ☿ in ♀, & in ☿ & illa ratio afferri solet, quod cum ☿ arietem ingreditur ad semicirculum borealem ascendit, in quo dum uersatur in hac nostra Zona res generantur, & dies nocte maior fieri incipit, ut quandam uictoriam sibi comparare Sol uideatur. Luna uero, quę pariter ad generationem concurrat cum Sole ubi in ariete signo ad generationem accommodato cum sole iuncta fuit, in ☿ apparere, & quodammodo regnare, & in mundo dominari, incipit. Saturno uero cum rerum interitus, & frigiditas maxime tribuatur merito in ☿ signo arietem contrario, exaltari dicitur, id est in eo suę naturę maximam uim adiungi. ♀ autem in ☿ exaltatur, quod ibi dum uersatur uentos septentrionales, qui maxime fecundi sunt, excitantur. fecunditas autem ♀ maxime tribuitur ☿ autem cum naturam Io ui coneraria fortis sit, contrarium, uel oppositum signum sibi pro regno delegit, quod ☿ est: ibi enim suum calorem ita contemperat, ut nobis a quoru Zenith maxime ibi uersans distat, utilem reddat. ☿ uero quippe quę maxime humiditatem excitat in humido signo quod ♀ est exaltari dicitur. ☿ postremum cum sit Veneri natura contrarius in ♀ sua domo exaltatur. Huic dignitati Planetarum fortitudines colliguntur, quatuor fortitudines adscribuntur.

Cum autem Planeta in domo suę domui opposita reperitur in suo detrimento reperiri dicitur, quod ibi maximo damno afficiatur, cum in signo suę exaltationi contrario in suo casu est, quod ibi sit quasi de sua sede motus, & de regno gressus.

Illud præterea admonendum est, quod nonnulli existimarunt Planetarum exaltationem non in toto signo, sed in certis gradibus fieri ita & casum, ob id in sequenti figura adscripsi hos gradus, ut quisque, quod sibi magis lubet, deligeret.

Triplicitas autem Planetarum, quędam dignitas est, quam in signis habent Planeta, quę trigona radiatione inter se copulantur, quę signa licet temperatura minime conueniant, ob sexuum tamen cōditionem, & trigonum radium inter se conuenite uidentur, & ob id certorum Planetarum gubernationem, & dominium Sortita sunt.

Omnia igitur signa in quatuor triangulos diuiduntur, & quilibet tri-

gulus tria signa continet unum mobile unum fixū, & unum commune.

Primus autem triangulus constat ex ♄, ♀, ☿, masculinis, & diurnis signis. Arabes hunc triangulum uocant igneum, & illius imperium tribuunt ☿, & ♄, quippe qui masculini, & diurni Planetæ sunt: in die tamen primum locum tenet ☿, secundum ♄, at in nocte contraria ratione se habent. Arabes hunc trigonum orientalem dicunt, sed Ptolomæus Borholibicum, id est medium inter boream, & Africum, uel ex his duobus permixtum dicit. ☿ domus ♄ uentos Septentrionales excitat, & ♄ domus ☿ Occidentales, ☿ autem nullum proprium, sed omnes communiter uentos excitat.

Secundus trigonus ex tribus signis foemininis constat, atque nocturnis, quæ sunt ♀, ♄, & ♀, & terreum trigonum Arabes hunc dicunt, & eum Ptolomæo Dominos tribuunt ♀ & ♄: ita tamen, ut in dominatione diei præcedat ♀. Hunc dicunt Arabes Meridionalem sed Ptolomæus Austrisolanum: ♀ enim, cui dominatur ♄, meridionales uentos excitat, qui cum oriente communicant propter ♄, cui dominatur ♄, qui pro ♄ uentos excitat, ♄ enim cum sole omnes uentos excitat.

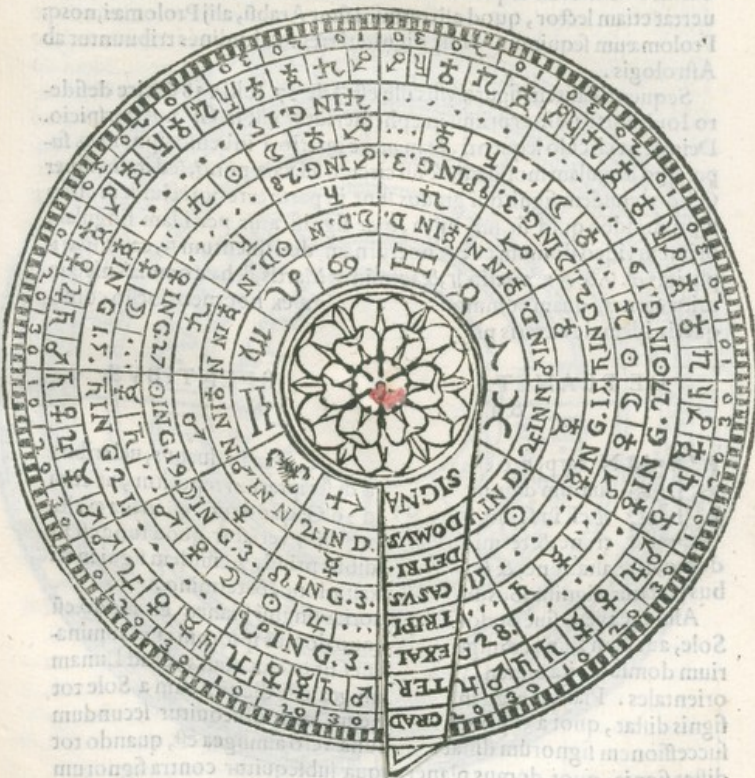
Tertius triangulus sit ex ♄, ♀, ☿, quæ signa masculina, & diurna diximus, hunc triangulum dixerunt Arabes æereum, & in illo dominari ♄, & ☿ uoluerunt. ita tamen ut Saturnus primas partes sibi sumat inter diu, noctu uero ☿: censuerunt etiam Arabes hunc esse occidentalem. sed Ptolomæus Borrapelioticū esse scriptum reliquit, id est mixtum ex borea, & subsolano. Venti enim a ♄ prouenientes, ut superius dictum est, sunt orientales, qui tamen communicant cū borea propter ♄, qui borealis est.

Quarta triplicitas constat ex ☿, ♄, & ♄, quæ signa foemina sunt, nocturna, & aquea. Huius autem primus Dominus est ☿, cui in die associatur ♄, & in nocte ♄. Hunc trigonum Arabes dixere Septentrionalem, at Ptolomæus Notolybicum uocāt; quippe qui uentos occidentales excitat propter ☿ dominum, ad meridiem tamen etiam declinat propter ♄.

Hic licet Dei omnipotentis summam sapientiam animaduvertere, qui cum uoluerit omnia corporea corruptibilia ex calido, frigido, humido, & sicco constare, ita in obliquo circulo eam uires distribuit, ut planetarum motu has primas qualitates in hæc inferiora uel influeret, uel excitaret, aut generaret, & nutriret, atque conseruaret. uentique excitantur, sine quibus omnia corruerentur, nauigatio concideret, & (ut uno uerbo omnia complectar) nulla nostra uita esset.

Vt huic capiti finem imponamus, reliquum est, ut de terminis agamus, quæ sunt quædam signorum partes, in quibus planetæ alicuius non autem aliorum uires, & qualitates uigent, ut dum in illa parte uersatur il
lius

DE PRAECIPVIS PLANETARVM
DIGNITATIBVS.

Opera manuum tuarum sunt caeli. Psal. 101.

lius planetæ, cuius illa pars sit, qualitates sibi sumat, vt primi sex gradus v sunt γ , & si in illis reperitur γ in suo termino esse dicitur, & bene affectus est, sin alius Planeta ibidem erit γ qualitatibus afficietur. Hos autem terminos in sequenti circulo distributos habebis. sed animaduertat etiam lector, quod alij termini sunt Arabū, alij Ptolomæi, nosq; Ptolomæum sequimur. Huic dignitati tres fortitudines tribuuntur ab Astrologis.

Sequentis autem figuræ vsus ille est. Die 27. Iulij 1586. scire desidero Iouis fortitudines primū in ephemeride γ esse in Gr 3. \circ perspicio. Deinde in circulo sequenti, & in parte interiori inuenio signum \circ super quo lingulam mobilem, & illi circulo affixam pono, sed ita, ut super Grad. 3. eiusdem signi (qui gradus sunt in parte exteriori eiusdem circuli) tum video quid sit sub linea, quæ significatur per illam lingulam primum video domum esse \circ nocturnam, detrimentum β , castus σ . triplicitas σ . ϕ . & \circ exaltatio γ , & terminus Martis, & hæc omnia vnico intuitu cernes, quam commoditatem maxime ex hoc meo libello consequeris. idem de cæteris planetis dictum sit.

DE PLANETARVM

CARPENTIBVS,

& almugea.

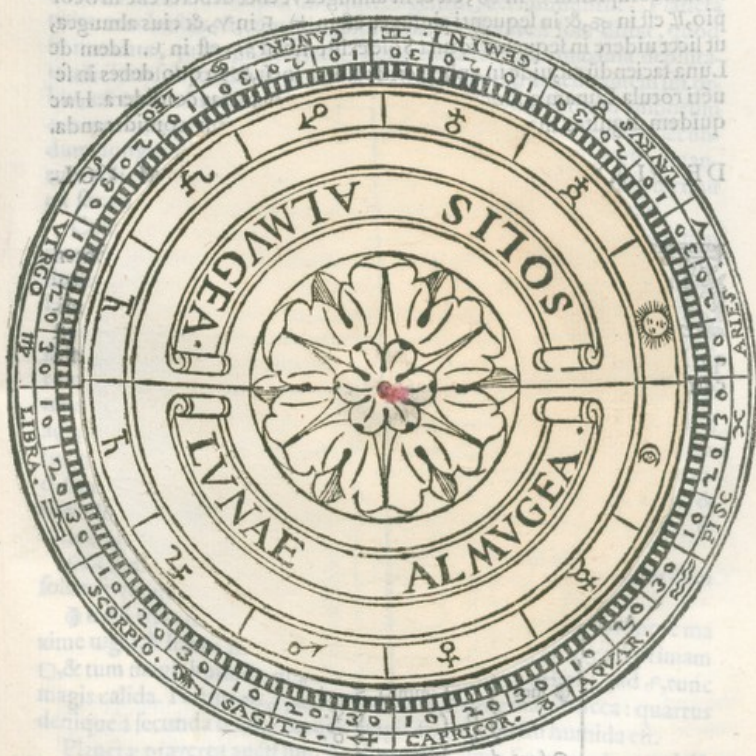
Cap. X.

IN carpento esse Planeta dicitur, cum in duabus, vel tribus suarum dignitatum supra descriptarum reperitur, ut cum γ est in Grad. 13. vsque ad 20. G. quod tunc est in sua exaltatione, & termino. vel cum γ in γ versatur, quod tunc est in domo, & exaltatione, & si est in Gradibus primis 7. eiusdem signi in tribus versatur dignitatibus, in domo, exaltatione, & termino.

Almugea verò siue persona est, quod singuli Planete eo modo cū Sole, aut cum Luna configurantur, quo domus ipsorum cum luminarium domibus, ita tamen, vt ad Solem sint occidentales, & ad Lunam orientales. Planeta ergo in Solis almugea esse dicitur cum a Sole tot signis distat, quot a γ prima domus eius, quæ subsequitur secundum successionem signorum distat. In Lunæ verò almugea est, quando tot distat signis, quot domus planete, quæ subsequitur contra signorum ordinem distat, quæ omnia in sequenti volubili rotula cernuntur. Cuius vsus talis est. Nunc scire volo, nunquis planeta sit in Solis almugea primum video in Ephemeride Solis locum, & cum in Leone esse conspicio: tum Solem, qui in volubili rotula depictus est ad γ euoluo, considero, deinde singulos planetas in ephemeride, num sint in illis signis, in quæ

ALMVGEA. VEL PERSONAE PLANE-
TARVM FIGVRA.

Fecit Lunam in tempora, Sol cognouit occasum suum.

Psal. 103.

ai rebuz lo2 me. gudmoh ni mubuz murecally de murecally
omoh. q

p

9^a. dum Luna in 3^a. ♄ in 12^a. ♀ in 6^a. ♃ in 5^a. ♅ in 11^a. & ☿ in prima.

Planetarum præterea vires augentur, uel minuuntur ratione habitudinis ad Solem: Nam dicuntur combusti, sub radiis, in corde Solis, orientales, occidentales, matutini, & uesperini, aucti & diminuti lumine, quibus rationibus eorum vires, uel augentur, uel minuuntur. Planeta enim combustus est, cum minus sui orbis medietate a sole distat, quod fit tam ante, quam post Solem. Tunc autem Planeta maxima debilitate afficitur: sub radiis uero cum licet elongetur extra medietatem sui orbis, est tamen intra quantitatem, quam aggregatum orbium amborum componit, quæ debilitas minor est. In corde uero solis est, cum ei secundum longitudinem, & latitudinem tanto spacio iunctus est, quantum solis & Planeta semidiametri conficiunt, quod spatium, ut plurimum est ser. 19. tum Planetam dicunt astrologi suas vires conduplicari.

Combustionem alii alia ratione considerant, dicunt enim Planetam tandiu combustum esse, dū ita est soli propinquus, ut minime cerni possit, quod diuersis Zodiaci partibus tū propter ipsius Zodiaci tū propter Horizontis obliquitatē diuersa distantia ab ipso Sole accideret solet.

Orientales præterea dicuntur ♄, ♅, ♃. cum oriuntur ante solem, quod fit a ☿. usque ad ♄. occidentales uero ab ♄. usque ad ☿, quod post solis ortum ipsi oriuntur, quæ ratione quatuor sortiuntur status, quorum primus est ab eo tempore, quo incipiunt apparere mane ante Solem usque ad primam stationem, quo tempore planetae humidi sunt, secunda status est a statione prima, quoad incipiunt oriri noctu, quo tempore calidi sunt. Tertius est a nocturno exortu usque ad secundam stationem, & tum deficcant, quartus a secunda statione ad ortum matutinum, & tunc frigidi sunt, seruatis tamen suis propriis qualitatibus.

☿, & ♃ dicuntur orientales cum Solem præcedunt, occidentales cum solem sequuntur.

☿ uero est orientalis ab ♄ ad ☿. occidentalis a ☿. ad ♄. quo tempore maxime uiget, & habet ad Solem quatuor status: primus est a ☿. ad primam ☐, & tum magis humida, quam calida est, secundas a prima ☐, ad ♄, tunc magis calida. Tertius ab ♄, ad secundam ☐ & tunc magis sicca: quartus denique a secunda ☐ ad ☿ & tunc magis frigida, quam humida est.

Planetae præterea aucti lumine dicuntur, cum a Sole recedunt, uel dū Sol ab eis recedit: minuti uero lumine, cum ad Solem accedunt, uel Sol ad eos accedit.

Multa alia considerantur in planetis, quæ consulo prætermisi, quod non possunt lincis, uel circulis ob oculos poni, cum ea hic tantum describamus, quæ oculis absque ullo labore homines cernere possunt,

ubi semel has rotulas intellexeris.

Iam nauis ipsa mentis, & rationis, cui pixidē in primo libro dedimus, longa nauigatione tum uela, tum malos, tum rudentes partim attritas partim fracidas habet, ex quo fit, ut hoc secundo portu con- quiescendum sit, tum ut hec omnia ad nouam nauigatio- nem refarciantur, tum ut ego nauigando defessus aliquantulum conquiescam, non quod in quiete dum in terris uersamur, qui ad agendum, & contemplandum na- ti sumus sit nostrum bonum, & nostra felicitas, sed ut robustiores ad labo-

rem surgamus. Hic igitur Dei auxilio uires resu-
mamur.

SECUNDI LIBRI FINIS.

THEATRI MVNDI
ET TEMPORIS
Liber Tertius.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SVMMA.

Quo loco sit Sol, & Luna quotidie ostenditur, celeste thema sine computis erigitur, quanta hora Sol oriatur ad celi culmē perueniat, & occidat traditur, idque omni horarū genere, & diuersis mundi regionibus, una cum planetarum horis, & quomodo omnes horae inter se permutantur, & ceteri planetae pariter orientur, ad lineam meridianā perueniant, & occidant, alia ratione per tabulas, scilicet uerus Solis ortus, & meridianus, & tempora horaria cognoscantur. Locorum bilingualium profectioes annuae, & mensurae tredecim figuris sine computis traduntur. Quae signa humanis membris dominantur, facile cernitur. De diebus criticis secundum astrologos, & de alijs multis ad medicum pertinentibus agitur.

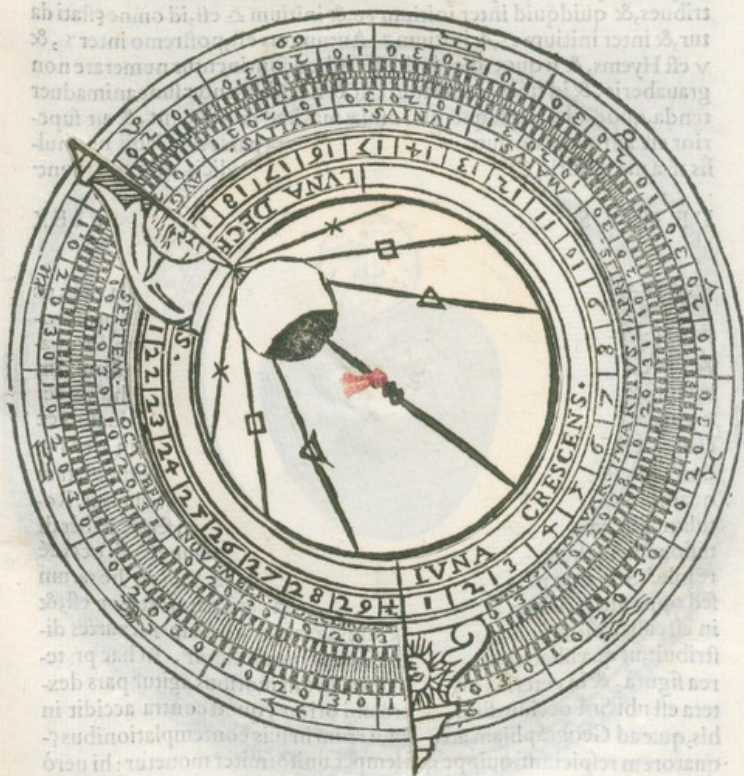
QVOMODO IN SEQVENTI ROTVLA QVO LOCO
Sol, atque Luna quotidie reperiatur, ingressus Solis in duodecim
signa, & quatuor anni tempora, & alia maxime utilia
cernuntur. Cap. Primum.

Vantas mutationes suscipiant haec inferiora ratione loci, in quo tum Sol, tum Luna sub Zodiaco perambulant tā notum est, quā quod maxime. Haec autem loca non ignorare, tum ad res humanas, tū ad Deū illorū creatorē cognoscendū conducere, quis ignorat? id igitur ut oēs intelligant, cum omnibus cōsultum uelimus, quā facillima rōne trademus, sed prius figurę partes diligenter inspicias oportet, & animaduertas duo in ea contineri

contineri Zodiacum primum, & anni menses immobiles, & duæ rotulæ
 in medio filo infixæ sunt sed mobiles, Zodiacus est in duodecim signa
 suis caracteribus inscripta distributus & quodlibet signū in triginta gra-
 dus, qui suis numeris quolibet denario inscripti sunt, ut uidere licet 10.
 20. 30. & ita deinceps. Interiūs uerò est annus in duodecim menses di-
 uisus, & singuli menses in suos dies, quibus sui numeri respondent. Hac
 de parte immobili, mobiles duæ rotulæ sunt, quarum maior continet
 in extrema parte dies ætatis Lunæ, qui 19. $\frac{1}{2}$ sunt: tot enim dies elabun-
 tur inter duas Solis coniunctiones, Minor uerò rotula continet indicē,
 qui locum Lunæ in Zodiaco indicat, & in rotula inest foramen, ex quo
 cernitur in rotula sequenti illā Lunæ partem, quæ apparet hominibus
 cum ea ætate est, quam ostendunt numeri sub indice positi in maiori ro-
 tula mobili: præterea insunt lineæ, quæ lunæ aspectus ad Zodiaci partes
 ostendunt. ut infra explicauimus, cum igitur uis scire, quo Zodiaci loco
 sit Sol, sic agendum est. indicem, qui in maiori rotula mobili est, pone su-
 per mensis diem, in quo id scire uolueris, deinde uide, qui Zodiaci gra-
 dus sub eodem indice sit, & eris uoti compos: exempli gratia scire uolo
 die 23. Augusti ubi sit Sol, super illam diem pono indicem, sub quam, &
 initium ♊ esse contingit, ibidem igitur Solem esse eo tempore confir-
 mandum est. Anno tamen bissestili post diem intercalationis debes uti
 secundo die pro primo, & tertio pro secundo & ita deinceps usque ad fi-
 nem anni. Sin autem eodem die scire uis ubi Luna sit, Lunæ ætatem in-
 uestiges necesse est, uel per aliquam tabulam illius anni, uel per nume-
 ros epactales, ut in calendario Gregoriano, qui in sequenti libro est,
 ut exempli gratia scire uolo die 23. Augusti 1587. lunæ ætatem, ut per
 illam locum in Zodiaco cognoscā uideo in Calendario numeros epac-
 tales currentes esse, xxi. & hunc numerum cadere in 4. diem eiusdem
 mensis, collige omnes dies non ab illo in quo fit lunæ coniunctio, sed eū
 illo usque ad 23. & habebis 20. super diem mensis pone indicem ma-
 iusculæ rotulæ, & super hunc numerum indicem minoris rotulæ idem in-
 dex in Zodiaco tibi ostendet Lunam esse in Tauro: sed cum luna sit in
 suo cursu uelox, non ad unguem gradum tibi hæc ratio patefacere po-
 test. sic autem ambabus rotulis exstantibus si feceris, ut filum, quod in
 medio rotularum prominet, cadat super finē lunarium aspectuum singu-
 los lunæ aspectus illius diei habebis: exempli gratia, pone filum super fi-
 nem sextilis dextri, & produc usque ad Zodiacum, & uidebis cadere in ♊
 \square in ♊ , Δ in ♋ & in ♌ Δ sinist. in ♍ \square in ♎ * in ♏ . Aliam quoque
 commoditatem ex hac rotula percipies, quando scilicet Sol signum mu-
 tet. Nam si indicem super principium signorum collocaueris in circulo
 mensium

**ROTVLAE AD INVENIENDVM
LOCVM SOLIS, ET LVNAE IN ZODIACO.**

Luminaria diuidant diem, ac noctem, & sint in signa, &
tempora & dies, & annos. Gen. i.

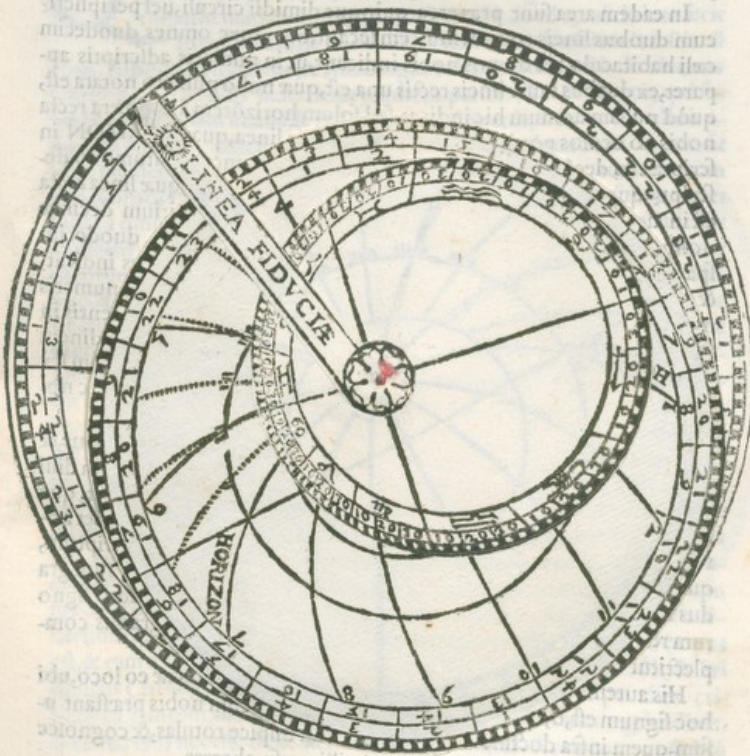
mensium habebis, quod scire desideras. Hinc etiam colligitur, quando sit Ver, æstas, autumnus, & hyems, & quot dies hæc anni tempora contineant. Nam si animaduertas quando Sol ingreditur primam γ partem & quando primam ϵ quidquid dierum intermedium erit id omne ueritribues, & quidquid inter initium ϵ & initium α est, id omne æstati datur, & inter initium α & initium γ Autumnus est, postremo inter γ & γ est Hyems, & si quot dies in his partibus continentur numerare non grauaberis, & id tibi compertum erit, & hæc diligenter sunt animaduertenda, quod ad usum sequentis rotulae maxime conducunt, & ut superior est astrolabii dorsum, sic sequens est altera pars Astrolabii nonnullis tamen a me additis, quæ studiosis omnibus, & maxime medicis utilissima sunt.

DE VSV SEQUENTIS ROTULAE, QVI MULTIPLEX
est. Cap. II.

AM multa cognitione digna sunt in sequenti rotula, ut ex iis liber conficeretur: ea tamen paucis omnia perstringam, & prius rotulae partes deinde usum explanaturus sum. Ex quatuor partibus constat hæc figura: prima est rotula immobilis, & in libro inserta, secunda est hac minor, & in huius centro affixa, & cum illa concentrica, tertia minor quoque est, & cum illis duabus concentrica licet illorum centrīs affixa sit: debet enim filo affigi ubi in area illæ duæ lineæ se inuicem secant. quo loco & linea fiduciae infigenda est, tamquam enim linea utimur ea, scilicet parte, quæ a centro proficiscitur. Rotula maior habet tres partes interior pars, & numerorum series habet diuisionem 24. horarum, quæ incipiunt (ut apud nos in usu est) ab occidente sole. Secunda pars est alius numerorum ordo 24. scilicet horarum sed opposita ratione a Solis ortu incipit. tertia uero pars exterior est, & in circuli dorso, quæ notis nigris, & albis utrasque horas in 12. partes distribuit, ut quælibet nota quinque minuta complectatur. In hac præterea figura, & in ceteris, in quibus de calorum motibus agitur pars dextera est ubi Sol occidit, sinistra uero ubi oritur, quod contra accidit in his, quæ ad Geographiam attinent: illi enim in suis contemplationibus equatorem respiciunt, quippe qui semper uniformiter mouetur: hi uero Polum intuentur, ut aliquid stabile habeant, quod suum iter dirigant.

In secunda rotula, quæ huic infigenda est, in dorso pariter adest eadem diuisio, quæ in prima, sed alteræ horæ incipiunt a meridie, alteræ a media nocte cum notis albis & nigris diuidentibus singulas horas in 12. partes,

**ROTVLA MULTIPLICEM VSVM
PRAESTANS.**

Oriens.

Occidens.

Qui præcipit soli & non oritur, & Stellas claudit quasi sub
signaculo. Iob. 9.

tes, in aerea uero circuli primū ad sunt tres circuli, uel peripheriæ, quarū prima est, quæ diuidit seriem numerorum ab area circuli, & utriusque communis est, quæ tropicus. intelligitur, alia est strictior, quæ æquinoctiale est, tertia adhuc strictior, quæ tropicus canceri est, quæ tres peripheriæ sunt per eodem centro circuli descriptæ sunt.

In eadem area sunt præterea quinque dimidii circuli, uel peripheriæ cum duobus lineis rectis seinuicem secantibus, quæ omnes duodecim cæli habitacula, uel domos nobis indicant, ut in numeris adscriptis apparet, ex duabus tamē lineis rectis una est, quæ nullo numero notata est, quod nullam domum hic indicat, sed solum horizonem in sphaera recta nobis ob oculos ponit, ad sunt præterea sub illa linea, quæ HORIZON inscripta est, decem lineæ in arcus forma ductæ, sed punctis tantummodo descriptæ, quæ unā cum linea Horizontis, & linea meridiei, quæ linea recta est in alterius extremitate 10. inscripta est, quod ibi sit initium decimæ domus, & in alterius 4. quod ibi sit initium quartæ domus, duodecim spacia conficiunt, quæ nobis 24. horas planetarias, & inæquales indicat, & hæ sunt his numeris inscriptæ ab 1. usque ad 12. & quæ linea numeris notata est finem illius horæ, quæ ascripta est, & principium sequentis indicat: in medio uero circuli ad est numerus qui loci latitudinem indicat, ubi illo circulo utendum sit: propter hanc causam sex confecimus ad diuersas latitudines, ut quàm plurimis hic noster liber utilis sit.

Tertius circulus est ceterorum minimus, qui duobus superioribus, & eodem filo figendus est, ubi lineæ rectæ, quæ in area sunt, se inuicem diuidunt, qui punctus Arcticus noster intelligitur, hic nihil aliud habet, quā Zodiacum cum suis duodecim caracteribus signorum, & quodlibet horum in tres partes diuisum est, & suis numeris 10. 20. 30. inscriptum, qui gradus nobis indicant, postremò in exteriori circuli parte sunt gradus albi, & nigri, & in singulis signis 15. qui nobis triginta gradus signorum referunt, quælibet enim pars, uel alba, uel nigra duos gradus complectitur.

His autem omnibus, & eodem filo infigitur linea fiduciæ eo loco, ubi hoc signum est, o, quæ omnia sic accommodata eum nobis præstant usum, quem infra doctui sumus, sed primum inspicite rotulas, & cognosce quæcumque hætenus dicta sunt, ne in illius usu aberres.

*De celestii themate erigendo, & de eius necessitate
ad medendum.*

Quantam utilitatem asserat medicis celi situm inspicere, cum quis egrotare cepit testis est Mercurius trismegistus in suo libello iatromathematica inscripto. Galenus in libello, cui titulum fecit Prognostica de decubitu ex mathematica scientia testis est Ioan. Asppurtus medicus, & Astrologus celeberrimus testis Fridericus Chrisogonus nobilis iadertinus medicus pariter, & Astrologus, qui superiorem rotulam fluxus, & refluxus maris inuenit, & in lucem edidit unam cum aliis ad medicum Astrologum maxime pertinentibus. Quam sit utile medicum tum ad prognosticandos, tum ad uitandos, tum ad curandos morbos habere situm celi illius temporis, quo quis nascitur, testes sunt hi omnes, & prorsum Marfilus Ficinus in libello de triplici uita, & Ptolomæus omnium maxime unam cum tota Astrologorum schola, & medicorum, qui Astrologiam degustarunt. De quo Augustinus Niphus Sueffanus medicus, & Astrologus celeberrimus in suo libro de diebus decretorijs libro tertio enunciato septimo sic inquit, Animaduersione dignum, quod ubi signa hanc cum genitura rationem habuerint (exposuerat enim ante, quæ animaduertenda sint signa in morbi themate) Mathematicus potest firma prædictione pronosticari, & de exitu, & de morborum cursu; ubi uero ignoretur genitura, nulla quæ cum illa ratio habeatur, de bono, uel malo morbi statu, ac cursu prædicere potest, non autem de fine certa, & indubitata prædictione. Illud quoque est eiusdem libri enunciatum secundum. Morbus, qui cæperit eo anno, quo eclipsis contingit in Ascendente genitura, uel annus conuersionis partiliter exitiosus est. Hoc autem sine genitura quis scire poterit? illud quoque est enunciatum tertium. Morbus, qui cæperit eo anno, quo trium, uel duorum superiorum coniunctio contingit in ascendente genitura, annuæ conuersionis alicuius ægroti, letalis est. Ad id quoque genituram habere opus est, & eam diligenter considerare, quod multis alijs in locis tradit, & Fridericus Chrisogonus in lib. de pronosticis ægritudinum per dies criticos ca. 3. inquit, ideo ad perfectum habendum iudicium ægritudinis, & exitus eius necesse est & ad radicem, quæ natiuitas est respicere quâ obrem horum genituras constituere necesse est ut de morbis iudices, qui ab ipso rum corporum habitudine pender, non de actionibus, quæ ab ipsa hominum libera uoluntate proficiuntur; Quod neque contra decretum Tridentini concilij, neque sanctissimi nostri Sixti Papæ est. Animaduertant tamen medici, qui hac ratione prædicendi usuri sunt, ne plus huic

scientiæ tribuat, quàm ei Deus tribuerit. Nam & hæc ars contingens est, ut & medicina, id docuit Ptolomæus cum de Astrologiæ utilitate uerba faceret, & diuus Thomas qui ambabus uult ut moderatè utamur. Vult enim ut qui morbos præuidet, ab ijs sibi cauere possit, si diligentirm, & prudentiam adhibuerit: potest enim morbus accidere homini, uel imprudenti mutata uiuenti ratione, aliquo casu, mutato loco ad habitandum, & ceteris huiusmodi, potest & ipse Deus, qui omnia potest bonos, & malos influxus auertere, uel præcibus motus (si hoc uerbo uti licet) uel alia de causa, quæ in cor hominis non ascendit. Hæc dicta sint pro ijs, qui uel nihil, uel nimium huic scientiæ tribuunt. cæleste autem thema erigere ad aeris mutationem præcognoscendam, quod tum agricolis, tum nauigantibus utile est, maxime conducit, ut testatur Ptolomæus in quadripartito. Iure optimo igitur quæ ratione, id faciendum sit, docebimus.

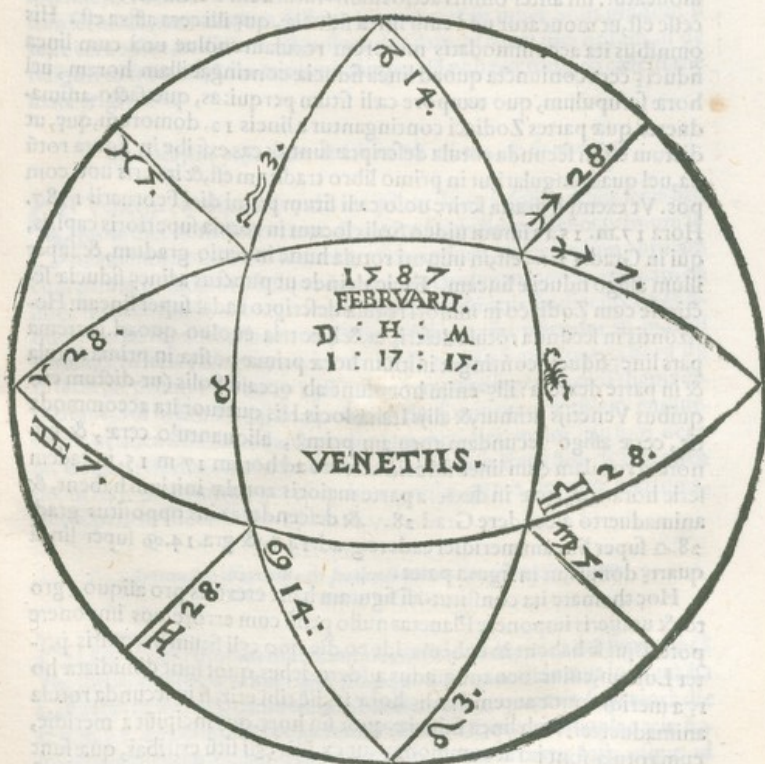
Neque id facturi sumus quo modo in ephemeridibus traditur, quòd illum modum medici renuunt, & non satis sibi temporis esse testantur, quo id facere possint, licet ille modus sit certior, atque tutior, sed docturi sumus. quomodo id penè subito superioribus rotulis fieri possit nullo computo, nullaque ratiotinatione, sed facili harum circulatorum motu.

Primum igitur hæc tibi nota esse debent annus, mensis, dies, hora, & horæ scrupula, si adsunt, quo tempore cæleste thema scire cupis. his autem cognitis, uide quo loco Zodiaci sit eo die Sol per rotulam in superiori capite positam, illum locum perquire in circulo minori in hac figura super ceteros posito, super quem locum debes lineam fiduciæ aliquantulo ceræ firmare. Zodiaco ita firmato cum linea fiduciæ utere, ut infra.

Debes præterea animaduertere, quo loco hæc actio fiat, tum ut rotula secunda adhibeatur, quæ ad tuam latitudinem, uel uicinior condita est, tum ut genus horarum scias: hic enim adsunt quatuor horarum genera, ut dictum est.

Ponamus id fieri Venetijs ad latitudinem, scilicet Grad. 45. & ubi horæ incipiunt a Solis occasu, ea igitur rotula utere, in cuius medio est 45. quæ cum prima sic accommodanda est. Primū ille punctus ubi linea fiduciæ secatur in extremitate circuli minoris Zodiaci uoluendo illā minorem rotulam cum linea fiduciæ (ut supra dictum est) iunctā, debet cadere super lineam, quæ in area secundæ rotulæ inscripta est HORIZON deinde hæc tria ita firmata manu mouenda sunt, quoad illa pars lineæ fiduciæ, quæ a secunda rotula prominet, cadat super principium primæ

COELI THEMA CERTO TEMPORE
CONSTITVTVM.

Omnia tempus habent, & suis spaciis transeunt uniuersa
sub cælo. Eccl.3.

primæ horæ, quæ in prima rotula est in parte dextera, & in numerorum serie interiore, quibus ita diligenter accommodatis firmanda est secunda rotula super primam aliquantulo cære, ut penitus hæreat, neque dimoueat, ut etiam curandum est, ne linea fiduciæ a loco Solis in Zodiaco moueatur: sin aliter omnis actio inanis futura est. Tertia uero rotula necesse est, ut moueatur unâ cum linea fiduciæ, quæ illi cera affixa est. His omnibus ita accommodatis minorem rotulam euolue unâ cum linea fiduciæ cera coniuncta quoad linea fiduciæ contingat illam horam, uel horæ scrupulum, quo tempore cæli situm perquiras, quo facto animaduerte, quæ partes Zodiaci contingantur a lineis 12. domorum, quæ, ut dictum est, in secunda rotula descriptæ sunt, & eas exscribe in figura rotundâ, uel quadrangulâ, ut in primo libro traditum est, & ita eris uoti compos. Ut exempli gratia scribere uolo cæli situm primi diei Februarii 1587. Hora 17. m. 15. Primum uideo Solis locum in rotula superioris capitis, qui in Grad. 12. est, in minori rotula hunc inuenio gradum, & super illum affigo fiduciæ lineam. Facio deinde ut punctus a lineæ fiduciæ sectione cum Zodiaco in minori rotula descripto cadat super lineam Horizontis in secunda rotula descripta, & hæc tria euoluo quoad extrema pars lineæ fiduciæ contingat initium horæ primæ positæ in prima rotula & in parte dextera: illæ enim horæ sunt ab occasu Solis (ut dictum est) quibus Venetijs utimur, & alijs Italiæ locis. His quatuor ita accommodatis, cære affigo secundam rotulam primæ, aliquantulo cære, & minorem rotulam cum linea fiduciæ euoluo ad horam 17. m. 15. in eadem serie horarum, quæ in dextera parte maioris rotulæ initium habent, & animaduerto ascendere Grad 28. & descendere eius oppositus grad. 28. super lineam meridiei cadere grad. 14. & gra. 14. super lineam quartæ domus, ut in figura patet.

Hoc themate ita constituto si figuram hanc crexeris pro aliquo ægroto, & uolueris imponere Planetas nullo penè cum errore eos imponere poteris, ut se habent in ephemeride eo die, quo cæli situm perquiris præter Lunam, cuius loco tot gradus addere debes, quot sunt dimidiatæ horæ a meridie: quot autem sint hæ horæ facile tibi erit, si in secunda rotula animaduuerteris sub linea fiduciæ, quot sint horæ, quæ incipiunt a meridie, cum rotulæ sunt ita accommodatæ, ut ex illis cæli situm exscribas, quæ sunt superiori tempore H. 22. & aliquid amplius, debet igitur Luna poni in G. 23. Nam cum nōdum sit merities H. 17. m. 15. in ephemeride est adhuc dies ultimus Ianuarij, in quo luna est grad. 12.

Sin autem uolueris id facere ijs horis, quæ ab ortu solis incipiunt accommodata linea fiduciæ (ut supra dictum est) debes accommodare secundam

cundam rotulam cum prima in sinistra parte rotulae ad principium primae horae (ut dictum est, superius de horis a Solis occasu) deinde pro diei horis utere eadem horarum serie.

Cum autem uolueris inspicere caeli situm, & cum fabricare horis uel a meridie, uel a media nocte, nihil tibi opus erit uti maiori rotula, sed tantum secunda, cum minima, & linea fiducia, quae sit super Solis gradum sita, & cera affixa, ut dictum est, uoluendo illam ad tuam dici horam, ut de reliquis dictum est, & ita eris uoti compos. Haec haecenus pro caelesti themate erigendo.

Quomodo sciri possit quota diei hora Sol oriatur, & sit merities.

SI Venetijs, & alijs locis, ubi incipiunt horae a solis occasu scire uis, quota diei hora Sol oriatur, & quota sit merities; debes primum lineam fiducia ad Solis locum accommodare, & secundum rotulam cum prima, ut dictum est superius: deinde euolue minorem rotulam cum linea fiducia sinistrorsum, & ita, ut punctus sectionis Zodiaci, & linea fiducia cadat super Horizontem, & linea fiducia tibi ostendet in maiori rotula, & in serie numerorum horarum ab occasu Solis, quota hora Sol oriatur, ut primo Februarij 1587. quo tempore superius caeli thema ereximus, Sol oritur H. 14. m. 24. eodem die si minorem rotulam euolueris ita, ut linea fiducia cadat super lineam meridiei, quam initium decimae domus esse diximus in secunda rotula, eadem linea fiducia tibi ostendet in serie horarum ab occasu primae rotulae quota hora sit merities, quae superiori diei erit Ho. 19. m. 12.

Arcum semidiurnum, & seminocturnum inuenire, & Horam mediae noctis.

SI euolueris rotulam minorem ita, ut linea fiducia cadat super lineam mediae noctis, quae inscripta est 4. quod sit quartae domus initium, habebis in maiori rotula horam mediae noctis, quae erit superiori diei H. 7. m. 12. quae hora, & arcus seminocturnus est, quem si duplaueris habebis nocturnum arcum, si enumeraueris horas ab ortu solis usque ad meridiem habebis arcum semidiurnum, quem si duplicaueris habebis arcum diurnum.

Alia

Aliaratione arcum semidiurnum, & seminocturnum explorare.

SI in serie horarum, quæ sunt in secunda rotula a meridie numeraueris usque ad Solis occasum, quem tibi ostendit linea fiduciæ cum Zodiaco habebis arcum semidiurnum, & ab occasu solis usque ad lineam mediæ noctis habebis arcum seminocturnum utrumque si duplicaueris habebis arcum nocturnum, atque diurnum, idem tandem facere poteris, & horis ab ortu Solis, & a mediâ nocte, ut ipse cõtemplans cognoscere poteris.

Nadir solis inuenire.

Solis Nadir. i. oppositum (quod ueteres heroscopon uocarunt: quod per ipsius aspectum horas inæquales præcipuè diurnas designari statuerunt) punctus est in regione Solis in ipso Zodiaco cõstitutus. Ex quo facillè apparet in quocumque signo, & gradu sol inuentus fuerit eius Nadir in signo, & gradu diametraliter oppositis inueniri, supputatis igitur septè signis a signo solis inclusiue, & tot gradibus, quot sol distat a principio signi, in quo est Nadir Solis deuenitur, superius exemplum repetatur. Primo die Februarij 1587. sol est in grad. 12. ♊ scio signum ♊ diametraliter opponi signo ♎ statuo igitur Nadir Solis esse in grad. 12. ♎, numera signa hoc modo ♊, 1. ♋, 2. ♌, 3. ♍, 4. ♎, 5. ♏, 6. ♐, 7. igitur est in ♎ & in grad. 12. quod in Grad. 12. ♎.

Horas inæquales inuenire per æquales, & eius longitudinem.

CUm uelit Marsilius Ficinus Medicus, & Astrologus, & Theologus præstantissimus, ut cum uelimus in nos Iouiam uirtutem contrahere, corpus nostrum exerceamus die, & hora Iouis, & hæ horæ sint, ut omnes astrologi testantur, illæ quæ inæquales, & planetariæ dicuntur, quomodo inueniantur, & quo tempore sint, & quantum temporis perderent docere ex superiori rotula non erit a nostro proposito alienum.

Sciendum igitur est, quod alia ratione interdiu, alia ratione noctu inueniuntur. Nadir enim Solis in die id nobis ostendit: in nocte uerò ipse Solis locus nobis indicat; in secunda rotula per illos arcus, qui punctis notati, & descripti sunt. hac ratione in die: pone Solis locum super Horizontem in oriente in sinistra parte linea fiduciæ tibi ostendet, quæ hora Sol oriatur, ut dictum est. Nadir uerò Solis principium primæ horæ diurnæ indicabit. Fac deinde, ut Sol ascendat uersus meridiem, quoad eius

eius nadir in dextera parte contingat primum arcum punctis notatum, qui finis primæ horæ inæqualis est, & tunc uide in serie horarum æqualium, quod spacium intersit inter primum locum, & hunc secundum, & habebis huius horæ longitudinem, sin animaduueris quota sit hora, scies quoque horologii horam, qua prima hora diei desinet. Exemplum superioris temporis Diē, scilicet 1. Februarij 1587. (ne rotulæ moueantur, quas ut fieri debet, semper cera glutinauimus) Sol oritur H. 14. m. 24. eius nadir tunc est in occidentē ubi est principium primæ horæ diurnæ, fac ut nadir perueniat ad finem huius primæ horæ, quod erit cum Nadir contigerit primam lineam punctis descriptam, & inscripam. 1. uide tunc, quota hora tibi ostendet linea fiduciæ, & huius horæ longitudinem habebis. Nam in superiori exemplo cum peruenierit nadir ad finem primæ horæ planetariæ, linea fiduciæ tibi ostendit H. 15. m. 12. cum uerò ad secundam H. 16. cum ad tertiam H. 16. & m. 48. & ita deinceps & per totum illum diem est longa hora planetaria m. 48. horarum æqualium. Sin uolueris noctis horas scire, loco Solis utere, qui punctus ille est, ut sæpe ductum est, ubi linea fiduciæ collocaueris, & cera affixeris: si posueris igitur locum Solis super lineam, quæ finem primæ horæ planetariæ ostendit, linea fiduciæ tibi ostendit H. 17. m. 12. quod temporis spacium primæ horæ noctis est cum initium horæ æqualis, & inæqualis idem sit, cum scilicet Sol occidit. Fac eundem locum cadere super lineam secundam, quæ finem secundæ horæ, & principium tertiæ est, & linea fiduciæ tibi ostendit H. 2. m. 24. quo tempore incipiet tertia hora, & desinet secunda, & ita illa nox habebit horam Planetariam perdurantem H. 1. m. 12. ex æqualibus horis. idem facere poteris ceteris horis, si diligentiam, & iudicium adhibueris.

Quomodo Planeta inæqualibus horis dominantes reperiuntur.

Veteres Astrologi Arabes præsertim existimarunt, horas inæquales inter se diuersas naturales qualitates sortitas esse, nō solū ut prima diei hora differt ab ultima, & a meridie, & matutina hora alicuius diei æstatis ab hora matutina diei hyemis sed alia quadam ratione Planetarū qui in illis dominarētur. Aqua opinione multi ēt recentiorū nō alieni fuerūt, inter quos Marsilius Ficinus apertissimis uerbis de hac re loquitur. Qui in suis libris de triplici uita, proficitur re ipsa se expertū esse tātū interesse inter medicinas his, & alijs tēporibus accommodatis cōfectas, & alias quouis tēpore cōpositas, quantū interest inter aquā, & uinū. Hic tñ ille uir est, qui tū doctrina, tū uita, & morib⁹ dignus, cui penitus assen-

R tia-

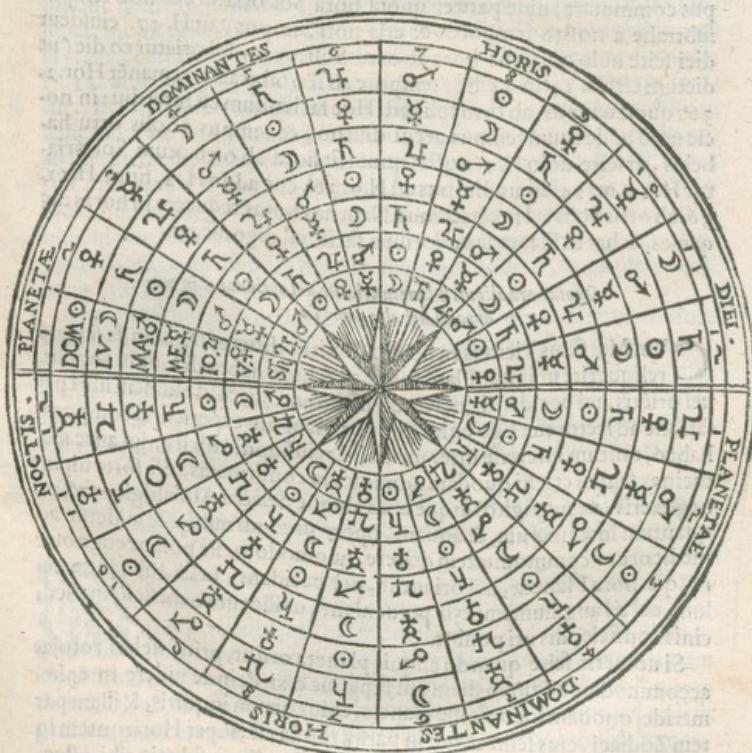
tiamus, & fidē indubitanter prestemus. Vidēdum est igitur qua ratione hi dominatores inueniamus. Quod facile erit, si hoc principium memoria tenueris, quod Sol est dominus primę horę Dominici diei, Venus secundę, Mercurius tertię, Luna quartę, Saturnus quintę, Iupiter sextę, Mars septimę, Sol iterum octauę, & ita deinceps circulariter diu, noctuque per totam hebdomadam, quod si absque errore feceris, non solum uidebis primę diei dominici horę dominari Solem, sed primę horę diei Martis dominari Martem, & primę Mercurii Mercurium, primę Iouis Iouem, primę Veneris Venerem, & primę Sabbathi Saturnū, ex quo hebdomadę dies suum nomen sortiti sunt. cum igitur didiceris superius rationem inueniendi has horas, nunc hęc figura unico intuitu tibi ostendet, qui planeta singulis horis tum diei, tum noctis dominentur, quę omnia cum per se satis nota sint in figura, nihil est, quod plura uerba de hac re faciamus.

Horas a media nocte incipientes, aut a meridie reducere in horas ab ortu, uel occasu Solis, & contra.

Diuersum diei, qui ut plurimum naturalis dicitur, uel ciuilis, principium diuersi posuere; cum Romani, & Germani a media nocte, Babilonij a Solis ortu, Athenienses, & Iudai, & Itali uulgo ab eius occasu. Astrologi, & Arabes a meridie incipiant, ob id omnes has horas in superiori figura posuimus, & nunc modum conuertendi has in illas horas ponimus facillimum. Rotulas accommoda (ut superius dictum est) & linea fiducię tibi omnia ostendet. Primum si uis reducere horas a meridie, uel a media nocte ad nostras horas a Solis occasu; pone super nostram horam lineam fiducię & sub eadem linea in secunda rotula habebis horas a meridie, & a media nocte. Exemplum eodem die primo Februarii 1587. accommodatis rotulis pone lineam fiducię super H. 18. ex nostris horis, sub eadem linea habebis ex Horis a meridie H. 22. m. 48. a media nocte H. 10. 48ⁱ. si super H. 22. eiusdē diei ex pomeridianis erunt H. 2. 48ⁱ. ex horis a media nocte 14. 48ⁱ. si idem facere uolueris cum horis ab ortu solis, secunda rotula tibi accommodanda est in parte sinistra, ut dixi de ortu Solis, ut locus Solis cadat super horizontem, & linea fiducię super initium primę horę, & pariter super locum Solis, tunc si posueris lineam fiducię super finem H. 5. ab ortu Solis, sub eadem linea in secunda rotula habebis ex Horis a meridie H. 23. 8ⁱ. a media nocte H. 11. 8ⁱ. si uolueris commutare Horas ab ortu cum horis ab occasu alia ratione tibi utendum est. uidendum enim tibi primum est quanta hora ex horis ab

occ alu

DOMINATORES HORARVM IN AE-
QUALIVM DIEI AC NOCTIS PER TOTAM
EBDOMADAM.

Benedicite lux, & tenebrę Domino. Cant. Trium. Puer.

occafus Sol oritur, cui si addideris Horam ab ortu habebis horas ab occafu, ut fcire uolo quota hora fit ex nostris cum est hora 5. ab ortu solis eodem die fupra dicto inquiri primum quota fit hora cum Sol oritur, & inuenio effe H. 14. 24^a. His addo H. 5. fiunt H. 19. 24^a. quota hora est ex nostris cum est H. 5. ab ortu. si uero uolueris hoc in illud tempus commutare; uide pariter quota hora Sol oriatur, & hoc tempus fubtrahe a nostro tempore, & eris uoti compos, ut H. 17. eiusdem diei fcire uolo quota fit hora ab ortu Solis, cum sol oriatur eo die (ut dictum est) H. 14. m. 24. hoc tempore ab illo fubtracto remanet Hor. 2. 36^a. quod tempus ab ortu solis est. Hoc faciendum est interdiu: in nocte uero adde tuum tempus arcui diurno, & tempus a Solis ortu habebis, ut fcire uolo H. 2. noctis quota fit hora ab ortu, cum Sol oriatur H. 14. m. 24. arcus diurnus est H. 9. 36^a. cui addo H. 2. fiunt H. 11. 36. ab ortu Solis. Hac haftenus. Nam has horas reducere in horas inaequales, & has in illas ex fuperioribus facile est dignoscere.

Quota hora aliquis Planeta oriatur, uel occidat uel in medio caeli, uel alia domo fit.

Cum Marfilius Ficinus in libello de uita caelitus comparanda fcriptum reliquerit: ut igitur Planetae fint potentes, habendi sunt in angulis, uel orientis, uel occidentis, uel medij utrinque caeli, & in eiusdem libri praefatione ad lectorem. Ego enim frequenti iam diu experientia compertum habeo, tantum intereffe inter medicinas eiusmodi (dixit enim ante medicinas faltem caelestium quodam adminiculo confirmatas, nisi forte uitam neglexeris, ne negligito) atque alias absque delectu Astrologico factas, quantum inter merum, & aquam, operis pretium mihi esse uidetur ad medicorum commoditatem docere, quomodo facile possint cognoscere, qua hora Planetae, uel oriantur, uel occidant, uel ad medium caelum, uel ad angulum imi caeli perueniant, ut illorum beneficio in medicinis conficiendis uti possint.

Si uolueris fcire quando aliquis planeta oritur, prius debes rotulas accommodare ad tuum diem, ut fuperius dixi, deinde uidere in ephemeride, quonam loco fit ille planeta, cuius ortum inquiris, & illam partem Zodiaci, eius fcilicet, qui in parua rotula est, fuper Horizontem in finiftra parte rite collocare debes, quo facto, linea fiduciae tibi ostendet in prima rotula quota hora ille planeta oriatur ex nostris horis, si rotula fecunda erit accommodata in dextera parte, fin in finiftra ex horis a solis ortu, & eodem tempore Planetariam horam habebis cum Solis Nodis, si erit in die, si in nocte cum Solis loco, ut fuperius dictum est. fin
autem

autem scire uolueris, quando ad celi culmen perueniat, planeta locum in Zodiaco ad lineam decimæ domus accommoda, si ad occidentis angulum, uel imi celi, & illam lineam perducito, & fiduciæ linea, quod quæris tibi indicabit. Die 1. Februarij 1587. scire uolo, quando ꝑ supra nostrum Horizontem oritur, rotulis rite accommodatis uideo in ephe meride ꝑ esse in Grad. 6. (minuta enim hic non curamus) hunc locū super lineam orientis pono, & linea fiduciæ mihi ostendit in prima rotula H. 22. & m. 35. ab occasu, a meridie H. 3. cum dimidio a media nocte H. 15. cum dimidio, quo tempore ꝑ super nostrum horizontem scandit. Et nadir solis cum sit interdiu tibi dabit H. 11. ex planetarijs, tū scilicet horam undecimam fluere tibi significabit. si eundem locum ꝑ. ad lineam medij celi perduxeris linea fiduciæ iam quintā noctis horā tibi significabit a meridie H. 9. 35. a media nocte H. 21. 35. & Solis locus, quod tunc sit nox iam, incepisse H. 5. ex planetarijs tibi demonstrabit eundem locum ꝑ perduc ad Horizontem, & fac eum occidere duodecim horas cum dimidio habebis sub linea fiduciæ, & ex planetarijs locus solis tibi dabit, tunc 11. horam fluere.

Sin autem uolueris uti horis a meridie, uel media nocte eadem linea fiduciæ hoc tibi demonstrabit in secunda rotula penitus prima neglecta, & omiſſa. Quod dixi de ꝑ idem de ceteris planetis, & de singulis Zodiaci partibus dictum sit, cum nonnumquam opus sit scire, quando signia, & illius partes oriantur, ut medicamēta ritē cōficiātur, uel utiliter adhibeātur. Hęc satis sint studiosis, ut superioris circuli usū intelligant.

QVOMODO VERVM TEMPVS SOLIS ORTVS

sciri possit ex omni horarum genere. Cap. III.

Cum superiores rotulæ multis de causis, & p̄sertim ꝑ earū paruitatē tēpus solis ortus ad unguē ostēdere nō ualeāt, & multi reperiantur, qui id scire desiderant, & non oēs ēt illarū usum intellectu sint & ego omnibus satisfacere cupiam sex cōstruxi tabellas, in quibus singulis anni diebus quora hora, & minutis ex horis ab occasu sol oriatur absque labore facile quisque uel rudi ingenio cognoscere poterit. cū aut non omnibus locis Sol eodem tempore oriat, sed alijs citius, alijs serius, ob id, ut multis consuleremus nō unicam, sed sex construximus tabulas, prima quarum est ad lat. Grad. 35. secunda 38. tertia 41. quarta 45. quinta 48. sexta 50. ex quo fit, ut pene omnibus locis in quibus homines literis utuntur seruiant. His addidimus ciuitatum catalogum cum sua latitudine, & longitudine,

dine, ut quis facile ex eo cognoscat, quæ sit illa rotula, quæ suæ ciuitati, & aliorum etiam seruiat, in quo catalogo, si forte suus locus non aderit debet aliquem locum uiciniorum inuenire, & illius latitudine uti. Parua enim locorum distantia paruum errorem efficere potest. Sed iam uideamus tabularum usum. Scire uolo Venetiis quota hora sol oriatur die 9. Ianuarij: latitudinem primum huius ciuitatis in catalogo ciuitatum inquirō, quæ est Grad. 45. inuenio deinde Tabulam ad latitudinem Grad.

45. in ultimo numerorum ordine in interiori scilicet huius tabu-

læ adest numerus dierum mensium ab i. usque ad 31. & in-

de uolubilis, hunc indicem euoluo ad diem. 9. cuius

solis ortum scire cupio, ibi indice constituto in

inquirō mensem, qui Ianuarius est, in quo id

scire desidero: angulus communis diei

& mensis mihi ostendit eo die

solē oriri H. 15. 14. primus

enim numerus horas,

secundus minu-

ta signifi-

cat.

cum autem non aderit hic tabula, quæ ad unguem

latitudini tui loci respondeat, adhiben-

da est pars proportio-

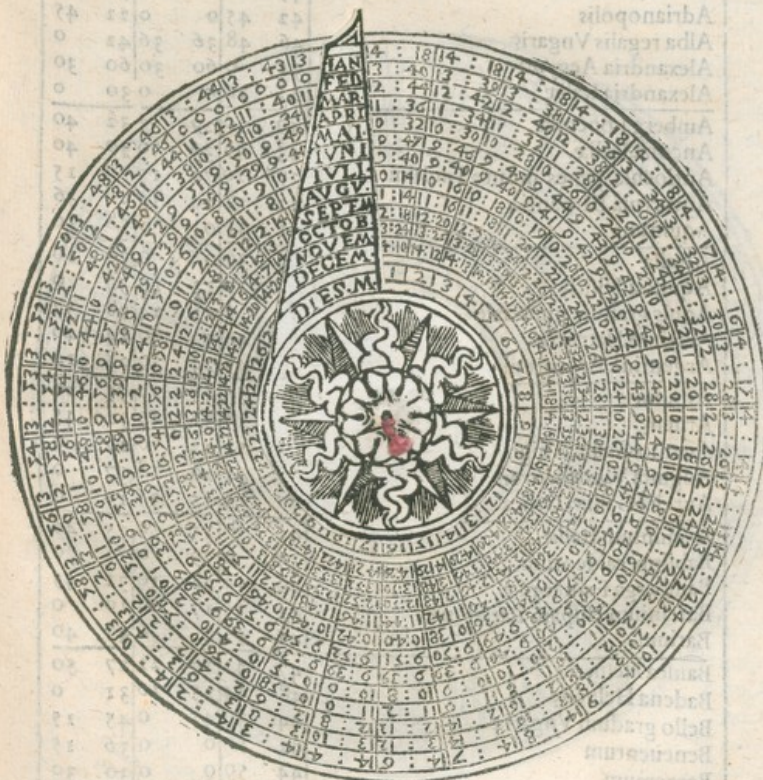
lis, ut infra doce-

bimus.

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT

GRAD. 35.

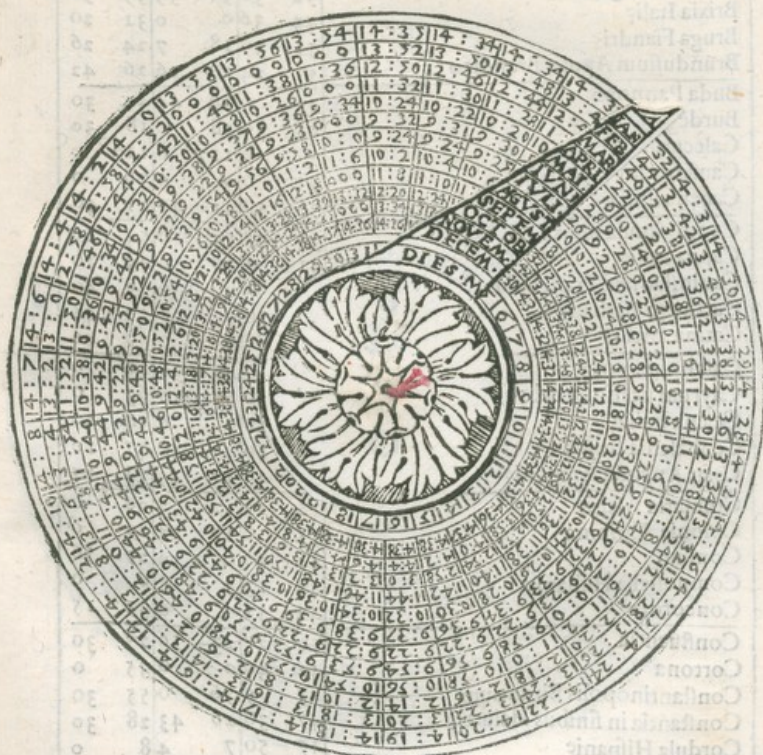

Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui.
Psal. 73.

Nominà ciuitatum,& locorum.	Latitu- do.		Apiani ōgitudo		Aliorū lōgitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Acedum ceneda	45	18	0	0	33	22
Adrianopolis	42	45	0	0	22	45
Alba regalis Vngarię	46	48	36	36	42	0
Alexandria Aegypti	31	0	60	30	60	30
Alexandria Italiae	43	30	0	0	30	0
Amberga Boemiae	49	26	29	3	32	40
Ancona Italiae	43	42	36	30	39	40
Antiochia penes monte Taurum	37	20	70	15	70	15
Antuerpia Bārbantiae	51	28	20	16	26	36
Aquinum	41	56	0	0	38	30
Aquila	43	30	0	0	38	20
Aquileia Histrie	45	12	33	15	34	0
Aquis granum imperiale	51	6	22	24	28	52
Aretium Hetruriae	42	45	0	0	34	40
Argentina Argentoratum.	48	45	24	30	28	14
Asisium	42	55	35	52	35	20
Athene	37	15	52	45	52	45
Auenio Gallie, Auignon	43	52	22	0	22	0
Augusta Vindelicorum	47	42	29	18	37	0
Aurelia Galliae, Orlies	47	13	15	36	19	0
Ariminium Italiae	43	50	35	0	35	40
Babilon caldeorum	35	0	79	0	79	0
Bamberga Franconiae	49	56	28	10	31	45
Barcinum Hispan. Barfalona	41	35	17	0	10	0
Barium.	41	52	0	0	43	40
Bafilea Heluetiae	47	41	24	22	27	50
Badena Heluctie	48	44	25	16	31	0
Bello gradum Vngariae	44	30	45	0	45	15
Beneuentum	41	50	0	0	36	15
Bergamum	44	50	0	0	30	30
Berlinum Mar. Bramdemb.	52	50	31	36	36	30
Berna Heluetiae	46	25	24	18	29	45
Bethlehem	31	50	0	0	65	45
Bosantium Gallie Befanzon	47	36	22	20	25	40

Beno-

ET TEMPORIS LIB. III. 137
 TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT.
 GRAD. 38.

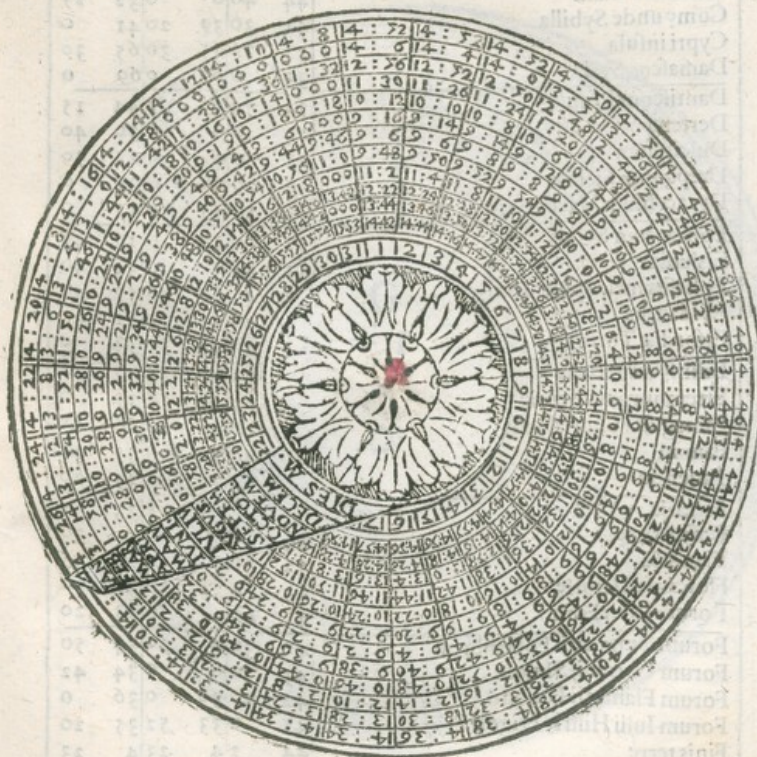
Dies mei sicut ombra declinauerunt, & ego sicut fenum
 arui. Psal. 101.

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo.		Apiani longitudo		Aliorū longitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Bononia Italiae	43	54	32	5	33	5
Branderburgum	52	36	30	35	35	30
Brixia Italiae	44	36	0	0	31	20
Bruga Flandriae	51	30	18	7	24	26
Brundisium Apuliae Brandizo	51	24	20	16	26	42
Buda Pannoniae	47	0	36	44	44	30
Burdegalla Galliae	45	30	18	0	18	30
Calecutum Indiae	5	0	112	0	116	0
Camerinum	43	0	0	0	36	0
Capena Frisiae	52	50	21	46	21	46
Candi insula olim creta	34	45	54	0	54	10
Capua Italiae	41	0	40	0	39	10
Caulostadium Franconiae	50	50	0	0	27	40
Carthago Barbariae	31	50	0	0	31	48
Catina Siciliae	37	40	0	0	39	46
Calchouia Vngariae	48	20	40	36	46	0
Cayrum uel noua Babylonia	29	50	61	50	63	0
Cesena Italiae	43	40	0	0	34	40
Cephalenia Insula	37	10	47	40	47	10
Cesar Augusta Aragoniae	41	45	13	45	14	15
Colmaria Asaltiae	48	12	24	3	26	0
Colonia Agripina	51	0	23	28	29	0
Comum	44	40	0	0	29	56
Compostella Hispaniae	44	13	5	8	6	0
Concordia	44	55	0	0	33	15
Confluentia	50	25	23	56	27	30
Cortona	42	40	0	0	35	0
Constantinopolis Bizantium	43	5	56	0	55	30
Constantia in finibus Heluetiae	47	30	26	43	28	30
Cordula Hispaniae	37	50	7	48	0	0
Corfinium uulgo Corfu	38	45	45	40	45	10
Corficę insule medium	40	50	29	20	31	0
Cosentia Calabriae	40	15	0	0	43	12
Carcouia Poloniae	50	12	37	50	45	30

Crema

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT.

GRAD. 41.

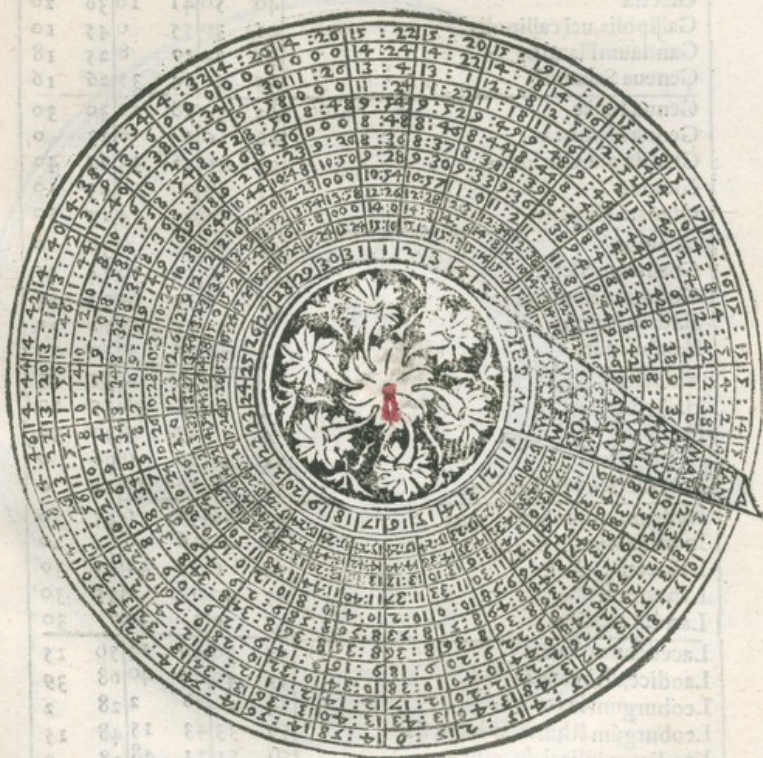

Sicut umbra dies nostri sunt super terram.
Iob. 8.

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo		Apiani longitudo		Aliorum longitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Crema	44	20	0	0	31	15
Cremona Italiae	44	40	0	0	32	25
Cumę unde Sybilla	41	30	39	20	41	0
Cypri insula	35	30	65	30	65	30
Damascens Syrię	33	0	69	0	69	0
Dantiscum Prusię	54	54	39	2	44	15
Dertena	44	0	0	0	30	40
Dulciguum	43	0	0	0	43	30
Drepanum Siciliae	36	20	0	0	37	0
Dyracchium Macedonię	40	50	45	0	45	0
Eporaceum Scotię	57	0	18	0	17	46
Eislebia	51	46	0	0	32	30
Ephesus metropolis Ionię	37	40	67	40	57	40
Epidaurus	36	25	51	5	51	45
Erfordia Turingię	51	10	28	30	34	0
Eslingę imperialis	48	35	26	33	30	0
Ettemburgum Scotię	57	13	19	18	19	0
Famagusta olim salamis	35	10	66	20	66	45
Fanum	43	40	0	0	35	40
Fauentia	43	30	0	0	35	20
Ferraria	44	23	32	15	33	5
Fessa Africę	34	40	5	0	5	30
Flandria	52	30	0	0	22	45
Florentia Heturię	43	4	33	30	34	30
Forum Liuij Forli	43	40	0	0	33	20
Forum sempronii Fossembron	43	30	0	0	34	50
Forum Cornelij Simola	43	30	0	0	34	42
Forum Flaminij Foligno.	42	40	36	0	36	0
Forum Iulij Histrię Frigoli	45	0	33	52	35	20
Finis terre	44	2	4	23	4	23
Fransfordia Germanię empo	50	12	25	38	30	30
Fransfordia ad oderam	52	33	32	34	37	30
Friburgum Alisnię	50	58	30	39	30	39
Friburgum Heluetię	47	45	24	18	28	12

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT.

GRAD. 45.

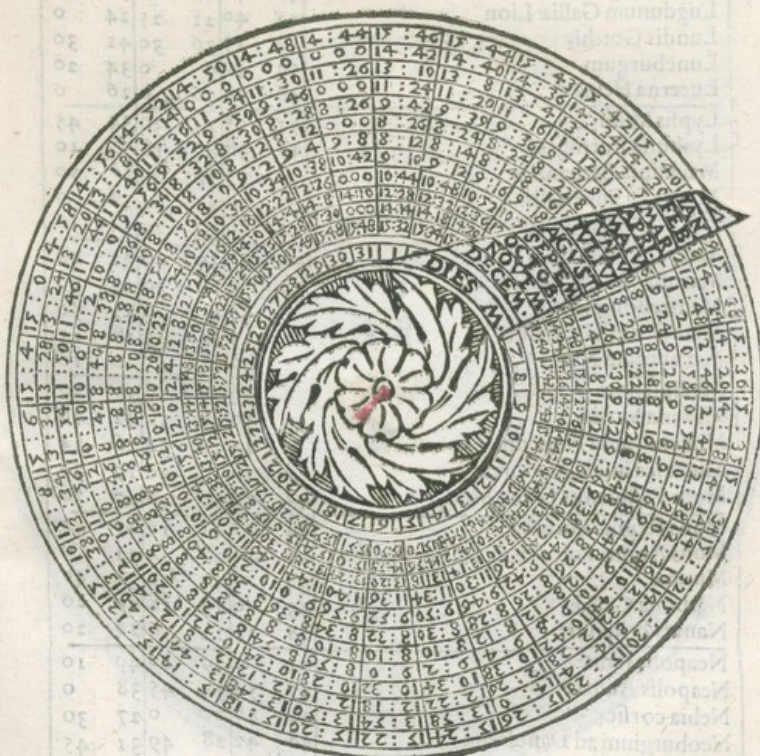

Dies mei uelociiores fuerunt cursore, fugerunt, & non uiderunt bonum. Iob.9.

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo		Apiani longitudo		Aliorum longitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Friburgum Brasgeæ Rhetiaë	48	15	24	38	28	0
Gaietta	40	50	41	10	38	20
Gallipolis, uel callipolis	41	30	55	0	45	10
Gandaum Flandriæ	51	24	19	8	25	18
Geneua Sabaudie	45	30	24	35	26	16
Genua Italiaë	43	50	28	20	30	30
Genua Heluetiæ	46	0	0	0	23	0
Geldria, aut Ghelderæ	52	20	22	33	27	40
Grauina	41	15	0	0	43	10
Granata Hispaniæ	37	50	8	34	10	50
Gepinga	49	37	0	0	30	0
Gorlicium Slesiaë	51	0	32	30	34	45
Golmona Pomeraniæ	54	6	33	54	33	54
Hadrianopolis	42	45	52	30	52	20
Hamburgum Holsariæ	54	24	27	0	30	15
Harmaria Horuegiæ	60	0	32	0	31	45
Halbestadium saxonie	52	11	28	38	35	20
Herbipolis Franconiæ	49	58	27	30	30	30
Hyerosolima	31	40	66	0	66	0
Hiberniæ seu Horlandiæ medium	57	0	7	30	12	0
Hydruntum, uulgo ottrant	41	26	40	6	45	20
Ingolstadium Bauariæ	48	42	26	6	31	20
Iciliacum Gulich	52	0	22	44	27	30
Lanzanum	47	40	0	0	35	30
Landiæ medium	57	0	7	30	7	30
Lacedemon Spart.	35	30	50	15	50	15
Laodicea Rhamata	39	40	64	40	68	39
Leoburgum saxonie	54	10	28	2	28	2
Leoburgum Rhuteniæ leopolis	50	33	43	15	48	15
Leodicum iuliaci ducatus	50	51	21	48	28	0
Liburnus liorno	42	12	0	0	33	10
Londino Angliæ, Londra	52	30	13	20	19	15
Louanium Barbantie	51	0	20	36	26	45
Lubecum saxonie	54	48	28	20	34	0

Lucca

ET TEMPORIS LIB. III. 143
 TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT.
 GRAD. 48.

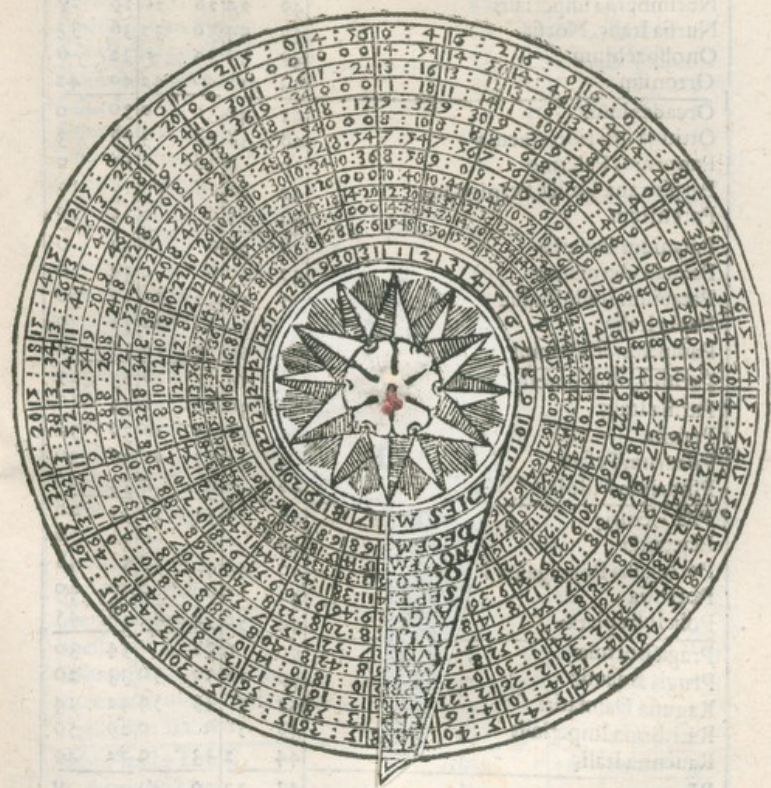

Nunquit sicut dies hominis dies tui, & anni tui sicut huma-
 na sunt tempora? Iob. 10.

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo.		Apiani longitudo		Aliorū longitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Lucca	42	40	0	0	32	40
Lugdunum Galliae Lion	45	40	21	25	24	0
Lundis Gotthie	57	23	36	30	41	30
Lunenburgum	54	40	0	0	34	20
Lucerna Heluetie	46	34	26	0	26	0
Lypsis Misnie	51	25	34	30	34	45
Lysbona Portugallie	39	38	4	18	5	10
Machlinia Barbantiae	51	15	20	20	26	50
Magunfia imperialis	50	8	25	4	30	0
Magdeburgum saxoniae	52	20	34	30	34	30
Mantua	44	30	30	40	32	20
Marfilia Galliae. Narbon.	43	6	24	30	24	30
Manfredonium sipontus	40	45	0	0	42	50
Maiorica insula, Malorca	39	35	16	45	18	25
Marpurgum Nassiae	51	0	25	45	30	10
Mediolanum	44	36	28	20	30	20
Messana Sicilia	38	50	39	50	42	46
Mildeburgum Franconiae	49	44	26	34	26	34
Minorica insula, Menorca	40	10	17	30	19	30
Mons Pessulanus Gallie, Monpolier	43	25	20	46	20	30
Mons Regius Borussie	54	17	41	16	46	45
Mons Regius Frac. Patria Io. Regiomotani	50	16	28	4	31	0
Mutina	44	0	33	0	32	40
Narbona Galliae	43	0	19	18	19	20
Nantes Britannie	48	12	12	6	16	20
Neapolis Italiae	41	0	39	10	40	10
Neapolis Austriae	47	54	34	45	38	0
Nebia corfice	40	40	0	0	27	30
Neoburgium ad Dannbium	48	42	28	49	31	45
Neoburgium Turingie	51	20	29	13	32	0
Nola campaniae	40	45	40	15	40	15
Nouaria	44	30	0	0	30	30
Nicea ubi concilium celebratum	41	49	57	0	57	0
Nidrosia Nouergie	60	50	20	56	39	45

Nigro-

ET TEMPORIS LIB. III. 143
 TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT.
 GRAD. 50.

Paucitas dierum meorum finietur breui. Iob. 10.

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo.		Apiani longitudo		Aliorum longitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Nigroponti insula	38	15	53	40	53	40
Norimberga imperialis	49	24	28	20	28	20
Nursia Italię. Norsia	42	44	36	32	36	32
Onolspachium	49	33	32	0	32	0
Ortonum	43	15	40	42	40	42
Orcades insule	61	40	30	0	30	0
Ottinga inferioris sueuię	48	58	28	3	28	3
Panormus Palermo	30	0	38	0	38	0
Parpincana Gallię Perpignan.	42	40	18	30	18	30
Parentium	44	55	0	0	35	20
Patauium Beuarię	48	28	0	0	34	0
Pataua Germanię	47	40	0	0	34	0
Patauium Italię Padua	45	10	32	50	33	30
Papia Italię	44	20	28	22	31	0
Pampelon, seu Pampilona	42	50	13	15	15	0
Parisijs, olim Lutetia	48	55	17	8	23	15
Parma Italię	43	30	32	0	32	30
Perusia	42	56	35	18	36	50
Pisaurum Pefaro	43	45	35	20	36	30
Pistorium Pistoia	43	0	0	0	33	20
Pisę Hetrurię	42	38	31	28	32	40
Placentia	44	0	0	0	31	50
Portugalla Portugallo	40	45	4	56	5	48
Potentia	40	15	0	0	40	40
Pola Iulia pietas	44	50	34	40	36	45
Praga Boemię	50	6	32	0	34	30
Prugis Boemię	50	18	30	50	33	20
Ragusia Dalmatię	43	30	43	54	42	14
Ratisbona Imperialis	48	56	0	0	29	50
Rauenna Italię	44	2	33	0	34	40
Rhecanatum	43	22	36	40	40	0
Regium Iulium calabrię	38	15	39	50	43	10
Regium lepidi Lombardię	43	30	0	0	32	30
Riga Liunię	50	0	50	0	53	45

Rodes

T

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo		Apiani lōgītudo		Aliorum lōgītudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Rodes Franciæ segondnum	45	15	18	30	22	0
Remis Galliæ	48	45	18	55	22	15
ROMA	42	43	36	40	40	20
Rrothochium Mech. ducat.	54	36	30	14	34	0
Rrothomagus Normandiæ	49	0	15	50	21	15
Salmantica Hispaniæ	41	20	7	39	8	32
Saluedia Tur.	50	46	33	45	33	45
Salernum Italiæ	40	50	36	10	40	20
Salisburgium Boiariæ	47	44	31	0	35	15
Saloniana Dalmatiæ	44	30	45	0	39	50
Saloum, uel Salodium Patria mea oppidū celeberrimum ad Benacum.	45	0	0	6	32	0
Sardinie insulæ medium	30	0	30	0	31	0
Sauona Italiæ	43	30	27	50	29	10
Scutara Dalmatiæ	44	0	45	30	40	20
Scotia insulæ medium	37	0	20	0	18	0
Segnia illiriæ	44	45	0	0	37	45
Selestadium Hælatiæ	48	22	24	6	24	6
Senæ Hetruriæ, Siena	42	50	34	18	35	30
Sibilla Hispaniæ, Hispalis	37	0	5	42	6	36
Sibinicum Dalmatiæ	44	20	43	0	38	42
Siracusa, Saragosa	37	15	39	30	40	30
Sora	41	40	0	0	38	20
Spoletum Italiæ	43	15	36	30	39	45
Spira imperialis	49	20	25	36	28	40
Sterinum Pæmeriæ	54	0	33	20	37	45
Suessæ Italiæ, Sessa	41	30	38	40	42	0
Sulmo Italiæ, unde Ouidius	40	0	40	30	43	50
Tarentum uulgo Taranto	41	15	41	15	43	15
Taruiſſum Italiæ	45	30	32	28	33	35
Tibur Italiæ, Tiuali	42	0	36	50	40	30
Toletum Hispaniæ	41	0	9	4	10	30
Tholosa Galliæ	43	30	17	0	18	0
Thyle insula	63	0	33	0	33	0

T 2 Taurinum

Nominâ ciuitatum, & locorum.	Latitudo		Apiani lōgitudo		Aliorum lōgitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Taurinum Pedemontii	44	40	30	40	29	30
Tergetum colonia Triest.	45	14	33	30	35	16
Tigurum Heluetiæ	46	48	26	36	26	36
Thebæ Africa	29	30	62	30	62	30
Thunetum, seu Tuniffa	32	30	33	0	33	0
Tabinga Vuittemb. Ducatus	48	38	26	23	29	45
Turonia	47	20	0	0	16	45
Traiectum Hislandiæ	52	16	20	52	27	34
Treueris	49	55	28	0	28	0
Tridentum, uulgo Trento	45	18	30	30	31	42
Trutauia Franconiæ	49	46	28	18	28	18
Valentia Hispaniæ	36	10	11	30	12	40
Valis Oletana. Valladolit	42	20	10	10	9	0
Velitium	41	0	0	0	35	0
Venetici omni laudū genere cumulatiflime.	45	0	32	30	34	30
Verona	45	16	31	16	32	45
Vercellæ	44	12	30	0	29	50
Vicentia	44	55	32	10	33	0
Vienna Galliæ	45	12	21	25	22	30
Vienna Austriæ	47	42	0	0	38	0
Vienna Pannoniæ	48	22	35	8	38	0
Viterbium Italiæ	42	18	35	43	39	0
Vlma inferioris sueuiæ	48	25	27	30	30	20
Volaterra Italiæ. Volterra	42	40	33	30	33	50
Vrbīnum	43	4	0	0	34	30
Vratislauia Slesię	51	10	34	34	38	15
Vtinum seu Vtinis	46	30	0	0	35	0
Vuittemberga Saxoniæ	51	50	30	30	35	0
Vuormatia Imperialis	49	44	25	15	28	3

Qua ratione conuertatur tempus ab occasu in tempus ab ortu.

Velim, ut hoc loco eruditiores uiri mihi ignoscant, si quædam nimis uulgata hic persequor, & prolixior sum, quam ipsa res postulare uideatur. Omnibus enim quoad eius fieri potest consultum uolo, ob id qui hæc intelligunt, ne legant quidem, qui enim uel penitus ignari sunt, uel crassiori Minerua huiusmodi doctrinā postulant, quod non de his solum dictum sit; quæ hoc loco tradimus, sed de alijs etiam, quæ huius generis alijs locis scripsimus. His igitur omisissis nostrum propositum persequamur. Licet de ratione permutationis temporum inter se superius tractauerimus; hic tamen iterum sed exquisitius acturi sumus. Datum igitur aliquod tempus a solis occasu, quod in tempus a Solis ortu conuertere uelis; duo tibi prius consideranda sunt: primum quò tempore Sol oriatur, deinde num illud datum tempus sit diurnum, an nocturnum; si diurnum subduc tempus ortus Solis a tempore ab occasu, & reliquum erit tempus ab ortu, ut die primo Februarij scire uelim, quòta hora sit ab ortu Solis, cum est H. 18. ab occasu. Primum uideo Solem oriri in sua rotula ad lat. Grad. 45. H. 14. 24. hoc tempus subduco ab H. 18. & reliquum est H. 3. 36. quæ significant tempus illius diei ab ortu, & hic Venetijs ab ortu Solis: sin autem id scire uolueris H. 5. noctis, has horas iunge cum arcu diurno, qui hoc modo reperiendus est hoc loco ex H. 24. subducto solis ortum, & residuum erit arcus diurnus, cui adde Horam noctis.

H. 24.
Solis ortus H. 14. 24.

Arcus diur. H. 9 36
H. 5

Temp. ab ortu H. 14 36. qñ sunt H. 5. noctis die primo Februarij Venetijs

Horas ab ortu in horas ab occasu conuerrere.

Sin habueris horas ab ortu certas, & scire uolueris horam ab occasu illis respondentem, sic agendum est. Vide primum quòta hora Sol oriatur, cui adde horam ab ortu Solis: si horæ collectæ non excedant H. 24. & illa summa erit quæsitum tempus, sin excedit, ab illa summa subducas 24. & reliquum erit, quod quæris. Ut Venetijs scire uolo cum est hora 5. ab ortu Solis, quòta sit hora ab occasu, idque die primo Februarij, quò die Sol oritur H. 14. 24. quibus addo H. 5. quæ est hora ab ortu Solis, & fiut H. 19. 24. sin idem scire uolueris H. 16. ab ortu sumo has cum illis horis quibus

quibus Sol oritur, & conficiunt H. 30. 24ⁱ. a quibus subduco H. 24. & reliquum est H. 6. 24. ab occasu Solis.

Tempus ab occasu in tempus a meridie uertere.

Hoc quidem tempus apud Astrologos maxime in usu est, ob id maxime etiam animaduertendum est. Horam igitur ab occasu in horam a meridie sic conuertere debes. Primum uide quota hora Sol oriatur, quæ subducatur ex horis 24. ut arcus diurnus habeatur, hunc aut arcum in duas æquas partes diuide, & semiarcum diurnum habebis, quo sic tibi utendum est, ut infra: hoc enim primum aliquo exemplo illustrandum est. Sol oritur Venetiis, ut in sua tabula cernitur, die primo Februarii H. 14. 24ⁱ. hoc tempus subduco ex 24. relinquitur H. 9. 36ⁱ. hoc tempus diuido in duas æquas partes, & altera pars est H. 4. 48ⁱ. quod tempus semi-diurnus arcus est, hoc est illud temporis spacium, quod est a meridie ad Solis occasum. Quod tempus si tuis horis ab occasu addideris, eris uoti compos. Illud sit in exemplum. Die primo Februarii scire uolo Venetiis quota hora sit cum post meridiem est H. 18. ab occasu. His addo arcum semidiurnum, & summa est H. 22. 48ⁱ. quod tempus erit superioris diei. Nam cum horum duorum temporum summa non excedit 24. est superioris diei, si excedit est eiusdem diei, & ex summa abicienda sunt 24. horæ, & reliquum est tempus quæsitum. Vt si hoc scire uolo H. 22. ab occasu, His addo arcum semidiurnum, qui est H. 4. 48ⁱ. & conficio H. 26. 48ⁱ. a quibus si demo H. 24. reliquum est H. 2. 48ⁱ. quod tempus est a meridie eiusdem diei.

Tempus a meridie ad tempus ab occasu reducere.

Tempus a meridie si uolueris ad nostras horas reducere semidiurnus arcus pariter tibi notus esse debet. Nam si hunc arcum ab illis horis subduxeris, tibi notum fiet quæsitum tempus, & si subtractio fieri nequeat illis adde 24. hoc modo. Die primo Februarii 1587. fuit * ♄ ad Lunam H. 15. 56. quod tempus cum sit a meridie, scire uolo, quo tempore ab occasu ille sextilis fuit. Eo die arcus semidiurnus est H. 4. 48ⁱ. quo tempore subducto ex illis Horis 15. 56, residuum est H. 11. 8ⁱ. quod tempus a Solis occasu est. Quod si acciderit, ut subtractio fieri nequeat, adde 24. & residuum erit tempus quæsitum, ut die 7 Februarii 1587. est ♄ ♀ & ☿ H. 2. 44ⁱ. scire uolo quota hora ab occasu sit: id tempus subduco ex illo tempore additis prius 24. & residuum est H. 22. 1ⁱ. arcus enim semidiurnus est 4. 48. ob id cum subtractio fieri nequeat tempori ♄ addo 24. & summa fit H. 26. 48ⁱ. a quibus subducto arcu semidiurno, residuum est H. 22. 1ⁱ. ab occasu cum scilicet fuit ♄ & ♀. ☿.

Tempus H.

Tempus ab occasu in tempus a media nocte conuertere.

Si quando contigerit, ut tempus ab occasu in tempus a media nocte tibi uertendum sit, debes arcum seminocturnum ex horis ab occasu subducere, si fieri potest subtractio, etsi non potest, adde 24. & residuum ex subtractione erit tempus a media nocte. Illud in exemplum sit. Scire uolo die 1. Februarii Hora quarta noctis quanta hora sit ex horis a media nocte. Primum inueniendus est arcus seminocturnus. Quod sit hoc modo, uideo in tabula ortus Solis ad Venetiarum latitudinem solem eo die oriri H. 14. 24ⁱ arcus igitur seminocturnus est H. 7. 12ⁱ, sed cum hoc non possit subduci ex horis 4. addo 24. & confurgunt 28. horæ, ex quibus subduco arcum seminocturnum, reliquum sit H. 20. 48. quod a media nocte tempus est.

Tempus a meridie in tempus a Solis ortu conuertere.

Si tempori a meridie addideris arcum seminocturnum tempus a Solis ortu habebis; sed illa cautio adhibenda est, ut cum summa excedit 24. Horæ 24. abiciantur. Ut eodem die primo Februarii H. 5. a meridie scire uolo quanta sit hora a Solis ortu. His quinque horis addo semidiurnum arcum, qui est eo die H. 4. 48. fiunt H. 9. 48ⁱ. si hoc scire uolueris H. 22. His addo pariter H. 4. 48ⁱ. fiunt H. 26. 48ⁱ. a quibus detraho 24. residuum est H. 2. 48. quod tempus a solis ortu est.

Tempus a meridie in tempus a medianoctē mutare, & contra.

Si ab horis a meridie demeris H. 12. reliquum erit tempus a media nocte; hac tamen cautione adhibita, ut cum subtractio fieri nequit addatur 24. illud sit exemplum. Die 3. Februarii 1587 H. 20. 55ⁱ. accidit ☿, ☿, ☿, quæro quanta hora fuit a media nocte, ex his horis abicio 12. residuum est H. 8. 55. quod tempus a media nocte est. item eodem die H. 4. 18. fuit Δ, ☿, quæro horam huius temporis a media nocte: cum ex his horis non possint subduci 12. illis addo 24. & fiunt H. 28. 18ⁱ. a quibus minuo, 12 residuum est H. 16. 18ⁱ. quod tempus a media nocte est. Sin autem contra uolueris conuertere tempus a media nocte in tempus a meridie, tempori a media nocte adde H. 12. & 24. relice si summa excedit 24. & habebis tempus operari. Quod sine exemplis per se, uel ex superioribus notum est.

Tempus a media nocte in tempus ab occasu uertere.

Tempori a media nocte si arcum seminocturnum addideris habebis tempus ab occasu, si summa est maior, quam H. 24. abicito 24. & residuum

residuum erit tempus quæ situm. Vt H. 6. a media nocte scire uolo, quota hora sit ab occasu, idque die primo Februarii, quo seminocturnus arcus est H. 4. 11 hoc tempus illis sex horis addo, & consurgunt H. 13. 11. idē se uolueris scire H. 21. his pariter adde seminocturnum arcum H. 7. 11. fiunt H. 28. 11. a quibus detraho 24. residuum est H. 4. 11. quod tēpus ab occasu est.

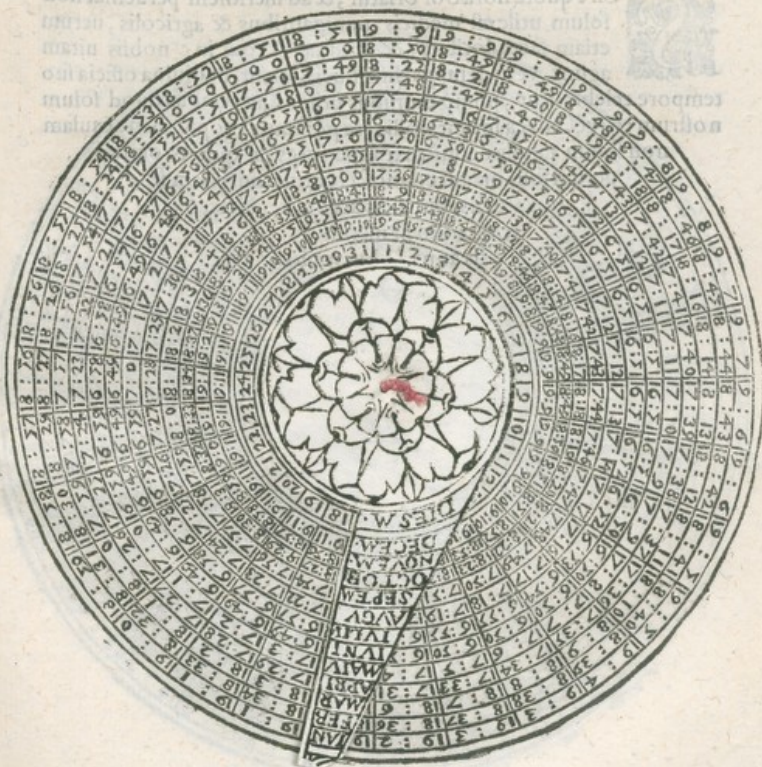
Tempus a media nocte in tempus ab ortu uertere.

A Tempore a media nocte subduc seminocturnum arcum, & residuū erit tempus ab ortu, si subtractio fieri nequit, adde 24. Vt scire uolo H. 10. a media nocte quota hora sit ab ortu, die primo Februarii, ab hoc tempore subduco arcum seminocturnum, qui est H. 7. 11. reliquum est H. 2. 49. quod tempus est ab ortu. item H. 2. a media nocte, quota hora erit ab ortu, cum ab hoc tempore seminocturnus arcus subduci non possit addo 24. & cōsurgit tempus H. 26. ab his subduco seminocturnum arcum qui est H. 7. 11. residuum est H. 18. 49. & hoc tempus ab ortu est.

Ad hæc omnia superiores tabulæ, quæ Solis ortum indicant maxime conducunt. Quæ uerò ratione hæc omnia tempora in horas planetarias, & hæc in illa comutentur tempora, infra suo loco exposituri sumus.

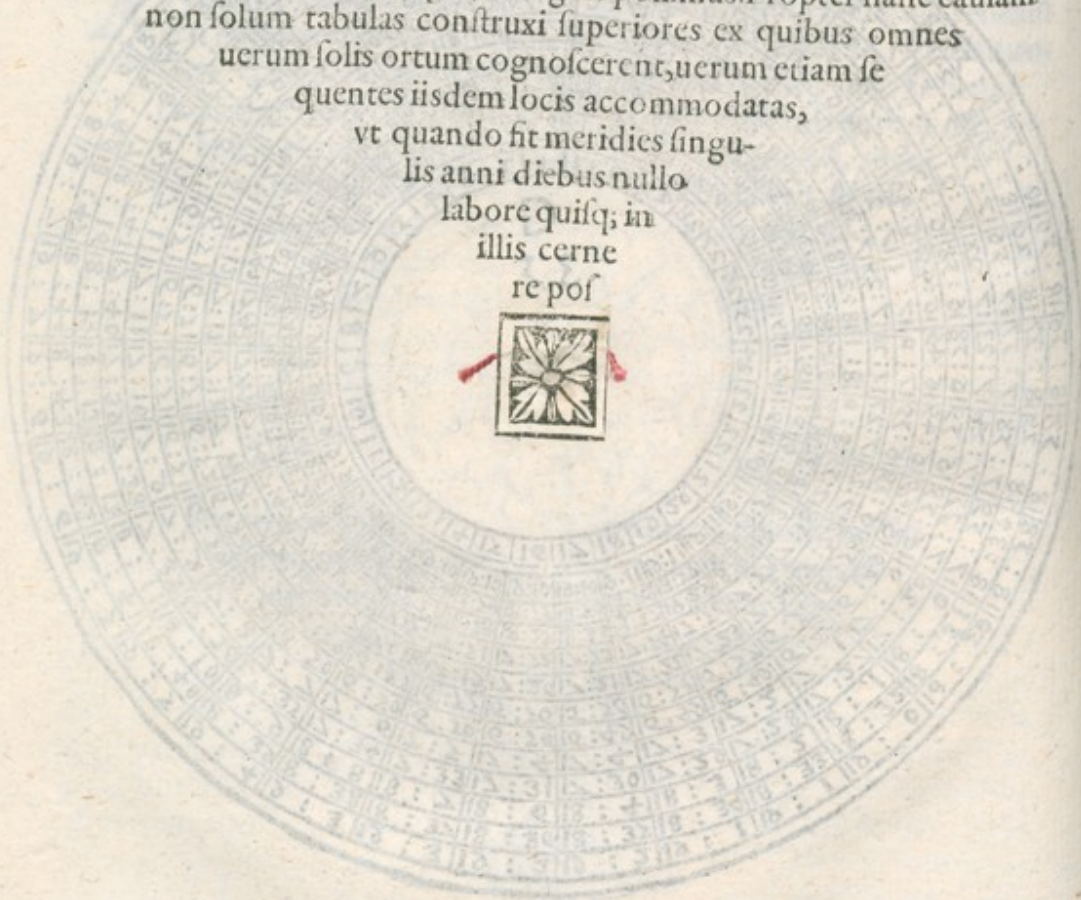
ET TEMPORIS LIB. III. 153
 TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM.
 GRAD. 35.

Breues anni transeunt. Iob. 16.

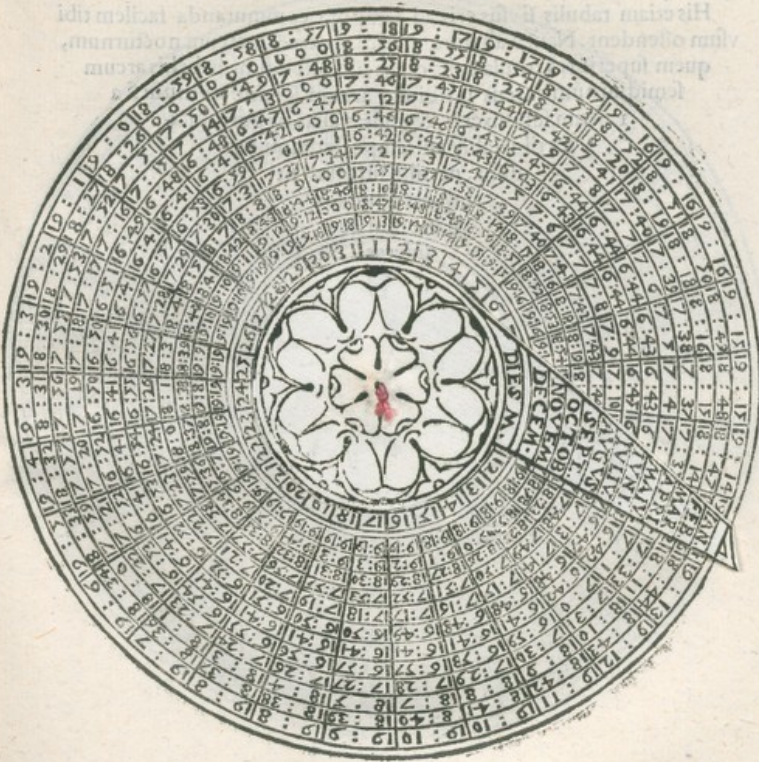
QVA RATIONE VERA MERIDIEI, ET SOLIS OR-
tus hora cognoscatur. Cap. IIII.

Scire quota hora Sol oriatur, & ad meridiem perueniat non solum utile est medicis, nauigantibus & agricolis, uerum etiam sacerdotibus, & maxime iis, qui in c. nobiis uitam agunt, ut ita tempus distribuere sciant, ut diuina officia suo tempore celebrentur, immo omnibus utile est, ut tempus quod solum nostrum est (ut Seneca inquit) colligere possimus. Propter hanc causam non solum tabulas construxi superiores ex quibus omnes uerum solis ortum cognoscerent, uerum etiam sequentes iisdem locis accommodatas, ut quando fit meridies singulis anni diebus nullo labore quisq; in illis cerne re pos

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM

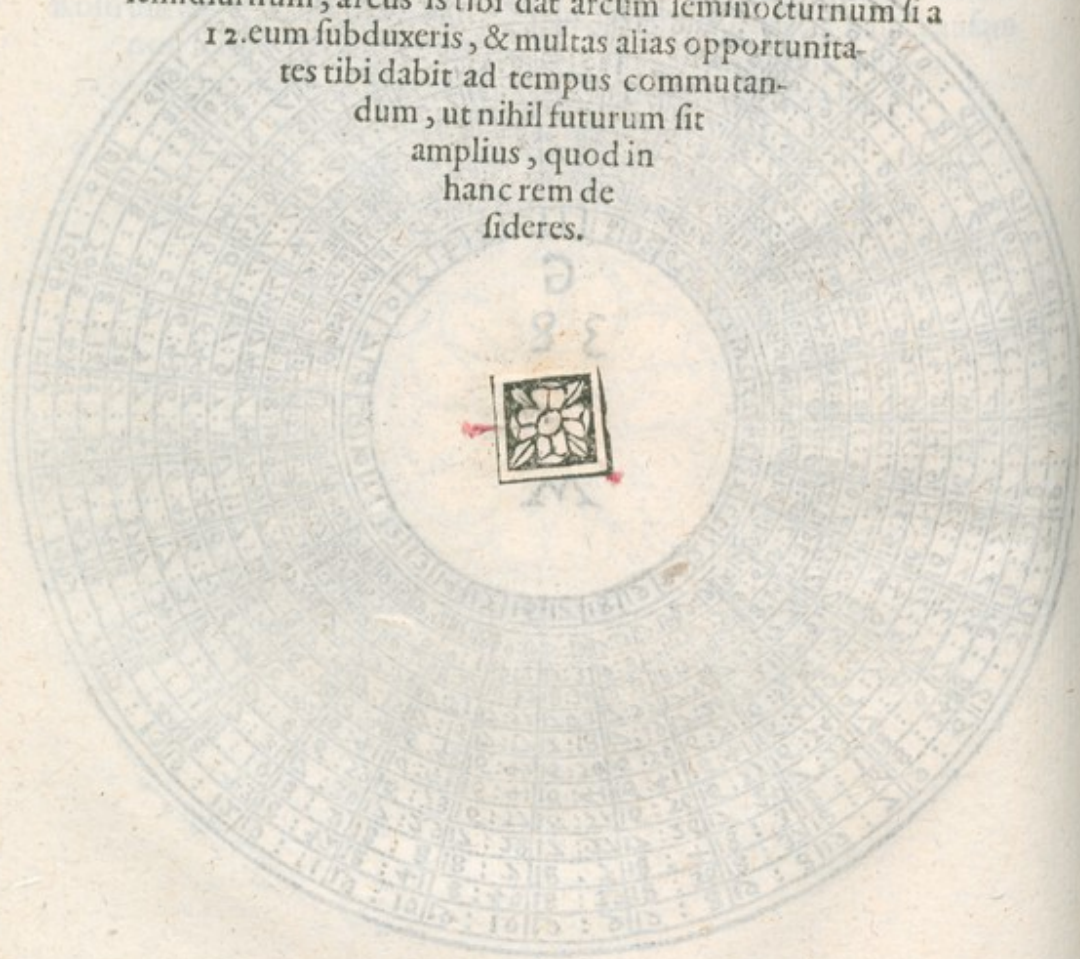
GRAD. 38.

Mille anni ante oculos tuos tamquam dies hesternæ, quæ præterit. Psal. 89.

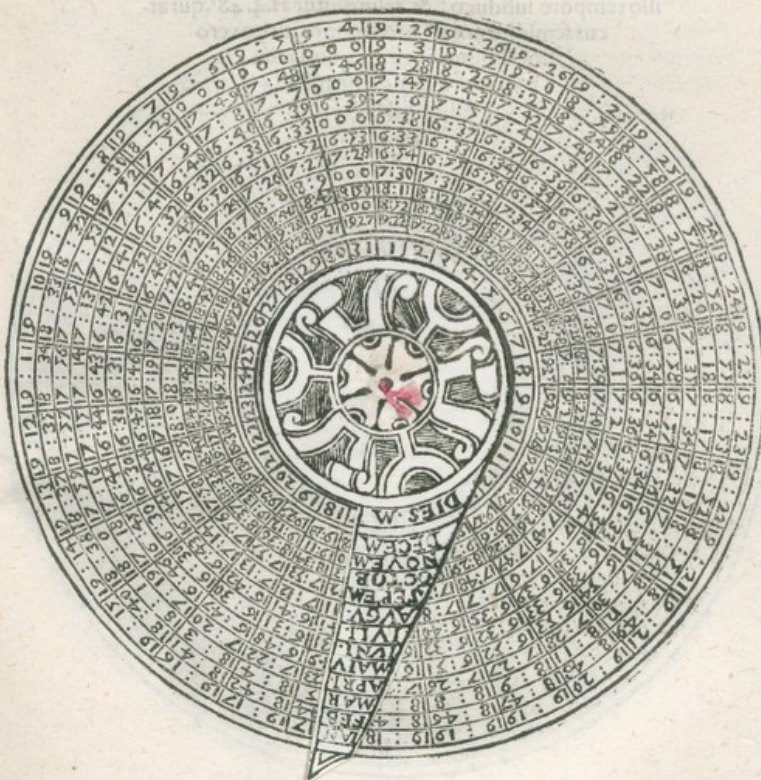
Vfus harum tabularum est idem cum vfu superiorum: interior enim numerorum ordo mensium dies tibi indicat, index volubilis in medio menses, quem indicem debes ponere super diem, cuius meridiem quæris & index mensem, & angulus communis mensis, & diei meridiem, quem quæris, tibi ostendet.

His etiam tabulis si vsus eris ad tempora commutanda faciem tibi vsum ostendent. Nam si ab hora meridiei demeris arcum nocturnum, quem superiores rotulæ solis ortus tibi ostendunt, habebis arcum semidiurnum, arcus is tibi dat arcum seminocturnum si a 12. eum subduxeris, & multas alias opportunitates tibi dabit ad tempus commutandum, ut nihil futurum sit amplius, quod in hanc rem de fideres.

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM

GRAD. 41.

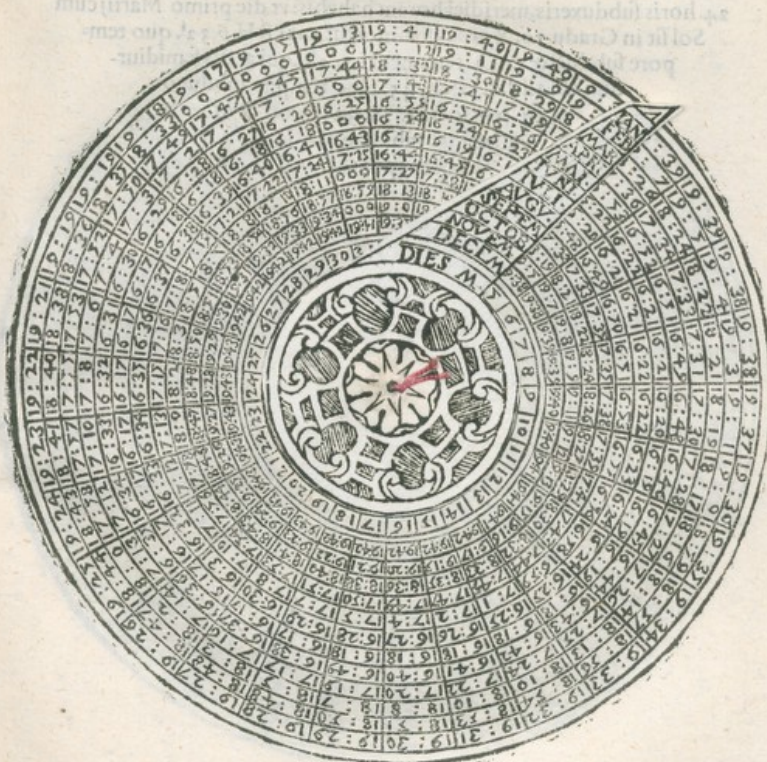
Dies nostri defecerunt. Psal. 89.

Illud sit tibi in exemplum pro arcu semidiurno, & seminocturno
 inueniendo. die prima Februarij arcum semidiurnum scire uolo, inqui-
 ro primum quota hora sit meridies, & uideo in rotula esse H. 19. 12i.
 deinde quota hora Sol oriatur, & uideo horari H. 14. 24. hoc ab
 illo tempore subduco, & relinquitur H. 4. 48i. qui ar-
 cus semidiurnus est, pro seminocturno uero
 hoc subducito ex 12. quod relin-
 quitur seminocturnus ar-
 cus, quod H. 7.

12i.

ET TEMPORIS LIB. III. 159
TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM
 GRAD. 45.

In multo tempore prudentia est. Iob. 12.

Horam meridiei ex arcu semidiurno inuenire.

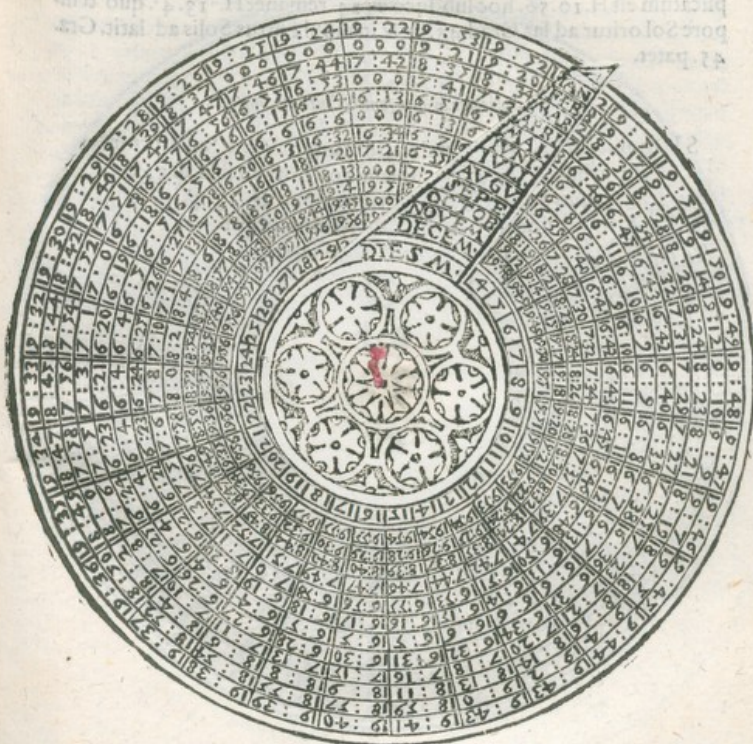
SI arcum diurnum inueneris, vel ex tabulis, quæ in ephemeridibus sunt, vel iis rōnibus, quibus illæ tabulæ conscriptæ sunt, & illum ex 24. horis subduxeris, meridiei horam habebis: vt die primo Martij cum Sol sit in Gradu 10. X arcus seminocturnus est H. 6. 3 2ⁱ. quo tempore subducto ex 12. remanet H. 5. 28ⁱ. qui arcus semidiurnus est ad lat. Grad. 45. Hoc tempus subduco ex 24. remanet H. 18. 3 2ⁱ. quod & in superiori tabula nullo labore reperitur.

Ortum

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM

GRAD. 48.

Quasi meridianus fulgor confurget tibi ad uesperam, & cū
te consumptum putaueris orieris, ut lucifer. .Iob. 11.

Ortum Solis inuenire per arcum diurnum.

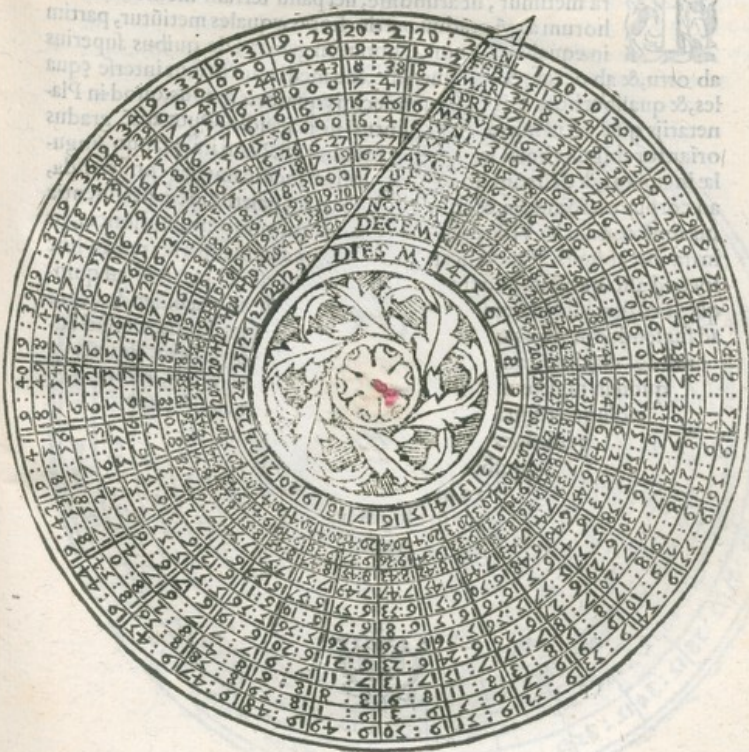
VBi inueneris arcum semidiurnum quomodo supradictum est. illū, si duplicaueris, & ex 24. Horis subduxeris Solis ortum habebis, ut primo die Martij ut dictum est arcus semidiurnus est H. 5. 28. quod duplicatum est H. 10. 56. hoc subduco ex 24. remanet H. 13. 4ⁱ. quo tempore Sol oritur ad lat. Grad. 45. ut & in tabula ortus Solis ad latit. Gra. 45. patet.

Ortum Solis per arcum seminocturnum inuenire.

SI duplicaueris arcum seminocturnum habebis Solis ortum ut die primo Februarij arcus seminocturnus est H. 6. 32ⁱ. quo duplicato conficitur tempus H. 13. 4ⁱ. hoc igitur tempore Sol orietur primo die Martij. idem facito & in alijs diebus.

ET TEMPORIS LIB. III. 163
 TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM.
 GRAD. 50.

Cunctis diebus terre sementis, & messis, frigus, & estus, estas,
 & hyems, nox & dies, non requiescent. Gen. 8.

DE TEMPORIBVS HORARIIS, ET CONVERSIONE
horum temporum in alia tempora. Cap.V.

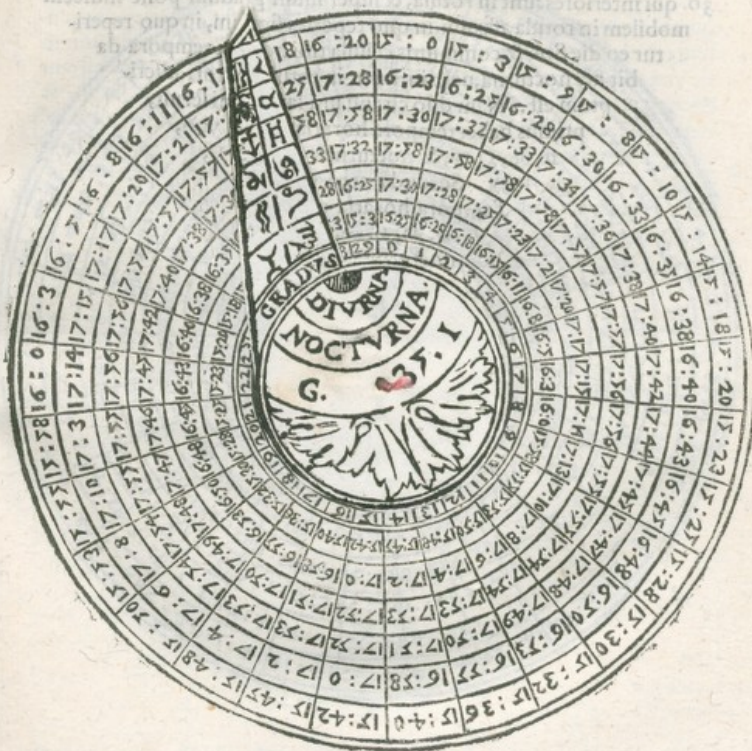
Tempora horaria sunt equatoris gradus, quibus omnia tempo-
ra metimur, ut arundine, uel passu terram metiri solemus:
horum autē graduū partim horas æquales metiuntur, partim
inæquales. Ea enim 4. horarum genera, de quibus superius
ab ortu, & ab occasu Solis, a meridie, & a media nocte sunt inter se æqua-
les, & qualibet hora oriuntur quindecim equatoris gradus, quod in Pla-
netarijs quæ, ob id inæquales dicuntur; non accidit. Quot autē gradus
orientur singulis horis scire operæ pretium est. Nam ita quando singu-
læ incipiant, & desinant horæ scies, quod ad medicamenta conficienda,
ad corpus exercendum, & ad cetera ad bonam ualitudinem pertinentia
maximè conducit. Vtile præterea est ad temporum permutationem, ut
infra docebimus. Quod licet id omne sit traditum superius tamen hoc
loco id alio quodammodo tradetur. Vtile etiam est uel maximè ad quin-
que locorum hilegialium directiones, quod tum ad præuidendum tum
ad fugiendos morbos, qui celorum ui hominibus accidunt, tum ad cu-
randos maxime conducit. Dixi qui celorum ui accidunt,
quod in multos morbos accidunt homines, quod
uolunt cruditate scilicet & aliis de causis, quæ
penitus ex illorum uoluntate pendent, de
quibus nihil neque præuide-
re, neque prædicere A-
strologus po-
test.

Cunctis diebus totæ seminae & messis agitur & cetera
& huiusmodi & cetera non redicant. Gen. 8.

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM

PRIMA AD LATIT. GRAD. 35.

Nonne duodecim horę sunt dici. Ioan. 11.

Vsus harum tabellarum.

Vtharum tabularum usum intelligas primum tibi uidentum est quo Zodiaci gradu sit Sol illo die, quo tempora horaria scire cupis, quod ex rotula sita in primo capite huius libri (ut dictum est) facere poteris. Hunc autem gradum quare in serie numerorum ab .i. usque ad 30. qui interiores sunt in rotula, & super illum gradum pone indicem mobilem in rotula affixum, in quo reperies signum, in quo reperitur eo die Sol, & communis cellula tibi horaria tempora dabit uel nocturna, uel diurna ut in rotula minori adscriptum est. Nam duo circuli uni latitudini seruit,

primus habet tempora horaria diurna $\gamma, \delta,$

$\Pi, \Theta, \Omega, \Pi, \&$ nocturna $\alpha, \beta, \Gamma, \Delta,$

$\epsilon, \zeta, \eta, \theta.$ Secunda uero continet

Tempora horaria diurna

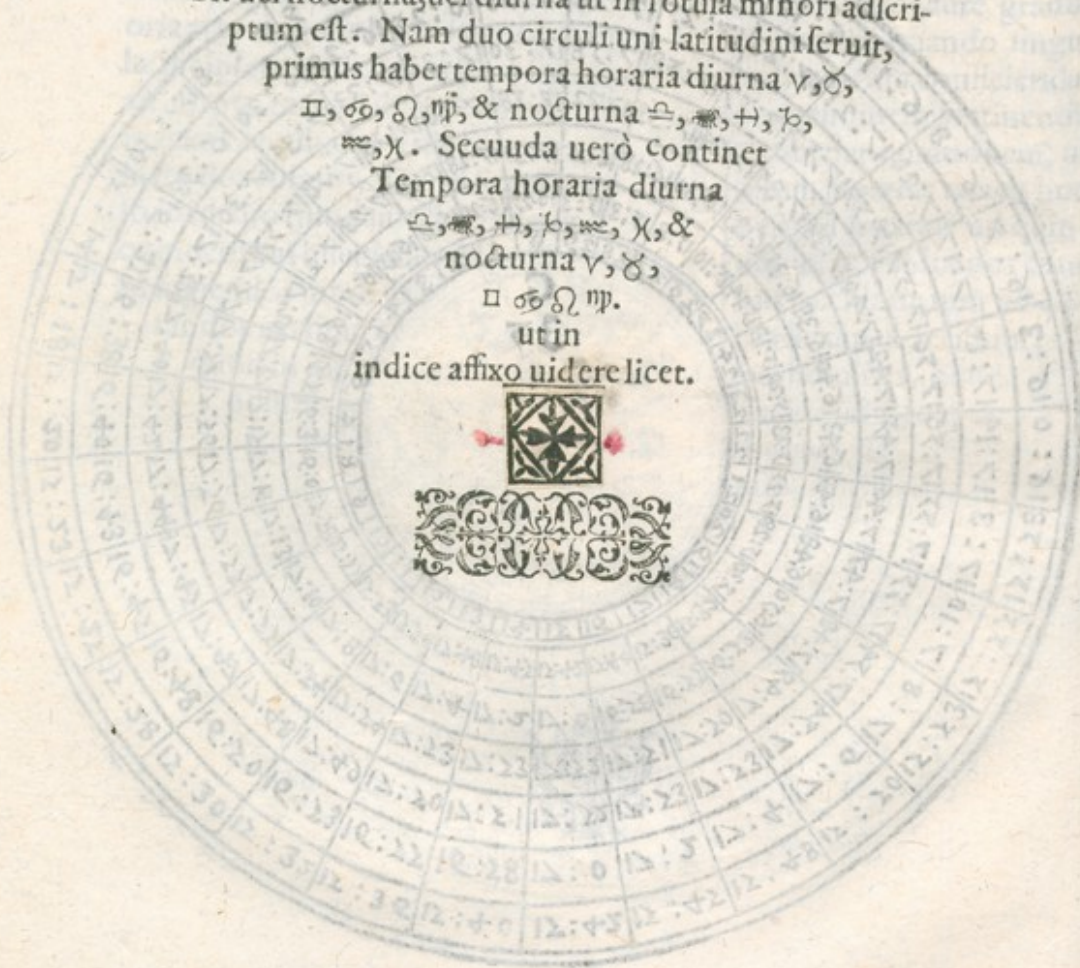
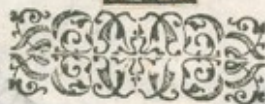
$\alpha, \beta, \Gamma, \Delta, \epsilon, \zeta, \eta, \theta,$ &

nocturna $\gamma, \delta,$

$\Pi, \Theta, \Omega, \Pi.$

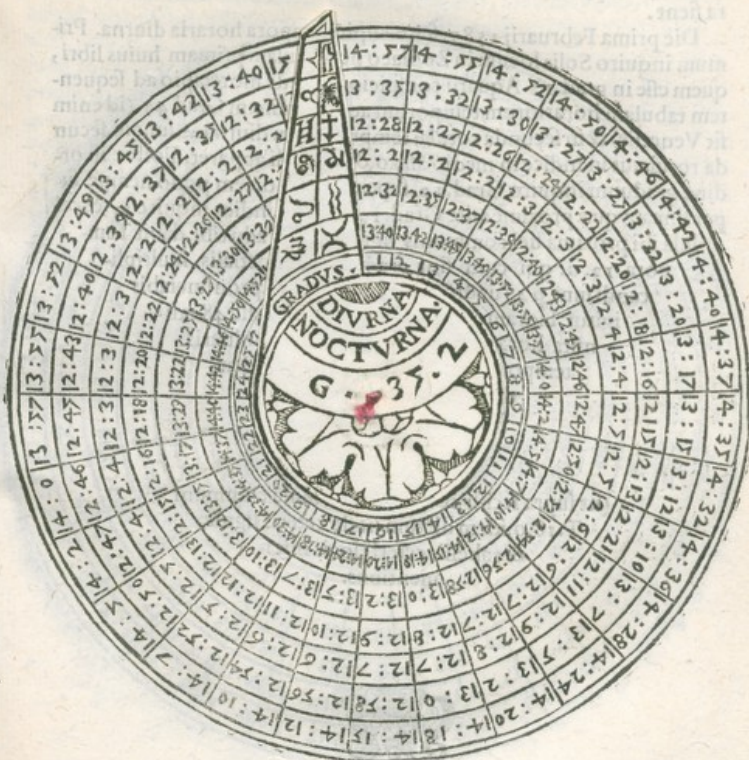
ut in

indice affixo uidere licet.

Nonne duodecim horae sunt diei. Ioan. 11.

TABELLA TEMPORVM HORARIO-
RVM SECUNDA AD LAT. GRAD. 35.

In sapientia ambulate ad eos, qui foris sunt, tempus redi-
mentes. Paul. ad coll. 4.

Primi numeri in cellulis inuenti gradus significant, & secundi minuta, & quilibet grad. 4. minuta temporis tibi dant, & quodlibet minutum dant 4. secunda temporis, ut quindecim minuta in tabulis reddunt unū minutum temporis horarum æqualium, quæ omnia exemplis illustriora fient.

Die prima Februarij 1587. scire cupio tempora horaria diurna. Primum inquirō Solis locum in Zodiaco per rotulam primam huius libri, quem esse in grad. 12. Aquarii conspicio. Deinde me recipio ad sequentem tabulam horariorum temporum ad latitudinem Grad. 45. (id enim fit Venetijs) & in secunda rotula: tempora enim diurna sunt in secunda rotula, ut in indice in medio affixo, & uolubili apparet. Postea in ordine graduum inquirō Grad. 12. super quem indicem pono nempe super lineam quæ proxime ante Grad. 12 est & in indice inquirō, & cellula ibi proxima uel communis signo cum gradu tibi dabit Tem-

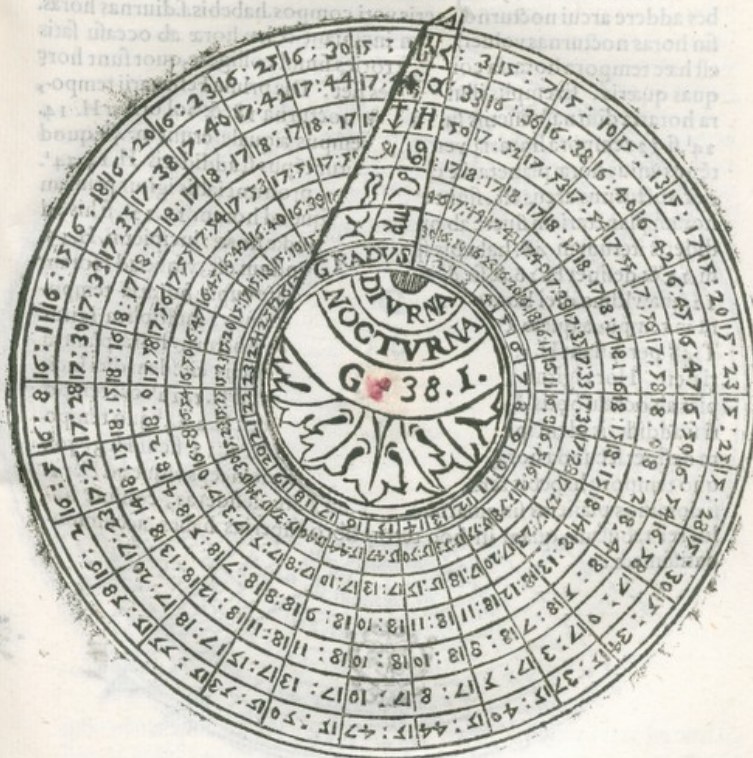
pora 12.0. qui cum sint gradus æquinoctialis multiplicandi sunt p 4. (ut dictum est) & fiunt 48. pronuntiabis igitur Horam planetariam illius diei esse 48. minuta horæ æqualis. Sin autem scire uolueris

tempora nocturna eiusdem
diei ingredere tabulam primam
cum gradu,
& signo

(ut supra fecisti) & habebis in cellula communi
T. 18.0. idem dictum sit de ceteris signis,
& tabellis ceteris locis inseruentibus.

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM
PRIMA AD LATITVDINEM GRAD. 38.

A solis ortu vsque ad occasum laudabile nomen Domini.
Psal. 112.

Y

Hóras

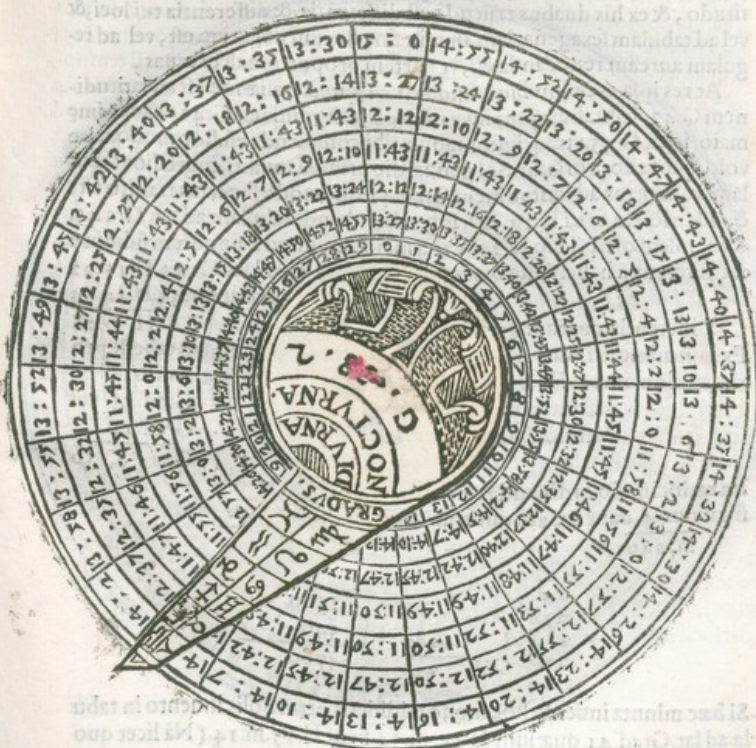
Horas planetarias ad tempus ab occasu reducere.

Quod si volueris has planetarias, siue inæquales horas ad tempus ab occasu reducere, tempora horaria in horas, & minuta conuersa debes addere arcui nocturno, & eris voti compos. habebis. scilicet diurnas horas. si horas nocturnas volueris cum incipiant & hæ horæ ab occasu satis est hæc tempora horaria conuersa toties simul colligere, quot sunt horæ quas quæris. Exemplis illustrior res fiet. Die prima Februarij tempora horaria diurna Venetiis sunt 12. & nocturna 18. & Sol oritur H. 14. 24ⁱ. si 12. tempora horaria vertes in tempus æquale erunt m. 48. quod tempus vnius horæ planetariæ est. hoc igitur tempus si addideris. H. 14. 24ⁱ. qui nocturnus arcus est. fiunt H. 15. m. 12. pronuntiabis igitur primam horam planetariam fluere ab ortu Solis vsque ad horam 15. 12ⁱ. si his addideris iterum m. 48. habebis spacium secundæ horæ: incipiet. n. H. 15. m. 12. & desinet H. 16. & sic deinceps tibi agendum est, vsque ad Horam 12. quæ vltima diei hora est. si horas noctis icire cupis horaria tempora in tempus æquale conuerte, vt supra docuimus. multiplica igitur T. 48. per 4. fiant H. 1. 12. quod spacium nocturnæ horæ planetariæ est. Hora igitur planetaria prima noctis eiusdem diei incipiet ab occasu Solis & perdurat vsque ad H. 1. 12ⁱ. cui tempori si addideris idem spacium vnius horæ summa erit H. 2. 24ⁱ. quo tempore desinet secunda hora, rursus si huic addideris H. 1. 12. fient H. 3. 36ⁱ. quo tempore habebis tertiæ horæ finem, & ita deinceps vsque ad H. 12. si dominos planetas singularum horarum scire desideras, consule huius rei tabulam, quam in hoc tertio libro superius habes accommodatissimam.

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM

SECYVDA AD LATITVDINEM GRA. 38.

Nunquit perducis Luciferum in tempore suo, & vesperum
super filios terræ confurgere facis. Iob 38.

*Quomodo adhibenda sit pars proportionalis tum in his, tum in superioribus
& sequentibus tabulis.*

Cum tibi acciderit scire velle vel solis ortum, vel meridiem, vel hora-
ria tempora alicuius loci, ad cuius latitudinem nullam tabellā pro-
priam habeas, tibi consulenda est proximè maior, & proximè minor lati-
tudo, & ex his duabus eruenda est differentia, & differentia tui loci, &
vel ad tabulam sexagenariam, quæ in fine horum librorum est, vel ad re-
gulam auream reuocanda est, vt partem proportionalem eruas.

At res ipsa exemplis illustranda est. Genua Italiae sita est ad latitudi-
nem G. 43. 50ⁱ. tabula proximæ minoris latitudinis est G. 41. & proximè
maioris est G. 45. vtraque igitur tabula tibi consulenda est. hoc modo. scire
volo, quota hora oritur Sol genuae die primo Ianuarij, ingredior tabu-
lam Solis ortus ad latitudinem Grad. 41. quomodo superius traditū est.
& video solem oriri H. 14. 54ⁱ. ingredior deinde tabulam ad lat. Gra. 45.
& ibi solem oriri video H. 15. 22ⁱ. a maiori numero si minorem subduxe-
ris differentia habebis ita ortus solis D. 1. Ianuarij ad lat. Gr. 45. H. 15. 22ⁱ
ad lat. Gr. 41. H. 14. 54ⁱ
H. 0. 28

Differentia quatuor graduū
Ex latitudine deinde tui loci, sub-
xima minoris vt tui loci differen-
latitudo genuae est
latitudo tabellæ proximæ minoris
differentia

ucas latitudinem tabellæ pro-
ximæ habere hoc modo.

Grad. 43. 50ⁱ
Grad. 41.
G. 2. 50.

Ita ratiocinatio ordinanda est per auream regulam
si gradus 4 dant m. 28. quot m. dabunt G. 2. m. 50.

m. 240

m. 170

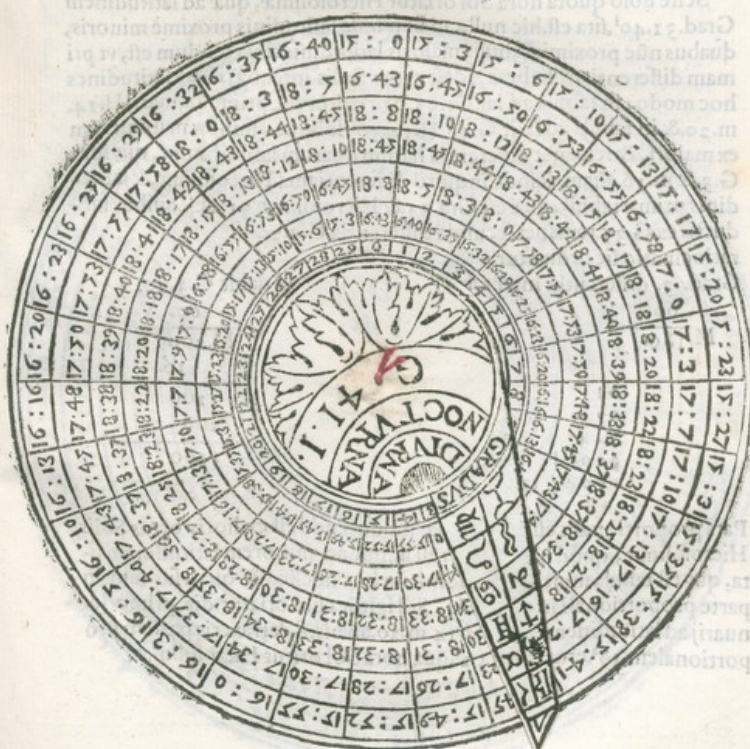
2		28
05		
130		1360
4760	200	340
1400	19	240
24		4760

Si hæc minuta inuenta hoc modo addideris ortui Solis inuento in tabu-
la ad lat. Grad. 41. quæ sunt H. 14. m. 54 fient H. 15. m. 14. (Nā licet quo-
tiens numerus sit tantum 19. integer, tamen si quod superest animad-
uerteris uidebis pene unum integrum esse) pronunciabis igitur Genuae
Italiae Solem oriri primo Ianuarij H. 15. m. 14ⁱ. Eodem modo tibi proce-
dendum est & in tabulis meridiei, & in tabulis horariorū temporum, cū
te exquisitā habere cupis. vbi tabulæ proximæ maiores, & minores adsūt.

TA-

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM

PRIMA AD LATIT. GRAD. 41.

Fecit solem in potestate diei, & terram, & stellas in potestate
noctis, quoniam in æternum misericordia eius.

Psal. 135.

Sim

Sin quando tibi acciderit scire velle hanc proportionalem partem, vbi tabulæ ad latitudinem proximè minorem, & proximè maiorem non est, vt accidit nonnullis locis apud primam, & vltimam tabulam collocatis: sic tibi operandum est. vt in sequentibus exemplis apparet.

Scire uolo quota hora Sol oriatur Hierosolimæ, quæ ad latitudinem Grad. 31. 40ⁱ. sita est. hic nulla adest tabula latitudinis proximè minoris, duabus nunc proximis tabulis maioris latitudinis tibi vtendum est, vt primam differentiam habeas, idest ortus Solis inter has duas latitudines hoc modo: in tabula ad lat. Gr. 35. Sol oritur die primo Ianuarij H. 14. m. 20. & in tabula ad latit. G. 38. H. 14. 36ⁱ. subduco minorem numerum ex maiori, & remanet differentia harum duarum latitudinum, quæ sunt G. 3. & m. 16. aliam deinde inquiri differentiam. s. Hierosolimæ, & latitudinis primæ tabulæ, quæ est Gra. 35. & Hierosolimæ 31. 40ⁱ. quibus subtractis ex G. 35. remanet secunda differentia G. 3. 20ⁱ. ratiocinatio sic ordinatur.

Grad. 3. differentia inter tabulas sunt m. 16. quid dabit G. 3. 20.

60.
M. 180.

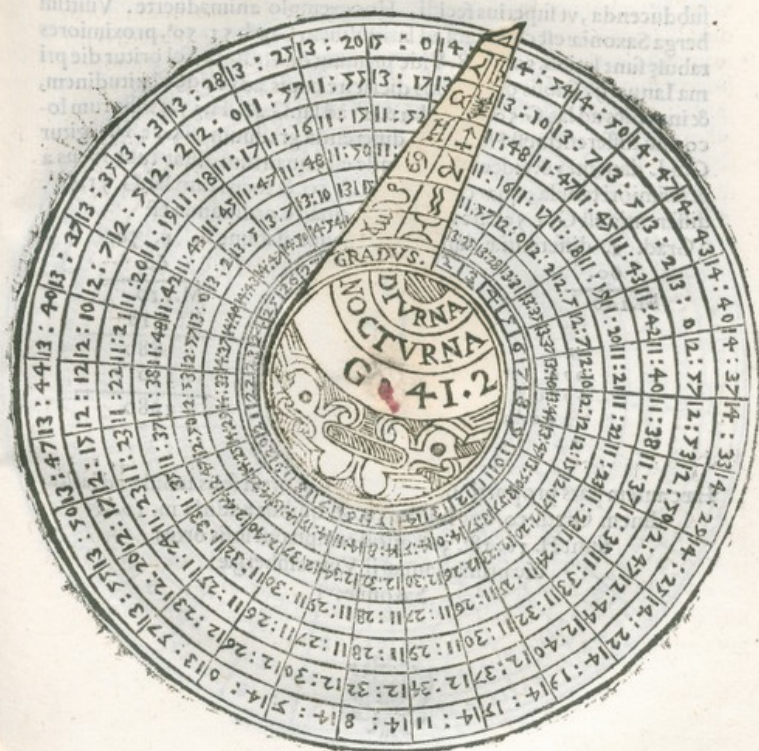
01
+7
244
3200 |
+800 { 17 ²/₃
+8

60.
M. 200
16
1200
200
3200

Pars proportionalis est m. 18. quæ subducenda est ex horis ortus Solis Hierosolimæ, quod hæc ciuitas est adhuc ad minorem latitudinem sita, quæ est tabula minoris latitudinis in hoc libello, & qua vsus sum in parte proportionali inquirenda. Sol igitur cum oriatur die primo Ianuarij ad latitudinem G. 35. H. 14. m. 20. ab his: si detraxeris partem proportionalem 18ⁱ. erunt H. 14 2ⁱ. qua hora Sol oritur Hierosolimæ.

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM
SECVND A AD LATIT. GRAD. 41.

Dies ultionis in corde meo semper.

Ed. IIa. 53.

TABVLA

Sin

Sin autem scire volueris quota hora sol oriatur, uel ad meridiem perueniat, uel quot sint tempora horaria in his locis, quæ sunt ad maiorem latitudinem, quam est latitudo maior harum tabularum, sic tibi agendum est, ut in his, quæ sunt ad minorem, sed pars proportionalis est addenda horis inuentis in tabula tuo loco vicinioris latitudinis, non autem subducenda, ut superius fecisti. Hoc exemplo animaduerte. Vuittembergæ Saxoniæ est collocata ad latitudinem Grad. 51. 50ⁱ. proximiores tabulæ sunt lati. G. 50. & 48. Vide primum quota hora Sol oritur die prima Ianuarij, si solis ortus illius dici scire cupis, ad utrâque latitudinem, & inuenies ad lat. G. 50. oriri H. 16. 2ⁱ. ad lat. G. 48. H. 15. 42ⁱ. horum locorum differentia est H. 0. m. 18. differentia graduum est G. 2. His igitur Grad. dant m. 18. videndum deinde est, quantum distat tuus locus a proximiori tabula, quæ cum sit latit. G. 50. & locus tuus lat. G. 51. 50ⁱ. differentia est G. 1. 50ⁱ. sic igitur ratiocinatio ordinanda est si Grad. 2. differentia dant m. 18. quor dabunt G. 1. 50.

60.
M. 120.

076
*980
1200 } 16 $\frac{1}{2}$
12

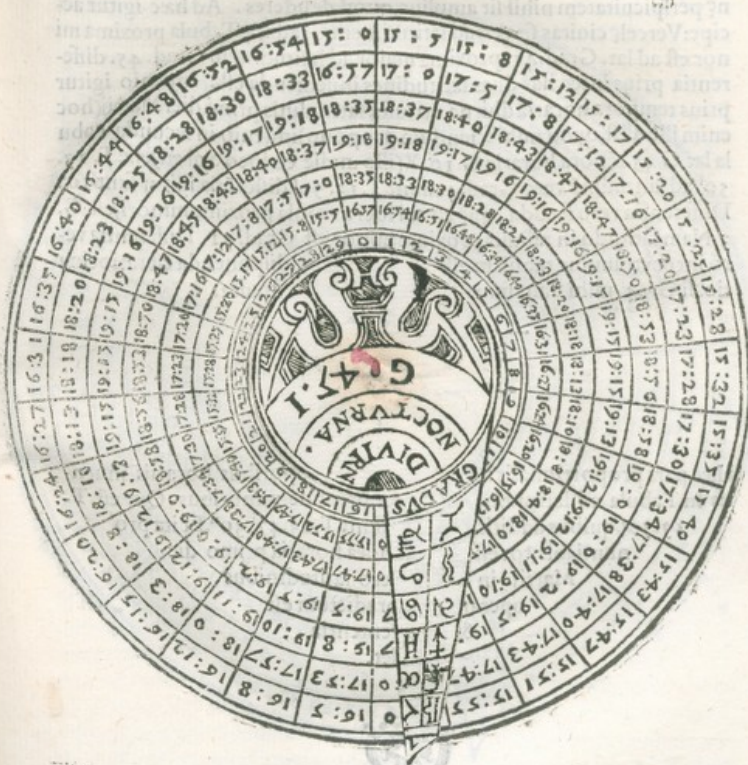
60.
M. 110
18
880
110
1980

Hæc autem pars proportionalis addenda est ortui solis tabulæ ad latitudinem Grad. 50. quæ fuit H. 16. 2ⁱ. quibus additis m. 16. 2ⁱ. sunt H. 16. 18ⁱ. 30ⁱⁱ. quod tempus est solis ortus die prima Ianuarij Vuittembergæ Saxoniæ.

TABVLA PRIMA TEMPORVM

HORARIORVM AD LATIT. GRAD. 45.

Omnis potentatus brevis uita.
Ecclesi ast. 10.

Z Etfi

Etsi exijs, quæ dicta, sunt facile perspicui potest, quomodo pars proportionalis eruatur, & uerum tempus ortus Solis, & meridiei cuiuscunque loci cognoscatur una cum horarijs temporibus: nō alienum tamen mihi visum est hoc loco aliquod exemplum afferre, ut rationem eruendi in temporibus horarijs partem portionalem habeas, ut ad huius doctrinæ perspicuitatem nihil sit amplius, quod desideres. Ad hæc igitur accipe: Verceilę ciuitas sita est ad latitudinem Grad. 44. Tabula proxima minor est ad lat. Grad. 41. proxima maior ad latitudinem Grad. 45. differentia prius inter has duas latitudines inuenienda est. Inuenio igitur prius tempora horaria diurna utriusque latitudinis primi diei Martij (hoc enim illud est, quod mihi sciendum propono) inuenio in secunda Tabula lat. G. 45. tēpora horaria G. 10. X (illo .n. die eo loco Sol est) esse T. 13. 50ⁱ. ad latitudinē vero Grad. 41. sunt T. 13. 50ⁱ. differentia igitur sunt 10ⁱ. Differentia vero secūda, quę est tui loci a tabula proxime minori, est G. 3. Nam latitudo in tabulis proxime minor est Grad. 41. Differentia uero inter utramque tabulam est Gra. 4. sic igitur disponenda est ratio: si Gr. 4. mihi dant m. 10. quot mihi dabit Grad. 3.

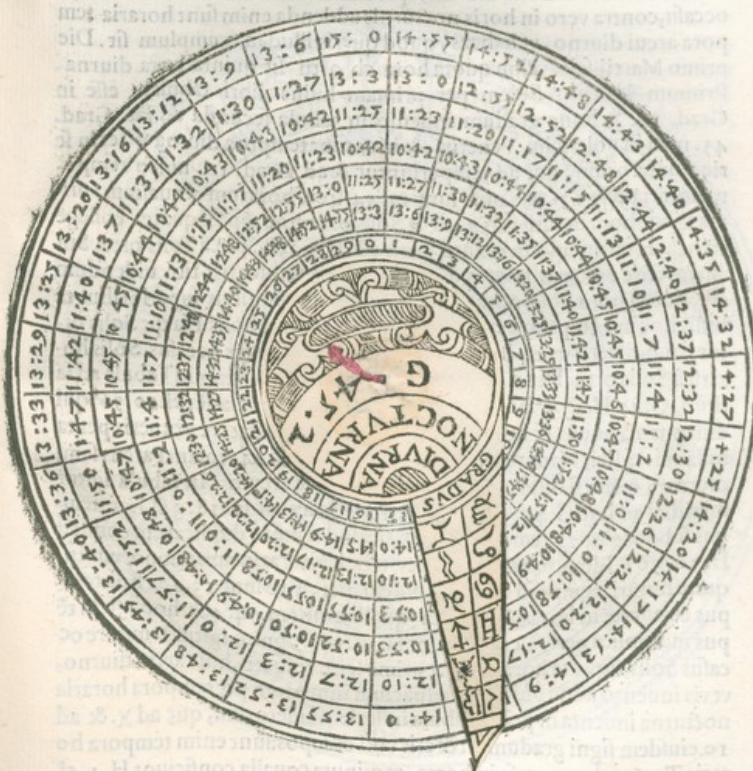
$$\begin{array}{r} 3 \\ 3 \ 0 \\ \hline 4 \\ 7 \frac{1}{2} \end{array}$$

Hæc pars proportionalis minuenda est de temporibus horarijs inuentis in Tabula ad latitudinem tui loci proxime minoribus. Quę est T. 13. 50ⁱ. quibus additis M. 7. 30ⁱ. fiunt T. 13. 47ⁱ. 30ⁱ. Et ita pronuntiabis, tot esse ibi tempora horaria primo die Martij, in ceteris uero latitudinibus operare, ut supradictum est & res ex sententia cedit.

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM
SECVND A AD LATITVDINEM GRA. 45.

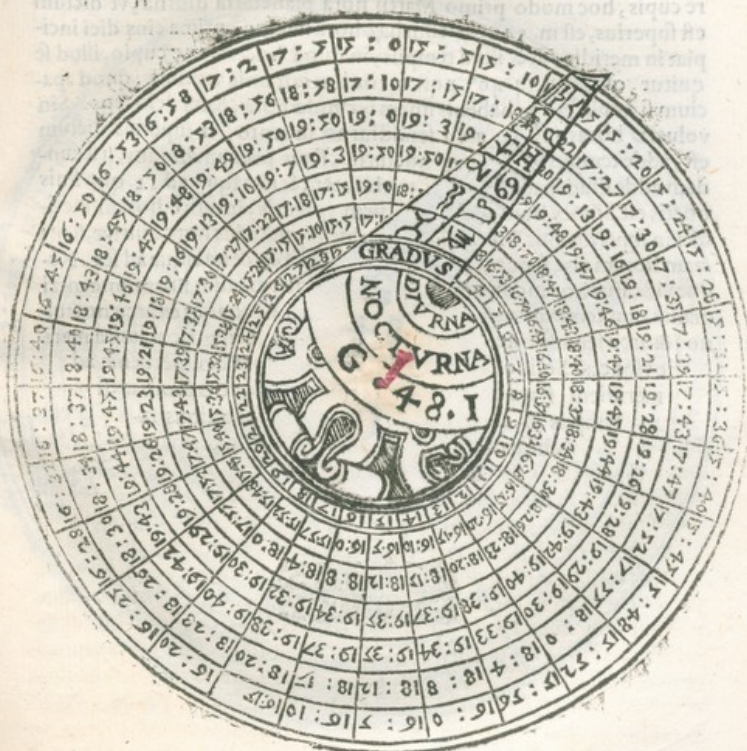

A mane vsque ad vesperam immutabitur tempus, & hæc omnia
citata in oculis eius. Eccl. 18.

Horaria tempora ad tempus ab ortu Solis reducere.

Si horas planetarias ad tempus ab ortu Solis perducere uolueris idē facere debes in horis diurnis, quod in nocturnis facitis in horis ab occasu, contra vero in horis nocturnis addenda enim sunt horaria tempora arcui diurno, ut habeas, quod queris: illud in exemplum sit. Die primo Martij scire uelim quota hora ab ortu sit quinta hora diurna. Primum inuenio Solem per primam huius libri tabulam esse in Grad. 10. χ . hunc gradum inuenio in tabula secunda ad lat. Grad. 45. nam id uolo scire Venetijs, & in ea sunt tempora diurna χ et in serie numerorum, qui ad χ reperiuntur & ad Grad. 10. uideo tempora horaria esse 13. 40'. quæ sunt m. 54. 40". horarum aequalium: prima igitur hora definit m. 54. 40". a Solis ortu: hoc tēp^o si quater collegeris habebis principium quintæ horæ esse H. 3. 38. 40". a Solis ortu. Sin autem scire uolueris horam quintam noctis sequentis, tibi uidendum est, quota hora Sol occidat, quod fieri potest omnibus superioribus tabulis hoc modo: primū ex tabula is ab ortu Solis. Na tps Solis ortus si subduxeris ex 24. habebis in reliquo tps occasus Solis horarū a Solis ortu. Die. n. primo Martij Sol oritur in Tabula ad latitud. G. 45. H. 13. 4'. hoc tempus subduco ex 24. remanēt H. 10. 56'. qui diurnus arcus est, & hora ab ortu Solis: Id etiam facere potueris per tabulas meridiei, Nam tempus meridiei subduc ex 24 remanet arcus semi diurnus, quem si duplaueris habebis diurnum arcum. In tabula igitur meridiei ad Lat. G. 45. primo Martij Meridies est H. 18. 32'. hoc tempus subduco ex 24. remanēt H. 5. 28'. quod tempus duplicatum conficit H. 10. 56'. Idem potes facere per tabulas horariorum temporum. Inquire horaria tempora diurna eiusdem diei, quæ sunt 13. 40'. hoc tempus conuerte in horas, & minuta equalia erunt m. 54. 40". hoc autem tempus multiplica per 12. consurgunt H. 10. 56'. cognito igitur tempore occasus Solis, si quota hora desinet prima scire uolueris, huic arcui diurno, ut vis inuento adde unius horæ spacium inuentum per tempora horaria nocturna inuenta in prima tabula in serie numerorum, quæ ad χ . & ad 10. eiusdem signi gradum est & eris voti compos: sunt enim tempora horaria T. 16. 20'. quæ uersa in horas, et minuta equalia conficiunt H. 1. 52. 20". Hæc adde arcui diurno superius inuento, qui est H. 10. 56'. conficiunt H. 12. 1. 20". adde iterum habebis secundæ horæ finem. H. 13. 6. 40". adde iterum habebis finem tertiæ, et ita deinceps, usq; ad duodecimam horā.

TABVLA PRIMA TEMPORVM HO-
RARIORVM AD LAT. GRA. 48.

Omnia in tempore suo comprobabuntur.
Eccl. 40.

Tem

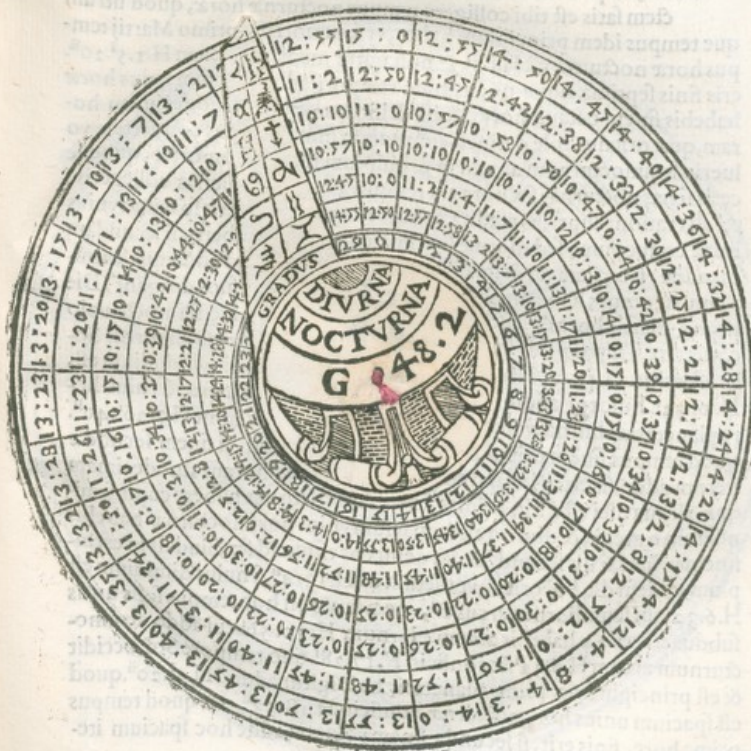
Tempora horaria in horas a meridie conuertere.

SI diurnas horas habere volueris post meridiem satis est colligere toties spacium vnus horæ planetariæ, quot sunt horæ, cuius finem scire cupis, hoc modo primo Martij hora planetaria diurna, vt dictum est superius, est m. 54. 40ⁱⁱ. cum hæc hora nempe septima eius diei incipiat in meridie, ut & illud tempus, in quod hoc vertere cupio, illud sequitur, quod m. 54. 40ⁱⁱ. post meridiem erit finis septimæ: quod spacium si duplicaueris habebis finem secundæ horæ, & ita deinceps. Sin volueris horas noctis, arcu semidiurno inuento, vt superius dictum est, adde tempus vnus horæ nocturnæ, si vis primam horam, si secundam adde illud spacium bis, si tertiam ter, & ita vsque ad 12. quæ finis noctis est. Sin sex horas ante meridiem volueris, inquire horam meridiei in superioribus Tabulis & huic adde tēpus vnus horæ diurnæ, si primam horam vis, si duas, adde illud spacium bis, & ita vsque ad sex. Neque videatur hoc inconueniens, quod ad inueniendas horas ante meridianas utar tempore meridiei: Hoc enim tempus constat ex arcu nocturno, & arcu semidiurno, quibus constat, & illud spacium a meridie vsque ad Solis ortū, eadē enim hora Sol peruenit ad meridiem, si tempus ab ortu casu est, quo Sol oritur, si tempus est a meridie, ut hæc contemplantibus facile patebit. Hic exempla prætermittere mihi visum est.

TABVLA

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM
SECVNDA AD LATIT. GRAD. 48.

Festina tempus, & memento finis.
Eccl. 36.

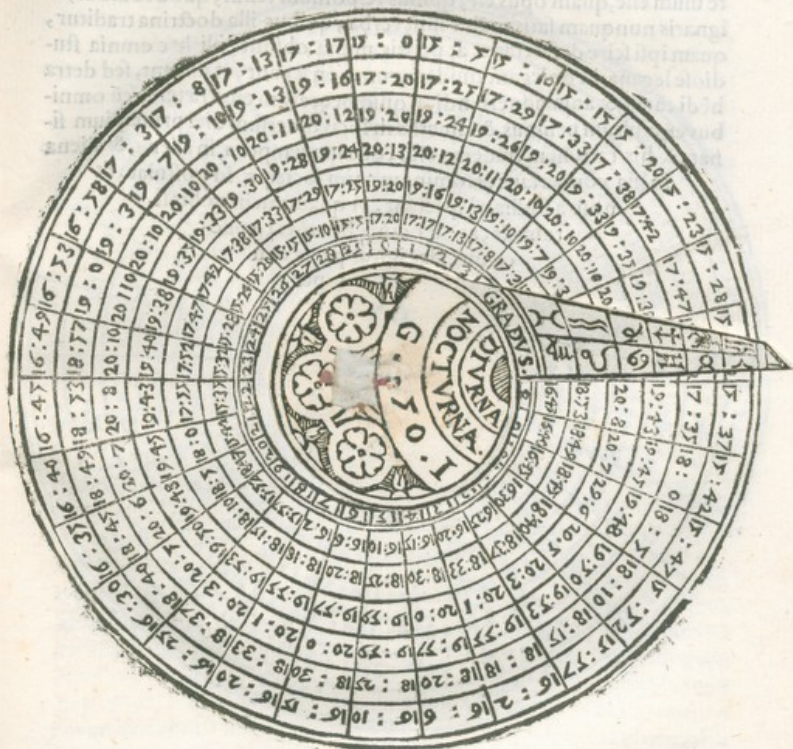
Tempora

Tempora horaria in tempus a media nocte conuertere.

QUod si volueris tempora horaria in tempus a media nocte conuertere, sic procedendum est. Si uis scire sex horas post mediam noctem satis est tibi colligere tempus nocturnæ horæ, quod utrumque tempus idem principium habet, ut superiori die primo Martij tempus horæ nocturnæ est H. i. 5ⁱ. 2°. post igitur mediam noctem H. i. 5ⁱ. 20°. eris finis septimæ horæ noctis, huic tempori adde spacium vnus horæ habebis finem octauæ horæ, & ita deinceps usque ad duodecimam horam, quæ oriente Sole detinet: cum autem diurnas horas conuertere volueris, seminocturnum arcum in promptum te habere oportet, quod feceris si has nocturnas sex horas in tempus æquale conuersas collegeris, vel alia ratione superius tradita, & huic tempori addideris spacium vnus horæ conuersum, sed diurnæ si primam horam vis habere, si secundam bis adde, si tertiam ter & ita deinceps. Et hic aliquod addamus exemplum, ut omnes habeant aliquod lumen, quò gressus suos dirigant. Die primo Martij horas planetarias in tempus æquale a media nocte volo conuertere. Quæro prius seminocturnum arcum ex tabula ortus Solis ad latitit. G. 45. & video oriri hora 13. 4ⁱ. huius dimidium est, H. 6. 32ⁱ. huic tpi addo m. 54. 0° (nā hoc est spacium vnus horæ planetariæ diurnæ, ut toties superius dictum est) & fiunt H. 7. 26ⁱ. 40°. quod tempus finem primæ horæ diurnæ tibi indicat, si finem secundæ iterum adde, si tertie iterum etiam, & ita usque ad horam duodecimam quæ vltima diei est. Sin primas sex horas nocturnas habere cupis seminocturno arcui, & diurno adde spacium vnus horæ nocturnæ habebis finem primæ, si bis secundæ, & ita deinceps usque ad sex, illud sit in exemplum, eodem die Sol oritur, ut dictum est H. 13. 4ⁱ. si huius dimidium est H. 6. 32ⁱ. qui semidiurnus arcus est, quem seruo, si hoc tempus solis ortus subduxeris ex 24. habebis arcum diurnum H. 10. 56ⁱ. cui addo seminocturnum arcum H. 6. 32ⁱ. & conficio H. 17. 28ⁱ. quo tempore Sol occidit & est principium horæ primæ planetariæ huic igitur addo H. i. 5ⁱ. 20°. quod est spacium vnus horæ nocturnæ, conficio H. 18. 53ⁱ. 20°. quod tempus primæ horæ, finis erit, si secundæ finem volueris, adde hoc spacium iterum, & ita deinceps usque ad sex.

TABVLA

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM
PRIMA AD LATIT. GRAD. 50.

Gloria magna est sequi Dominum: longitudo enim dierum assumetur ab eo. Eccl. 23.

ALVAT

Aa Non

Non me latet quidem posse, & alia ratione hæc tempora conuertere
 at illam secutus sum ego, quæ mihi videtur tironibus accommodatior,
 cum eodem tempore rem, & rei causam quodammodo doceam, neque
 illud me fugit, multos esse futuros, qui dicant me pluribus verbis in hac
 re usum esse, quàm opus est, quibus responsum velim, quod rudibus, &
 ignaris nunquam satis multa sunt verba, quibus illa doctrina traditur,
 quam ipsi scire desiderant, at peritis multa obsunt, illi hæc omnia stu-
 diose legant, hi ne legant quidem, cum non legant, vt discant, sed detra-
 hendi causa, & animaduertendi, si quid peccatum est. Præterea cū omni-
 bus consultum uelimus, & diuersis in locis diuersum dici principium fi-
 fiat, & his rationem tradere volui, qua sua tempora in aliena, & aliena
 in sua conuertant. Hominum enim societas id postulat, &
 nostra studia eò spectant, vt quantum in nobis fi-
 tum est, apud omnes beneficia collo-
 cemur. Hac igitur parte con-
 secta ad cetera per-
 gamus.

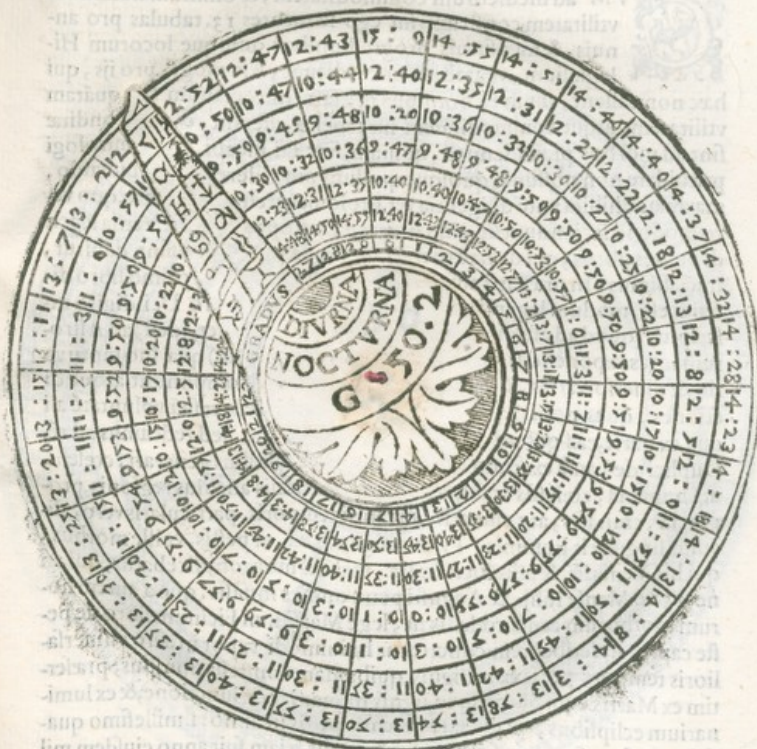

Gl'ia magna est sedui Dominum: longitudo enim diei
 tunc numerus ab eo. Eccl. 1.

Non Aa

TABVLA

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM
SECVND A AD LATITVDINEM GRA. 50.

Fili conserua tempus, & deuira a malo.

Eccl. 4.

Aa 3 De

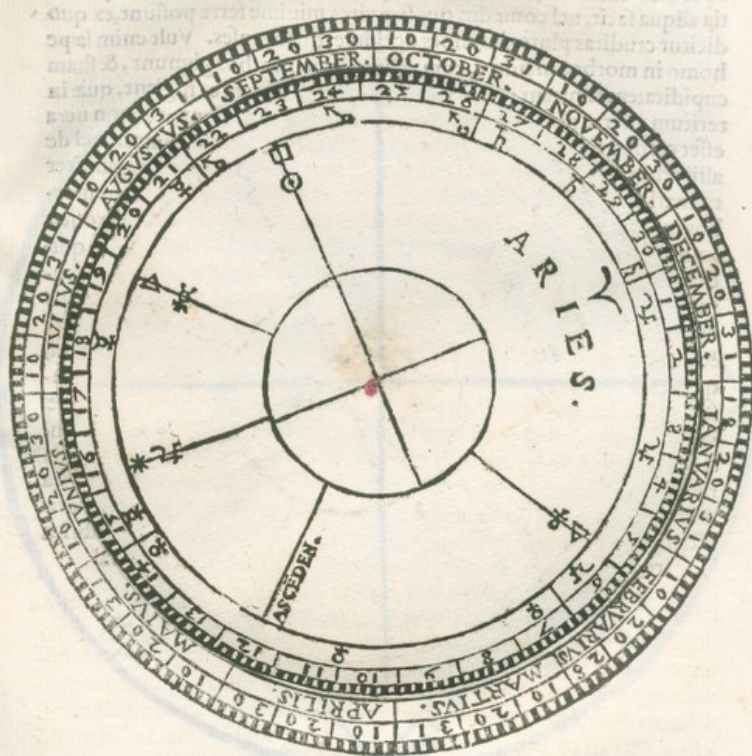
DE ANNVIS PROGRESSIONIBVS.

Cap. VI.

CVM ad medicorum commoditatem, & omnium hominum utilitatem construxerim ego sequentes 13. tabulas pro annuis, & mensuris progressionibus quinque locorum Hilegialium, ut arabica uoce dicunt, Astrologi, pro ijs, qui hæc non callent, visum est nonnulla præfari, quo planum fiet quātam utilitatem, atque commoditatem hæc tabellæ afferant, & cum conditæ sint ad morbos præuidendos, quānam sint illi morbi, quos astrologi præuidere non possunt, quosque possunt præuidere, & præuidendo, maxīma adhibita ante diligentia (ut Ptolomeus testatur) euitare, quo uero modo id faciendum sit. aliās si uires a Deo opt. & Max. & Venia legendi omnes libros, qui de hac re tractant, ut hæc colligi possint, dabitur, tractabimus: In præsentī autem docebimus tantū, ut in primo libro dictum est, modum legendi litteras in huius mundi libro Dei digito inscriptus (quod ad astronomiam tantummodo pertinet, idest, ad Astro-

rum leges exponendas, quas ille Deus posuit) quæ suo motu uario, & diuerso varias, & diuersas syllabas componunt, atque dictiones, quas nobis legendas proponit, Deus ut suā uoluntatē ali qua ex parte, easque ad nos pertinet, cognoscam⁹. Sed redeamus ad rē. Duplici de causa existimo morbos oēs in hominibus generari. cœlesti, uel humana, cœlestis ē duplex est, uel uniuersalis alicuius regionis, prouinciæ, ciuitatis, aut climatis, aut anni temporis, particularis uero, alicuius singularis hominis. Primum genus est, ut pestis, ut ille morbus, qui hic Venetijs, & alijs locis Italiæ, mal del monton, dicebatur, qui anno 1580. Mense Iulij, & Augusti pene omnes inuasit. quod autem horum morborum causa cœlestis sit, lege Marfilium Ficinum libro de peste cap. 2. ita scribentem: concreat⁹ huiusmodi vapor in aere uniuersalisioris tempore pestis ex malignis quibusdam constellationibus, præsertim ex Martis cum Saturno in signis humanis coniunctione, & ex luminarium eclipsibus, qualis est præsentis pestis in anno .f. millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, & qualis etiam fuit anno eiusdem millesimi octauo, & hoc potissimum lædit homines. Hæc Ficinus, idem Potanus affirmat una cum tota Astrologorum familia, Eā dictum est illud iam prouerbio coniunctio Saturni & Martis in cœlis pestis in terris. Nō tamen omnis pestis ex cœlesti causa oritur, cum uel terremotu, uel multorum corporum corruptione, uel frequēti usu eorū, quæ in nostris corporibus

QUINQUE LOCORVM HILEGIALIVM
ANNVAE PROFECTIONES.

Planeta, & radiationes in Arietis do decatemorio.

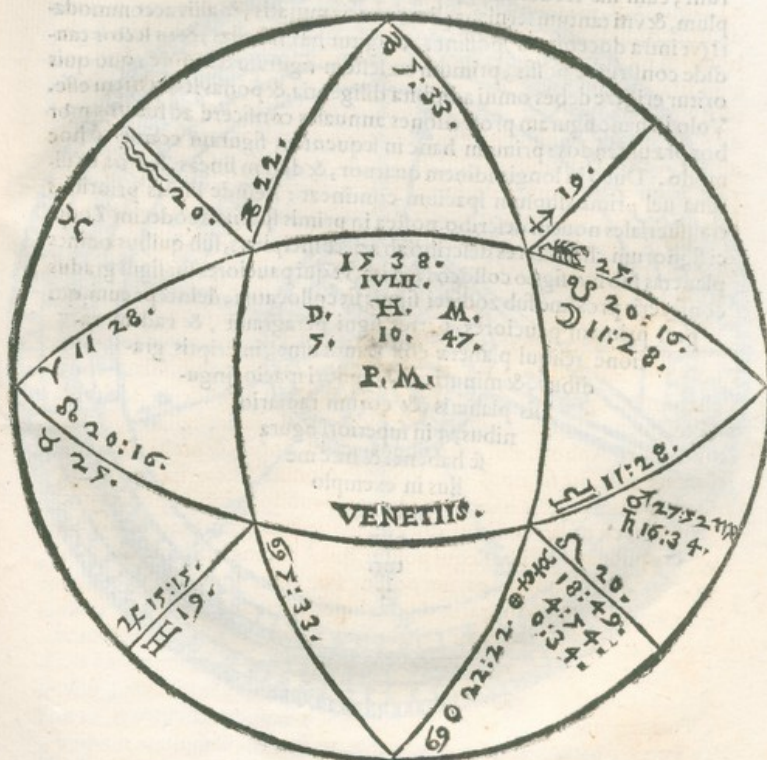

Attenuati sunt oculi mei suspicientes in caelum.
Ha. 38.

poribus malos succos, & venena gignunt, nisi quis & hæc a coelesti causa fieri cootendat: obscurior tamen est, vel etiam diuina ira, vt in Bibliis legitur, quæ ob id dira pestis sæpe dicitur a bonis scriptoribus, quod diuina ira mittatur, cum tamen hæc coniunctio H , & C , vel luminarium accidet, tuturum tempus ne pestiferum sit verendum est. Humana vero morbi causa est, cum homo aliqua vel cupiditate, vel intemperantia aliqua facit, uel comedit, quæ suæ vires minime ferre possunt, ex quo dicitur cruditas plures homines occidere, quàm enses. Vult enim sæpe homo in morbos incidere, cum velit ea, quæ morbos gignunt, & suam cupiditatem expleant: licet omnes homines natura ea fugiant, quæ iam teritum asferre possunt. Multi enim adeo dementes sunt, qui non uera esset credūt, quæ de alimentorū facultatibus a medicis traduntur, uel de alijs rebus nō naturalibus Quid dicā de mercatoribus? Quàm multa terra, marique patiuntur, ut diuites euadāt, quibus deinde in multos morbos incidunt? Hæc autem omnia alibera hominum voluntate proficiuntur propter hanc causam Astrologus de his morbis ne verbum quidem facere potest, scilicet eos non potest preuidere, licet ad illorum curationē nō parū prodesse possit. Alij vero morbi sunt, qui certis diebus & temporibus singulis contingere solent, quodam cursu uitæ illorum, & quodam corporis habitu, quæ ipsi cōsecuti sunt eo instanti, quo nati sunt, qui corporis habitus sit certis quibusdam constellationibus, quos morbos potest sapiēs prouidere, & vitare vt Ptolæmus, vbi de vtilitate Astrologi verba facit, testatur, & auctor centorū Aphorismor apertissimis verbis docet, & multi alij, quos recensere minime sit opus cum solius Ptolomæi Auctoritas pro tota Astrologorum Schola habeatur. Quo autē modo hi morbi possint præuideri, non est nostri instituti docere, sed instrumenta tantum fabricare, quibus id facile assequi possint, qui Astrologiam hanc calant, licet hæc parum possint sine directione, ad quam horaria tēpora superius tradita maxime conducunt: instrumenta vero hæc sunt.

EXEMPLVM VNDE DVCVNTVR

PROFECTIONES ANNUAE.

Non defrauderis a die bono, et particula bonæ diei non te
prætereat. Ecclesiast. 14

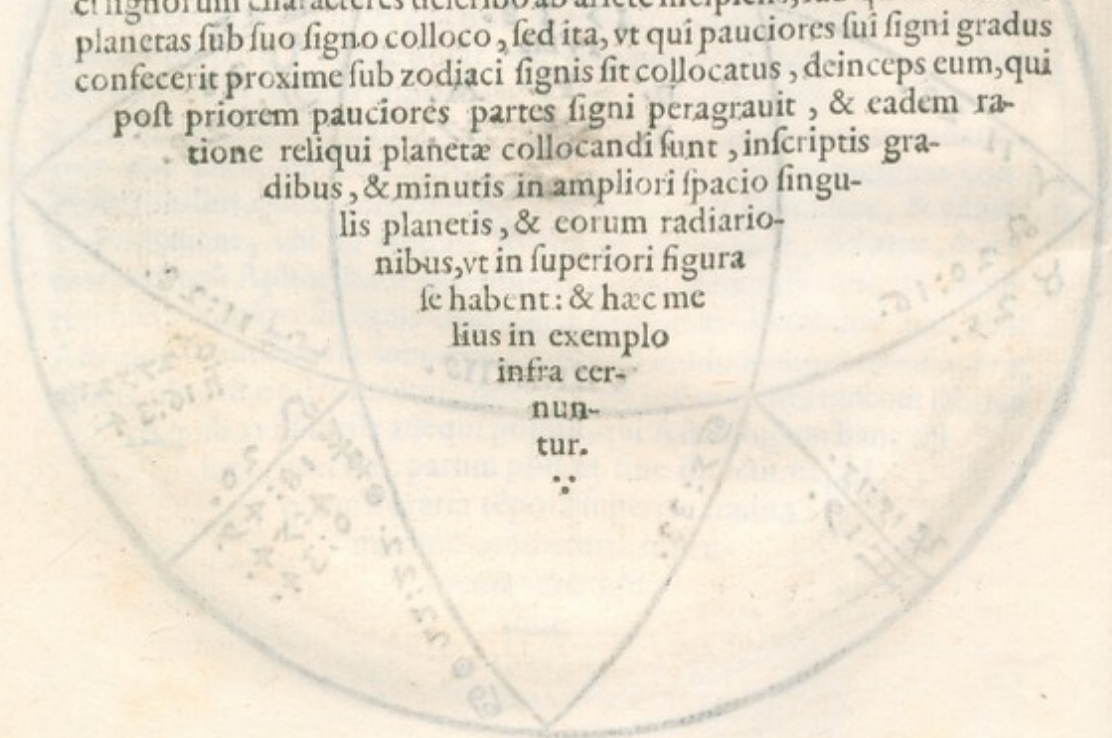
H

Has rotulas construere.

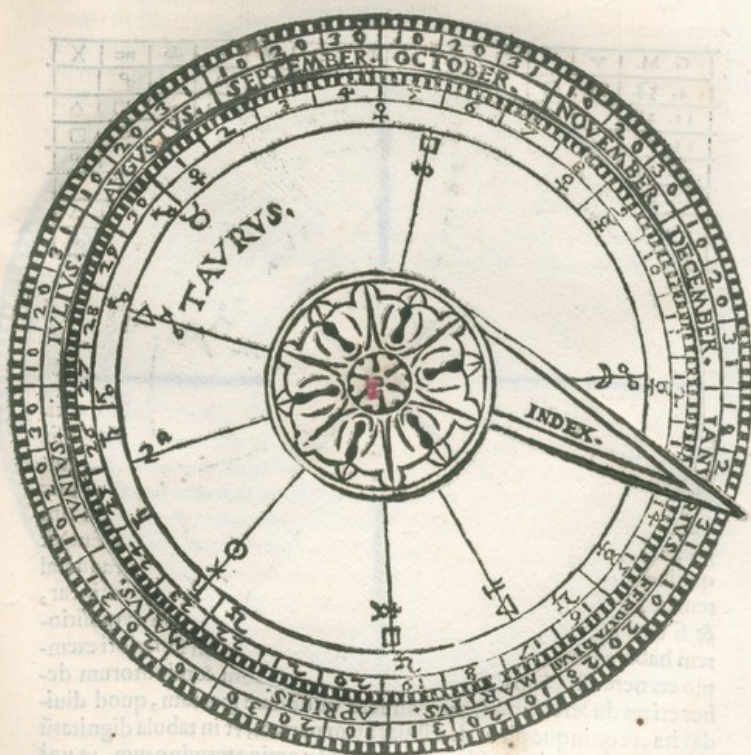
ANtequā harum rotularum vsum tradam, earum constructionem docere operæ pretium fore existimo, sine quo parum utilitatis afferunt, cum hæc tredecim sequentes tabulæ sint tantummodo in exemplum, & vni tantum seruiant: licet paucis mutatis, & aliis accommodari (vt infra docebimus) possint. Vt igitur has tabellas, & tu lector candidè construere possis, primum cœlestem figuram tempore, quo quis oritur erigere debes omni adhibita diligentia, & ponas sequentem esse. Volo in hanc figuram profectiōnes annuales conficere ad futuros morbos præuidendos: primum hanc in sequentem figuram conuerto hoc modo. Duco in longitudinem quatuor, & decem lineas, sed ita ut ultima uel prima duplum spaciū contineat: deinde lineas prioribus transuersales nouem describo, postea in primis spaciis duodecim Zodiaci signorum characteres describo ab ariete incipiens, sub quibus omnes planetas sub suo signo colloco, sed ita, vt qui pauciores sui signi gradus confecerit proxime sub zodiaci signis sit collocatus, deinceps cum, qui post priorem pauciores partes signi peragrauit, & eadem ratione reliqui planetæ collocandi sunt, inscriptis gradibus, & minutis in ampliori spacio singulis planetis, & eorum radiariis, vt in superiori figura se habent: & hæc melius in exemplo infra cer-

nuntur.

∴

PLANETAE ET PLANETARVM RADIATIONES IN TAVRI DODECATEMORIO.

Lingua constituitur in membris nostris, quæ maculat totum corpus, & inflamat rotam natiuitatis nostræ inflamata gehenna. Ep. can. Iacob. III.

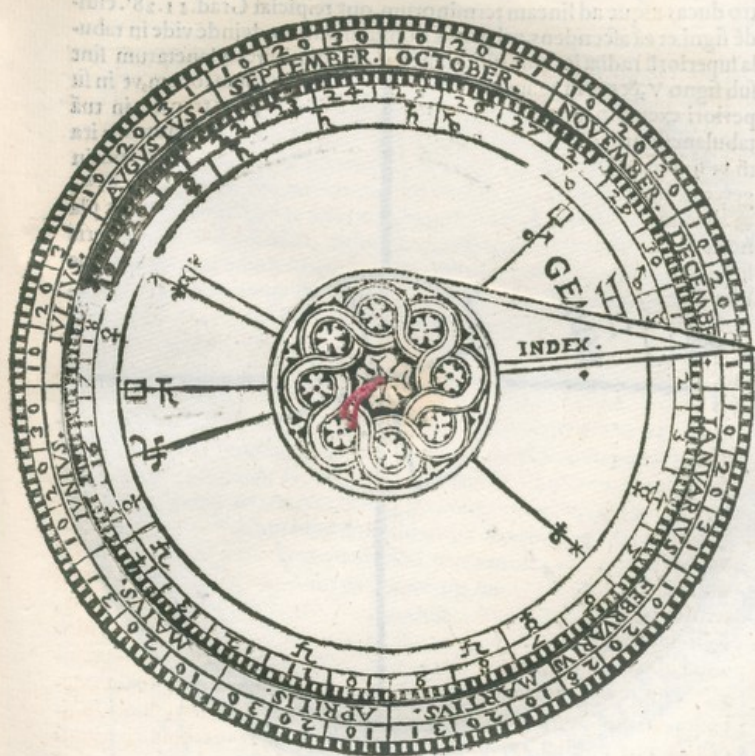
Tabella inferuiens ad 13. rotulas sequentes
conficiendas.

G. M.	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈
4. 54.	△	□	★		♀		*	□	△		♂		
11. 28.		♂		△	□	*		☉		*	□	△	
15. 15.	*		♄		*	□	△		♂		△	□	
16. 34.		△	□	*		♄		★	□	△		♂	
18. 49.	△	□	*		♀		*	□	△		♂		
22. 22.	□	*		☉		*	□	△		♂		△	
27. 52.		△	□	*		♂		*	□	△		♄	

Hi planetę ita dispositi tibi radiationes omnes suis zodiaci locis tibi ostendunt, quod illud est, quod quærimus, ut nostras rotulas professionales fabricemus. Primum igitur circulo confecto, in quo annu- in 365. dies sit distributus, & singulis mensibus suis diebus adscriptis quomodo in circulo immobili cernere licet. alius deinde circulus tibi parandus est, imo duodecim circuli (ut 12, & superiores esse debent) & quilibet illorum in triginta gradus diuidendus est, & quilibet gradus saltem in 12. partes, ut quælibet illorum pars quinque gradus contineat, & si fieri posset in 60. partes distribuendus esset, ut rem exquisitiorem haberes: inscribat deinde graduum numeros, ut in superiori exemplo cernere est. Sub hac autem diuisione graduum, & minorum debes etiam ducere lineam, quæ conficiat quoddam spacium, quod diuidas ita, ut quinque planetis tribuas suam partem, ut in tabula dignitatum essentialium in secundo libro tributum est nomine terminorum, ut unico intuitu habeas non solum quod signo, gradu, & minuto planetæ, & sue radiationes sint, verum etiam quo termino. 12. ita tabulis distributis in singulis debes inscribere nomina signorum zodiaci, uel suo caractere, uel suis nominibus, ut in prima inscribatur ♈. in secunda ♉, & ta deinceps. Postremo in tabula Arietis inscribe planetas, & radiationes

ET TEMPORIS LIB. III. 195
PLANETAE ET RADIATIONES IN GEMI-
NORVM DODECATEMORIO.

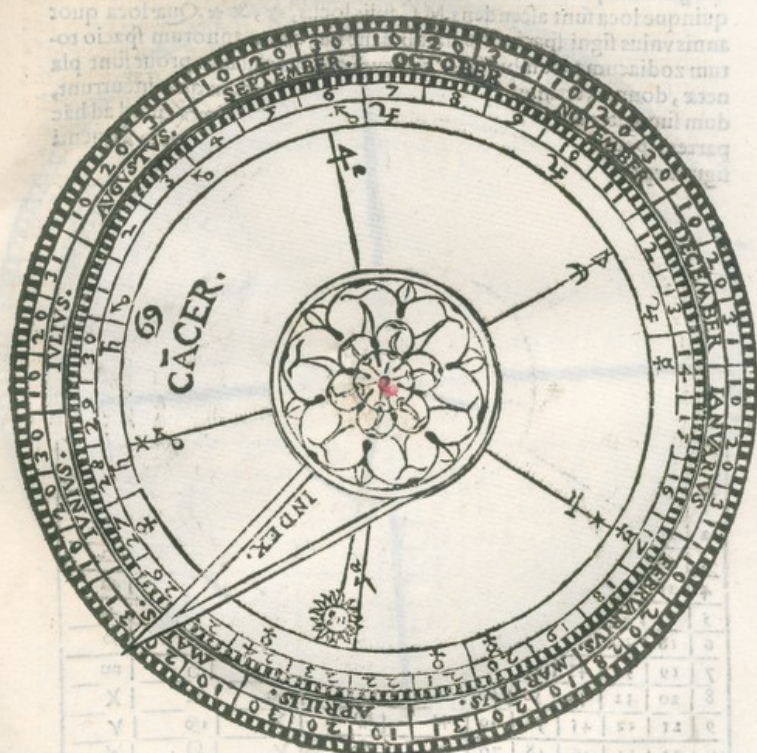

Timor Domini apponet dies, & anni impiorum bre-
 uiabuntur. Prou. 10.

tiones, & figuræ domus, pro ut in tuis figuris se habent in cælesti scilicet
 themate, et in figura, quam supra nos descripsimus, & in qua planetæ
 cum suis radiationibus imposuimus, ut in superiori figura cælesti inest
 principium primæ domus in Grad. 11.28'. V lineam igitur rectam a cen-
 tro ducas usque ad lineam terminorum, quæ respiciat Grad. 11.28'. eius-
 dē signi. et eā ascendens, vel prima domus inscribas, deinde vide in tabu-
 la superiorū radiationum, quæ planetæ, & radiationes planetarum sint
 sub signo V, & eas in tuam tabulam transferas, & in suum locum, vt in su-
 periori exemplo in V. figura Grad. 4.54'. inest Δ. ♀. hunc transfer in tuā
 tabulam signi V ducta linea a centro vsque ad lineam terminorum: ita
 tñ, vt si vsque ad circumferentiam produceretur Grad. 4.54'. eam contin-
 geret, & huic adscribe Δ, ♀. deinde eadem ratione inscribe * ♄, ♀, ♀, ♀,
 ♀. hac autem rotula, & ceteris eadem ratione confectis suis scilicet pla-
 netis, & radiationibus impositis, et domibus, vt in superioribus figuris
 se habent, debes ordine in duodecim circulis, in quibus annus in suos
 dies sit distributus, filo ita infigere, vt unā cum quodam indice super-
 posito, vt in his exēplis patet, facile dimoueri possit. Quibus ita dispositis
 utere, vt infra docturi sumus. Sed quoniā tibi sciendum est, quod
 tabellæ, in quibus annus in mēses & dies distributus est, omniū
 cōis est, & secunda etiā rotula, in qua est diuisum signum in gra-
 dus, & minuta: radiationes autem, & planetæ impositi sunt, vnius pro-
 priæ sunt propter hanc causā, si aliam cælestem figuram vis illis rotulis im-
 ponere, necesse est, vt lineas planetarum, & radiationum ra-
 das, & tuas imponas, vel penitus cartam, vbi sunt,
 præcidas, & aliam imponas, ubi radia-
 tiones, tuas describere pos-
 sis. quomodo tñ do-
 cuimus.

PLANETAE ET RADIATIONES IN

CANCRI DODECATEMORIO.

Memor esto, quoniam mors non tardat.
Ecclesiast. 14.

Cum

De harum tabellarum usu.

VT harum tabellarum usum habeas alia tibi tabella ex tuo celesti themate conficienda est, in qua ratione quadam quinque locorum hilegicalium profectioes descriptæ sint, ut infra patet. Hæc autem quinque loca sunt ascendens. M.C. solis locus, ☉, & ✱. Quæ loca quor annis vnus signi spacium perambulant ita, ut 12. annorum spacio totum zodiacum perambulēt, & nostrum corpus afficiunt prout sunt planetæ, domus, termini, et planetarum radiationes, in quas incurrunt, dum suum iter conficiunt, ex quo fit, ut annus 13. sit primo (quod ad hanc partem spectat) similis, et 14. secundo, et ita deinceps, ut in sequenti figura apparet.

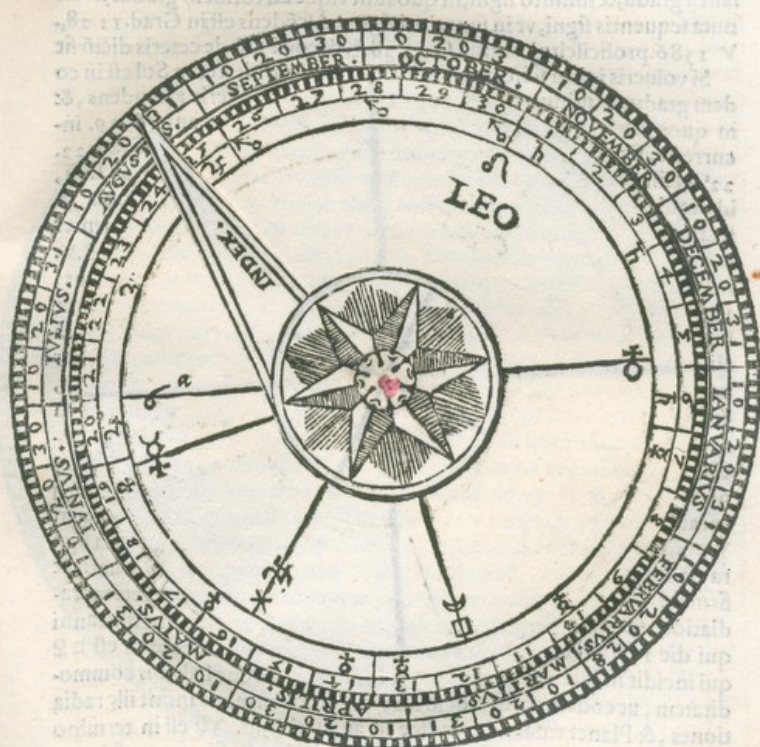
Annuales profectioes quinque locorum
hilegicalium

1538	1550	1562	1574	1586	1598	Aic. G. 11. 28	M.C. G. 5. 33	☉. G. 22. 21	☉. G. 11. 28	✱. G. 0. 34
1	13	25	37	49	61	V	☉	☉	☉	☉
2	14	26	38	50	62	☉	☉	☉	☉	☉
3	15	27	39	51	63	II	☉	☉	☉	☉
4	16	28	40	52	64	☉	V	☉	☉	☉
5	17	29	41	53	65	☉	☉	☉	☉	☉
6	18	30	42	54	66	☉	II	☉	☉	☉
7	19	31	43	55	67	☉	☉	☉	☉	☉
8	20	32	44	56	68	☉	☉	☉	☉	☉
9	21	33	45	57	69	☉	☉	☉	☉	☉
10	22	34	46	58	70	☉	☉	☉	☉	☉
11	23	35	47	59	71	☉	☉	☉	☉	☉
12	24	36	48	60	72	☉	☉	☉	☉	☉

Plane-

PLANETAE ET RADIATIONES IN
LEONIS DODECATEMORIO.

Omne opus corruptibile in fine deficit.

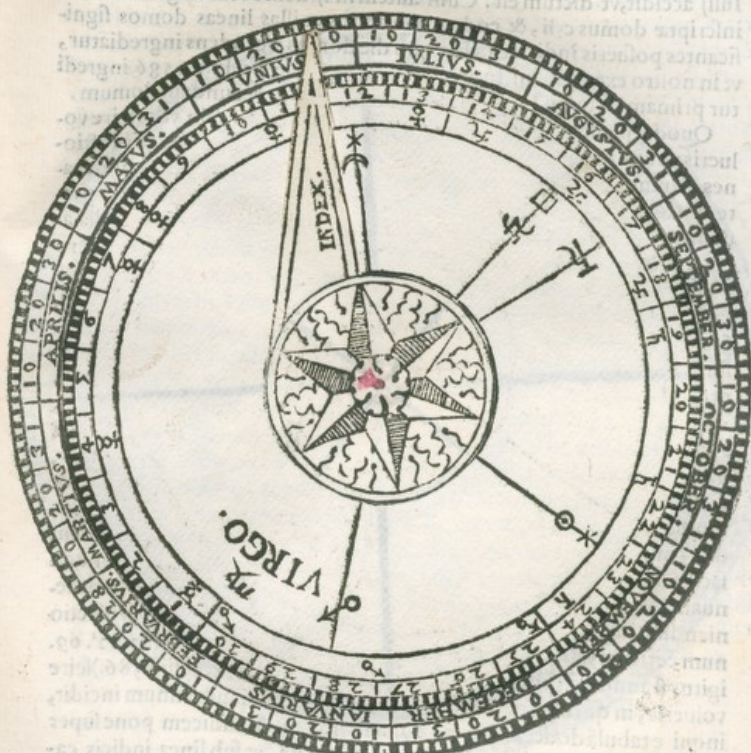
Eccl. 14.

Quinque

Quiaq; locis hilegiatib⁹ ita dispositis facile cernes, quo loco hæc quinq; loca quotannis sint, & quibus liber 12. annis ad eadem principia reuerti, vt anno 13. 25. 37. 49. 61. & 73. sint huius profectiois principiu, & in eodem signo, & gradu, & quomodo vnus anni spacio perambulant a gradu, & minuto signi, in quo sunt vsque ad totidem gradus, & minuta sequentis signi, vt in superiori figura Ascēdens est in Grad. 11. 28. V 1586. proficiscitur usq; ad G. 11. 28. 8. & eodē mō de ceteris dictū sit

Si volueris igitur scire, quo loco initio anni tui idest cum Sol est in eodem gradu, & minuto signi, in quo est in radice, fuerit ascendens, & in quos planetas, & radiationes per totum hunc nati annum 49. incurrerit, sic agendum est, primum vide, quo die Sol erit in Grad. 22. 22. 69. in prima huius libri tabula, & inuenies id cōtingere die 15. Iulij, id exquisitius sit in Ephemeridibus, vide deinde in superiori tabula profectiois, in quem locum incurrat profectio ascendens, & inuenies in angulo communi ascendens, & anni, incidere in Grad. 11. 28. V. ingredere igitur tabulam primam ex his duodecim, quæ V. tribuitur, indicem super 15. diem Iulij colloca, & rotulā volubilem euolue ita, vt sub eius indicis linea cadat G. 11. & 28. eius sig. deinde fac, vt hæc rotula aliquātulo cere hæreat, cū maior in qua insunt menses, et super ea firmata debes voluere index ita, vt cadat super lineas rectas, & in illi circulo inscriptas, & idē index tibi ostēdet in circulo anni, quo die ascēdēs ad illas radiationes puenerit, vt in nostro exēplo, rotulis ita cum indice accommodatis, die 12. Octobris ascendens perueniet ad Δ 7, & die 29. Nouembris ad \square 8. cum verò die 26. Februarij exeat ascendens de signo V, vt patet in figura, si super vltimam partem V. posueris indicem, tunc sequens signū, quod 8 est, & in secunda figura est, ingredi debes. Principiū igitur 8 penē ad diem 26. Februarij, & firmata rotula signi super rotula anni, vt superiorem firmasti, ceteras radiationes & planetas eodem modo inuestigare debes vsque ad finē anni qui die 15. Iulij accidet, & inuenies vnicam radiationem, quæ est \square 7 qui incidit in Diē 26. Aprilis 1587. Inde eam quoque habebis commoditatem, ut eodem tempore videas, quibus in terminis insint illæ radiationes, & Planetæ: nam sub indice id apparebit, ut. Δ 7 est in termino ipsius 7, et \square 8 in termino 8, & \square 7 in termino 7. Sin autem scire volueris, quando ad terminos proficiscitur Ascendens, eadē ratione operandum est, fac scilicet, vt gradus, & minutum ascendens tui anni respiciat diem, in quo Sol est, ubi erat in radice, deinde uolue indicem ad initiū cuiusque termini, & idem index tibi ostendet in circulo mensum diem, in quo ad illum terminum perueniet ascend. & in nostro exemplo continget,

PLANETAE ET RADIATIONES IN
VIRGINIS DODECATEMORIO.

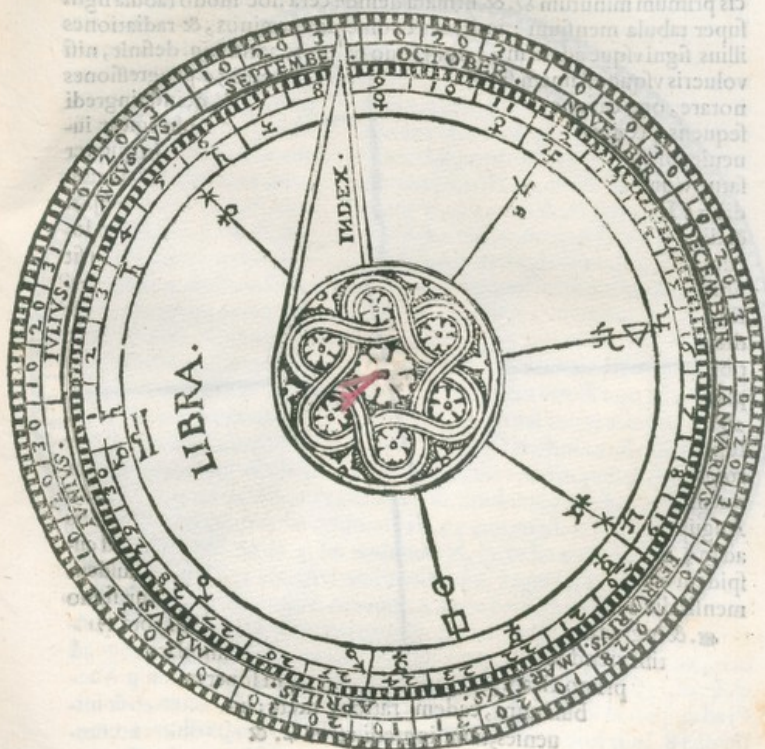
Omnis caro sicut fœnum veterascet.

Eccl. 14.

tinget, vt ascen. proficiscatur ad term. ζ , die 15. Augusti ad term. σ D. 9. Nouembris, ad term. δ . D. 8. Ianuarij 1587: ad term. η . D. 26. Februarij & tunc, vt dictum est Ascend. mutat signum, & ingreditur ζ . ad term. η , & ad term. ζ . D. 3. Iunij, in quo moratur vsque ad finem anni, qui 15. Iulij accidit, vt dictum est. Cum autem in ijsdem rotulis signorum sint inscriptae domus celi, & eodem modo super illas lineas domos significantes posueris indicē videbis, quo die domos ascendens ingrediatur, vt in nostro exemplo initio anni 49. quod est Dic. 15. Iulij 1586. ingreditur primam domum D. 27. Decembris ingreditur secundam domum.

Quod si profecionem anni 50. qui incipit D. 15. Iulij 1587. scire volueris, tum in superiori figura cuius titulus est annuales profeciones, quinque locorum hilegialium, tum in superiori, quae dodecatemorio ζ . adscripta est, videbis progressionem ascendentis peruenire eo anno, scilicet 1587. ad Grad. 11. 28. ζ in illa enim tabella aperte id in numeris, & caracteribus cernitur; in dodecatemorio vero tabella non tam aperte. Nam vbi firmaueris rotam signi super rotam anni, vt docui superius euoluas necesse est indicē ad diem 15. Iulij, & sub eodem indice videbis in rotula signi G. 11. 29. eiusdem signi ζ . fin eadē ratione vsus eris, quam superius docui, videbis ascēdēs proficisci ad Δ . δ . D. 27. Septembris D. 29. Augusti ad term. η , ad \square η , die 13. Octobris, ad δ . die primo Nouēbris, ad \ast , Die 27. eiusdem ad term. δ , die 21. eiusdem: die vero 28. Decembris ad domum secundam, vt dictū est, ad term. σ . die 9. Ianuarij 1588. ad Δ σ . die primo Februarij. die vero 26. eiusdem mensis egreditur signo ζ . & ingreditur signum Π , & tunc debes vti tabula adscripta Π , vt superius dixi, in anno 49. cum ascendens egressus est ν , & ingressus est ζ idem facito dum per duodecim signa perambulat. Cognita profecione annuali ascendentis, quomodo dictum est, ad progressionem Solis deueniendum est, qui (vt tum in radice, tum in tabula annualium profecionum cernitur) est anno, 1. & 13. & 25. & 37. & 49. & 61. in G. 22. 22'. 69. igitur si anno 49 (qui incidit, vt dictum est in diem 15. Iulij 1586.) scire volueris, in quos planetas & radiationes per totū illum annum incidit, inquit etabulā dodecatemorio 69. adscriptam, & indicem pone super diem 15. Iulij. deinde euolue rotulam signi ita, vt sub linea indicis cadat G. 22. 22'. (ad quem gradum habebis lineam ductā a centro, quae inscripta est \odot . cum ille sit Solis locus) firmata deinde signi rotula super rotula anni paucula cera, euolue indicem ad planetas & eorum radios, qui in illo signo ab illo loco gradus scilicet 22. 22' vsque ad finem signi, & aduerte in circulo mensium, quo die id accidat, & habebis, quod quæris.

PLANETAE ET RADIATIONES IN
LIBRAE DODECATEMORIO.

Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honestas a Deo
sunt. Eccl. 11.

queris, & in hoc nostro exemplo, die 9. Septembris proficiscitur Sol ad
 * .♄. die vero sequenti ad term. ♄. in quo versatur vsque ad finem signi,
 ad quem peruenit die 15. Octobris, quo die ingreditur leonis signum:
 relicta igitur tabula 69. leonis tabulam ingredi, & indice accommo-
 dato super diem 15. Octobris, quo ☉ ingreditur ♌. & sub linea indi-
 cis primum minutum ♌. & firmata deinde cera hoc modo tabula signi
 super tabula mensium: indicem euolue ad terminos, & radiationes
 illius signi vsque ad diem 15. Iulij, quo tempore annus 49. desinit, nisi
 volueris vsque ad finem signi peruenire, & futuri anni 50. progressiones
 notare, quo casu potes peruenire vsque ad finem signi, deinde ingredi
 sequens, & ita vsque ad 12. peruenire. in nostro exemplo igitur iu-
 uenies progrediendo Solem eodem die in term. ♄. incidere, in quo ver-
 satur vsque ad diem 29. Decembris: sed interim incidere in ♌ locum
 die 15. Decembris, & die 27. in term. ♌. die vero 6. Martij 1587. in ☉.
 & die 25. Martij in term. ♌. die 21. Aprilis in * ♄, & die 3. Iunij in ♌ lo-
 cum, & die quinto eiusdem mensis in term. ♄, die vero 15. Iulij cum sit
 finis anni 49. nihil erit amplius in illo signo, quod ad illum annum per-
 tineat, sed reliquum, quod est illius signi ad annum 50. pertinet, &
 dictum est si profectiones aliorum anni 50. norum scire cupis eadem ratione
 tibi agendum est. Si eiusdem anni ☉ an-
 pis, vide in progressionum tabula, quo loco sit, & videbis esse G. 11.
 28ⁱ. inquire igitur scorpionis rotam, & posito indice super diem 15.
 Iulij, & sub linea indicis Grad. 11. 28ⁱ. signi, & firmata signi rota super
 rota anni, indice utere, ut supra dictum est, ad diem inueniendum, in
 quem progressiones incidunt, & inuenies tunc esse in term. ♄. & die 3.
 Augusti peruenire ad term. ♌. 13. Septembris ad * ♄ decimo Octobris
 ad ☉ 27. eiusdem ad ♌ 23. Nouembris ad ♌ 27. Decembr. ad cu-
 spidem octauæ domus, ad * .♄. die ultimo Ianuarii 1587. cum eiusdem
 mensis die 20. peruenit ad term. ♄. die vero Februarii egreditur signo

♌. & ingreditur signum ♌. in reliquo igitur eiusdem anni rota ♌

tibi utendum est, quare ad hunc diem accommodato

primo Grad. ♌, & firmata tabula signi super ta-

bula anni, eadem ratione utere; in-

uenies, tunc ingredi term. ♄. &

die 26. Aprilis 1587. perue-

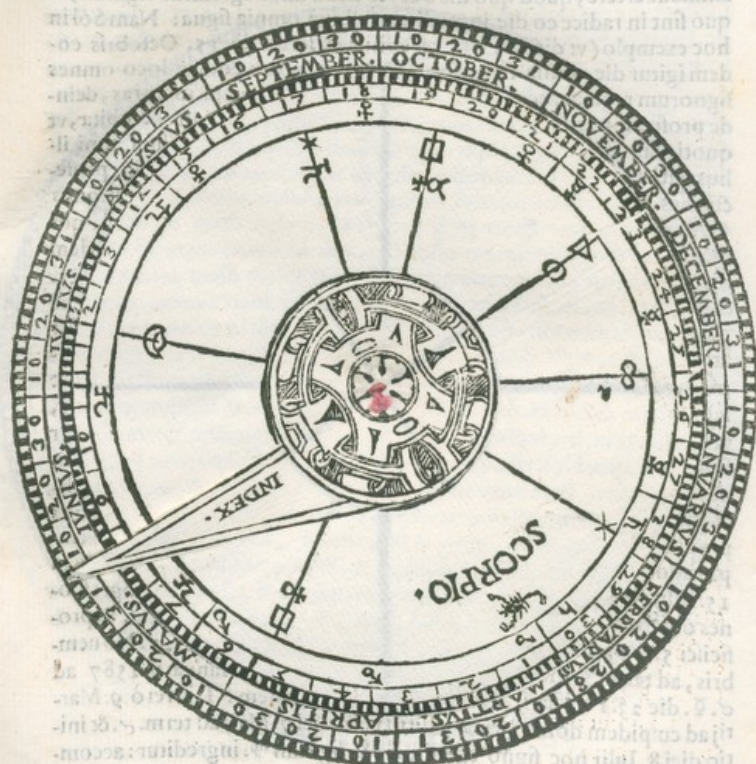
nire ad ♌ 2. secun-

do vero Iu-

nii ter-

mi. ♌.

PLANETAE ET RADIATIONES IN SCOR-
PIONIS DODECATEMORIO.

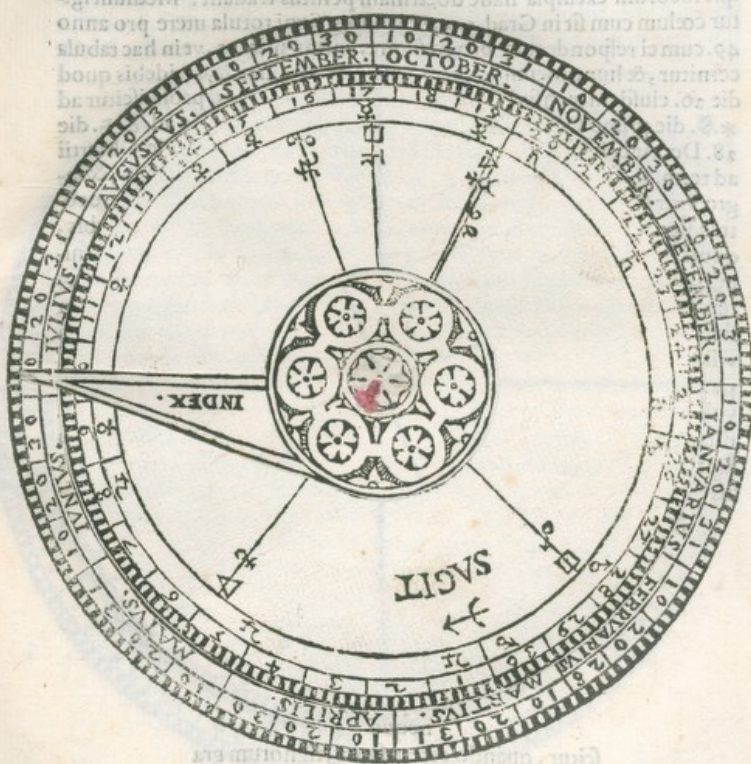
In tribulatione inuocasti me, & liberaui te.
Psal. 80.

in nihil aliud prætereā vsque ad finem anni 49. incidet, quidquid erit prætereā in eo signo, id omne anno 50. ascribendum est. Hoc modo & in ceteris annis tibi agendum est, vt eius anni profectioes habeas: ponamus te velle 12 annorum profectioes considerare, debes diligenter animaduertere, quod quo die Sol vel aliud hilee egreditur signum, in quo sint in radice eo die ingreditur reliqua omnia signa: Nam Sol in hoc exemplo (vt dictum est) egreditur ☿ signo die 15. Octobris eodem igitur die omnia signa ingreditur, & potes eodem loco omnes signorum rotulas accommodare, ne in quem errorem incurras, deinde profectioes diligenter inquirere, hac tamen cautione adhibita, vt quotiescunque progredieris vltra illum diem, qui principium anni illius nati est, illas profectioes esse pro anno sequenti illi, cuius profectioes prius animaduertis, vt superius obseruauimus profectioes ☉. ♀. & ascen. pro anno 49. si progredieris vltra diem 15. Iulij, qui dies huius nati principium anni est, erit id omne vsque ad eandem diem pro anno 50. si iterum pertransieris eundem diem pro anno 51. & ita deinceps. Re ipsa sepe in huiusmodi disciplinis cognoui magis exēpla auctoris mentem, quam præcepta docere, ob id nunquam videor satis multa exempla dedisse, vt res satis aperta fiat. Quemadmodum igitur me non tædet, amice lector tam multa in hanc sententiam conscribere ut tibi prosim sic tu minime graueris, vt tibi sis utilis, hæc legere, & diligenter considerare, antequam tibi per suadeas te, quæ hic scribuntur, assecutum esse. Ad alias igitur profectioes pergamus. Pars fortunæ (qua Marsilius Ficinus, & ceteri medici Astrologi multis in rebus vtuntur, & maxime ad corporis morbos præuidendos) est in M. 34. ♄. vt superius in celsi themate pro exemplo adducto perspexisti, in ♄ igitur tabella ponatur hic locus ad diem 15. Iulij (qui anni huius thematis principium est) deinde progressiones obleruentur (vt dictum est superius) & inuenies ♄. ad ☿. ♀. proficisci 5. Septembris, & die 18. ad term. ☿. Ad ☐. ☉. die 25. Nouembris, ad term. ♀. die 13. Decembris, ad ♄. ♄. die 9. Ianuarij 1587. ad ☿. ♀. die 23. Februarij, ad term. ♄. die 26. eiusdem. Die vero 9. Martij ad cuspidem domus sextæ, initio vero diei 7. Maij ad term. ☿. & initio diei 8. Iulij hoc signo egreditur, & signum ♄. ingreditur: accommodata igitur rota signi ad rotulam anni ita, vt primus gradus ♄. respiciat diem 8. Iulij, inuenies nullum ab eo die vsque ad finem anni adesc-

level in tribulatione vocati me & liberati est.

Plat. 20.

PLANETAE ET RADIATIONES IN SAGIT-
TARI DODECATEMORIO.

Numeri dierum, & tempus dedit homini Deus, & dedit potestatem
eorum quæ super terram sunt. Eccl. 17.

se vel Planetam, uel radiationem, nisi quod tunc ipsa * ingreditur term. ☿. si deinde obseruaueris omnia usque ad finem ipsius ea pro anno 50. erunt, ut signum ☿ pro 51. & ita deinceps eodem modo. Neque progressiones medii coeli mihi relinquenda sunt, ut horum quinque locorum exempla hanc doctrinam penitus tradant. Medium igitur coelum cum sit in Grad. 5. 33'. huius signi rotula utere pro anno 49. cum ei respondeat in progressionibus annus primus, ut in hac tabula cernitur, & hunc locum ad diem 15. Iulii accommoda, & videbis quod die 20. eiusdem mensis M.C. ingreditur term. ☿ die 25. proficiscitur ad *. ☿. die primo Octobris ad term. ♃, die 27. Nouembris ad Δ ♄. die 28. Decembris ad term. ♄. die 6. Februarii 1587. ad ☿ ☼. die 9. Martii ad term. ♄. die 11. Aprilis ad Δ. ☿. die 7. Maii egreditur signo ♄, & ingreditur signum ☿, quo utendum est usque ad finem anni. Quare rotula signi ad hunc diem accommodata, ut dictum est sepius, videbis, quod tunc ingreditur term. ♄, & die 6. proficiscitur ad ☿ Veneris. nihilque amplius esse in illo ad illum annum pertinens, & quidquid est preterea in illo signo pertinere ad annum 50. Hac omnia si diligenter consideraueris amice lector non uereor, quin statuas has rotulas maximam utilitatem asferre, cum unico in tuitu cernas, quod multis computis, alias tibi inquirenda essent, quam rem his maxima cum voluptate consequeris, ex quo fit, ut verum studium sit, cum studium (teste Cicerone) Vehemens occupatio ad aliquid cum magnauoluptate sit. Verum est, quod hae rotulae diem progressionis tantum nobis ostendunt, & computus horarum, atque minutum, sed tamen si dili-

genter animaduuerteris videbis hoc satis esse, cum omnia in

hac scientia exquisita haberi non possint. Omnes

enim periti testantur minime fieri posse,

ut verum tempus sciatur, quan-

do ☼ ingreditur primum

Arietis minutum, quod

si exquisite sciri

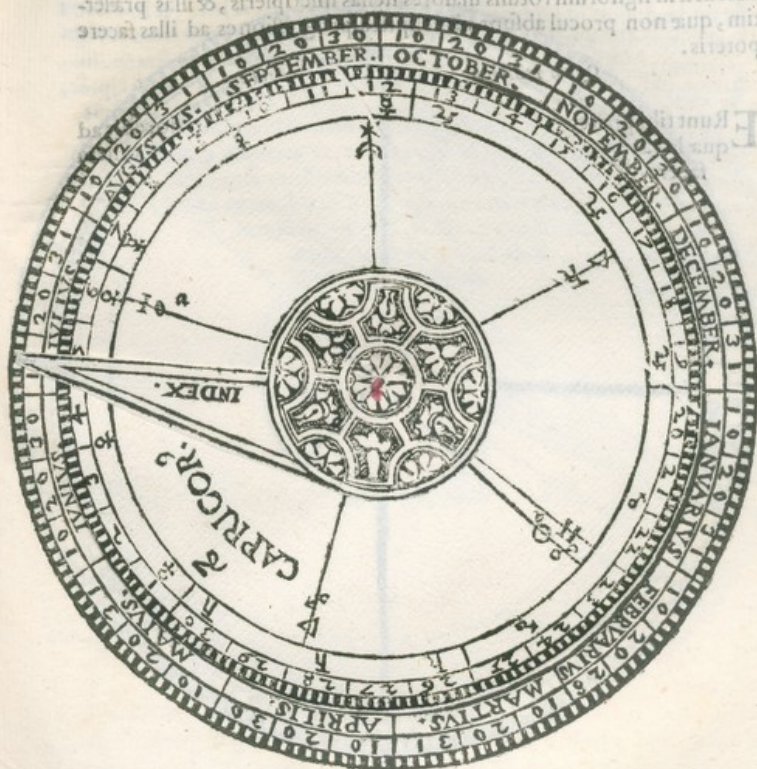
non potest,

neque

scitur, quando cetera signa, signorum gra-

du, & minuta ingrediuntur.

PLANETAE ET RADIATIONES IN
CAPRICORNI DODECATEMORIO.

Creavit illis scientiam spiritus, & sensu implevit cor eorum,
& mala, & bona ostendit illis. Eccl. 17.

idm 3

Dd

Directiones, & profectioes fieri, & ad stellas fixas.

CVM directiones fiant non solum ad planetas, & eorum aspectus, & ad nonnullas stellas fixas sic, & profectioes fieri possunt: quãobrem si in signorum rotulis maiores stellas inscripseris, & illas præferim, quæ non procul absunt ab ecliptica, progressiones ad illas facere poteris.

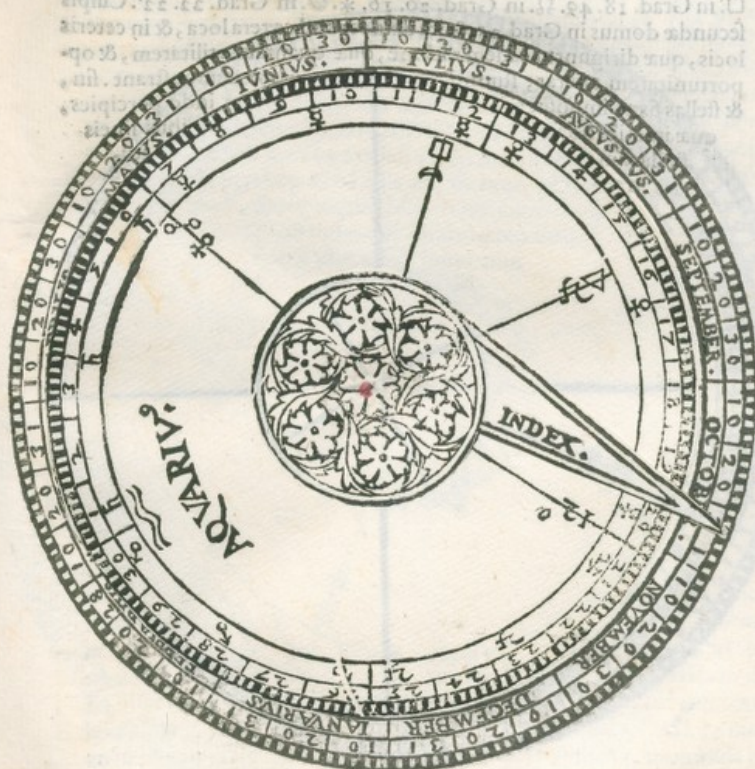
Quam utilitatem præterea afferant hæ rotulæ.

ERunt tibi præterea hæ rotulæ quædam memoria, quæ te docebit ad quæ loca tibi directiones faciendæ sint, vt exempli gratia, vellem facere directiones ascendentis ad promissores sequentes, & video in superiori exemplo. Ascendentem esse in Gradu 11. 28ⁱ. V. inquiri in illa tabula loca, ad quæ ascendens dirigendus sit,

Gratiis illis scientiam spirituum, & sensu implentur cor eorum.
& mala & bona ostendit illis. Eccl. 1. 7.
D9 & mihi

PLANETAE ET RADIATIONES IN
AQVARI DODECATEMORIO.

Expectauimus lucem, & ecce tenebræ.
Isai. 59.

& mihi occurrit primum term. ♀ in gradus 15. initio, deinde Δ ♀ in Grad. 18. 49'. & in Grad. 21. term. ♂. in Grad. 22. 22'. □. ☉. in Grad. 26. term. ♀, & in Grad. 1. ☿. term. ♀, in Gra. 4. 54'. □. ♀. in Grad. 8. term. ♀. Grad. 11. 28. ♀. ☿. in Grad. 15. 15'. term. ♀. in Grad. 16. 34'. Δ. ♀. & ♀. □. in Grad. 18. 49'. ♀. in Grad. 20. 16'. * ☉. in Grad. 22. 22'. Cuspis secundæ domus in Grad. 25. & ita deinceps ad cætera loca, & in ceteris locis, quæ diriguntur eadem ratione, quæ quantam vtilitatem, & opportunitatem afferat, studiosis hæc pauca apertè demonstrant. sin, & stellas fixas imposueris, maiorem quoque fructum inde percipies, quæ inscribendæ sunt lineis rectis, vt & planetae, in quibus lineis stellarum nomina inscribere debes vna cum stellarum natura, ne tibi opus sit, ea aliis locis quærere, & vt quod semel feceris, tibi semper profit, cum nihil temporis in vita nostra sit, quod non omni diligentia nobis colligendum sit.

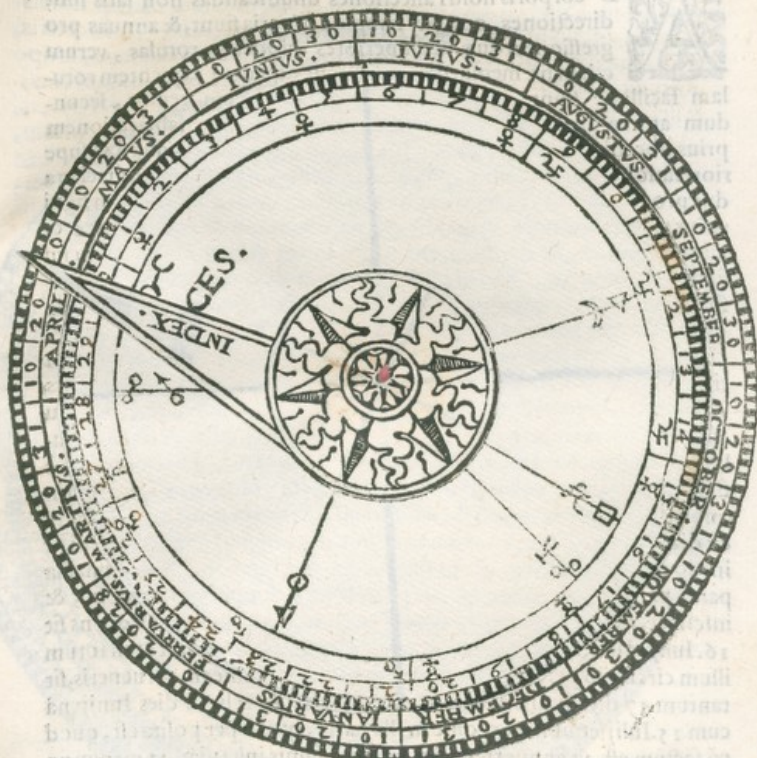

Ex hoc theatrum vndi, ecce tempus.

PLA-

Dd

PLANETAE ET RADIATIONES IN
PISCIVM DODECATEMORIO.

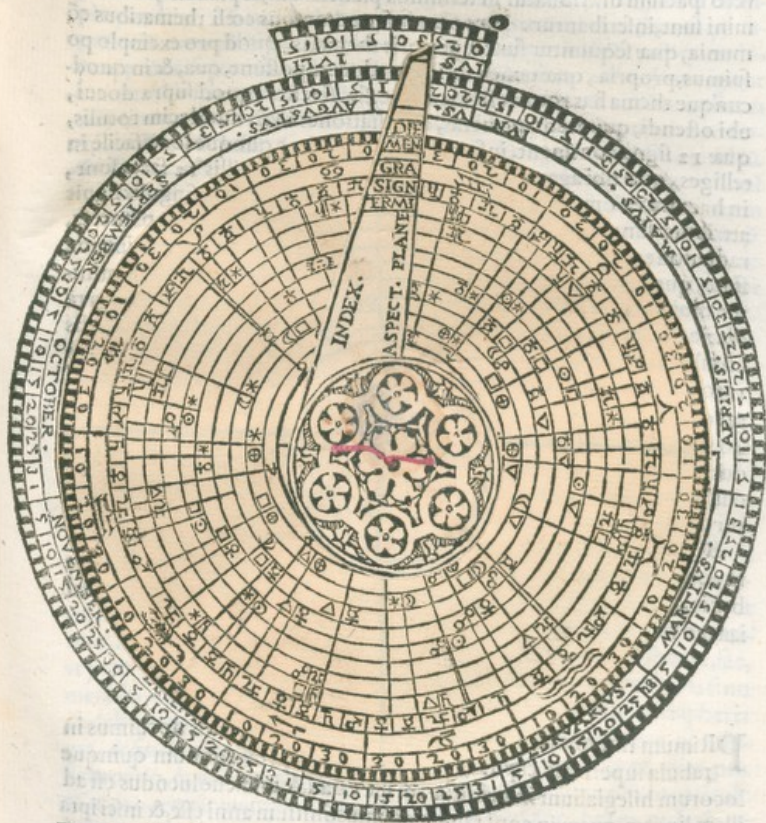
Expectatio iustorum letitia: spes autem impiorum
peribit. Prou. 10.

DE MENSVRNIS PROGRESSIONIBVS.

Cap. VII.

AD corporis nostri affectiones diiudicandas non satis sunt directiones, quæ per tempora horaria fiunt, & annuas progressiones, quæ per superiores duodecim rotulas, verum etiam hæ mensurnæ progressiones, quæ per sequentem rotulam facillimè fiunt, licet directio primum locum teneat, secundum annua profectio, tertium mensurna cuius rotæ fabricationem prius docebimus, deinde vsum. Illud igitur sciendum est, quod, vt superiori ratione quolibet anno quinque loca hilegalia triginta zodiaci gradus progrediuntur, sic hac ratione progrediuntur vnus spatium signi vnus mensis tempore. et mensis est tantummodo dierum 28. H. 2 & aliquid amplius, vt quolibet anno quilibet ex quinque locis tredecim signa progrediatur. Annus igitur integer in tredecim æquas partes distribuendus est, & quælibet pars triginta zodiaci gradibus adscribenda est. Vt autem id commode fiet, hoc excogitauimus artificium, conficimus circulum, qui ex tredecim anni partibus duodecim contineret, quæ toti zodiaci circulo responderet, quæ vero pars decimæ tertiæ parti zodiaci vel potius illi, quæ in eodem circulo zodiaci prima fuerit, inseruieret, sustulimus e circulo, & super circulum posuimus, ita tamen, vt suum ordinem sequatur. Hoc fiet planius, si figuram, quâ infra posuimus inspexeris, illam scilicet, quæ annum continet. Hæc superiori cœli themati seruit, cuius thematis anni initium est die 15. Iulij, & posui in figura esse hoc die elapso, vt initium anni sit initio diei 16. illa igitur parua linea recta, quæ ligat circulum, cum illa parua parte, quam de annuo circulo subtraxi, & super circulo posui, & inscripsi, o, in circulo initium anni indicat, & primus dies sequens sit 16. Iulij, quo elapso sequuntur ceteri menses ordine ita, vt cum totum illum circulum percurreris, & iterum ad eandem lineam peruenieris, sit tantum 17. dies Iunij. decimus vero octauus, & reliqui dies Iunij vnâ cum 15. Iulij sequuntur ordine in illa parte, quæ super posita est, quod eò factum est, vt annus tredecim zodiaci signis inseruiat, vt mensurna progressio postulat. Primæ rotulæ descriptione exposita, reliquum est, vt & secundam mobilem. s. & super primam positam describamus, & eius fabricationem exponamus. Primum fiat circulus ea magnitudine, quæ arcam primæ rotulæ expleat ad vnguem. in cuius limbo, quatuor lineæ ducendæ sunt, primum, & extremum spatium in 360. gradus diuidendus est,

MENSURNAE PROGRESSIONES.

Breues dies hominis sunt, numerus mensium eius apud te
est constitui termini eius, qui præteriri non
poterunt. Iob 14.

est, secundum spacium in 36. spacia, ut quodlibet spacium decem gradus contineat, & in illis cellulis numeri inscribendi sunt 10. 20. 30. quo modo in figura cernis. tertium spacium diuiditur in 12. spacia, quæ duodecim signa complectantur, & nomina signorum inscribantur: Quartum verò spacium distribuatur in terminos planetarum, & planeta, cuius termini sunt, inscribantur. Hæc omnia sunt omnibus cœli thematibus communia, quæ sequuntur sunt superioris thematis, quod pro exemplo posuimus, propria, quæ tamen rationem docere possunt, quæ, & in quodcunque thema has rotulas fabricare possis. si tenes, quod supra docui, ubi ostendi, quomodo planeta, & radiationes in iis duodecim rotulis, quæ 12 signa continent, inscribendæ erunt, hoc quoque loco facile intelliges, quæ tibi agenda sint. Quæcunque enim in illis 12. facta sunt, in hac una, ea omnia tibi describenda sunt. illæ. n. singulæ singulis signis attributæ sunt. hæc autem totum continet zodiacum, omnes planetas, radiationes, & domus. quare hæc omnis suis zodiaci locis inscribenda sunt, quomodo in figura cernere est: At cum gradus in minuta minime diuisus sit, quod id paruum spacium minime patitur: cum tamen radiationes, & planeta inscribis, eam debes adhibere diligentiam, ut oculis eum saltim in quatuor partes diuidas, & lineas ad eam partem dirigas: quæ vero numero minorum sit, proximior, ut si minuta fuerint 24. 25. 26. 30. ad gradus medium lineam dirigas si 12. 14. 16. ad primam quartam si 35. 40. 42. 45. 50. ad secundam quartam: si 55. 57. & ad finem penè gradus. Hac diligentia si vsus eris, non dubito, quin opus perfectissimum futurum sit. Super has autem rotulas cum index imponatur, nihil tibi opus erit eum fabricare, cum in libro eum perfectum habeas.

Rotula vero anni est superiori quidem themati solum accommodata, quod si illam ad aliud thema accommodare volueris, aliam infra habebis, quam facile tibi utilem reddes, quo modo docturi sumus. sed iam ad vsum pergamus.

De huius figura vsu.

Primum tibi querenda est annua profectio, ut superius docuimus in tabula superioris capitis, quæ annualium profectionum quinque locorum hilegialium inscribitur, & ille Grad. & min. euoluendus est ad illam lineam, quam in anni tabula diximus, initium anni esse, & inscripta est, o, deinde firmanda est rotula zodiaci super rotulam anni aliquo antulo cære, super quam firmatam euolue ad singulos planetas, & radiationes, & terminos, atque domos indicem, & tibi idem index c. stendet
in

In circulo anni diem, ad quem ille locus progredietur, hac cautione adhibita, ut ubi peruenieris ad lineam, quam initium anni diximas, scias non esse expletum annum, sed adhuc restare illam particulam, quam super circulum posuimus ob id, ubi transferis illam lineam, debes in superiori parte notare diem, non autem in circulo, ut sequenti exemplo patebit. Ascendentis igitur mensuras profectioes si anni 49. superioris exempli scire volueris. vide in tabula ante dicta, ad quem locum proficiscatur ascendens, & videbis ad Grad. 11. 28'. v. hunc igitur locum ad initium anni, ut dictum est, accommoda, & euolue indicem ad primum locum obseruandum, & videbis primum peruenire ad term. ♄. Die 18. Iulij, & 19. ad ♄. ad Δ ♄. D. 23. ad ter. ☿. D. 25. ad ☿. die 27. ad term. ♄. D. 29. & ita ad cetera loca deinceps vsque ad lineam inscriptam, o, ad quam ubi peruenieris videbis tum ascendens primam domum ingredi, quod accidit die 17. Iunij, die vero 20. eiusdem ad term. ♄. & ita deinceps vsque ad finem illius arcus super circulum positi, qui de finit in diem 15. Iulij, & in Zodiaco in gradu 11. 28'. ☿, qui locus est initium anni 50. ob id elapso anno 49. ut habeas profectioes quinquagesimi anni, hunc locum debes accommodare, & ad mouere ad lineam, quam initium anni fecimus, quo facto videbis initium anni in ☿ & contingere, deinde die 20. eiusdem mensis ad deum secundam, & term. ♄. deinde ad cetera loca deinceps, ut studentibus facile in figura patebit. Hac sint satis, ut huius figuræ vsu habeas, quod & p. ceteris locis hilegialibus sit dictum. Sed quoniam hac figura ad nihil aliud valet nisi, ut viā fabricandi similem, & eius usum discas ex aliqua parte hoc onere te letare volui. Quæcunque. n. omnibus celi positionibus communia sunt imprimenda curauimus, cuius prima pars, ea. s. quæ annū continere dēt hic intra est, quæ vero super ponenda est cū ceteris impressa est, quæ super alias figuras ponenda sunt. Continent hæc rotula omnes anni dies 365. scilicet initium tui anni semper esse debet ab illa linea, quæ inscripta est, o, ponamus te velle in has rotulas celi positū dici 10. Ianuarij distribuere, fac, ut primus dies ab illa linea sit dies 10. Ianuarij, deinde 11. finitioris si numerādo vsque ad finem mensis ubi linea recta est ducenda a periphēria circuli centrum versus, quæ omnes lineas ductas circulariter contingat, & finem mensis aperte indicet, quo facto numerabis 28. dies pro Febuario, & eadem ratione aliam lineam inscripseris pro Febuario, & alias pro ceteris mensibus, quoad peruenieris ad anni finem, cui erit, cū peruenieris numerando ad finem illius arcus, qui super circulum positus est, si quibuslibet decem diebus mensis, 10. & 11. in fine mensium, qui habent 31. dies, & Februarij in fine 8. inscripseris lineas, &

E e nume-

numerus vt nos fecimus in superiori figura perfecta non incommodum erit. quo modo vero planetæ, & radiationes sint inscribendæ in rotula zodiaci, quam super hanc ponere debes, facile est tibi discere ex iis, quæ diximus in superiores duodecim rotulas. Nam hic habes zodia-

ci diuisionem in signa, & gradus, & planetarum termi-

nos, hic omnia sunt inscripta præter domos ra-

diationes, atque planetas, quod non

communia, sed propria sunt.

vt igitur diligentia, & ha-

bebis promptuarium

accommodatissi-

mum ad id,

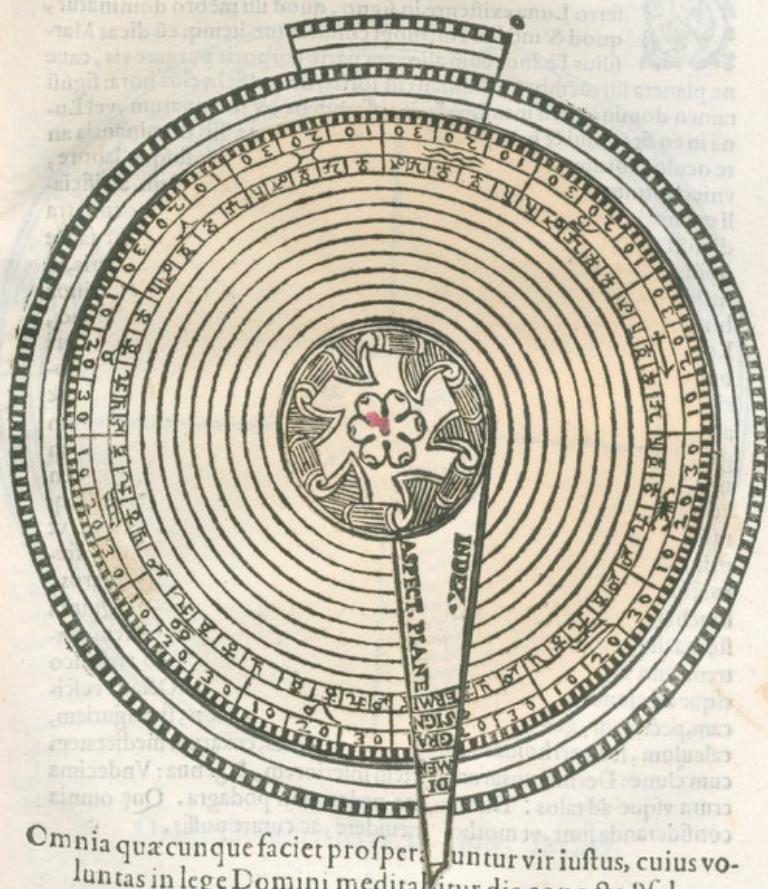
quod di-

cum

est.

ET TEMPORIS LIB. III. 219
 ROTVLA INSERVIENS PROGRESSIONI-
 BUS MENSVRNIS QVINQVE LOCORVM
 HILEGIEALIVM NON PERFECTA.

Omnia quaecunque faciet prospera sunt vir iustus, cuius vo-
 luntas in lege Domini meditata situr die, ac nocte. Psal. 1.
 Ee 2 QVAE

QVAE SIGNA QVIBVS NOSTRI CORPORIS
membris dominantur. Cap. VIII.

QVM in centum Aphorismis sit scriptum: Ne tangas mēbrū ferro Luna existente in signo, quod illi mēbro dominatur, quod & medici Astrologi confirmant. itemq; cū dicat Marfilius Ficinus cum aliquam partē corporis purgare vis, caue ne planeta illi membro dominans sit fortis, neque sit in eius hora: signū tamen dominans illi membro facito ascendens, & fortunatum, vel Luna in eo sit, volui & hoc loco hāc membra, & signa illis dominantia ante oculos eorum ponere, qui veritatis studiosi sunt, vt absque labore, vnico intuitu id cernere possint. Hāc figura pro quodam artificiali memoria vti possumus: omnia.n. lineis, & figuris intuentium oculis tradi non possunt, quā tamen cernuntur, quā cerni non possunt facile nobis in mentem perducunt: praesertim si hāc diligenter attenderis, videlicet Arietem praesse capiti, atque faciei, Taurum collo, Geminos brachiis, atque humeris, Cancrum pectori, pulmonibus, stomacho, Leonem cordi, & ventriculo, atque iecori, & dorso, & costis posterioribus, Virginem intestinis, & fundo stomachi, Libram renibus, & femori, atque natibus: Scorpionem genitalibus, vuluā, matrici, & ano: Sagittarium femori, atque subinguinibus: Capricornum genibus: Aquarium cruribus, & tibis: Pisces pedibus, quā omnia licet (vt dictum est) in hac figura descripta non sint, quā tamen cernuntur satis sunt, quā tibi ceterorum memoriam excitent. Eadēq; ratione nostrum corpus in duodecim cœli domos distributum est. vt prima domus habeat caput, oculos, faciem, aures, polipum, orisq; foetorem. Secunda domus collum, guttur, glandulas: Tertia, humeros, brachia, manus. Quarta pectus, pulmones, Isophagum, splenē: Quinta stomachum, hepar, cor, nervos, latera dorsum: Sexta, inferiorem ventrem cum intestinis, colum vsque ad podicem: Septima ab vmbilico vsque ad clunes cum iliis, femoribus, renibus, & lumbis. Octaua vescicam, pectinem, genitalia, spinam dorsī, ileon tenasmon, stranguriam, calculum, h. morrhoidas: Nona cauiam hepatis, coxarum medietatem cum clume: Decima coxarum partem inferiorem, & genua: Vndecima crura vsque ad talos. Duodecima pedes cum podagra. Quē omnia consideranda sunt, vt morbos prauidere, ac curare possis.

SIGNA

SIGNA HVMANI CORPORIS PARTIBVS
DOMINANTIA.

Omnes homines terra, & cinis. Eccl. 17.

DE

DE DIEBVS CRITICIS. CAP. IX.

DIES critici, vel decretorij quem vsum apud medicos habeant ipsi medici sibi testes sunt. omnesq; eos sibi diligenter obseruandos esse fatentur. De illorum autem causis multi multa senserunt, quæ neque ego disputare mihi proposui, sed Astrologorum solum opiniones in medium afferre, & per rotulas ante oculos ponere vt hæc quoque in re oculorum rationem habeamus per quos plurima discere contingit Philosopho auctore. Illud igitur sit compertum omnibus, quod quilibet in se experiri potest, quod nostra corpora a Lunæ corporis varijs affectionibus afficiuntur ita, vt nulla alia causa præexistente in nobis multas affectiones sentiamus. Quis Luna cum Ioue existente suum corpus magis, quam aliis temporibus valere non sentit? quis non male afficitur in coniunctione cum Sole præsertim cum homo est ita animo soluto, & libero, vt id animaduertere possit? Luna. n. est tamquam speculum, quod omnium planetarum lumina a se depellens in nos iaculatur, propter hanc causam venatricem Dianam poetæ fingunt, eamq; suis sagittis homines occidere per sepe tradit Homerus. At hoc in promptu ita est, vt argumentis non egeat: sensibus. n. patet. Quorsum igitur hæc? vt intelligas verisimile esse, vt in morbis tum ad salutem, tum ad perniciem Lunæ affectiones maxime conducant. Nam si pro humore peccante pugnat ad mortem, si pro contrario ad salutem conducit. idq; ratione naturali. Nam qui in ceteris rebus facit naturam claudicare, in his quoque vel maxime cum vult naturalium rerum ordinem peruertit, ac mutat: Natura enim illius non Domina, sed ministra est, & fidelis, cum nihil agat, nisi quod ab illo mandatum est, & ab illius iussu ne latum quidem vnguem aberrat. Vt plurimum tamen permittit, & vult, vt quæ ab initio naturali ordine disposuit, ea sic procedant, ac progrediantur. ob id videmus ignem comburere, licet Dei iussu tres iudeorum pueros non combusserit, aquam fluere licet eiusdē mandato steterit in exitu Israel de Aegypto, & in ceteris eodem modo. His igitur ita constitutis, illud etiam addendum est, quod licet Lunæ effectus magis sensibus pateat, quam cæterorum planetarum, ac stellarum. vnà tamen concurrunt. omnia enim cœlestia corpora luminis participantia eodem lumine in hæc inferiora agunt, agunt & motu, & influxu. Luna tamen cum omnium horum luminum sit terris citima in nos vt dictum est, tamquam speculum aliorum radios amittit, Stellæ tamen & ipsæ in hæc inferiora suos amittunt radios, & ea suo motu aliquarōne mouent,

mouent, & in ea influunt, ac afficiunt. Hæc autem omnia non eadem ratione in omnibus, & in singulis operantur. singuli enim homines cū prope singulos corporis habitus sortiti sint, quod alteri prodest, alter obesse necesse est. Nam contraria contrariis curantur, & similia similibus conseruantur: quod tamen ipsum nonnunquam ex accidenti contraria ratione se habere potest, vt. s. calor calorem perdat, & frigefaciat, & frigus adurat, & calor frigiditate conseruetur, & frigus calore augeatur. Nemini igitur mirum uideri debet, si prædictionibus de hominum morbis non semper respondent euentus: præsertim cum qui prædicat non omnia animaduertit, quæ animaduerranda sunt, non solum non omnes diligenter inuestigans causas, sed qui effectus in illo subiecto ita affecto, in tali loco posito, in tali tempore, in tali ætate, & cæteris huiusmodi, ab illis causis fieri possunt: sed ad rem redeamus.

Illud quoque sciendum est, quod Luna non solum a Planetarum radiis, & coitu vario modo afficitur ratione planetarum, & radiationum, sed ratione signi, in quo reperitur, & loci, ubi cum Sole iuncta est: tunc enim pene nouas sortitur qualitates, & noua natura induitur. Quod ipsum vulgo comprobatur, cum ferant hæc Luna est Aprilis, illa fuit Martij, quippe quæ naturam signi retineat, in quo Solis, & Lunæ facta fuit coniunctio.

Præterea quemadmodum Solis, & cæterarum planetarum radios in nos amittit ita, et stellarum fixarum earum præsertim, quæ non multum ab ecliptica declinant, vt suo motu cum illis aliquando coniungatur. ob id in quinto libro de Stellis fixis copiosissime agitur. Diligens igitur medicus hæc omnia diligenter animaduertat antequam ad dies criticos accedat, & quidquam ex eis pronunciet, tum ne cuius vitæ ratione reddat, & negligentia pœnam luat, tum vt in terris eam famam consequatur, quæ suus Esculapius in numerum Deorum relatus est, & Apollinis filius est habitus. His igitur præmissis rem ipsam aggrediamur.

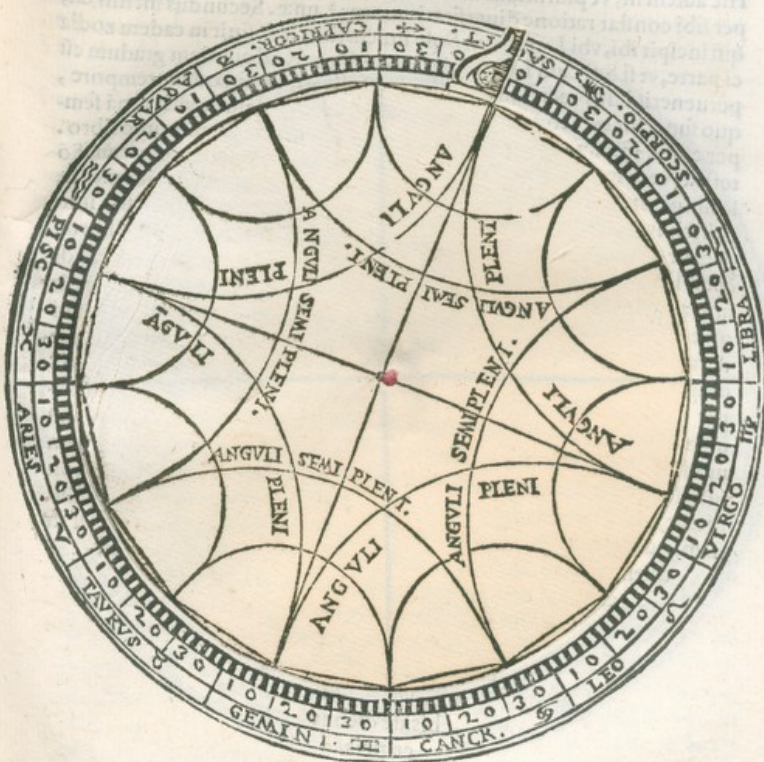
Triplicem Astrologorum sententiam de diebus criticis animaduerti, & duplicem figuram, quæ dies critici cognoscantur constituunt. alij n. figuram ex 16 angulis per zodiacum distributam constituunt, & iuxta affectiones angulorum diiudicant; alij verò quadratos oppositionem, sextiles, & trinos, ad locum in quo fuerat decubitus tempore, vel primo morbi insultu, obseruandos existimant. Alij non hæc solum, sed quodidianos Lunæ congressus, & aspectus intuendos censent. De figura igitur primum 16. singulorum agam. Obseruant diligenter horâ decubitus, vel inuasionis morbi tempus, & locum Lunæ in zodiaco inquirunt, & figuram constituunt eo tempore ex sexdecim angulis, qui

aquæ

æque a se inuicem distent gradus . 22. cum dimidio, & singulorum angulorum affectiones ratione planetarum animaduertunt, & secundum illas de diebus criticis diiudicat. ita tamen, vt vno in Lunæ mense quatuor tantummodo dies criticos constituent: ceteros vero vel indicarios, vel prouocatorios angulos plenos decretorios, semiplenos, qui inter illos medij sunt indicarios, & qui inter vtrosq; sunt, & dicuntur dimidiatos semiplenos prouocatorios appellant. Quo verò modo hi distribuantur, in sequenti figura inspicias. Quæ omnibus ægrotis inferuire potest, hac cautione adhibita, vt cognito loco Lunæ morbi initio ibidem collocetur ille angulus plenus vbi Luna in superiori figura depicta est, & inspiciatur totus zodiacus, & animaduertatur, quo loco singuli anguli cadant. & ephemeridibus adhibitis animaduertatur quando Luna in iisdem angulis futura sit, & quo modo eo tēpore affecta erit, & iuxta illam affectionem de diebus criticis, indicatiuis, atque prouocatoriis, iudicabis. Rem ipsam exemplis illustremus. Quis ægrotare coepit die primo Ianuarij 1587. circa meridiem ex ephemeride video Lunam esse in Grad. 2. 19'. ☿ super hunc gradum in superiori rotula colloco illum angulum in quo ☿ est. & video deinde in quem zodiaci locum cadant singuli anguli, qui in rotula mobili descripti sunt: quod vt facilius fiat firmanda est rotula aliquantulo cera, ne loco moueatur. Videndum est deinde, quo modo illi anguli sint affecti per planetas & stellas fixas etiam, præsertim, quæ cum planetis iungi possunt. Hoc fiat per ephemerides, in quibus video gradum 25. ☿ in quem primus angulus cadit circa decimam noctis diei secundi, hoc est ad quem angulum illa hora Luna peruenit: Tunc male affici video ab ☿ ♄, & paulo post a ☿ ♀: quo tempore male afficietur ægrotus. Quod verò attinet ad stellas fixas tū ex ephemeridibus, tum ex sequētib; libris nostro fusiùs colligere poteris quod de hoc angulo dictum est, id & de ceteris dictum intelligatur. Qua vero ratione ex his iudicandum sit, non est huius nostri instituti tractare, qui hunc Dei librum tantummodo legendi rationem nō autem intelligendi tradimus.

Hæc 16 angulorum figura colligitur ex centiloquio, & à multis probatur, præsertim ab Augustino Nipho Sueffano philosopho, Medico, & Astrologo præstantissimo, improbat tamen a Friderico Chirlogo medico pariter, & Astrologo peritissimo, & aspectus tantummodo ☿, ☿, ☿, & * probantur quippe, qui tantum operentur in ægrotis, cum eum locū respicit Luna, in qua erat, cum ægrotus in morbum incidit, quæ figura fit, vt in sequenti apparet, quam tamē antequam describamus illud de medicinali mense intelligendum est. Medicinalis mēsis triplex est. primus est,

FIGVRA SEXDECIM ANGVLORVM PRO
DIEBVS CRITICIS.

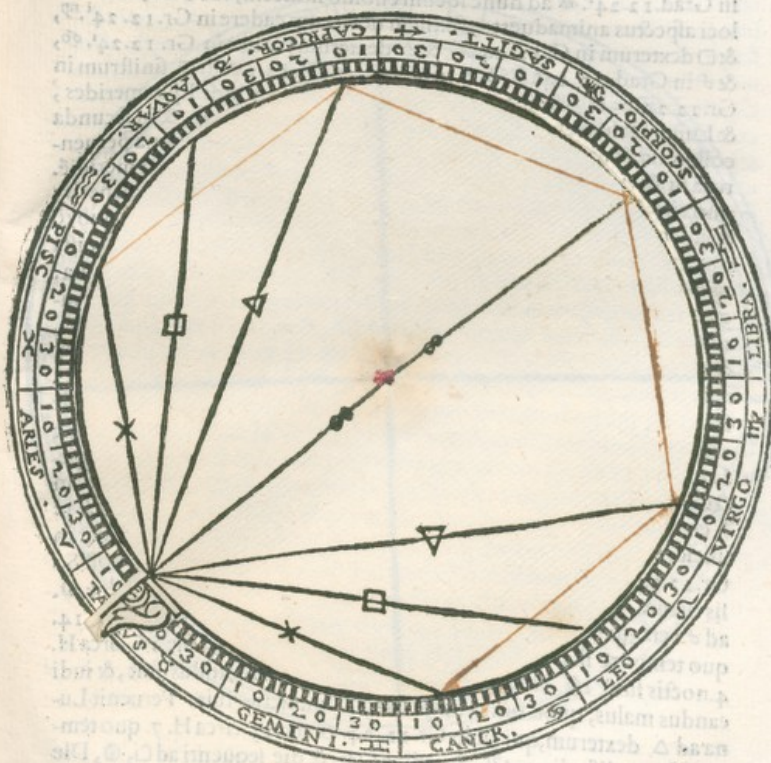
Honora medicum propter necessitatem : etenim illum
creavit altissimus. Eccl. 38.

est, primus est, cuius principium sumit in eo loco, ubi Luna erat, cum quis agrotare coepit, & perdurat dum Luna per totum zodiacum percurrentes ad eundem locum peruenit, & hic est, per quem dies decretorii fiunt, & antequam fiant peritus medicus prouidet, atque prædicat. Hic autem fit, ut plurimum diebus 27.H.8. quod tamen tempus non semper sibi constat ratione diuersitatis motus Lunæ. Secundus mensis est, qui incipit ibi, ubi Luna cum Sole iuncta fuit, & definit in eadem zodiaci parte, ut si Sol cum Luna coierit Grad. 10. X ad eundem gradum cum peruenit illius mensem expletum esse dixeris, qui eodem tempore, quo superior expletur, & hic magis sibi constat, quam superior. nam semper est D.27.H.7. 43ⁱ. 7ⁱⁱ. & mensis periodicus dictus est in primo libro. tertius vero mensis est a Solis, & Lunæ coitione quoad iterum cum Sole iungetur, ut si iuncti fuerit hodie in Grad. 18. hic erit huius mensis principium, & finis erit cum peruenit Luna ad Solem, qui ambo iungentur circa Gr. 18. & hic mensis sinodicus dicitur in primo libro, & est Dierum 29.Ho. 12.44ⁱ. 3ⁱⁱ. Hi tres menses diligenter considerandi sunt a perito medico, ut Apollinis filius, hoc est verus vates habeatur, & quæcunque providenda sunt pro agrotorum salute prouidere, ac prouidere possit. Quod ut diligenter facere possit omnem adhibeat diligentiam, ut thema rite hora inuasionis morbi constituat. & per trutinam Hermetis verum ascendens inueniat. Sciat tamen Medicus, quod non multum interest hac in re vnius horæ spacium modo Luna terminum non mutet. Adhibeat tamen quam maximam potest diligentiam, ut verum tempus habeat, & verum Lunæ locum constituat, quo facto, in sequenti rotula Lunæ locum inueniat, & ibi Lunam, quæ in mobili circulo est, collocet, & cera firmet. deinde videat in quem locum zodiaci cadant *, □. △. & ♀, & quando ad ea loca Luna peruentura sit, videat in Ephemeride vnâ cum planetis ea loca respicientibus, vel in iis locis versantibus, & iuxta Lunæ affectiones in □, vel ♀, iudicabis. de diebus criticis.

FIGVRA

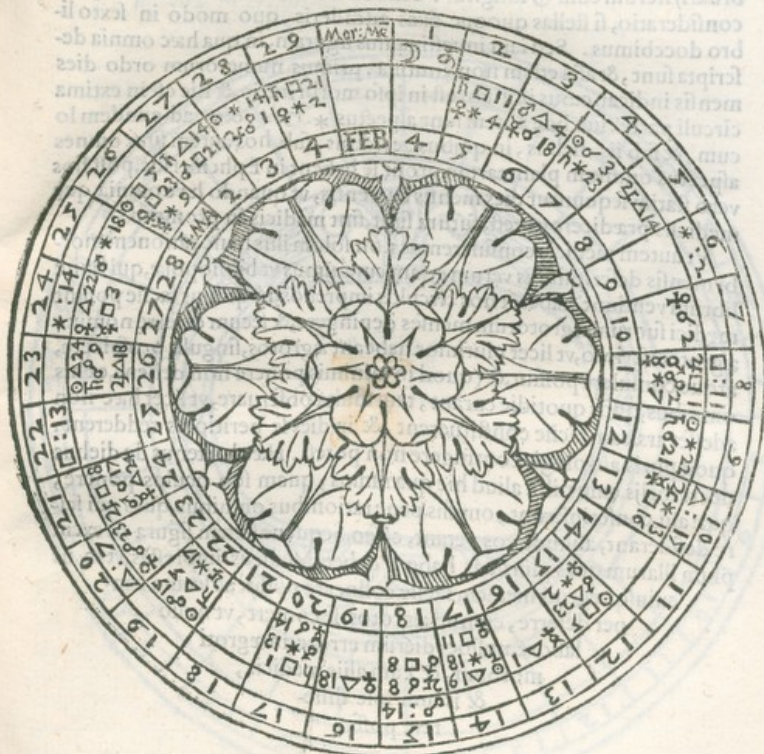
FIGVRA PRO DIEBV5 DECRETORIIS.

Disciplina medici exaltabit caput illius, & in conspectu magnatorum collaudabitur. Eccl. 38.

Aliquod iam exemplum in medium afferamus, vt res illustrior fiat, & Medici habeant facilem rationem ad hanc rem intelligendam. Quis ægrotare coepit die 4. Ianuarij 1587. H. 14. primum ritè celeste thema erigo, vt superius docuimus: planetas impono, & Lunā esse perspicio in Grad. 12. 24ⁱ. ☾ ad hunc locum euoluo indicem, vbi ☽ est, & eiusdē loci aspectus animaduerto, sextilem dexterum cadere in Gr. 12. 24ⁱ. ♀, & ☐ dexterum in G. 12. 24. ♀ & △ dexterum pariter in Gr. 12. 24ⁱ. ☽, & ☿ in Grad. 12. 24ⁱ. ☽, & △, sinistrum in Gr. 12. 24ⁱ. X. ☐. sinistrum in Gr. 12. 24. ☾ & * sinistrum in G. 12. 24. ☿. sumo deinde Ephemerides, & Lunæ cursum considero, qui est in prima facie mensis, & in secunda collumna, & diligenter inquiero, quo die ad hos aspectus Luna peruentura sit, & video peruenturam esse ad * sinistrū die 8. H. 2. post meridiē. quo viso, & cognito considero Lunæ affectiones cum ceteris planetis, & videbo paulo post futuram esse Lunę coniunctionem cum ☽. quo tē pore reliquorum duorum mensium medicinalium initium erit. iusta igitur hanc malā Lunæ affectionem iudicato de hac die indicatiua: quod vt recorderis melius, velim pro singulis ægrotis seorsim hæc omnia exscribas, vt in sequenti figura videbis, & ægroti nomen inscribas, & tecum feras cum te ad ægro-

 tos conferas, vt vno intuitu cer- nere possis, quæcunque ratione coeli ad illum ægrotū pertinet, sed iā ad propositum reuertan- ur, & reliquos aspectus confide- ramus. ☐ sinistrum cum cadat in Gr. 12. 24ⁱ. ☾ ad illum locū perueniet Luna die 11. H. 10. noctis, quo tempore Luna platicè respiciet * aspe- ctu ☽ qui dies cum critica sit diligenter animaduertenda est. & naturam ☽ eo tempore recepturam credendum est, cum sit in ☾. ☽. signo, & ☽ re- spiciatur, licet non malo aspectu. △ autem pariter sinister cum cadat in Gr. 12. 24. X. ad eum locum peruenit ☽ die 13. eiusdem mensis post So- lis ortum, quo tempore Luna discedit a △. ♀. & proficiscitur ad * ☽. ad ☿ vero, qui cadit in Gr. 12. 24ⁱ. ☽ peruenit Luna die 18. circa H. 14. quo tempore ibat ☽ ad *. ♀. & paulo post ad ☐ ☽. sed die 16. circa H. 4. noctis fuit ☐ ☽, & ☽, qui aspectus etiam considerandus fuit, & iudi- candus malus, quod tunc cum Luna ☽ coniunctus fuit. Peruenit Lu- na ad △ dexterum, qui est in Gr. 12. 24. ☽ die 23. circa H. 7. quo tem- pore Luna discedit a ☿ ♀, & vadit a ☐ ☽. & die sequenti ad ☐ ☽, Die vero 25. est Luna in ☐ dextero, & dies critica est circa H. 13. & tunc di- scedit ☽ a * ☿. die 27. circa ☽ ortum Luna est in * dextero discedens a * ♀ & proficiscitur ad ☿ ♀, & die 24. fuit ☽ ad ☽. Die vero ultimo eius- dem mensis ☽ fuit eodē loco, vbi fuit initio morbi, idq; paulo post me- ridiem, cū paulo ante fuerit ☐ ☽, & ☽. cum △ platico ♀. Hic est primi mensis

MORBI MENSIVM FIGVRA.

Altissimus creavit de terra medicinam, & uir prudens
non abhorrebit illam. Eccl. 38.

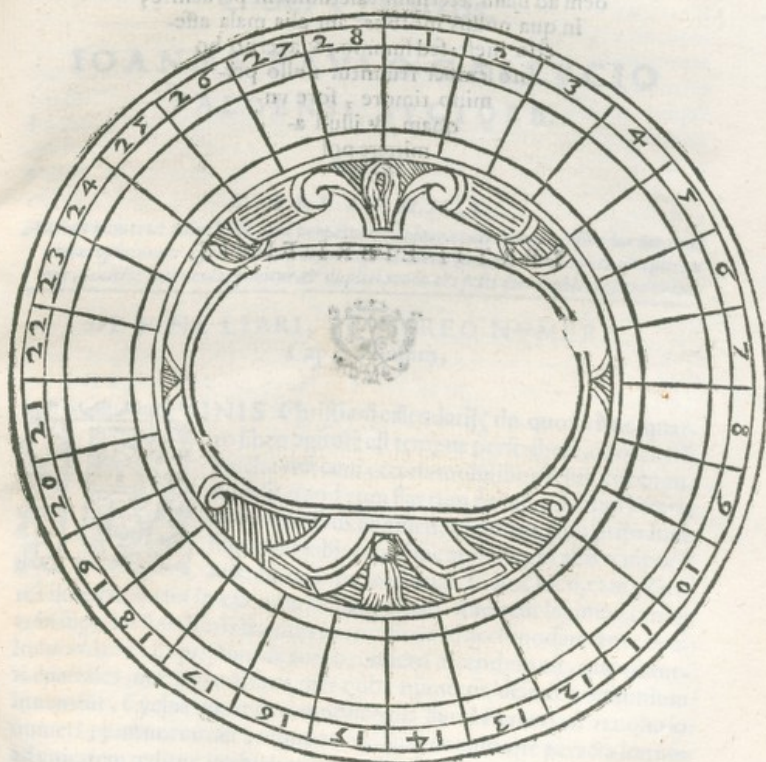
mensis cursus, & magis cognitione dignus, cui adendum est, & aliud tēpus, vt reliquos menses conficias. Nam videas, q̄ die 5. Februarij ⑨ peruenit ad locum vbi superiori mense iuncta fuit cum Sole, & die 7. Februarij iterum cum ☉ iungitur. Hæc est mensium morborum diligens consideratio, si stellas quoque fixas addideris, quo modo in sexto libro doccbimus. Sed iam inuestigamus figuram, in qua hæc omnia descripta sunt, & alia etiam non inutilia. primus numerorum ordo dies mensis indicat, cuius initium est in ipso morbi initio, & hic est in extrema circuli parte. sub hoc autem sunt aspectus *, □. △. & ♀. ad eundem locum, & sub iis diebus, in quibus accidunt, sub hos autem sunt omnes aspectus omnium planetarum prout se habent in Ephemeride. post hos vero statim sequuntur dies mensis currentis, vt quando hæc omnia, quæ medicus prædicere potest, futura sunt, sint medicis in promptu.

Vt autem medicis consuleremus non solum illis hanc rationem morbi mensis descripsimus verum etiam curauimus vt bibliopola, qui hunc librum vendunt, haberēt hos circulos impressos, in quibus facile possint medici suorum ægrotorum menses depingere, & secum deferre nomine ægroti inscripto, vt licet plurimos habeant ægrotos, singulis prospicere, atque consulere possint, & (quod in minimis ponere non debent, ex his omnibus, quos quotidie curant, tam multa obseruare, vt licet hæc non adesset ars. eam facile constituerent, & in dies se peritiores redderent, quod puris astrologis contingere non potest. Hæc hætenus de diebus decretorijs. cum nihil aliud hic quæramus, quam sub oculos ponere, quæ alii conscripserunt, omittis pene rationibus omnibus, quas qui scire desiderant, aliunde eos petant, cēleo. Sequens autem figura est exemplum illarum quas plurimas habere debet Medicus impressas, vt in iis cuiusq; ægroti mensem facile collocare possit, ac secum semper deferre, cum ad ægrotos se confert, vt nullo labore, nulloq; dierum errore in ægroti morbum, & cum aliis medicis, & secum ipse disserere possit.

FIGVRA

FIGURA MENSIS MORBI OMNIBVS
COMMVNIS.

Noli diligere somnum, ne te ægestas opprimat. Prou. 20.

Cum tempus, de quo in hoc libro multa verba fecimus me admoneat,
iam tempus esse, in quo aliquantulum conquiescam, ut de se in sequenti
libro alio quodammodo scribere possim. non scilicet quatenus ad
corporum, sed ut ad animarum salutem pertinet, dum in ter-
ris, & his corporum vinculis versantur, ut possint tan-
dem ad illam aeternam valetudinem peruenire,
in qua nullus morbus, aut alia mala affe-
ctio inest: sed summo, & aeterno bo-
no semper fruuntur nullo per-
mitto timore, fore vn-
quam, & illud a-
mittere pos-
sint.

TERTII LIBRI FINIS.

233
THEATRUM VNI
ET TEMPORIS.

Liber Quartus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO

SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SUMMA.

Aureus numerus cuiuslibet anni perpetui inuenitur, epacta pariter ostenduntur, nouilunia reperiuntur, cycli solaris describitur, litterae dominicales perpetuae explicantur, in disticho ante oculos ponitur, & duplici modo ceteri festi dies mobiles ostenduntur.

DE FINE LIBRI, ET AVREO NUMERO.

Cap. Primum.

RINIS Christiani calendarii (de quo in hoc quarto libro agitur) est tempus perscribere, quo sanctum Pascha una cum ceteris mobilibus festis celebrandum sit, quod cum fiat tum nouiluniis, tum litteris dominicalibus cognitis, ob id haec duo prius inuestiganda nobis sunt. hoc autem cum aliis temporibus alia ratione inuentum sit hoc loco, cum ponere visum est, quam in calendario Gregoriano traditam legimus, eamque ut in superioribus libris fecimus in rotulis ad id accommodatis ante oculos ponemus. Et primum de aureo numero dicendum est, quo numeri epactales inuestigandi sunt, per quos numeros deinde nouilunium inuenitur. Cycli igitur decemnouenalis aurei numeri est reuolutio numeri 19. annorum ad 1. usque ad 19. qua reuolutione peracta iterum ad unitatem reditur. Verbi gratia Anno 1577 Numerus cycli decemnouenalis, qui dicitur Aureus est 1. Anno sequenti 1578. est 2. & ita deinceps in sequentibus annis uno semper amplius usque ad 19. qui aureus numerus caderet in annum 1595. post quem iterum ad unitatem redeundum est: ita, & anno 1596. Aureus numerus sit rursus 1. & anno 1597. sit 2. &c.

G g quili-

quilibet autem annus aurei numeri terminatur in fine Decēbris, & in principio Ianuarij sequētis anni initiū sumit alius annus aurei numeri.

Vt hoc anno 1586. aureus numerus est 10. 1587. 11. & ita deinceps vsque ad finem numerorum 19 ino perpetuū debes quolibet anno sequenti rotula vti ita, vt semper sequenti cellula vtaris pro sequenti anno, vt post cellulam, in qua 10. numerus est debemus sequenti vti pro sequenti anno 1587. quæ 11. cōtinet, & ita in perpetuū, vt anno 1596. aureus numerus futurus sit. 1. 1597. 2. & ita deinceps. Huius autem aurei numeri ordinem habebis in limbo sequentis secundæ figuræ, ne idē sapius repetamus. Sed quoniam valde laboriosum est, ac molestū tot annos in numerorum serie enumerare, eamq; toties repetere, donec ad annum, cuius Aureus numerus queritur, perueniatur: præsertim si annus propositus procul ab anno 1586. quo hæc scribuntur, vel potius excribuntur ex calēdario Gregoriano: absit cōstituta est sequens tabella, ex qua sine magno labore aureus numerus cuiuscunque anni tam antequam post hunc annum 1586. inuenietur hac arte.

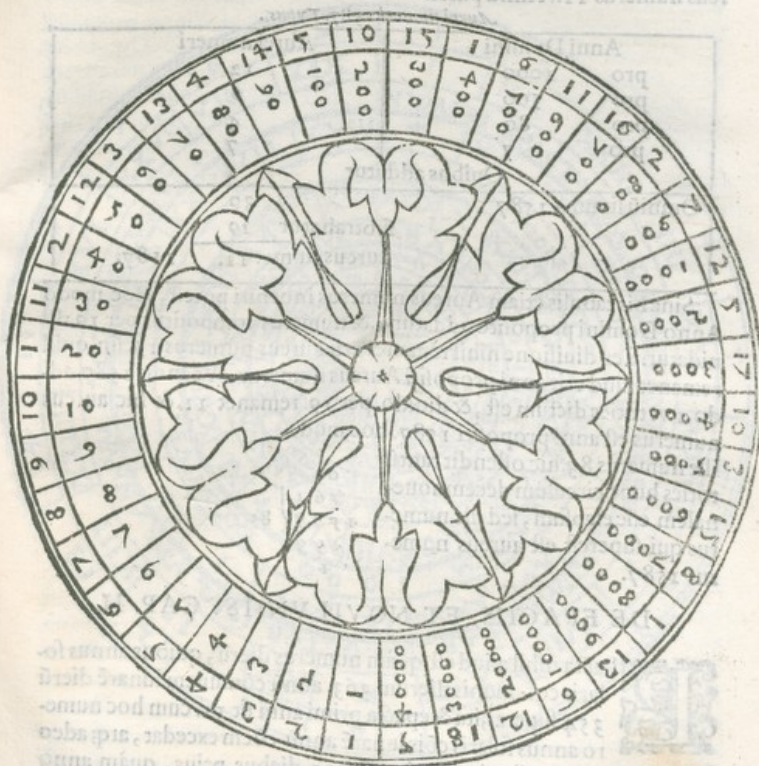
Quærat annus propositus in tabula sequenti, & in parte interiori, qui omnes anni Domini sunt: sed ita, vt ad annum tuum vnum prius addas, qui si descriptus in ea fuerit, aureus numerus in eadem cellula, sed in parte exteriori circuli collocatus est. vt anno 1000. fuit aureus numerus 12. anno 2000. futurus est 5. si vero annus propositus in tabula nō continetur, accipiat annus in tabula contemius proxime minor vnā cum aureo numero respondente. Deinde sumantur in eadem tabula anni, qui supersunt, vnā cum aureo numero respondente, qui priori aureo numero inuento addatur, reiciantur a composito numero 19. si reici possunt, & tandem vnitas adiiciatur. Componetur .n. hac ratione Aureus numerus propositi anni. Quod si neque anni, qui supersunt in tabula reperiuntur, accipiendus erit rursus annus proxime minor, vnā cum eius aureo numero, qui priori aureo numero inuento adiiciendus est, & a composito numero reiciendum 19. si reici potest: idemq; faciendum erit cum reliquis annis, qui supersunt, donec omnes in tabula inueneris: Et tandem vltimo aureo numero ex aureis numeris in tabula repertis confecto reiectis prius 19. si reici possunt, vt dictum est addenda vnitas. Conficietur enim hoc modo aureus numerus anni propositi. Quod si post additionem vnitatis numerus compositus fuerit 19 ita, vt deductis 19 nihil remaneat, erit aureus numerus 19.

Exemplis res fiet illustrior. Quoniam hæc annus 1586. in tabula non reperitur, cuius aureus numerus scire cupio. sumendus est annus 1000. deinde 587. qui, quoniam in ea non continetur, capiendus est iterum

TABVLA AD AVREVM NVMERVM

CVIVSLIBET ANNI INVENIENDVM

Adde I.

Nolite putare quoniam veni solvere legem, aut prophetas, non
veni solvere legem sed adimplere. Matth. 5.

iterum 500. in tabula proximè minor. postea 87. qui supersunt sumendi sunt in tabula: sed quoniam non reperiuntur; accipiendus est annus 80. in tabula proximè minor: postremo remanentes anni 7. sumendi sunt in tabula cum aureis numeris illis in suis cellulis exterioribus respondentibus, quibus (vt dictum) est addatur 1. & detractis 19. erit aureus numerus 11. vt infra patet.

Aurei numeri 1587. Typus.

Anni Domini		Aurei numeri	
pro	1000		12
pro	500		6
pro	80		4
pro	7		7
Quibus addatur			1
Omniū summa 1587			30
		subtrahatur	19
		aureus nume. 11.	1587.

Sine his tabulis etiam Aureus numerus inueniri potest, Hoc modo Anno Domini proposito addatur 1. & numerus compositus per 19. diuidatur: si ex diuisione nihil remanet erit aureus numerus 19. sin. quid remanet illud erit anni propositi Aureus numerus. Vt anno 1587. addo 1. vt toties dictum est, & diuido per 19. remanet 11. & hic aureus numerus est anni propositi 1587. hoc modo

Ille numerus 83. hic ostendit tantū toties hunc circulum decemnouenalem esse elapsū, sed ille numerus qui superest est aureus numerus 1587.

1
03
761 |
* 588 (83
* 99
*

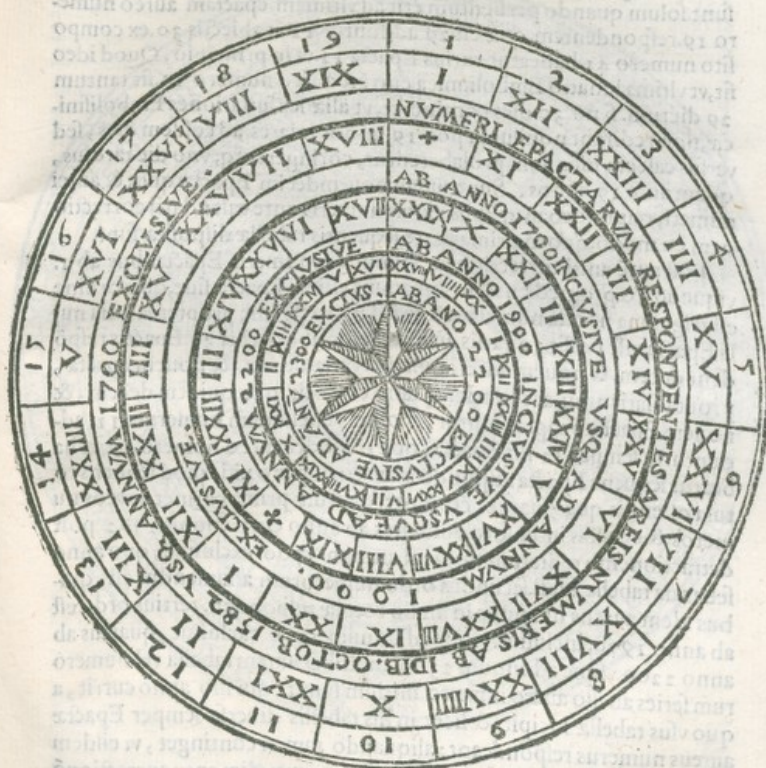
DE EPACTIS, ET NOUILVNIIS. CAP. II.

Epacta nihil aliud est, quàm numerus dierū, quibus annus solaris communis dierum 363. annū cōmunem lunare dierū 354. superat, ita & epacta primi anni sit 11. cum hoc numero annus solaris cōis lunare annū cōem excedat, atq; adeo sequenti anno nouilunia contingant 11. diebus prius, quàm anno primo, ex quo fit, epactam anni secundi esse 22. cum eo anno rursus annus solaris lunarem annum superet 11. diebus, qui additi ad 11. dies primi anni efficiunt 22. ac p̄inde finito hoc anno nouilunia cōtingere 22. diebus

CIRCVLVS CONTINENS EPACTAS

RESPONDENTES AVREIS NVMERIS

ab anno 1582. vsque ad annum 2300.

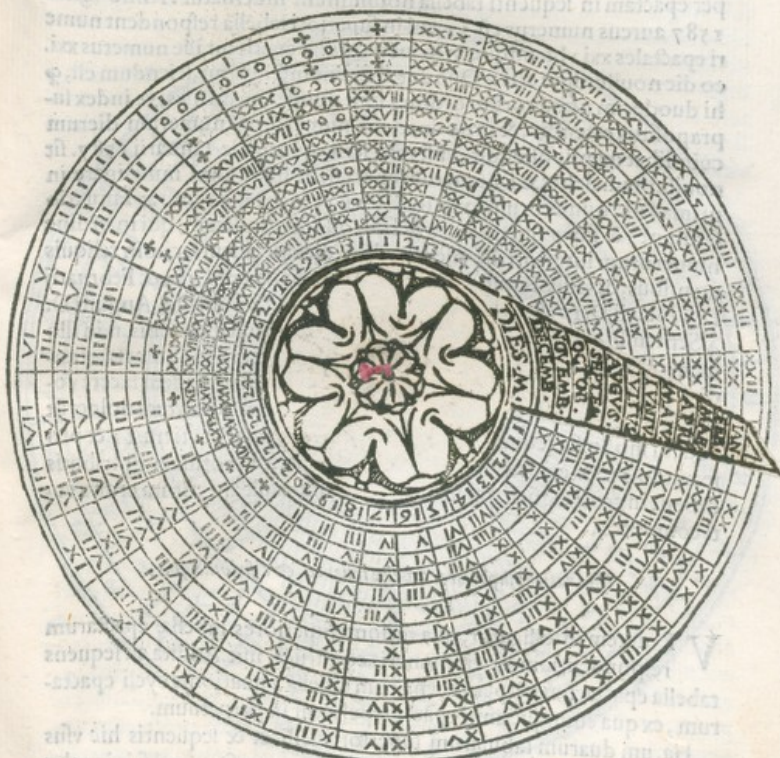

Mensis iste vobis principium mensium, primus erit in
mensibus anni. Exod. 12.

22. diebus, prius quàm primo anno. Epactam autem tertij anni 3. quia si rursus 11. dies ad 22. adiciantur efficietur numerus 33. a quo si reiciantur 30. qui vnā lunationem Embolismalem constituunt relinquitur 3. atque ita deinceps. Progredientur enim Epactæ omnes per continuum augmentum 11. dierum abiectis tamen 30. quando reici possunt. solum quando peruentum erit ad vltimam epactam aureo numero 19. respondentem, quæ est 29. adduntur 12. vt abiectis 30. ex composito numero 41 habeatur rursus Epacta 11. vt in principio. Quod ideo fit, vt vltima lunatio Embolismica currēt aureo numero 19. sit tantum 29 dierum. si nu. 30 dies contineret, vt aliæ sex lunationes Embolismicæ, non redirent nouilunia post 19. annos solares ad eosdem dies, sed versus calcem mensium prolaberentur, cōtingerentq; vno die tardius, quàm ante 19. annos. Sunt autem nouemdecim Epactæ quot & aurei numeri, respondebantq; ipsis aureis numeris ante calendarij correctionem eo modo, quo in prima parte sequentis tabellæ dispositæ sunt.

Post autē anni correctionem vtimur 30. numeris Epactalibus ab 1. vsque ad 30. progredientibus, quamuis vltima Epacta, siue, quæ ordine est trigesima notata numero nō sit, sed signo ☿ hoc propterea quia nulla Epacta esse possit 30. variis autem temporibus ex his 30. Epactis respondent decem, & nouem aureis numeris variæ decem, & nouem epactæ, prout solaris anni, ac lunaris æquatio exposcit, quæ quidem decem, & nouem Epactæ progrediuntur, vt olim per eundem numerum 11. addunturq; semper 12. illi Epactæ, quæ respōdet aureo numero 19. vt habeatur sequens Epacta respondens aureo numero 1. id, quod sequens rotula ostendit, quæ quatuor continet. quarum prima cōtinet aureos numeros, & epactas inter se respōdentes ab anno correctionis 1582. post detractionem 10. dierum vsque ad annum 1700. exclusiue; quo anno secunda tabella, id est secundus ordo numerorum assumendus est, quibus idem aureus numerus in limbo rotulæ respondet. tertius ordo est ab anno 1900. inclusiue vsque ad annum 2200. exclusiue, quartus ab anno 2200. vsque ad annum 2300. quælibet autem tabella vel numero rum series ab illo aureo numero initium sumit, qui illo anno currit, a quo vsus tabellæ incipit. & licet in his tabellis diuersæ semper Epactæ aureus numerus respondeant: aliquando tamen continget, vt eisdem aureis numeris eadem epactæ respondeant, quæ olim ante correctionē calendarij. itaq; si epacta quocunque anno proposito inueniendus sit querendus est aureus numerus illius anni in superiori ordine illius tabellæ, quæ illi tempori, in quo propositus annus continetur congruit. Mox enim sub aureo numero in inferiori ordine tabellæ reperietur Epacta

EPACTAE AD INVENIENDA NOVILV-
NIA IN PERPETVVM SINGVLIS MENSIBVS.

Decima diem huius tollit vnusquisque agnum per
familias, & domos suas.

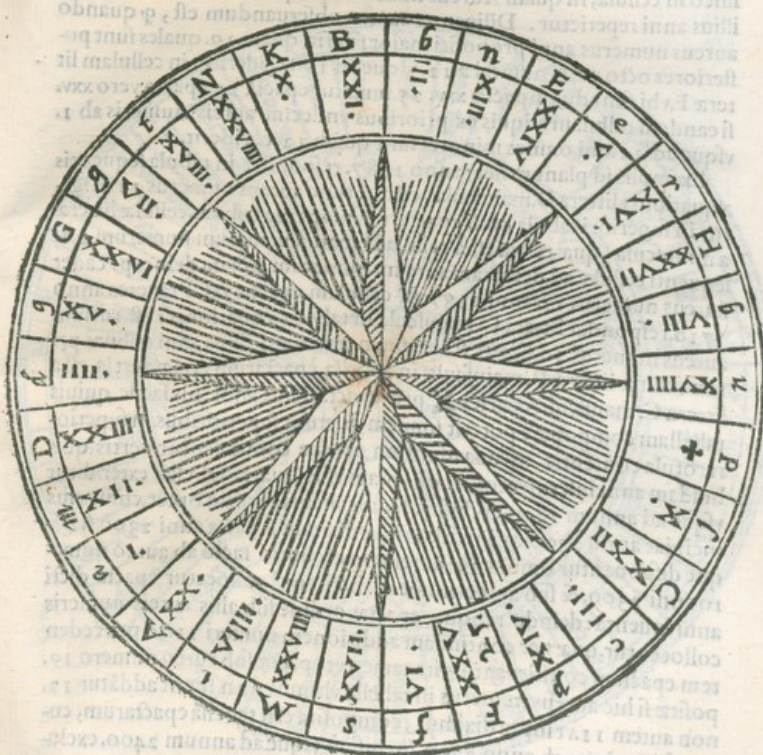
Epacta anni propositi, vel certe hoc signum ☿ ubi ergo illa Epacta vel signum ✕ in calendario, quod in sequenti rotula post hanc distributum est, inuentum fuerit eo die Nouilunium fiet. Inuento aureo numero, & per aureum numerum epacta; reliquum est, ut videamus, quomodo per epactam in sequenti tabella nouilunium inueniatur. Anno igitur 1587 aureus numerus est 11. cui in superiori tabella respondent numeri epactales xxi ubique in sequenti rotula reperietur ille numerus xxi. eo die nouilunium erit. Quod ut apertius intelligatur, sciendum est, quod hi duodecim numerorum ordines sunt duodecim menses, ut index suprapositus ostendit, & ordo interior numerorum numerum dierum cuiuslibet mensis ostendit, ut si velis scire quoto die Ianuarij 1587. sit nouilunium debes xxi. numerum epactalem illius anni inuestigare in prima serie numerorum exteriorē (illi n. ut index demonstrat Ianuario feruiunt) & super illo numero debes collocare indicem, qui in ordine numerorum interiori diē mensis tibi indicabit. idem facito in reliquis mensibus, & videbis quod nouilunium Ianuarij erit Die 10. Februarij D. 8. Martij D. 10. Aprilis D. 8. Maij D. 8. Iunij D. 6. Iulij D. 6. Augusti D. 4. Septembris D. 3. Octobris D. 2. Nouembris D. 1. & D. 30. bis. n. in illo mense hic numerus 31. reperitur. Decembris D. 30. ceteris annis eodem modo tibi faciendum est, quod si quis idem facere voluerit in illis locis ubi anni correctionem admittere noluerit eodem modo faciendum est, sed pro die primo debent uti nu. 11. & pro secundo 12. & expletis numeris alicuius mensi in rotulam distributis debent ingredi sequentem mensem, ut suum expleant, & ita erunt voti compotes.

Qua ratione superiores tabellae inuentae, & distributae sint.

VT autem intelligatur, qua ratione superiores tabellae epactarum respondentium aureis numeris constructae sint. Addita est sequens tabella epactarum perpetua, una cum tabella aequationis cycli epactarum, ex qua cuiusque anni epacta reperietur in perpetuum.

Harum duarum tabularum superioris scilicet & sequentis hic usus est. Quærat in tabula aequationis annus propositus, vel si is in tabula non inuenitur annus proxime minor, noteturq; littera alphabeti siue maiuscula, siue minuscula quæ apud illum collocata est, & aureus numerus inuestigetur anno proposito congruens. Deinde in tabella cycli epactarum (quæ superior est) perpetua similis littera notetur, & cellulae, quæ ab illa littera inclusiue tertia est versus sinistram Aureus numerus

TABVLA CYCLI EPACTARVM
PERPETVA.

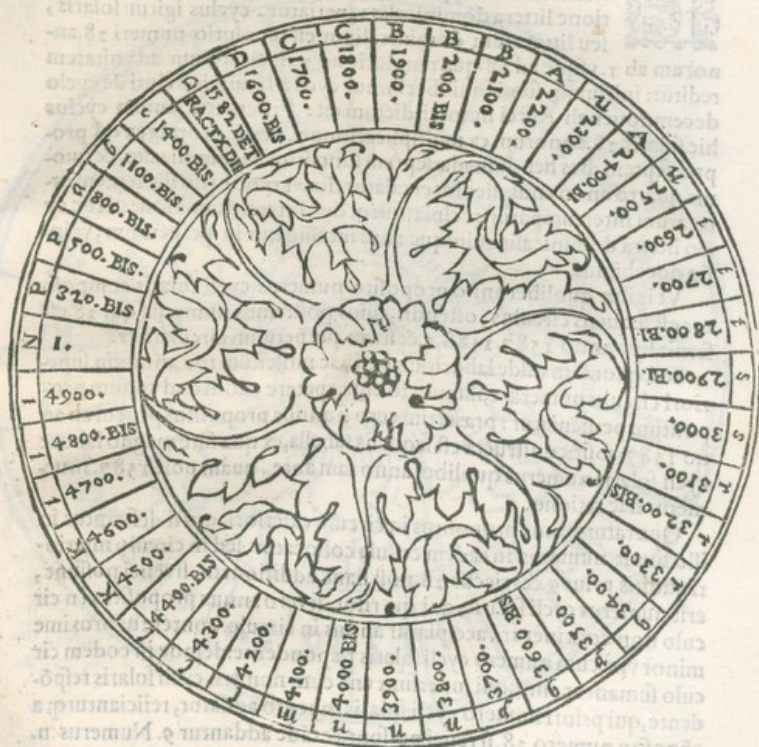
Iuxta quem ritum tolletis & ædum, & seruabitis vsque ad
quartamdecimam diem mensis huius.

Hh

numerus 1. tribuatur, & sequenti cellula ad dextram subsequens Aureus numerus 2. & ita deinceps donec ad aureum numerum propositi anni perueniatur computata quoque littera F. maiuscula, sub qua Epacta xxv. & epacta 25. collocatur pro vna cellula. His enim rite peractis illico in cellula, in quam Aureus numerus propositi anni cadit epacta illius anni reperietur. Diligenter tamen obseruandum est, q̄ quando aureus numerus anni propositi maior fuerit, quam 19. quales sunt posteriores octo aurei numeri a 12. vsque ad 19. cecideritq; in cellulam litterae F. ubi sunt duae Epactae xxv. 25. sumatur epacta 25. epacta vero xxv. si eandem cellulam aliquis ex prioribus vndecim aureis numeris ab 1. vsque ad 11. qui omnes minores sunt quam 12. ceciderit.

Exemplis id planum fiet: anno 1587. respondet in tabula sequentis æquationis littera D. maiuscula, estque tunc aureus numerus 11. si igitur in superiori tabula cycli epactarum perpetua tribuas cellula litterae a minusculae, quae tertia est a cellula D. maiusculae aureum numerum 1. & sequenti cellulae ad dexteram aureum numerum 2. & ita deinceps cadet aureus numerus 11. anni 1587. in cellulam epactae xxi. Præterea anno 1710. respondet littera C. maiuscula in tabella æquationis: est rursum aureus numerus 10. Quare si aureum numerum 1. illius anni tribuas primae cellulae litterae P. maiusculae in tabella epactarum, quae tertia est a littera C. maiusculae. reperies ✕ pro epacta illius anni. his facile quiuis tabellam componere poterit similem quatuor superioribus in superiori rotula contentis, in qua nimirum epactae contineantur certis quibusdam anni inseruientes, vt quoniam vsus quartae tabellae extenditur vsque ad annum 2300. exclusiue si quis aliam tabellam optet, cuius vsus incipiat anno 2300. quarenda erit, vt diximus, epacta anni 2300. si namque disponantur omnes 19. aurei numeri initio facto ab aureo numero anni 2300. & sub aureo numero dicti anni collocetur epacta dicti anni inuenta: deinde reliquae epactae ordine sub aliis aureis numeris collocentur, quae per continuam additionem numeri 11. ad præcedentem epactam constituentur, ita tamen vt epactae sub aureo numero 19. positae si hic aureus numerus in tabella vltimus non fuerit addatur 12. non autem 11. vt supra diximus, composita erit tabella epactarum, cuius vsus incipiet ab anno 2300. inclusiue vsque ad annum 2400. exclusiue, quod in tabella æquationis alia littera respondet nempe A.

ET TEMPORIS LIB. IIII. 243
 TABVLA AEQVATIONIS CYCLI
 EPACTARVM PERPETVA.

Imolabit quaecum vniuersa multitudo filiorum Israel
 ad vesp̄eram.

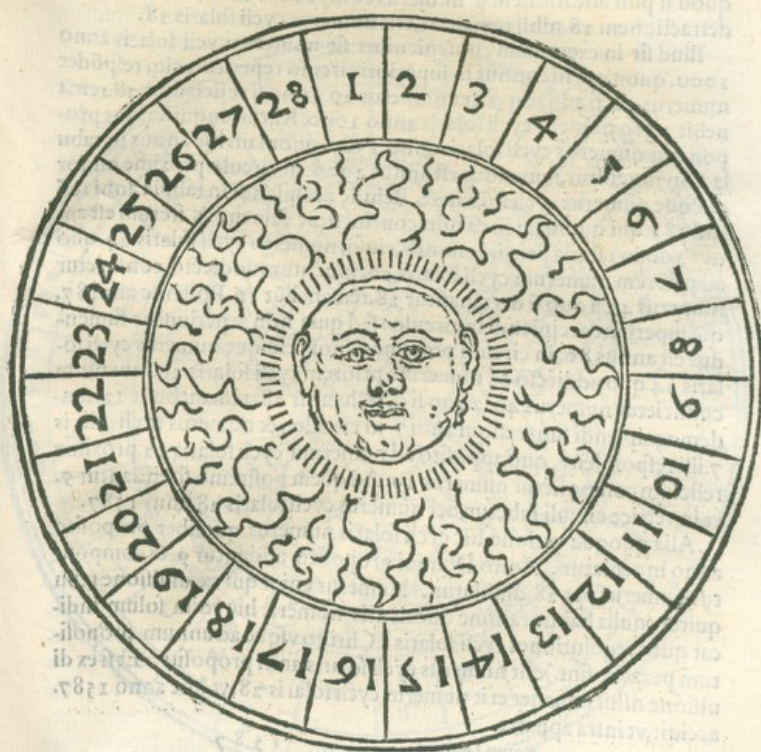
Proposita ratione, qua numeri epactales reperiuntur, quæ est altera calendarij pars; nunc sequitur altera, quæ est, qua ratione littera dominicalis reperiatur. cyclus igitur solaris, seu litterarum dominicalium est reuolutio numeri 28. annorum ab 1. vsque ad 28. qua reuolutione peracta iterum ad unitatem reditur: initiumq; sumit quilibet annus cycli a Ianuario veluti de cyclo decemnouenali Aurei numeri dictum est. Procreatur autem cyclus hic solaris 28. annorum ex multiplicatione 7. per 4. propterea qd propter septem dies hebdomadæ septem sunt litteræ Dominicales, & quouis quarto anno vnus dies intercalatur, ita, vt tunc ordo ille septem litterarum interrumpatur, recipianturq; duæ litteræ dominicales. Hoc cyclo littera dominicalis cuiusque anni intelligatur in perpetuum, vt infra docebimus.

Vt igitur quolibet anno proposito numerus cycli solaris compositus est sequens circulus, ostendit, cuius postremus numerus, qui 28. est seruit hoc anno 1587. 1588. 1. & ita in perpetuum circulariter.

Sed quoniam valde laboriosum est, ac molestum tot annos in superiori circulo numerare, illumq; totius repetere, donec ad annum propositum perueniatur: præsertim vero si annus propositus procul ab anno 1587. absit: constructa est sequens tabella, ex qua sine magno labore cycli solaris numerus quolibet anno tam ante, quam post 1587. inuenitur hac ratione.

Quæratnr annus propositus in circulo exteriori, qui si descriptus in illo fuerit numerus in eadem cellula collocatus, sed in circulo interiori additis prius 9. & reiectis 28. post hanc additionem, si reijci possunt, erit numerus cycli solaris, qui queritur; si vero annus propositus in circulo non continetur, accipiatnr annus in circulo contentus proxime minor vnâ cum numero cycli solaris respondente: deinde in eodem circulo sumantur anni, qui supersunt vnâ cum numero cycli solaris respondente, qui priori numero cycli solaris inuento addatur, reijcianturq; a composito numero 28. si reijci possunt, & tādē addantur 9. Numerus n. compositus reiectis pri^o 28. si possunt reijci, erit numerus cycli solaris queritus. Qd si neq; anni, qui supersunt in tabula reperiuntur, accipiendus erit rursū annus proximè minor vnâ cū numero cycli solaris, & inuento adiciendus est, & a composito numero reijciatur 28. si reijci possunt. idēq; faciendū erit cū reliquis annis, q. supersunt donec oēs in tabula inuenieris, & tādē
ultimo

CYCLVS SOLARIS PERPETVVS.

Edant carnes nocte illa assas agni. & azimos panes cum
latucis agrestibus.

ultimo numero cycli solaris ex numeris cycli solaris in circulo repertis addendum 9. & a summa, quæ conflabitur, reiicienda 28. si reiici possunt. conficietur enim hoc modo numerus cycli solaris anni propositi, quod si post additionem 9. numerus compositus fuerit 28. ita ut post deductionem 28. nihil remaneat, erit numerus cycli solaris 28.

Illud sit in exemplum. inueniendus sit numerus cycli solaris anno 1000. quoniam hic annus in superiori circulo reperitur, eiq; respōdet numerus 20. si addatur 9 fiet numerus 29 a quo si reiiciantur 28. remanebit 1 pro numero cycli solaris anno 1000. Rursus inquirendus proponatur numerus cycli solaris anno 1587. quoniam hic annus in tabula non inuenitur, sumendus est annus 1000. in circulo proxime minor eiusque numerus cycli solaris 20. deinde accipiendi in tabula anni residui 587. qui quoniam in ea non continentur sumendus iterum est annus 500. in tabula proxime minor, eiusq; numerus cycli solaris 24. quo ad priorem numerum cycli solaris 20. inuentum addiecto conficietur numerus 44 a quo si detrahantur 28. remanebūt 16. Post hæc anni 87. qui supersunt accipiendi in circulo: sed quia non reperiuntur sumendus est annus 80. in circulo proxime minor, eiusque numerus cycli solaris 24. quo addiecto ad numerum priorem cycli solaris 20. inuentum conficietur numerus 40. a quo si detrahantur 28. remanebunt 12. tandem accipiendi sunt reliqui anni 7. in circulo, & numerus cycli solaris 7. illi respondens, quo appposito ad numerum cycli solaris 12. proxime relictum componetur numerus 19. Ad quem postremo si addantur 9. ut in vertice circuli iubetur, fiet numerus cycli solaris 28. anni 1587.

Alia quoque ratione hic cycli solaris numerus quolibet proposito anno inueniatur. Anno Domini proposito addantur 9. & compositus numerus per 28. diuidatur. Numerus enim qui ex diuisione relinquitur (nulla habita ratione quotientis numeri: hic enim solum indicat quot reuolutiones cycli solaris a Christo vsque ad annum propositum peractæ sint.) erit numerus cycli solaris anni propositi. Et si ex diuisione nihil remanet erit numerus cycli solaris 28. ut hoc anno 1587. accidit, ut infra apparet.

Annus Domini
cui addantur
Horum summa

1587
9
—
1596

0880
+ 707
1587
288 | 57
2

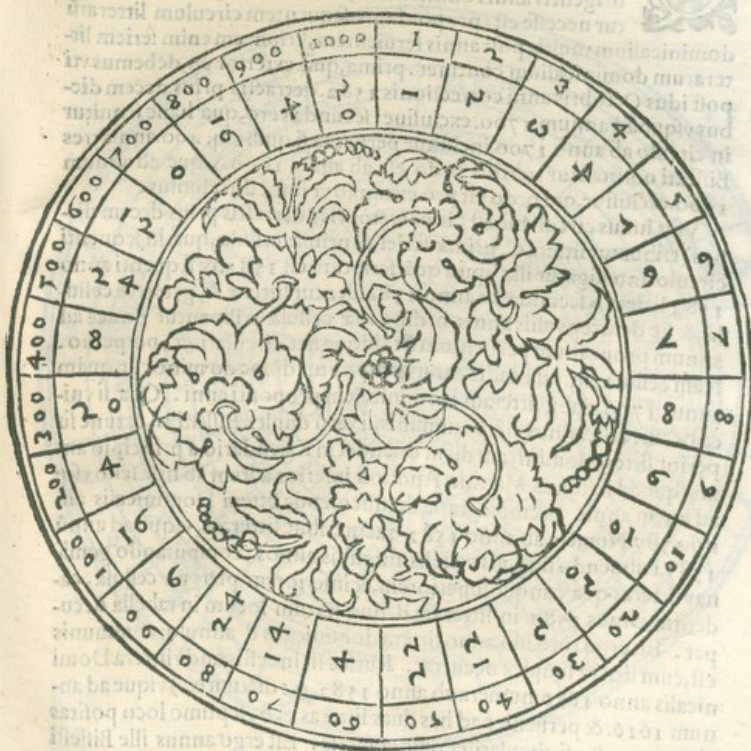
CIRCv.

CIRCVLVS PERPETVVS AD NVMERVM

CYCLI SOLARIS CVIVSLIBET ANNI

inueniendum.

Adde 9

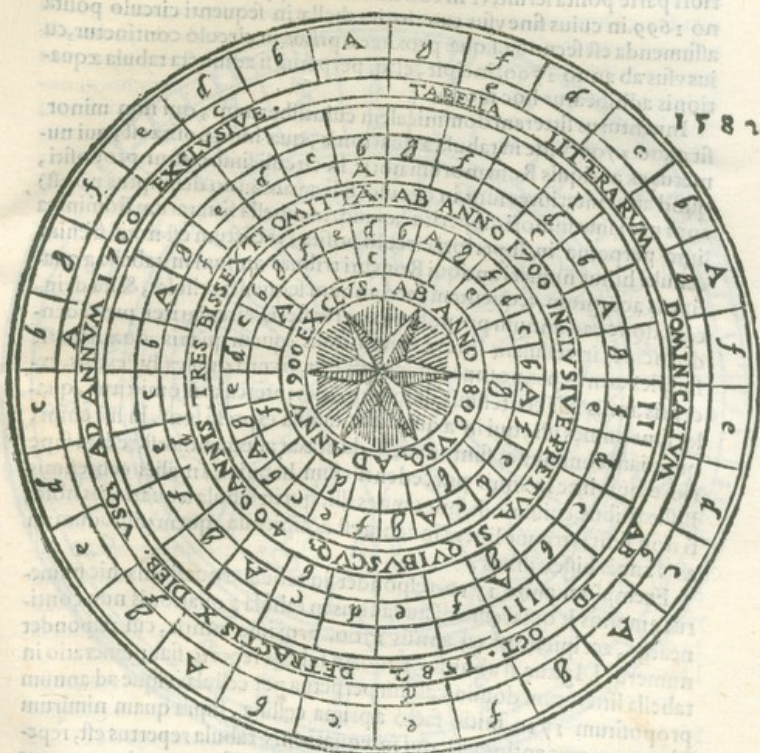
Sic comedetis illum. Renes vestros accingetis, & calceamen-
ta vestra habebitis in pedibus tenentes baculos in
manibus, & comedetis festinantes.

Quoniam tum propter decem dies ablatos ex mense Octobri anni 1582. tum etiam propter tres bissextos quibusque quadragesimis annis omittendos, ordo litterarum interrumpatur necesse est; proponimus sequentem circulum litterarum dominicalium multis post annis seruientem. triplicem enim seriem litterarum dominicalium continet. prima, quæ exterior est, debemus uti post idus Octobris anni correctionis 1582. detractis prius decem diebus usque ad annum 1700. exclusiue. secunda vero, quæ hanc sequitur in circulo ab anno 1700. inclusiue perpetua si quibusque 400. annis tres Bissexti omittantur. tertius ordo est ab anno 1800. usque ad annum 1900. exclusiue, qui ordo est pro exemplo ut infra docebimus.

Usus huius circuli hic est. Idus Octobris (detractis prius decem diebus) tribuatur littera C. primæ seriei, & primæ cellula, quæ in sequenti circulo intelligatur illa apud quâ scriptum est 1582. & sequenti anno 1583 littera b secunda, et anno 1584. dentur litteræ A, g, tertiæ cellulae, & sic deinceps aliis annis ordine aliæ cellulae tribuantur donec ad annum propositum peruentum sit, idque fiat circulariter, perpetuo. Nam cellula, in quâ cadit annus propositus dummodo minor sit, quàm annus 1700. dabit litteram Dominicalem propositi anni. Quæ si unica occurrerit, annus erit communis, si verò duplex Bissextilis, & tunc superior littera dominicam diem ostendet in Calendario a principio anni usque ad festum S. Matthiæ Apostoli. inferior autem ab hoc festo usque ad finem anni. Exempli gratia sit inuenienda littera Dominicalis anno 1587. Numera ab anno 1582. quem tribue litteræ c, usque ad annum 1587. tribuendo singulis cellulis singulos annos, computando geminas litteras quascunque superiorem, & inferiorem pro una cellula, cadetque annus 1587. in litteram d. quæ sextum locum in tabella occupat. Est ergo toto illo anno littera dominicalis d. annusque communis est, cum littera simplex occurrat. Rursus sit inuestiganda littera Dominicalis anno 1616. numera ab anno 1582. (ut dictum est) usque ad annum 1616. & peruenies ad has duas litteras c, b, septimo loco positas ab anno 1582. si circulariter numeraueris. Est ergo annus ille Bissextilis, cum duplex littera occurrat. superiorque littera c, Dominicam diem indicabit a principio anni illius usque ad festum S. Matthiæ, inferior autem b, in reliqua parte anni. Ut autem numeratio reddatur facilis illis annis, qui longe absunt ab anno 1582. ne sapius cogaris omnes cellulas percurrere numerando, ut ego ad cellulam c, continentem, quæ anno

TRES TABVLAE LITTERARVM
DOMINICALIVM.

Sex diebus facietis opus, septimus dies erit vobis sanctus, &
sabbathum, & requies. Exod. 35

anno 1582. tributa fuit apposui illum anni numerum sic ubi ad illum annum perueneris, qui futurus est 1610. debes ibi ascribere, sic ubi perueneris ad annum 1638. quo anno erit idem, C, littera dominicalis. & ita deinceps usque ad annum 1700. cui temporū prima tabella in exteriori parte posita seruit, ut in eodem circulo apparet. Finito autem anno 1699. in cuius fine usus exterioris tabellæ in sequenti circulo posita assumenda est secunda. scilicet quæ proxime a prima in circulo continetur, cuius usus ab anno 1700. incipit, estq; perpetua si adiuncta tabula æquationis adhibeatur hoc modo.

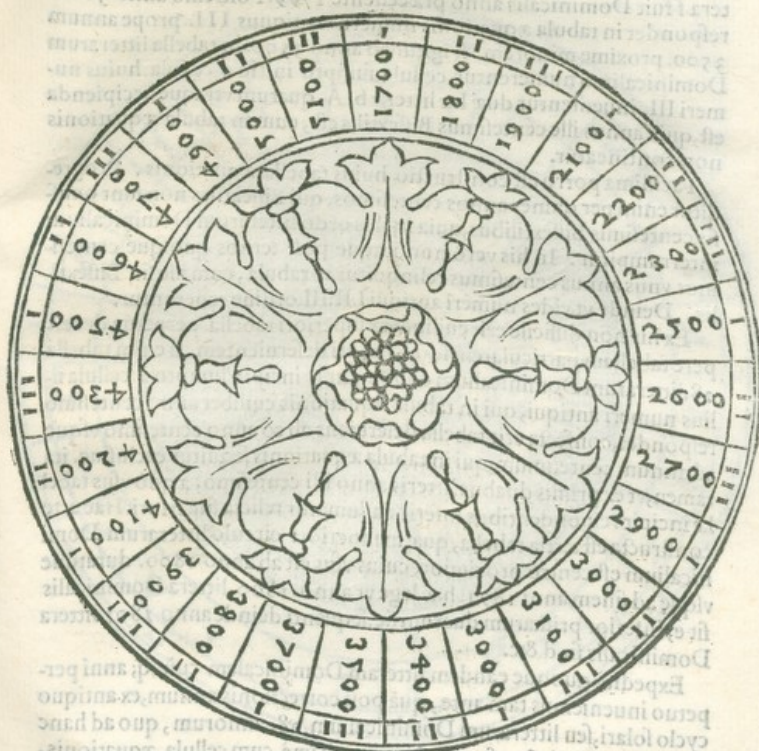
Inuenturus litteram dominicalem cuiuslibet anni, qui non minor sit anno 1700. Vide in tabula æquationis, quæ infra posita est, qui numerus ex antiquis Romanorum notis in circuli limbo anni propositi, quod anni interiores sunt in circulo (si is annus in eo descriptus nō est) anni proxime minoris, reperitur, cumq; in tabella litterarum dominicalium perpetua in superiori circulo posita, ut dictum est nota. si enim cellula huius numeri antiqui Romani tribuas annum in tabella æquationis acceptum, sequentem vero annum sequenti cellulae, & ita deinceps donec ad annum propositum perueneris circulariter procedendo incidēs in cellulam litteræ dominicalis, quam quæris. quæ si fuerit simplex annus propositus communis erit, si verò duplex Bissextilis, exceptis annis illis centesimis, in quibus dies intercalaris omittitur, quales sunt omnes illi, qui in æquationis tabula expressi sunt. in his enim, quoniam communes sunt, interior duntaxat assumenda est, relicta superiore, quia hæc in anno præcedenti usum habuit. In aliis centesimis Bissextilibus, cuiusmodi sunt omnes illi, qui in tabula æquationis notati non sunt, utraque littera inuenta est accipienda, quemadmodum in aliis annis bissextilibus.

Exemplum anno 1710. respondet in tabula æquationis hic numerus amplius I. quia, cum dictus annus in tabula æquationis non contineatur, accipiendus est annus 1700. proxime minor, cui respondet numerus I. Igitur si ab anno 1700. in tabula reperto fiat numeratio in tabella litterarum dominicalium perpetua per cellulas usque ad annum propositum 1710. initio facto a prima cellula, supra quam nimirum idem numerus antiquus I. qui in æquationis tabula repertus est, reperietur, littera dominicalis, c, secunda post bissextum. eritque annus 1700. communis, & secundus post bissextum. Rursum. anno 1912. respondet in tabula æquationis numerus antiquus III. Numerando igitur ab anno 1900. in tabula reperto in tabella litterarum dominicalium per cellulas initio facto a cellula supra, quam nimirum positus est antiquus

TABVLA AEQVATIONIS SVPERIORIS

TABELLAE LITTERARVM DOMINICALIVM

ab anno 1700. perpetua.

Primo mense quartadecima die mensis ad vesperam
comedetis azima.

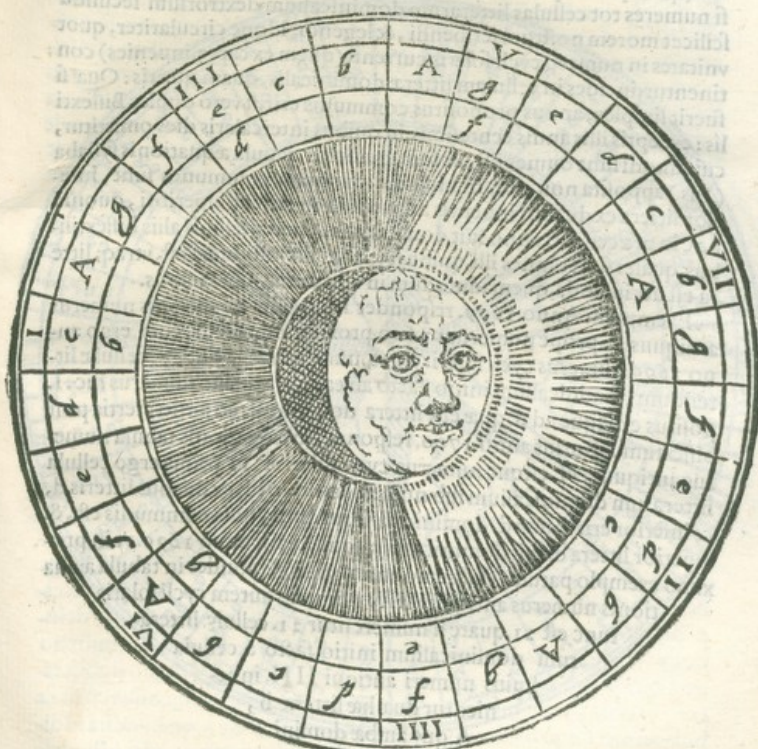
2 antiquus numerus III. usque ad annum 1912. inueniemus duas litteras Dominicales g. f. eritque annus ille Bissextilis. Præterea anno 1800. in tabula æquationis respondet antiquus numerus II. cui in tabella litterarum Dominicalium respondent duæ litteræ f. e. quarum inferior, e, solum illi anno deseruiet, quoniam annus est communis, & superior littera f fuit Dominicalis anno præcedente 1799. Postremo anno 3600. respondet in tabula æquationis numerus antiquus III. prope annum 3500. proxime minorem: si igitur ab anno 3500. in tabella litterarum Dominicalium numerentur cellula sumpto initio a cellula huius numeri III. inuenientur duæ hæ litteræ b, A, quarum vtrique accipienda est, quia annus ille centesimus Bissextilis est, cum in tabula æquationis non contineatur.

Facillima porro est constructio huius tabellæ æquationis. Progreditur enim per omnes annos centesimos, qui Bissextiles non sunt omis-
 sis centesimis Bissextilibus, quia in illis ordo litterarum Dominicalium interrumpitur. In his verò non itaque post ternos quosque centesimos vnus annus centesimus relinquitur in tabula, cum ille sit Bissextilis. Deinde vt vides numeri antiqui I. II. III. ordine repetuntur.

Ex his non difficile erit cuilibet ex superiori tabella perpetua decerpere tabellam particularem suo tempori deseruientem. si enim tabella 28. litterarum Dominicalium coponatur principio sumpto a cellula illius numeri antiqui, qui in tabula æquationis cuilibet anno centesimo respondet, confecta erit tabella deseruiens ab eo anno centesimo vsque ad annum centesimum, qui in tabula æquationis sequitur exclusiue. ita tamen, vt ex primis duabus litteris anno illi centesimo, a quo vsus tabellæ incipit respondentibus inferior assumatur relicta superiori. Hac arte constructa est tertia tabella, quæ in superiori circulo litterarum Dominicalium est centro proximior, cuius vsus est ab anno 1800. duratque vsque ad finem anni 1891. hac lege vt anno 1800. littera Dominicalis sit e, inferior primarum duarum f. e. sequenti deinde anno 1801. littera Dominicalis sit d. &c.

Expedire quoque eandem litteram Dominicalem cuiusque anni perpetuo inueniemus tam ante, quàm post correctionis annum, ex antiquo cyclo solari, seu litterarum Dominicalium 28. annorum, quo ad hanc vsque diem Ecclesia vsa est. Hic autem vnà cum cellula æquationis, quæ per omnes annos centesimos progreditur ita, vt quartus quisque centesimus sit Bissextilis, & tunc idem numerus antiquus repetatur, ita se habet.

CYCLVS SOLARIS, SEV LITTERARVM
DOMINICALIVM ANTIQVVS
28. annorum perpetuus.

Vsq̃ue ad viceſſimam eiꝛſdem menſis ad veſperam pariter
azima comedetis.

ATOR

Inuenturus igitur litteram dominicalem quocunque anno dato; Vide in tabula æquationis, (quæ infra proxime sequitur) qui numerus antiquus in limbo circuli anni propositi, qui interior est, vel si is tabula descriptus non est, anni proxime minoris reperitur, eumque in cyclo solari (qui superior proximus circulus est) nota. Ab hoc enim inclusiue si numeres tot cellulas litterarum dominicalium dextrorsum secundum scilicet morem nostrum scribendi, & legendi, idque circulariter, quot unitates in numero cycli solaris currente (quem ex cap. 3. inuenies) continentur, incidēs in cellulam litteræ dominicalis, quam quæris: Quæ si fuerit simplex, annus propositus communis erit, si verò duplex Bissextilis: exceptis illis annis centesimis, in quibus intercalaris dies omittitur, cuiusmodi sunt omnes illi, ac soli, quibus in tabula æquationis syllaba (Bis) apposita non est. In his enim quoniam communes sunt, inferior littera ex duabus inuentis assumenda est relicta superiori, quoniam hæc in præcedenti anno fuit dominicalis. In centesimis aliis bissextilibus, quales sunt omnes illi, quibus syllaba (Bis) adiuncta est, utraq; littera est accipienda, quemadmodum in aliis annis Bissextilibus.

Exemplum Anno 1699. respondet in circulo æquationis numerus antiquus .I. prope numerum 1600. proxime minorem. cum ergo anno 1699. numerus cycli solaris sit 28. numerandæ erunt 28. cellule litterarum dominicalium initio facto ab ea, supra quam numerus hic .I. positus est usque ad d. quæ erit littera dominicalis eo anno, tertia post bissextum. Rursus anno 1700. respondet in æquationis tabula numerus antiquus .II. estque numerus cycli solaris I. in prima ergo cellula litterarum dominicalium sub numero antiquo II. ex duabus litteris d, c, inferior erit littera d. dominicalis illius anni, quia communis est, & superior littera d. fuit dominicalis in præcedenti anno 1699. ut in proximo exemplo patuit. Postremò anno 2000. respondet in tabula æquationis numerus antiquus IIII. numerus autem cycli solaris

tunc est 21. quare si numerentur 21. cellule litterarum dominicalium initio facto a cellula

huius numeri antiqui IIII. inue-

nientur duæ hæ litteræ b,

A. quæ ambæ domini

cales erunt eo

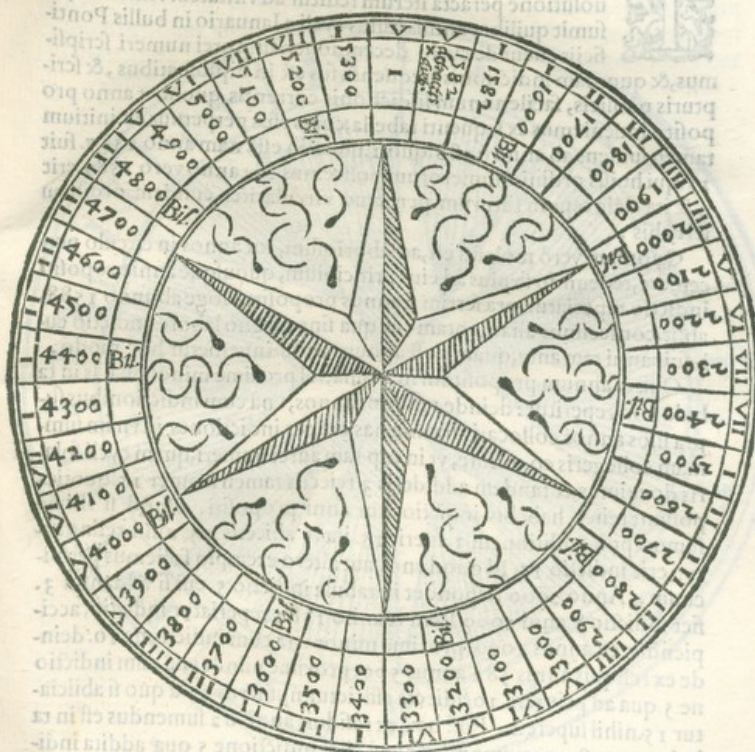
anno cum

bissexti

lis sit.

ROTA AEQVATIONIS CYCLI SOLARIS

ANTI QVI.

Septem diebus non inuenietur fermentatum in
domibus vestris.

DE INDICATIONE CAP. V.

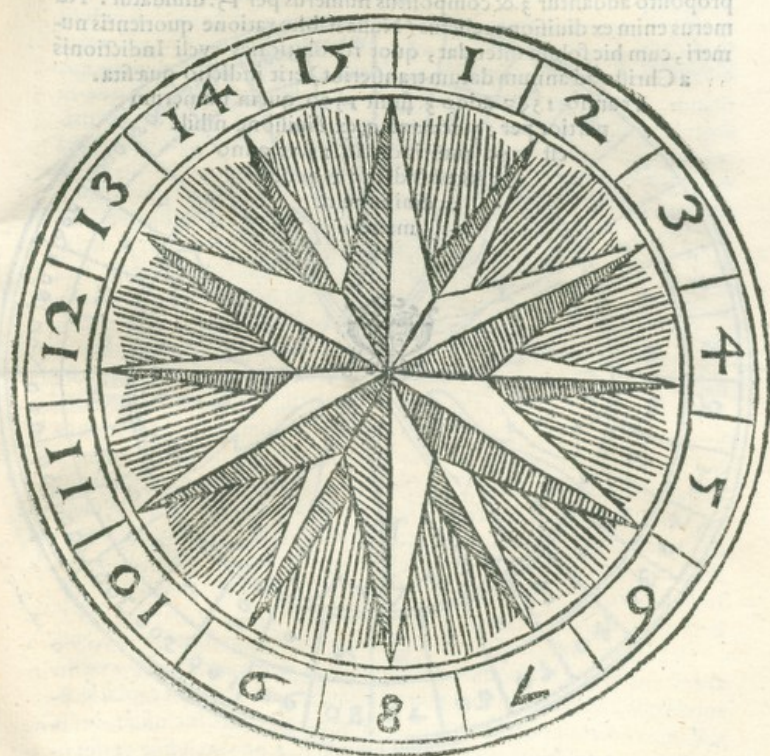
Indictio est reuolutio 15. annorum ad 1. usque ad 15. qua reuolutione peracta iterum reditur ad unitatem: initiumque sumit quilibet annus huius cycli a Ianuario in bullis Pontificijs, sicut de cyclo decemnouenali Aurei numeri scriptum, & quoniam indicationis frequens usus est in diplomatibus, & scripturis publicis, facile annum indicationis currentis quolibet anno proposito inueniemus ex sequenti tabella, cuius usus perpetuus est: initium tamen sumens ab anno 1588. quo 1. indictio est. nam anno 1587. fuit 15. qui huius ordinis numerorum postremus est: anno vero 1589. erit 2. & ita deinceps in futurum perpetuò circulariter eundem ordinem seruabis.

Quoniam verò molestū est, ac laboriosum, tot annos in circulo percurrere, redeundo sæpius ad eius principium, quousque anni propositi indictio reperiatur, præsertim si annus propositus lōge ab anno 1588. absit, confecimus aliam rotam, ex qua sine magno labore indictio cuiusvis anni tam ante, quàm post annum 1588. inuenietur hoc modo.

Quare annum propositum in tabula, vel proxime minorem si is in tabula non reperitur: deinde residuos annos, unā cum indicationibus supra illos annos collocatis. si enim has omnes indicationes in unam summam collegeris eo ordine, ut in cap. tam aurei numeri, quàm cycli solaris docuimus, & tandem addideris 3. reiectis tamen semper 15. quoties possunt reici; habebis indicationem anni propositi. Quod si vltima summa post additionem 3. fuerit 15. ita ut abiectis 15. nihil relinquatur, erit indictio 15. Id quod vno, aut altero exemplo faciemus perspicuum. Anno 2000. respondet in tabula indictio 5. cui si addantur 3. fiet indictio 8. anni 2000 Item ut anno 1582 reperiatur indictio; accipiendus est annus 1000. proxime minor unā cum indicatione 10. deinde ex reliquis annis 582. annus 500. proxime minor unā cum indicatione 5. qua ad priorem 10. adiecta efficietur numerus 15. a quo si abiiciatur 15. nihil superest. Post hæc ex residuis annis 82 sumendus est in tabula annus 80. proxime minor unā cum indicatione 5 quæ addita indicationi 0. quæ proximè relictæ fuerat, faciet numerum 5. cui si adiungatur indictio 2. respondens residuis annis 2. fiet numerus 7. Huic tandē si addantur 3. componetur indictio 10. pro anno 1582. Postremo indictio anni 3040. ita inuenietur. Indictio 0. respondens anno 3000. proxime minori addatur indicationi 10. quæ residuis annis 40. responderet,

ROTA INDICATIONIS

PERPETVA.

Cui comederit fermentatum, peribit anima eius de
cetu Israel.

ATOR

KK

det, habebiturque numerus 50. cui si addantur 3. fiet indictio 13. an
ni 3040.

Verum absque hac tabula perfacilis quoque inuentio indictmentis cu
iuslibet anni per praecepta Arithmetices hoc pacto. Anno Domini
proposito addantur 3. & compositus numerus per 15. diuidatur. Nu
merus enim ex diuisione relictus (Nulla habita ratione quotientis nu
meri, cum hic solum ostendat, quot reuolutiones cycli Indictionis
a Christo ad annum datum transferint) erit indictio quaesita.

Vt anno 1587. addo 3. sunt 1590. quem numerum
partior per 15. remanetque ex diuisione nihil.

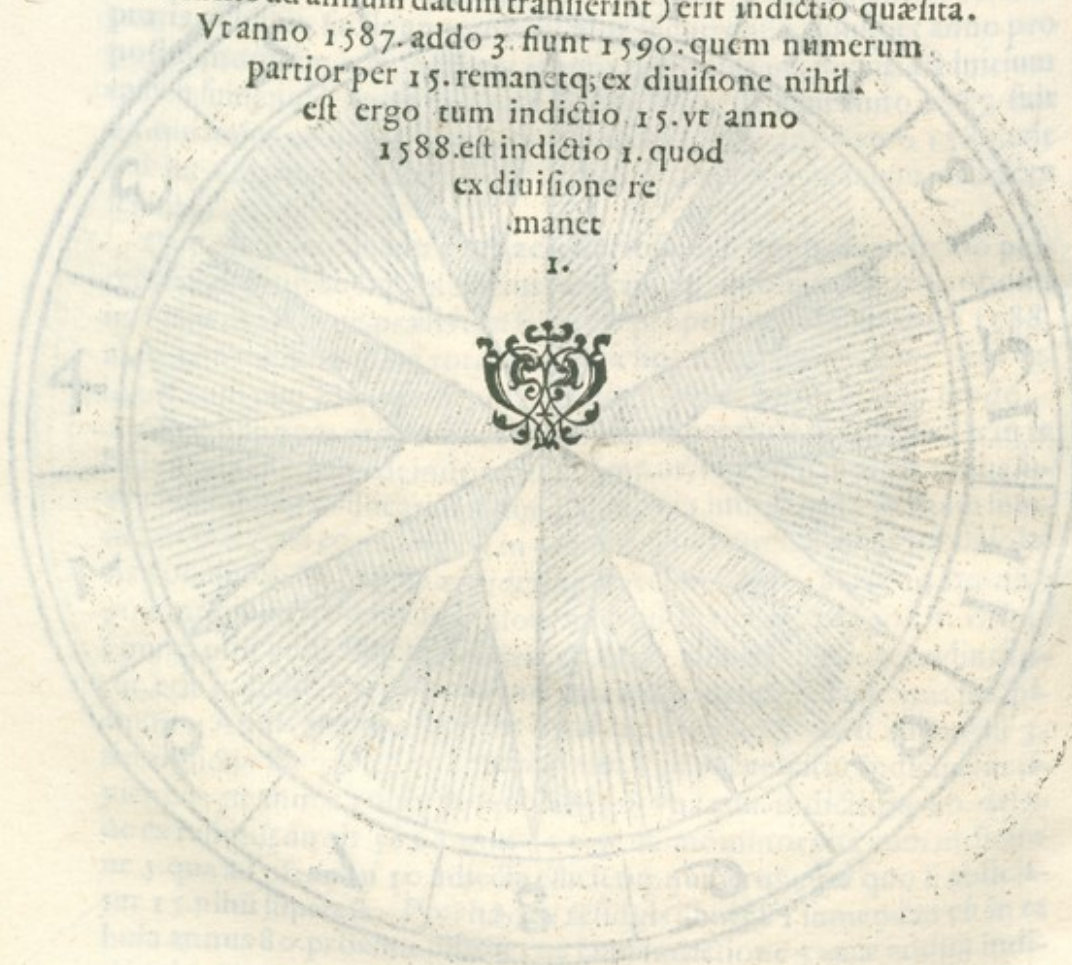
est ergo tum indictio 15. vt anno

1588. est indictio 1. quod

ex diuisione re

manet

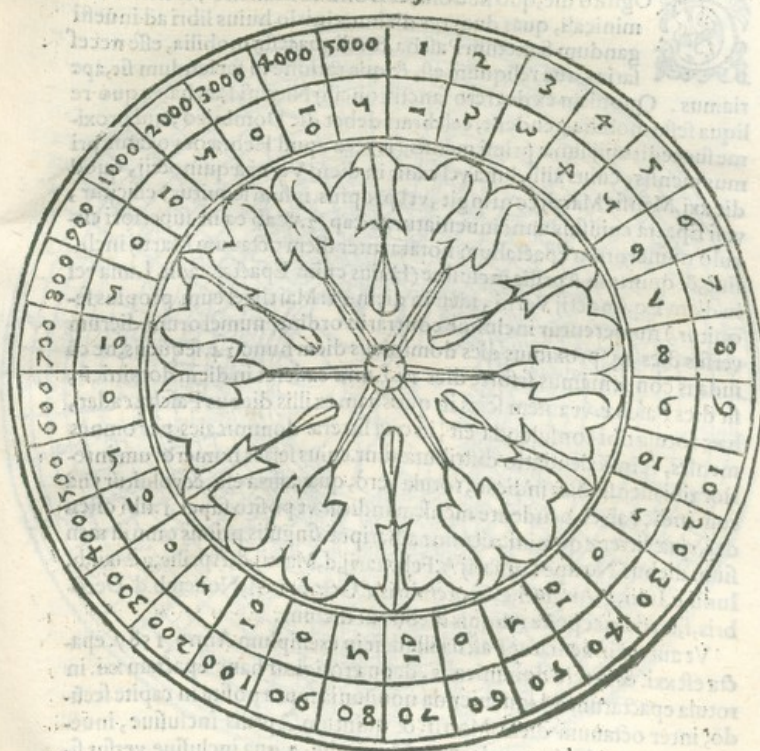
1.

ROTA AD INDICTIONEM CIVISLIBET

ANNI INVENIENDAM.

Adde 3.

Habebitis hunc diem in monumentum, & celebrabitis eum
solennem Domino in generationibus vestris
cultu sempiterno. Exod. 12.

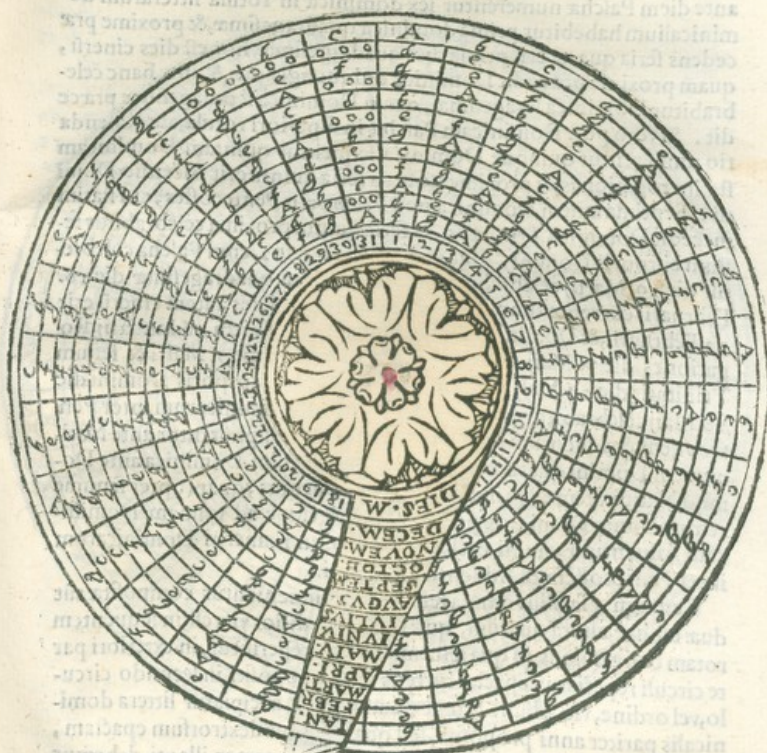
DE FESTIS MOBILIBVS.

Cap. VI.

Cognito die, quo fit Solis, & Lunæ coniunctio, & littera dominicali, quas duas res diximus initio huius libri ad inuestigandum Sanctum Pascha, & reliqua festa mobilia, esse necessaria, nunc reliquum est, & qua ratione id faciendum sit, aperiamus. Quoniam ex decreto sancti concilij Nicæni Pascha, ex quo reliqua festa mobilia pendent, celebrari debet die Dominico, qui proxime succedit xiiij. lunæ primi mensis; (is vero apud Hebræos vocatur primus mensis, cuius xiiij. luna vel cadit in diem Verni æquinoctij, quod die xxi. Mensis Martij contingit, vel propius ipsum sequitur) efficitur, ut si Epacta cuiusvis anni inueniatur ex cap. 2. & ab ea in superiori circulo numerorum epactalium notata inter diem octauum Martij inclusivè, & quintum Aprilis inclusivè (Huius enim Epactæ cadit Luna vel in diem Equinoctij Verni, idest in diem 21. Martij vel eum propius sequitur) numerentur inclusivè contrario ordine numerorum dierum versus dies 14. proximus dies dominicus diem hunc 14. sequens, ne cum iudæis conveniamus si forte dies 14. Lunæ caderet in diem dominicum, sit dies Paschæ. ut autem scias in quosnam ex illis diebus Pascha cadat, hæc rotula tibi consulenda est, in qua litteræ dominicales per omnes menses, ut in Calendario distributæ sunt. cuius series numerorum interior tibi mensis dies indicat, rotula verò, quæ affixa est, & voluitur una cum indice ab eo pendente mensem indicat, ut posito super 1. tibi ostendat, quæ litteræ dominicales sint adscriptæ singulis primis omnium mensium diebus, Nempe Ianuarij A. Februarij, d, Martij, d, Aprilis, g, Maii, b, Iunii, e, Iulij, g, Augusti, c, Septembris, f, Octobris, A, Nouemb. d. Decembris, f, ita deinceps de reliquis diebus sit dictum.

Ut autem inueniatur Pascha illud sit in exemplum Anno 1587. epacta est xxi. & littera dominicalis, d, quæro igitur hanc epactam xxi. in rotula epactarum ad inveniendâ novilunia supra posita in capite secundo, inter octauum diem Martij, & quintum Aprilis inclusivè, inuenioque eam adscriptam decimo Martij die, a qua inclusivè versus finem mensis secundum, s. ordinem numerorum, & mensium numero xiiii. dies, ut habeam xiiii. Lunam in superiori rotula litterarum Dominicalium, quam video cadere in diem 23. eiusdem mensis Martij post quem diem littera dominicalis, d, reperietur adscripta diei 29. eiusdem Martij.

ROTVLA LITTERARVM DOMINICALIVM PER OMNES MENSES, VT IN
 Kalendario, distributarum.

Pascha nostrum Christus est. Paulus
 ad Corinth. 1.

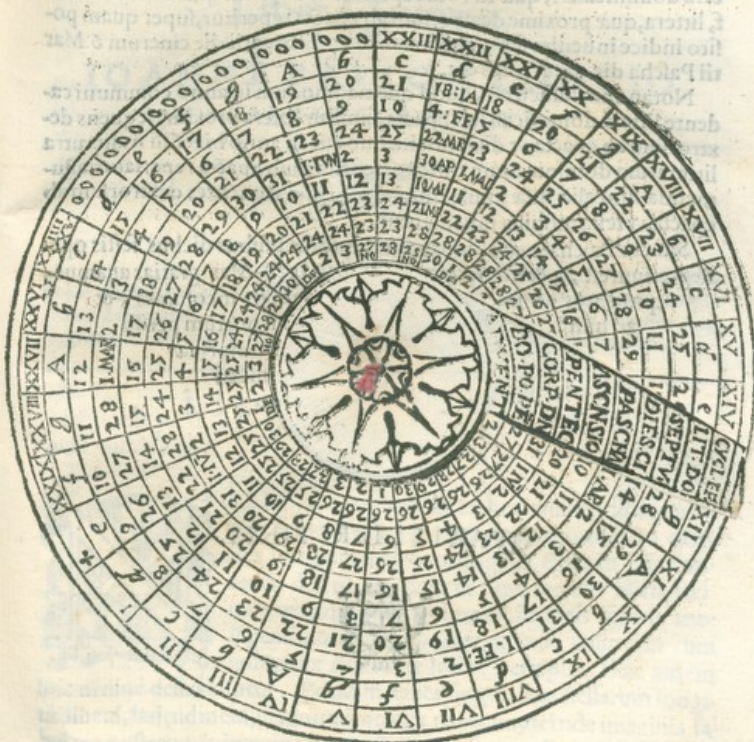
tij. Pascha ergo anno 1587. celebranda fuit die 29. Martij. Hoc exemplum sit satis, vt intelligas, qua ratione quotannis pascha tibi inueniendum sit.

Inuento autem die paschæ, facile alia festa mobilia inueniuntur. si. n. ante diem Paschæ numerentur sex dominicæ in rotula litterarum dominicalium habebitur prima dominica quadragesimæ, & proxime præcedens feria quarta erit prima dies quadragesimæ, hoc est dies cinerū, quam proxime præcedit Dominica quinquagesimæ, & ante hanc celebrabitur Dominica sexagesimæ, quam Dominica septuagesimæ præcedit. Si vero post Dominicam Paschæ in superiori rotula, aut Kalendario numerentur quinque Dominicæ sequentur quintam Dominicam statim rogationes, & proxime sequens feria quinta erit Ascensio Domini. Septima autem Dominica post Pascha erit Pentecostes, cui statim succedit Dominica Trinitatis, & feria quinta proxima celebrabitur festum corporis Domini. Hac ratione anno 1592. cum Pascha celebratur die 29. Martij celebrabitur prima dominica quadragesimæ die 16. Februarij currente tunc littera Dominicali, e, Dies autem cinerū erit 12. Februarij, & Dominica septuagesimæ cadet in diem 26. Ianuarij, Rogationes die 7. Maij. Ascensio Domini die 7. Maij: & festum Trinitatis die 24. Maij: Festum corporis Domini die 28. Maij celebrabitur. Numerus vero Dominicarum inter Pentecostem, & aduentum hac ratione inuenitur. Supputantur ante Natiuitatem Domini quatuor Dominicæ: quarta enim Dominica ante Domini Natiuitatem est prima Dominica Aduentus, quapropter si numerentur omnes Dominicæ post pentecostē vsque ad primam Dominicam Aduentus Domini exclusiue habebitur numerus Dominicarum inter Pentecostem, & Aduentum Domini.

Ceterum vt facilius omnia festa mobilia inueniantur compositæ sūt duæ tabulæ, altera quarum, quæ mihi expeditior visa est, in sequentem rotam congeessimus, in qua festa mobilia ita reperiuntur, in exteriori parte circuli reperiatur epacta currentis anni propositi in secundo circulo, vel ordine, vbi adsunt litteræ dominicales, accipiat littera dominicalis pariter anni propositi, sed quæ sequitur dextrorsum epactam, ita vt licet statim sub epacta currente esset, non tamen illa vti debemus sed quæ sequitur. super quam litteram dominicalem si euolueris indicem in medio rotæ affixum, hic omnia mobilia festa tibi ostendet. vt exempli gratia. Anno 1583. Epacta fuit vij. & littera dominicalis b. In rota igitur si litteram dominicalem, b, sumpseris, quæ prima dextrorsum est ab epacta currente vij. & super illa collocaueris indicem, tibi ostendet

index

ROTA AD INVENIENDVM SANCTVM

PASCHA, ET CETERA FESTA MOBILIA
perpetuo.

Requieuit Deus die septima ab vniuerso opere, quod patrarat.
Gen. 2.

index in rota septuagesima die 6. Febr. diem cinerum 23. Febr. diem Pa-
schatis 10. Aprilis: Ascensionem Domini 19. Maii: diem Pentecostes
29. Maii, & festum corporis Dñi 9. Iulii. Dominicas vero inter Penteco-
sten, & aduentum erunt 25. & aduentum die 27. Nouembris, quod idē
faciendum est pro cæteris annis. item anno 1585. Epacta fuit xxix. & lit-
tera dominicalis f, quæ in rota reperitur sub epacta quare sumenda est
f, littera, quæ proxime dextrorsum ab epacta reperitur, super quam po-
sito indice inuenies septuagesimam die 7. Februarii. die cinerum 6. Mar-
tii Pascha die 21. Aprilis &c.

Notandum tamen est, quòd quemadmodum in anno communi ca-
dente littera dominicali sub epacta, sumitur littera proxime sequens de-
xtrorsum ab epacta, vt diximus: ita quoque in anno bissextili si alterutra
litterarum dominicalium tunc currentium sub epacta reperitur, assu-
menda sunt aliæ duæ similes litteræ proxime sequentes dextrorsum ab
epacta, vt festa mobilia inueniantur.

Sancto Paschate constituto ceterisque mobilibus diebus festis opo-
ræpretium est, vt & nos feriamur, Deoq, Opt. & Max. gratias agamus,
quòd nos ad hoc vsque tempus seruauerit incolumes, &

ad hunc nostræ nauigationis quartum portum perdu-

xerit, in quo ali-
quo, & diuino

ti nos ad id, quod no-

stri itineris reliquum

est accinge-

mus.

QUARTI LIBRI FINIS.

THEATRUM VNI ET TEMPORIS Liber Quintus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SUMMA.

In hoc quinto libro 48. imaginum celestium Fabule singularum Stellarum Longi-
tudes, Latitudines, Magnitudines, & Natura exponuntur, eorum Imagines cum
gradibus longitudinis & latitudinis, & omnes stelle sub oculos ponuntur.

LIBRI PRÆFATIO.

Caput Primum.

OBIS propositum est in hoc quinto libro octa-
uam spheram, vel potius quadraginta octo cæle-
stes imagines vnâ cum singulis stellis in illis con-
tentis describere, & vt in superioribus libris feci-
mus, quidquid descriptum est idoneis figuris ante
legentium oculos ponere: ut inde vtilitatem cum
voluptate studiosus lector percipiat. Hæc autem
hoc ordine describuntur. Primum habes singularum stellarum longi-
tudinem, latitudinem, magnitudinem, & naturam, deinde imaginis fa-
bulam, postremum imaginem cum stellis suo loco collocatis, In hac au-
tem pictura, quicquam prosecuti sunt in alterum duorum errorum, eos
incidisse animaduerti. Alij enim stellas tantum sine imaginibus appo-
suerunt, ut facilius & planius (inquiunt ipsi) cererentur, hoc quidem
affectum sunt, sed nullam rationem localis memoriæ, propter quam ar-
bitror antiquos illas imagines sinxisse habuerunt. Alij uero imagines de-

Ll pinx-

pinxerūt, quorum venustatem, dum exprimere conantur, ita stellas cōfundunt, ut minime cerni possint. Ego uero mediā secutus uiam, utrūque errorem mea sententia effugi: imagines enim nullis vmbriis cōfusas descripsi, ut omnes appareāt stellæ, & imago memoriā localem efficiat, & effectam conseruet. Habet præterea studiosus longitudinis & latitudinis gradus in singulis tabellis, ut verum situm singularum stellarum sub oculos habeat, quod hætenus, quod nemine factum est, licet id multas opportunitates habeat. Illud præterea sciendum est, quod longitudo hæc incipit a prima stella, quæ in cornu arietis est, quæ olim in sectione uerna erat, & signa zodiaci, quæ in singulis tabulis posuimus, sunt signa zodiaci octauæ sphaeræ, non decimæ, ut perpetuum sit opus, quod non sic se haberet, si longitudo, & illa signa inciperent a sectione uerna, ut zodiacus decimæ sphaeræ facit, quæ ratione tamen hæc signa, & hæc longitudo ad illam, & illam longitudinem reduci possint suo loco docebimus. In fine verò libri habebis quo pacto quis qualibet nocte possit singulas stellas obseruare, & digno scire, non qualibet nocte omnes, cum dimidium cœli tantum unica nocte super horizontē, ascendat sed diuersis anni temporibus omnes commodissime obseruari poterunt quæ obseruatio perpetua est, quod ijs non accidit tabulis, quæ ob id, ab Alexandro Piccholominæo constitæ sunt. Et nostre hæc in re non solum illis præstant sed etiam quod ille stellas tantum primæ secundæ: tertiæ: & quartæ: magnitudinis apposuit, nos uerò, & quintæ & sextæ unā cum obscuris, & nebulosis ut huius rei studiosis quantum in me situm est, satisfaciam.

DE VTILITATE QVAE A COGNITIONE STELLARUM INERRANTIVM PROFICISCIATUR. Cap. II.

IC natura comparatum est, ut non libenter homines ullum negotium suscipiant, nisi prius exploratum habeant, quid inde utilitatis sibi emanaturum sit, quamobrem ante quam de inerrantibus stellis tractatum aggrediamur, de utilitate huius scientiæ breui quadam ratione uerba facturi sumus, ne plus loci in hoc volumine hæc habeat pars, quam reliqua, quæ hic tractantur habuerūt. Ex multis igitur, quæ hic dici possunt, quinque tantūmodo capita attingemus. Vtilis. n. est præcipue ad agriculturam, ad nauigationē ad medicinā ad sui ipsius tū animi, tū corporis moderationē, & ad eam cōtemplationem, qua per ea, quæ facta sunt in creatoris cognitionē deueniunt. Quod ad primū attinet. Nō obscura sūt illa Vergilij in Georgicis.

Præte-

Præterea tam sunt arcturi, & sidera nobis.

Hædorum dies seruandi, & lucidus anguis.

Quam quibus in patriam ventosa per æquora uellitis.

Pontus, & ostriferi fauces tentantur Abidi.

Et paulo post apertius

Vere fabis satio tunc te quoque medica putres

Accipiunt sulci, & milio venit annua cura.

Candidus auratis aperit cum cornibus annum:

Taurus, & aduerso cadens canis occidit astro.

At si triticeam in messem, robustaque farra.

Exercebis humum, solisque instabis aristis:

Ante tibi eoa Atlantides abscondantur.

Gnosque ardentis decedat stella corona.

Debita, quam sulcis committas semina: quamque

Inuita properes anni spem credere terra.

Multi ante occasum Maia capere: sed illos.

Expectata seger vanis elusit auenis.

Possem quidem multa alia loca ipsius Vergilij adducere, in quibus hæc veritas elucet, sed hæc sint satis, cum idem cernatur apud Plinium columellam & ceteros auctores, qui de Agricultura docte scripserunt. Quod ad nauigationem attinet, tum ex superioribus, tum ex sequentibus tam notum est, quam quod maxime, cum omnes nautæ certos obseruent dies, quibus nonnullæ stellæ oriuntur, & occidunt, quibus magnæ fieri solent tempestates: sed qui hac praxi ducuntur, magis in errores incidunt, necesse est, cum stellarum ortus, & occasus non semper iisdem fiant diebus, ut in sequentibus compertissimum futurum est. illud quoque Vergilij ad hanc ueritatem comprobandum non obscurum est, cum nautis illud tribuat, ut stellas numerauerint, utque Cæli imaginibus nomen imposuerint, quod ipsi senserint quantas oportunitates ad nauigandum inde sperare possent. Sic enim inquit.

Nautæ tum stellis numeros, & nomina fecit.

Pleiadas, Hyadas, claramque Lyncæis Arcton.

Cumque omnes vna voce huic sententiæ faueant, & præsertim nostra sancta mater Ecclesia, quid opus est plura inquirere, ut hanc rem dilucidiorē reddamus? Accedit ad hæc, quod quæ infra dicturus sum de utilitate, quam inde percipit medicina, ita cum nauigatione coniuncta sunt, ut primum illis, deinde medicis conducere uideantur. Hic igitur habes studiosè lector, quæ de hæc re peritissimus medicus & omnibus me

dicis probatissimus Aetius scribit, cuius sententiam totidem verbis huc transtuli, reliquis tamen diebus, in quibus illas stellas uel oriri, uel occidere testatur, quod huic nostrae tempestati non respondent. Quae tamen si quis scire desideraueris poteris per se ex sequentibus tabulam formare, in qua cernatur, quando illae stellae oriantur, uel occidant. Sic igitur inquit Aetius sermone 3. c. 4. Quandoquidem etiam stellae in Caelo orientes iuxta tempus a Deo ipsis ordinatae, & similiter occidentes aeram mutant, ut contingat ex hoc etiam ventos alios aliter spirare, necessarium duxi hic tempora indicare, in quibus earum, quae palam aerem alterant ortus, & occasus fiunt. Nam sanorum corpora, & multo magis egrotorum iuxta aeris statum alterantur. Stellae igitur, quae maxime perturbant aerem secundum huius peritissimi uiri sententiam sunt haec. Equus cum oritur mane. Aequinoctium vernum cum Pleiades oriuntur mane, cum Vesperis occidunt, & cum intempesta nocte apparent, fit maxima aeris perturbatio. Cum Orion Vesperis occultatur. Hyades cum oriuntur cum Sole, cum Lyra Vesperis oritur, cum Capra mane oritur valde alteratur aer: & secundus dies antequam Capra occultatur, cum Aquila Vesperis oritur. Cum Arcturus occidit, cum Delphinus Vesperis oritur. Cum mane oriri incipit: tribus diebus ante solstitium aestiuum cum totus Orion oritur. Cum Procyon sine canicula oritur. Cum Canis oritur contingit maxima aeris turbatio, aliquando etiam nudius tertius eius diei cum Aquila mane occidit. Item cum Lyra mane occidit, cum Delphinus mane occidit, cum Vindemiator mane oritur, & Malus nauis occidit, qui finis dierum est post Canis ortum. Cum Capra Vesperis oritur, cum Arcturus oritur, qui alterat sequenti die aerem, cum Spica mane oritur alteratur aer duobus diebus ante. Cum aequinoctium fit autumnale tribus ante diebus. Quare, inquit, cauendum est, ne uenam secemus, neque purgemus, neque alio modo corpus vehementi motu moueamus per octo dies ante aequinoctium hoc autumnale, cum Corona mane oritur, cum Haedi Vesperis oriuntur, cum Hyades pariter Vesperis oriuntur, cum una cum solis ortu Pleiades occidunt, contingit pridie maxima aeris turbatio. Cum Pleiades mane occidunt incipit aer sedari, cum Hyades mane occidunt sequenti die fit turbatio circa aerem, cum Orion oritur, & Corona occidit, cum Canis mane occidit, quo tempore obseruatum est a multis, quod si tempestas fuerit haec dies perseverat plerumque turbatio aeris ad dies, 37. uero serena fuerit per tot dies serenitatem fore significat cum Haedi mane occidunt, & Capra mane occidit perturbatio aeris fit postridie. Cum solstitium hybernium. Cum Delphinus oritur. Cum Aquila Vesperis occi-

re occidit sic turbatio vehemens post duos dies. Cum illustrior stella in Leone occidit. Cum malus naui vesperi occidit est turbatio aeris maxima. Cum Arcturus vesperi oritur. Hac Aetius, quæ ut dixi cognoscere, est medicis cum nauigantibus commune bonum. Illud præterea uideant medici, qui Astrologiam ignorant, quod cum & Tridennum Concilium, & noster summus Pontifex non nomine solum, & faceret dotio, sed re ipsa summus illam Iudiciariam astrologiam cōprobet quæ ad agriculturam, nauigationem, et medicinam pertinet, ne sibi persuadeant, fore, ut recte sine hac stellarum cognitione suo fungantur officio. Nam cum sancta mater Ecclesia Spiritu sancto ducatur illud sequitur, ut semper quod verum est, statuatur, quodque qui aliter sentiunt, peruersè sentiant, peruersè igitur sine hac cognitione medentur, qui medicinam profitentur. Damno igitur quod per hanc ignorantiam faciunt, illis præstandum est, uel in hoc seculo, uel in futuro, hoc igitur qui euitare cupiunt, ijs astrologicis rebus inserviunt. Præsertim cum & peritorum medicorum auctoritates habeant. Qui hanc necessariam esse testantur: quod qui scire, desiderat, legat, tum Petrum Apollonensem, tum Arnaldum de villa noua, tum maxime Marfilium Ficinum in libro de uita cælitus comparanda capite 8. Vbi de stellarum fixarum usu verba facit, tum suum Galenum ubi de diebus decretorijs, nec non Hippocrates cum dicat ante Canem, & post Canem difficilem esse purgationes, præter Aetij auctoritatem, quam paulo ante adduximus.

Quod autem utile sit hominibus tum ad animum, tum ad corpus tuendum ex superioribus licet cognoscere, sciat tamen lector, quod cum nostra corpora ex aeris uel bonis, uel malis constitutionibus bene, uel male afficiatur, & quo magis moueatur, magis etiam afficiatur, inde fit, ut qui has malas aeris constitutiones præuiderit, facile quoque eas effugere possit, ijs omissis, quæ ualde corpora nostra commouent, ad animum quoque pertinere ex illis Ciceronis uerbis colligi potest. Credo Deos sparsisse animos in corpora humana, ut essent, qui terras tuerentur, qui que Cælestium ordines contemplantes imitarentur uitæ modo, atque constantia, quod uidetur & Ouidius significasse, ubi dicit.

Pronaque cum spectent animalia cetera terram.

Os homini sublime dedit, cælumque uidere.

Inssit, & erectos ad sidera tollere vultus.

Quod autem ad creatoris cognitionem conducatur, Diui Pauli sententia tam nota est, ut eam adducere nihil sit opus. Illud autem Isaïæ c. 4 ad id pertinere quis negabit? leuate oculos in excelsum, & uidete quis creauit hæc? si ad hanc rem doctorum & piorum uirorum senten-

tias afferre uellē, tempus potius, quā auctoritates mihi deessent. Hæc igitur hætenus de huius scientiæ utilitate.

QVADRAGINTA OCTO IMAGINVM DISTRIBVTIO, & ordo. Cap. III.

Vadraginta octo imagines ita in firmamento distributæ sūt, ut duæ ursæ, quæ & septemtriones dictæ sunt, ad nostrum polum uergant ita, ut minor sit pedibus zodiaci polum uersus & maior tergo, & sint auersis caudis sibi inuicem aduersantes, inter has uero labitur draco, ut meander fluere dicitur, super draconis caput adest Hercules clauam tenens, percussuro similis, & claua & capite serpentarium attingens, ut Hercules pedibus uergat in boream, & serpentarius pariter pedibus uertatur in austrum. Post tergum Herculis collocata est corona Ariadnæ, & post hanc Bootes qui pedibus pene contingit Virginē ut Serpentarius altero pede præmit Scorpionē & altero lineam eclipticam radit. Qui utraque manu tenet Anguem, cuius caput pene coronam contingit. Sub manu sinistra Herculis collocata Lira est, ut manubrium ad austrum uergat. Post quod si tendis ad meridiem nostrum inuenis Aquilam, si conuertis tuum iter retro inuenis Telum, deinde Cygnū qui expansis alis liram attingit, & cauda ad caput Cephæi uergit, qui cepheus altero brachio tangit Draconē, altera manu Cassiopeam, & altero pede minoris Ursæ pedē pene attingit in regione Tauri est Eriethonius in cuius humero sinistro adsunt hæ dii: ante hunc est Perseus Medusæ caput tenes sinistra manu, & dextera gladiū cuius capulo cassiopeam pene contingit: primo ante Medusæ caput est Deltoron uel triagulus Andromeda uergit pedibus ad gladium Persei & capite ad Pegasum, & hic Pegasus altero pede cygni alam dexteram præmit, & capite equiculum. Qui est situs inter hunc, & delphinum. Hæ sunt imagines boreales, duodecim zodiaci sic se habent. Sub triangulo situs est Aries, Taurus sub Eriethonio, & Perseo. Gemini, Cancer & Leo sub maiori ursa. Virgo auream spicam tenens sub Boote. Sub serpentario Libra, & Scorpio. Sub aquila Sagittarius, Capricornus sub Delphino & equiculo. Aquarius sub æquiculo, & Pegaso, & Pisces sub Pegaso pariter, & Andromeda. In parte uero australi sic imagines distributæ sunt, ut sub aculeo scorpionis ara constituta sit, sub corpore eius Cætauri anteriora uidentur, in quo bestia inest, in Cancris, Leonis & Virginis regionibus dilabatur flexuosa Hydra, quam in leonis parte sustinet Crateram, & in Virginis regione sustinet cursum. & habet Argum inter se

ter se, & zodiaci polum australe apud Argum est Canis maior, & Pro-
cio Hydra caput antecedit, ante Canem maiorem Lepus adest, & sub pe-
dibus Orionis, qui cum penitus praeiit, a quo uidetur fluere Eridanus
post quem Cetus est sub Ariete, & Piscibus, adest & Corona meridiana
apud Aram, & sub pedibus Sagittarii. Quemadmodum & Piscis austra-
lis sub sinistro pede Aquarii situs est. Hæc sunt maiusculis litteris uer-
ba huius tanti libri conscripta, in quæ incumbant studiosi, si qua ex par-
te hoc tantum Dei opus intelligendum sibi censent. Neque expectet stu-
diosus lector, ut hic rationes afferam, cur hæc imagines ita vocantur.

Nam adsunt opiniones longe inter se dissentientes, ob id eas con-
sulto prætermisi, cum nihil certi habere possit: communior tamen illa
opinio est, id factum esse, ut aliquorum facinora perpetuo in ho-
minum monumentis perseveraret. Qui autem sint hi, & per
quæ facta habebis in sequentibus fabulis quas ex quo

dam peritissimo uiro, cuius nomen ignotum

est, qui Arati phenomena commentatus

est, transtulit: licet & Higinus

easdem sibi adscri-

pserit.

IMAGINVM, SIGNORVMQVE BOREA-

lium Hemispharij descriptio continens Nomina, Fabulas,

Longitudines, Latitudines, Magnitudines ac

que Naturas omnium stellarum,

inerrantium, quibus side-

ra constans.

DE MINORI VRSA SIVE CYNOSVRA

primum sidus. Cap. IIII.

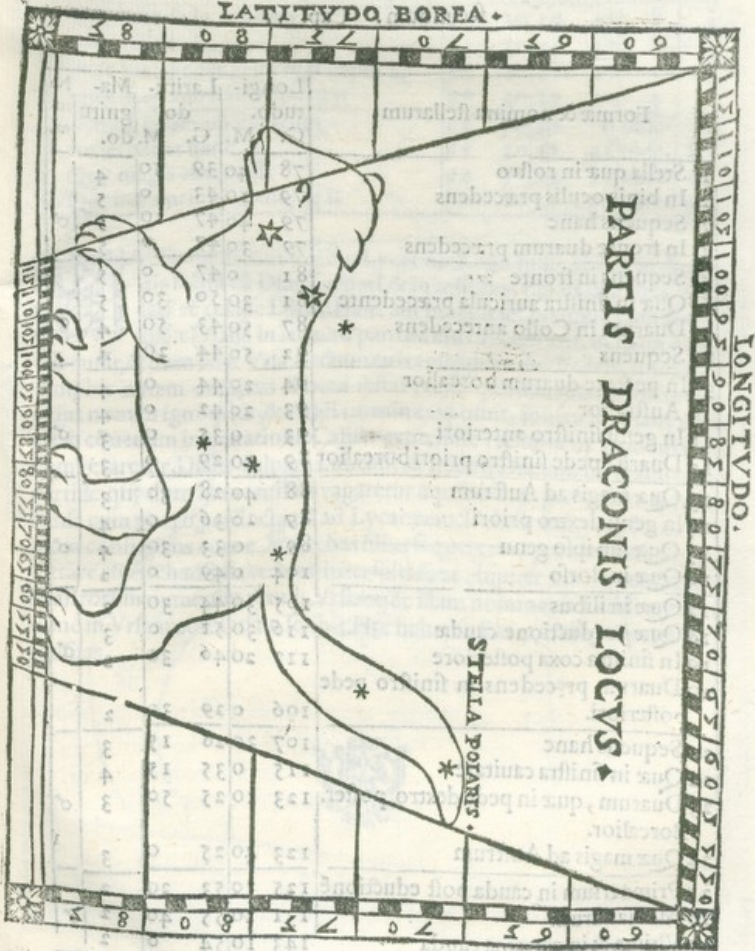
Forma, & nomina stellarum.		Longitu- do.		Latitu- do.		Ma- gnitu- do.	Natu- ra.
		G.	M.	G.	M.		
1	Stella, quę in extremo caudę pola-	53	30	66	0	3	E & pa- rum
2	Sequens in cauda (ris	55	50	70	0	4	
3	In educatione caudę. (stralior	69	20	74	0	4	
4	In latere quadranguli præcedens au	83	0	75	50	4	
5	Eiusdem lateris borealior.	87	0	77	40	4	
6	Quę in latere sequente austr.	100	30	72	40	2	
7	Borealis eiusdem lateris.	109	30	74	50	2	
Circa Cynosuram informis							
1	In latere sequenti ad rectam lineam maxime australis.	96	20	71	10	4	

Cynosura Iouis nutrix fuisse dicitur una ex Ideis nymphis, a qua in Crete oppido Histoe Nicostratus constituit portus, & circa eum locum cynosuram fuisse cum telchinis, qui dicuntur curetes Idei. Aratus cynosuram, & Helicem, de qua infra, Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit ob eam causam, quod celesti honore donatę sint. In quo sidere septem stellę sunt, & sic se habent ut superius.

Vrfa Minor Sidus primum.

DE MAIORI VRSA SIVE HELICE SIDVS

LATITVDO BOREA.

DE MAIORI VRSA SIVE HELICE SIDVS
secundum. Cap. V.

Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo.		Latitu- do.		Ma- gnitu- do.	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 Stella quæ in rostro	78	40	39	50	4	
2 In binis oculis præcedens	79	10	43	0	5	
3 Sequens hanc	79	40	47	10	5	♂
4 In fronte duarum præcedens	79	30	47	0	5	
5 Sequens in fronte	81	0	47	0	5	
6 Quæ in sinistra auricula præcedente	81	30	50	30	5	
7 Duarum in Collo antecedens	87	50	43	50	4	♂
8 Sequens	92	50	44	20	4	
9 In pectore duarum borealior	94	20	44	0	4	
10 Australior	93	20	42	0	4	
11 In genu sinistro anteriori	93	0	35	0	3	♂
12 Duarum in pede sinistro priori borealior	89	50	29	0	3	
13 Quæ magis ad Austrum	88	40	28	30	3	
14 In genu dextro priori	89	10	36	0	4	
15 Quæ sub ipso genu	89	0	33	30	4	♂
16 Quæ in dorso	104	0	49	0	2	
17 Quæ in ilibus	105	30	44	30	2	
18 Quæ in educatione caudæ	116	30	51	0	3	
19 In sinistra coxa posteriore	117	20	46	30	2	♂
20 Duarum præcedens in sinistro pede posteriori.	106	0	29	30	2	
21 Sequens hanc	107	30	28	15	3	
22 Quæ in sinistra cavitate	115	0	35	15	4	
23 Duarum, quæ in pede dextro poster. Borealior.	123	10	25	50	3	♂
24 Quæ magis ad Austrum	123	40	25	0	3	
25 Primæ trium in cauda post educationē	125	30	53	30	2	
26 Media earum	131	20	55	40	2	♂
27 Ultima & in extrema cauda	143	10	54	0	2	

Infor-

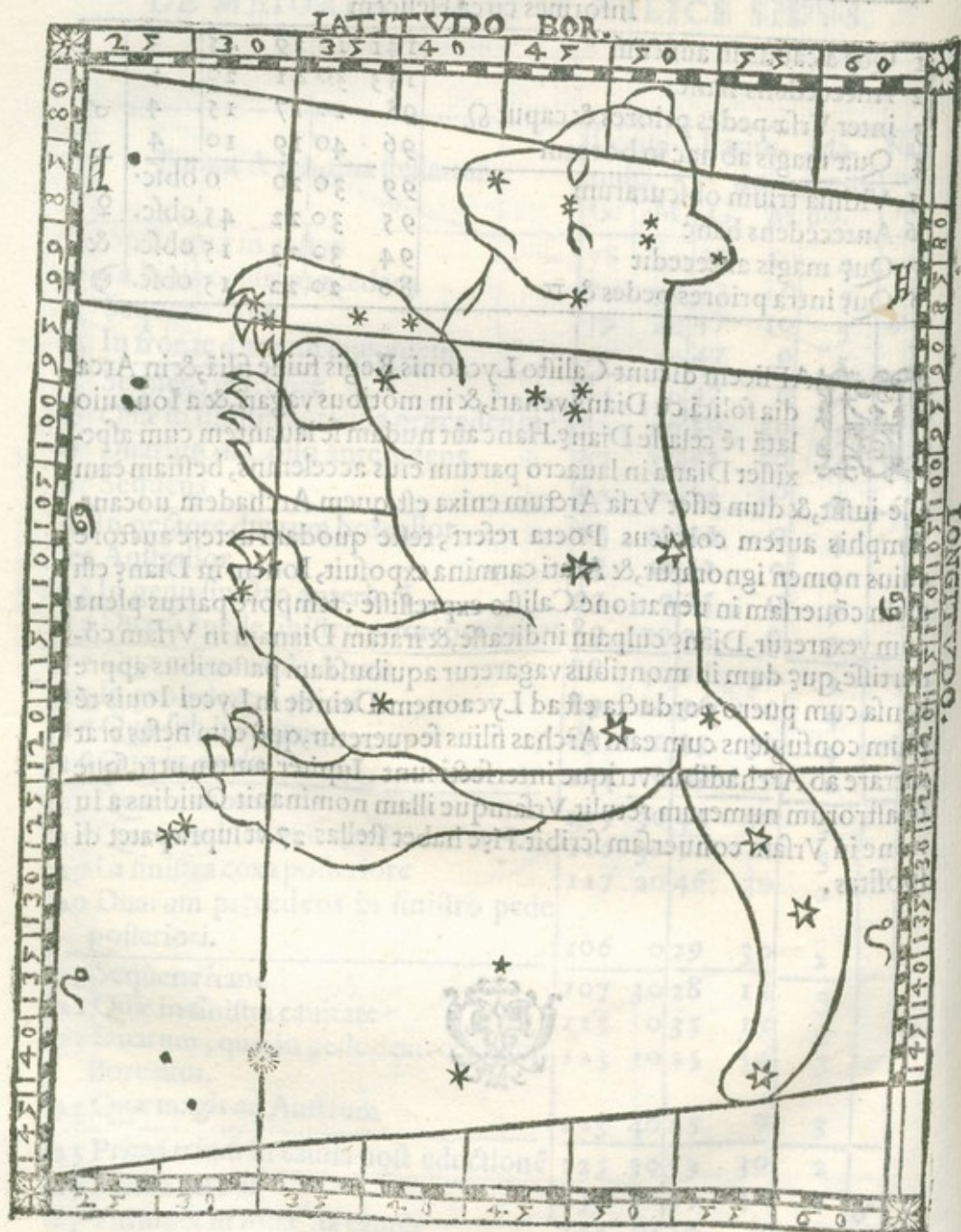
Informes circa Helicem

1	Que a cauda in austrum	141	10	39	45	3	
2	Antecedens hanc	133	30	41	20	5	
3	inter Vrsæ pedes priores & caput Ω	98	20	17	15	4	σ
4	Quæ magis ab hac in boream	96	40	19	10	4	
5	Ultima trium obscurarum	99	30	20	0	obsc.	
6	Antecedens hanc	95	30	22	45	obsc.	ρ
7	Quæ magis antecedit	94	30	23	15	obsc.	$\&$
8	Quæ intra priores pedes & π	80	20	22	15	obsc.	ϕ

Helicem dicunt Calisto Lycaonis Regis fuisse filiã, & in Arca dia solitã cū Dianã venari, & in montibus vagari, & a Ioue uio latã rē celasse Dianę. Hanc aut nudam se lauante cum aspexisset Diana in lauacro partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit, & dum esset Vrsã Arctum enixa est, quem Archadem uocant. Amphipolis autem comicus Poeta refert, teste quodam uetere auctore cuius nomen ignoratur, & Arati carmina exposuit, Iouem in Dianę effigiem cōuersam in uenatione Calisto expressisse. tempore partus plena cum vexaretur, Dianę culpam indicasse, & iratam Dianam in Vrsã cōuertisse, quę dum in montibus vagaretur a quibusdam pastoribus apprehensa cum puero perducta est ad Lycaonem. Deinde in Lycei Iouis tēplum confugiens cum eam Archas filius sequeretur, quod eam nefas erat intrare ab Archadibus utrique interfecti sunt. Iupiter autem utrosque in aliorum numerum retulit. Vrsãque illam nominauit. Ouidius a Iu none in Vrsã conuersam scribit. Hęc habet stellas 27. ut supra patet dispositas.

THEATRI MVNDI
Vrfa maior Sidus secundum.

Vrfa e mld

De

DE DRACONE. SIDVS TERTIVM.

Cap. VI.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- tu- ra	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 Quæ in lingua	200	0	76	30	4	b &
2 In ore	215	10	78	30	4	σ &
3 Supra oculum	216	30	75	40	3	pa-
4 In gena	226	40	80	20	4	rū
5 Supra caput	233	30	75	30	3	
6 In prima colli inflexione	258	40	82	20	4	γ
7 Australis ipsarum	366	40	78	15	4	
8 Media earundem	262	10	80	20	4	
9 Quæ sequitur has in flexione Secunda	228	50	80	10	4	
10 Austrina lateris præcedentis quadri-						
lateri	331	20	81	40	4	B.
11 Borea eiusdem lateris	343	50	83	0	4	
12 Borea lateris sequentis	1	10	78	50	4	
13 Australis eiusdem lateris	346	10	77	50	4	
14 In flexione tertia Australis trianguli	4	0	80	36	5	
15 Reliquarum trianguli præcedens	15	0	81	40	5	& σ
16 Quæ sequitur	19	30	80	15	5	
17 In triangulo antecedente triū sequēs	66	20	84	30	4	
18 Reliquarum eiusdem trianguli Au-						
stralis	43	40	83	30	4	&
19 Quæ borealior superioribus duabus	35	10	84	50	4	
20 Duarum parum a triangulo sequens	200	0	87	30	6	
21 Antecedens earum	195	0	86	50	6	
22 Trium, quæ in rectum sequuntur Au-						
stralis	152	30	81	15	5	pa-
23 Media trium	152	50	83	0	5	rū
24 Quæ magis in boream ipsarum	151	0	84	50	3	γ

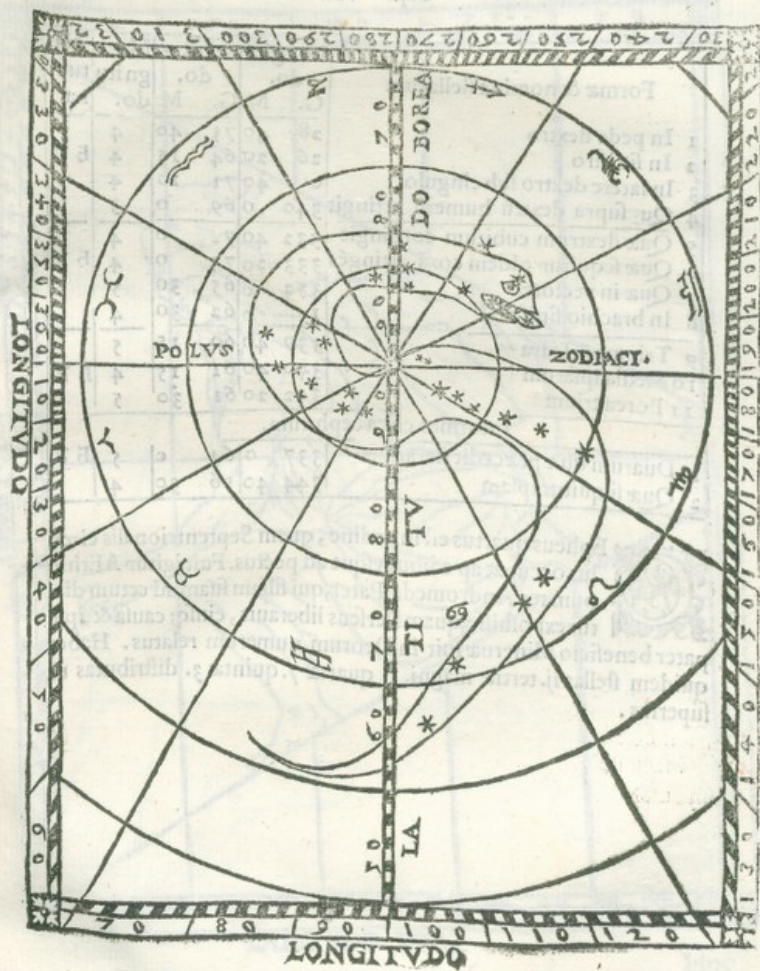
25 Post hæc ad occasum duarum, quæ ma- gis in boream	153	20	78	0	3	4
26 Magis ad austrum	156	30	74	40	4	
27 Hinc ad occasum in cōuersione caudæ	156	0	70	0	3	
28 Duarum plurimum distantiū præcedēs	120	40	64	40	4	
29 Quæ sequitur ipsam	124	30	65	30	3	
30 Sequens in cauda	102	30	61	15	3	4
31 In extrema cauda	96	30	56	15	3	

Inter ambas Vrsas labitur flexuosus & maximus Draco, qui utramque flexuoso corpore ex aliqua parte cingit Helicis ca-
put tegit, Cynosuræ caudam. Hunc dicunt in Concilio Deo-
rum collocatum lunonis beneficio, quod cum Iuno Ioui
nuberet. Dijs offerentibus munera, terraquoque obtulerit aurea ma-
la cum ramis, quæ Iuno ut in Hortum suum, quæ apud Atlantem habe-
bat, transferri iussit, quibus Hesperidas Atlantis filias custodes apposuit.
Hæc autem cum a filiabus Atlantis subducerentur, & sepe vexarentur.
Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, Hunc
autem Hercules interfecit, quem in Astra retulit. Hunc alij Iouē in nu-
merum Astrorum retulisse dicunt ob memoriā uirtutis Herculis,
qui Iunonis uotis obstiterit. Habet autem stellas 29: dispositas, ut superius.

ET TEMPORIS LIB. V.
Draco Sidus tertium.

279

Cepheus

THEATRUM VNI
CEPHEVS SIDVS QVARTVM.

Cap. VII.

Formæ & nomina stellarum	Longitu- do.		Latitu- do.		Ma- gnitu- do.	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In pede dextro	28	40	75	40	4	
2 In sinistro	26	20	64	15	4	5 7
3 In latere dextro sub cingulo	0	40	71	10	4	
4 Quæ supra dextrū humerū attingit	340	0	69	0	3	
5 Quæ dextrum cubitum contingit	332	40	72	0	4	
6 Quæ sequitur eādem coxā attingēs	333	20	74	0	4	5 7
7 Quæ in pectore	352	0	65	30	5	
8 In brachio sinistro	1	0	62	30	4	
9 Trium in Tiara	339	40	60	15	5	
10 Media ipsarum	340	40	61	15	4	5 7
11 Borea trium	342	20	61	30	5	
Informes circa cephæum.						
1 Duarum quæ præcedit tiaram	337	0	64	0	5	5 7
2 Quæ sequitur ipsam	344	40	56	30	4	

Cepheus quartus est in ordine, quem Septentrionalis circulus occupat apud edibus usque ad pectus. Fuit igitur Aethiopum rex Andromedæ Pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Perseus liberauit, eiusque causa & ipse pater beneficio Mineruæ fuit in Deorum numerum relatus. Habet quidem stellas ij. tertiæ magni. 1. quartæ 7. quintæ 3. distributas ut superius.

Cepheus fidus quarrum.

Hoc

Hoc folium ponatur inter pagina 280. & 281. & animad-
uertatur quod sequentes septem imagines, quę deberent
esse post suas fabulas sunt ante collocatę in pressorum in-
curia.

Hoc

LACTADO FOR

Bootes

ET TEMPORIS. LIB. V.
Bootes siue Arctophilax Sidus quintum.

281

Nn Bootes

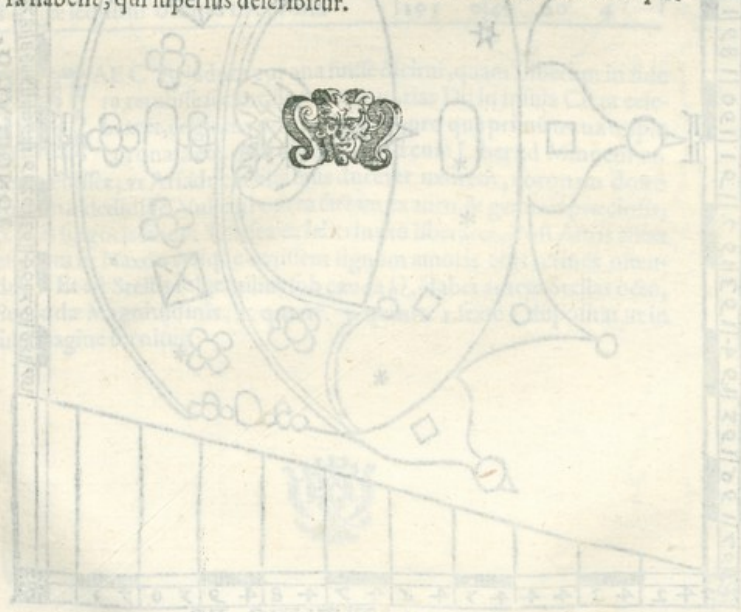
BOOTIS SEV ARCTOPHILACIS, QUI DICITVR
vociferans, & arcturi custos. Sidus quintum.

Cap. VIII.

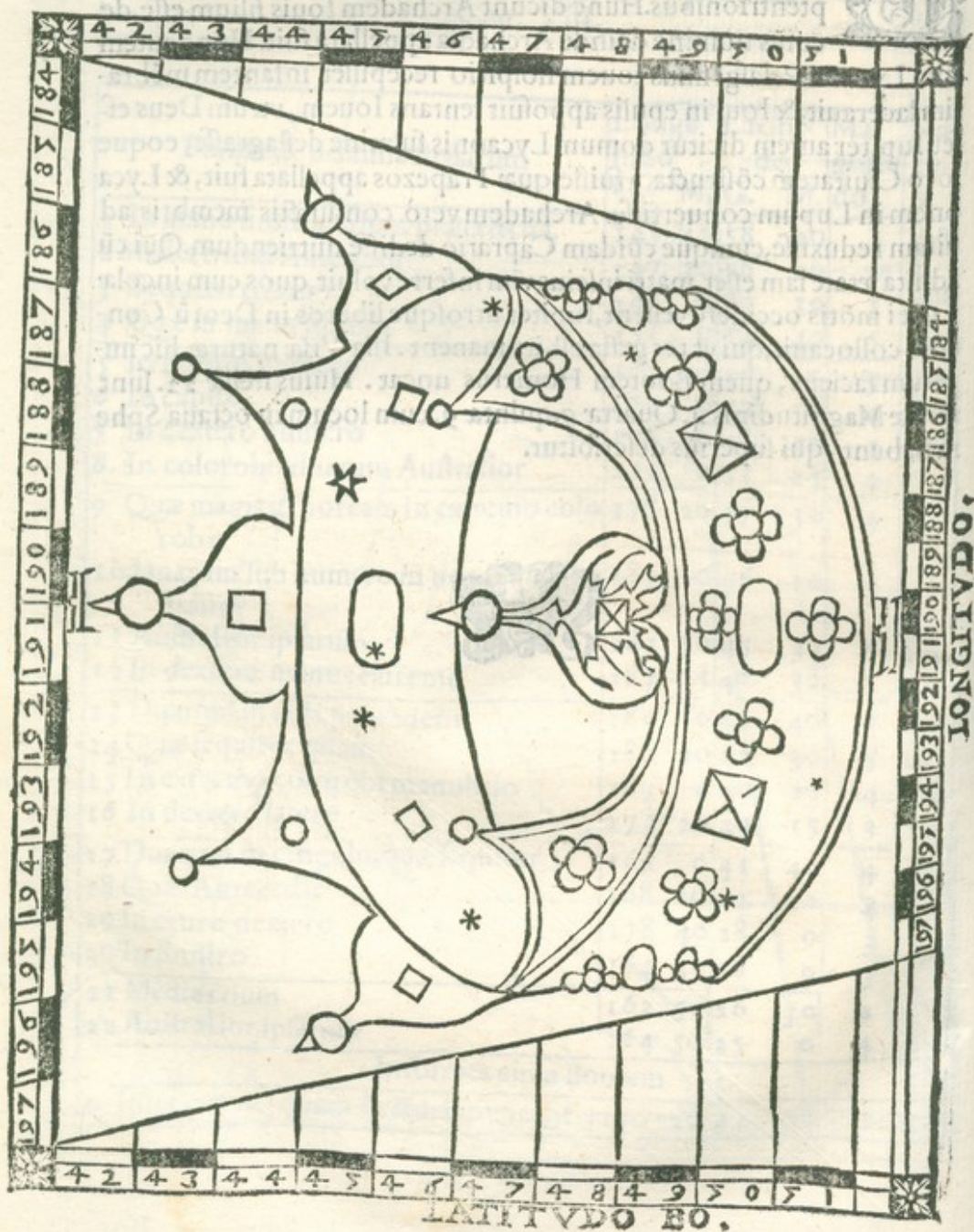
Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In manu sinistra trium præcedens.	145	40	58	40	5	U &
2 Media trium Australior	147	30	58	20	5	H
3 Sequens trium	149	0	60	10	5	aut
4 Quæ in manu sinistra	153	0	54	40	5	
5 In sinistro humero	163	0	49	0	3	♂ &
6 In capite	170	0	53	50	4	H
7 In dextero humero	179	10	48	40	4	vel
8 In colorobo duarum Australior	179	0	53	15	4	vr
9 Quæ magis in boream in extremo colo- robo	178	20	57	30	4	
10 Duarum sub humero in uenabulo Au- stralior	181	0	46	10	4	
11 Australior ipsarum	181	50	45	30	5	Pto
12 In dexteræ manus extremo	187	35	41	30	5	lo-
13 Duarum in vola præcedens	180	0	41	40	5	me-
14 Quæ sequitur ipsam	180	20	42	30	5	us
15 In extremo colorobi manubrio	181	0	40	20	4	♂ U
16 In dextero latere	173	20	40	15	3	
17 Duarum in cingulo, quæ sequitur	169	0	41	40	4	
18 Quæ Antecedit	168	20	42	10	4	
19 In crure dextero	178	40	28	0	3	
20 In sinistro	164	40	28	0	3	
21 Media trium	163	50	26	30	4	
22 Australior ipsarum	164	50	25	0	4	
Informes circa Bootem						
1 Inter cru ra, quam Arcturum vocant	170	20	31	30	1	U

Bootes,

BOtes, qui & Arcturus fertur esse custos plaustrum sequitur idest Septentriones, & quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Archadem Iouis filium esse, de cuius nomine deinde Archadia appellata fuit. Hunc autem cum Lycaon Pelasgi filius Iouem hospitio recepisset infantem membra- tim lacerauit, & Ioui in epulis apposuit tentans Iouem, vtrum Deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine deflagrasse, eoque loco Cuiatam constructam fuisse, quae Trapezos appellata fuit, & Lycaonem in Lupum conuertisse. Archadem vero coniunctis membris ad vitam reduxisse, eumque cuidam Caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta aetate iam esset, matri in seius vim inferre voluit, quos cum incolae Lycei motis occidere vellent, Iupiter utrosque liberos in Deorum Concilio collocauit, qui ut res gesta est, ita manent. Illa Virsa naturae hic imperum faciens, quem Bootem Homerus uocat. Huius stellae 22. sunt tertiae Magnitudinis 4. Quarta 9. quinta 9. cum locum in octaua Sphe- ra habent, qui superius describuntur.

Corona Borea Sidus Sextum

Corona

CORONA BOREA. SEV ARIADNES SIDVS

Sextum. Cap. IX.

Formæ, & nomina stellarum	Longitu- do		Lätitu- do		Ma- gnitu- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.	
1 Iucens in corona Ariadnæ	188	0	44	30	2
2 Præcedens omnium	185	0	46	20	4
3 Sequens in boream	183	20	48	0	5
4 Sequens magis in boream	193	0	50	30	6
5 Quæ sequitur lucentem ab Austro	191	30	44	45	4
6 Quæ proxime sequitur	190	30	44	50	4
7 Post has longius sequens	194	40	46	10	4
8 Quæ sequitur omnes in corona	195	0	49	20	4

INEC Ariadnes corona fuisse dicitur, quam Liberum in fide ra retulisse ferunt, dum eius nuptias Dii in insula Creta celebraret, cogitans præclarâ facere, pro qua primû noua nupta coronata est. Alij dicunt, quòd cum Liber ad Minoem regem venisset, vt Ariadnem filiâ eius duceret uxorem, coronam dono Ariadnæ dedidisse Vulcani opera factam ex auro, & gemmis præciosiss, & talis fulgoris fuit, vt Thæsea ex laberintho liberaret. Post Astris affixa est, cum in Naxon vtrique venissent signum amoris eius, crines ostendunt. Et est Strellis fulgentibus sub cauda Ω. Habet autem Stellas octo, Secundæ Magnitudinis. 1. quartæ. 5. quintæ 1. sexte 1. dispositas ut in sua imagine cernitur.

THEATRI MVNDI
Engonafus qui & Hercules: sidus Septimum

HIR-

HERCVLES SIVE ENGONASVS

Sidus 7. Cap. X.

Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo.		Latitu- do		Ma- gnitu- do.	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite	221	0 37	30		3	♀
2 In axilla dextra	207	0 43	0		3	uel
3 In dextro brachio	205	0 40	10		3	♂
4 In dextro cubito	201	20 37	10		4	♀
5 In sinistro humero	220	0 48	0		3	
6 In sinistro brachio	225	20 47	30		4	♀
7 In sinistro cubito	231	0 52	0		4	
8 Trium in finistavola	238	50 52	50		4	
9 Borea duarum reliquarum	235	0 54	0		4	
10 Australior	234	50 53	0		4	♀
11 In dextero latere	207	19 56	10		3	
12 In sinistro latere	213	30 53	30		4	
13 In vertebra sinistra coxæ	213	30 56	10		5	
14 In educatione eiusdem coxæ	214	30 58	30		5	♀
15 In coxa sinistra trium præcedens	217	20 50	50		3	
16 Sequens hanc	218	40 60	20		4	
17 Tertia sequens	219	40 61	15		4	
18 In sinistro genu	234	10 61	0		4	♀
19 In sinistra Tibia	225	30 69	20		4	
20 In pede sinistro trium præcedens	218	40 70	15		6	
21 Media earum	220	10 71	15		6	
22 Sequens trium	223	0 72	0		6	♀
23 In educatione dexteræ coxæ	204	0 64	15		4	
24 Eiusdem coxe Borealis.	198	50 63	0		4	
25 In dextero genu	189	50 65	30		4	
26 Sub eadem genu duarum australior	186	40 63	40		4	
27 Quæ magis in boream	183	30 64	15		4	♀
28 In Tibia dextra	184	30 60	0		4	
29 In extremo dextri pedis eadem, quæ in extremo colorebo Bootis.	178	20 57	30		4	

Infor-

Informes circa Herculem

1 A dextero brachio Australior

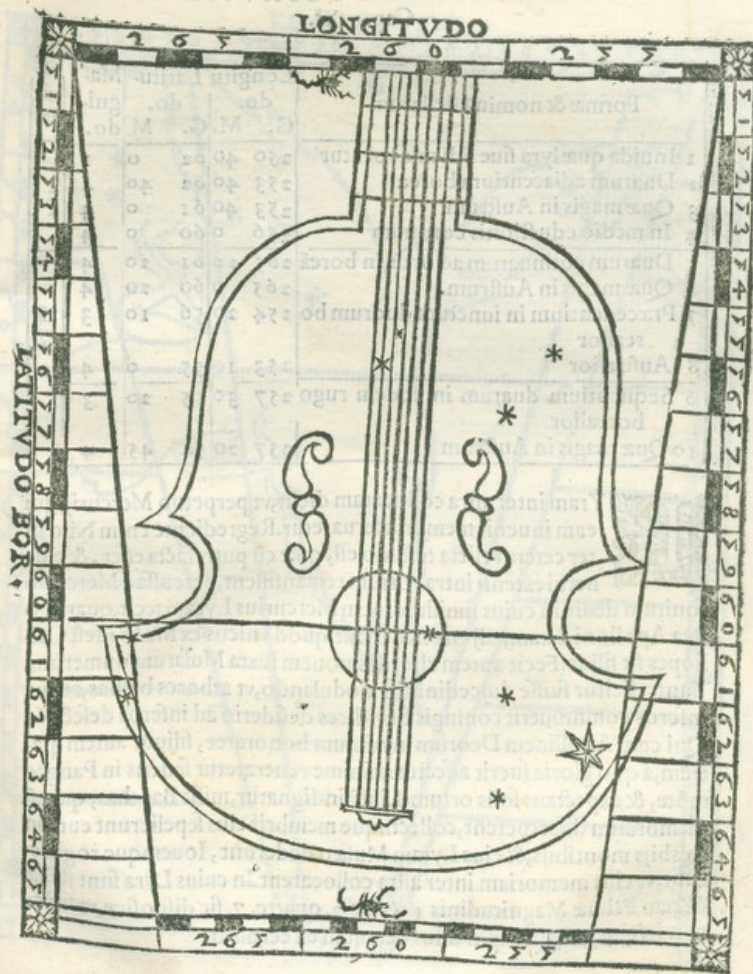
206	20	57	30	4
-----	----	----	----	---

DVM Hercules pugnavit cum Dracone, & interfecit a Iove animaduvertebatur, ex quo tantā uoluptatem percepit, ut ob huius rei memoriam eum ita inter astra collocauerit, ut cum Dracone pugnare videatur. Alij Theseū ex volunt, alij vero Lycaonem, sed Herculem esse plures, & doctissimi auctores contendunt. Huius sideris stellæ sunt 29. Tertiæ Magnitudinis 6. quartæ 18. quintæ 2. sextæ 3. ut superius per octauam Spheram distributæ.

ET TEMPORIS LIB. V.
 Lyra seu vultur cadens sidus. octauum.

289

o o

Lyra

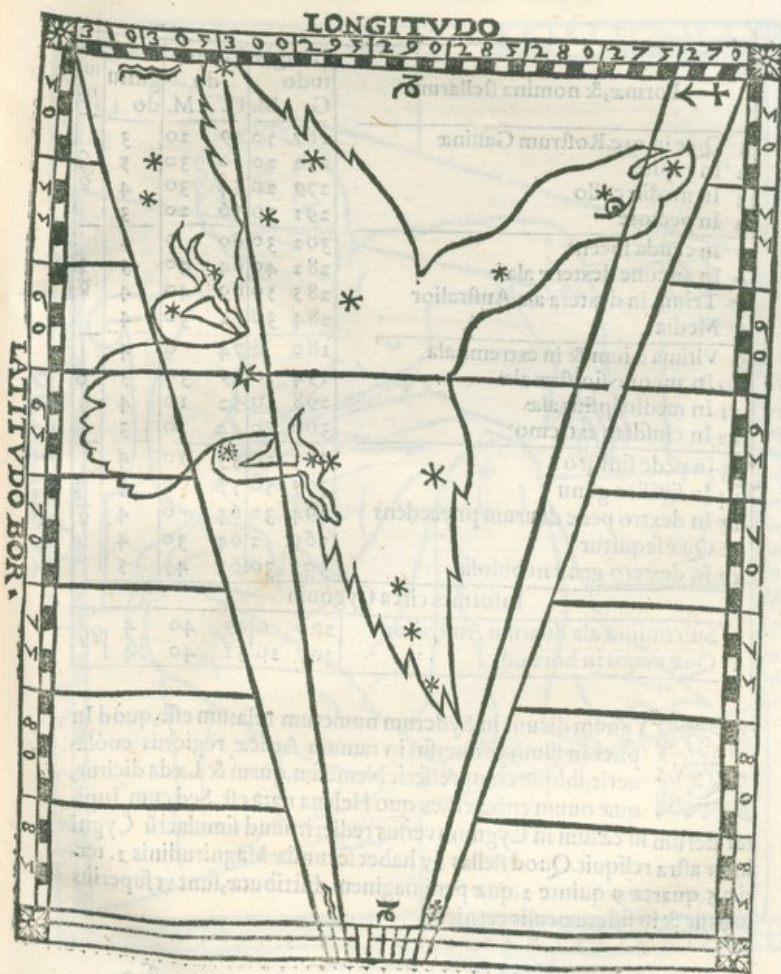
LYRA SYDVVS OCTAVVM.

Cap. XI.

Formæ & nomina stellarum	Longitu- do.		Latitu- do.		Ma- gni- do.	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 Inuida quæ lyra siue fidicula vocatur	250	40	62	0	1	
2 Duarum adiacentium borea	253	40	62	40	4	♀
3 Quæ magis in Austrum	253	40	61	0	4	♀
4 In medio educationis cornuum	256	0	60	0	4	
5 Duarum cōtinuarum ad ortū in boreā	265	20	61	20	4	
6 Quæ magis in Austrum.	265	0	60	20	4	
7 Præcedentium in iunctura duorum bo- realior	254	20	56	10	3	♀
8 Australior *	253	10	55	0	4	♀
6 Sequentium duarum in eodem rugo borealiior *	257	30	55	20	3	
10 Quæ magis in Austrum	257	20	54	45	4	

LYram inter astra collocatam dicūt, vt perpetuo Mercurij, qui eam inuenit memoria seruaretur. Regrediente enim Nilo inter cetera relicta testudo est, quæ cū putrefacta esset, & eius nerui extensi intra corium remansissent, percussa a Mercurio sonitum dedit, in cuius similitudinem Mercurius Lyram fecit, quam postea Apolloni datam, alij Orpheo dicūt, quod vnicus ex Musis idest Calliopes sit filius. Fecit autem chordas nouem iuxta Musarum numerum. Tantæ dicitur fuisse dulcedinis in modulando, vt arbores bestias, atque inferos commoueret coniugis Euridices desiderio ad inferos descēdēs. Qui cum Apollinem Deorum maximum honoraret, filium autem patrem, a quo gloria fuerit affectus: minime veneraretur sedens in Pangeo mōte, & expectans solis ortum, Liber indignatur, misit Bacchas, qui cū membratim discerperent, collectisque membris eius sepelierunt eum in Lesbij montibus, & eius Lyram Musæo dederunt, Iouemque rogauerunt, vt eius memoriam inter astra collocarent. In cuius Lyra sunt stellæ decem Primæ Magnitudinis 1. tertiæ. 2. quarte, 7. sic dispositæ, vt superius in eius imagine, quæ sidus octauum est cernitur.

Cygnus qui etiā Auis. Seu Gallina dicitur Sidus 9.

Oo 1 CYGNVS

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 Quæ in ore. Rostrum Gallinæ	267	50	49	20	3	♀
2 In capite	272	20	50	30	5	
3 In medio collo	279	20	54	30	4	
4 In pectore	291	50	56	20	3	
5 In cauda lucens	302	30	60	0	2	♀
6 In ancone dexteræ alæ	282	40	64	40	3	
7 Trium in dextera ala Australior	285	50	69	40	4	
8 Media	284	30	71	30	4	
9 Ultima trium & in extrema ala	180	0	74	0	4	♀
10 In ancone sinistræ alæ	194	10	49	30	3	
11 In medio ipsius alæ	298	10	52	10	4	
12 In eiusdem extremo	300	0	44	0	3	
13 In pede sinistro	303	20	55	10	4	♀
14 In sinistro genu	307	50	57	0	4	
15 In dextro pede duarum præcedens	294	30	64	0	4	
16 Quæ sequitur	269	2	64	30	4	
17 In dextero genu nebulosa	305	30	63	45	5	
Informes circa Cygnum						
1 Sub finitima ala duarum Australior	206	0	49	40	4	♀♀
2 Quæ magis in boream	307	10	51	40	4	

CYGNVM dicunt in Syderum numerum relatum esse, quod Iu-
piter in illum conuersus in ramum Atticæ regionis euola-
uerit, ibique compresserit Nemefim, quam & Læda dicitur,
quæ ouum enixa est, ex quo Helena nata est. Sed cum Iupi-
ter iterum in cælum in Cygnum versus redierit, illud simulacrū Cygni
inter astra reliquit. Quod stellas 17 habet secundæ Magnitudinis 1. ter-
tiæ 5. quartæ 9. quinte 2. quæ per imaginem distributæ, sunt vt superius
legitur & in sidere oculis cernitur.

Cassiopeia. Sidus 10.

Cassio-

THEATRUM VNI
CASSIOPEIA SIDVS. 10.
Cap. XIII.

Formæ & nomina stellarum	Longitu- do		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite	1	10	45	20	4	
2 In pectore	4	10	46	45	3	♂
3 In cingulo	6	20	47	50	4	♀
4 Super Cathedra ad coxas	10	0	49	0	3	
5 Ad genua	13	40	45	30	3	
6 In crure	20	20	45	30	4	♂
7 In extremo pedis	25	0	47	20	4	♀
8 In sinistro brachio	8	0	44	20	4	
9 In sinistro cubito	10	40	45	0	5	
10 In dextro cubito	357	40	50	0	6	♂
11 In sedis pede	8	20	52	40	4	♀
12 In Ascensu medio	1	10	51	40	3	
13 In extremo	357	0	51	40	6	

Cassiopeia interea, vt Sophocles refert, dicitur præposuisse for-
mam suam Nereidibus, quamobrem Neptuni ceto transmiſ-
ſo eius terra vastabatur, & Andromeda eius filia expostulata
fuit, & ceto proposita, ex quo ita in coelo ſita eſt in ſella ſe-
dens, vt dum coelum uoluitur, illa ſe precipitem dare videatur. In hoc
fidere ſunt ſtellæ 13. tertiæ Magnitudinis 4. quartæ. 6. quintæ. 1. ſextæ. 2.
Sic collocatæ, vt ſuperius conſpiciatur.

Perseus Sidus vndecimum.

PER-

THEATRI MVNDI
PERSEVS SIDVS VNDECIMO.
Cap. XIII.

Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo.		Latitu- do.		Ma- gnitu- do.	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In extremo dexteræ manus	21	0	43	30	Nebu	
2 In cubito dextro	24	30	37	30	4	F
3 In humero dextero	26	0	34	30	4	U
4 In sinistro humero	20	50	32	20	4	
5 In capite siue nebula	24	0	34	30	4	
6 In scapulis	24	50	31	10	4	F
7 In dextero latere fulgens	28	10	30	0	2	U
8 In eodem latere trium præcedens	28	40	27	30	2	
9 Media	30	20	27	40	4	
10 Reliqua trium	31	0	27	30	3	F
11 In cubito sinistro	24	0	27	0	4	U
12 In sinistra manu, & capite Mædusæ	23	0	23	0	2	
13 Eiusdem capitis sequens	22	20	21	0	4	
14 Quæ præit in eodem capite	21	0	21	0	4	F
15 Præcedens etiam hanc	20	10	22	15	4	U
16 In dextero genu	38	10	28	15	4	
17 Præcedens hanc in genu	37	10	28	10	4	
18 In poplite duarum præcedens	35	40	25	10	4	F
19 Sequens	37	20	26	15	4	U
20 In dextro crure	37	30	24	20	5	
21 In dextero pede	39	40	18	45	5	
22 In sinistra coxa	30	10	21	40	4	F
23 In sinistro genu	32	0	19	50	3	U
24 In sinistro crure	31	40	13	45	3	
25 In sinistro calcaneo	27	30	12	0	3	F
26 In summo pedis	29	40	11	0	3	U
In formes circa Persea.						
1 Quæ ad utri a sinistro genu	34	20	18	0	5	♂
2 In boream a dextro genu	38	20	31	0	5	♀
3 Antecedens a capite Mædusæ	18	0	20	40	obsc.	

Perfeus ex Danae, & Ioue natus est. Iupiter enim in aurei im-
bris speciē, se vertens oppressam delusit Danaem Achiisij re-
gis Argiuorum filiam. Hāc pater a Ioue vitiatam cognouit,
& in arca includens in mare præcipit itauit, quæ delata in Ita-
liam inuenta a quodam piscatore & oblatam regi, vnā cum Perseo,
quem enixa est in mari, Qui missus ad Polydectē regem insulæ Sariphi
acceptis a Mercurio talaribus, & a Vulcano harpe adamantina per acra
iter faciens ad Gorgonas Pherei filias venisse dicitur, quæ angues pro-
crinibus habuisse, & quoscunque uidissent in lapides conuertisse dicū-
tur. Gorgones tres fuisse dicuntur sorores vno oculo, una pulchritudi-
ne vicissim utentes. Quarum nomina hæc seruntur: Prima Stenio, Secū-
da Euriale: tertia Medusa. Quidam verò eum à Minerva missum dicunt,
& ab ea Clypeum vitreum accepisse, per quem videre, nec ab eis uideri
posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusæ absci-
dit, & Minervæ tradidit, quod illa in suo pectore accommodauit, vt in
bello horribilior esset. Perseum autem in Deorum numerum retulit. Ha-
bet autem stellas 26 Secundæ Magnitudinis 2. tertiæ 5. quartæ 16. quin-
tæ 2. Nebulosa 1. informes 3. duas quintæ Magnit. & 1. obscuram.

AGITATOR SIVE AVRIGA VEL ERICHTHONIVS

Sidus 12. Cap. XV.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 Duarum in capite Australior	55	50	30	0	4	
2 Quæ magis in boream	55	40	30	50	4	♂
3 In sinistro humero fulgens, capella seu hircus	48	20	22	30	1	♀
4 In dextero humero	56	10	20	0	2	
5 In dextero cubito	54	30	15	15	4	
6 In dextera manu	56	10	13	30	4	♂
7 In sinistro brachio	45	20	20	40	4	♀
8 Antecedens Hædorum	45	30	18	0	4	
9 In sinistro cubito hædorum sequens	46	0	18	0	4	
10 In sinistro talo	43	10	10	10	3	♂
11 In dextero talo	49	0	5	0	3	♀
12 In dextera coxa	49	20	8	30	5	
13 In clune	49	40	12	20	5	♂
14 In sinistro pede exigua	44	0	10	20	6	♀

IC agitator filius Vulcani, & Mineruæ fuisse dicitur, Vulcanus cum Ioui fulmina fabricaret ab eo id cōsecutus est, ut quidquid ab eo peteret, impetraret Ille vero petijt, ut sibi Minerva in coniugem daretur. Iupiter Mineruæ imperavit, ut Virginitatem defenderet. Dum autem Cubiculum introirent. Certando Vulcanus semē in paumētū iecit, vnde Eriethonius natus est, quē Minerva in cista abscondit, Draco neque custode appposito duabus sororibus Aglauro, & Pædroso cōmendavit. Hic primus currus homines equis iunctis docuit similes quadrigæ Solis facere, Primum Panatheneæ constituisse, arcem, templumque edificasse dicitur. Quem Iupiter inter Astra collocavit. In hoc signo & capra est, quam in humero portat, quæ Iouē nutriuit Itemq; eius filij Hædi, quos auriga in brachio portat, nō scūtur, qui fluctus significare dicūtur; Museus de capra illud refert. Datur Iupiter infans nutiēdus Themidiæ temattheæ, quæ fuit Domina capræ, q̄ ex ea Iouē nutriuit. Hæc aut caprā Solis filiā esse dicūt, cuius aspectus

Etus tam atrox fuisse dicitur, ut Titanes eam timerent, rogarentq; matrem terram, ut eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthææ tradidit custodiendam, ibique Iouem accuratissime educasse. Hic autem cum esset iuuenis, & ille contra Titanes inermis uellet pugnare eius pellem dicitur acceptam pro scuto habuisse, quod semper Titanibus Agitator timori fuerit, dicebatur Media pelle Gorgoneum caput habere, eo tectus regimento capræ tergo alterius pellis tecta restituit, vitæ etiam immortalitate donauit, & in cœli astra retulit, & eius pellem appellauit *auriga*. Alijs placet Agitatorem Myrtilum esse Mercurij filiū Oenomani aurigam, & a patre Mercurio inter astra collocatum, cuius caput non multum distat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem stellas 14. primæ Magnitudinis, 1. secundæ, 1. tertiæ, 2. quartæ, 7. quintæ, 2. sextæ, 1. ut superius in sua imagine.

Auriga qui, & Henioeus, seu Eriethonius sydus 12.

OPHIVCLVS, SEV SERPENTARIVS SYDVS,

13. Cap. XVI.

Formæ & nomina stellarum	Longitu- do.		Latitu- do.		Ma- gni- do.	Natu- ra
	G.	M.G.	M.	do.		
1 In capite	228	10	36	0	3	♂ & parū
2 In dextro humero duarum præcedēs	231	20	37	15	4	♀
3 Sequens	232	20	26	45	4	—
4 In sinistro humero duarum præcedēs	216	40	33	0	4	—
5 Quæ sequitur	218	0	31	50	4	♂ & parū
6 In ancone sinistro	211	40	24	30	4	♀
7 In sinistra manu præcedens	208	20	17	0	4	—
8 Sequens	209	20	16	30	3	—
9 In dextro ancone	230	0	15	0	4	♂ & parū
10 In dextra manu præcedens	235	40	13	40	4	♀
11 Sequens	236	40	14	10	4	—
12 In dextro genu	224	30	7	30	3	—
13 In dextra Tibia	227	0	2	15	3	♂ & parū
14 In pede dextro ex quatuor præcedēs	226	20	2	15	4	Au
15 Sequens	227	40	1	30	4	Au
16 Tertia Sequens	228	20	0	20	4	Au
17 Reliqua sequens	229	10	0	15	5	Au
18 Quæ calcaneum contingit	229	30	1	0	5	Au
19 In sinistro genu	215	30	11	50	3	Bo
20 In crure sinistro trium borealior	215	0	5	20	5	Bo
21 Media earum	214	0	3	10	5	Bo
22 Australior trium	213	10	1	40	5	Bo
23 In sinistro calcaneo	215	40	0	40	5	Bo
24 Plantam sinistri pedis attingens	214	0	0	45	4	Au
Informes circa Ophiucum.						
1 Ab ortu in dextrum humerum maxi- me borea trium	235	20	28	10	4	♂ & parū
2 Media trium	236	0	26	20	4	♀
3 Australis trium	253	40	25	0	4	—
4 Adhuc sequens tres	237	0	27	0	4	—
5 Separata a quatuor in Septentriones	238	0	33	0	4	—

Hic

Ic Serpentarius altero pede Scorpionē præmit, vtraq; manu Serpentem tenēs, qui Aesculapius Apollinus filius fuisse ab Astrologis dicitur. Quique ita medicinæ scientiam callebat vt. mortuos ab inferis excitari diceretur. Quam ob rem iratus Iupiter illius domum vnâ cum illo fulmine de medio sustulit. Rogatu vero Apollinis patris Iupiter ei arte sua post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, & inter Astra constituisse putatur. Habet autem stellas 24. Tertiæ Magnitudinis, 5. quartæ 13. quintæ, 6. vt superius, & in sua imagine cernitur, distributas.

1	Ab ortu in dextrum humerum	232	2028	20	4
2	Mediæ tritum	236	2028	20	4
3	Auricularium	233	4022	0	4
4	Abducens	237	4027	0	4
5	Abducens	238	4033	0	4
6	Abducens	239	4033	0	4
7	Abducens	240	4033	0	4
8	Abducens	241	4033	0	4
9	Abducens	242	4033	0	4
10	Abducens	243	4033	0	4
11	Abducens	244	4033	0	4
12	Abducens	245	4033	0	4
13	Abducens	246	4033	0	4
14	Abducens	247	4033	0	4
15	Abducens	248	4033	0	4
16	Abducens	249	4033	0	4
17	Abducens	250	4033	0	4
18	Abducens	251	4033	0	4
19	Abducens	252	4033	0	4
20	Abducens	253	4033	0	4
21	Abducens	254	4033	0	4
22	Abducens	255	4033	0	4
23	Abducens	256	4033	0	4
24	Abducens	257	4033	0	4

Ophiucus, seu Serpentarius sidus. 13.

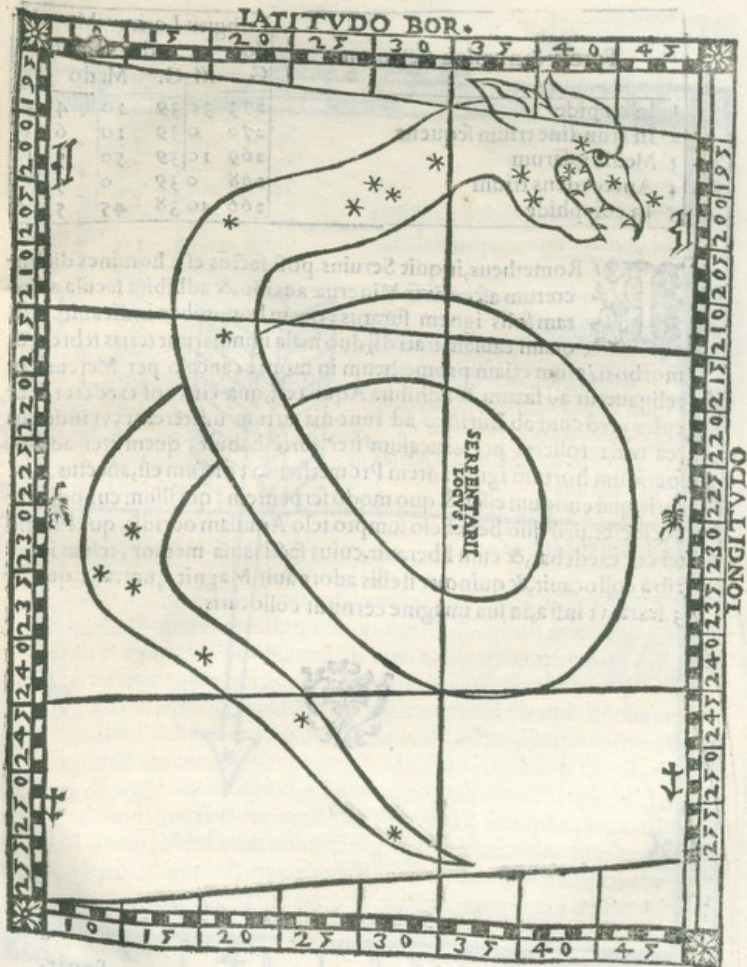
SER-

THEATRUM MUNDI
SERPENS OPHIVCHI SIDVS 14.
Cap. XVII.

Formæ & nomina stellarum	Longitu- do		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In quadrilatero quæ in gena	192	10	38	0	4	♂
2 Quæ nares attingit	295	0	40	0	4	♂
3 In tempore	167	40	35	0	3	
4 In educatione colli	195	20	34	15	3	
5 Media quadrilateri, & in ore	194	40	37	15	4	
6 A capite in Septentriones	196	30	42	30	4	♂
7 In prima colli conuersione	195	0	29	15	3	♂
8 Sequentium trium borea	198	10	22	30	4	
9 Media earum	197	40	25	20	3	
10 Australior trium	199	40	24	0	3	♂
11 Duarum præcedens sinistram manum Serpentarii	202	0	16	30	4	♂
12 Quæ sequitur eandem manum	211	30	16	15	5	
13 Quæ post coxam dexteram	227	0	10	30	4	
14 Sequentium duarum austrina	230	20	8	30	4	♂
15 Quæ borea	231	10	0	30	4	♂
16 Post dextram manum in flexione caudæ	237	0	20	0	4	
17 Sequens in cauda	242	0	21	10	4	♂
18 In extrema cauda	251	40	27	0	4	♂

Serpentem in Esculapij manibus positum esse ob id factum esse existimo, quod ut Ioannes Boccarius refert in Deorum genealogijs, Esculapius tanto in honore apud Epidaurios habitus fuit, ut Romani cum iam totam Italiam occupassent ita per Italiam grassabatur pestis, a nullum tanto morbo remedium inuenerent ad Epidaurios legatos miserunt, ut sibi in tanta calamitate auxilium ferrent, & permitteret ut ad se Romam Esculapium ueniret. Quamobrem Diaboli opera ei concessum fuit, ut serpentis specie nauim Romam perduceretur, ex quo factum est, ut in Tiberidis insula nobilissimum templum ei fabricaretur, & ita ibidem, ut Deus salutaris adoraretur. serpentem igitur in manibus habet, id est in eius potestate erat se in serpentem uertere. In hoc autem sidere sunt stellæ 18. tertiæ Magnit. 5. quartæ, 12. quintæ 1. sic dispositæ ut superius & in sua figura apparet.

Sagit-

THEATRUM VNI
SAGITTA SIVE TELVM SIDVS

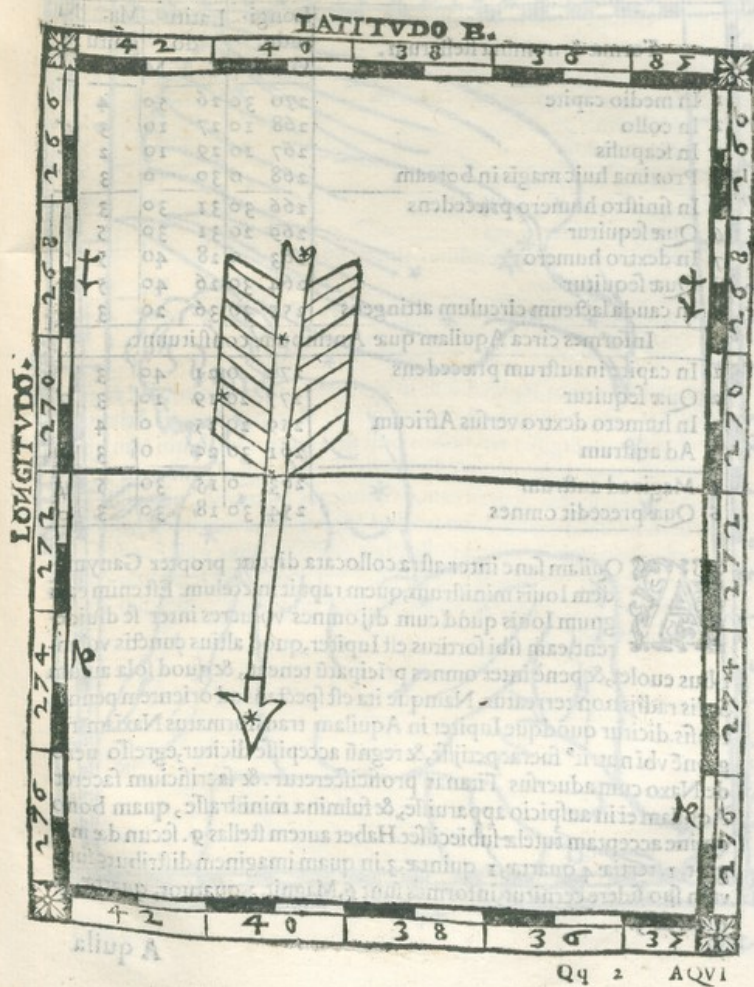
15. Cap. 18.

Formæ & nomina stellarum	Longitu- do		Latitu- do		Ma- gnitu- do	N- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In cuspide	273	30	39	20	4	♂
2 In arundine trium sequens	270	0	39	10	6	♂
3 Media ipsarum	269	10	39	50	5	♀
4 Antecedens trium	268	0	39	0	5	♀
5 In colyphide	266	40	38	45	5	♀

Prometheus, inquit Seruius, post factos esse homines dicitur coetum ascendisse Mineruæ auxilio, & adhibita facula ad rotam solis ignem furatus, quem hominibus indicavit. Ob quam causam irati dii duo mala immiserunt terris febres, & morbos: ipsum etiam prometheum in monte caucaso per Mercurium religauerunt ad saxum, & adhibita Aquila est, quæ eius cor exederet. Hercules verò cum ab Euristeo ad lunonis ortum mitteretur, ut inde aurea mala tolleret per caucasum iter fortè habuit, quem iter ad hesperidum hortum ignorantem Prometheus, ut dictum est, affectus, docerit, quæ eundum esset, & quo modo serpentem, qui illum custodiebat occideret, pro quo beneficio sumpto telo Aquilam occidit, quæ Prometei cor exedebat, & eum liberavit, cuius facti fama memor, telum inter astra collocavit, & quinque stellis adornavit Magnit. quarta, 1. quinta 3. sexta, ut infra, in sua imagine cernitur collocatis.

Sagitta seu Telum sydus r.

THEATRUM VNI
 AQUILA SEV VULTVS VOLANS

Sydrus 16 Cap. 19.

Formæ & nomina stellarum.		Longi- tudo.		Latitu- do.		Ma- gnitu- do.	Na- tu- ra.
		G.	M.	G.	M.		
1	In medio capite	270	30	26	50	4	
2	In collo	268	10	27	10	3	♂
3	In scapulis	267	10	29	10	2	♀
4	Proxima huic magis in boream	268	0	30	0	3	
5	In sinistro humero præcedens	266	30	31	30	3	
6	Quæ sequitur	269	20	31	30	5	
7	In dextro humero	263	0	28	40	5	♂
8	Quæ sequitur	264	30	26	40	5	♀
9	In cauda lacteum circulum attingens	255	30	36	20	3	
Informes circa Aquilam quæ Antinuum constituunt.							
1	In capite in austrum præcedens	272	0	21	40	3	
2	Quæ sequitur	277	20	19	10	3	♂
3	In humero dextro versus Africum	259	20	25	0	4	♀
4	Ad austrum	261	30	20	0	3	
5	Magis ad austrum	263	0	15	30	5	♀
6	Quæ præcedit omnes	254	30	18	30	3	♂

Aquilam sane inter astra collocata dicunt propter Ganymedem Iouis ministrum, quem rapuit in coelum. Est enim ea signum Iouis quod cum dii omnes volucres inter se diuiderent, eam sibi sortitus est Iupiter, quod altius cunctis volantibus euolet, & penè inter omnes præciparum teneat, & quod sola auium Solis radijs non terreatur. Namque ita est spectans ad orientem pennis tensis, dicitur quodque Iupiter in Aquilam transformatus Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petiisse, & regnum accepisse dicitur, egresso uero de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur. & sacrificium faceret Aquilam ei in auspicio apparuisse, & fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutelæ subiecisset. Habet autem stellas 9. secundæ magnitudinis, 1. tertiæ 4 quartæ, 1. quintæ, 3. in quam imaginem distributæ sunt ut in suo sidere cernitur, informes sunt 6. Magnitudinis 3. quatuor, quartæ, 1. quintæ 5.

Aquila

Aquila seu vultur volans sy dus 16.

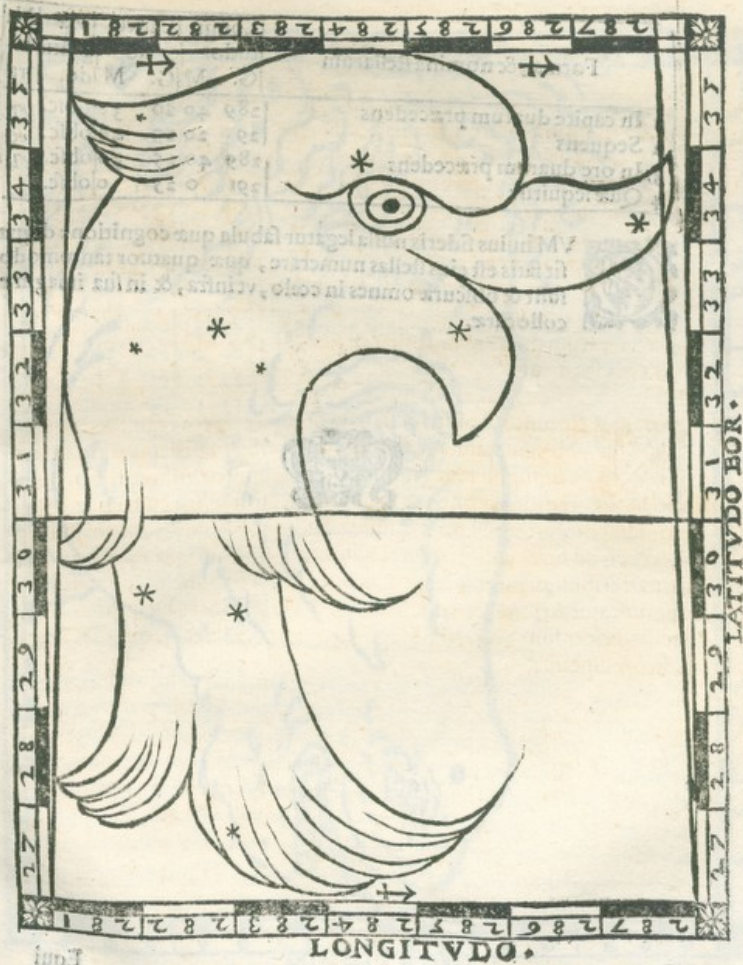
DEL

Formæ & nomina stellarum		Longitu- do.		Latitu- do.		Ma- gni- do.	Na- tu- ra.
		G.	M.	G.	M.		
1	In cauda trium præcedens	281	0	29	10	3	
2	Reliquarum duarum magis borea	282	0	29	0	4	♂
3	Australior	282	0	29	40	4	♂
4	In Bomboide	291	50	32	0	3	
5	Eiusdem lateris borea	283	30	33	50	3	
6	Sequentis lateris australis	284	40	32	0	3	♂
7	Eiusdem lateris borea	286	50	32	10	3	♂
8	Inter caudam, & Rhombum trium Se- ptentrionalior	280	50	34	15	6	
9	Ceterarum duarum in austrū præcedēs	280	50	31	50	6	♂
10	Quæ sequitur	282	20	31	30	6	♂

Neptunus Aphitridem in vxorem accipere voluit, sed ea cum ob verecundiam, & Virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset Neptunus post eam multos misit, qui eam peterent, inter quos & Delphinum misit, Quæ cum circa Atlan-
tis insulas moraretur, reperit eam, nūciauitque Neptuno, quam ille suis illecebris ad suam voluntatem traxit, Delphinoque maximos honores in mari tribuit, & inter sidera collocavit. Alij vero hunc uolunt esse Delphinum, qui Arionē seruauit iuxta illud Vergilij inter Delphinas Ariō. Stellæ omnes sunt 10. tertiæ Magnit. 5. quartæ, 2. sextæ 3. quarum situm habebis superius.

Delphinus sydus 17.

Impi

LONGITVDO.

EQVI

LATITVDO BOR.

THEATRUM MUNDI
EQVI SECTIO SIVE EQVICVLVS.
Sidus 18. Cap. XXI.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do.	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite duarum præcedens	289	40	20	30	obsc.	♂
2 Sequens	29	20	20	40	obsc.	vel
3 In ore duarum præcedens	289	40	25	30	obsc.	♂
4 Quæ sequitur	291	0	25	0	obsc.	

VM huius sideris nulla legatur fabula quæ cognitione digna sit satis est eius stellas numerare, quæ quatuor tantummodo sunt & obscuræ omnes in cœlo, vt infra, & in sua imaginæ collocatæ.

I D ET TEMPORIS LIB. V. 313
 Equi sectio siue Equiculus sydus 18.

LONGITVDO.

Rr EQVVS

THEATRUM VNI
EQVVS ALATVS SIVE PEGASVS
fidus 19. Cap. XXII.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In umbilico, quæ, & in capite Medusæ	341	10	26	0	2	
2 In extrema ala	335	30	12	30	2	♂
3 In dextro humero & cruris educatione	325	30	31	0	2	♀
4 In scapulis, & in armo alæ	320	0	19	40	2	
5 In corpore duarum sub ala quæ borea	327	50	25	40	4	
6 Quæ Australior	328	20	25	0	4	♂
7 In dextro genu duarum borea	322	20	35		3	♀
8 In Austrum magis	321	50	34	30	5	
9 In pectore duarum propinquarum præcedens	319	30	29	0	4	
10 Sequens	320	20	29	30	4	♂
11 In ceruice duarum præcedens	312	10	18	0	3	♀
12 Sequens	313	50	19	0	5	
13 In iuba duarum australior	314	40	25	0	5	
14 Quæ magis in boream	313	50	16	0	5	♂
15 In capite duarum propinquarum borea	302	40	16	50	3	♀
16 Quæ magis in Austrum	301	30	16	0	4	
17 In rictu	298	40	21	30	3	
18 In dextra suffragine	317	0	41	10	4	♂
19 In sinistro genu	311	0	34	15	4	♀
20 In sinistra suffragine.	305	40	36	30	4	

Equus dimidiū e priore parte patentē vsque ad umbilicum A-
ratus dicit super geniculatorem situm, & iam astris illatum,
eo quod a celsitudine Heliconis montis percusso pede dex-
tro aquam produxit, quem liquorem Hippocrenem dicūt.
Quidam pro eo, quod Iupiter eo fuerit usus. Nonnulli vero Pegasus pu-
tant, qui ad astra pro Bellorophontis interitu euolauerit. Euripides di-
cit Menalippem Chironis filiam esse, quæ compressa grauida profugit
in Pelion montem, & dnm a patre comprehendi timeret Deorum Mi-
sericordia cōuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores par-
tes corporis propter sœminei sexus pudorem non videntur, omnes stel-
læ sunt, 20. secundæ magnit. 4. tertiæ, 4. quarte, 9. quinte, 3.

Equus

Equus alatus seu Pegasus sidus 19:

LATITVDO BOR.

Rr 2 ANDRO.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 Quæ in capite, & Pegasi vmbilico	341	10	26	0	2	
2 Quæ in scapulis	348	40	24	30	3	
3 In dextro humero	349	40	27	0	4	♀
4 In sinistro humero	347	40	23	0	4	
5 In dextro brachio trium australior	347	0	32	0	4	
6 Quæ magis in boream	348	0	33	30	4	
7 Media trium	348	20	32	20	5	♀
8 In summa manu dextra trium australior	343	0	41	0	4	
9 Media earum	344	0	42	0	4	
10 Borea trium	345	30	44	0	4	
11 In sinistro brachio	347	30	17	30	4	♀
12 In sinistro cubito	349	0	15	50	3	
13 In cingulo trium australior	357	10	25	20	3	
14 Media	355	10	30	0	3	
15 Septentrionalis trium	355	20	32	30	3	♀
16 In pede sinistro	10	10	23	0	3	
17 In dextro pede	10	30	37	20	4	
18 Australior ab hac	9	30	35	20	4	
18 Sub poplite sinistro duarum borea	5	40	29	0	4	♀
20 Australis	5	20	28	0	4	
21 In dextro genu	3	30	35	30	5	
22 In symmate siue tractu duarum borea	6	0	34	30	5	
23 Austrina	7	30	32	30	5	♀
24 A dextra manu excedens, & informis	336	0	44	0	3	

Andromeda filia fuit Cephei, & Cassiopeia, quæ adamata est a cupidine, & datum est responsum, vt traderetur cetui ad deuorandum. Hæc autem suspensa inter duos montes, & cetui exposita est. cum omni muliebri mundo. A Perseo autem liberata fuit, & ob id profecta dicta fuit, beneficioque Mineruæ in coelestium Collocata fuit. Alij autem dicunt inter astra collocatâ, vt labor persei ater- nus pateret, manibus eius extensis quæadmodum cetui opposita fuit. Quæ cû a Perseo liberata esset, neque cû matre cômorari voluit sed cõtino cû Perseo profecta est. Omnes stellæ sunt 24 secundæ magnitudinis. i. in formis, tertiæ 7. quartæ 12. quintæ 4. & vt infra in sua imagine patet.

Andro-

ET TEMPORIS LIB. VII. 7
 TRIANGULVM SIVE DELTOTON
 Andromeda sydus 20.

317

THEATRI MVNDI TRIANGVLVM SIVE DELTOTON

fidus. 21. Cap. 24

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In apice trianguli	4	20	16	30	3	
2 In basi præcedens trium	9	20	20	40	3	
3 Media	9	30	19	40	4	♀
4 Sequens trium	10	10	19	0	3	

Super caput Arietis non longe ab Andromedæ pedibus adiacet signum, quod Græci ob similitudinem littere Δ Deltoton dixerūt. Latini vero ob formæ proprietatem triangulum vocitarunt. Quod quidem a Ioue per Mercurium inter astra positum dicūt super caput Arietis pro eo, quod obscurum esse dicitur. Quidam vero dicunt Aegypti esse effigiem stellis figuratam in tribus angulis, id est trigono, & Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas quatuor licet, in singulis angulis singulas, e quibus una est clarior, tres scilicet tertiæ magnitud. & quartæ, 1. ut infra in suo sidere videre licet.

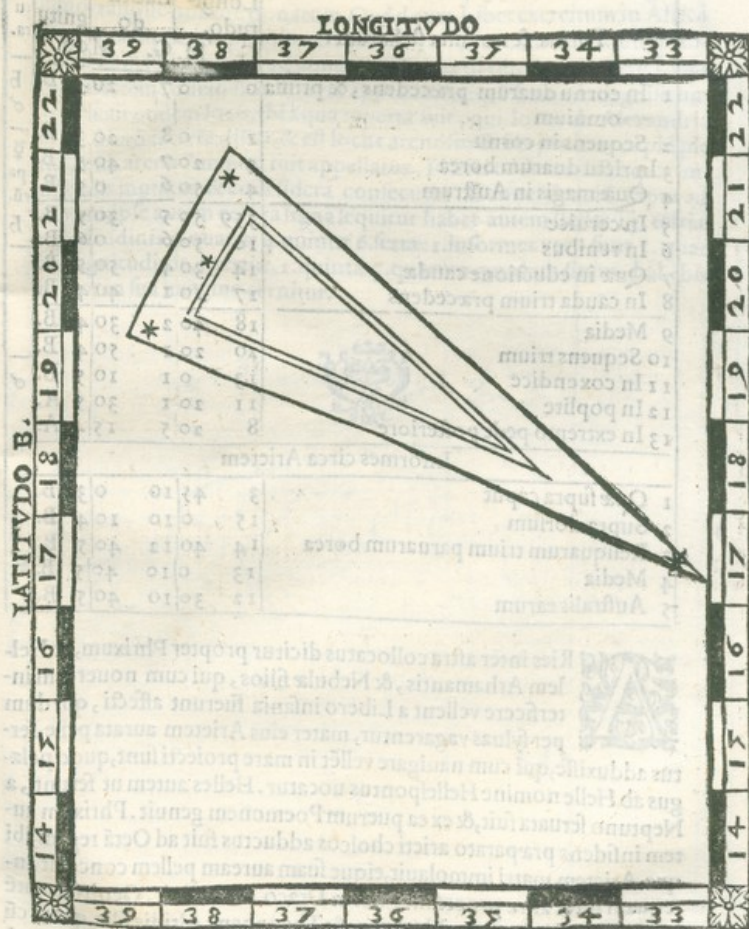
Hactenus stellas descripsimus, quæ in Septentrionali plaga reperiuntur, quæ omnes sunt 360 Primæ magnitudinis sunt 3, secundæ 18, tertiæ 84, quartæ 174, quintæ 58, sextæ 13. Nebulosa, 1. obscuræ 9. Nunc autem duodecium prosequemur, quæ in zodiaco describuntur.

Secunda pars continet duodecim zodiaci signa, quæ sunt Aries, taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpio, Sagittarius Capricornus, Aquarius, Pisces, quorum singulæ stellæ numerantur, & eorum situs Longitudo, Latitudo, Magnitudo, & Natura describuntur.

Aries

Triangulum siue Deltoton sydu ar.

Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo.		Latitu- do		Ma- gnitu- do.	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In cornu duarum præcedens, & prima omnium	0	07	20	3	B.	♂
2 Sequens in cornu	1	08	20	3	B.	—
3 In rictu duarum borea	4	207	40	5	B.	♀
4 Quæ magis in Austrum	4	506	0	5	B.	pa- rū.
5 In ceruice	359	505	30	5	B.	♂
6 In renibus	10	506	0	6	B.	—
7 Quæ in educatione caudæ	14	304	50	5	B.	—
8 In cauda trium præcedens	17	101	40	4	B.	—
9 Media	18	402	30	4	B.	—
10 Sequens trium	20	201	50	4	B.	—
11 In coxendice	13	01	10	5	B.	♂
12 In poplite	11	201	30	5	A.	—
13 In extremo pede posteriore	8	205	15	4	A.	—
Informes circa Arietem						
1 Quæ supra caput	3	45	10	03	B.	—
2 Supra dorsum	15	010	10	4	B.	—
3 Reliquarum trium paruarum borea	14	40	12	405	B.	♂
4 Media	13	010	40	5	B.	—
5 Australis earum	12	30	10	405	B.	—

Aries inter astra collocatus dicitur propter Phrixum, & Hellem Athamantis, & Nebulæ filios, qui cum nouercam interficere vellent a Libero infania fuerunt affecti, qui dum per sylvas vagarentur, mater eius Arietem aurata pelle fertur adduxisse, qui cum nauigare vellēt in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helle nomine Hellepontus uocatur. Helles autem ut ferunt, a Neptuno seruata fuit, & ex ea puerum Poemonem genuit. Phrixum autem insidens preparato arieti cholcos adductus fuit ad Oetā regem, ibique Arietem matri immolauit, eique suam auream pellem concessit antequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit. Genitum autē hunc dicunt Arietem ex Neptuno, & Theophane Altidis filia, quam cū ad amasset iu insulam Chrinuissam traduxit, inque Iouem conuertit, cū qua

qua in Arietem mutatus cōcubuit, ex qua Aries Chrissouellus natus. Nigidius hunc Arietem inquit ducem, & Principem esse zodiaci signorū immortalique honore donatum. Quod cum Liber exercitum in Africā duceret, & aquæ inopiam pateretur subito Aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam diuinitus perduxit, quo facto Liber cum Arietem Iouem Ammonem appellauit, cuiq; Phanum magnificum construxit eodem loco, ubi aqua reperta fuit, qui locus ab Alexandria nouē dierū itinere distat, & est locus arenosus & Serpentum copia plenus, & ab arena Ammon fuit appellatus. Præterea Aries dux aquæ immortalis mutatus, & cœli sidera consecutus. Conuertit autē caput ad taurum, ipse autem cetera signa sequitur habet autem stellas 13. tertiæ magnitudinis 2. quartæ 4. quintæ 6. sextæ 1. informes vero sunt 5. quartæ magnitudinis, 1. tertiæ, 1. quintæ 3. quarum omnium situm, habebis infra ut in sua imagine cernitur.

Ariesfydus 22.

LONGITVDO.

TAVRVS

Formæ & nomina stellarum	Longitu do.		Latitu do.		Ma- gnitu do.	Nu- u- sa.
	G.	M.	G.	M.		
1 In sectione, ex quatuor maximè Borea	19	40	6	0	4	A.
2 Altera post ipsam	19	20	7	15	4	A.
3 Tertia	18	08	30	4	A.	
4 Quarta maximè Austrina	17	50	9	15	4	A.
5 In dextro armo	23	09	30	5	A.	
6 In pectore	27	08	03	3	A.	
7 In dextro genu	30	012	40	4	A.	
8 In suffragine dextra	26	20	14	50	4	A.
9 In sinistro genu	35	30	10	04	A.	
10 In sinistra suffragine	36	20	15	30	4	A.
11 In facie quinque, quæ succula uocantur, quæ in naribus.	32	05	45	3	A.	
12 Inter hanc, & Boreum oculum.	33	40	4	15	3	A.
13 Inter eandem, & oculum australem	34	10	5	50	3	A.
14 In ipso oculo lucens subruffa, dicta ocu- lus γ.	36	05	10	1	A.	
15 In oculo Boreo	35	10	3	03	A.	
16 Quæ inter originem Australis cornu, & aurem	40	30	4	04	A.	
17 In eodem cornu duarum Australior	43	40	5	04	A.	
18 Quæ magis in Boream	43	20	3	30	5	A.
19 In extremo eiusdem	50	30	2	40	3	A.
20 In origine cornu Septentrionalis	40	0	4	04	B.	
21 In extremo eiusdem, quæ in dextro pe- de Eriethonij	40	0	5	03	B.	
22 In auree Borea, duarum Borea.	35	20	4	30	5	B.
23 Australis earum	35	0	4	05	B.	
24 In Cervice duarum exiguarum præcedēs	30	20	0	40	5	E.
25 Quæ sequitur	32	20	1	40	6	E.
26 In collo quadrilateri præcedentiū Austrina	31	20	5	05	B.	
27 Eiusdem lateris Borea	32	0	7	20	5	B.
28 Sequentis lateris Australis	35	20	3	05	B.	

29	Huius lateris Borea	35	0	5	0	5	B	♂
30	Pleiadum præcedentis lateris Boreus terminus	23	30	4	30	5	B	♂
31	Eiusdem lateris Australis terminus	25	50	3	40	5	B	♂
32	Pleiadū sequēs Augustissimus terminus	27	0	3	20	5	B	♂
33	Exigua Pleiadum, & ab extremis secta	26	0	5	0	5	B	♂
Informes circa Taurum.								
1	Infra pedem, & Armum dextrum.	18	40	17	30	4	A.	
2	Circa Anstrinum cornu præcedens triū	43	20	2	0	5	V.	
3	Media Trium	47	20	1	45	5	A.	♂
4	Sequens trium	49	20	2	0	5	A.	
5	Sub extremo eiusdem cornu duarum Borea	52	20	6	20	5	A.	
6	Austrina	52	20	7	40	5	A.	♂
7	Sub Boreo cornu quinque præcedens	50	20	2	40	5	B	
8	Altera sequens	52	20	1	0	5	B	
9	Tertia sequens	54	20	1	20	5	B	
10	Reliquarum duarum quæ Borea	55	40	3	20	5	B	
11	Quæ Australis	56	40	1	15	3	B	♂

Aurus inter astra collocatus dicitur, quod in Taurum Iupiter sit fabulose conuersus. Nigidius hunc Iouem a Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura Tauri sensum humanum haberet, quem Iupiter Sidonem misit, ut Europam Agenoris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter æquales suas ludentem in templo Aesculapij conspexit, eamque repentino arreptum collocatam in suo tergo deuexit in insulam Cretam ad Iouem. Ob hanc igitur causam Iupiter taurum sideribus dignatus est immortalis memoria inferre. Alij verò volunt hunc esse taurum qui coijt cum Pasiphae, cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter foemineum sexum, Vergit autem ad Orietem. Insigno autem Tauri fons, & facies hyades vocantur, quæ Liberi nutrices dicuntur, & Dodonides nimphae vocantur, quæ cum a Lycurgo captiuitatem timentes fugerent Thebas, ne sibi a Iunone aliquid paterentur, Iupiter iter sidera collocatas uoluit, hyadasque appellauit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit, vel quod sint pluuiiales ut plueret, quia eorum ortus imbres concitat, vel quia

quia in modum y litteræ positæ sunt. Alij vero referunt ex Atlante, & Hyades duodecim filias procreatas esse, & filium Hyantem, quem dum ab apro, vel Leone occisum sorores omnes nimium diligentes flerent, obierunt, e quibus quinque stellas figuratas hyades appellauerunt septem autem pleiades. Alij autem volunt quinque cadmi esse filias. Omnes stellæ præter eam, quæ in extremo cornu boreo est, sunt, 32. primæ Magnitudinis. 1. tertiæ 6. quartæ 11. quintæ 13. sextæ, 1. informes verò, 11. quartæ magnitudinis. 1. quintæ 10, ut hic, in sua imagine cernitur.

Taurus

Taurus sydus 23.

Gemi-

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite gemini præcedentis castoris	76	40	9	30	2	B ♀
2 In capite sequentis subflava Pollucis	79	50	6	14	2	B
3 In sinistro cubito Gemini præcedentis	70	0	10	0	4	B
4 In eodem brachio	72	0	12	0	4	B
5 In scapulis eiusdem Gemini	75	20	6	30	4	B
6 In dextro humero eiusdem	77	20	4	50	4	B ♂
7 In sinistro humero sequentis Gemini	80	0	2	40	5	E
8 In dextro latere antecedentis Gemini	75	0	2	40	5	E
9 In sinistro latere sequentis Gemini	76	30	3	0	5	E
10 In sinistro genu præcedentis Gemini	66	30	1	30	3	E
11 In sinistro genu sequentis	71	40	2	30	3	A
12 In sinistro bubone eiusdem	75	0	0	30	3	A
13 In cavitare dextra eiusdem	74	40	6	40	3	A
14 In pede præcedentis Gemini præcedēs	60	0	1	30	4	A
15 In eodem pede sequens,	61	30	1	15	4	A
16 In extremo præcedentis Gemini Prop ^o	63	30	3	30	4	A ♀
17 In summo pede sinistro sequentis Gemini	65	20	7	30	3	A ♂
18 In infimo pedis dextris eiusdem Gemini	68	0	10	30	4	A ♀
Informes circa Geminos						
1 Præcedens ad lummum pedem Gemini præcedentis	57	30	0	40	4	A ♀
2 Quæ ante genu sinistrū sequētis Gemini	59	50	5	50	4	A
4 Sequentium dextram manum Gemini sequentis trium Borea	68	30	2	15	5	A
	81	40	1	20	5	A
5 Media	79	40	3	20	5	A
6 Australis trium	79	20	4	30	5	A ♀
7 Lucida sequens tres	84	0	2	40	4	A

I Fratres gemini castor, & Pollox maxima concordia esse dicuntur, e quibus cum vnus cecidisset in pugna, quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos ambos Iupiter in celestium Concilio collocauit, & Geminos

nos appellauit, qui salutare quoque dicuntur. Nam & horum stelle ita se habent, vt occidente vna oriatur altera. Alij zetum, & Amphionem esse volunt, ideo eos ita faciunt, vt alter zonam, alter hyram habeant. Nigidius Deos somothracis dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare. Item dicit castorem, & Pollucem tyndaridas, geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur, quod mare totum prædonibus, maleficisque pacatum reddidissent, & quo tempore nauigauerunt cum Ialone, atque Hercule ad pellem auream deferendam multis laboribus, tempestatibusque conflictati periculorum, atque animorum experti impendia laboribus liberare studicerunt, & cum a Ioue essent elati, petierunt a patre, vt sibi liceret in eo coeli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortali memoria, locoque constitui, & plerisque mortalibus auxilianter sui cōspectus gratiam præbent. Has tamen sciat Christianus Lector fabulas esse. Omnes stelle 18 sunt secundæ magnitudinis, 2. tertiæ, 5. quartæ, 9. quintæ, 2. informes vero septem sunt. Quartæ magnitudinis, 3. quintæ, 4. quæ per coelum distributæ sunt, vt hic, in sua imagine cernitur.

CANCER SIDVS 25. CAP. XXVIII.

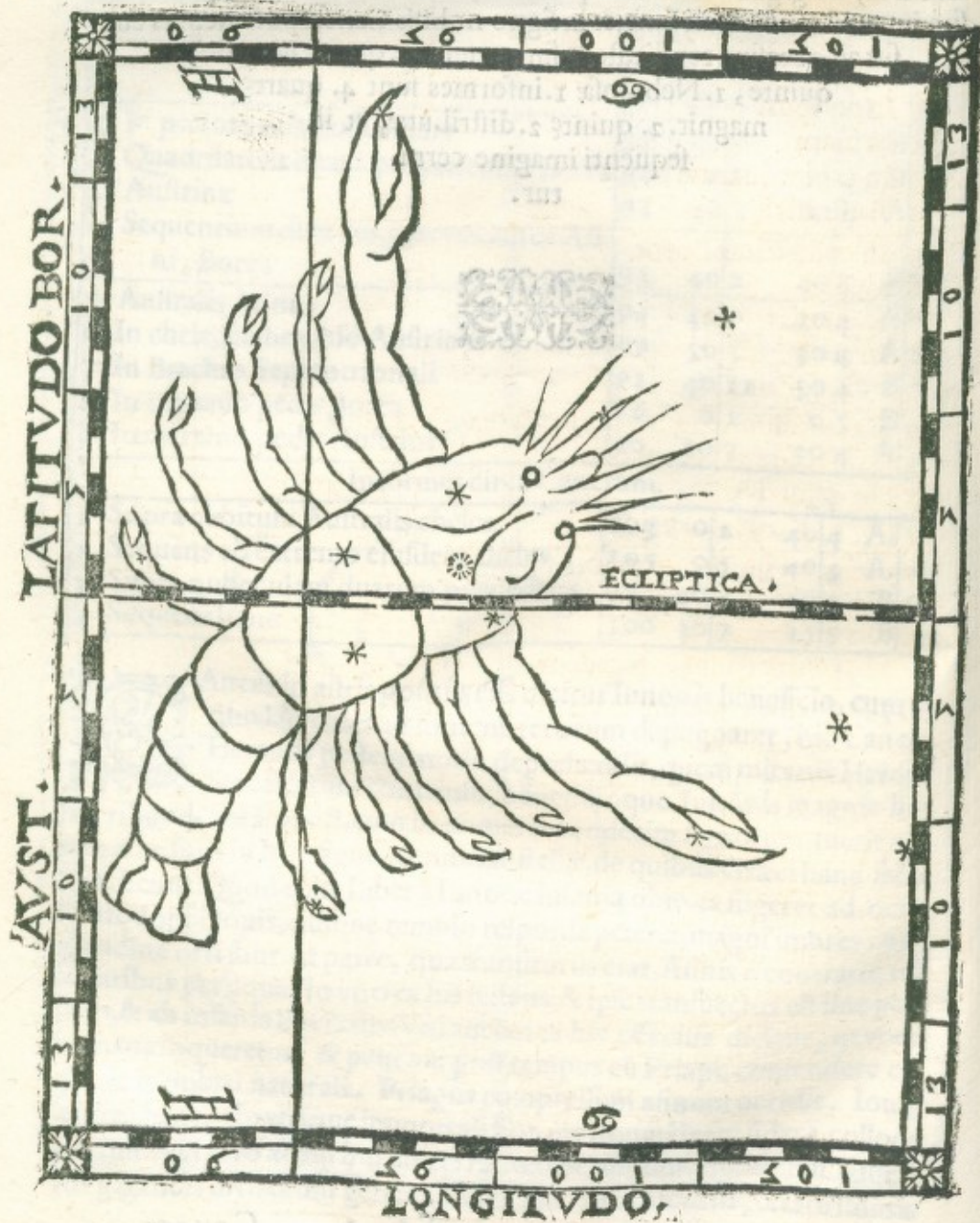
Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In pectore nebulosa media	39	40	0	40	ne. B	♂
2 Quadrilateris duarū præcedentiū Borea	91	0	1	15	4 B	♂
3 Austrina	91	20	1	10	4 A	♂
4 Sequentium duarum, quæ vocantur Af- ni, Borea	93	40	2	40	4 B	♂
5 Australis Asinus	94	40	0	10	4 A	♀
6 In chele, seu brachio Austrino	99	50	5	30	4 A	♀
7 In Brachio Septentrionali	91	40	11	50	4 B	♀
8 In extremo pedis Borea	86	0	1	0	5 B	♂
9 In extremo pedis Austrini	90	30	7	30	4 A	♂
Informes circa Cancrum.						
1 Supra cubitum Australis cheles	103	0	2	40	4 A.	
2 Sequens ab extremo eiusdem cheles	105	0	5	40	4 A.	♀
3 Supra nubeculam duarum præcedens	97	20	4	50	5 B	♂
4 Sequens hanc	100	20	7	15	5 B	

Cancer in astris positus esse dicitur Iunonis beneficio, cum enim Hercules ad fontem terneum depugnaret, hic Cancer Herculis pedem morfu deprehendit, quem miratus Hercules calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est, cum in numero duodecim signorum fuerit numeratus, sunt in hoc signo nonnullæ stellæ, de quibus Græci hanc fabulam dicunt. Quod cum Liber a Iunone insania obiecta fugeret ad occasus dodonei Iouis, eiusque templo responsa peteret, magni imbres cum grandine orti sunt. ea parte, qua transiturus erat, Asinis e contrario traieuntibus per aquas in vno ex his sedens, & ipse transuectus est sine periculo, & ab insania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, ut voce humana loqueretur & paucum post tempus cū Priapo contendere cepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio utrique immortalis honore donati inter sidera collocatus fuit. Alii vero aliam huius rei rationem afferunt. Quod cum aduersus gigantes dii bellum gererent idem liber, & Vulcanus, & satiri asinis infli-

insidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumultu diro
cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & con-
festim dii de gigantibus triumpharunt, & idcirco una cum præsепio
suo inter astra collocati sunt, & in signo nobilis Cancrī positi, cuius cur-
sus ad occasum tendit, stellę sunt omnes 9. quartę magnit. 7.
quinte, 1. Nebulosę 1. informes sunt 4. quartę
magnit. 2. quintę 2. distributę, vt in
sequenti imagine cerni-
tur.

Cancer Sidus 25.

Leo

Formæ & nomina stellarum		Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.	
		G.	M.	G.	M.			
1	In naribus.	101	40	10	0	4	B	B & par. σ
2	In hiatu	104	30	7	30	4	B	
3	In capite duarum borea	107	40	12	0	3	B	
4	Australis	107	30	9	30	3	B	
5	In collo trium borea	113	30	11	0	3	B	B & par. φ
6	Media	115	30	8	30	2	B	
7	Australis trium	114	0	4	30	3	B	
8	In corde, quem regulum uocant, seu Basiliscum	115	50	0	10	1	B	
9	Ea australior, & quasi supra pectus	116	50	1	50	4	A.	B & par. φ
10	Antecedens parum cam	113	20	0	15	5	A.	
11	In genu dextro	110	40	0	0	5	A.	
12	In draco dextra priori	107	30	3	40	6	A.	
13	In genu sinistro anteriori	110	50	4	10	4	A.	B & par. φ
14	In draco sinistra priori	115	30	4	15	3	A.	
15	In sinistra axilla	122	30	0	10	4	A.	
16	In ventre trium antecedens	120	20	4	0	6	B	
17	Sequentiū duarum in ventre borealis	126	20	4	20	6	B	B & par. φ
18	Quæ australis	125	40	2	20	6	B	
19	In lumbis duarum, quæ præit	124	40	12	15	5	B	
20	Quæ sequitur	127	30	13	40	2	B	
21	In clune duarum borealis	127	40	11	30	5	B	B & par. φ
22	Austrina	129	40	9	40	3	B	
23	In posteriori femore	133	40	5	50	3	B	
24	In cauitate seu poplite posteriore	135	0	1	15	4	B	
25	Hac australior tamquam in cubitis	135	0	0	50	4	A.	B & par. φ
26	Quæ in posterioribus dracibus	140	0	3	0	5	A.	
27	In extremo caudæ	137	50	11	50	1	B	
Informes circa Leonem.								
1	Supra dorsum duarum præcedens	119	20	13	20	5	B	B & par. φ
2	Quæ sequitur	121	30	15	30	5	B	
3	Sub ventre trium borea	129	50	1	10	4	B	

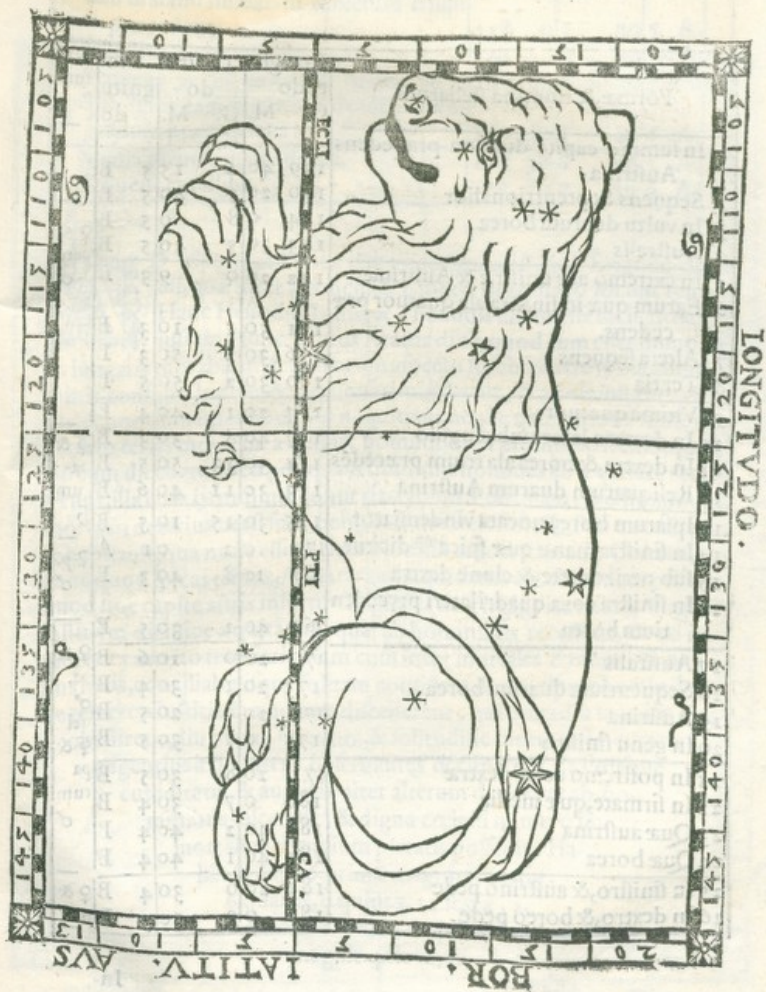
Media

4 Media	130 30 0	30 5 A.
5 Australis trium	131 20 2	40 5 A.
6 In ter extrema Leonis & Vrsæ nebulo- fæ inuolutionis, quam vocant Bere- nices crines quæ maxime borea	138 10 30	0 lumi.
7 Australium duarum præcedens	137 50 25	0 obsc.
8 Quæ sequitur in figura solij Hederæ	141 50 25	30 obsc.

Sexta, septima, octaua sunt in imagine Vrsæ maioris.

Eo Iunonis beneficio inter astra collocatus dicitur, quod vir-
tute ceteras præcellat, alij ob primos labores Herculis memo-
riæ causa honorifice in cœlestium numero fuisse collocatū.
Nigidius refert hunc Leonem apud Lunam fuisse nutritum
Iunonis iussu & in Archadia in regione Nemeæ in spelunca micdimon
nomine fuisse, quam quidam Aphrison dicunt & iussu Iunonis ad Her-
culis exitium dimissum, quem Hercules Iussu Euristei interfecit cum
Molorcho hospite suo, cuius clauam pro viribus tributam principio est
adeptus, cum qua Leonem interfecit itaq; postea claua pro gladio pel-
le pro scuto reliquo tempore uti cœpit, & apud omnes mortales
gratus ob virtutem haberi cœpit, Iunoni vero magis odio esse. Qua
propter Leonem cœlesti memoria dignatum Iunonis voluntate arbi-
trantur. Hic conspicuus & maximus inter signa est. Plerique volunt Ne-
meæ gymnicos ludos ob hunc Leonem institutos. Hoc signum ha-
bet stellas 27 primæ Magnit. 2. secundæ, 2. tertiæ 6. quartæ 8. quintæ 5.
sextæ, 4. informes vero sunt octo, quartæ magnit. 1. quintæ 4. luminosæ,
1. obscuræ 2.

Leo fydu26.

VIR-

Formæ,& nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tura
	G.	M.	G.	M.		
1 In summo capite duarum præcedens Austrina	139	40	4	15	5	B
2 Sequens Septentrionalior	140	20	5	40	5	B
3 In vultu duarum borea	144	0	8	0	5	B
4 Australis	143	30	5	30	5	B
5 In extremo alæ sinistrae & Austrinae	142	20	0	9	3	B
6 Earum quæ in sinistra ala quatuor præ- cedens.	151	30	1	10	3	B
7 Altera sequens	156	30	2	50	3	B
8 Tertia	160	30	2	50	5	B
9 Ultima quatuor	164	20	1	40	4	E
10 In dextero latere sub cingulo	157	40	3	30	3	B
11 In dextra,& borea ala trium præcedēs	151	30	13	50	5	B
12 Reliquarum duarum Austrina	153	30	11	40	6	B
13 Ipsarum borea uocata vindemiator	155	30	15	10	5	E
14 In sinistra manu quæ spica ꝑ dicitur	170	0	2	0	1	A
15 sub perizomate,& clune dextra	168	10	3	40	3	B
16 In sinistra coxa quadrilateri præceden- tium borea	169	40	2	30	5	B
17 Australis	170	20	0	10	6	B
18 Sequentium duarum borea	173	20	1	30	4	B
19 Austrina	171	20	0	20	5	B
20 In genu sinistro	175	0	1	30	5	B
21 In postremo coxæ dextræ	171	20	8	30	5	B
22 In firmate, quæ media	180	0	7	30	4	B
23 Quæ austrina	18	40	2	40	4	F
24 Quæ borea	181	40	11	40	4	L
25 In sinistro,& austrino pede	183	20	0	30	4	B
26 In dextro,& boreo pede	186	0	9	50	3	B

Informes circa Virginem.

1 Sub brachio sinistro in directum trium præcedens	158	03	305	A.
2 Media	162	203	305	A.
3 Sequens	165	403	305	A.
4 Sub spica tamquam in lineam rectam trium præcedens	170	307	206	A.
5 Media earum, quæ & dupla	171	308	205	A.
6 Sequens ex tribus	173	207	506	A.

AD aspectum Bootæ virgo constituta est, quæ Erigone dicta est, quæ inter Leonem, & Libram in zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis, & Themidis filiam esse dicit nomine iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis in terris morabatur, & a virorum aspectu se subtrahere solita cum foeminis consulto ludere, & conuersari uidebatur, & ab eis iusta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationē fuisse sed illam in terris moratam æquitatē hominibus præstitisse eo seculo, quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines ab æquitate recesserunt, illa cum ijs minime conuersari voluit. Postquam vero hominum mores in deterius uersi sunt, penitus se de terris sustulit, & in ea cœli parte habitauit, qua nunc esse dicitur. Nonnulli autem eam esse Cererem dicunt, quod spicas teneat, Alij Atargatin. quidam vero fortunam pro eo, quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert. Virgine iustitiam dici, siue æquitatem, quæ ab hominibus recesserit, & ad immortales merito transierit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis, conciliabulisque solitam consistere, & præcipere hominibus, ne temere a iustitia & æquitate discederent, qui quandiu monitis eius obedirent, diu in uita sine cura, & solitudine futuros, sed cum ne gligentius æquitatem obseruantes declinarent, infidijque cupiditate, & avaritia alter alterum deciperet ab hominibus discessisse, & digna cœlesti numero immortalis præmii pietatis possedit. Habet stellas 26. primæ magnit. 1. tertiæ, 6. quartæ, 6. quintæ. 1. sextæ, 2. informes verò, 6. quintæ magnit. 4. sextæ, 2.

Virgo sydus 27.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- u- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In extrema austrina chele duarum lucēs	191	20	0	40	2	B
2 Obscurior in boream	190	20	2	20	5	B
3 In extrema borea chele duarum lucens	195	30	8	30	2	B
4 Obscurior præcedens hanc	191	08		30	5	B
5 In medio chele Austrinae	197	20	1	40	4	B
6 In eadem, quæ præit	194	40	1	15	4	B
7 In media chele Borea	200	50	3	45	4	B
8 In eadem, quæ sequitur	206	04		30	4	B
Informes circa Libram						
1 In Boream à chele Borea trium præced.	199	30	9	0	5	B
2 Sequentium duarum Australis	207	10	6	40	4	B
3 Borea ipfarum	207	40	9	15	4	B
4 Inter chelas ex tribus, quæ sequitur	205	50	5	30	6	B
5 Reliquarum duarum præcedentium Bo- rea.	203	40	2	0	4	B
6 Quæ Australis	204	30	1	30	5	B
7 Sub austrina chele trium præcedens	196	20	7	30	3	A
8 Reliquarum Sequētiū duarum Borea	204	30	8	10	4	A
9 Australis	205	20	9	40	4	A

Libet Scorpis non duodecimam zodiaci partem, sed sextam occupet, cum tamen necesse quodammodo fuerit in duodecim partes totum zodiacum distribuere, ex eo signo non nullas stellas separatim in hac parte describunt, quæ signum Libræ constituere dicuntur, quod illius signi initio sint dies noctibus æquales, ut Virgilius cecinit cum scripsit Libra die somnique pares ubi fecerit horas. Hic ille locus, quo futurum esse, ut Augustus cæsar collo ceretur scriptum reliquit idem uirgilius.

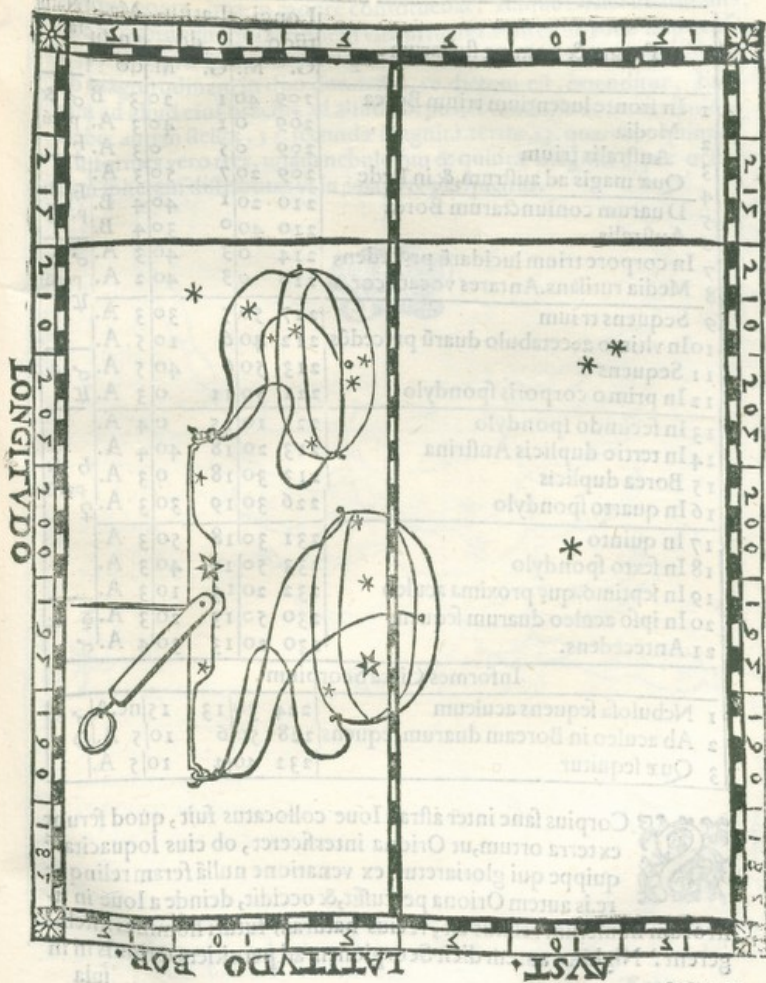
*Anne nnuum tardis sydus te mensibus addas
Qualocus Erigonem inter, chelasque sequentes
Panditur, ipse tibi iam brachia contrahit ardens
Scorpius, & cæli iusta plus parte reliquit.*

In hoc igitur signo sunt stellæ 8. secundæ magnit. 2. quartæ 2. quintæ,
2. Informes 9. tertiæ magnit. 1. quartæ 5. quintæ 2. sextæ, 1. dispositæ vt
infra in imagine, non autem vt in tabula.

1	In extrema australi chela dantur lucis 191	200	402	B
2	Obliquior in boream	190	302	B
3	In extrema bore chela dantur lucis 192	308	302	B
4	Obliquior in boream	191	08	B
5	In medio chela Australis	197	201	B
6	In eadem pars præter	194	401	B
7	In media chela bore	200	203	B
8	In eadem pars sequitur	206	04	B
Informes circa Libram				
1	In boream chela bore dantur lucis 199	309	07	B
2	Sequentium dantur Australis	207	106	B
3	Bore præter	207	409	B
4	In extrema bore chela dantur lucis 202	202	202	B
5	Sequentium dantur præcedentium bore	203	402	B
6	Que Australis	204	201	B
7	In extrema chela bore præcedens	196	207	A
8	Reliquarum sequentium dantur bore	204	208	A
9	Australis	202	209	A

lect Scorpius non duodecim zodiaci partem, sed sextam
occupat, cum tamen necesse quodammodo fuerit in duo-
decim partes totum zodiacum distribuere, ex eo signo non
nullas stellas separari in hac parte describimus, quæ signum
Librae constituit dicuntur, quod illius signi initio hæc dies nobilibus
repales vt Vigilias cecinit cum scribitur Libra die somnificæ partes ubi
fecit hoc, esse ille locus, quo initium esse, vt Augustus corat col-
loccat, scilicet reliquit idem vigilias.

Libra sydu 28

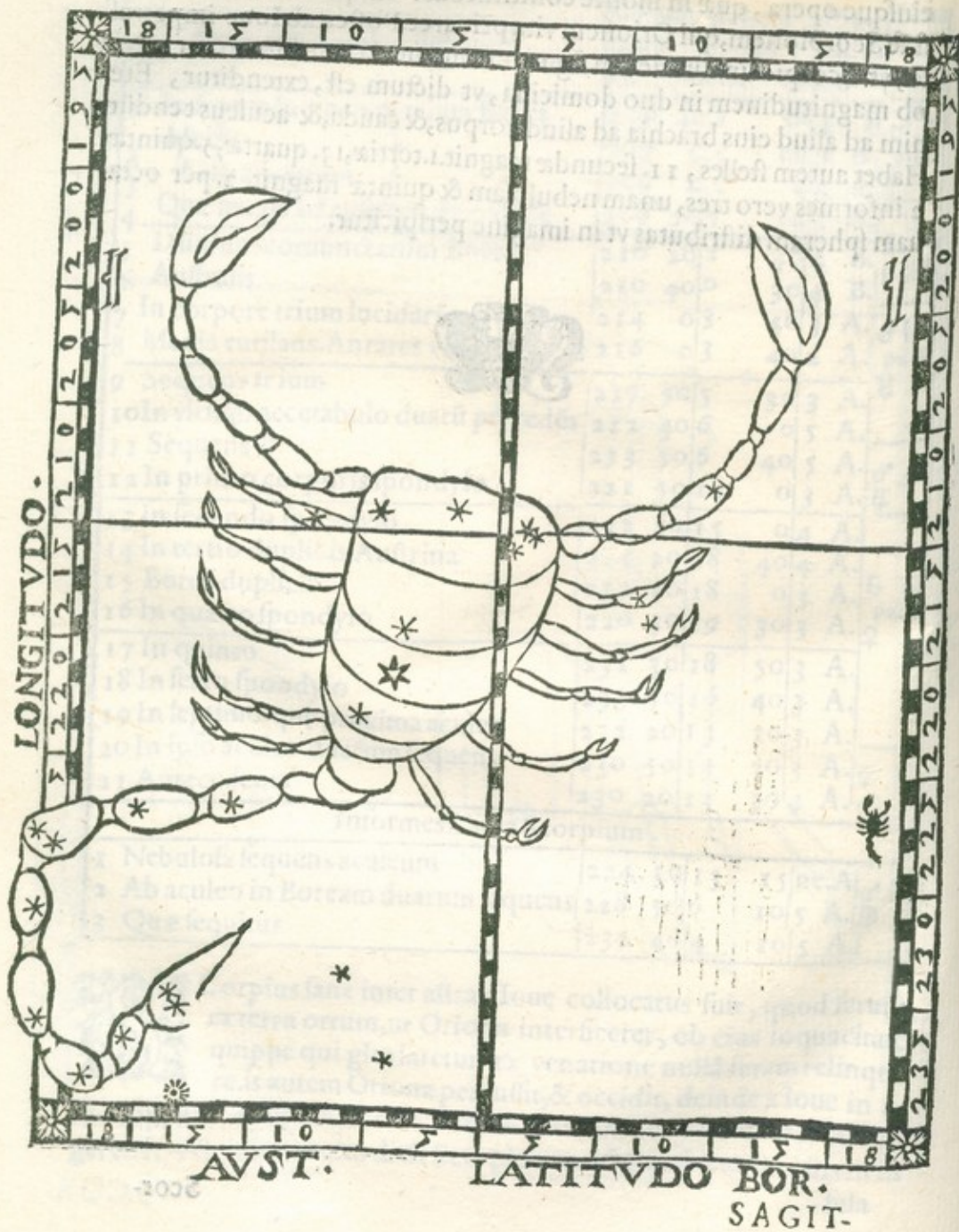
SCOR.

SCORPIVS SIDVS 29. CAP. XXXII.

Formæ & nomina stellarum.		Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Natu- ra.
		G.	M.	G.	M.		
1	In fronte lucentium trium Borea	209	40	1	20	3	B ♂ &
2	Media	209	0	1	40	3	A. parū
3	Australis trium	209	0	5	0	3	A. ♀
4	Quæ magis ad austrum, & in Pede	209	20	7	50	3	A. ♀
5	Duarum coniunctarum Borea	210	20	1	40	4	B. ♀ &
6	Australis	210	40	0	30	4	B. ♀
7	In corpore trium lucidarū præcedens	214	0	3	40	3	A. ♂ &
8	Media rutilans. Antares vocata cor.	216	0	3	40	2	A. parū
9	Sequens trium	217	50	5	30	3	A. ♀
10	In ultimo acetabulo duarū præcedēs	212	40	6	10	5	A. ♀
11	Sequens	213	50	6	40	5	A. ♂ &
12	In primo corporis spondylo	221	50	11	0	3	A. ♀
13	In secundo spondylo	222	10	15	0	4	A. ♀
14	In tertio duplicis Austrina	213	20	18	40	4	A. ♀ &
15	Borea duplicis	213	30	18	0	3	A. ♀
16	In quarto spondylo	226	30	19	30	3	A. ♀
17	In quinto	231	30	18	50	3	A. ♀
18	In sexto spondylo	233	50	16	40	3	A. ♀
19	In septimo. quæ proxima aculeo	232	20	13	10	3	A. ♀
20	In ipso aculeo duarum sequens	230	50	13	20	3	A. ♀ &
21	Antecedens.	230	20	13	30	4	A. ♂
Informes Circa Scorpionem.							
1	Nebulosa sequens aculeum	224	30	13	15	ne. A.	♂ &
2	Ab aculeo in Boream duarum sequens	228	50	6	10	5	A. ♀
3	Quæ sequitur	232	40	4	10	5	A. ♀

SCorpius sane inter astra a Ioue collocatus fuit, quod ferunt ex terra ortum, ut Oriona interficeret, ob eius loquacitatē quippe qui gloriaretur ex venatione nullā feram relinqueret. is autem Oriona percussit, & occidit, deinde a Ioue in astrorum numerum relatus est, ut eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in infula

Scorpio Sidus 29.

ET TEMPORIS LIB. V.
SAGITTARIUS SIDVS 30. CAP. XXXIII.

343 3.

Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Natu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In cuspide Sagittæ	237	50	6	30	3 A.	♂
2 In manubrio finistræ manus	341	06	30	3	A.	
3 In australi parte Arcus	341	20	10	50	3 A.	
4 Septentrionali duarum Australior	242	20	1	30	3 A.	
5 Magis in boream in eternitate arcus	240	02	50	4	B	♂
6 In humero sinistro	248	40	2	53	A.	
7 Antecedens hanc in iaculo	246	20	3	10	4 A.	
8 In oculo nebuloſa duplex	248	30	0	45	Ne. B	
9 In capite trium, quæ anteit	249	02	10	4	B	♂
10 Media	231	01	30	4	E	
11 Sequens	252	30	2	04	E	
12 In Boreo contactu trium Australior	254	40	2	50	4 B	
13 Media.	255	40	4	30	4 B	
14 Borea trium	256	10	6	30	4 B	♂ &
15 Sequens tres obscura	259	05	30	6	B	part
16 In Australi contactu duarum Borea	262	50	5	05	B	♀
17 australis	261	02	06	B		
18 In humero dextro	255	40	1	50	5 A.	
19 In dextro cubito	258	10	2	50	5 A.	♂ &
20 In scapulis	253	20	2	30	5 A.	5
21 In Armo	251	04	20	4	A.	
22 Sub axilla	249	40	6	45	3 A.	
23 In suffragine finistra priori	251	02	3	02	A.	
24 In genu eiusdem cruris	250	20	18	02	A.	
25 In priori dextra suffragine	240	01	13	03	A.	
26 In finistra scapula	260	40	13	30	3 A.	
27 In posteriori dextro Genu	260	02	20	10	3 A.	
28 In educatione caude 4 Borei lateris præcedens	261	04	50	5	A.	
29 Sequens eiusdem lateris	261	50	4	50	5 A.	5 &
30 Austrini lateris præcedens	261	50	5	50	5 A.	♀
31 Sequens eiusdem lateris	262	50	6	30	5 A.	

Sagittarius sydus 30.

LONGITVDO.

Xx 2 CA.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In præcedenti cornu trium Borea	270	40	7	30	3	B
2 Media	271	0	6	40	6	B &
3 Australis trium	270	40	5	0	3	B p.
4 In extremo sequentis cornu	272	20	8	0	6	B
5 In ricu trium Australis	272	20	0	45	6	B
6 Reliquarum duarum præcedens	272	0	1	45	6	B &
7 Sequens	272	10	1	30	6	B p.
8 Super oculum dextrum	270	30	0	40	5	B
9 In ceruice duarum borea	275	0	4	50	6	B
10 Australis	275	10	0	50	5	A.
11 In dextro genu	275	0	6	30	4	A.
12 In sinistro genu subfracto	174	10	8	40	4	A.
13 In sinistro humero	280	0	7	40	4	A.
14 Sub aluo duarum continguarum præ- cedens	283	30	6	50	4	A.
15 Sequens	283	40	6	0	5	A.
16 In medio corpore trium sequens	282	0	4	15	5	A.
17 Reliquarum præcedentium Australis	280	0	4	0	5	A.
18 Septentrionalis earum	280	0	2	50	5	A.
19 In dorso duarum, quæ antecit	280	0	0	0	4	Ecl
20 Sequens	284	20	0	50	4	A.
21 In Australis spina antecedens duarum	286	40	4	45	4	A.
22 Sequens	288	20	4	30	4	A.
23 In educatione caudæ duarum præcedens	288	40	2	10	3	A.
24 Sequens	289	40	2	0	3	A.
25 In Borea parte caudæ quat. præcedens	290	10	2	20	4	B
26 Reliquarum trium Australis	292	0	5	0	5	B
27 Media	291	0	2	50	5	B
28 Borea, quæ in extremo caudæ	292	0	4	20	5	B

Vr Capricornus sit cœlesti domicilio donatus multi multa senserunt, sed quod mihi magis verisimile uidetur in hunc locum transferre volui. Alij volunt capri fuisse filium eius capræ cuius lacte Iupiter nutritus fuit, quare cum Ioue edu-

ca-

catus, ex quo factum est ut Iupiter eum valde diligeret, & ob id in coelo collocasset. Alij vero, quod magis peritis placet, alia fabulam de eo narrant. Dicunt enim quod alias in Aegyptum nonnulli Deo conuenerunt ad quoddam conuiuium, ubi dum ipsi libens & omni cura solutis animis cibus fruebantur repentino aduentu Tipheus gigantum maximus, & crudelissimus eorum inimicus adfuit, quare maximo timore perterriti Dij non solum statim profugerunt, sed ut tutiores essent in diuersas animalium figuras se transmutarunt. Iupiter in gruem, Mercurius in ibim, alij vero in alia animalia, ex quo factum est ut Aegyptij haec animalia ut Deos venerentur, ac colant. Pan vero qui, & ipse cum his erat in aquas se demisit & nouam animalis formam se induit: partes enim anteriores capram, & posteriores piscem referebant. Ex qua figura tantam voluptatem perceperunt Dij ubi eorum inimicus discessit, & iterum una conuenerunt, tantosque risus excitarunt, ut Iupiter eius imaginem huius delectationis memoriam in coelo perpetuo habere voluerit. Quae imago, & figura 28. stellis ornata est, quarum 4. tertiae magnitudinis sunt quarta, 9. quinta 9. sexta 6. ut in sua imagine cernitur.

Capricornus sydus 31.

AQUA-

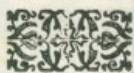
ET TEMPORIS LIB. V. 351.
AQVARIVS SIDVS 32. CAP. XXXV.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite	295	40	15	45	5	B
2 In humero dextro, quæ clarior	299	40	11	0	3	B
3 Quæ obscurior	298	30	9	40	5	B
4 In humero sinistro	290	08	50	3	B	
5 Sub axilla	290	40	6	15	5	B
6 Sub sinistra manu sequens trium	280	05	30	3	B	B
7 Media	229	30	8	0	4	B
8 Antecedens trium	278	08	30	3	B	
9 In brachio dextro	302	50	8	45	3	B
10 In dextra manu, quæ borea	303	0	10	45	3	B
11 Reliquarum duarum australis præcedens	305	40	9	0	3	B
12 Quæ sequitur	306	20	8	30	3	B
13 In uale duarum propin quarum præcedens	299	30	3	0	4	B
14 Sequens	300	20	2	10	5	B
15 In dextro clune	302	00	50	4	A.	
16 In sinistro clune duarum australis	294	0	1	40	4	A.
17 Septentrionalior	295	30	4	0	6	A.
18 In dextra tibia Australis	205	0	7	30	3	A.
19 Borea	304	40	5	0	4	A.
20 In sinistra coxa	301	0	5	40	5	A.
21 In sinistra Tibia duarum australis	300	40	50	0	5	A.
22 Septentrionalis sub genu	302	40	9	0	5	A.
23 In profusione aquæ a manu prima	308	20	2	0	4	B
24 Sequens australior	308	10	0	10	4	A
25 Quæ sequitur in primo flexu aquæ	311	0	1	10	4	A.
26 Sequens hanc	313	20	0	30	4	A.
27 In altero flexu australis	313	50	1	40	4	A.
28 Sequentium duarum borea	313	30	3	30	4	A.
29 Australis	312	50	4	10	4	A.
30 In Austrum auulsa	314	10	8	15	5	A.
31 Post hanc duarum cōiunctarum præcedens	316	0	11	0	5	A.
32 Sequens	316	30	10	50	5	A.

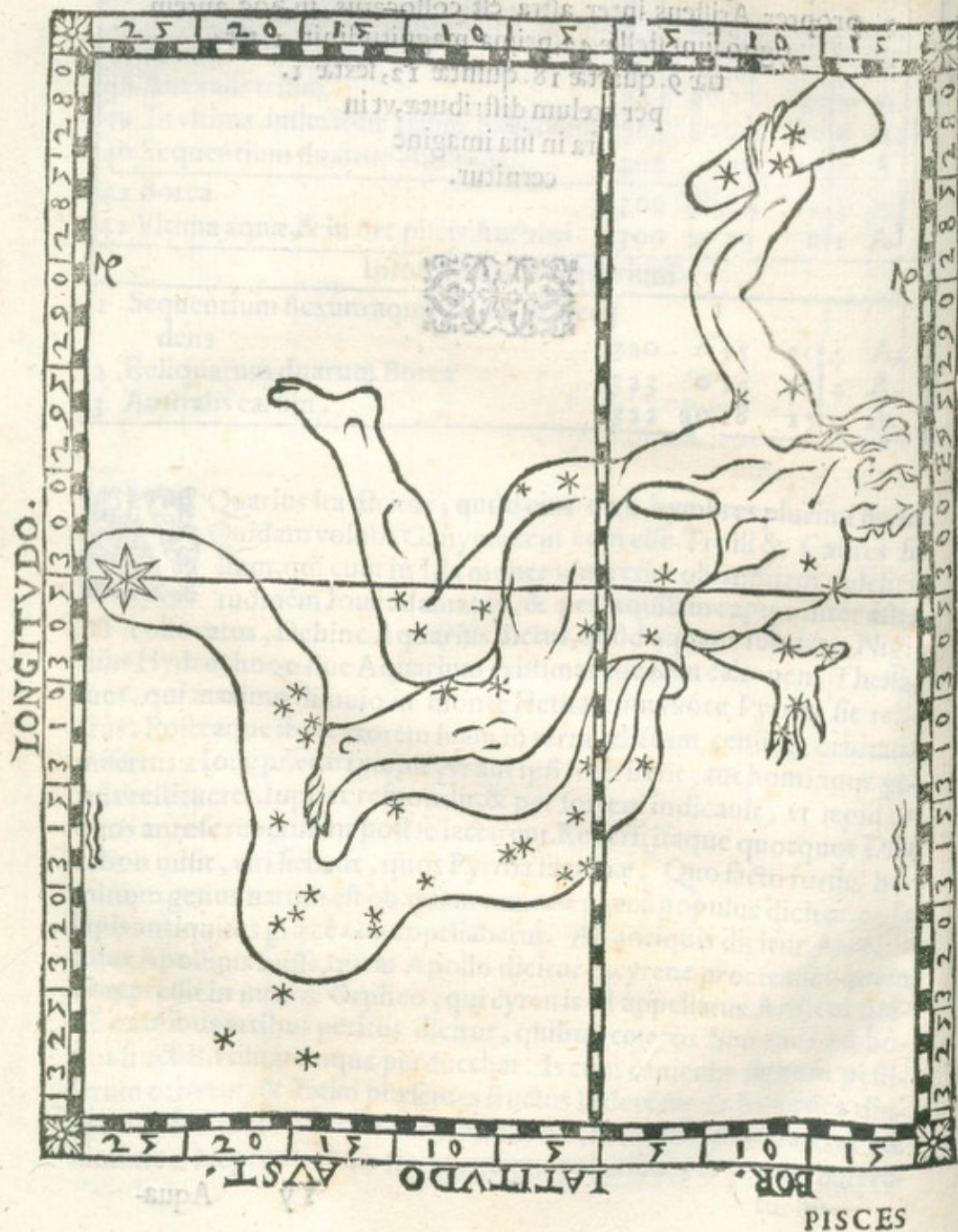
33 In tertio aquæ fluxu Borea trium	315	0	14	0	5	A.
34 Media	316	0	14	45	5	A.
35 Sequens Trium.	316	30	15	40	5	A.
39 Sequentium exemplo simili triū Borea.	310	20	14	10	4	A.
37 Media	310	50	15	0	4	A.
38 Australis trium.	311	40	15	45	4	A.
39 In vltima inflexione trium præcedens.	305	10	14	50	4	A.
40 Sequentium duarum Australis	306	0	15	20	4	A.
41 Borea	306	30	14	0	4	A.
42 Vltima aquæ, & in ore piscis Austrini	300	20	23	0	1	A.
Informes circa Aquarium						
1 Sequentium flexum aquæ trium præcedens	320	0	15	30	4	A.
2 Reliquarum duarum Borea	323	0	14	20	4	A.
3 Australis earum.	322	20	18	15	4	A.

Aquarius ita dicitur, quod eius ortu hymbres plurimi fiant. Quidam volunt Ganymedem cum esse Troili & Calires filium, qui cum in Ida monte venaretur ob nimiam pulchritudinem Ioue adamatus, & per aquilam raptus inter astra est collocatus, Dehinc Aquarius dictus, quod aquam fundat. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deu calionem Thessalum, qui maximo diluuiio in monte Hetna cum vxore Pyrrha sit relictus. Posteaque se, & vxorem suam in terra relictum censuit, orbitatis misertus a Ioue præcari coepit, vt aut ipsi interirent, aut hominum genus restitueret. Iupiter respondit, & per sortem indicauit, vt lapides quos ante se reperissent post se iactarent. Reuersi itaque quotquot Deu calion misit, viri fiebant, quos Pyrrha faminae. Quo facto rursus hominum genus natum est ob quam rem *ῥαῖος* græcè populus dicitur, quia lapis antiquitus græcè *ῥαῖος* appellabatur. Ab antiquis dicitur, Aristeus filius Apollinis fuisse, quem Apollo dicitur excyrene procreasse, quam compressit in monte Orphea, qui cyrenis est appellatus. Aristeus quidē omnibus artibus peritus dicitur, quibus ceteros homines ad bonos fructus, vtilitatemque perducebat. Is cum caniculæ signum pestiferum oriretur, & statim præsentibus fructus laderetur & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est, ut a diis impetraretur, & maxime a Neptuno Iouis fratre, ne tempestatibus, & ventis pateretur hu-

tur humanum genus indignis calamitatibus affici. Itaque venia data,
constitutum est astris, ut caniculæ stellæ exortu venti persflarent dies
circiter quadraginta, eiusque pestilentia uim abscinderent. Qua-
propter Aristeus inter astra est collocatus, in hoc autem
signo sunt stellæ 42, primæ magnitudinis, 1. ter-
tia 9. quartæ 18. quintæ 12, sextæ 1.
per coelum distributæ, ut in
fra in sua imagine
cernitur.

Aquarius lydis 32.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Natu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In ore Piscis	315	09	15	4	B	♀ ♀
2 In occipite duarum australis	317	30	7	30	4	B
3 Borea	319	20	6	20	4	B ♀ &
4 In dorso duarum	321	30	9	30	4	B ♀ B
5 Quæ sequitur	324	07	7	30	4	B
6 In aliud præcedens	319	20	4	30	4	B
7 Sequens	223	02	2	30	4	B
8 In cauda eiusdem Piscis	329	20	6	20	4	B
9 In lino eius prima a cauda	334	20	5	45	6	
10 Quæ sequitur	336	20	2	45	6	B
11 Post hanc trium lucidarum præcedēs	340	30	2	15	4	B ♀ &
12 Media	343	50	1	10	4	B
13 Sequens	346	20	1	20	4	A.
14 In flexura duarum exiguarum borea	345	40	2	06	4	A.
15 Australis	346	20	5	06	4	A.
16 Post inflexionem	350	20	2	20	4	A.
17 Media	352	04	4	40	4	A.
18 Sequens	354	07	7	47	4	A. ♀ P.
19 In nexu amborum linorum	356	08	8	30	3	A.
20 In boreo lino à connexu præcedens	354	04	4	20	4	B ♀ &
21 Post hanc trium australis	353	30	1	30	5	B ♀
22 Media	353	40	5	20	3	B ♀ &
23 Borea trium & est in extremitate caudæ	352	50	9	04	4	B ♀
24 In ore Piscis sequentis	355	20	21	45	5	B
25 Australis	355	02	1	30	5	E
26 In capite trium paruarum sequens	352	02	0	06	4	E
27 Media	351	01	9	50	6	B
28 Quæ præit ex tribus	350	20	23	06	4	B ♀ &
29 In australi spina trium præcedens prope cubitum Andromedes siistrum	349	01	14	20	4	E
30 Media	349	40	13	04	4	L
31 Sequens trium	351	01	12	04	4	B

32	In aluo duarum, quæ borea	355	30	17	0	4	B
33	Quæ magis in austrum	352	40	15	20	4	B
34	In spina sequente prope caudam	253	20	11	40	4	B
Informes circa Pisces							
1	In quadrilatre sub pisce præcedente Borei lateris, quæ præit	324	30	2	40	4	
2	Quæ sequitur	325	45	2	30	4	
3	Australis lateris antecedens	324	0	5	50	4	
4	Sequens	425	40	5	20	4	

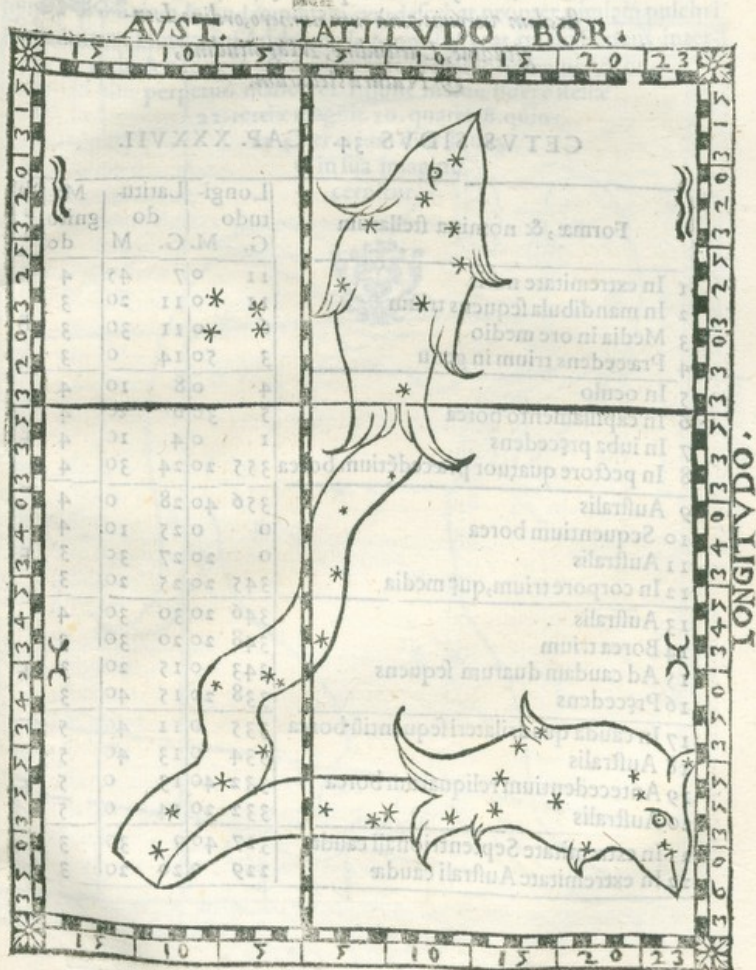
In zodiaco igitur sunt stellæ 346. Primæ magnitudinis, 5. secundæ 9. tertiæ 64. quartæ 132. quintæ 106. sextæ 27. nebulosæ 3. & coma quæ Berenices dicta est luminosa, 1. obscuræ, 2. quæ a conone extra numerum considerata fuerunt.

Pisces hi sunt, & maior Piscis. Nigidius has Pisces dicit in flumine Euphratre fuisse, & ibi ouum inuenisse miræ magnitudinis, quod voluentes eiecerunt in terram, atque ita columbam infedisse, & post aliquot dies exclusisse eam syriæ, quæ vocatur Venus, maximeq; misericors ad homines pertinebat. quæque multa, quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inuenisse, quam quoniam Sæpius Iupiter a Mercurio laudari, nominarique audiret, quod in Deos religiosa, in homines officiosa diligenter fuit rogata a Ioue, quod sibi optanti tribui postularet, illa ait, vt Pisces, qui suâ originem seruassent immortali præmio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde syri neque hos pisces edebant & columbas potestatem decorabant. Horum autem alter aquilonius est, alter australis ex aduerso caudis vtrique positus. Habêt inter se alligamentum lineum continens usque ad priores pedes arietis. Andromedæ autem humerus dexter Piscis est signum. Huius stellæ sunt 34. tertiæ magnit. 2. quartæ 22. quintæ 3. sextæ 7. informes vero sunt 4. & quartæ magnitudinis omnes.

Pisces.

Pisces sy dus 33.

Tabulæ

TABULÆ TERTIÆ PARS CONTINENS

nomina omnium siderum, quæ a zodiaco ad polum australem vergunt, unâ cum numero, ordine, Longitudine, Latitudine, Magnitudine, & Natura Stellarum.

CETVS SIDVS 34. CAP. XXXVII.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In extremitate naris	11	07	45		4	
2 In mandibula sequens trium	11	01	20		3	
3 Media in ore medio	6	01	30		3	E
4 Præcedens trium in genu	3	50	14	0	3	
5 In oculo	4	08	10		4	
6 In capillamento borea	5	30	6	20	4	
7 In iuba præcedens	1	04	10		4	E
8 In pectore quatuor præcedentium borea	355	20	24	30	4	
9 Australis	356	40	28	0	4	
10 Sequentium borea	0	025	10		4	
11 Australis	0	20	27	30	3	E
12 In corpore trium, quæ media	345	20	25	20	3	
13 Australis	346	20	30	30	4	
14 Borea trium	348	20	20	30	3	
15 Ad caudam duarum sequens	343	015	20		3	E
16 Præcedens	338	20	15	40	3	
17 In cauda quadrilateri sequentium borea	335	011	40		5	
18 Australis	334	013	40		5	
19 Antecedentium reliquarum borea	332	40	13	0	5	E
20 Australis	332	20	14	0	5	
21 In extremitate Septentrionali caudæ	327	40	9	30	3	
22 In extremitate Australi caudæ	229	020	20		3	

Super fluvium, & sub Ariete & Piscibus in octava Sphæra Ce-
tus collocatus est. Dicitur autem a Neptuno missus ad Ce-
pheum propter invidiam Nereidis, a qua contra Cassiopæ-
iam & Andromedam exardescerebat propter nimiam pulchri-
tudinem. Huic cetui Andromeda propolita erat quem Perseus inter-
fecit, & a Ioue in astra relatus est, ut memoria huius actionis
perpetuò maneret. Insunt in hoc sidere stellæ
22. tertiæ magnit. 10. quartæ 8. quin-
tæ 4. per cælum distributæ,
ut in sua imagine
cernitur.

Cetus

Cetus sydus 34.

ORION

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	N ^a tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite nebulosa	50	20	16	30	Neb.	8
2 In humero dextro lucida rubescens	55	20	17	0	1	8
3 In humero sinistro	46	40	17	30	2	
4 Quæ sequitur hanc	48	20	18	0	4	
5 In dextro cubito	57	40	14	30	4	
6 In vna dextra	50	40	11	50	6	
7 In manu dextra quatuor australium se- quens	59	50	10	40	4	U h
8 Præcedens	59	20	9	45	4	
9 Borei lateris sequens	60	40	8	15	6	
10 Præcedens eiusdem lateris	60	0	8	15	6	U h
11 In colorobo duarum præcedens	55	0	3	45	5	
12 Sequens	57	40	3	15	5	
13 In dorso quatuor ad lineam rectam, quæ sequitur	50	50	19	40	4	
14 Secunda præcedens	49	40	20	0	6	U h
15 Tertia præcedens	48	40	20	20	6	
16 Quarto loco præcedens	47	30	20	40	5	
17 In clypeo maxime borea ex nouem	43	50	8	0	4	
18 Secunda	42	50	8	10	4	U h
19 Tertia	41	20	10	15	4	
20 Quarta	39	40	12	50	4	
21 Quinta	38	30	14	15	4	
22 Sexta	37	50	15	50	3	U h
23 Septima	38	10	17	10	3	
24 Octaua	38	40	20	20	3	
25 Reliqua ex his maxime australis	39	40	21	30	3	
26 In baltheo fulgentium trium præcedens	48	40	24	10	2	U h
27 Media	50	40	24	50	2	
28 Sequens trium ad lineam rectam	51	40	25	30	2	
29 In manubrio ensis	47	10	35	50	3	
30 In ense trium borea	50	10	28	40	4	U

31 Media	50	0	29	30	3	b
32 Australis	50	20	29	50	3	
33 In extremo ensis duarum sequens	51	0	30	30	4	
34 Præcedens	48	20	30	50	4	u
35 In sinistro pede clara, & fluuio cōmunis	42	30	41	30	1	f
36 In Tibia sinistra	44	20	30	15	4	
37 In sinistro calcaneo	46	40	31	10	4	
38 In dextro genu	53	30	33	30	3	

O Orion, qui & incola dicitur ante tauri uestigia fulget, & dicitur Orion ab urina idest ab aquarum inundatione. Tempore enim hyemis oritur, & tunc mare, & terræ tempestatibus infestatur. Hunc Romani iugulam uocarunt, quod sit armatus, ut gladius stellarum luce terribilis, & clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit, si obscuratur, tempestatem. Hunc Hesiodus inquit Neptuni, & Euriales filium, cui dono datum est a Neptuno, ut super fluctus ambularet veluti super terram. Qui cum chium venisset Meropē Oenopionis filiam compressit, quem Oenopion ob iniuriam obcecavit, & de finibus suis expulit. Ipse cum Lemnum venisset, à Sole dicitur ei lumina restituta esse, & reuersus est ad Oenopionem, qui cum a ciuibus in terra absconderetur Oenopion, desperata eius inuentione Cretam est profectus, ubi cum immodicè venaretur, & a Diana corripere, ait se nullā feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem miræ magnitudinis extulit, qui pœnas eius magniloquentiæ sumeret. Iupiter autem ob virtutem cum in astra retulit, qui & Dianæ rogatu Scorpionem pariter inter astra collocavit, quorum extra magnitudinem stellæ quoque eorum amplissimæ sunt. Alij vero dicunt, quod caubrisa quædam Thebis voto pctiit, ut filium haberet. At quam Iupiter, Mercurius, & Neptunus hospites venerunt, quæ eis hostiam imolauit, ut filius sibi nasceretur cuius bouis pelle detracta Dii in eam minxerunt, & Mercurii iussu illa pellis cum vrina terra obruta est, ex qua puer natus est, quem Orionem vocarunt & in cœlestium Concilio collocarunt. Quidam autem dicunt Vrionem methimnæum, qui cum plurimum cythara valeret Rex corinthiorum nomine Pyrantus eum dilexit, qui cum a rege impetrasset, ut ciuitatem arte sua illustraret, & magnum peculium sibi comparasset coniurarunt famuli, cum nautis, ut eum interficerent, quem cum vellent interficere, pctiit ab eis, ut ante decantaret. Cum autem Cytharæ sonus cū voce eius audiretur. Delphini circum nauim venerunt, ille super unum

ex iis se præcipitavit, qui eum sublatum ad regem Pyranthum Corinthū detulit. Delphinus subductis per æstum aquis exanimatus est. Orion autem cum suis casus Pyrantho narrasset, iussit rex Delphinum sepeliri, & ei manumentum faciendum curavit. Post verò aliquantulum temporis navis, qua Orion deuectus erat corinthus appulit. Nautas eum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquirere eum diem suum obijcē dixerunt. Quibus ille crastino, inquit, die ad Delphini monumentum, iurabit, eoique custodiri, mandavit, & Orionem ita ornatum sicut se præcipitauerat in monumento delitescere. Cum autem adducti pro Delphini monumentum iurarent Orionem obijcē, & de monumento prodijisset illi eum videntes obmutuerunt. Ibiq; regis imperio crucifixi sūt. Deinde Iouis miseratione dicitur Orion cum Delphino inter astra positus. Nigidius autem refert, quodam tempore Iouem cum ceteris Diis apud Musæum Bistoniorum regem hospitio dapili, copiosoque affectu prædico in hilaritate constituisse, ut in corio tauri, qui tunc immolatus fuerat mingerent, eoque loco in corio terra obruto natus sit Orion, qui factus adolescens digna Deorum forma, & egregia virtute incitatus immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nā cum in celso venaretur Dianam irridens contemnebat eius opera, quæ in monte constituebat. Itaque Diana Scorpionem misisse dicitur, qui Orionem interficeret. Orion vita priuatus in cælum re-

latus est. Habet autem Orion stellas 38. primæ magnitudinis 2. secundæ 4. tertiæ 8. quartæ 15.

quintæ, 3. sextæ. 5. Nebulosa 1.

Orion sidus 35.

LONGITVDO

FLV.

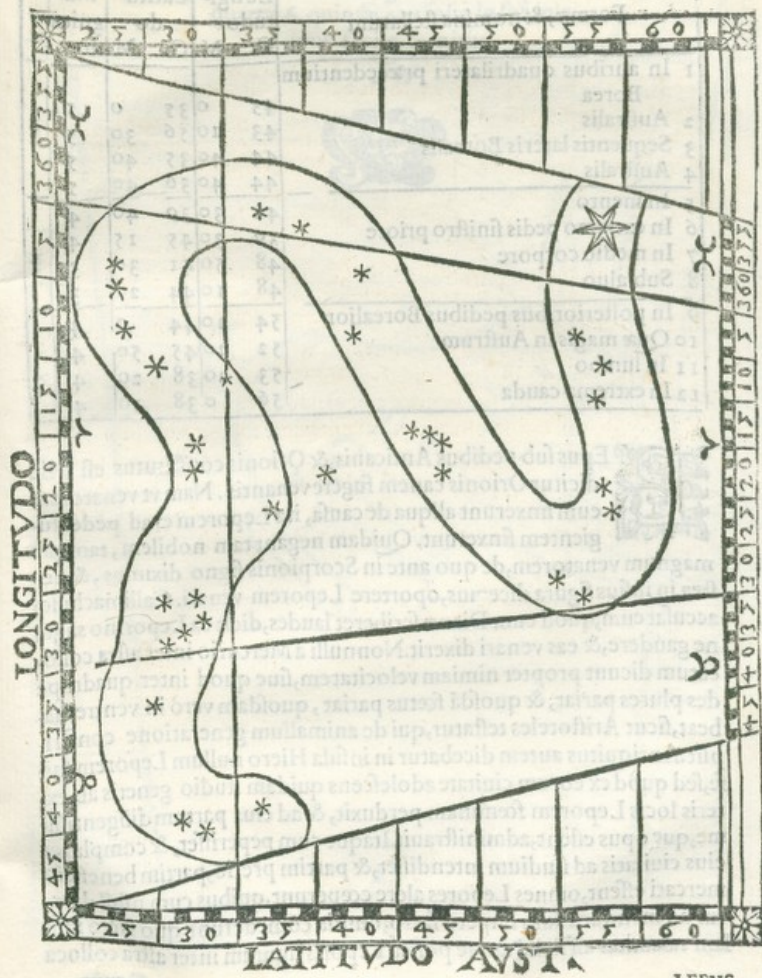
Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- u- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 Quæ in sinistro pede Orionis in princi- pio fluii	41	40	31	50	4	
2 In flexura ad orus Oriõis maxime borea	42	10	28	15	4	F
3 Post hanc duarum sequens	41	20	29	50	4	
4 Quæ præit	38	0	28	15	4	
5 Deinde duarum, quæ sequitur	36	30	35	50	4	
6 Quæ præcedit	33	30	25	20	4	
7 Post hæc sequens trium	29	40	26	0	4	F
8 Media	29	0	27	0	4	
9 Antecedens trium	26	10	27	50	4	
10 Post intervallum sequens ex quatuor	20	20	32	50	3	
11 Quæ præit hanc	18	0	31	0	4	F
12 Tertia præcedens	17	30	28	50	3	
13 Antecedens omnes quatuor	15	30	28	0	3	
14 Rursus simili modo, quæ sequitur ex 4.	10	30	25	30	3	
15 Antecedens hanc	8	10	23	50	4	F
16 Præcedens hanc etiam	5	30	23	10	3	
17 Quæ antecedit has quatuor	3	50	23	5	4	
18 Quæ in conuersione fluii pectus ceti contingit.	358	30	23	10	4	F
19 Quæ sequitur hanc	359	20	34	50	4	
20 Sequentium trium præcedens	2	10	38	30	4	
21 Media	7	10	38	10	4	
22 Sequens trium	10	50	30	0	5	F
23 In quadrilatero præcedentiũ duarũ borea	14	40	41	30	4	
24 Austrina	14	50	43	30	4	
25 Sequentis lateris antecedens	15	30	43	20	4	
26 Sequens earum quatuor	18	0	43	20	4	
27 Versus ortũ coniunctarũ duarum borea	27	30	50	20	4	F
28 Magis in austrum	28	20	51	45	4	
29 In reflexione duarum sequens	31	30	53	50	4	
30 Præcedens	19	10	53	10	4	

31 In reliqua distantia trium sequens	11	10	53	0	4	5
32 Media	3	16	53	30	4	
33 Præcedens trium	5	10	52	0	4	
34 In extremo fluminis	353	30	53	30	1	7

Luuius subter cetum collocatus est, vt in celi plaga cernitur, ad quem sinister. Orionis pes extenditur, ab aliis padus esse putatur, & ideo iter astra collocatus, quod a meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dixit, eum inter astra collocatum propter Phaetora solis, & Climenis filium, qui patris currum ascendisse dicitur. cumque a terra ferreretur altius præ timore in Eridanum fluuium, qui & padus dicitur, cecidit a Ioue fulmine percussus, ex quo omnia flagrare coeperunt, causaq; extinguendi uniuersos amnes immisos esse omneq; mortalium genus interiisse preter Pyrrham & Deucalionem, sororesque Phaethontis flentes in arbores populos versa sunt, lachrymeq; earum in electrum durare dicuntur Heliadesq; appellatae. A quibusdam vero Nidus, qui & Gyon existimatur & inter sidera collocatus, quod a meridianis partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum stellarum splendore adornatum & subiacet ei stella quæ canopus dicitur, siue Ptolomæon, quæ maxime splendet, tangit remem nauis, quæ humillima apparet, quod circa terram esse videtur, & nulum sidus inferius apparet, quæ ob id terrestris vocatur. Habet autem stellas 34 primæ magnit. 1. tertiæ 5. quartæ 27. quintæ, 1. per octauam Sphæram ita distributas, vt in sua imagine cerni potest

Fluuius, siue eridanus, sydus 36.

LEPVS

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In auribus quadrilateri præcedentium						
Borea	43	0	35	0	5	
2 Australis	43	10	56	30	5	♀
3 Sequentis lateris Borealis	44	40	35	40	5	
4 Australis	44	40	36	40	5	
5 In mento	42	30	39	40	4	
6 In extremo pedis sinistro priore	39	30	45	15	4	
7 In medio corpore	48	50	41	30	3	♀
8 Sub aluo	48	10	44	20	3	
9 In posterioribus pedibus Borealis	54	20	44	0	4	
10 Quæ magis in Austrum	52	20	45	50	4	
11 In lumbo	53	20	38	20	4	♀
12 In extrema cauda	56	0	38	10	4	

Lepus sub pedibus Anticanis, & Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam ut venatorem eum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem, tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpionis signo diximus, & postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari. Callimachusq; accusat eum, quod cum Dianæ scriberet laudes, dicit ea Leporino sanguine gaudere, & eas venari dixerit. Nonnulli a Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupes plures pariat, & quosdā foetus pariat, quosdam verò in ventre habeat, sicut Aristoteles testatur, qui de animalium generatione conscripsit. Antiquitus autem dicebatur in insula Hiero nullum Leporem fuisse, sed quod ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris locis Leporem foeminam perduxit, & ad eius partum diligentissime, quæ opus essent, administrauit. Itaque cum peperisset, & complures eius ciuitatis ad studium intendisset, & partim pretio, partim beneficio mercati essent, omnes Lepores alere coeperunt, quibus cum nihil daretur ad manducandum impetu facto, omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit. Itaque postea Leporis figuram inter astra collocarunt.

ET TEMPORIS LIB. V

369

runt. Vt homines meminissent, nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur letitia, ex qua dolorem capere posterius cogantur. Habet hoc signum stellas 12. tertiae 2. quartae 6. quintae 4. vt infra in sua imagine facile cernitur.

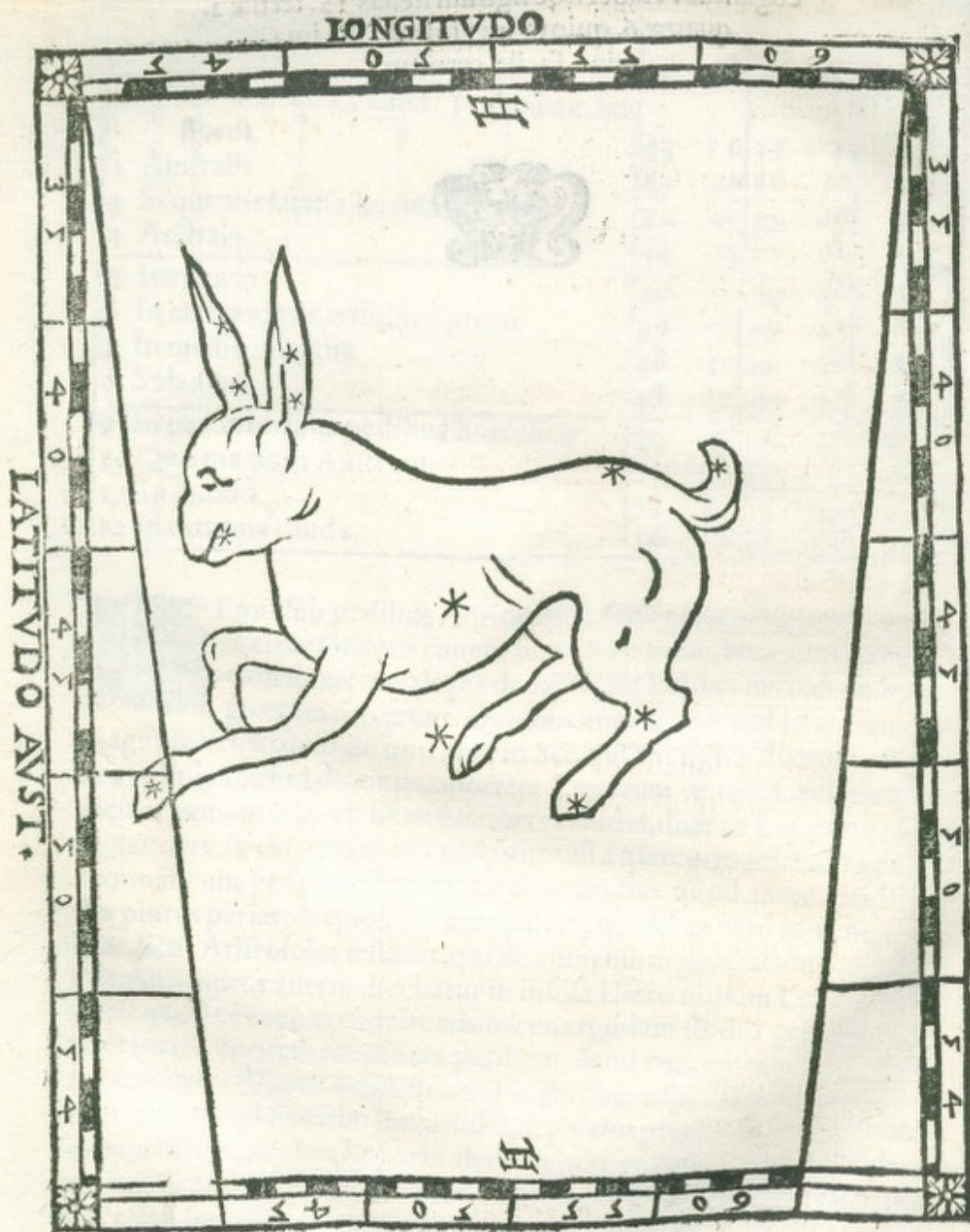

LIBRARIUS V. 171.

zins

Aaa Le

Lepus sydus 37.

Canis

ET TEMPORIS LIB. V.
CANIS MAIOR SIDVS 38. CAP. XLI.

371

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo.		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In ore splendidissima vocata canis cādēs	71	0	39	10	1	♀
2 In auribus	73	0	35	0	4	p.
3 In capite	74	40	36	30	4	♂
4 In collo duarum Borea	76	40	37	45	4	
5 Australis	78	40	40	0	4	
6 In Pectore	73	50	42	30	5	♀
7 In genu dextro duarum Borea	69	30	41	15	5	
8 Australis	69	20	42	30	5	
9 In extremo prioris pedis	64	20	41	20	3	
10 In genu sinistro duarum præcedens	68	0	46	30	5	
11 Sequens	69	30	45	50	5	♀
12 In humero sinistro duarum sequens	78	0	46	0	4	
13 Quæ præit	75	0	47	0	5	
14 In educatione femoris sinistri	80	0	48	45	3	
15 Sub aluo inter femora	77	0	51	30	3	♀
16 In poplite curis dextri	76	20	55	10	4	
17 In extremo ipsius pedis	63	0	53	45	3	♀
18 In extrema cauda	85	30	50	30	3	

Informes circa Canem.

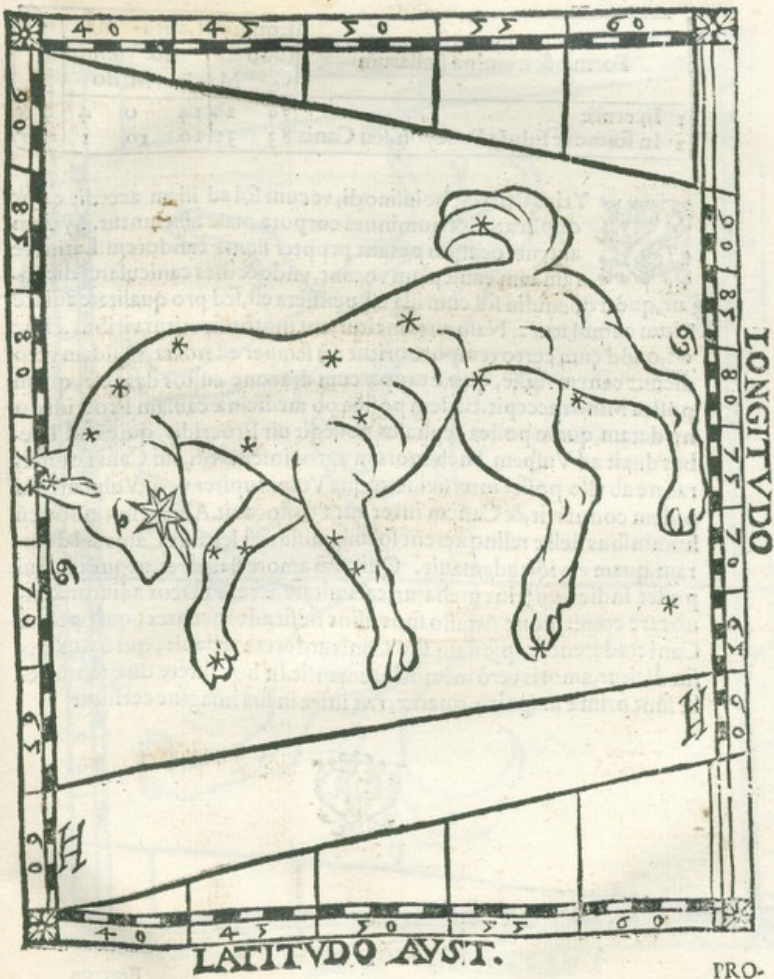
1 Ad Septentrionem ad verticem canis	72	50	25	15	4	
2 Sub posterioribus pedibus ad rectam li- neam	63	20	61	30	4	♀
3 Quæ magis in Boream	64	40	58	45	4	
4 Quæ etiam hac Septentrionalior	66	20	47	0	4	
5 Residua ipsarum quatuor maxime Borea	67	30	56	0	4	
6 Ad occasum quasi ad rectam lineam 3. præcedentis	50	20	55	30	4	♀
7 Media	53	40	57	40	4	
8 Sequens trium	55	40	59	30	4	
9 Sub his duarum lucidarum sequens	52	20	59	40	2	♀
10 Antecedens	49	20	57	40	2	
11 Reliqua Australior supra dictis	45	30	59	30	4	

Aaa 2 Hic

Hic canis dicitur maior, quod plures habeat stellas quam minor, de quo hæc fabula narratur. Icarus a Libero hospitio receptus est, qui ei utrū vino plenum dono dedit, iussitq; ut illud per terrarum orbem distribueret. Icarus deinde cum in terram Atticam deueniret posteris hoc suauitatis genus tradidit. Pastores uero cum immoderatus biberent ebrii facti conciderunt. Hi autem cum arbitrarentur Icarum sibi malum medicamentum dedisse, eū fustibus interfecerunt. Icaro autem occiso canis, qui cum eo fuerat Neerea nomine ululans. Erigonæ eius filia monstrauit, ubi pater inssepultus iaceret, quò cum venisset eius corpus sepeliuit, ipsaque se in montē Hyettum contulit, ibique laqueo sibi mortem consciiuit. Tunc dicitur Liber à Ioue petiisse, ut Erigonem, & Icarum in Deorum numerum referrent. Iupiter autem eius petitione audita Erigonem signum Virginis nominauit. Icarum autem patrem eius Arcturum. Canis autem Icari, qui ululans ante pedem pendens Virginis mortuus est Astricynon nominatur. Habet autem stellas 18. primæ magnit. 1. tertiæ 5. quartæ 5. quintæ 7. quæ in celo dispositæ sunt, ut infra, sua imagine cernitur: informes, 11. secundæ magnit. 2. quartæ 9. quæ in imaginem Nauis translatae sunt.

Canis maior sydus 38.

PRO.

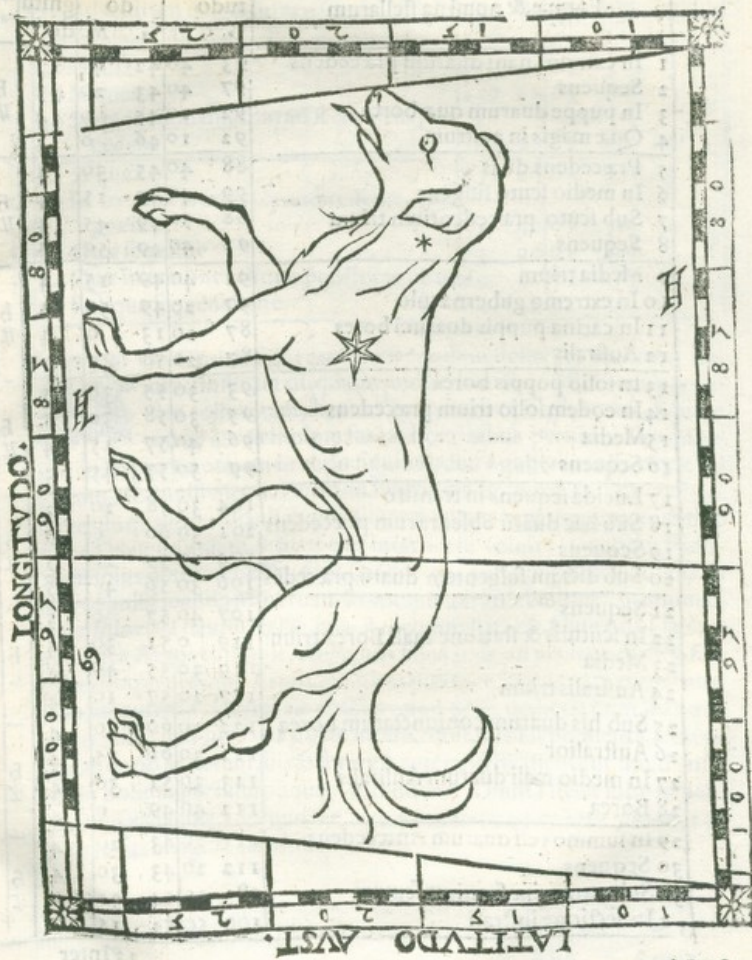
PROCYON QVI, ET CANIS MINOR VEL ANTI-
cantis, vel Canis syrius. sydus 39. Cap. XLII.

Formæ & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Nat- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In crure	78	29	14	0	4	♀ &
2 In foemore fulgēs Procyon, seu Canis	83	30	16	10	1	♂

SYRIUS stella est huiusmodi, vt cum sol ad illam accedit calor duplicatur, & hominum corpora male afficiuntur. Syrium autem vocatum putant propter flamæ candorem. Latini veram eam caniculam vocant, vnde & dies caniculares dicuntur, quòd quamdiu sol cum illa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacetium cumulatur. Nam aut vincitur, aut morboſis vtitur viribus. Hinc est, quòd cum certo tempore oritur nō semper est noxia. Quidam vero dicunt canem fuisse, quæ Europæ cum dracone custos data est, quam postea Minos accepit. Eādem postea ob medicinæ causam Procridis dono datam, quem postea cephalus possedit uir Procridis, qui eā ad Thebas duxit ad Vulpem Thebanorum agros infestatem, cui Cani fatum erat, ne ab vlllo posset interfici, itemque Vulpi. Iupiter vero Vulpem in lapidem conuertit, & Canem inter astra collocavit. Alij dicunt, quòd cū hominibus stellæ relinquerent locum missus est legatus Canis ad dolorem, quam vt vidit adamavit. Qui cum amore flagraret, neque illa frui posset indies asperius urebatur, calamitate accepta Deos adiutores inuocare cœpit. Tunc Aquilo suos filios misit adolescentes, qui operam Cani traderent. & ipse flatu suo Canis ardorem sedavit, qui status etesiæ dicitur, amoris verò memoria remanſit. In hoc fidere duæ tantū stellæ sunt primæ magnit. 1. quartæ, 1. vt infra in sua imagine cernitur

Procyon siue Canis minor sydus 39.

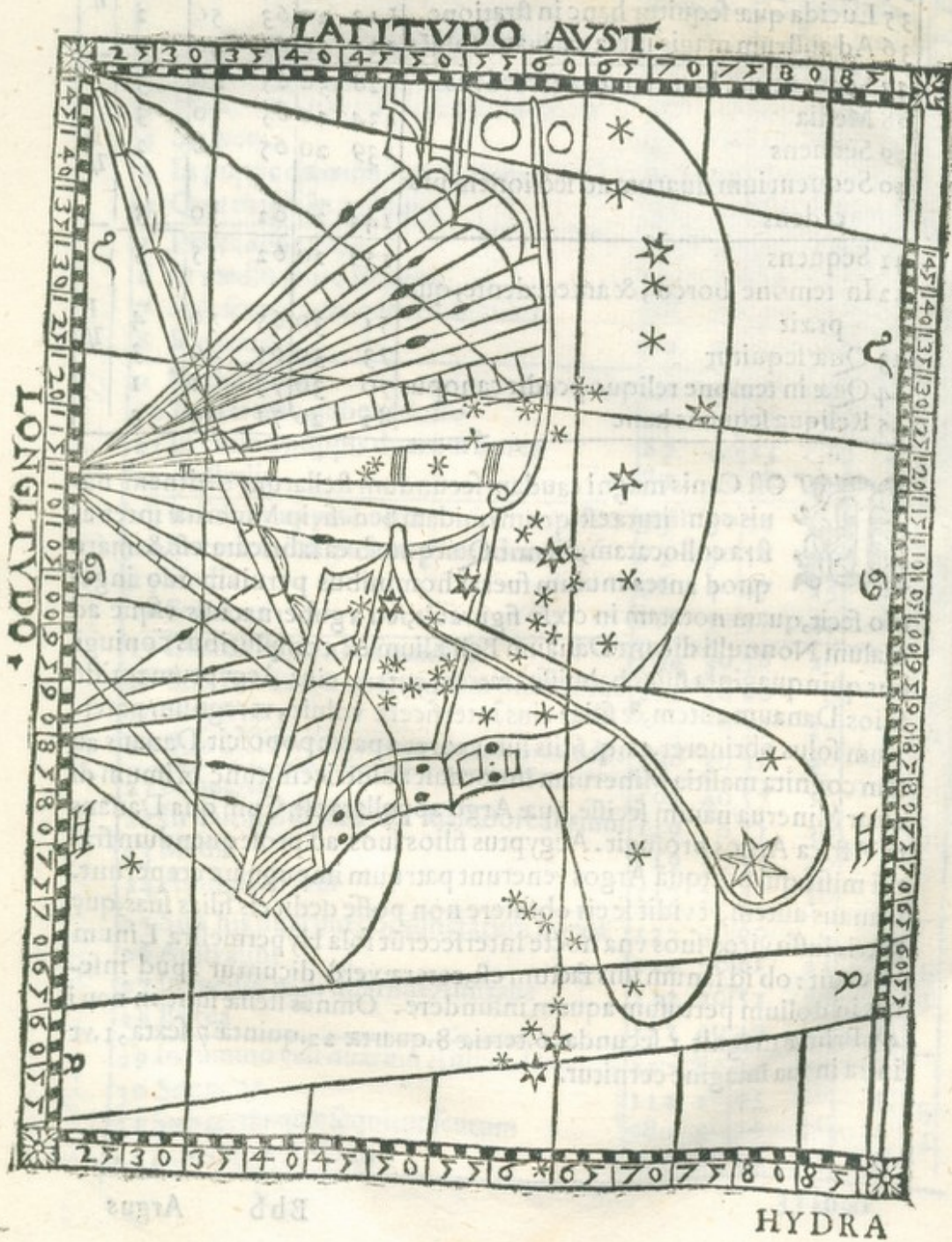
AGVS

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In extrema nani duarum præcedens	93	40	42	40	5	
2 Sequens	97	40	43	20	3	B
3 In puppe duarum quæ borea	92	10	45	0	4	U
4 Quæ magis in austrum	92	10	46	0	4	
5 Præcedens duas	88	40	45	30	4	
6 In medio scuto fulgens	99	40	47	15	4	B
7 Sub scuto præcedentium trium	88	50	49	45	4	U
8 Sequens	92	40	49	50	4	
9 Media trium	91	40	49	15	4	
10 In extremo gubernaculo	97	20	49	50	4	B
11 In carina puppis duarum borea	87	20	13	0	4	U
12 Australis	87	20	58	40	3	
13 In folio puppis borea	93	30	55	30	5	
14 In eodem folio trium præcedens	95	30	58	30	5	B
15 Media	96	40	57	15	4	U
16 Sequens	99	50	57	45	4	
17 Lucida sequens in transtro	104	30	58	20	2	
18 Sub hac duarum obscurarum præcedens	201	30	60	0	5	B
19 Sequens	104	20	59	20	5	U
20 Sub dictam fulgentem duarum præcedens	106	30	56	40	5	
21 Sequens	107	40	57	0	5	
22 In scutulis & statione mali Borea trium	119	0	51	30	4	B
23 Media	119	30	55	40	4	U
24 Australis trium	117	20	57	10	4	
25 Sub his duarum coniunctarum borea	122	30	60	0	4	
26 Australior	122	20	61	15	4	B
27 In medio mali duarum Australis	113	30	51	30	4	U
28 Borea	112	40	49	0	4	
29 In summo veli duarum Antecedens	111	20	43	20	4	
30 Sequens	112	20	43	30	4	B
31 Sub tertia quæ sequitur scutum	98	30	54	30	2	U
32 In sectione instrati	100	50	51	15	2	

33 Inter remos in carina	95	0	63	0	4	F 7
34 Quæ sequitur hanc obscura	102	20	64	30	6	
35 Lucida quæ sequitur hanc in stratione	113	20	63	50	2	
36 Ad austrum magis intra cariuam fulgēs	121	50	69	40	2	F 7
37 Sequentium hanc trium antecedens	128	30	65	40	3	
38 Media	134	40	65	50	3	
39 Sequens	139	20	65	50	2	F 7
40 Sequentium duarum ad sectionem præcedens	144	20	62	50	3	
41 Sequens	151	20	62	15	3	
42 In temone boreo, & antecedente, quæ præit	51	30	65	50	4	F 7
43 Quæ sequitur	73	30	65	40	3	
44 Quæ in temone reliquo præcedit canopus	70	30	75	0	1	
45 Reliqua sequens hanc	82	20	71	50	3	

A Ost Canis magni caudam secundum stellarum ordinem nauis constituta est, quam quidam beneficio Mineruæ inter astra collocatam, dicunt. Quæque ab ea fabricata est, & mare quod antea inuium fuerat hominibus peruium suo ingenio fecit, quam notatam in cælo figurauit, sed a gubernaculis usque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Aegyptum totidē filios. Danaum autem, & filias eius interficere voluit, ut regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis uxores a patre poposcit. Danaus autem cognita malitia Mineruam inuocauit adiutricem, tunc primum dicitur Minerua nauim fecisse, quæ Argo appellata est. Cum qua Danaus ex Africa Argos profugit. Aegyptus filios suos ad prosequendum fratrem misit, qui postquam Argos venerunt patrum impugnare cœperunt. Danaus autem, ut vidit se eis obistere non posse dedit eis filias suas, quæ patris iussu viros suos una nocte interfecerunt sola Hypermetra Linum seruauit: ob id sanum illis factum est, ceteræ verò dicuntur apud inferos in dolium pertusum aquam infundere. Omnes stellæ sunt in nauis. Primæ magnit. 1. secundæ 6. tertiæ 8. quartæ 22. quintæ 7. sextæ 1. ut infra in sua imagine cernitur.

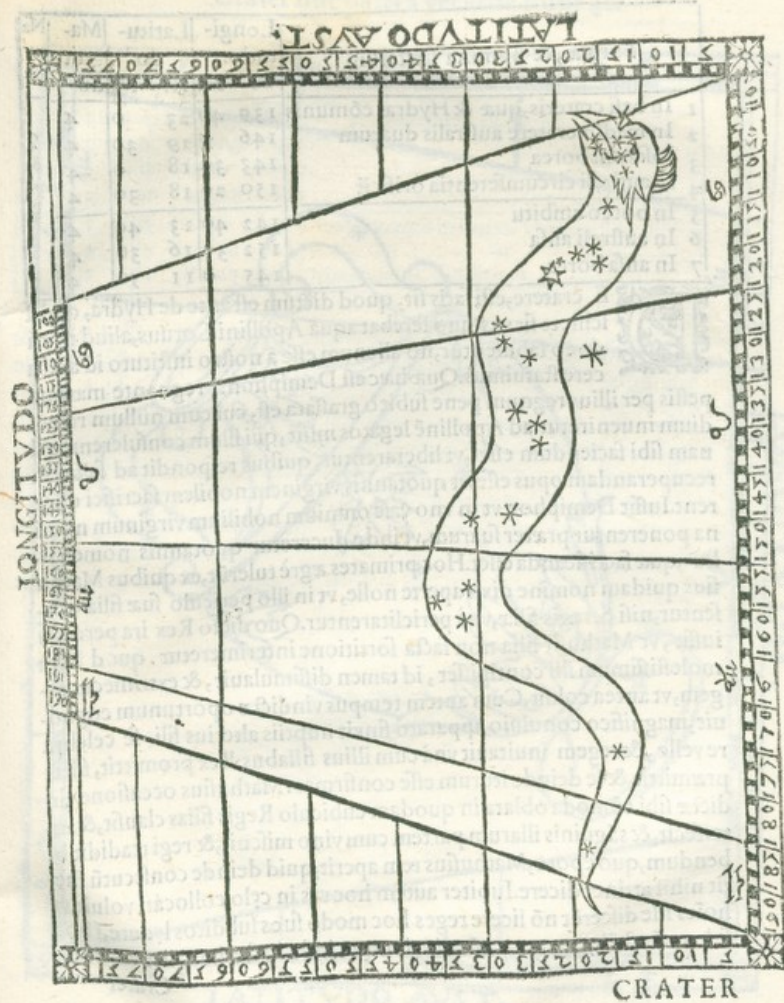
Argus siue Navis sidus 40.

Formæ & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Natu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite quinque præcedētium dua- rum in naribus australis	97	20	15	0	4	
2 Borea duarum & in oculo	98	40	13	40	4	F & p. ♀
3 Sequentium duarum borea, & in occi- piti	99	0	11	30	4	
4 Australis earum & in hyatu	98	50	14	45	4	
5 Quæ sequitur has omnes in genu	100	50	12	15	4	
6 In productione cerciis duarum præ- cedens	103	40	11	50	5	F & p. ♀
7 Quæ sequitur	106	40	13	40	4	
8 In flexu colli	111	40	15	20	4	
9 Sequens hanc	114	0	24	50	4	
10 Quæ maxime australis	111	40	17	10	4	
11 Ab austro duarum contiguarum ob- scura, & borea	112	30	19	45	6	F & p. ♀
12 Lucida earum sequens	113	20	20	30	2	
13 Post flexum colli trium antecedens	119	20	26	30	4	
14 Sequens	124	30	23	15	4	F & p. ♀
15 Media earum	122	0	26	0	4	
16 Quæ in rectâ lineam trium præcedit	131	20	24	30	3	
17 Media	133	20	23	0	4	
18 Sequens	136	20	22	10	3	F & p. ♀
19 Sub base crateris duarum borea	144	50	25	45	4	
20 Australis	145	40	30	10	4	
21 Post has in triquentro præcedens	155	30	31	20	4	
22 Earum Australis	157	50	34	10	4	
23 Sequens earundem trium	159	30	31	40	3	F & p. ♀
24 Post coruum proxima caudæ	173	20	13	40	4	
25 In extrema cauda	186	50	17	40	4	
Informes circa Hydram.						
1 A capite ad austrum	95	14	13	0	3	
2 Sequens eas, quæ sunt in collo	124	20	16	0	3	

HYdra super cuius caudam ceruum sedere dicunt, & in medio urnam collocatam confirmant, est signum in australi parte positum, cuius caput ad Cancrum vergit, cuius sinuosi corporis medietas est sub Leone, & cauda ad Centaurum usque pertingit, super quem sedet Coruus, qui Coruus ob id inter astra collocatus dicitur, quod in tutela fuerit Apollinis, a quo missus ad fontem, ut Diis ad libandum aquam deferret, qui cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis, donec maturæ fierent, & aquam deferre distulit. Paucos autem post dies per actio sacrificio cum ille ficus comedisset, & se diis peccasse sensisset, iterum ad fontem, ut aquam hauriret, rediit, & ab Hydra exeritus uas uacuum reportauit dicens, excessisse aquam, quæ fuerat in fonte. Cum autem Apollo cognouit, quod Coruus sibi peccauit, prohibuit eum illo tempore aquam bibere, ut Aristoteles in libro de Historia animalium conscripsit. Et Isidorus in naturalibus memoriæ tradidit, ut ipse peccati poenas daret, qui & postea inter astra collocatus est. Crater autem in medio angue positus est caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest accedere, ut bibat. Habet autem anguis stellas 25. secundæ magnitudinis. 1. tertiæ 3. quartæ 19. quintæ 1. sextæ, 1. informes vero duas, ambæ magnitudinis tertiæ.

THEATRI MVNDI
CRATER, SIVE PATERA, VEL VRNA
 Sidus 42. Cap. XLV.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo.		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In basi crateris, quæ & Hydræ cōmunis	139	40	23	0	4	
2 In medio cratere australis duarum	146	0	19	30	4	♀
3 Ipsarum borea	143	30	18	0	4	&
4 In australi circumferentia orificii	150	20	18	30	4	P. ♀
5 In boreo ambitu	142	40	13	40	4	
6 In australi ansa	152	30	16	30	4	
7 In ansa borea	145	0	11	50	4	

DE cratere, est satis fit, quod dictum est ante de Hydra, quod scilicet sit vas, quo ferebat aquā Apollini Coruus, aliud tñ cū de eo fabulentur, nō alienum esse a nostro instituto id adducere statuimus. Quæ hæc est Demiphonte regnante maxima pestis per illius regnum pene subito grassata est, cui cum nullum remedium inueniretur ad Apollinē legatos misit, qui illum consulerent, qd nam sibi faciendum esset, vt liberarentur, quibus respondit ad salutem recuperandam opus esse, vt quotannis virginem nobilem sacrifici offerrent. Iussit Demiphon vt in vno vase omnium nobilium virginum nomina ponerentur præter suarum, vt inde duceretur quotannis nomen illius, quæ sacrificanda esset. Hoc primates agrè tulerūt, ex quibus Mathusius quidam nomine dixit aperte nolle, vt in illo periculo suæ filiæ versentur, nisi & regis filiæ, vnā periclitarentur. Quo dicto Rex ira percitus iussit, vt Mathusij filia non facta sortitione interimeretur. quæ d licet molestissimum illi contigisset, id tamen dissimulauit, & extrinsecus regem, vt antea coluit. Cum autem tempus vindictæ oportuno cognouit, magnifico conuiuio apparato finxit nuptiis alterius filiæ se celebrare velle, & regem inuitauit vnā cum illius filiabus: Rex promittit, filias præmittit, & se deinde iturum esse confirmat. Mathusius occasione vindictæ sibi cōmoda oblata in quodam cubiculo Regis filias clausit, & interfecit, & sāguinis illarum partem cum vino miscuit, & regi tradidit bibendum, quo epoto, Mathusius rem aperit, quid deinde consecutū fuerit nihil attinet dicere. Iupiter autem hoc vas in cēlo collocari voluit, vt hoīes idē discerēt nō licere reges hoc modo suos subditos ledere, i hoc fidere sūt stell. 7. magn. 4. oēs distributę vt infra in sua imagine cernitur.

Crater

Crater siue patera vel vna. fidus 42.

COR.

Formæ & nomina stellarum.	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Natu- ra
	G.	M.	G.	M.		
1 In rostro & Hydræ communis	158	40	21	30	3	
2 In ceruice	157	40	10	40	3	♂ &
3 In pectore	160	0	18	10	5	♂
4 In ala dextra	160	50	14	50	3	
5 In ala sequente duarum antecedens	160	0	12	30	3	
6 Sequeus	161	20	11	46	4	♂ ♀
7 In extremo pede Hydræ communis	163	50	18	10	3	

ITSI vbi dictum est de Hydra de coruo etiam sit dictum, & alia tamen fabella narratur. Dicunt enim quod Coronis Flegiæ filia sumopere ab Apolline amabatur, & ob id ab eo compressa, præstantissimum medicum Esculapium peperit, ipsa quoq; Scinium s. calci deperibat, & cum reperiretur quodam die in mutuis amplexibus cum illo iuxta limpidissimum quendam fontem a Coruo visa fuit, & apud Phœbum accusata, qui Sagitta amantes in summa rei voluptate interfecit, ex quo factum est, vt inter astra coruus collo caretur, vt huius officii se memorem, & gratū Apollo præstaret, in hoc fidere sunt stellæ septem tertiæ magnit. 5. quartæ, 1. quintæ, 1. vt in sua imagine cernitur

Corvus sydnus 43.

LONGITVDO

LATITVDO AVST.

Ccc CEN.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- tu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In capite ex quatuor maximè australis	183	50	31	40	5	
2 Quæ magis in boream	183	20	18	50	5	♀
3 Mediantium duarum præcedens	183	40	20	30	5	♀
4 Sequens & reliqua ex quatuor	183	20	20	0	5	♀
5 In humero sinistro, & præcedente	179	30	25	40	3	
6 In humero dextro	189	0	22	30	3	♀
7 In armo sinistro	182	30	27	30	4	♀
8 In scuto quatuor præcedentium	191	30	22	20	4	
9 Australis	192	30	23	45	4	
10 Reliquarum duarum quæ in summitate scuti	195	20	18	15	4	♀
11 Quæ magis in austrum	196	50	20	50	4	♀
12 In latere dextro trium præcedens	186	40	28	20	4	
13 Media	187	20	29	20	4	
14 Sequens	188	30	28	0	4	♀
15 In brachio dextro	189	40	26	30	4	♀
16 In dextro cubito	196	10	25	15	3	
17 In extrema manu	200	50	24	0	4	
18 In educatione corporis humani lucens	191	20	33	30	3	♀
19 Duarum obscurarum sequens	191	0	31	0	3	♀
20 Præcedens	189	50	30	20	5	
21 In ductu dorsi	185	30	33	50	5	
22 Antecedens hanc in dorso equi	182	20	37	30	5	♀
23 In lumbis trium sequens	179	10	40	0	3	♀
24 Media	178	20	40	20	4	
25 Antecedens trium	176	0	41	0	5	
26 In dextra coxa duarum contiguarum præcedens	176	0	46	10	2	♀
27 Sequens	176	40	46	45	4	♀
28 In pectore sub ala equi	191	40	40	45	4	
29 Sub aluo duarum præcedens	169	40	43	0	2	
30 Sequens	191	0	43	45	3	

31 In cauo pedis dextri	183	20	51	10	2	9
32 In fura eiusdem	188	40	61	40	2	7
33 In cauo pedis sinistri	179	40	55	10	4	
44 Sub musculo eiusdem	184	30	55	40	4	
35 In summo pede dextro priore	181	40	41	10	1	7
36 In genu sinistro	197	30	45	20	2	9
37 Deforis sub femore dextro	188	0	49	10	3	

 Entaurus dicitur Saturni, & Philiræ filius. Nam Saturnus cū Iouem filium quæreret in Thracia cum Philira Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, & ex ea Chironem Cētaurum natum artis medicinæ inuentorem, ipsamque in arborem *φιλύραν* hoc est Tliam uersam esse, & habitasse Chironem in Pelio monte inter homines æquissimum, A quo Aesculapius medicina, Achilles Cithara, in Astrologia Hercules Literis instructi sunt, cuius hospitio cum Hercules uteretur, sicut Antisthenes dicit e pharetra Sagitta lapsa dicitur pedem eius uulnerasse, acceptoque uulnere, illum animam exhalasse, & ab Ioue astris illatum esse. est autem signum ad aspectum sacrarij unde & ad idem sacrarium sacrificare uidetur. Quidam arbitrātur tenere in sinistra manu arma, & Leporem, in dextero uero bestiolam, quem *χίριον* appellatur, & *εὐφροσύνη* idest ut ré uini plenum, quo libabat dijs in sacratio: habet autem stellas 37. Primæ magnit. 1. secundæ, 5. tertiæ, 7. quartæ 16. quintæ 8. ut in fra in sua imagine cernitur.

Centaurus fidus 44.

Forma, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	N. u. ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In summo pede posteriore ad manum centauri	201	20	24	50	3	E & p ♀
2 In cauo eiusdem pedis	199	10	29	10	3	
3 In armo duarum præcedens	204	20	21	15	4	
4 Sequens	207	30	21	0	4	
5 In medio corpore	106	30	25	10	4	
6 In aluo	203	10	27	0	5	
7 In coxa	208	0	26	0	5	
7 In ductu coxæ duarum borea	206	20	28	30	5	
9 Australis	207	0	20	0	5	
10 In summo lumbo	208	40	33	10	5	
11 In extrema cauda trium australis	195	20	31	20	5	
12 Media	195	10	30	0	4	
13 Septentrionalis trium	196	20	29	20	4	
14 In cervice duarum australis	212	10	17	0	4	
15 Borea	212	40	15	20	4	
16 In vultu duarum præcedens	209	0	13	30	4	
17 Sequens	210	0	12	50	4	
18 In priore pede duarum australior	200	30	11	30	4	
19 Quæ magis in boream	199	50	10	0	4	

Inc fabulam narrat Iupiter in celestium Concilio de lupo apud Ovidium cum ad aures nostras percrebuisset, quantis sceleribus homines se obflingerent in terris, e summo celo ad humanam speciem iter suscipiens viturus n. sic se res haberet, ut mihi delatum fuit, delabor in terras non facile vobis narrare possem, quæ inuenerim: plura enim inueni, quam quæ mihi narrata fuerunt. Nam menala transiens ad Lycaonem regem diuertit, & cum vesperis esset apertissima signa dedi, quibus me Deum esse Tyrannus ipse cognosceret, quo facto vulgus me venerari coepit, sed Lycaon piorum hominum vota invidere coepit primum, sic ipse secum locutus est. Experiat quidem ego

ego num sit mortalis, quæ experientia nullo modo falli potest. Parat mihi inopi natam mortem, & sperat me graui somno facile interficere posse. Neque hoc consilio contentus est, sed quendam obsidem de gente Molossa occidit, & eius artus partim assos, partim elixos mihi comedendos in coena tradidit. Quos ubi mensa imposuit: eius tecta in ipsum dominum vindice flama euerti, ex quo ipse in syluas perterritus profugit. Vbi in Lupum versus exulat, & eandem sanguinis sitim retinet. Hunc in coelo esse voluit Iupiter, ut ibi perpetuo adesset monumentum quodquam ei crudelitas displiceat, hominibus ostenderet. Alii vero volunt hanc esse uictimam, quam ad altare Cætaurus, ut dictum est,

ferebat. habet autem stellas 19. tertiæ magnit. 2.

quartæ, 11. quintæ 6. distributæ ut in-

fra in sua imagine cer-
nitur.

Bestia Centauri siue Lupis fidus 45.

LATITVDO AVST.

LAR

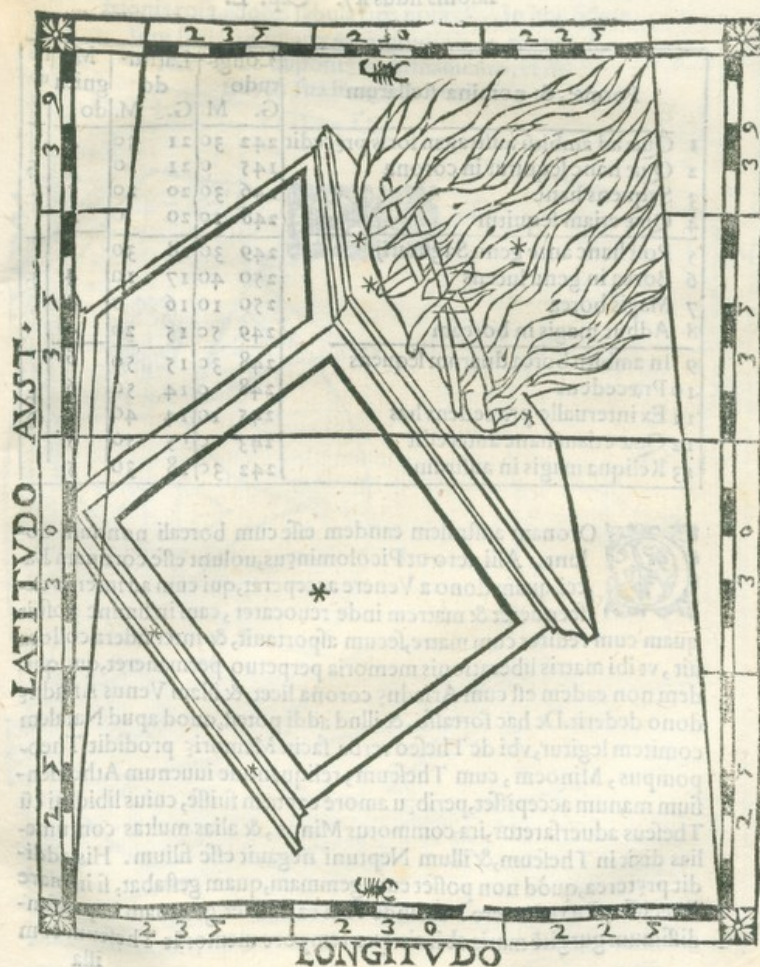
THEATRUM MUNDI
LAR SIVE THYRIBVLVM, SEV ARA
fidus 46. Cap. XLIX.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Natu- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In basi duarum borea	231	0	22	40	5	
2 Australis	233	40	25	45	4	♀ &
2 In media arula	229	30	26	30	4	P. B.
4 In foculo trium borea	124	0	30	20	5	
5 Reliquarum duarum contiguarum au- stralis	228	30	34	10	4	♀ &
6 Borea	238	20	33	20	4	♂ p.
7 In media flamma	224	10	34	10	4	

S Acrarius, qui & Pharum dicitur, est signum nauigantibus contrarium, quod Scorpionis caudam sequitur, quod quidam inter astra locatum dicunt, quod in eo Dii primū mutuo coniurationem fecerūt, cum Iupiter contra Saturnum fecit, quod memoriæ causa non solum astris illatum sed etiam hominibus hoc habere institutum voluit quia in agonibus & Ludis quinque-
nalibus Coronæ habentur & fœderis testes adhibentur. Cum autem Iupiter, ut alii volunt, ex gigantibus uictoriam deportasset, in quos omnes Dii coniurarunt, altare in cœlo huius rei monumentum adesse voluit. Cuius stellæ septem sunt quartæ magnit. 5. quintæ duæ, dispositæ ut infra in sua imagine cernitur.

Lar siue Thuribulum, vel ara sydus 46

Ddd CORO-

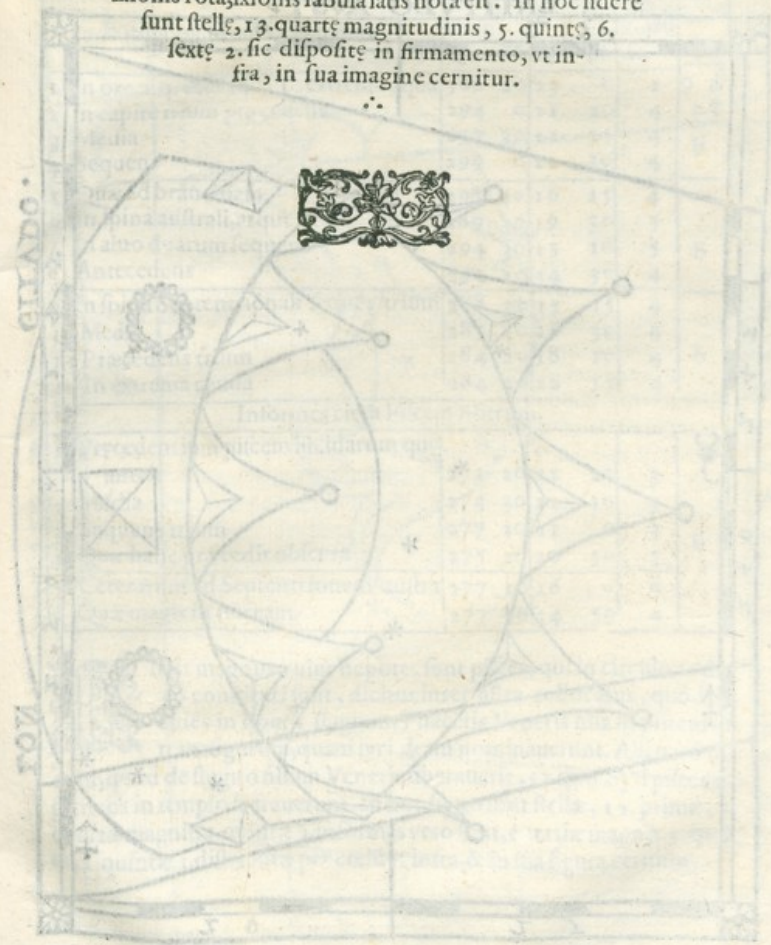
CORONA AVSTRINA, QVAE ET ROTA

Ixionis sidus 47. Cap. L.

Formæ, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Na- ut- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 Quæ ad ambitū australem foris præcedit	242	30	21	30	4	
2 Quæ hanc sequitur in corona	145	0	21	0	5	h
3 Sequens hanc	246	30	20	20	5	
4 Quæ etiam sequitur	248	10	20	0	4	
5 Post hanc ante genu Sagittarij	249	30	18	30	5	
6 Borea in genu lucens	250	40	17	10	4	h
7 Magis borea	250	10	16	0	4	q
8 Adhuc magis in boream	249	50	15	20	4	
9 In ambitu borea duarum sequens	248	30	15	50	6	
10 Præcedens	248	0	14	50	6	h
11 Ex intervallo præcedens has	245	10	14	40	5	q
12 Quæ etiam hanc antecedit	243	0	15	50	5	
13 Reliqua magis in austrum	242	30	18	30	5	

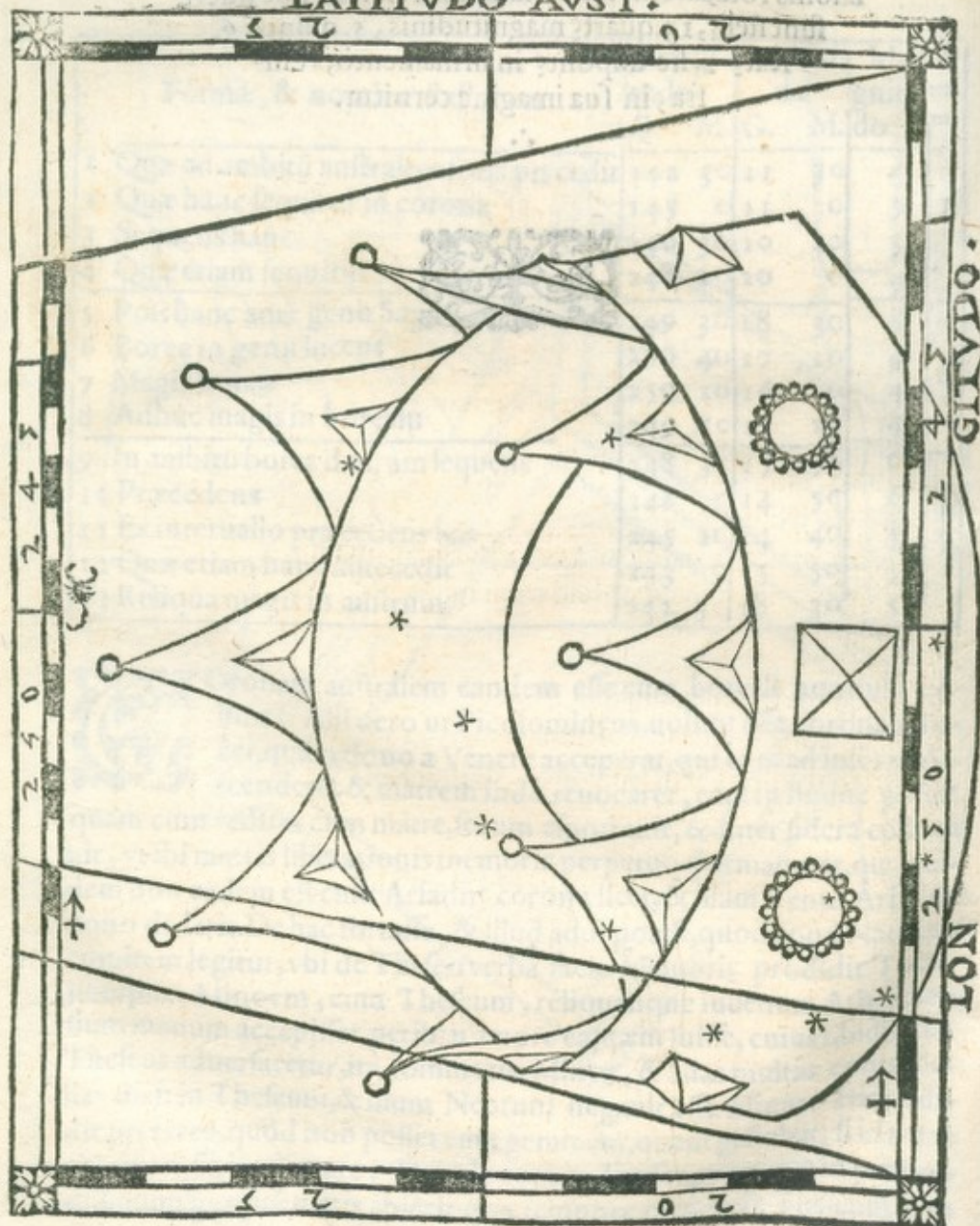
Coronam australem eandem esse cum boreali nonnulli uolunt. Alii uero ut Picolominus, uolunt esse coronam Bacci, quam dono a Venere acceperat, qui cum ad inferos descenderet & matrem inde reuocaret, eam in limine posuit quam cum rediret cum matre, secum asportauit, & inter sidera collocauit, ut ibi matris liberationis memoria perpetuo permaneret, quæ quidem non eadem est cum Ariadnæ corona licet, & illam Venus Ariadnæ dono dederit. De hac fortasse, & illud addi potest, quod apud Natalem comitem legitur, ubi de Theseo verba facit: Memoriæ prodidit Theopompus, Minoem, cum Theseum, reliquanque iuuenum Atheniensium manum accepisset, peribit amore captam fuisse, cuius libidini cum Theseus aduersaretur, ira commotus Minos, & alias multas contumelias dixit in Theseum, & illum Neptuni negauit esse filium. His addidit præterea, quod non posset eum gemmam, quam gestabat, si in mare abiecisset, sibi restituere. Deinde cum ea dixisset, gemmam in profundissimum gurgitē maris abiecit: quo tempore memorat Theseum cum illa

illa gemma, & corona quadam ab Amphitrite dono accepta emerisse:
 quam coronam ad perpetuam eius facinoris memoriam inter si-
 dera, relatum a Neptuno fuisse inquiunt. Sin autem est
 ixionis rota, ixionis fabula satis nota est. In hoc fidere
 sunt stelle, 13. quartę magnitudinis, 5. quintę, 6.
 sextę 2. sic dispositę in firmamento, ut in-
 fra, in sua imagine cernitur.

Corona austrina, quæ & rota Ixionis sidus 47.

LATITVDO AVST.

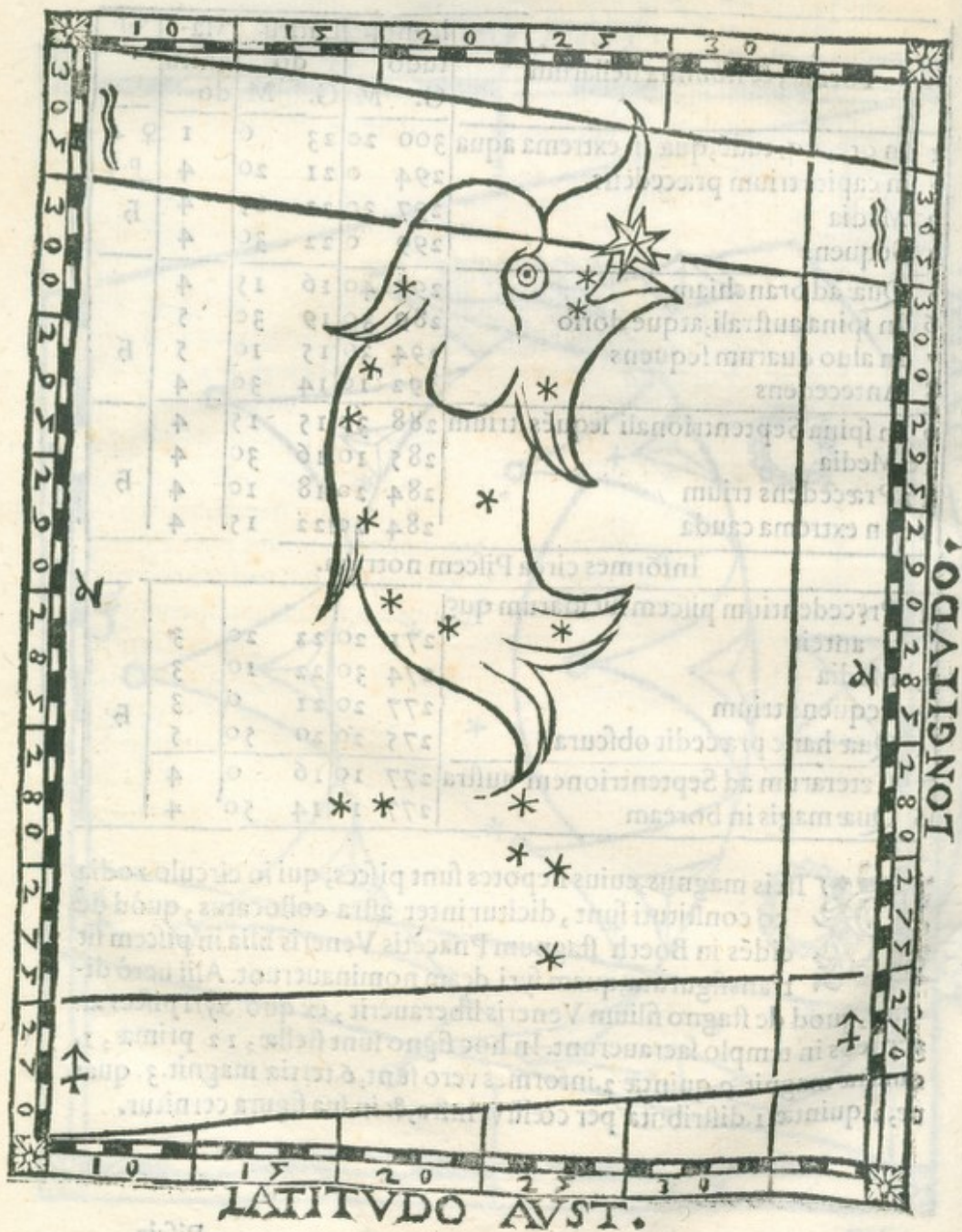
Piscis

10 ET TEMPORIS LIBI V 397.
PISCIS AYSTINIS, SIYE NOTIVS
fidus 48. Cap. LI.

Forma, & nomina stellarum	Longi- tudo		Latitu- do		Ma- gnitu- do	Nati- ra.
	G.	M.	G.	M.		
1 In ore, atq; eadē, qua in extrema aqua	300	20	23	0	1	♀ &
2 in capite trium præcedens.	294	0	21	20	4	p. ♀
3 Media	297	30	22	15	4	♂
4 Sequens	299	0	22	30	4	
5 Quæ ad branchiam	297	40	16	15	4	
6 In spina australi, atque dorso	289	30	19	30	5	
7 In aluo duarum sequens	294	30	15	10	5	♂
8 Antecedens	292	10	14	30	4	
9 In spina Septentrionali sequens trium	288	30	15	15	4	
10 Media	285	10	16	30	4	
11 Præcedens trium	284	20	18	10	4	♂
12 In extrema cauda	284	20	22	15	4	
Informes circa Piscem notrum.						
1 Præcedentium piscem lucidarum quæ anteit	271	20	22	20	3	
2 Media	274	30	22	10	3	
3 Sequens trium	277	20	21	0	3	♂
4 Quæ hanc præcedit obscura	275	20	20	50	5	
5 Ceterarum ad Septentrionem austra	277	10	16	0	4	
6 Quæ magis in boream	277	10	14	50	4	

Piscis magnus, cuius nepotes sunt pisces, qui in circulo zodia
co constituti sunt, dicitur inter astra collocatus, quod de
cidēs in Boeth stagnum Phaceti Veneris filia in piscem sit
transfigurata, quam syri deam nominaverunt. Alii uerò di-
cunt, quod de stagno filium Veneris liberauerit, ex quo Syri pisces ar-
genteos in templo sacrauerunt. In hoc signo sunt stellæ, 12. primæ, 1.
quartæ magnit. 9. quintæ 2. informes vero sunt, 6. tertia magnit. 3. quar-
tæ, 2. quintæ 1. distributæ per cœlū vt infra, & in sua figura cernitur.

Piscis austrinus, siue notius sidus 48.

In parte igitur Australi sunt stellæ 316. primæ magnit. 7. secundæ 18. tertiæ 60. quartæ 168. quintæ 53. sextæ 9. Nebulosa 1. ut ex superioribus facile patet.

Formæ stellarum, quæ in imaginibus reperiuntur.

Primæ magnitudinis
Secundæ
Tertiæ
Quartæ
Quintæ
Sextæ
Nebulosæ
Obscure

Qui facit Arcturum, & Oriona & Hyadas, et interiora austru. Iob. ix.

CORRECTIO, ET DIGRESSIO IN

Stellas Australes.

NE quis miretur, me posteriores duas stellas Lupi longe in alia Longitudine collocasse, atq; Copernic^o & pericissimus Clavius collocavit. nullo. n. modo esse possent in prioribus pedibus, si illa Longitudinē haberēt: essent. n. post Lupi terga longe distantes, eas igitur collocaui ubi Ptolomeus esse testatur. Ptolomeo. n. stella 18. Lupi est in G. 27. 10ⁱ = primi mobilis a qua Longit. si subducatur G. 6 40ⁱ (tātū. n. distat prior stella in cornu Arietis, a puncto & qui noctiali a qua nostra longitudo mitū sūmit) residuū est G. 20. 30ⁱ = octava sphaeræ, ex quo fit ut eius longitudo sit G. 200. 30ⁱ, & stella, 19. apud Ptolomeū est in G. 26 30ⁱ a quibus si distantia prioris stellæ in cornu v subtraxeris reliquum erit G. 19 50ⁱ Longit. igitur G. 199. 50ⁱ. & ita in tabulis correximus & adducor, ut credam, veram esse Ptolomæi Longitudinem, quod in imagine quad. at, ut in ea videre licet.

Illud ē hic lectorē admonitū uolo, q. licet hic tātū mō 48. imagines posuerim, nō tū assentior iis, qui ultra canopū vsq; ad polū antarcticum nullā stellā reperiiri confirmant. id. n. est & rōni, & auctoritati eorū, qui illac nauigarunt contrariū. Nā licet Ptolomeus 1022 stellas, ut superius distributas in imagines tantū uiderit, & obseruauerit, nō tū inde sequitur, ut nōnulli confirmare uidentur, nullas in illis locis adesse, Nā & polus illic adest, quē nūq. uidit Ptolomeus, neq; in Aegypto existens uidere potuit quisquā, aut uidere pōt. Nā ut Vergilius noīter pēlare at illū.

Sub pedibus slix atra uidet, manusque profundi.

Atrationi cōsentaneum est, & illic stellas adesse. nam si apud polū nostrum arcticum, de quo idem Vergilius dixit.

Hic

Hic vertex nobis semper sublimis

multæ reperiuntur stellæ, & idem in qualibet parte cœli, quæ a nobis cernitur, apparet, inde sequitur, ut cum cœlum sit eiusdem generis corpus, sit quoque in omni sua parte eiusdem conditionis. Præterea vel stellæ cōducunt hoībus ad cōmodā habitationē, vel non, non conducere, si quis dixerit, cum iudicarem longē ab ipsa veritate alienum. Sin autem conducit meritō queri possent illi, qui in illis habitant regionibus, quod sibi negatum esset illud lumen, & illud beneficium, quod ceteris omnibus gentibus esset donatum. At quid attinet rationēs quærere ubi adest auctoritas doctissimorum uirorum, qui illic stellas se uidisse confirmant? Quædam enim charta apud me est olim hic Venerijs edita anno scilicet 1530. in qua multæ adsunt stellæ prope polum antarcticum ab Andrea corsali florentino uisæ & obseruatæ dum illac ad indos nauigaret. Illas tamen hic non apposui, quod illarum certam Latitudinem, neque Longitudinem, neque Magnitudinem inde capere nō potuimus, in posterum tamen si quid certum de illis ex nauigationibus colligere poterō, curabo ut id cum aliis stellis in lucem prodeat.

Tantam cepi uoluptatem in his cœlestibus corporibus describendis non uerbis solum, & fabulis, sed lineis, & figuris, ut facere nō possem, quin in hoc quinto nostræ nauigationis portu aliquantulum conquiescam, ut hac uoluptate diuitius utar antequam quæ difficiliora, & magis laboriosa sunt aggrediamur, quæ ob id robustiores uires, quæ in quiete renouantur postulant, hic igitur huic quinto libro finem imponamus.

QVINTI LIBRI FINIS.

THEATRUM VNI ET TEMPORIS Liber Sextus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SVMMA.

Traditur quomodo stellarum natura dignoscantur, earundem Longitudines reperiantur, et qua ratione declinationes traditur, & arcus Eclipticae coascendens cum aliquius stellæ rectæ ascensione, & qua via in cælo dignoscantur, & illarum obliqua ascensio, atque descensio prosequatur, & cum quo gradu Eclipticae qualibet stellæ oriatur, vel occidat oblique, & quota hora id accidat, quomodo distantia inter duas stellas cognoscatur & quomodo octava sphaera solida fabricetur, quæ perpetua futura sit.

DE STELLARVM NATVRIS DIGNO- scendis. Caput I.

Stellarum naturas ex earundem coloribus dignosci omnes periti confitentur. Diligenter enim singulorum planetarum coloribus consideratis, iisdem pariter in singulis stellis cognitis, quæcunque Saturni colorem referunt, eas Saturnias esse contendunt, & sic de ceteris. Stellæ igitur quæ candidum, & splendidum colorem habent, Iouis naturam habere dicuntur. Quæ vero colorem clarum fulgentem, & ad rubedinem declinantem habent, Solis naturam præferre existimantur. Quæ splendidissima sunt, & buxi colorem referunt, Venereæ habentur. Quæ candidæ sunt, sed pallentes & hebetis luminis Lunæ naturam habent. Rubræ martiales habentur, ut quæ plumbeæ Saturniæ. Si sunt splendida sed cinericiæ, Mercuriales sunt. Nubilosæ Lunæ, & naturam referunt, ut tenebrosæ Lunæ, & Saturni similes habentur. Hos colores si miscueris naturas quoque permiscendas existimant.

Ecc QVO-

402 THEATRI MVNDI
 QVOMODO STELLARVM LONGITVDINES AD
 aliquod certum tempus inueniatur. Cap. II.

QVM octaua Sphæra ratione nonæ in præcedentia quotli-
 bet centum annis moueatur, idque super zodiaci polis inde
 fit, vt stellæ fixæ non semper in eadem longitudine positæ
 sint, licet semper eandem seruent Latitudinem, vt omnes
 periti confirmant: sciendum ergo est, quod stellarum longitudines su-
 perius inscriptæ incipiunt ab illa stellâ, quæ in cornu Arietis præcedit
 quemadmodum Nicolaus copernicus obseruauit. Quod aliter se habet
 in Ptolomæi obseruationibus, qui ab æquinoctio verno initium sum-
 pfit, a quo loco illa stellâ, quæ Copernico est longitudinis initium, vt in
 magna constructione videre licet, distabat cum Ptolomæus obserua-
 bat G. 6 40'. Hæc autem distantia huius stellæ quotidiana ab æquino-
 ctio verno æquinoctiorum præcessio ab artificibus nuncupatur. Quæ
 cū sit diuersa diuersis temporibus, vt lectores labore leuaremus, ex Ma-
 gini tabulis desumpsimus eā partem, quæ infra est, diuersis futuris tem-
 poribus accommodata. Vt igitur quolibet tempore futuro, dum scili-
 cet tabula durat, scias stellarum veras longitudines, longitudines in su-
 perioribus tabulis inuentas collige cum præcessione æquinoctiorum
 tui anni, & veras stellarum longitudines habebis. Exempli gratia sci-
 re uolo veram longitudinem stellæ præcedentis in cornu Arietis anno
 1588. & in fine anni. Primum video eius longitudinem in superiori-
 bus tabulis esse nullam, cum ipsa sit longitudinis initium, inquirō de-
 inde quanta sit æquinoctiorum præcessio in sequenti tabula, quæ est G.
 27. 58' 36". tantum igitur distat hæc stellâ ab æquinoctio verno. Sin au-
 tem scire volueris quantum canis distet, iunge Grad. 71. quæ est eius lō-
 gitude in superioribus tabulis, præcessioni æquinoctiorum, & erunt G.
 98. 58' 36". Quod faciendum est, & alijs temporibus futuris addita sci-
 licet æquinoctiorum præcessione illi anno in sequenti tabula congruenti.
 Sin autem id scire volueris non in fine anni, sed temporibus interme-
 diis sumpta parte proportionali ex annuo motu, qui pariter in sequenti
 tabula inscriptus est. Vt exempli gratia scire uolo canis longitudinem
 primo Iunii 1589. addita præcessione æquinoctiorum suæ longitudini
 in superioribus tabulis inuentæ videndas est annuus motus illius anni,
 qui est 35" per auream regulam sic institute rationem

Duodecim mensibus debentur 3ⁱⁱ. quod debentur mensibus, 5.

$$\begin{array}{r}
 5 \\
 175 \\
 \hline
 \text{Partire per } 12 \\
 14^{\text{ii}} \quad 7^{\text{ii}} \\
 \hline
 \text{multiplica per } 60 \\
 420 \\
 \hline
 \text{partire per } 12 \\
 \text{fiunt } 35^{\text{iii}}
 \end{array}$$

Adiunge igitur hæc ad superiora sic

$$\begin{array}{r}
 98.58^{\text{i}} 36^{\text{ii}} \\
 14.35^{\text{iii}} \\
 \hline
 \text{fiunt } 98.58^{\text{i}} 50^{\text{ii}} 35^{\text{iii}}
 \end{array}$$

Canis igitur erit in dodecatemorii ϕ . G. 8.58ⁱ 50ⁱⁱ 35ⁱⁱⁱ.

Sin autem nullo pene, vel paruo cum errore hanc partem proportio-
nalem habere volueris quolibet mensi adde 3ⁱⁱ. idq. ab hinc
vsque ad annum 2000. post Christum Dominum
& amplius. Tertia n. in hac re nullo pe-
ne cū errore omitti possunt.

hæc satis de vera stel-
larum longi-
tudine.

Ecc 2 TA-

Præcessio æquinoctiorum ad infra scriptos annos Gregorianos post Christ. Dñi Natiuitatē.

Anni post Chřm	Præcessio æquinoctij verni				Mo ^o ann ^o		Anni post Chřm	Præcessio æquinoctij verni				Mo ^o ann ^o		Anni post Chřm	Præcessio æquinoctij verni				Mo ^o ann ^o		
	S	P	I	II				S	P	I	II				S	P	I	II			
1588	0	27	58	36	35		1626	0	28	20	37	35		1664	0	28	42	30	35		
1589	0	27	59	11			1627	0	28	21	12	34		1665	0	28	43	5			
1590	0	27	59	46			1628	0	28	21	46	35		1666	0	28	43	40	34		
1591	0	28	0	21			1629	0	28	22	21			1667	0	28	44	14	35		
1592	0	28	0	56			1630	0	28	22	56	34		1668	0	28	44	49			
1593	0	28	1	31			1631	0	28	23	30	35		1669	0	28	45	24	34		
1594	0	28	2	6			1632	0	28	24	5	34		1670	0	28	45	58	35		
1595	0	28	2	41	34		1633	0	28	24	39	35		1671	0	28	46	33	34		
1596	0	28	3	16	35		1634	0	28	25	14	34		1672	0	28	47	7	35		
1597	0	28	3	50			1635	0	28	25	48	35		1673	0	28	47	42			
1598	0	28	4	25			1636	0	28	26	23	34		1674	0	28	48	17	34		
1599	0	28	5	0			1637	0	28	26	57	35		1675	0	28	48	51	35		
1600	0	28	5	35			1638	0	28	27	32	34		1676	0	28	49	26			
1601	0	28	6	10			1639	0	28	28	6	35		1677	0	28	50	1	34		
1602	0	28	6	45			1640	0	28	28	41	34		1678	0	28	50	35	35		
1603	0	28	7	20			1641	0	28	29	15	35		1679	0	28	51	10	34		
1604	0	28	7	55	34		1642	0	28	29	50	34		1680	0	28	51	44	35		
1605	0	28	8	29	35		1643	0	28	30	24	35		1681	0	28	52	19			
1606	0	28	9	4			1644	0	28	30	59	34		1682	0	28	52	54	34		
1607	0	28	9	39	34		1645	0	28	31	33	35		1683	0	28	53	28	35		
1608	0	28	10	13	35		1646	0	28	32	8			1684	0	28	54	3			
1609	0	28	10	48			1647	0	28	32	43	34		1685	0	28	54	38	34		
1610	0	28	11	23			1648	0	28	33	19	35		1686	0	28	55	12	35		
1611	0	28	11	58	34		1649	0	28	33	52	34		1687	0	28	55	47	34		
1612	0	28	12	32	35		1650	0	28	34	16	35		1688	0	28	56	21	35		
1613	0	28	13	7			1651	0	28	35	1			1689	0	28	56	56			
1614	0	28	13	42			1652	0	28	35	36	34		1690	0	28	57	51	34		
1615	0	28	14	17	34		1653	0	28	36	20	35		1691	0	28	58	5	35		
1616	0	28	14	51	35		1654	0	28	36	45	34		1692	0	28	58	40			
1617	0	28	15	26			1655	0	28	37	19	35		1693	0	28	59	15			
1618	0	28	16	1	34		1656	0	28	37	54	4		1694	0	28	59	50	34		
1619	0	28	16	35	35		1657	0	28	38	28	35		1695	0	29	0	24			
1620	0	28	17	10			1658	0	28	39	3	34		1696	0	29	0	59			
1621	0	28	17	45	34		1659	0	28	39	37	35		1697	0	29	1	34			
1622	0	28	18	19	35		1660	0	28	40	12			1698	0	29	2	9	34		
1623	0	28	18	54	34		1661	0	28	40	47	34		1699	0	29	2	43	35		
1624	0	28	19	28	35		1662	0	28	41	21	35		1700	0	29	3	58			
1625	0	28	20	3	34		1663	0	28	41	56	34		1701	0	29	3	53			

Præcessio æquinoctiorum ad infra scriptos annos Gregorianos post Christi Dñi Natiuitatē.

Anni post Chřm	Præcessio æquinoctij verni				Mor ^o ann ^o	Anni post Chřm	Præcessio æquinoctij verni				Mor ^o ann ^o	Anni post Chřm	Præcessio æquinoctij verni				Mor ^o ann ^o
	S	P	I	II			S	P	I	II			S	P	I	II	
1702	0	29	4	28		1735	0	29	23	44		1768	0	29	43	18	
1703	0	29	5	3	34	1736	0	29	24	19		1769	0	29	43	54	
1704	0	29	5	37	35	1737	0	29	24	54		1770	0	29	44	30	
1705	0	29	6	12		1738	0	29	25	29	36	1771	0	29	45	6	
1706	0	29	6	47		1739	0	29	26	5	35	1772	0	29	45	42	
1707	0	29	7	22		1740	0	29	26	40		1773	0	29	46	18	
1708	0	29	7	57		1741	0	29	27	15	36	1774	0	29	46	54	
1709	0	29	8	32		1742	0	29	27	51	35	1775	0	29	47	30	
1710	0	29	9	7		1743	0	29	28	26	36	1776	0	29	48	6	
1711	0	29	9	42		1744	0	29	29	2	35	1777	0	29	48	42	37
1712	0	29	10	17		1745	0	29	29	37	36	1778	0	29	49	19	36
1713	0	29	10	52		1746	0	29	30	13	35	1779	0	29	49	55	
1714	0	29	11	27		1747	0	29	30	48	36	1780	0	29	50	31	36
1715	0	29	12	7		1748	0	29	31	24	35	1781	0	29	51	7	
1716	0	29	12	37		1749	0	29	31	59	36	1782	0	29	51	43	37
1717	0	29	13	12		1750	0	29	32	35	35	1783	0	29	52	20	
1718	0	29	13	47		1751	0	29	33	10	36	1784	0	29	52	56	
1719	0	29	14	22		1752	0	29	33	46		1785	0	29	53	22	37
1720	0	29	14	57		1753	0	29	34	22	35	1786	0	29	54	9	36
1721	0	29	15	32		1754	0	29	34	57	36	1787	0	29	54	45	37
1722	0	29	16	7		1755	0	29	35	33		1788	0	29	55	22	36
1723	0	29	16	42		1756	0	29	36	9		1789	0	29	55	58	37
1724	0	29	17	17	36	1757	0	29	36	45	35	1790	0	29	56	35	36
1725	0	29	17	53	35	1758	0	29	37	20	36	1791	0	29	57	11	37
1726	0	29	18	28		1759	0	29	37	56		1792	0	29	57	48	36
1727	0	29	19	3		1760	0	29	38	32		1793	0	29	58	24	37
1728	0	29	19	38		1761	0	29	39	8	35	1794	0	29	59	1	36
1729	0	29	20	13	35	1762	0	29	39	43	36	1795	0	29	59	37	37
1730	0	29	20	48		1763	0	29	40	19		1796	0	29	0	14	
1731	0	29	21	23		1764	0	29	40	55		1797	0	29	0	51	
1732	0	29	21	58	36	1765	0	29	41	31		1798	0	29	1	28	36
1733	0	29	22	34	33	1766	0	29	42	7	35	1799	0	29	2	4	37
1734	0	29	23	9		1767	0	29	43	42	36	1800	0	29	2	41	

QVA RATIONE STELLARVM DECLINATIO
habeatur. Cap. III.

Ab ita stellarum longitudine reliqua persequemur necessaria ad stellarum declinationem cognoscendam. cum longitudine igitur stellæ tabulam declinationis generalem ingredientem est, in cuius latere sinistro sunt gradus longitudinis, si nomen signi in fronte tabulæ repertum fuerit, in latere verò dextero, si nomen signi in calce fuerit, & numerum e regione positum eius gradus occurrentem (qui Arcus inscriptus est) seorsum notabis cum denominatione sua Septentrionali, si longitudinis stellæ signum fuerit Septentrionale, vel meridiana, si meridianum fuerit. Hic autem arcus, est circuli portio latitudinis per stellam incedentis inter æquinoctialem, & eclipticam comprehensa. Debes etiam notare numerum multiplicandum gradui stellæ e regione positum. His ita paratis, & constitutis, debes arcui seruato latitudinem stellæ, cuius declinationem queris in superioribus tabulis inuentam adiungere, si eandem cum ipso arcu denominationem habuerit, eritque aggregatum eius denominationis cum utrisque, aut alterum ex altero deme, latitudinem scilicet ex arcu dicto, aut arcum ex latitudine, si diuersarum fuerint denominationum. Residuum vero erit eiusdem denominationis, cuius erit id, a quo subtractio facta est. Hic animaduertendum est, quod quoties numerus aggregatus excesserit 90. tum minuendus est ex semiarco scilicet 180. & reliquo ex subtractione tibi utendum est. Hoc igitur aggregatum, vel residuum, si quod fuerit, erit arcus circuli Latitudinis stellæ inter æquatorum, & verum locum stellæ contentus. Nam si nullum esset huiusmodi residuum, quod euenit, cum stellæ Latitudo, & arcus circuli Latitudinis inter æquinoctialem, & eclipticam æquales sunt, sed diuersarum denominationum. Tunc stella quidem nullam habet ab æquinoctiali declinationem, sed in ipso æquinoctiali est. Per sinum igitur rectum huius sic inuenti arcus multiplicabis numerum multiplicandum superius seruatum, & a producto quinque primas figuras versus dexteram reijcisses, vnitate adiuncta relictis, si reiectæ figuræ plus 50000 denotauerint. Hoc enim modo sinum rectum declinationis stellæ cognoscēs, cuius arcum tabula sinuum tibi ostendet, qui arcus erit declinatio stellæ quæ sita, & eandem sortietur denominationem, quam habuit supradictum aggregatum, vel residuum. Iam igitur, ut exemplum aggrediamur, ut doctrina illustrior fiat. Sit nobis propositum inuenire canis declinationem, cuius ueram longitudinem superius inuenimus cadere in G. 8. 58. 30. 6. 9 &

69 & latitudinem G. 39. 10'. Cum longitudine igitur tabulam declinationum generalem ingredior, & cum signum, sit in calce tabule dextrorsum reperi Gradum octauum, cui respondent e regione G. 23. 18. arcus, & numerus multiplicandus, 99844 quibus numeris adhibenda est pars proportionalis cum super sint Minuta 59. si secunda 36. pro uno minuto sumptis, quam ut inuenies, sic tibi agendum est. Primum vide differentiam arcus inter 8. G. & 9. quæ est 3'. de cretencia & uni gradui conuenientia sic igitur ratiotinationem constitue.

Si G. 1. debentur minuta 31. quot debentur minutis 59

60

3

177

60

partire per

Pars proportionalis pro 59

2157

Quod per tabulam sexagenariam in fine libri positam facilius efficere poteris. Hæc si subducantur ex superiori arcu G. 23. 15'. omittis secundis cum pauciora sint, quam 30. quæ tunc pro uno integro sumenda essent si 30. excederent. Quod fecimus de arcu, idem de numero multiplicando faciendum est. Primum scilicet inuenienda est differentia, quæ est inter gradum, 8. & 9. quæ competit scilicet uni Gradui, & videndum est, quæ pars competat 59', quæ G. 8. adharent hoc modo.

Si minutis, 60. competat 41. quot competent minutis 59

59

41

59

236

241

9

Numerus multiplicandus deducendus 4019

His deductis numerus multiplicandus est 99804

Arcui vero superius correcto subducto ex stellæ Canis Latitudine quod diuersæ denominationis sunt hoc modo.

Canis latitudo G. 39. 10'

Arcus G. 23. 15'

Arcus meridianus G. 15. 55'

Huius autem arcus inueniendus est sinus rectus in tabula sinuum, qui est 16454. Hic sinus multiplicandus est in superiorem numerum multiplicandum qui est

$$\begin{array}{r}
 99804 \\
 16454 \\
 \hline
 399216 \\
 499020 \\
 399216 \\
 598824 \\
 99804 \\
 \hline
 164217 \overline{) 5016}
 \end{array}$$

Ab hoc numero reiicio primas quinque figuras sed relictis additur vnitas si reiectæ figuræ plus 50000 denotauerint, vt in hoc exemplo currunt cū vnitate adiunta 16422. cuius numeri arcus est in tabula sinuū G. 15,53ⁱ. tanta igitur est Canis declinatio, & Australis.

QVO PACTO STELLARVM RECTA ASCENSIO inuestigetur. Cap. III.

Ascensio recta, quam in hoc capite querimus, latè quidem patet, & multas opportunitates habet: non enim tantum valet quantum suum nomen significare videtur, sed multo plus. Non enim solum docet, cum quo gradu æquatoris stellæ rectum horizontem ascendāt, sed cum quo descendant, & cum quo ad celi mediū, & in obliqua Sphæra perueniat, & hoc illud est maximè, quod in hoc libro studiosum lectorem scire velim, vt noctu in cœlo singulas stellas a nobis superiùs descriptas dignoscere possit. Hęc igitur omnia sibi familiaria reddat, vt absque labore, & molestia in diuinis operibus contemplandis versetur. cum studium non sit, vbi illa cœlestis Venus non adest. Omnia igitur præcepta memoria sèpienda sunt diligenter. Ingredere igitur tabulam generalem mediationum celi (quam infra habebis) cum vero loco Longitudinis stellæ, & arcum æquatoris e regione eius repertum seorsum scribe cum numero multiplicando, arcum æquatoris voco illum, qui in tabula radix ascensionum inscribitur. Hic autem arcus nihil aliud est, quàm æquatoris portio inter principium Arietis, & circulum Latitudinis stellæ comprehensā. Deinde cum stellæ declinatione ingredere tabulam fecundam, & numerum ibi repertum duc in numerum multiplicandum, quem seruandum dixi, & a producto primas quinque figuras versus dexteram abijce, & residuus numerus solus, aut cum vnitate, si abiectæ figuræ plus 50000. significauerint, erit sinus rectus cuiusdam arcus æquatoris intercepti a circulo Latitudinis, & circulo

circulo declinationis per verum stellæ locum transeuntibus. Quare igitur arcum eius per tabulam sinuum, & illum adde radici ascensionis, si verus locus stellæ fuerit in medietate eclipticæ descendenti, quæ scilicet ab initio cancri incipit vsque ad initium Capricorni per libram incedendo, & stella ipsa habuerit declinationem Septentrionalem, aut si stella fuerit in medietate ascendenti, quæ est ab initio Capricorni vsque ad initium Cancræ per Arietem cum declinatione meridiana. Sin autem fuerit in medietate descendenti cum declinatione meridiana, aut in medietate ascendenti cum Septentrionali declinatione, minue prædictum arcum a radice ascensionum: sic enim fiet, vt numerus ascensionis rectæ computatus sit in æquatore ab Arietis initio.

Quam cõputandi rationem vt ante oculos habeas in hac tabulâ digessi.

Stella est aut in medietate.	{ Ascendente cum lat.	{ Boreale minue de radice ascensionis
		{ Australi
	{ Descendente cum lati.	{ Adde radici ascensionis.
		{ Boreali
		{ Australi, minue de radice ascensionis

Quod si quando acciderit, vt subtractio fieri nequeat adiungendus est integer circulus 360 graduum dictæ Ascensionum radici, vt ab aggregato subtractio fiat. Ad hæc si stella nullam habuerit declinationem tradix ascensionum erit stellæ recta ascensio. Illud demum animaduertendum est, quod cum quilibet sinus rectus minor sinu quadrantis duos habeat arcus, vnum scilicet minorem quadrante, alterum autem maiorem eo, tunc quidem accipiendus est arcus minor quadrante, quando arcus circuli Latitudinis per stellam transeuntis, qui inter æquatorem & verum locum stellæ comprehenditur, minor quadrante circuli existit. Tunc autem maior dum ille quadrantem superabit. Vt igitur hæc doctrina facilius fiat illustretur exemplo, & eadem stella Canis repetatur. Quæ esse superius diximus in G. 6. 38. cum hoc igitur gradu ingreditur tabulam cœli mediationum generalem, & inuenio ei respondere pro ra-

Fif dice

dice ascensionum G. 98. 15. idque cum duplici introitu, & numerus multiplicandus pariter cū duplici introitu est 3741. huius stellæ declinatio meridiana est G. 15. 53. quibus duplici introitu per tabellam secundam inuenio multiplicatorem 28454. quem numerum duco in superiorem multiplicandum hoc modo

Multiplicator	28454
Multiplicandus	3741
	28454
	113816
	159178
	85362
productus	106446414

Ex producto numero reijcio primas quinque figuras dextrorsū, nō addita tamē vnitate, quōd numerus reiectus nō significat plus 50000. Relicti igitur numeri arcus est G. 1. 1. quem si minuis de radice ascensionum, reliquum est G. 97. 14. tanta igitur est canis recta ascensio.

QVA RATIONE PERSCVRTARI POSSIMVS AR-
cum eclipticæ cum alicuius stellæ ascensione recta
coascendentem. Cap. IIIL.

Ognita alicuius stellæ recta ascensione, debes cum ea ingredi tabulam ascensionum rectorum, & ex directo eius in fronte quidem signum, & in latere sinistro numerum graduum eiusdem signi habebis: sin autem non habebis in tabula præcise rectam ascensionem ingrediendum est duplici introitu ita inquirenda proportionalis pars, ut saepius diximus, idem canis sit in exemplum, cuius recta ascensio est G. 97. 14. cum hoc numero ingredior tabulam ascensionum rectorum, & numerum proximum minorem accipio, qui est G. 96. 33. qui ostendit in fronte 60. & in latere G. 6. quæ scribendarū sunt seorsū, & duplici introitu peragendū est, & duplex differentia inuenienda est: altera est huius numeri ad sequentem numerum, quæ differentia competit vni gradui, altera est pariter eiusdem numeri ad ascensionem rectam stellæ, prima igitur differentia, ut in tabula patet est G. 1. 5. secunda est 41. hoc igitur modo ratio constituatur.

Si G. 1. 5. debentur G. 1. quot debebuntur

65	60	41
	41	
	60	
	240	
	2460	

41
05
59
085
2460
655 137
6
Hæc

Hæc autem minuta, cum numerus augeatur, addenda sunt gradibus respondentibus numero proximo minori nostræ rectæ ascensionis, qui sunt G. 69 & his additis G. 6. 38. secunda, sint plura, quàm 30. Hic igitur est ille eclipticæ punctus, qui cum stella eane ascendit, & descendit in recta Sphæra, & in obliqua ad coeli medicum preuenit, & docet, quæ pars eclipticæ cum illa stella ascendat, si ab ariete numeraueris quæ est G. 96. 38'. Hæc omnia cognita esse debet, ut noctu stellas omnes dignoscere possis. Quod infra doctui sumus.

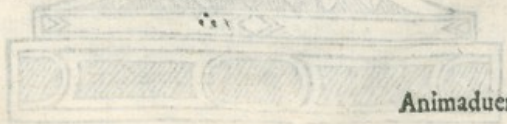
QVA RATIONE IN COELO STELLAE DIGNOSCI
possint. Cap. V.

Multis quidem rationibus id fieri potest, sed vna contenti erimus, quæ singulis noctibus, & per totam noctem nobis vltui esse potest. Quæ ut tibi nota sit quatuor tibi in promptu esse debent. Prima est tui loci poli eleuatio, 2. quibus noctibus illa stella, quam dignoscere cupis, supra tuum horizontem appareat: tertium quot gradus supra horizontem ascendere possit: quartum quora noctis hora ad maiorem altitudinem peruenerit, quæ omnia tibi perdisenda sunt. Poli igitur eleuationem tui loci si ignoras facile discas ex catalogo ciuitatum, quem in tertio libro posuimus, ubi traditur quando Sol oritur. Nam in illò si non erit tua ciuitas aderit aliqua vicina, cum qua eandem poli altitudinem habebit. secundo loco tibi inquirendum est, quibus noctibus tua stella ad maiorem suam altitudinem peruenire possit, quod multis quidem modis fieri potest: sed cum hic facilitatem quæramus, hanc vnā trademus: inquire in tertio libro figuram primam, & vide quo zodiaci loco sit Sol eo tempore, cum aliquam stellam dignoscere cupis. cum illo deinde gradu ingredi, secundam figuram eiusdem libri & minorem rotulam, ubi zodiacus est, & super illū gradum pone lineam fiduciæ, & fac descendere Solem, vel locum Solis sub horizontem dextrorsum ubi scilicet est occidens, & euolue paucatim vsque ad Orientem, vel lineam Horizontis, si dum euolueris videbis ad lineam meridianam peruenire illum eclipticæ gradum, cum quo tuam stellam coascendere cognoueris superius illa nocte te posse dignoscere illam stellam contendere poteris, & si firmaueris rotulam cum locus stellæ ad lineam meridianam peruenerit, & accommodaueris rotulas omnes ad tuum diem, ut in superiori libro docuimus, linea fiduciæ horam tibi indicabit, quæ id facile obseruare poteris: id autem aliquo

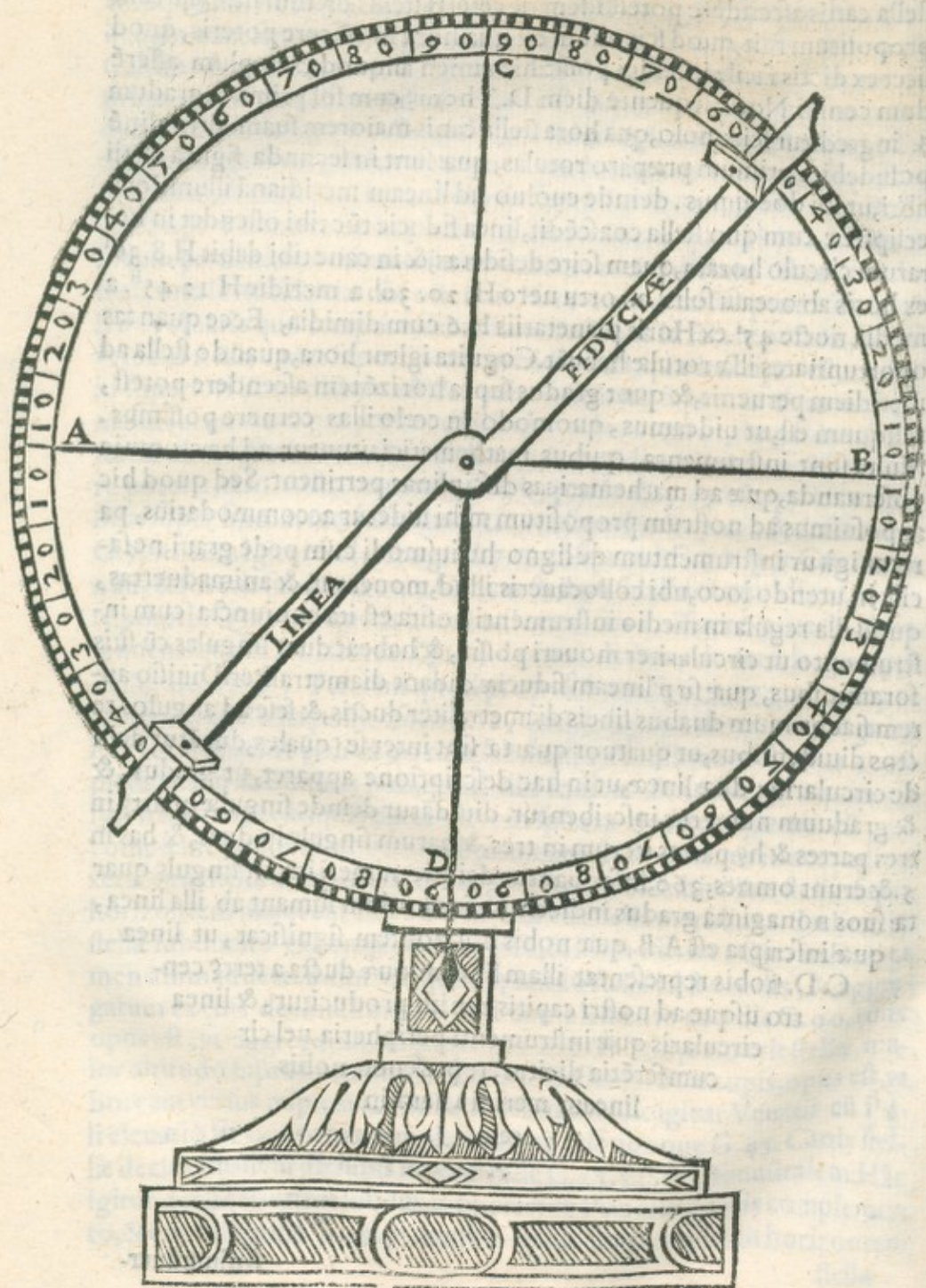
exemplo fiat notius. Scire volo die, 3. Septēbris 1587. quo die hæc scri-
bebam num. sequenti nocte visurus sim Canem stellam in sua maiori al-
titudine, hoc est quando ad lineam meridianam peruenit: primum in
prima rotula tertii libri video Solem esse in gradu 12. μ super eum gra-
dum in secunda figura colloco lineam fiduciæ, & euolo rotulam zodia-
ci quoad septimus gradus 69 cadat super lineam meridianam super ho-
rizontem, & tunc cum locus Solis sit supra horizontem, sit, vt illa stella
eo tempore minime cerni possit. si scire volueris quota hora ad illum
locum perueniat accommodatis rotulis, vt toties dictum est in circulo
horarum linea fiduciæ tibi ostendit H. 12. cum dimidia pene: sin autē
scire volueris quo tempore, vel quibus noctibus id facere poteris, facito
vt locus stellæ cadat super lineam meridianam, quæ inscripta est, 10. (ut
in superiori libro dictum est) & zodiaco firmato super rotulam mobilē
maiusculam vide, quæ pars zodiaci sub horizontem sit, dum sol versabitur
in illa zodiaci parte, illam stellam sub meridiana linea noctu cerne-
re poteris, vt in nostro exemplo Canis, quæ in G. 7. σ . est, qui locus po-
situs super lineam meridianam facit, vt ascendat G. 7. α , & descendat
G. 7. γ . dum igitur Sol erit a grad. 7. α . absque ad G. 7. γ . per Capricor-
num & sol erit sub horizonte Canem stellam sub linea meridiana vide-
re poteris. Qua verò noctis hora facile ex dictis colligere poteris, & in
sequentibus dictu. i. scimus. Quod de cane diximus de ceteris quoque
stellis dictum sit. Tertium quod proposuimus fuit, quot gradus supra
Horizontem stella possit ascendere, quam dignoscere cupis, cognita
loci tui altitudine poli ex 90 eam subducito, & reliquum dicitur com-
plementum altitudinis poli, quod tibi indicat altitudinem æquatoris
supra horizontem, quæ tanta est (vt in sphaera traditur) quanta est poli
complementum: igitur si huic cōplemento stellæ declinationem adiun-
xeris cum stella est borealis hoc aggregatum tibi dabit illius stellæ supra
horizontem maiorem altitudinem. Sin erit stella meridiana declinatio
stellæ subducito ex complemento poli, & idem efficies. Quo in loco ta-
men animaduertendum est, quod quando stella est borealis, & aggre-
gatum ex eius declinatione, & poli complemento excedit G. 90. tunc
opus est, vt aggregatum subducas ex 180. & reliquum erit stellæ ma-
ior altitudo supra horizontem sed cum stellam videre cupis, opus est, vt
boream versus respicias, vt infra docebimus. Hic igitur Venetiū cū Po-
li eleuatio sit G. 45. eius complementum erit quoque G. 45. Canis stel-
læ declinationem diximus superius esse G. 15. 53ⁱ. & esse australem: Hæc
igitur declinationem subducas oportet ex Poli altitudinis complemen-
to, & erit reliquum G. 29. 7ⁱ. tantum igitur supra nostrum horizontem
stella

stella canis ascendere potest idem de ceteris stellis dictum sit. Quartum propositum fuit, quod sciendum est qua hora id efficere poteris, quod licet ex dictis facile intelligi possit: hic tamen aliquod exemplum afferendum censui. Nocte sequente diem D. Thomę cum sol primum gradum γ ingreditur scire nolo, qua hora stella canis maiorem suam altitudinē possidebit: primum præparo rotulas, quę sunt in secunda figura tertii libri, ut tibi docuimus. deinde euoluo ad lineam meridianā illum locū eclipticę, cum quo stella coascēdit, linea fiducię tūc tibi ostendet in horarum circulo horam, quam scire desideras, & in cane tibi dabit H. 8. 30ⁱ ex horis ab occasu solis, ab ortu uero H. 20. 30ⁱ. a meridie H. 12. 45ⁱⁱ. a media nocte 45ⁱ. ex Horis planetariis H. 6. cum dimidia. Ecce quantas oportunitates illę rotulę habeat. Cognita igitur hora, quando stella ad meridiem peruenit, & quot gradus supra horizontem ascendere potest, reliquum est, ut uideamus, quomodo in cęlo illas cernere possimus. Multa sunt instrumenta, quibus mathematici utuntur ad hæc omnia obseruanda, quę ad mathematicas disciplinas pertinent: Sed quod hic apposuius ad nostrum propositum mihi uidetur accommodatius, patetur igitur instrumentum de ligno huiusmodi cum pede graui, ne facile in utendo loco, ubi collocaueris illud, moueatur, & animaduertas, quod illa regula in medio instrumenti posita est ita coniuncta cum instrumento ut circulariter moueri possit, & habeat duas lingulas cū suis foraminibus, quę sup lineam fiducię cadant diametraliter. Diuisio autem fiat primam duabus lineis diametraliter ductis, & sese ad angulos rectos diuidentibus, ut quatuor quartę sint inter se equales, ducatur deinde circulariter duę lineę, ut in hac descriptione apparet, ut gradus, & & graduum numerus inscribentur. diuidatur deinde singulę quartę in tres partes & he partes iterum in tres, & harum singulę in duas, & has in 5. & erunt omnes, 360, inscribantur deinde numeri ita, ut singulę quartę suos nonaginta gradus indicent, cuius initium sumant ab illa lineā, quę inscripta est A. B. quę nobis horizontem significat, ut linea

C. D. nobis representat illam lineam, quę ducta a terrę centro usque ad nostri capitis zenith produciatur, & linea circularis quę instrumenti periphēria, uel circumferētia dicitur, representat nobis lineam meridianā nam in cęlo.

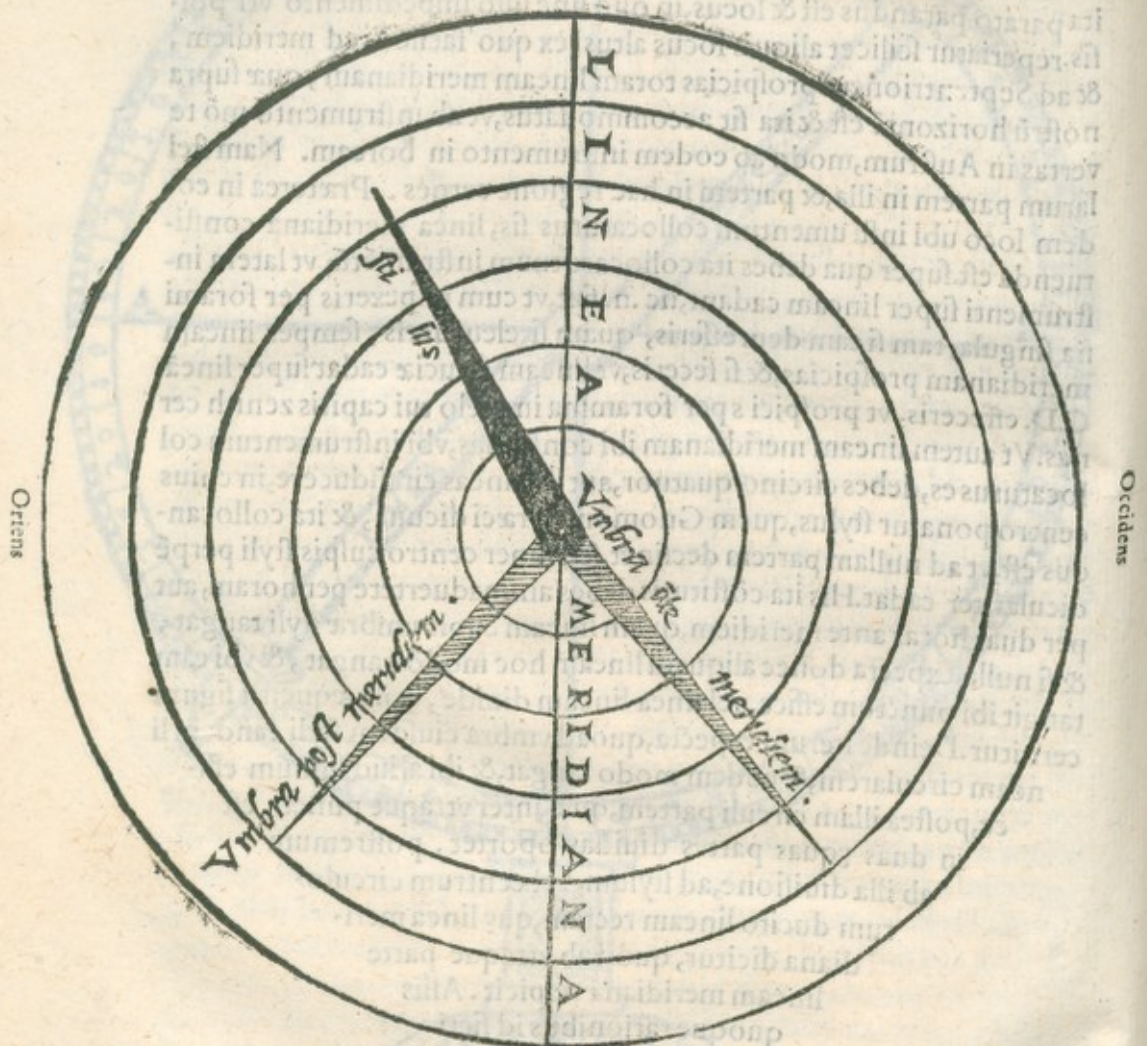

Animaduert-

Animaduertas etiam, quod de medio instrumenti pendeat necesse est filum cum aliquo pondere, ut instrumentum ita collocetur, ut in nullam partem declinet. Præterea sciendum est, quod pes instrumenti debet esse ita altus, ut oculos subponere possis. licet in hac descriptione brevis sit, cum charta maiorem figuram capere non possit, instrumento ita parato parandus est & locus, in quo sine ullo impedimento uti possis. reperiatur scilicet aliquis locus altus, ex quo facile & ad meridiem, & ad Septentrionem prospicias totam lineam meridianam, quæ supra nostrum horizontem est, & ita sit accommodatus, ut ab instrumento modo te vertas in Austrum, modo ab eodem instrumento in boream. Nam stellarum partem in illa, & partem in hac regione cernes. Præterea in eodem loco ubi instrumentum collocaturus sis, linea meridianam constituenda est, super qua debes ita collocare tuum instrumentum, ut latera instrumenti super lineam cadant, sic. n. fiet, ut cum respexeris per foramina singula, tam si eam depresseris, quam si eleuaueris, semper lineam meridianam prospicias, & si feceris, ut lineam fiduciam cadat super lineam C.D. effeceris, ut prospici sper foramina in cælo tui capitis zenith cernas. Ut autem lineam meridianam ibi constituas, ubi instrumentum collocaturus es, debes circino quatuor, aut sex lineas circūducere, in cuius centro ponatur stylus, quem Gnomona Græci dicunt, & ita collocandus est, ut ad nullam partem declinet, sed super centro cuspis styli perpendiculariter cadat. His ita constitutis debes animaduertere per horam, aut per duas horas ante meridiem, quam lineam cuspis umbræ styli tangat, & si nulla, expecta donec aliquam lineam hoc modo tangat, & ubi eam tangit ibi punctum effice, uel lineam lineam diuide, ut in sequenti figura cernitur. Deinde iterum expecta, quoad umbra eiusdem styli eandem lineam circulem, & eodem modo tangat, & ibi aliud signum effice, postea illam circuli partem, quæ inter utraque puncta est in duas æquas partes diuidas oportet, postremum ab illa diuisione, ad stylum, uel centrum circulorum ducito lineam rectam, quæ linea meridianam dicitur, quod ab utraque parte lineam meridianam respicit. Aliis quoque rationibus id fieri potest sed hanc docuisse satis

EXEMPLVM LINEAE MERIDIANAE.

A sagitta volante in die, a negotio perambulante in tenebris ab incurfu, & demonio meridiano. Psal. 90.

Super hanc igitur lineam debes tuum instrumentum (vt supra dictū est) collocare, & tuæ stellæ altitudo meridiana inuenta fac, vt linea fiducia, quæ in regula est cadat super illum gradum in instrumento ita, vt respicias in meridiem, si non amplius, quam 90. Gradus stellæ declinatiuis, & poli complementum aggregatum fuerit vel in boream, si amplius quam 90. Gradus erit, & utraque perforamina prospiciens in cælo stellam optatam cernes, & hæc ratio ubiq; terrarum, est accommodata sed animaduertas, vt id fiat eo tempore, quo illa stella, quam videre desiderat, ibi esse possit, & superius dictum est. Alijs vero temporibus, vel ante vel post lineam meridianam erit stella, & quo magis ab illo tempore certo, tempore distabat, quo illam videre tetaueris, eo magis a linea meridiana distabit.

QVOMODO OBLIQVAM STELLARVM ASCENSIONEM & descensionem proscutemur. Cap. VI.

QVM dictum sit superius Aetii auctoritate, & aliorum, quod nonnullarum stellarum vel ortus, vel occasus maximum aeris perturbationem excitet, ob id corpora cum sanorum, tum egrotorum male afficiat; operę pretium esse duxi, si quomodo stellarum ortus, & occasus inuestigentur tradidero, & primum de ortu. Ad quam rem maxime conducit tabula differentialium ascensionalium, quam infra adscriptam habes, & eisdem regionibus seruit, quibus & tabulæ, quas in superioribus libris posuimus illis scilicet, quæ: um poli eleuatio est G. 3 5. 38. 41. 45. 48. 50. & intermedijs etiam si partem proportionalem adhibueris. Animaduertas ramen oportet, quod illa tabulam illis tantummodo stellis seruit, quæ non plus, quam G. 55. ab æquatore distat cum iis poli eleuationibus nonnulla sit stella, quæ occidat, aut oriatur cum amplius, quam 55. Gradus distant, qui tamen ut aliarum stellarum ortum, & occasum, scire volueris, quæ oriri, & occidere possunt in alijs scilicet. Poli eleuationibus habebis hanc rationem, qua id facile possis. Tabulam igitur prius differentialium ascensionalium cognoscas oportet. Quæ in fronte gerit numerum graduum eleuationis poli, quibus seruit in latere sinistro gradus declinationis stellarum in area differentias ascensionum. In fronte igitur poli eleuationis inuenias, in sinistro latere stellæ declinationis siue borealis, siue australis sit, & in angulo cõi, quod inueneris erit differentia stellæ propositæ, quam demas ex ascensione recta stellæ; si stella fuerit borealis, aut eidem adiugas, si fuerit australis, sic fit, vt illud aggregatum, vel hoc residuum obliquam propositæ stellæ ascensionem tibi demonstrat, vt hoc exẽplo patet. Scire

G g g v c l o

volo Venetiis Canis obliquā ascensionē. cuius declinatio est (vt superius
 diximus) gradus 15.53^1 . in fronte inuenio loci eleuationem poli 45 . in
 latere ingredior primū cum gradibus, 15 . deinde cum minuta 53 . idest
 cum proportionali parte, qui duo introit⁹ mihi dant $G. 16.32^1$. cum au
 tem hęc stella sit australis hęc differentia adiungenda est illius rectę a
 scensionī, quę est (vt superius docuimus) $G. 98.15^1$. & his $G. 16.32^1$. addi
 tis fiunt $G. 115.48^1$. tanta igitur est huius stellę hic Venetiis, & hoc tē
 pore obliqua ascensio. Sin autem eiusdem stellę obliquam descensionē
 tibi cōpertam esse volueris, habita eius differentia ascensionalis (vt pau
 lo ante docuimus, contraria ratione tibi agendum est, ac in illius obli
 qua ascensio docuimus. Nam si stella borealis est differentia, ascensionalis
 illius stellę ascensionī rectę addenda est, si meridionalis auferenda.
 Igitur ex recta Canis ascensione, quę est $G. 99.15$. si abstuleris $G. 16.32^1$.
 eiusdem differentię ascensionalis reliquum erit $G. 81.43^1$. tantus igitur
 est Canis obliqu⁹ occasus. Sin autem stellarum ortum, vel occasum scire
 desideras, in alijs locis, quorum hic tabulam non habes differentiarum
 ascensionalium, sic agendum est. Ingredere tabulam fecundam cum e
 leuatione poli supra horizontem datum, & numerum e regione positū
 seruabis, simili modo tibi ingrediendum est eandem tabellam cum stel
 lę declinatione, tam si borealis, quā si australis est, & horum numero
 rum alter alterum multiplicet, si productum per sex extendatur, reiectis
 quę primis sex figuris versus dexteram, vnitatem relictis iungendo si re
 iectę plus 500000 . denotauerint relinquetur sinus rectus differentię
 ascensionum stellę propositę, cuius sinus arcum docebit tabula sinuū
 maximum habens 60000 . particularum, vt hic noster est. Hac differentia
 cognita vtere vt superius monuimus. Sin autem habueris sinuum tabu
 lam, cuius totus sin⁹ sit 100000 . si ex multiplicatis numeris poli, & stel
 lę declinationis abiiceris quinque primas figuras versus dextram, vni
 tate relictis adiuncta, si abiectę plus, quā 50000 . significauerint, & re
 liqui sinus recti arcum ex dicta tabula elicies, hic erit differentia ascen
 sionum, qua tibi vtendum erit. Sed antequam hanc rem illustremus exē
 plis, operę præcium illud monuisse cēseo, quod antequam alicuius stel
 lę vel ortum, vel occasum obliquum inquiras, quę stellę prius vel ortu,
 vel occasu afficiantur tibi inquirendum est. Cuius rei illa perpetua regu
 la sit: quod quę stellę maiorem habent declinationem, quā poli com
 plementum est, si boreales sunt iis, qui ab æquatore ad polum arcticū
 habitant, nunquam occidunt, sin autem sunt australes nunquam oriun
 tur. Iis verò, qui inter æquatorem, & polum antarcticum versantur con
 trario modo se habent. Nam quę stellę australes sunt, & maiorem decli
 natio-

nationem habent, quàm poli complementum, ea nunquam occidunt, quæ verò sunt boreales nunquam oriuntur. His cognitis, ut res fiet illustrior, aggrediamur exempla: Scire volo Venetijs obliquam ascensionem lucantis Stellæ in corona Ariadnæ, quæ illius imaginis prima est: primum eius declinationem per superiores regulas video esse G. 28. 23ⁱ. cuius declinatio cum sit minor, quàm poli complementum, quod Venetijs est G. 45. eam ortum & occasum pati cognosco. Ingredior tabulam secundam cum gradibus poli, quæ sunt 45. & numerus e regione positus est 100000. ingredior deinde cum declinatione stellæ duplici introitu, quod gradus non sint integri, & inuenio 53614. Qui multiplicatus per 100000. conficit 5361400000. hunc autem numerum multiplico per sex reddit hunc 32168400000. abiectis autem primis sex figuris reliquum est 32168. quod si est differentia ascensionum, cuius arcus est G. 32. 25ⁱ. qua differentia utere, ut superius dictum est.

CVM QVO GRADU ECLIPTICAE QUÆLIBET

Stella oriatur, vel occidat oblique, & quota hora. Cap. V I.

Superioribus cognitis non erit, hoc difficile cognitum. Nam si cum ascensione obliqua tabulam obliquarum ascensionum ingressus fueris, in fronte tabulæ habebis signum, in parte sinistra Gradus signi, cum quo oritur. Eodem modo elicies punctum eclipticæ, cum quo occidit si prius didiceris, quantus arcus eclipticæ descensionis eius oblique tribuatur, quæ omnia licet per se satis nota sint, ut tamen notiora fiant aliquod addatur exemplum. Scire uolo cum quo gradu eclipticæ hic Venetijs oriatur Canis, cuius obliqua ascensio est Grad. 14. 47ⁱ. eius enim recta ascensio est Grad. 98. 15. differentia ascensionalis est G. 16. 32ⁱ. quæ aggregata conficiunt G. 114. 47. ut in superiori capite dictum est. Cum hoc igitur numero graduum ingredior tabulam obliquæ ascensionis ad latitudinem Venetiarum Grad. 45. idque in area inquirō, & mihi ostendunt G. 6. 57. & aliquantulo plus. Sin autem scire volueris cum quo gradu eclipticæ occidat, prius inquirere obliquæ ascensionem, quod fit (ut dictum est) si contraria ratione differentia ascensionali usus fueris, deme igitur eam de recta ascensione residuum erit G. 82. 15. cum his ingredere eandem tabulam, & habebis G. 13. 59. cum hoc igitur gradu canis occidit. Sin autem scire volueris, quota hora eadem stella oriatur, vel occidat utere figura secunda tertii libri, ut eo loco docuimus, & habebis, quod quæris quod maxime conducet et ad cognoscendas stellas in cœlo. Nam si respexeris ad ortum ea hora, qua illa stella oritur, & habebis ante oculos imaginem illam in qua illa collocata est ut illius situm inter alias habeas facile illam agnosces quod, & de occasu dictum sit.

QVA RATIONE SCIRE POSSIMVS QVOT GRADUS, & milliaria inter duas stellas interfint.

Cap. VII.

Væcunque in primo libro docuimus ad metiendas omnes distantias locorum, ea omnia in hunc locum recte trāsferri possunt præter illam tabulam, & rationem, quæ distantiarum milliaria indicant. In octaua enim Sphæra vnus gradus longe plura milliaria continet, quàm in terris, ob id ad hanc rem noua tabula condenda esset. Sed primum graduum doctrinam explicemus. Et primum per tabulam conuersionum graduum extra æquinoctialem in gradus æquatoris. Quæ tamen opus non est in iis stellis, quæ Latitudine tantum differunt. Satis enim est si sunt in eadem parte cœli austrina, vel borea, minorem Latitudinem de maiori subducere, & reliquum erit propositarum stellarum distantia. Sin autem altera erit austrina, altera borea, vtriusque stellæ Latitudinem simul iunge, & earum distantia tibi nota erit. Cum vero differunt Longitudine tantum, vel Longitudine, & latitudine, sic negocium peragendum est, vt hic exemplis patet. Scire volo distantiam inter illam stellam, quæ in extrema cauda Vrsæ minoris est, & illam, quæ est in extrema cauda maioris Vrsæ. Prima habet Longitudinem Grad. 143. 10. prima est ad Lati. Grad. 66. secunda Grad. 54. subducito minores numeros de maioribus vt infra, habebis Longitudinū, & Latitudinum differentias.

Maiores Vrsæ Longitudo	Grad. 143. 10.	Minoris Vrsæ Latitudo	Grad. 66. 0.
Minoris Vrsæ Longitudo	Grad. 53. 30.	Maiores Vrsæ Latitudo	Grad. 54. 0.
Diff. Longitudinis	Grad. 89. 40.	Diff. Latitudinis	Grad. 12. 0.

His ita constitutis, quot gradus æquatoris contineat Longitudinis differentia tam in parallelo stellæ Vrsæ minoris, quàm Vrsæ maioris uidentur, & primum de hac, quod fit hoc modo: cum Latitudine huius stellæ ingredi tabulam conuersionum graduum extra æquinoctialem in gradus æquatoris, quæ est in Cap. 8. lib. primi, & vide quot minuta, & secunda respondent vni gradui, & illa multiplica cum differentia Longitudinis, & habebis quot gradus æquatoris illa distantia in eo parallelo contineat. Cum Latitudine igitur stellæ Vrsæ maioris propositæ ingredi illam tabulam, & uidebis ei respondere Min. 35. 16. Sic igitur fiat multiplicatio.

Diff.

Diff. Longitud. scrupula unius Grad.

P	I	II	III
89	40		
	35	16	
		10	40
	7	28	
	16	0	
	23	20	
16	55		
35	0		
62	41	58	40

Tot igitur gradus equatoris differentia longitudinum in hoc parallelo continet. Quod ipsum & in parallelo stellæ polaris faciendū est: ingredi igitur eandem tabulam cum Latitudine illius stellæ, quæ est G. 66. & videbis respondere vni gradui. M. 24. 24ⁱⁱ. hæc multiplica cum differentia Longitudinis, & productum tibi dabit Gradus distantie Longitudinum in parallelo stellæ polaris, sic igitur agas.

Differentia Longit. Scrup. respondentia Grad. i.

P	I	II	III
89	40		
	24	24	
		16	0
	11	12	
	24	0	
	16		
11	12		
24			
36	3	28	0

Omnium summa.

Et hæc est distantia differentie Longitudinum in parallelo stellæ polaris, quam si subduxeris ex superiori, & huius differentie semissem addideris ad maiorem differentiam, vel a maiori subduxeris habebis hoc latus longitudinis æquatum,

Differentia Longitudinum

Semissem huius diff.

G. 62. 41ⁱ. 58ⁱⁱ. 40ⁱⁱⁱ.

G. 13. 19ⁱ. 15ⁱⁱ. 20ⁱⁱⁱ.

G. 49. 22. 43. 20.

G. 62. 41ⁱ. 58ⁱⁱ. 40ⁱⁱⁱ.

G. 35. 3. 28. 0

G. 26. 58. 30. 40.

G. 13. 19. 15. 20.

G. 36. 21. 28ⁱⁱ. 40ⁱⁱⁱ.

G. 13. 21ⁱ. 15ⁱⁱ. 20ⁱⁱⁱ.

G. 49. 22ⁱ. 43ⁱⁱ. 20ⁱⁱⁱ.

Hoc

Hoc est latus, æquatum duplici ratione inuentum, vt licet videre, quod Grad. 49. $\frac{1}{2}$ Paulo minus.

Cuius quadratum erit illud

$$\begin{array}{r} 49\frac{1}{2} \\ 49\frac{1}{2} \\ \hline 441 \\ 1954\frac{1}{2} \\ 24\frac{1}{2} \\ 2 \\ \hline 2456 \end{array}$$

Quadratum lateris æquati

In huiusmodi .n. rationibus scrupula negligenda sunt. Iam tibi inueniendum est quadratum differentie Longitudinis, quæ est G. 12

His additis cum superioribus conficiunt quadratum

$$\begin{array}{r} \text{Quadratum Longitudinis} \quad 2456 \\ \text{Quadratum Latitudinis} \quad 144 \\ \hline \text{Quadratum dimentientis} \quad 2600 \end{array}$$

Dimentientis radix

$$\begin{array}{r} 2600 \\ 50 \\ \hline 10 \end{array}$$

Quinquaginta igitur gradus intersunt inter stellas, quæ in extremitatibus caudarum utriusque Vrsæ collocatæ sunt. Illud idem per tabulas si num efficere poteris, ut in primo libro docuimus. Sin autem tibi libueris scire quot miliaria Italica constituent hoc modo tibi peragendum est. Diximus in primo libro, quod inter terram & concuum octauæ spheræ intersunt miliaria 72412414. hunc numerum si duplaues habebis diametrum octauæ Spheræ qui est 144824828. Hic autem numerus habet eam rationem, ut in primo libro dictum est, cum eius peripheria, quam habet 7. ad 22. igitur sic rationem distribuere debes.

Si 7. debetur 22. quid debebitur.

$$\begin{array}{r} 144824828 \\ 22 \\ \hline 289649656 \end{array}$$

Tot miliaria est octauæ Spheræ peripheria 3186146216

Hunc autem numerum si duxeris in gradus 360 habebis quod miliaria uni gradui competant: quod fiat hoc modo.

0
 0+0
 363 000
 70802245
 3+86+462+6 | 8850406
 3600000000
 3666666
 33333

Milliaria respondentia uni gradu
in octaua Sphæra.

Cum autem stella unius Vrsæ in extremo caudæ distat a stella, quæ in extremo caudæ alterius Vrsæ est G. 50 ut superius docuimus huc numerum in illum ducito, & eris uoti campos hoc modo 8850406

50

Tot igitur milliaria distant stellæ propositæ 442420300

Hæc hæcenus cum ex ijs possit studiosus facile multa alia per se colligere, quibus ratione legendi huius mirabilis Dei libri discere possit.

Cum autem ad has rationes maxime conducatur tabula sexagenaria, ob id eam in fine libri habebis, sed cum sit necesse scire, quæ ex multiplicatione proueniunt id ex sequenti tabella facile colliges. Nam si in fronte tabulæ alteram speciem inueneris, ut puta, quam multiplicare uis, & multiplicantem in latere angulus communis ostendet emergentem ex multiplicatione speciem, ut si multiplicaueris gradum cum gradu proueniet gradus, si grad. cum minutis, minuta, 51. minuta cum secundis dant tertia, & ita deinceps, ut in tabula cernitur.

	G	I	II	III	IIII	V
G	G	I	II	III	IIII	V
I	I	II	III	IIII	IIIIII	VI
II	III	IIII	V	VI	VII	VIII
III	IIII	V	VI	VII	VIII	IIIIIIII
IIII	V	VI	VII	VIII	IIIIIIII	X
V	VI	VII	VIII	IX	X	XI

Si pro parte proportionali inuenienda usus eris eadem tabula sexagenaria negotium in computis erit facilius, quod fit si differentiarum altera inueneris in fronte, altera in latere, communis angulus tibi dabit, quod queris.

DE

T H E A T R I M V N D I
DE SPHAERA SOLIDA FABRICANDA, QVAE
perpetua futura sit. quæ scilicet trepidationis motum,
& nonæ sphæræ habeat. Cap. VIII.

Multi globi hætenus a peritissimis hoībus cōscripti sunt. in quibus 1022. stellas cū suis imaginibus suis locis collocarūt. sed cū octaua Sphæra tū motu nonæ, tū suo proprio motu ppetuò in lōgitudinē, & in Latitudinē moueatur, vt eodē loco nūq; cōsistat, mihi videtur vtilissimū esse ad operis ppetuitatē globū describere, qui perpetuus futurus sit. hoc nō Primū stellæ suo loco collocetur facta octaua Sphæra prius, descriptis scilicet octo lineis Sphæræ in aliquo globo, æquatore, duobus coluris, duobus tropicis, duobus circulis polarib⁹ cū zodiaco, sed stellæ, q̄ pcedit in cornu Arietis statuatur in æquatore, vbi secatur coluro æquinoctiorū, & sit initiū Arietis ī Sphæra Reliquæ vero suū sitū habeāt ad hāc, vt in tabulis describūtur. ad sing. ēt imagines, vel pontius imaginū quēdā simplex descriptio sine lineis quæ adūbrationes significēt, ne stellæ cōfundātur. Globulo ita statuto, & perfecto alia Sphæra fabricāda est super hoc globulo, ex laminibus, vel æris, vel ferri, vel alia hmōi materia, quæ ita hēreat huic globo, vt intus globus moueatur, sed non facile, ne loco cedat, cum non uis, & hæc conuersio fiat super polis zodiaci, qui (vt dictum est) sub circulis polaribus est, si globū euolueris in præcedentia quot annis tantum, quantū est hic motus præcessionis æquinoctiorum globulo prius constituto ad annum, qui elabitur, habebis octauam Sphæram, quæ oīum stellarū sitū illius anni, & ceterorū deinceps tibi ostēdet. Sin aut, & motū trepidationes ei volueris addere, non erit difficile, si in eiusdē Sphæræ polis addideris circulos duos, ut in Theorica octauæ Sphæræ tradit Copernicus. Qd̄ nos breui fortasse Deo auxiliāte, si dabitur ortim, & vires facturi sumus. Si huic globo ita addideris meridianū, & Horizontē, vt ostēdit secūda figura primi libri, quæ super polis mūdi euoluatur, habebis octauā sphæra meo iudicio perfectissimum, quæ vel in directionib⁹ uti poteris. si diligenter fuerit perfecta, quæ si fieret ex cre qualē vidimus, sed nōdū perfectā apud clarissimū virū Iacobū Contarenū omniū bonarū artiū peritissimū. Maiorē tñ vellē ego nostrā octauam Sphæra, vt circuli mot⁹ trepidationis fieri possent. Nihil habebis lector qd̄ in hac re desideres. Mō sit verū illd̄, qd̄ de motu trepidationis tradit Copernicus qd̄ ego ualde neq; aio, neq; nego, multis d̄ causis, quas hic adducere nō est necesse. Hoc q̄cqd̄ ī hāc snīam altigerī etsi rē pfectē nō explicat, satis tñ ē, qd̄ ad hāc rē studiosos exciter, & q̄ valēt īgēio, erudiet ad hoc op⁹ fabricādū.

TABV-

ET TEMPORIS LIB. VI.

425

Tabula declinationum generalis

Tabula declinationum generalis												
V ☊ Arcus			Numerus multiplic.		☉ ☿ Arcus		Numerus multiplic.		☿ ☊ Arcus		Numerus multiplic.	
G.	G.	M.			G.	M.			G.	M.		
0	0	0	91707	12	16	93848	20	38	97991	30		
1	0	26	91710	12	37	93977	20	40	98112	29		
2	0	52	91718	12	58	94108	21	0	98232	28		
3	1	18	91730	13	19	94242	21	11	98347	27		
4	1	44	91747	13	40	94378	21	21	98460	26		
5	2	10	91770	14	0	94516	21	31	98570	25		
6	2	26	91798	14	20	94655	21	40	98676	24		
7	3	2	91831	14	40	94765	21	49	98778	23		
8	3	28	91869	14	59	94936	21	58	98878	22		
9	3	53	91912	15	18	95077	22	6	98973	21		
10	4	19	91960	15	37	95219	22	14	99066	20		
11	4	45	92014	15	55	95362	22	29	99153	19		
12	5	10	92073	16	13	95505	22	28	99237	18		
13	5	35	92138	16	31	95649	22	35	99317	17		
14	6	0	92209	16	48	95794	22	41	99393	16		
15	6	25	92283	17	5	95940	22	47	99465	15		
16	6	50	92361	17	22	96085	22	52	99532	14		
17	7	15	92443	17	38	96230	22	57	99595	13		
18	7	39	92528	17	54	96374	23	2	99654	12		
19	8	3	92617	18	10	96517	23	7	99708	11		
20	8	27	92710	18	25	96659	23	11	99758	10		
21	8	51	92808	18	40	96800	23	15	99803	9		
22	9	15	92910	18	55	96940	23	18	99844	8		
23	9	39	93017	19	9	97080	23	21	99881	7		
24	10	2	93227	19	23	97217	23	23	99913	6		
25	10	25	93239	19	36	97351	23	25	99940	5		
26	10	48	93355	19	49	97482	23	27	99962	4		
27	11	10	93474	20	2	97612	23	28	99978	43		
28	11	32	93596	20	14	97741	23	29	99990	32		
29	11	54	93721	20	26	97867	23	30	99997	21		
30	12	16	93848	20	38	97991	23	30	100000	0		
X ^{up}			Ω ^{rec}				☿ ☊					

Hhh

Numerus			Numerus			Numerus		
G.			G.			G.		
0	00000		31	60086		61	180402	
1	1745		32	62486		62	188075	
2	3492		33	64940		63	196263	
3	5240		34	67452		64	205054	
4	6992		35	70022		65	214450	
5	8748		36	72654		66	224607	
6	10511		37	75356		67	235583	
7	12278		38	77129		68	247513	
8	14053		39	80978		69	260511	
9	15838		40	83909		70	274553	
10	17633		41	86929		71	290422	
11	19439		42	90040		72	307767	
12	21256		43	93254		73	327088	
13	23087		44	96571		74	348748	
14	24932		45	100000		75	373211	
15	26794		46	103551		76	401089	
16	28674		47	107236		77	433148	
17	30573		48	111062		78	470453	
18	32492		49	115037		79	514438	
19	34433		50	119177		80	567118	
20	36396		51	123491		81	631377	
21	38387		52	127994		82	711569	
22	40403		53	132704		83	814456	
23	42448		54	137639		84	951387	
24	44522		55	142813		85	1143131	
25	46631		56	148253		86	1450203	
26	48772		57	153987		87	1908217	
27	50953		58	160035		88	2863563	
28	53170		59	166429		89	5729796	
29	55432		60	173207		90	Infinitum	
30	57734							

Tabula generalis cœli mediationum.

V				X				II			
Radix		Numerus		Radix		Numerus		Radix		Numerus	
Ascens.		multiplic.		Ascens.		multiplic.		Ascens.		multiplic.	
G.	M.			G.	M.			G.	M.		
0	0	0	26089	33	11	22077		62	6	12209	
1	1	6	26084	33	14	21822		63	3	11823	
2	2	11	26069	34	16	21560		64	0	11434	
3	3	16	26046	35	18	21292		64	57	11044	
4	4	22	26013	36	20	21017		65	54	10652	
5	5	27	25971	37	22	20734		66	51	10258	
6	6	32	25919	38	23	20447		67	47	9863	
7	7	38	25857	39	25	20155		68	44	9465	
8	8	43	25787	40	26	19858		69	40	9065	
9	9	48	25708	41	27	19554		70	36	8664	
10	10	52	25619	42	28	19245		71	33	8260	
11	11	58	25522	43	28	18931		72	29	7854	
12	13	3	25415	44	28	18613		73	25	7446	
13	14	8	25299	45	29	18291		74	21	7037	
14	15	13	25174	46	29	17964		75	17	6627	
15	16	17	25041	47	29	17631		76	12	6217	
16	17	22	24898	48	29	17294		77	8	5808	
17	18	27	24748	49	28	16955		78	3	5398	
18	19	31	24590	50	27	16612		78	58	4987	
19	20	35	24423	51	26	16264		79	54	4575	
20	21	39	24248	52	25	15911		80	47	4162	
21	22	43	24065	53	24	15554		81	44	3748	
22	23	47	23873	54	23	15194		82	40	3333	
23	24	51	23674	55	21	14832		83	35	2918	
24	25	54	23468	56	19	14467		84	30	2503	
25	26	57	23255	57	18	14098		85	25	2087	
26	28	0	23035	58	16	13726		86	20	1670	
27	29	3	22807	59	14	13351		87	15	1253	
28	30	6	22571	60	12	12973		88	10	836	
29	31	9	22327	61	9	12593		89	5	418	
30	32	11	22077	62	6	12209		90	0	0	

♌			♍			♎		
	Radix Ascens.	Numerus multiplic.		Radix Ascens.	Numerus multiplic.		Radix Ascens.	Numerus multiplic.
	G. M.			G. M.			G. M.	
0	90 0	0		117 54	12200		147 49	22077
1	90 55	418		118 51	12593		148 51	22327
2	91 50	436		119 48	12973		149 54	22571
3	92 45	1253		120 46	13351		150 57	22807
4	93 40	1670		121 44	13726		152 0	23035
5	94 35	2087		122 42	14098		153 3	23255
6	95 30	2503		123 41	14467		154 6	23464
7	96 25	2918		124 39	14832		155 9	23674
8	77 16	3333		125 37	15194		156 13	23873
9	78 16	3748		126 36	15554		157 17	24065
10	99 11	4162		127 35	15911		158 21	24248
11	100 6	4575		128 34	16264		159 25	24423
12	101 2	4987		129 33	16612		160 29	24590
13	101 57	5398		130 32	16955		161 33	24748
14	102 52	5808		131 31	17294		162 38	24894
15	103 48	6217		132 31	17631		163 43	25041
16	104 43	6627		133 31	17994		164 47	25174
17	105 39	7037		134 31	18291		165 52	25299
18	106 35	7446		135 32	18613		166 57	25415
19	107 31	7854		136 32	18931		168 2	25522
20	108 27	8260		137 32	19245		169 7	25619
21	109 24	8664		138 33	19554		170 12	25708
22	110 20	9065		139 34	19858		171 17	25786
23	111 16	9465		140 35	20155		172 22	25857
24	112 13	9863		141 37	20447		173 28	25919
25	113 9	10258		142 38	20734		174 33	25971
26	114 6	10652		143 40	21017		175 38	26013
27	115 3	11044		144 42	21292		176 44	26046
28	116 0	11434		145 44	21560		177 49	26069
29	116 57	11823		146 46	21822		178 54	26984
30	117 54	12209		147 49	22077		180 0	26089

Tabula generalis coeli mediationum.

	Radix Ascens.	Numerus multiplic.	Radix Ascens.	Numerus multiplic.	Radix Ascens.	Numerus multiplic.
	G. M.		G. M.		G. M.	
0	180 0	26089	212 11	22077	242 6	12209
1	181 6	26084	213 14	21822	243 3	11823
2	182 11	26069	214 16	21560	244 0	11434
3	183 16	26046	215 18	21292	244 57	11044
4	184 22	26013	216 20	21017	245 54	10652
5	185 27	25971	217 22	20734	246 51	10258
6	186 32	25919	218 23	20447	247 47	9863
7	187 38	25857	219 25	20155	248 44	9465
8	188 43	25787	220 26	19858	249 40	9065
9	189 48	25708	221 27	19554	250 36	8664
10	190 53	25619	222 28	19245	251 33	8260
11	191 58	25522	223 28	18931	252 29	7854
12	193 3	25415	224 28	18613	252 25	7446
13	194 8	25299	225 29	18291	254 21	7037
14	195 13	25174	226 29	17964	255 17	6627
15	196 17	25041	227 29	17631	356 12	6217
16	197 22	24898	228 29	17294	257 8	5808
17	198 27	24748	229 28	16955	258 3	5398
18	199 31	24590	230 27	16612	258 58	4987
19	200 35	24423	231 26	16264	259 54	4575
20	201 39	24248	232 25	15911	260 47	4162
21	202 43	24065	233 24	15554	261 44	3748
22	203 47	23873	234 23	15194	262 40	3333
23	204 51	23674	235 21	14832	263 35	2918
24	205 54	23468	236 19	14467	264 30	2503
25	206 57	23255	237 18	14098	265 25	2087
26	208 0	23035	238 16	13726	266 20	1670
27	209 3	22807	239 14	13351	267 15	1253
28	210 6	22571	240 12	12973	268 10	836
29	211 9	22327	241 9	12593	269 5	418
30	212 11	22077	242 6	12209	270 0	0

70			80			X		
Radix		Numerus multiplic.	Radix		Numerus multiplic.	Radix		Numerus multiplic.
Ascens.	G. M.		Ascens.	G. M.		Ascens.	G. M.	
0	270 0	0	297 54	12309	327 49	22077		
1	270 55	418	298 51	12593	328 51	22327		
2	271 50	836	299 48	12973	329 54	22571		
3	272 45	1253	300 46	13351	330 57	22807		
4	273 40	1670	301 44	13726	332 0	23035		
5	274 35	2087	302 42	14098	333 3	23255		
6	275 30	2503	303 41	14467	334 6	23468		
7	276 25	2918	304 39	14832	335 9	23674		
8	277 20	3333	305 37	15194	336 13	23873		
9	278 16	3748	306 36	15554	337 17	24065		
10	179 11	4162	307 35	15911	338 21	24248		
11	280 6	4575	308 34	16264	339 25	24423		
12	281 2	4987	309 33	16655	340 29	24590		
13	281 57	5398	310 32	16994	341 33	24748		
14	282 52	5808	311 31	17231	342 38	24894		
15	283 48	6217	312 31	17664	343 43	25041		
16	284 43	6627	313 31	17991	344 47	25174		
17	285 39	7037	314 31	18213	345 52	25299		
18	286 35	7446	315 32	18631	346 57	25415		
19	287 31	7854	316 32	18931	348 2	25522		
20	288 27	8260	317 32	19245	349 7	25619		
21	289 24	8664	318 33	19554	350 12	25708		
22	290 20	9065	319 34	19858	359 17	25786		
23	291 16	9465	320 35	20155	352 22	25857		
24	292 13	9863	321 37	20447	353 26	25919		
25	293 9	10258	322 38	20734	354 33	15921		
26	294 6	10652	323 40	21017	355 38	26013		
27	295 3	11044	324 42	21292	356 44	16046		
28	296 0	11434	325 44	21560	357 49	26069		
29	296 57	11823	326 46	21822	358 54	26084		
30	297 54	12209	327 49	22077	360 0	26089		

Tabula Ascensionum rectarum.

	γ		δ		ε		ζ		η		θ	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	27	54	57	48	90	0	122	12	152	6
1	0	55	28	51	58	51	91	6	123	14	153	3
2	1	50	29	49	59	54	92	12	124	16	154	0
3	2	45	30	46	60	57	93	17	125	18	154	57
4	3	40	31	44	62	0	94	22	126	20	155	54
5	4	35	32	42	63	3	95	27	127	22	156	51
6	5	30	33	40	64	6	96	33	128	24	157	48
7	6	25	34	39	65	9	97	38	129	25	158	45
8	7	20	35	37	66	13	98	43	130	26	159	41
9	8	15	36	36	67	17	99	48	131	27	160	37
10	9	11	37	35	68	21	100	53	132	27	161	33
11	10	6	38	34	69	25	101	58	133	28	162	29
12	11	1	39	33	70	29	103	3	134	29	163	25
13	11	57	40	32	71	33	104	8	135	29	164	21
14	12	52	41	31	72	38	105	13	136	29	165	17
15	13	48	42	31	73	43	106	17	137	29	166	12
16	14	43	43	31	74	47	107	22	138	29	167	8
17	15	39	44	31	75	52	108	27	139	28	168	3
18	16	35	45	31	76	57	109	31	140	27	168	59
19	17	31	46	32	78	2	110	35	141	26	169	54
20	18	27	47	33	79	7	111	39	142	25	170	49
21	19	23	48	33	80	12	112	43	143	24	171	45
22	20	19	49	34	81	17	113	47	144	23	172	40
23	21	15	50	35	82	22	114	51	145	21	173	35
24	22	12	51	36	83	27	115	54	146	20	174	30
25	23	9	52	38	84	33	116	57	147	18	175	25
26	24	6	53	40	85	38	118	0	148	16	176	20
27	25	2	54	42	86	43	119	3	149	14	177	15
28	26	0	55	44	87	48	120	6	150	11	178	10
29	26	57	56	46	88	54	121	9	151	9	179	5
30	27	54	57	48	90	0	122	12	152	12	180	0

Residuum tabulę ascensionum rectarum.

♌		♍		♎		♏		♐		♑		
G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	
0	180	0	207	54	237	48	270	0	302	12	332	6
1	180	15	208	51	238	51	271	6	303	14	333	3
2	181	50	209	49	239	54	272	12	304	16	334	0
3	182	45	210	46	240	57	273	17	305	18	334	57
4	183	40	211	44	242	0	274	22	306	20	335	54
5	184	35	212	42	243	3	275	27	307	22	336	51
6	185	30	213	40	244	6	276	33	308	24	337	48
7	186	25	214	39	245	9	277	38	309	25	338	45
8	187	20	215	37	246	13	278	43	310	26	339	41
9	188	15	216	36	247	17	279	48	311	27	340	37
10	189	11	217	35	248	21	280	53	312	27	341	33
11	190	6	218	34	249	25	281	58	313	28	342	29
12	191	1	219	33	250	29	283	3	314	29	343	25
13	191	57	220	32	251	33	284	8	315	29	344	22
14	192	52	221	31	252	38	285	13	316	29	345	17
15	193	48	222	31	253	43	286	17	317	29	346	18
16	194	43	223	31	254	47	287	22	318	29	347	8
17	195	39	224	31	255	52	288	27	319	28	348	3
18	196	35	225	31	256	57	289	31	320	27	348	59
19	197	31	226	32	258	2	290	35	321	26	349	54
20	198	27	227	33	259	7	291	39	322	25	350	49
21	199	23	228	33	260	12	292	43	323	24	351	45
22	200	19	229	34	261	17	293	47	324	23	352	40
23	201	15	230	35	262	22	294	51	325	21	353	35
24	202	12	231	36	263	27	295	54	326	20	354	30
25	203	9	232	38	264	33	296	57	327	18	355	25
26	204	6	233	40	265	38	298	0	328	16	356	20
27	205	3	234	42	266	43	299	3	329	14	357	15
28	206	0	235	44	267	48	300	6	330	11	358	10
29	206	57	236	46	268	54	301	9	331	9	359	5
30	207	54	237	48	270	0	302	12	332	6	360	0

Tabula differentiarum ascensionalium

eleua.	35		38		41		45		48		50		Poli
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	
1	0	42	0	47	0	32	1	0	1	7	1	12	
2	1	24	1	34	1	44	2	0	2	13	2	23	
3	2	6	2	21	2	37	3	0	3	20	3	35	
4	2	48	3	8	3	29	4	1	4	27	4	47	
5	3	31	3	55	4	22	5	1	5	35	5	59	
6	4	13	4	43	5	15	6	2	6	42	7	12	
7	4	56	5	30	6	8	7	3	7	50	8	25	
8	5	39	6	18	7	1	8	5	8	59	9	38	
9	6	22	7	6	7	55	9	7	10	8	10	53	
10	7	6	7	55	8	49	10	9	1	18	12	8	
11	7	50	8	44	9	44	11	12	12	28	13	24	
12	8	34	9	34	10	39	12	16	13	39	14	40	
13	9	18	10	24	11	35	13	21	14	51	15	58	
14	10	3	11	14	12	31	14	26	16	5	17	17	
15	10	49	12	5	13	28	15	32	17	19	18	37	
16	11	35	12	57	14	26	16	40	18	34	19	59	
17	12	22	13	49	15	25	17	48	19	51	21	22	
18	13	9	14	42	16	24	18	58	21	9	22	47	
19	13	57	15	36	17	25	20	9	22	29	24	14	
20	14	46	16	31	18	27	21	22	23	51	25	43	
21	15	36	17	27	19	30	22	35	25	14	27	14	
22	16	27	18	24	20	34	23	50	26	40	28	48	
23	19	18	19	22	21	39	25	7	28	8	30	24	
24	18	10	20	21	22	46	26	26	29	30	32	3	
25	19	3	21	22	23	55	27	48	31	12	33	46	
26	19	58	22	24	25	5	29	12	32	48	35	32	
27	20	54	23	28	26	17	30	38	34	28	37	23	
28	21	51	24	33	27	31	32	7	36	12	39	19	
29	22	50	25	40	28	48	33	40	38	0	41	21	
30	23	51	26	49	30	7	35	16	39	53	43	29	

Declinatio stellar.

Residuum tabulae differentialium ascensionalium.

eleua.	35		38		41		45		48		50		Poli
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	
31	24	53	28	0	31	29	26	56	49	52	45	44	
32	25	57	29	13	32	54	38	40	43	57	48	8	
33	27	3	30	29	34	22	40	30	46	9	50	42	
34	28	11	31	47	35	54	42	25	48	31	53	30	
35	29	21	33	10	37	30	44	27	50	58	56	34	
36	30	35	34	35	39	10	46	36	53	48	60	27	
37	31	51	36	4	40	56	48	54	56	49	63	54	
38	33	10	37	37	42	47	51	23	60	12	68	37	
39	34	32	29	15	44	44	54	4	64	4	74	59	
40	35	59	40	58	46	52	57	3	68	44	90	0	
41	37	30	42	47	49	5	60	23	74	54	0	0	
42	39	5	44	42	51	31	64	13	90	0	0	0	
43	40	46	46	46	54	11	68	50	0	0	0	0	
44	42	32	48	59	57	4	74	57	0	0	0	0	
45	44	27	51	23	60	23	90	00	0	0	0	0	
46	46	29	54	0	64	11	0	00	0	0	0	0	
47	48	40	56	55	68	47	0	00	0	0	0	0	
48	50	58	60	12	74	54	0	00	0	0	0	0	
49	53	40	64	0	90	00	00	00	0	0	0	0	
50	54	52	68	36	0	00	00	00	0	0	0	0	
51	59	51	74	42	0	00	00	00	0	0	0	0	
52	3	40	90	0	0	00	00	00	0	0	0	0	
53	58	19	0	00	00	00	00	00	0	0	0	0	
54	74	32	0	00	00	00	00	00	0	0	0	0	
55	90	00	00	00	00	00	00	00	0	0	0	0	

Quae stelle habent eam declinationem quae multis numeris notantur in parte boreali numquam occidunt in parte vero australi numquam oriuntur.

TABVLA SINVVM PER SINGVLA MINV
 ra extensa vniuersam Sphericorum Triangu-
 lorum scientiam complectans cuius
 tantus sinus est 60000.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0000											0
0001	1000										1
0002	2000										2
0003	3000										3
0004	4000										4
0005	5000										5
0006	6000										6
0007	7000										7
0008	8000										8
0009	9000										9
0010	10000										10
0011	11000										11
0012	12000										12
0013	13000										13
0014	14000										14
0015	15000										15
0016	16000										16
0017	17000										17
0018	18000										18
0019	19000										19
0020	20000										20
0021	21000										21
0022	22000										22
0023	23000										23
0024	24000										24
0025	25000										25
0026	26000										26
0027	27000										27
0028	28000										28
0029	29000										29
0030	30000										30
0031	31000										31
0032	32000										32
0033	33000										33
0034	34000										34
0035	35000										35
0036	36000										36
0037	37000										37
0038	38000										38
0039	39000										39
0040	40000										40
0041	41000										41
0042	42000										42
0043	43000										43
0044	44000										44
0045	45000										45
0046	46000										46
0047	47000										47
0048	48000										48
0049	49000										49
0050	50000										50

Incipit tabula.

G	0	1	2	3	4	5
M.						
1	17	1064	2111	3157	4202	5246
2	34	1082	2128	3175	4220	5264
3	52	1099	2146	3192	4237	5281
4	69	1116	2163	3209	4255	5298
5	87	1134	2181	3227	4272	5316
6	104	1151	2198	3244	4289	5333
7	122	1169	2216	3262	4307	5351
8	139	1186	2233	3279	4324	5368
9	157	1204	2250	3297	4342	5385
10	174	1221	2268	3314	4359	5403
11	191	1239	2285	3331	4376	5420
12	209	1256	2203	3349	4394	5437
13	226	1274	2320	3366	4411	5455
14	244	1291	2338	3384	4429	5472
15	261	1308	2355	3401	4446	5490
16	279	1326	2373	3418	4463	5507
17	296	1343	2390	3436	4481	5524
18	314	1361	2407	3453	4498	5542
19	331	1378	2425	3471	4516	5559
20	349	1396	2442	3488	4533	5577
21	366	1413	2460	3506	4550	5594
22	383	1431	2477	3523	4568	5611
23	401	1448	2495	3540	4585	5629
24	418	1465	2512	3558	4603	5646
25	436	1483	2529	3575	4620	5663
26	453	1500	2547	3593	4637	5681
27	471	1518	2564	3610	4655	5698
28	488	1535	2582	3628	4672	5716
29	506	1553	2599	3645	4690	5733
30	523	1570	2617	3662	4707	5750

Sinus recti

G.	0	1	2	3	4	5
M.						
31	541	1588	2634	3680	4724	5768
32	558	1605	2652	3697	4742	5785
33	575	1622	2669	3715	4759	5802
34	593	1640	2686	3732	4777	5820
35	610	1657	2704	3750	4794	5837
36	628	1675	2721	3767	4811	5854
37	645	1692	2739	3784	4829	5872
38	663	1710	2756	3802	4849	5889
39	680	1727	2774	3819	4864	5907
40	698	1745	2791	3837	4881	5924
41	715	1762	2808	3854	4898	5941
42	733	1779	2826	3871	4916	5959
43	750	1797	2843	3889	4933	5976
44	767	1814	2861	3906	4951	5993
45	785	1832	2878	3924	4968	6011
46	802	1849	2896	3941	4985	6028
47	820	1867	2913	3959	5003	6046
48	837	1884	2930	3976	5020	6063
49	855	1902	2948	3993	5038	6080
50	872	1919	2965	4011	5055	6098
51	890	1936	2983	4028	5072	6115
52	907	1954	3000	4046	5090	6132
53	925	1971	3018	4063	5107	6150
54	952	1989	3036	4080	5125	6167
55	959	2006	3053	4098	5142	6184
56	987	2024	3070	4115	5159	6207
57	994	2041	3087	4133	5177	6219
58	1012	2051	3105	4150	5194	6236
59	1029	2076	3122	4167	5211	6254
60	1047	2093	3140	4185	5229	6271

Residuum tabulae.

G.	6	7	8	9	10	11
M.						
1	6289	7329	8367	9403	10436	11465
2	6206	7346	8384	9420	10433	11482
3	6323	7364	8402	9437	10470	11499
4	6341	7381	8419	9455	10487	11517
5	6358	7398	8436	9472	10504	11534
6	6375	7416	8454	9489	10522	11551
7	6393	7433	8471	9509	10539	11568
8	6410	7450	8488	9523	10556	11585
9	6427	7468	8505	9541	10573	11602
10	6445	7485	8523	9558	10590	11619
11	6462	7502	8540	9575	10607	11636
12	6479	7519	8557	9592	10625	11654
13	6497	7537	8575	9610	10642	11671
14	6514	7554	8592	9627	10659	11688
15	6532	7571	8609	9644	10676	11705
16	6549	7589	8626	9661	10693	11722
17	6566	7606	8644	9679	10710	11739
18	6584	7623	8661	9696	10728	11756
19	6601	7641	8678	9713	10745	11773
20	6618	7658	8695	9730	10762	11791
21	6626	7675	8713	9747	10779	11808
22	6653	7693	8730	9765	10796	11825
23	6670	7710	8747	9782	10813	11842
24	6688	7727	8765	9799	10831	11859
25	6705	7745	8795	9816	10848	11876
26	6722	7762	8799	9833	10865	11893
27	6740	7779	8716	9851	10882	11910
28	6757	7796	8834	9868	10899	11927
29	6774	7814	8851	9885	10916	11944
30	6792	7831	8868	9902	10934	11962

Sinus recti.

G.	6	7	8	9	10	11
M.						
31	6809	7848	8885	9920	10951	11979
32	6826	7866	8903	9937	10968	11996
33	6844	7883	8920	9954	10985	12013
34	6861	7900	8937	9971	11002	12030
35	6878	7918	8954	9988	11019	12047
36	6896	7935	8972	10006	11037	12064
37	6913	7952	8989	10023	11054	12081
38	6930	7969	9006	10040	11071	12099
39	6948	7987	9023	10057	11088	12115
40	6965	8004	9041	10074	11105	12133
41	6982	8021	9058	10092	11122	12150
42	7000	8030	9075	10109	11139	12167
43	7017	8056	9092	10126	11157	12184
44	7034	8073	9110	10143	11174	12201
45	7052	8091	9127	10160	11191	12218
46	7069	8188	9144	10178	11208	12235
47	7086	8125	9161	10195	11225	12252
48	7104	8142	9179	10212	11242	12269
49	7121	8160	9196	10229	11260	12286
50	7138	8177	9213	10246	11277	12303
51	7156	8194	9230	10264	11294	12321
52	7173	8212	9244	10281	11311	12338
53	7190	8229	9265	10298	11328	12355
54	7208	8246	9282	10315	11345	12372
55	7225	8263	9299	10332	11362	12389
56	7242	8281	9317	10350	11380	12406
57	7260	8298	9334	10367	11397	12423
58	7277	8315	9351	10384	11414	12440
59	7294	8333	9368	10411	11431	12457
60	7312	8350	9386	10418	11448	12474

G.	12	13	14	15	16	17
M.						
1	12491	13514	14532	15546	16555	17558
2	12508	13531	14549	15562	16571	17575
3	12525	13548	14566	15579	16588	17592
4	12542	13565	14583	15596	16605	17609
5	12560	13582	14599	15613	16622	17625
6	12577	13599	14616	15630	16638	17642
7	12594	13616	14633	15647	16654	17659
8	12611	13633	14650	15663	16672	17675
9	12628	13650	14667	15680	16689	17692
10	12645	13667	14684	15697	16705	17709
11	12662	13684	14701	15714	16722	17725
12	12679	13701	14718	15731	16739	17742
13	12696	13718	14735	15748	16756	17759
14	12713	13735	14752	15765	16772	17775
15	12730	13752	14769	15781	16789	17792
16	12747	13769	14786	15798	16806	17809
17	12764	13786	14803	15815	16823	17825
18	12781	13802	14819	15832	16840	17842
19	12798	13819	14836	15849	16856	17859
20	12815	13836	14853	15866	16873	17875
21	12832	13853	14870	15882	16890	17892
22	12850	13870	14887	15899	16907	17909
23	12867	13887	14904	15916	16923	17925
24	12884	13904	14921	15933	16940	17942
25	12901	13921	14938	15950	16957	17959
26	12918	13938	14955	15967	16973	17975
27	12935	13955	14972	15983	16990	17992
28	12952	13972	14989	16000	17007	18009
29	12969	13989	15005	16017	17024	18025
30	12986	14006	15022	16034	17040	18042

Sinus recti.

G.	12	13	14	15	16	17
M.						
31	13003	14023	15039	16051	17057	18058
32	13020	14040	15056	16067	17074	18075
33	13037	14057	15073	16084	17091	18092
34	13054	14074	15090	16101	17107	18108
35	13071	14091	15107	16118	17124	18125
36	13088	14108	15124	16135	17141	18142
37	13105	14125	15141	16152	17158	18158
38	13122	14142	15157	16168	17174	18175
39	13139	14159	15174	16185	17194	18192
40	13159	14176	15191	16202	17208	18208
41	13173	14193	15208	16219	17224	18225
42	13190	14210	15225	16236	17241	18241
43	13207	14227	15252	16252	17258	18258
44	13224	14244	15259	16269	17275	18275
45	13241	14261	15276	16286	17291	18291
46	13258	14278	15292	16303	17308	18308
47	13275	14295	15309	16320	17325	18325
48	13292	14312	15326	16336	17341	18341
49	13309	14328	15343	16353	17358	18358
50	13326	14345	15360	16370	17375	18374
51	13343	14362	15377	16387	17392	18391
52	13360	14379	15394	16403	17408	18408
53	13377	14396	15411	16420	17425	18424
54	13395	14413	15427	16437	17442	18441
55	13412	14430	15444	16454	17458	18458
56	13429	14447	15461	16471	17475	18474
57	13446	14464	15478	16487	17492	18491
58	13463	14481	15495	16504	17508	18507
59	13480	14498	15512	16521	17525	18524
60	13497	14515	15529	16542	17542	18541

Residuum tabule.

G.	18	19	20	21	22	23
M.						
1	18557	19550	20537	21518	22492	23459
2	18574	19567	20554	21534	22508	23476
3	18590	19583	20570	21550	22524	23492
4	18607	19600	20586	21567	22541	23508
5	18624	19616	20603	21583	22557	23524
6	18640	19633	20619	21599	22573	23540
7	18657	19649	20635	21616	22589	23556
8	18673	19666	20652	21632	22605	23572
9	18690	19682	20668	21648	22629	23588
10	18706	19699	20685	21664	22638	23604
11	18723	19715	20701	21681	22654	23620
12	18740	19732	20717	21697	22670	23639
13	18756	19748	20734	21713	22686	23652
14	18773	19764	20750	21730	22702	23668
15	18789	19781	20767	21746	22718	23684
16	18806	19797	20783	21762	22735	23700
17	18822	19814	20799	21778	22751	23716
18	18839	19830	20816	21795	22767	23732
19	18856	19847	20832	21811	22783	23748
20	18872	19863	20848	21827	22799	23764
21	18889	19880	20865	21843	22815	23780
22	18905	19896	20881	21860	22831	23790
23	18932	19913	20897	21876	22848	23812
24	18938	19929	20914	21892	22864	23828
25	18955	19946	20930	21908	22880	23844
26	18972	19962	20947	21925	22896	23860
27	18988	19979	20963	21941	22912	24356
28	19005	19995	20979	21957	22928	24372
29	19021	20011	20996	21973	22944	24388
30	19038	20028	21012	21990	22961	24404

Sinus recti.

G.	18	19	20	21	22	23
M.						
31	19034	20044	21028	22006	22977	23940
32	19071	20061	21045	22022	22993	23956
33	19087	20077	21061	22038	23009	23972
34	19104	20094	21077	22055	23025	23988
35	19121	20110	21094	22071	23041	24004
36	19137	20127	21110	22087	23057	24020
37	19154	20143	21123	22103	23073	24036
38	19170	20159	21143	22119	23089	24052
39	19187	20176	21159	22136	23106	24068
40	19203	20192	21175	22152	23122	24084
41	19220	20209	21192	22168	23138	24100
42	19236	20225	21208	22184	23154	24116
43	19253	20242	21224	22201	23170	24132
44	19269	20258	21241	22217	23186	24148
45	19286	20275	21257	22233	23202	24164
46	19302	20291	21273	22249	23212	24180
47	19319	20307	21290	22265	23234	24196
48	19335	20324	21306	22282	23250	24212
49	19352	20340	21322	22298	23267	24228
50	19368	20357	21339	22314	23283	24244
51	19385	20373	21355	22330	23299	24260
52	19402	20389	21371	22346	23315	24276
53	19418	20406	21387	22363	23331	24292
54	19435	20422	21404	22379	23347	24308
55	19451	20439	21420	22395	23363	24324
56	19468	20455	21436	22411	23379	24340
57	19484	20471	21453	22427	23395	24356
58	19501	20488	21469	22444	23411	24372
59	19517	20504	21485	22460	23427	24388
60	19534	20521	21502	22470	23443	24404

Residuum tabulę.

G.	24	25	26	27	28	29
M.						
1	24420	25372	26317	27254	28183	29103
2	24436	25388	26333	27270	28199	29119
3	24452	25404	26349	27286	28214	29134
4	24467	25420	26365	27301	28229	29149
5	24483	25436	26380	27318	28245	29164
6	24499	25451	26396	27332	28260	29180
7	24515	25467	26412	27348	28276	29195
8	24531	25483	26427	27363	28291	29210
9	24547	25499	26443	27379	28306	29225
10	24563	25515	26459	27394	28322	29241
11	24579	25530	26474	27410	28337	29256
12	24595	25546	26490	27425	28353	29271
13	24611	25562	26506	27441	28368	29286
14	24627	25578	26521	27456	28383	29302
15	24643	25594	26537	27472	28399	29317
16	24659	25609	26552	27487	28414	29332
17	25674	25625	26568	27503	28429	29347
18	24690	25641	26584	27518	28445	29362
19	24706	25657	26599	27534	28460	29378
20	24722	25673	26615	27549	28476	29393
21	24738	25688	26631	27565	28491	29408
22	24754	25704	26644	27580	28506	29432
23	24770	25720	26662	27596	28522	29439
24	24786	25736	26678	27611	28537	29454
25	24802	25751	26693	27627	28552	29469
26	24818	25767	26709	27642	28568	29484
27	24833	25783	26725	27658	28582	29499
28	24849	25799	26740	27673	28598	29515
29	24865	25814	26756	27689	28614	29530
30	24881	25830	26771	27704	28629	29545

Sinus recti

G.	24	25	26	27	28	29
M.						
31	24899	25846	26787	27720	28644	29560
32	24913	25862	26803	27735	28660	29575
33	24929	25877	26818	27751	28675	29590
34	24945	25873	26834	27766	28690	29606
35	24960	25909	26849	27782	28706	29621
36	24976	25925	26865	27797	28721	29663
37	24992	25940	26881	27813	28736	29651
38	25008	25956	26896	27828	28752	29666
39	25024	25972	26912	27844	28767	29682
40	25040	25988	26927	27859	28782	29697
41	25056	26003	26943	27875	28798	29712
42	25072	26016	26959	27890	28813	29727
43	25087	26035	26974	27905	28828	29742
44	25103	26051	26990	27921	28844	29757
45	25119	26066	27005	27936	28859	29772
46	25135	26082	27021	27952	28874	29788
47	25151	26098	27037	27967	28889	29803
48	25167	26113	27052	27983	28905	29818
49	25182	26129	27068	27998	28920	29833
50	25198	26145	27083	28014	28935	29848
51	25214	26161	27099	28029	28951	29863
52	25230	26176	27114	28044	28966	29878
53	25246	26162	27130	28060	28981	29894
54	25262	26208	27146	28075	28996	29909
55	25277	26223	27161	28091	29012	29924
56	25293	26239	27177	28106	29027	29939
57	25309	26255	27192	28122	29042	29954
58	25325	26270	27208	28137	29058	29969
59	25341	26286	27223	28152	29073	29984
60	25357	26302	27239	28168	29088	10000

Residuum tabulae.

G.	30	31	32	33	34	35
M.						
1	30015	30917	31809	32692	33566	34428
2	30030	30932	31824	32707	33580	34443
3	30045	30947	31839	32722	33594	34457
4	30060	30962	31854	32736	33609	34471
5	30075	30977	31869	32751	33623	34486
6	30090	30992	31883	32766	33638	34500
7	30105	31006	31898	32780	33652	34514
8	30120	31021	31913	32795	33667	34528
9	30135	31036	31928	32809	33681	34543
10	30151	31051	31943	32824	33696	34557
11	30166	31066	31957	32839	33710	34571
12	30181	31081	31972	32853	33725	34585
13	30196	31096	31987	32868	33739	34600
14	30211	31117	32002	32882	33753	34614
15	30226	31126	32016	32897	33768	34628
16	30241	31141	32031	32912	33782	34642
17	30256	31156	32046	32926	33797	34657
18	30271	31171	32061	32941	33811	34671
19	30286	31186	32075	32955	33825	34685
20	30301	31200	32090	32970	33840	34699
21	30316	31215	32105	32985	33854	34714
22	30331	31230	32120	32999	33869	34728
23	30346	31245	32134	33014	33883	34742
24	30362	31260	32149	33028	33898	34756
25	30377	31275	32164	33043	33912	34771
26	30392	31290	32179	33057	33926	34785
27	30407	31305	32193	33072	33941	34799
28	30422	31320	32208	33087	33955	34813
29	30437	31335	32223	33101	33969	34827
30	30452	31349	32237	33116	33984	34842

Sinus recti.

G	30	31	32	33	34	35
M.						
31	30467	31364	32252	33130	33998	34856
32	30482	31379	32267	33145	34013	34870
33	30497	31394	32282	33159	34027	34884
34	30512	31409	32296	33174	34041	34898
35	30527	31424	32311	33188	34056	34913
36	30542	31439	32326	33203	34070	34927
37	30557	31454	32340	33218	34084	34941
38	30572	31468	32355	33232	34099	34955
39	30587	31483	32370	33247	34113	34969
40	30602	31498	32385	33261	34128	34984
41	30617	31513	32399	33276	34142	34998
42	30632	31528	32414	33290	34156	35012
43	30647	31543	32429	33305	34171	35026
44	30662	31557	32443	33319	34185	35040
45	30677	31572	32458	33334	34199	35054
46	30692	31587	32473	33348	34214	35069
47	30707	31602	32487	33363	34228	35083
48	30722	31613	32502	33377	34242	35097
49	30737	31632	32517	33392	34257	35111
50	30752	31647	32531	33406	34271	35125
51	30767	31661	32546	33421	34285	35139
52	30782	31676	32561	33435	34300	35154
53	30797	31691	32575	33450	34314	35168
54	30812	31706	32590	33464	34328	35182
55	30827	31721	32605	33479	34343	35196
56	30842	31735	32619	33493	34357	35210
57	30857	31750	32634	33508	34371	35224
58	30872	31765	32649	33521	34385	35238
59	30887	31780	32663	33537	34400	35253
60	30902	31795	32678	33551	34414	35267

Residuum tabulae.

G.	36	37	38	39	40	41
M.						
1	35281	36122	36953	37772	38580	39376
2	35295	36136	36907	37786	38593	39389
3	35309	36150	36980	37799	38607	39403
4	35323	36164	36994	37813	38620	39416
5	35337	36178	37008	37827	38634	39429
6	35351	36192	37022	37846	38647	39442
7	35365	36206	37035	37854	38660	39455
8	35379	36220	37045	37867	38674	39468
9	35394	36234	37063	37881	38687	39481
10	35408	36248	37077	37894	38700	39495
11	35422	36262	37090	37908	38714	39508
12	35436	36275	37104	37921	38727	39521
13	35450	36289	37118	37940	38740	39534
14	35468	36303	37131	37948	38754	39547
15	35478	36317	37145	37962	38767	39560
16	35492	36331	37159	37975	38880	39573
17	35506	36345	37173	37989	38894	39586
18	35520	36359	37186	38002	38807	39600
19	35534	36373	37200	38016	38820	39613
20	35548	36387	37214	38029	38834	39626
21	35562	36400	37227	38043	38847	39639
22	35577	36414	37241	38056	38860	39652
23	35591	36438	37255	38070	38973	39665
24	35605	36442	37268	38083	38987	39678
25	35619	36456	37282	38097	38900	39691
26	35633	36470	37296	38110	38913	39704
27	35647	36484	37309	38124	38923	39717
28	35661	36497	37323	38137	38940	39731
29	35675	36511	37337	38151	38953	39744
30	35689	36525	37350	38164	38966	39757

Sinus recti.

G.	36	37	38	39	40	41
M.						
31	35703	36539	37364	38178	38980	39770
32	35717	36553	37378	38191	38993	39783
33	35731	36567	37391	38205	39006	39796
34	35745	36581	37405	38218	39019	39809
35	35759	36594	37419	38231	39033	39822
36	35773	36608	37432	38245	39046	39835
37	35787	36622	37446	38258	39059	39848
38	35801	36636	37460	38272	39072	39861
39	35815	36650	37473	38285	39086	39874
40	35829	36664	37487	38299	39099	39887
41	35843	36677	37500	38312	39112	39900
42	35857	36691	37514	38326	39125	39913
43	35871	36705	37528	38339	39139	39926
44	35885	36719	37541	38352	39152	39939
45	35899	36733	37555	38366	39165	39952
46	35913	36746	37569	38379	39178	39965
47	35927	36760	37582	38393	39192	39978
48	35941	36774	37596	38406	39205	39991
49	35955	36788	37609	38414	39218	40004
50	35969	36802	37623	38433	39231	40017
51	35983	36815	37637	38446	39244	40030
52	35997	36829	37650	38460	39258	40043
53	36011	36843	37664	38473	39271	40056
54	36025	36857	37677	38486	39284	40069
55	36039	36870	37691	38500	39297	40082
56	36053	36884	37704	38513	39310	40095
57	36097	36868	37718	38527	39324	40108
58	36081	36912	37732	38540	39337	40121
59	36094	36925	37745	38553	39350	40134
60	36108	36939	37759	38567	39363	40147

Residuum tabulae.

G.	42	43	44	45	46	47
M.						
1	40160	40932	41692	42438	43172	43893
2	40173	40945	41704	42451	43184	43905
3	40186	40958	41717	42463	43196	43916
4	40199	40970	41729	42475	43208	43928
5	40212	40983	41742	42488	43220	43940
6	40225	40996	41754	42500	43233	43952
7	40238	41009	41767	42512	43245	43964
8	40251	41012	41779	42525	43257	43976
9	40264	41034	41792	42537	43269	43988
10	40277	41047	41804	42549	43281	44000
11	40290	41060	41817	42561	43293	44011
12	40303	41072	41829	42573	43305	44023
13	40316	41085	41842	42586	43317	44035
14	40329	41098	41854	42598	43329	44047
15	40342	41110	41867	42611	43341	44059
16	40354	41123	41879	42623	43353	44071
17	40367	41136	41892	42635	43365	44083
18	40380	41149	41904	42647	43378	44094
19	40393	41161	41917	42660	43390	44106
20	40406	41174	41929	42672	43402	44118
21	40419	41187	41942	42684	43414	44130
22	40432	41199	41954	42697	43426	44142
23	40445	41212	41969	42709	43438	44154
24	40458	41225	41979	42721	43450	44165
25	40471	41237	41992	42733	43462	44177
26	40483	41250	42004	42746	43474	44189
27	40496	41263	42017	42758	43486	44201
28	40509	41275	42029	42770	43498	44213
29	40522	41288	42042	42782	43510	44224
30	40535	41301	42054	42795	43522	44236

Sinus recti

G.	42	43	44	45	46	47
M.						
31	40548	41313	42066	42807	43534	44248
32	40561	41326	42079	42819	43546	44260
33	40574	41339	42091	42831	43558	44271
34	40586	41351	42104	42843	43570	44283
35	40599	41364	42116	42856	43584	44295
36	40612	41377	42129	42868	43694	44307
37	40625	41389	42141	42880	43606	44319
38	40638	41402	42154	42892	43618	44330
39	40651	41415	42166	42904	43630	44342
40	40663	41427	42178	42917	43642	44354
41	40676	41440	42191	42929	43664	44366
42	40689	41452	42203	42941	43666	44377
43	40702	41465	42216	42953	43678	44389
44	40715	41478	42228	42965	43790	44401
45	40728	41490	42240	42978	43702	44413
46	40740	41503	42253	42990	43714	44424
47	40753	41515	42265	43002	43746	44436
48	40766	41528	42278	43014	43738	44448
49	40779	41541	42290	43026	43750	44460
50	40792	41553	42302	43038	43762	44471
51	40808	41566	42315	43051	43773	44483
52	40817	41578	42327	43063	43785	44495
53	40830	41591	42339	43075	43767	44506
54	40843	41604	42352	43087	43809	44518
55	40856	41616	42364	43099	43821	44530
56	40868	41629	42377	43111	43833	44541
57	40881	41641	42389	43124	43845	44553
58	40893	41634	42401	43136	43857	44565
59	40907	41666	42414	43148	43869	44577
60	40919	41679	42426	43160	43881	44588

Residuum tabulæ.

G.	48	49	50	51	52	53
M.						
1	44600	45294	45973	46639	47291	47928
2	44612	45305	45985	46650	47302	47939
3	44623	45316	45996	46661	47312	47949
4	44635	45328	46007	46672	47323	47960
5	44647	45339	46018	46683	47334	47970
6	44658	45351	46029	46694	47345	47981
7	44670	45362	46041	46705	47355	47991
8	44681	45374	46052	46716	47366	48002
9	44693	45385	46063	46727	47377	48012
10	44705	45396	46074	46738	47387	48022
11	44716	45408	46085	46749	47398	48033
12	44728	45419	46097	46760	47409	48043
13	44740	45431	46108	46771	47419	48054
14	44751	45442	46119	46782	47430	48064
15	44763	45453	46130	46793	47441	48075
16	44775	45465	46141	46804	47452	48085
17	44786	45476	46152	46814	47462	48096
18	44798	45488	46163	46825	47473	48106
19	44809	45499	46175	46836	47484	48116
20	44821	45510	46186	46847	47494	48127
21	44833	45522	46197	46858	47505	48137
22	44844	45533	46208	46869	47516	48148
23	44856	45544	46219	46880	47526	48158
24	44867	45556	46230	46891	47537	48169
25	44879	45567	46241	46902	47548	48179
26	44891	45578	46253	46913	47558	48189
27	44902	45590	46264	46923	47569	48200
28	44914	45601	46275	46934	47579	48210
29	44925	45613	46286	46945	47589	48222
30	44937	45624	46297	46956	47600	48231

Sinus recti.

G.	48	49	50	51	52	53
M.						
31	44948	45635	46308	46967	47611	48241
32	44960	45647	46319	46978	47622	48252
33	44972	45658	46330	46989	47633	48262
34	44983	45669	46341	46999	47643	48272
35	44995	45680	46352	47010	47654	48283
36	45006	45692	46364	47021	47664	48293
37	45016	45703	46375	47032	47675	48303
38	45029	45714	46386	47043	47686	48314
39	45040	55726	46397	47054	47696	48324
40	45052	45737	46408	47064	47707	48335
41	45064	45748	46419	47074	47717	48345
42	45075	45760	46430	47086	47728	48355
43	45087	45771	46441	47097	47738	48366
44	45098	45782	46452	47108	47749	48376
45	45110	45793	46463	47119	47760	48386
46	45121	45805	46474	47129	47772	48396
47	45133	45816	46485	47140	47781	48407
48	45144	45827	46496	47151	47791	48417
49	45156	45839	46507	47163	47802	48427
50	45167	45850	46518	47172	47812	48438
51	45179	45861	46529	47183	47823	48448
52	45190	45873	46540	47194	47833	48458
53	45202	45884	46551	47205	47844	48469
54	45213	45895	46562	47216	47855	48479
55	45225	45906	46573	47226	47865	48489
56	45236	45917	46584	47237	47876	48499
57	45248	45928	46595	47248	47886	48510
58	45259	45940	46606	47259	47897	48520
59	45271	45951	46617	47269	47907	48530
60	45282	45962	46628	47280	47918	48541

Residuum tabule.

G.	54	55	56	57	58	59
M.						
1	48551	49159	49752	50329	50822	51439
2	48561	49169	49761	50339	50901	51448
3	48571	49179	49771	50348	50910	51456
4	48582	49189	49781	50358	50919	51465
5	48592	49199	49791	50367	50929	51474
6	48602	49209	49800	50377	50938	51483
7	48612	49219	49810	50386	50947	51492
8	48622	49229	49820	50396	50956	51501
9	48633	49239	49829	50405	50965	51510
10	48643	49249	49839	50415	50975	51519
11	48653	49258	49849	50424	50984	51528
12	48663	49268	49859	50434	50993	51537
13	48674	49278	49868	50443	51002	51546
14	48684	49288	49878	50452	51011	51555
15	48694	49298	49888	50462	51021	51564
16	48704	49308	49897	50471	51030	51573
17	48724	49318	49907	50481	51039	51582
18	48725	49328	49917	50490	51048	51591
19	48735	49338	49926	50500	51057	51600
20	48745	49348	49936	50510	51067	51608
21	48755	49358	49946	50518	51076	51617
22	48765	49368	49955	50528	51085	51626
23	48775	49378	49965	50537	51094	51635
24	48786	49388	49975	50547	51103	51644
25	48796	49398	49984	50556	51112	51653
26	48806	49408	49994	50565	51121	51662
27	48816	49417	50004	50575	51131	51671
28	48826	49427	50013	50584	51140	51680
29	48836	49437	50023	50594	51149	51688
30	48846	49447	50033	50603	51158	51697

Sinus recti.

G	54	55	56	57	58	59
M.						
31	48857	49457	50042	50612	51167	51706
32	48867	49467	50052	50622	51176	51715
33	48877	49477	50062	50631	51185	51724
34	48887	49487	50071	50640	51194	51733
35	48897	49496	50081	50650	51203	51741
36	48907	49506	50090	50658	51213	51750
37	48917	49516	50100	50668	51222	51759
38	48927	49526	50109	50678	51231	51768
39	48937	49536	50119	50687	51240	51777
40	48948	49546	50129	50697	51249	51786
41	48958	49556	50138	50706	51258	51794
42	48968	49565	50148	50715	51267	51803
43	48978	49575	50158	50725	51276	51812
44	48988	49585	50167	50734	51285	51821
45	48998	49595	50177	50743	51294	51830
46	49008	49605	50186	50752	51303	51838
47	49018	49615	50196	50762	51312	51847
48	49028	49624	50205	50771	51321	51856
49	49038	49634	50215	50780	51330	51865
50	49048	49644	50224	50790	51339	51874
51	49058	49654	50234	50799	51348	51882
52	49068	49664	50244	50808	51357	51891
53	49078	49673	50253	50818	51367	51900
54	49088	49683	50263	50827	51376	51909
55	49099	49693	50272	50836	51385	51917
56	49109	49703	50282	50845	51394	51926
57	49119	49712	50291	50855	51403	51935
58	49129	49722	50301	50864	51412	51944
59	49139	49732	50310	50873	51421	51952
60	49149	49742	50320	50882	51430	51961

Residuum tabulæ.

G.	60	61	62	63	64	65
M.						
1	51970	52485	52985	53468	53935	54385
2	51978	52494	52993	53476	53942	54393
3	51987	52502	53001	53484	53950	54400
4	51996	52510	53009	53492	53958	54407
5	52005	52519	53017	53499	53965	54415
6	52013	52527	53025	53507	53973	54422
7	52022	52536	53034	53515	53981	54429
8	52031	52544	53042	53522	53988	54437
9	52039	52553	53050	53531	53996	54444
10	52048	52561	53058	53539	54003	54452
11	52057	52569	53066	53547	54011	54459
12	52065	52578	53074	53555	54019	54466
13	52074	52586	53083	53563	54026	54473
14	52083	52595	53091	53570	54034	54481
15	52091	52603	53099	53578	54041	54488
16	52100	52611	53107	53586	54049	54495
17	52109	52620	53115	53594	54057	54503
18	52117	52628	53123	53602	54064	54515
19	52126	52637	53131	53610	54072	54517
20	52135	52645	53139	53617	54079	54525
21	52143	52653	53147	53625	54087	54532
22	52152	52662	53156	53633	54094	54539
23	52161	52670	53164	53641	54102	54546
24	52169	52678	53172	53649	54109	54554
25	52178	52687	53180	53657	54117	54567
26	52186	52695	53188	53664	54125	54568
27	52195	52704	53196	53672	55132	54575
28	52204	52712	53204	53680	54140	54583
29	52212	52720	53212	53688	54147	54590
30	52221	52729	53220	53696	54155	54597

Sinus recti

G.	60	61	62	63	64	65
M.						
31	52229	52737	53228	53703	54162	54604
32	52238	52745	53236	53711	54170	54612
33	52247	52754	53244	53719	54177	54619
34	52255	52762	53252	53727	54185	54626
35	52264	52770	53260	53734	54192	54633
36	52272	52778	53268	53742	54200	54641
37	52281	52787	53276	53750	54207	54648
38	52289	52795	53284	53758	54215	54655
39	52298	52803	53293	53765	54222	54662
40	52307	52812	53301	53773	54230	54669
41	52315	52820	53308	53781	54237	54677
42	52324	52828	53317	53789	54244	54684
43	52332	52836	53325	53796	54252	54691
44	52341	52845	53333	53804	54259	54698
45	52349	52853	53341	53812	54267	54705
46	52358	52861	53349	53820	54274	54712
47	52366	52869	53357	53827	54282	54720
48	52375	52878	53364	53835	54289	54727
49	52383	52886	53372	53843	54297	54734
50	52392	52894	53380	53850	54304	54741
51	52400	52902	53388	53858	54311	54748
52	52409	52911	53396	53766	54319	54755
53	52417	52919	53404	53873	54326	54762
54	52426	52927	53412	53881	54334	54770
55	52434	52935	53420	53889	54341	54777
56	52443	52944	53428	53897	54348	54784
57	52451	52952	53436	53904	54356	54791
58	52460	52960	53444	53912	54363	54798
59	52468	52968	53452	53919	54371	54805
60	52477	52976	53460	53927	54378	54812

Residuum tabulę.

G.	66	67	68	69	70	71
M.						
1	54819	55237	55637	56021	56387	56736
2	54826	55244	55644	56027	56393	56742
3	54834	55250	55650	56033	56399	56748
4	54841	55257	55657	56039	56405	56753
5	54848	55264	55663	56046	56411	56759
6	54855	55271	55670	56052	56417	56765
7	54862	55277	55676	56058	56423	56770
8	54869	55284	55683	56064	56429	56776
9	54876	55291	55689	56070	56435	56782
10	54883	55298	55696	56077	56441	56787
11	54890	55305	55702	56083	56446	56793
12	54897	55311	55709	56089	56452	56798
13	54904	55318	55715	56095	56458	56804
14	54911	55325	55722	56101	56464	56810
15	54918	55332	55728	56108	56470	56815
16	54925	55338	55735	56114	56476	56821
17	54932	55345	55741	56120	56482	56827
18	54939	55352	55747	56126	56488	56832
19	54946	55359	55754	56132	56494	56838
20	54953	55365	55760	56138	56499	56843
21	54960	55372	55767	56145	56505	56849
22	54967	55379	55773	56151	56511	56854
23	54974	55385	55780	56157	56517	56860
24	54981	55392	55786	56163	56523	56866
25	54988	55399	55793	56169	56529	56871
26	54995	55406	55799	56175	56535	56877
27	55002	55412	55805	56181	56540	56882
28	55009	55419	55812	56188	56546	56888
29	55016	55426	55818	56194	56552	56893
30	55023	55432	55825	56200	56558	56899

Sinus recti

G.	66	67	68	69	70	71
M.						
31	55030	55439	55831	56206	56564	56904
32	55037	55446	55837	56212	56570	56910
33	55044	55452	55844	56218	56575	56916
34	55037	55459	55850	56224	56581	56921
35	55058	55466	55856	56230	56587	56927
36	55065	55472	55866	56236	56593	56932
37	55072	55479	55869	56242	56599	56938
38	55079	55486	55876	56249	56604	56943
39	55086	55492	55882	56255	56610	56949
40	55092	55499	55888	56265	56616	56954
41	55099	55505	55895	56267	56622	56960
42	55106	55512	55901	56273	56628	56966
43	55113	55519	55907	56279	56633	56971
44	55120	55525	55914	56285	56639	56976
45	55127	55532	55920	56291	56645	56981
46	55134	55539	55926	56297	56651	56987
47	55141	55545	55933	56303	56656	56992
48	55148	55552	55939	56309	56662	56998
49	55154	55558	55945	56315	56668	57003
50	55161	55565	55952	56321	56674	57009
51	55168	55571	55958	56327	56679	57014
52	55175	55578	55964	56333	56685	57019
53	55182	55585	55970	56339	56691	57025
54	55189	55591	55977	56345	56696	57030
55	55196	55598	55983	56351	56702	57036
56	55202	55604	55989	56357	56708	57041
57	55209	55611	55996	56363	56714	57047
58	55216	55617	56002	56369	56719	57052
59	55223	55624	56008	56375	56725	57058
60	55230	55631	56014	56381	56731	57063

Residuum tabule.

G.	72	73	74	75	76	77
M.						
1	57068	57383	57680	57960	58221	58466
2	57074	57388	57685	57964	58226	58470
3	57079	57393	57690	57969	58230	58473
4	57084	57398	57694	57970	58234	58477
5	57090	57403	57699	57978	58238	58481
6	57095	57408	57704	57982	58242	58485
7	57101	57413	57709	57987	58247	58489
8	57106	57418	57714	57991	58251	58493
9	57111	57424	57718	57996	58255	58497
10	57117	57429	57723	58000	58259	58501
11	57123	57434	57728	58004	58263	58505
12	57127	57439	57733	58009	58268	58508
13	57133	57444	57737	58013	58272	58512
14	57138	57449	57742	58018	58276	58516
15	57143	57454	57747	58022	58280	58520
16	57149	57459	57752	58027	58284	58524
17	57154	57464	57756	58031	58288	58528
18	57159	57469	57761	58036	58292	58532
19	57165	57474	57766	58040	58297	58535
20	57170	57479	57770	58044	58301	58539
21	57175	57484	57775	58049	58305	58543
22	57180	57489	57780	58053	58309	58547
23	57186	57494	57785	58058	58313	58551
24	57191	57499	57789	58062	58317	58555
25	57196	57504	57794	58066	58321	58558
26	57201	57509	57799	58071	58325	58562
27	57207	57514	57803	58075	58329	58566
28	57212	57519	57808	58080	58334	58570
29	57217	57524	57813	58084	58338	58573
30	57222	57529	57817	58088	58342	58577

Sinus recti.

G.	72	73	74	75	76	77
M.						
31	57228	57534	57822	58093	58346	58581
32	57233	57539	57827	58097	58350	58585
33	57238	57544	57831	58101	58354	58589
34	57243	57548	57836	58106	58358	58592
35	57249	57553	57841	58110	58362	58596
36	57254	57558	57845	58114	58366	58600
37	57259	57563	57850	58119	58370	58604
38	57264	57568	57854	58123	58374	58607
39	57270	57573	57859	58127	58378	58611
40	57275	57578	57864	58132	58382	58615
41	57280	57583	57868	58136	58386	58619
42	57285	57588	57873	58140	58390	58622
43	57290	57593	57878	58145	58394	58626
44	57296	57598	57882	58149	58398	58630
45	57301	57602	57887	58153	58402	58633
46	57306	57607	57891	58158	58406	58637
47	57311	57612	57896	58162	58410	58641
48	57316	57617	57900	58166	58414	58644
49	57321	57622	57905	58170	58418	58648
50	57327	57627	57910	58175	58422	58652
51	57332	57632	57914	58179	58426	58656
52	57337	57637	57919	58183	58430	58659
53	57342	57641	57923	58188	58434	58663
54	57347	57646	57928	58192	58438	58667
55	57352	57651	57932	58196	58442	58670
56	57357	57656	57937	58200	58446	58674
57	57362	57661	57941	58205	58450	58677
58	57368	57666	57946	58209	58454	58681
59	57373	57670	57951	58213	58458	58685
60	57378	57675	57955	58217	58462	58688

Residuum tabulæ.

G	78	79	80	81	82	83
M.						
1	58692	58900	59091	59264	59418	59554
2	58696	58904	59094	59267	59420	59557
3	58699	58907	59097	59269	59423	59559
4	58703	58910	59100	59272	59425	59561
5	58706	58914	59103	59274	59428	59563
6	58710	58917	59106	59277	59430	59565
7	58714	58920	59109	59280	59432	59567
8	58717	58924	59112	59282	59435	59569
9	58721	58927	59115	59285	59437	59571
10	58724	58930	59118	59288	59440	59573
11	58728	58933	59121	59291	59442	59575
12	58732	58937	59124	59293	59444	59577
13	58735	58940	59127	59296	59447	59579
14	58739	58943	59130	59299	59449	59582
15	58742	58947	59133	59301	59451	59584
16	58746	58950	59136	59304	59454	59586
17	58749	58953	59139	59306	59456	59588
18	58753	58956	59142	59309	59458	59590
19	58756	58960	59145	59312	59461	59592
20	58760	58963	59148	59314	59463	59594
21	58763	58966	59151	59317	59465	59596
22	58767	58969	59153	59320	59468	59598
23	58771	58972	59156	59322	59470	59600
24	58774	58976	59159	59325	59472	59602
25	58778	58979	59162	59327	59475	59604
26	58781	58982	59165	59330	59477	59606
27	58785	58985	59168	59333	59479	59608
28	58788	58989	59171	59335	59482	59610
29	58792	58992	59174	59338	59484	59612
30	58795	58995	59177	59340	59486	59614

Sinus recti.

G	78	79	80	81	82	83
M.						
31	58798	58998	59180	59343	59488	59616
32	58802	59001	59182	59346	59491	59618
33	58805	59004	59185	59348	59493	59620
34	58809	59007	59188	59351	59495	59622
35	58812	59010	59191	59353	59498	59624
36	58816	59014	59194	59356	59500	59626
37	58819	59017	59197	59358	59502	59628
38	58823	59020	59200	59361	59504	59629
39	58826	59023	59202	59363	59506	59631
40	58830	59026	59205	59366	59509	59633
41	58833	59029	59208	59369	59511	59635
42	58836	59033	59211	59371	59513	59637
43	58840	59036	59214	59374	59515	59639
44	58843	59039	59216	59376	59518	59641
45	58847	59042	59219	59379	59520	59643
46	58850	59045	59222	59381	59522	59645
47	58853	59048	59225	59384	59524	59647
48	58857	59051	59228	59386	59526	59649
49	58860	59054	59230	59389	59529	59650
50	58864	59057	59233	59391	59531	59652
51	58867	59060	59236	59394	59533	59654
52	58870	59064	59239	59396	59535	59656
53	58874	59067	59242	59398	59537	59658
54	58877	59070	59244	59401	59539	59660
55	58880	59073	59247	59403	59542	59662
56	58884	59076	59250	59406	59544	59663
57	58887	59079	59253	59408	59546	59665
58	58890	59082	59255	59411	59548	59667
59	58894	59085	59258	59413	59550	59669
60	58897	59088	59261	59416	59552	59671

Residuum tabulæ.

G	84	85	86	87	88	89
M.						
1	59672	59773	59855	59918	59964	59991
2	59674	59774	59856	59919	59964	59991
3	59676	59776	59857	59920	59965	59991
4	59678	59777	59858	59921	59965	59992
5	59680	59779	59859	59922	59966	59992
6	59682	59780	59861	59923	59967	59992
7	59683	59782	59862	59924	59967	59992
8	59685	59783	59863	59924	59968	59993
9	59687	59785	59864	59925	59969	59993
10	59689	59786	59865	59926	59969	59993
11	59691	59788	59866	59927	59969	59993
12	59692	59789	59868	59928	59970	59994
13	59694	59791	59869	59929	59970	59994
14	59696	59792	59870	59930	59971	59994
15	59698	59793	59871	59930	59972	59994
16	59699	59795	59872	59931	59972	59995
17	59701	59796	59873	59932	59973	59995
18	59703	59798	59874	59933	59973	59995
19	59705	59799	59876	59934	59974	59995
20	59706	59801	59877	59935	59974	59995
21	59708	59802	59878	59935	59975	59996
22	59710	59803	59879	59936	59975	59996
23	59711	59805	59880	59937	59976	59996
24	59713	59806	59881	59938	59976	59996
25	59715	59808	59882	59939	59977	59996
26	59717	59809	59883	59939	59977	59997
27	59718	59810	59884	59940	59978	59997
28	59720	59812	59885	59941	59978	59997
29	59722	59813	59887	59941	59978	59997
30	59723	59815	59888	59942	59979	59997

Sinus

Sinus recti.

G.	84	85	86	87	88	89
M.						
31	59725	59816	59889	59943	59979	59997
32	59727	59817	59890	59944	59980	59998
33	59728	59819	59891	59945	59980	59998
34	59730	59820	59892	59945	59981	59998
35	59732	59821	59893	59946	59981	59998
36	59733	59823	59894	59947	59982	59998
37	59735	59824	59895	59948	59982	59998
38	59736	59825	59896	59948	59982	49998
39	59738	59827	59897	59949	59983	59998
40	59740	59828	59898	59950	59983	59998
41	59741	59829	59899	59950	59984	59999
42	59743	59831	59900	59951	59984	59999
43	59744	59832	59901	59953	59984	59999
44	59747	59833	59902	59953	59985	59999
45	59748	59835	59903	59953	59985	59999
49	59749	59836	59904	59954	59986	59999
47	59751	59837	59905	59955	59986	59999
48	59753	59838	59906	59955	59986	59999
49	59754	59840	59907	59956	59987	59999
50	59756	59841	59908	59957	59987	59999
51	59757	59842	59909	59957	59987	59999
52	59758	59843	59910	59958	59988	59999
53	59760	59845	59911	59959	59988	59999
54	59762	59846	59912	59959	59988	59999
55	59764	59847	59913	59960	59989	59999
56	59765	59848	59914	59960	59989	59999
57	59767	59850	59915	59961	59989	59999
58	59760	59851	59915	59962	59990	59999
59	59770	59852	59916	59962	59990	60000
60	59771	59853	59917	59963	59990	60000

Tabula ascensionum obliquarum.

G.	V		♌		♊		♍		♋		♏	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	19	43	42	52	72	16	107	16	143	55
1	0	30	20	25	43	44	73	22	108	29	145	8
2	1	16	21	7	44	37	74	28	109	42	146	21
3	1	54	21	49	45	30	75	34	110	55	147	33
4	2	32	22	31	46	24	76	41	112	8	148	46
5	3	11	23	14	47	18	77	48	213	22	149	56
6	3	49	23	57	48	13	78	56	114	35	151	11
7	4	28	24	40	49	8	80	4	115	48	152	24
8	5	6	25	24	50	3	81	12	117	1	153	36
9	5	45	26	8	50	59	82	20	118	14	154	49
10	6	24	26	53	51	55	83	29	119	28	156	1
11	7	2	27	38	52	52	84	38	120	41	157	14
12	7	41	28	23	53	49	85	48	121	55	158	26
13	8	20	29	8	54	47	86	57	123	9	159	38
14	8	59	29	53	55	45	88	7	124	23	160	50
15	9	38	30	39	56	43	89	16	125	37	162	2
16	10	17	31	25	57	42	90	28	126	51	163	14
17	10	56	32	12	58	41	91	39	128	4	164	26
18	11	36	32	59	59	41	92	50	129	17	165	38
19	12	15	33	46	60	42	94	1	130	30	166	58
20	12	55	34	34	61	43	95	13	131	43	168	2
21	13	35	35	22	62	45	96	24	132	57	169	14
22	14	15	36	10	63	47	97	36	134	10	170	26
23	14	55	36	59	64	49	98	48	135	24	171	38
24	15	35	37	48	65	51	100	0	136	37	172	50
25	16	16	38	38	66	54	101	12	137	50	174	1
26	16	57	39	20	67	57	102	24	139	3	175	13
27	17	38	40	18	69	1	103	37	140	16	176	25
28	18	19	41	9	70	5	104	50	141	29	177	37
29	19	1	42	0	71	10	106	3	142	42	178	49
30	19	43	42	52	72	16	107	16	143	55	180	0

ET TEMPORIS LIB. V.

267

Ad Latit. Grad. 35.

		G.		M.		G.		M.		G.		M.		X	
G.		G.	M.			G.	M.			G.	M.			G.	M.
0		180	0	216	5	252	44	287	44	317	8	340	17		
1		181	11	217	18	253	57	288	50	318	0	340	59		
2		182	23	218	31	255	10	289	55	318	51	341	41		
3		183	35	219	44	256	23	290	59	319	42	342	22		
4		184	47	220	57	257	36	292	3	320	32	343	3		
5		185	59	222	10	258	48	293	6	321	22	343	44		
6		187	10	223	23	260	0	294	9	322	12	344	25		
7		188	22	224	36	261	12	295	11	323	1	345	5		
8		189	34	225	50	262	24	296	13	323	50	345	45		
9		190	46	227	3	263	36	297	15	324	38	346	25		
10		191	58	228	17	264	47	298	17	325	26	347	5		
11		193	10	229	30	265	59	299	18	326	14	347	45		
12		194	22	230	43	267	10	300	19	327	1	348	24		
13		195	34	231	56	268	22	301	19	327	48	349	4		
14		196	46	233	9	269	32	302	18	328	35	349	43		
15		197	58	234	23	270	43	303	17	329	21	350	22		
16		199	10	235	37	271	53	304	15	330	7	351	1		
17		200	22	236	51	273	3	305	13	330	53	351	40		
18		201	34	238	5	274	12	306	11	331	37	352	19		
19		202	46	239	19	275	22	307	8	332	22	352	58		
20		203	59	240	32	276	31	308	5	333	7	353	36		
21		205	11	241	46	277	40	309	1	333	52	354	15		
22		206	24	242	59	278	48	309	57	334	36	354	54		
23		207	36	244	12	279	56	310	52	335	20	355	32		
24		208	49	245	25	281	8	311	47	336	3	356	11		
25		210	2	246	38	282	18	312	42	336	46	356	49		
26		211	14	247	52	283	19	313	36	337	29	357	28		
27		212	27	249	5	284	26	314	30	338	11	358	6		
28		213	39	250	18	285	32	315	23	338	53	358	44		
29		214	52	251	31	286	38	316	16	339	35	359	22		
30		216	5	252	44	287	44	317	8	340	17	360	0		

G.	V		♌		♍		♎		♏		♐	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	18	45	41	6	70	8	105	30	142	57
1	0	36	19	25	41	57	71	14	106	44	144	12
2	1	12	20	5	42	48	72	20	107	58	145	27
3	1	49	20	45	43	40	73	27	109	13	146	41
4	2	25	21	26	44	32	74	34	110	27	147	56
5	3	2	22	7	45	25	75	41	111	42	149	10
6	3	38	22	49	46	18	76	49	112	56	150	25
7	4	14	23	31	47	12	77	57	114	11	151	40
8	4	51	24	13	48	6	79	6	115	26	152	54
9	5	27	24	55	49	1	80	15	116	41	154	9
10	6	4	25	38	49	57	81	24	117	56	155	23
11	6	41	26	21	50	53	82	34	119	11	156	37
12	7	18	27	4	51	49	83	44	120	27	157	51
13	7	55	27	47	52	46	84	54	121	43	159	5
14	8	32	28	31	53	43	86	4	122	58	160	19
15	9	9	29	15	54	41	87	15	124	13	161	33
16	9	46	30	0	55	39	88	26	125	28	162	47
17	10	24	30	45	56	38	89	38	126	43	164	1
18	11	1	31	30	57	37	90	50	127	58	165	15
19	11	39	32	16	58	37	92	2	129	13	166	29
20	12	17	33	2	59	38	93	15	130	28	167	42
21	12	55	33	48	60	39	94	27	131	43	168	56
22	13	33	34	35	61	40	95	40	132	58	170	10
23	14	11	35	22	62	42	96	53	134	13	171	24
24	14	49	36	10	63	44	98	6	135	28	172	38
25	15	28	36	58	64	47	99	19	136	43	173	52
26	16	7	37	47	65	50	100	33	137	58	175	6
27	16	46	38	36	66	54	101	47	139	13	176	20
28	17	25	39	26	67	58	103	1	140	28	177	33
29	18	5	40	16	69	3	104	15	141	43	178	47
30	18	45	41	6	70	8	105	30	142	57	180	0

Ad Latitudine Grad 38.

G.	☿		♈		♉		♊		♋		♌	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	217	3	254	30	289	52	318	54	341	15
1	181	13	218	17	255	45	290	57	319	44	341	55
2	182	27	219	32	256	59	292	2	320	34	342	35
3	183	40	220	47	258	13	293	6	321	24	343	14
4	184	54	222	2	259	27	294	10	322	13	343	53
5	186	8	223	17	260	41	295	13	323	2	344	32
6	187	22	224	32	261	54	296	16	323	50	345	11
7	188	36	225	47	263	7	297	18	324	38	345	49
8	189	50	227	2	264	20	298	20	325	25	346	27
9	191	4	228	17	265	33	299	21	326	12	347	5
10	192	18	229	32	266	45	300	22	326	58	347	43
11	193	31	230	47	267	58	301	23	327	44	348	21
12	194	45	232	2	269	10	302	23	328	30	348	59
13	195	59	233	17	270	22	303	22	329	15	349	36
14	197	13	234	32	271	34	304	21	330	0	350	14
15	198	27	235	47	272	45	305	19	330	45	350	51
16	199	41	237	2	273	56	306	17	331	29	351	28
17	200	55	238	17	275	6	307	14	331	13	352	5
18	202	9	239	33	276	16	308	11	332	56	352	42
19	203	23	240	49	277	26	309	7	333	39	353	19
20	204	37	242	4	278	36	310	3	334	22	353	56
21	205	51	243	19	279	45	310	59	335	5	354	33
22	207	6	244	34	280	54	311	54	335	47	355	9
23	208	20	245	49	282	3	312	48	336	29	355	46
24	209	35	247	4	283	11	313	42	337	11	356	22
25	210	50	248	18	284	19	314	35	337	53	356	58
26	212	4	249	33	285	26	315	28	338	34	357	35
27	213	19	250	47	286	33	316	20	339	15	358	21
28	214	33	252	2	287	40	317	12	339	55	358	48
29	215	48	253	16	288	46	318	3	340	35	359	24
30	217	3	254	30	289	52	318	54	341	15	360	0

THEATRUM VNI

Tabula ascensionum obliquarum.

	V		♌		♍		♎		♏		♐	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55
1	0	34	18	21	39	58	68	53	104	49	143	12
2	1	8	18	59	40	48	69	59	106	5	144	29
3	1	42	19	38	41	39	71	6	107	21	145	45
4	2	16	20	16	42	30	72	13	108	37	147	2
5	2	51	20	55	43	22	73	21	109	53	148	18
6	3	25	21	34	44	14	74	29	111	6	149	35
7	3	59	22	14	45	7	75	38	112	25	150	52
8	4	34	22	54	46	0	76	47	113	42	152	8
9	5	8	23	34	46	53	77	56	114	58	153	25
10	5	43	24	15	47	47	79	6	116	15	154	41
11	6	18	24	56	48	42	80	17	117	32	155	58
12	6	53	25	38	49	38	81	28	118	49	157	14
13	7	28	26	19	50	34	82	35	120	6	158	30
14	8	3	27	1	51	30	83	49	121	23	159	46
15	8	38	27	43	52	27	85	1	122	40	161	2
16	9	13	28	26	53	25	86	13	123	57	162	18
17	9	48	29	10	54	23	87	26	125	14	163	34
18	10	24	29	53	55	22	88	39	126	31	164	50
19	10	59	30	37	56	21	89	52	127	48	166	6
20	11	35	31	21	57	20	91	5	129	5	167	21
21	12	11	32	6	58	20	92	19	230	22	168	37
22	12	47	32	52	59	21	93	33	131	39	169	53
23	13	23	33	37	60	22	94	47	132	57	171	9
24	13	59	34	23	61	24	96	1	134	14	172	25
25	14	36	35	9	62	27	97	16	135	31	173	41
26	15	13	35	56	63	30	98	31	136	48	174	57
27	15	50	36	44	64	34	99	46	138	5	176	13
28	16	28	37	32	65	38	101	2	139	22	177	29
29	17	5	38	20	66	42	102	17	140	39	178	45
30	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55	180	0

Ad Latitudine Grad. 38.

Latitude Grad. 30.												
G.	I		II		III		IV		V		X	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	218	5	256	27	292	13	320	51	342	17
1	181	13	219	21	257	43	293	18	321	40	342	55
2	182	31	220	38	258	58	294	22	322	28	343	32
3	183	47	221	55	260	14	295	26	323	16	344	10
4	185	3	223	12	261	29	296	30	324	4	344	47
5	186	19	224	29	262	44	297	33	324	51	345	24
6	187	35	225	46	263	59	298	36	325	37	346	1
7	188	51	227	3	265	13	299	38	326	23	346	37
8	190	7	228	21	266	27	300	39	327	8	347	13
9	191	23	229	38	267	41	301	46	327	54	347	47
10	192	39	230	55	268	55	302	40	328	39	348	25
11	193	54	232	12	270	8	303	39	329	23	349	1
12	195	10	233	29	271	21	304	38	330	7	349	36
13	196	26	234	46	272	34	305	37	330	50	350	12
14	197	42	236	3	273	47	306	35	331	34	350	47
15	198	58	237	20	274	59	307	35	332	17	351	22
16	200	14	238	37	276	11	308	30	332	59	351	57
17	201	30	239	54	277	21	309	26	333	41	352	32
18	202	46	241	11	278	32	310	22	334	22	353	7
19	204	2	242	28	279	43	311	18	335	4	353	42
20	205	19	243	45	280	54	312	13	335	45	354	17
21	206	35	245	2	282	4	313	7	336	26	354	52
22	207	52	246	18	283	13	314	0	337	6	355	26
23	209	8	247	35	284	22	314	53	337	46	356	1
24	210	25	248	51	285	31	315	46	338	26	356	35
25	211	42	250	7	286	39	316	38	339	5	357	9
26	212	58	251	23	287	47	317	30	339	44	357	44
27	214	15	252	39	288	54	318	21	340	22	358	18
28	215	31	253	55	290	1	319	12	341	1	358	52
29	216	48	255	11	291	7	320	2	341	39	359	26
30	218	5	256	27	292	13	320	50	342	17	360	0

G.	V		X		II		OO		82		np	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55
1	1	34	18	21	39	58	68	53	104	49	143	12
2	1	8	18	59	40	48	69	59	106	5	144	29
3	1	42	19	38	41	39	71	6	107	21	145	45
4	2	16	20	16	42	30	72	13	108	37	147	2
5	2	51	20	55	43	22	73	21	109	53	148	18
6	3	25	21	34	44	14	74	29	111	9	149	35
7	3	59	22	14	45	7	75	38	112	25	150	52
8	4	34	22	54	46	0	76	47	113	42	152	8
9	5	8	23	34	46	53	77	56	114	58	153	25
10	5	43	24	15	47	47	79	6	116	15	154	41
11	6	18	24	56	48	42	80	17	117	32	155	58
12	6	53	25	38	49	38	81	28	118	49	157	14
13	7	28	26	19	50	34	82	39	120	6	158	30
14	8	3	27	1	51	30	83	49	121	23	159	46
15	8	38	27	43	52	27	85	1	122	40	161	2
16	9	13	28	26	53	25	86	13	123	57	162	18
17	9	48	29	10	54	23	87	26	125	14	163	34
18	10	24	29	53	55	22	88	39	126	31	164	50
19	11	59	30	37	56	21	89	52	127	48	166	6
20	11	35	31	21	57	20	91	5	129	5	167	21
21	12	11	32	6	58	20	92	19	130	22	168	37
22	12	47	32	52	59	21	93	33	131	39	169	53
23	13	23	33	39	60	22	94	47	132	57	171	9
24	13	59	34	23	61	24	96	1	134	14	172	25
25	14	36	35	9	62	27	97	16	135	31	173	41
26	15	13	35	56	63	30	94	31	136	48	174	57
27	15	50	36	44	64	34	99	46	138	5	176	13
28	16	28	37	32	65	38	101	2	139	22	177	29
29	17	5	38	20	66	42	102	17	140	39	178	45
30	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55	180	0

Ad Latitudine Grad. 45.

G.	☿	♈	♉	♊	♋	♌	♍
G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180 0	219 38	259 23	295 46	323 43	343 50	
1	181 19	220 57	260 41	296 51	324 33	344 25	
2	182 38	222 17	261 59	297 56	325 19	344 59	
3	183 57	223 37	263 16	299 0	326 4	345 34	
4	185 16	224 57	264 34	300 3	326 50	346 8	
5	186 35	226 17	265 51	301 6	327 35	346 42	
6	187 54	227 37	267 8	302 8	328 19	347 16	
7	189 13	228 57	268 24	303 10	329 2	347 49	
8	190 32	230 18	269 40	304 11	329 45	348 22	
9	191 51	231 38	270 56	305 11	330 20	348 55	
10	193 10	232 58	272 11	306 10	331 10	349 28	
11	194 29	234 18	273 26	307 9	331 51	350 1	
12	195 48	235 38	274 40	308 7	332 32	350 33	
13	197 7	236 58	275 55	309 4	333 13	351 5	
14	198 26	238 18	277 9	310 1	333 50	351 37	
15	199 45	239 38	278 23	310 57	334 34	352 9	
16	201 16	240 58	279 36	311 53	335 13	352 41	
17	202 23	242 18	289 48	312 48	335 52	353 13	
18	203 43	243 37	282 0	313 42	336 31	353 45	
19	205 2	244 57	283 12	314 36	337 10	354 17	
20	206 22	246 16	284 24	315 29	337 48	354 48	
21	207 41	247 35	285 35	316 21	338 26	355 20	
22	209 1	248 54	286 45	317 13	339 3	355 51	
23	210 20	250 13	287 55	318 4	339 40	356 23	
24	211 40	251 32	289 4	318 55	340 17	356 54	
25	213 0	252 51	290 12	319 45	340 53	357 25	
26	214 19	254 10	291 20	320 35	341 29	357 56	
27	215 39	255 28	292 27	321 24	342 4	358 27	
28	216 58	256 47	293 34	322 12	342 40	358 58	
29	218 18	258 5	294 40	323 0	343 15	359 29	
30	219 38	259 23	295 46	323 43	343 50	360 0	

	V		♄		♂		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	14	50	33	41	61	7	98	5	139	2		
1	0	28	15	23	34	26	62	13	99	25	140	25		
2	0	56	15	53	35	12	63	20	100	46	141	47		
5	1	25	16	29	35	58	64	27	102	6	143	10		
4	1	53	17	2	36	45	65	35	103	27	144	32		
5	2	22	17	35	37	33	66	43	104	48	145	54		
6	2	50	18	9	38	22	67	52	106	9	147	17		
7	3	19	18	42	39	12	69	1	107	20	148	39		
8	3	48	19	18	40	1	70	11	108	52	150	2		
9	4	17	19	52	40	51	71	22	110	13	151	23		
10	4	46	20	27	41	41	72	34	111	35	152	45		
11	5	15	21	2	42	32	73	46	112	57	154	7		
12	5	44	21	38	43	24	74	59	114	19	155	29		
13	6	13	22	14	44	17	76	12	115	41	156	51		
14	6	42	22	51	45	11	77	26	117	3	158	13		
15	7	11	23	28	46	6	78	40	118	26	159	35		
16	7	40	24	6	47	1	79	55	119	48	160	57		
17	8	10	24	45	47	57	81	10	121	10	162	19		
18	8	39	25	23	48	52	82	26	122	32	163	41		
19	9	9	26	2	49	50	82	42	122	54	165	3		
20	9	39	26	41	50	48	84	59	125	17	166	24		
21	10	9	27	21	51	47	86	16	126	40	167	46		
22	10	40	28	2	52	47	87	34	128	3	169	8		
23	11	10	28	42	53	47	88	51	129	26	170	29		
24	11	41	19	23	54	48	90	9	130	49	171	51		
25	12	12	30	4	55	49	91	27	132	11	173	12		
26	12	43	30	46	56	51	92	46	133	34	174	34		
27	13	15	31	29	57	54	94	6	134	56	175	56		
28	13	46	32	12	58	58	95	25	136	18	177	17		
29	14	18	32	56	60	2	96	45	137	40	178	39		
30	14	50	33	41	61	7	98	5	139	2	180	0		

Ad Latitudine Grad. 48.

	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎
G.	G. M.	G. M.	G. M.	G. M.	G. M.	G. M.	G. M.
0	180 0	220 58	261 55	298 53	326 19	345 10	
1	181 21	222 20	263 15	299 58	327 4	345 42	
2	182 43	223 42	264 35	301 2	327 48	346 14	
3	184 4	225 4	265 54	302 6	328 31	346 45	
4	185 26	126 26	267 14	303 9	329 14	347 17	
5	186 48	127 49	268 33	304 11	329 56	347 48	
6	188 9	219 11	269 51	305 12	330 37	348 19	
7	189 31	230 34	271 9	306 13	331 18	348 50	
8	190 52	231 57	272 26	307 13	331 58	349 20	
9	192 14	133 20	273 44	408 13	332 39	349 51	
10	293 36	234 43	275 1	309 12	333 19	350 21	
11	194 57	236 6	276 18	310 10	333 58	350 51	
12	196 19	237 28	277 34	311 7	334 37	351 21	
13	197 41	238 50	278 50	312 3	335 15	351 50	
14	199 3	240 12	280 5	312 59	335 54	352 20	
15	200 25	241 34	281 20	313 54	336 32	352 49	
16	201 47	242 57	282 34	314 49	337 9	353 18	
17	203 9	244 19	283 48	315 43	337 46	353 47	
18	204 31	245 41	285 1	316 36	338 22	354 16	
19	205 53	247 3	286 14	317 28	338 58	354 45	
20	107 15	248 25	287 26	318 19	339 33	355 14	
21	108 37	249 47	288 38	319 9	340 8	355 43	
22	209 59	251 8	289 49	319 59	340 42	356 12	
23	211 21	252 30	290 59	320 48	341 27	356 41	
24	212 43	253 51	292 8	321 38	341 51	357 10	
25	214 6	355 12	293 17	322 27	342 25	357 38	
26	215 28	256 33	294 25	323 15	343 58	258 7	
27	216 50	257 54	295 33	324 2	343 31	358 35	
28	118 13	159 14	296 40	324 44	344 4	359 4	
29	219 35	260 35	297 47	325 34	344 37	359 32	
30	220 58	261 55	298 53	326 19	345 10	360 0	

G	V		X		II		69		82		117	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	13	52	31	47	58	47	96	11	138	4
1	0	26	14	22	32	31	59	53	97	33	139	29
2	0	53	14	53	33	15	61		98	55	140	53
3	1	19	15	24	34	0	62	7	100	18	142	18
4	1	46	15	55	34	46	63	15	101	40	143	42
5	2	13	16	26	35	32	64	24	103	3	145	6
6	2	39	16	58	36	19	65	33	104	26	146	30
7	3	6	17	31	37	7	66	43	105	49	147	54
8	3	32	18	3	37	55	67	55	107	12	149	18
9	3	59	18	26	38	44	69	6	108	35	150	42
10	4	26	19	9	39	33	70	18	109	58	152	6
11	4	53	19	43	40	23	71	31	111	22	153	30
12	5	20	20	17	41	14	72	44	112	46	154	54
13	5	47	20	52	42	6	73	58	114	10	156	18
14	6	14	21	26	42	59	75	12	115	34	157	42
15	6	42	22	1	43	53	76	27	116	59	159	6
16	7	9	22	36	44	47	77	43	118	23	160	30
17	7	37	23	12	45	42	78	59	119	47	161	54
18	8	4	23	49	46	38	80	16	121	11	163	17
19	8	32	24	26	47	35	81	23	122	35	164	41
20	9	0	25	4	48	32	82	51	123	59	166	4
21	9	28	25	42	49	30	84	9	125	23	167	28
22	9	57	26	21	50	29	85	27	126	48	168	52
23	10	26	27	0	51	29	86	46	128	12	170	16
24	10	55	27	39	52	29	88	6	129	37	171	40
25	11	24	28	19	53	30	89	26	131	2	173	3
26	11	53	28	59	54	32	90	47	132	27	174	27
27	12	23	29	40	55	35	92	8	133	51	175	50
28	12	52	30	22	56	38	93	29	135	16	177	14
29	13	22	31	4	57	42	94	50	136	40	178	37
30	13	52	31	47	58	47	96	11	138	4	180	0

Ad Latit. Grad. 50.

	II		III		IV		V		VI	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	221	56	263	49	301	13	328	13
1	181	23	223	20	265	10	302	18	328	56
2	182	46	224	44	266	31	303	22	329	38
3	184	10	226	9	267	52	304	25	330	20
4	185	33	227	33	269	13	305	28	331	1
5	186	57	228	58	270	34	306	30	332	41
6	188	20	230	23	271	54	307	31	332	21
7	189	44	231	48	273	14	308	31	333	0
8	191	8	233	12	274	33	309	31	333	29
9	192	32	234	37	275	51	310	30	334	18
10	193	56	236	1	277	9	311	28	334	56
11	195	19	237	25	278	27	312	25	335	34
12	196	43	238	49	279	44	313	22	336	11
13	198	6	240	13	281	1	314	18	336	48
14	199	30	241	37	282	17	315	13	337	24
15	200	54	243	1	283	33	316	7	337	59
16	202	18	244	26	284	48	317	1	338	34
17	203	42	245	50	286	2	317	54	339	8
18	205	6	247	14	287	16	318	46	339	43
19	206	30	248	38	288	29	319	37	340	17
20	207	54	250	2	289	42	320	27	340	51
21	209	18	251	25	290	54	321	16	341	24
22	110	42	252	48	292	5	322	5	341	57
23	212	6	254	11	293	17	322	53	342	29
24	213	30	255	34	294	27	323	41	343	2
25	214	54	256	57	295	36	324	28	343	34
26	216	18	258	20	296	45	325	14	344	5
27	217	42	259	42	297	53	326	0	344	36
28	219	7	261	5	299	0	326	45	345	7
29	220	31	262	27	300	7	327	29	345	38
30	221	56	263	49	301	13	328	13	346	8

Hæ sunt illæ litteræ candide lector, quas in huius mundi tanto libro Dei digito inscriptas tibi faciliiori quadam ratione, quàm antea quisq; ante oculos proponere, ac describere volui, tum vt ijs cognitis Deum Opt. & Max. illarum auctorem in illis agnoscas, venereris, ac colas, tum vt recte tempore, quo nihil velocius hominibus fugit, & præter quod nihil nostrum est, vt Seneca testatur, vti possis, tum vt omnes, & Medici præsertim rationem habeant, qua morbos a Cœlesti causa prouenientes, & cognoscere, & curare possint. Quòd nobis faciendum est, ne in illud offendamus, Non occides, tum vt habeas ea, quæ rationem mobilium festorum explicant. vt sanctum Pascha, & alia Festa sanctificemus.

Hic ille sextus portus est, quem mihi proposui, cum tantum mare sũ ingressus, ad quem aliquo modo peruenisse gaudeo: præsertim quod fragili mei ingenii, & corporis ligno tantum pelagus nauigare tentaue- rim, ex quo meis uiribus inter nauigandum sæpe sum diffusus, & veritus sum, ne quam iacturam facere me oportet. Periti autem videant (quo- rum iudiciis me penitus subiicio) num ex arte nauigauerim, il-

lud quidem scio me velle hoc sexto portu penitus conquie-

scere. Quoad mihi aliud iter ingrediendum esse) si

dabitur vita, & vires) statuero. Interea gratias

omnipotenti Deo mihi agendum cenſeo

quod mihi dederit illud bonum, quod

omnia expetūt, & in fine rerum

cognoscunt, cui quidquid

in hoc libro inest bo-

ni tum ego, tum

ceteri ac-

ce-

ptum referant.

SEXTI, ET VLTIMI LIBRI FINIS.

Errata, quæ in imprimendo, exciderunt, sic corrigas, & animaduertas
quod, ut primus numerus paginam, & secundus versum, Sic pri-
mum verbum est erratum, & secundum correctio est.

P. 1. p. circulus circuli. 1. 15. nauticus nautica. 1. 2. legere, legant. 2. 1. finita finitus. 3. 19. arida, arida. 3. 39. corrumpentur, corrumpantur. 4. 29. autem, autem. 24. distribuntur, distribuntur. 5. 1. linea, linea. 6. 32. Scorpio, Virgo. 8. 32. pulturam pulturam. 1. 2. 16. fit 31. prius prius proptus 36 apparet apparet. 10. 2. intrinsecus intrinsecus. & ita corrigat ubiqueque. & 16. 30. ut 31. & utat ibidem ibidem ibidem ibidem. 9. defecamus defecamus. 1. 9. 19. peritus peritus 18. 1. o. dimetens dimetens ibidem linea 30. & ubiqueque. est et verbum id requirit 18. 33. curius curius 20. 3. totus Maij mensis totum Maij mensis. 21. 34. & utat 20. 32. Anaxagoras Anaxagora. 21. 35. retineo 22. 31. deferentes deferentes 24. 2. eorum eorum. 24. 2. trici 14. & utat 24. 14. illaque illaque, quod 28. planetariorum solis 30. 8. precepit de infusus. & 32. 2. supra signa. 10. per pro. 36. 1. 1. fit 372. fit 38. 23. vicium curium 38. 23. & 36. 31. inmedibile incredibile. 42. 4. do. mo modo 33. solis solium 44. 28. delecte delecte. 46. 1. o. distanti distanti. 48. 2. locutionibus locutionibus. 62. 18. minuta & secunda milliaria. & minuta 54. 18. R. K. T. ibidem q. ubi obtrine obtrine ibidem 3. quarto sexto. & 35. cni adingendum est quadratum, adingendum est quadrato. 56. 1. 3. finit, finium, ibidem. S. E. L. L. 6. 1. Gradus gradibus. 62. 7. ipse ipse ibidem 2. sexagenarium sexagenarium. 63. 20. in eo parallelo quatuor, 29. tabulam tabula. 65. 27. quae uacat, 29. amplius amplius. 66. 10. eius us. 33. pro per. 68. 19. sunt gradus. 66. 30. quibus quos. 67. 18. singula lingua. 70. 4. rantes tantum. 5. statum statum. 71. 23. E. S. E. F. 32. tumor tumor. 70. 30. quod uacat 72. 1. linea. 70. 74. recte recte. 73. 1. communi communi. 74. 8. incipiant incipiant. 79. 20. tertia secunda. 77. 10. tempa sexta. 75. 1. acrieridii mediis noctem. 84. 1. N. A. V. T. I. C. V. S. N. A. V. T. I. C. A. fac idem. 85. 1. 86. 5. id uacat 7. conducat conducit. 8. orbi orbe. 20. maris maris. 87. 23. perpulchre perpulchre. 94. 4. die aere 10. 6. etres 34. utique ubique. 31. austris austris. 37. neque mo neque illo mo. 38. hyemen hyemen. 100. 1. o. age agere. 15. in his interioribus. 22. in figura. 106. 22. quartas quartis. 36. continet. 6. 5. et quartam domum. 107. 2. fabricatus fabricatus. 108. 5. 4. quendam quendam. 112. 18. C. A. R. P. E. N. T. I. B. V. S. C. A. R. P. E. N. T. I. S. 115. 17. accidere accidere. 114. 31. secundas secundas. 118. 8. 19. 1. 29. 1. 118. 18. quam quam. 129. 7. Aspartus Aspartus. 124. 3. vult vult. 126. 15. exscribe exscribe. 126. 34. exscribas exscribas. 128. 1. o. horoscopus horoscopus. 129. 17. diutius diutius. 129. 12. finem finem. 27. boraris boris. 133. 22. figuris figura. 137. 3. ombra umbra. 144. 34. calebratū calebratū. 164. 16. prauidendum prauidendum. 173. terram, Lunam. 188. 16. scriptis scriptis. 24. E. A. E. 190. cootendat contendat. 194. 17. quod figno, quod figno. 180. 3. scissis scissis. 184. 9. desinet desinet. 194. 3. ribi vocat. 5. annu annu. 12. infirmit infirmitas. 17. quod quod. 204. & ut 207. 3. numeri numeris. 208. 7. progressiones progressiones. 217. 31. snisprofsnisprofs. 213. february Martio. 218. 1. numerus numerus. 230. 2. 5. eorum, 232. 1. 1. & ut 233. 7. perpetui perpetui. 256. 7. nenime, anenime. 267. 17. seget seget. 258. 20. sine sine. 37. verus verus. 271. 17. transulit transulit. 296. 1. V. N. D. E. C. I. M. V. N. D. E. C. I. M. V. 31. virtutem virtutem. 297. 5. oblata oblata. 306. 6. colypside Glypide. 10. catum catum. 18. docerit doceret. 32. secte 5. 304. 27. annulum & nullum. 308. 22. collocata collocata. 328. 9. quodque quoque. 310. 7. Rombride Rombride. 316. 32. profen profen. 332. 3. celestium numero. 332. 14. fuccula succula. 324. 26. acceptum arreptu. 31. fesus friss. 327. 30. Pollox Pollox. 328. 4. sumothracis sumothracis. 10. studierunt fuderunt. 330. 32. burisibus burisibus. 333. 13. & 17. draco draco. 337. 32. immortale immortalis. 339. 29. collocaret collocaret. 340. 1. morum nouum. 352. 17. calires caliores. 353. 33. siutrum siutrum. 363. 4. monumentum monumentum. 365. 1. cym obisse. 9. pro per. 366. 16. Nidus Nidus. 367. 21. caeam. 372. eibis eibis. 379. 28. triquentro triquentro. 383. siutsum siutsum. 383. 13. assti. & 394. 1. Bacei Bacei. 29. Peribis Peribis. 389. 2. captum. 399. 2. mirum initium. 389. 2. Caelo lunarium faciem faciem. 401. 1. o. prosequatur inuaghetur ibidem. 8. traditus habeatur. & 9. recte recta. 410. 29. ium ium. 441. 5. medium medium. & 441. 5. doctus doctus. 411. 30. paucatim paulatim. 411. 26. & 7. super horis. 411. 2. Veneri Veneri. 415. 15. singula lingua. 17. proficis proficere. 423. cupis cupis. 424. nulla nulla. 424. alitudo alitudo. 424. 1. titudine. 9. & ut et maximū maximam. 418. 15. Cap. VI. 15. Cap. VII. 470. Cap. VII. 422. 424. libuerit libuerit. 423. 5. campos compos. & 8. discede discedere. ET in ipsa altera alter alteram alteram. 424. 3. Cap. VII. Cap. IX. & 7. tropicis, tropicis. & 15. pontus pontus. & 25. siones siones. & 21. ortum ortum. & 30. phara phara. ibidem perfectissimum perfectissimum.

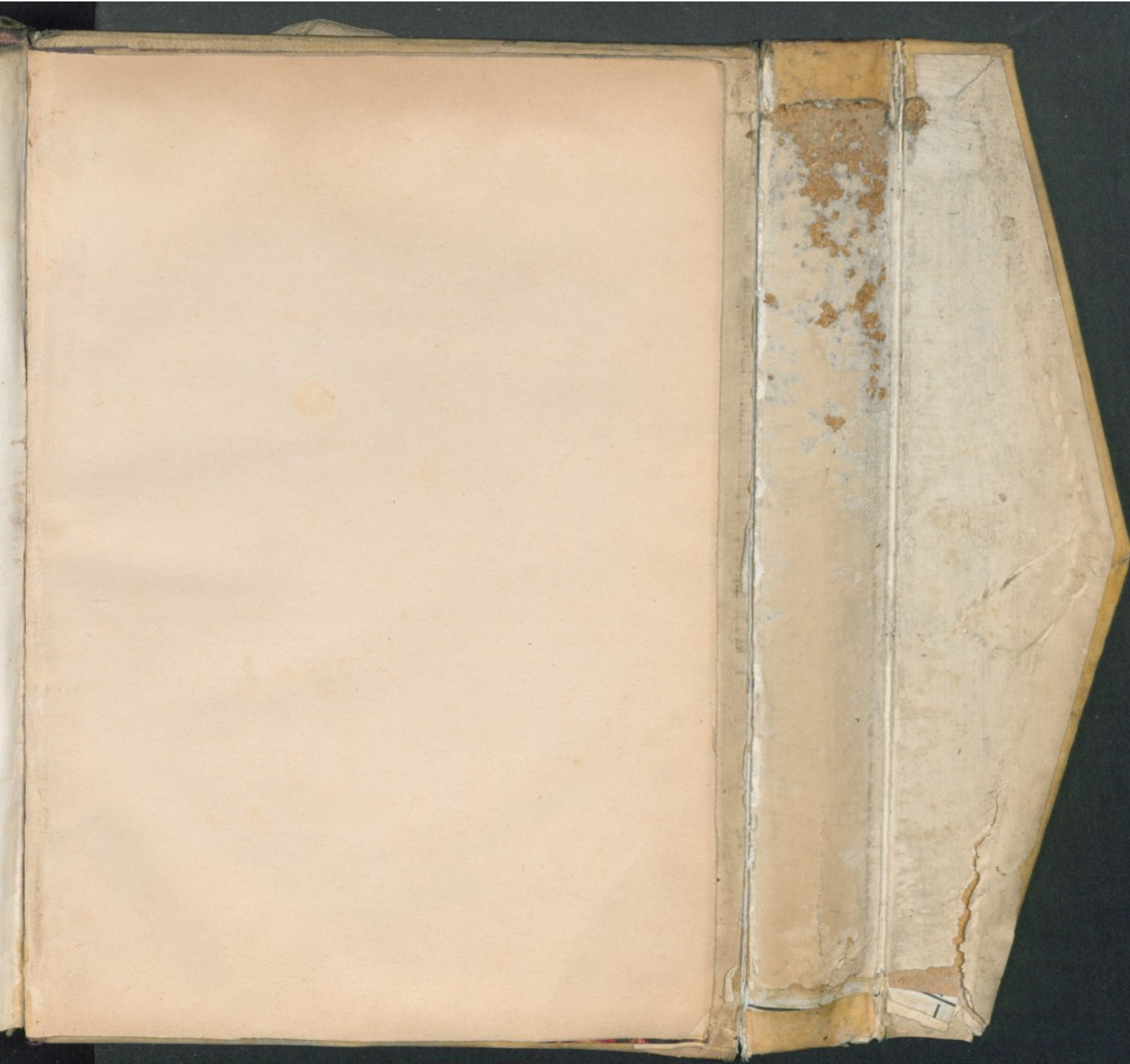
Animadvertat præterea lector, quod in rationationibus primi Libri adfunt nonnulli errores, quos debet Auditor tollere, id enim est cuique mediocriter erudito facile.

Debet etiam lector in legendo hæc omnia errata tollere & alia si quæ sunt ne peruerse liber intelligatur.

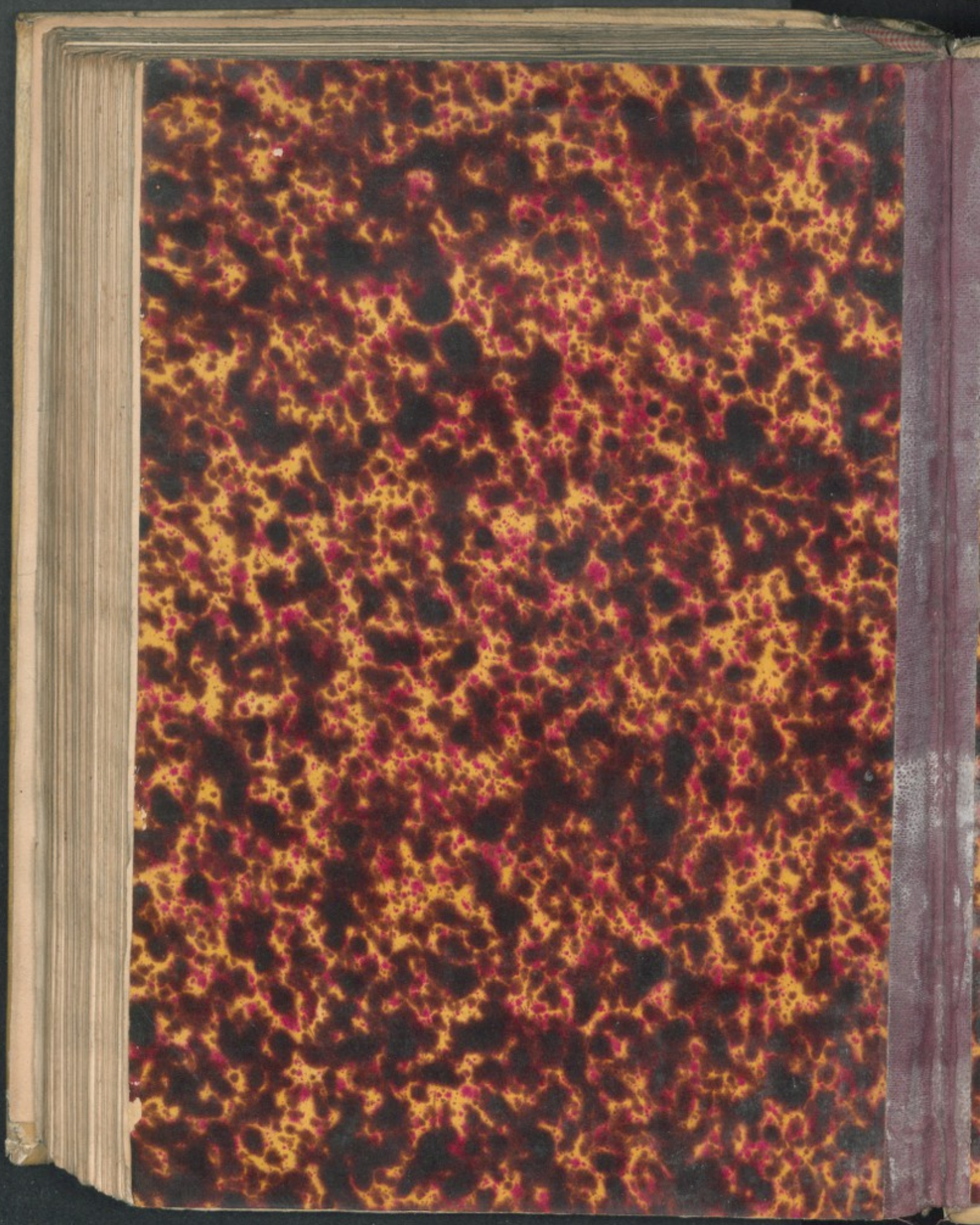
A Nimaduertant, qui hunc librum ligaturi sunt, quod illa 4 folia, quæ tantum in altera parte figuris impressa sunt, cum aliis in libro liganda non sunt, sed singulæ figuræ sunt præcidendæ, & illis paginis libri collocandæ, & serico figendæ tenuiorii ac quæ pagine numeris ascriptis apud figuras significantur. Vbi verò in iisdem foliis inuenies vel duas vel plures figuras certis lincis iunctas, scias quod eodem loco sunt collocandæ, & serico figendæ ita, vt minor semper super maiori collocetur. Illi vero sex circuli qui secundam tertii libri figuram respiciunt, & paginam 121. inscripti sunt non omnes in figura poni debent, sed ille tantum, qui loci Latitudine inscriptus est in medio, vbi ea volueris ut vt Venetiis quæ habet 45. Omnes enim habent in medio, & prope centrum numerum, qui loci Latitudinem, cui illa figura seruit, indicat. Reliquæ vero quinque in fine Libri sunt seruandæ, vt suis locis adhiberi possint. Animaduertatur præterea, quod illæ parue figuræ quadratæ omnes sunt præcidendæ, & glutino collocandæ super filium, quo circulos in libro iunxisti, & in illa parte vbi litteræ sūt & illud spaciū ad id relictū albū ne tā multis filiis liber sit deformior.

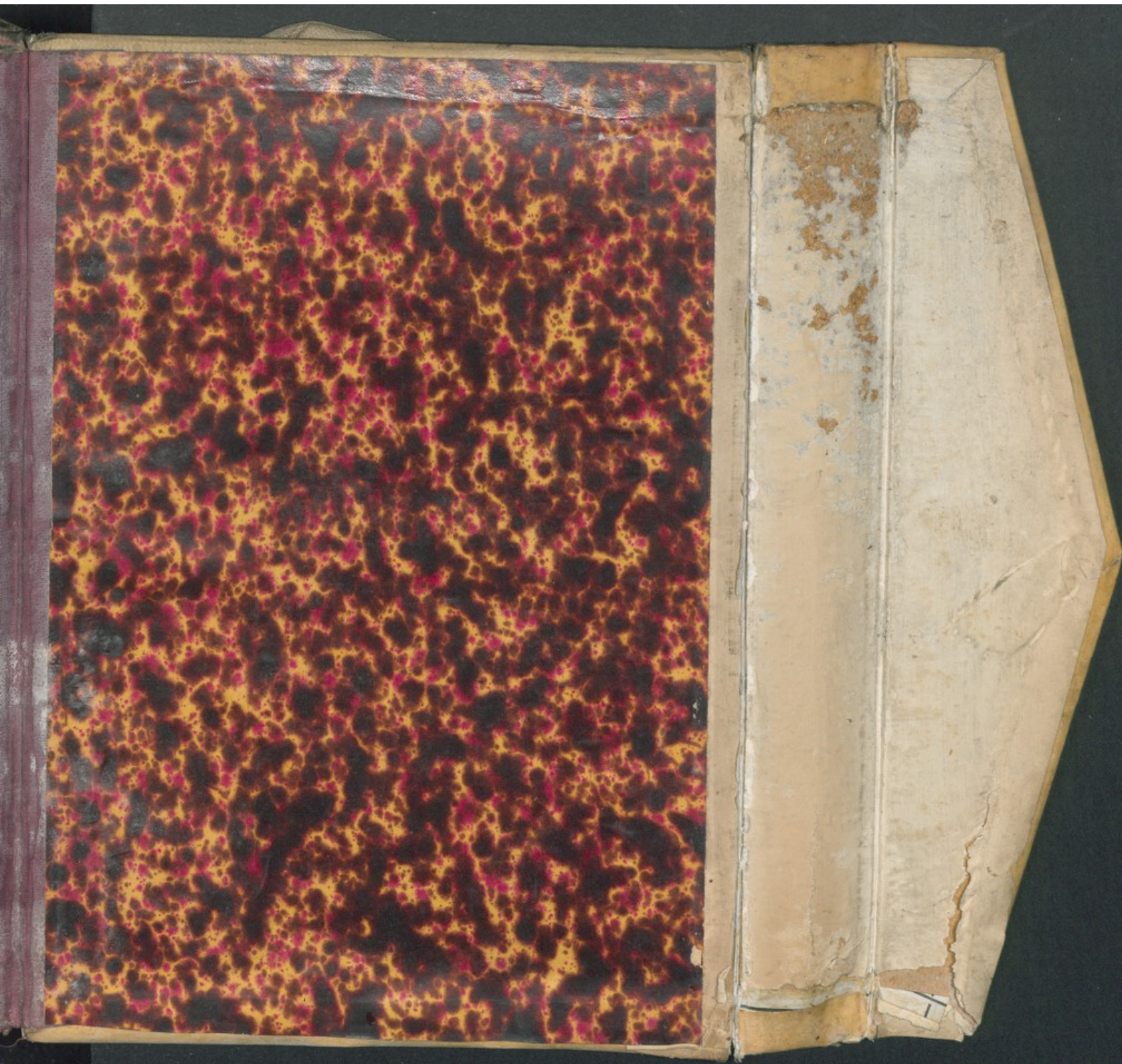
Ai Librari che ligaranuo il Libro.

SI deue auuertire, che quei quattro fogli, che sono stampati con figure da vna parte sola, non si deono ligare nel libro, ma tutte le figure deono essere tagliate fuora cō diligetia, & poste nel Libro & attaccate alle figure, che sono stampate nel libro cō seta, non cō azzie di lino, & si deue usare vn ago sotile per non rompere le carte, de la figura, & questo nelle carte chiamate del numero che è stampato presso le figure. Quelle figure, poi che sono giunte insieme con alcune linee deono essere poste l'vna sopra dell'altra ma in tal modo, che la maggiore stia sotto, & sopra la minore, tanto se sono solo due come se sono tre, e quattro. Quelli sei circoli poi, che chiamano la secunda figura del terzo libro a carte 121. non si deono mettere tutte nella figura ma quel solo, il quale serue al luogo, alla cui Latit. serue il circolo. Percioche tutte hanno scritte nel mezzo la Latit. a che seruino come in Venetia se deue mettere quello che scritto 45. gli altri cinque si deono seruare nel fine del libro per seruirsene ne gli altri luoghi Auertiscasi oltre accio, che quelle picciole figure quadre si deono tagliare tutte separatamente, & mettere cō colla sopra il filo, cō'l quale hai putata la figura, & questo dietro alla figura, oue sono le lettere, & il spacio da metterle accio che si leui la brutezza, che farebbe al libro tanti fili.

Gallucio

1588

